

భద్ర

ఏపుస్తకము

ఒండ్ ఆగ్నివ్యాఖ్య : అభావ వీఫ్స :

(ఐచ్చంట్)

అండ్ ఆగ్నివ్యాఖ్ 2005

ଫିଲ୍ କାନ୍ଦିଲ୍ ଅଟ୍ଟିଲ୍ ଜୋଖି

സുഖാനന്ദസ്ഥാപന

(ဆွဲမတဲ့)

ဆင်ဖြူကျန်းအောင်သိန်း

ငန်ပင်းတစ်ထောင် (ဆင့်မတဲ့)

သင်ပြုတွေ့နည်းသိန်း

စာမျက်နှာပြုချက်အမှတ်	• ၅၀၀၇၂၀၁၀၀၈
မျက်နှာပုံးခွင့်ပြုချက်အနှစ်	• ၅၀၀၇၂၀၁၀၀၉
ပုံနှိပ်ခြင်း	• ၃၁၁၁၉၆၂၊ ၂၀၀၅၊ ဧပြီလ
ဆုတေသန	• ၁၀၀၀
ရုတ်မှာရုတ်ဘူး	• ၁၁၄၅၁၁၁၁၁၁
ကွန်ကြော်ဘာသီ	• ဂုဏ်စာရင်ဝါယာ
မျက်နှာပုံးနှင့်အတွင်းပုံနှိပ်ဘူး	• ၁၁၇၄၅၅၂၂၂၂ (၀၇၁၃၅)၊ သီနိယေဇုန်နှင့်ပုံနှိပ်ဝါယာ၊ အမှတ် (၁၉)၊ လမ်း ၉၀၊ မန္တလာတောင်ညွန့်မြို့၊ ရန်ကုန်မြို့။
ထုတ်ဝေပြန်ချိဘူး	၁၁၇၄၅၅၂၂၂၂၂ (ယာယိ ၈၇၉)၊ ပုဂ္ဂိုလ်အပ်ဝါယာ၊ အမှတ် ၀၀၉ (A)၊ ဒေသကြောင်း၊ အဖွဲ့အညွှန်ရပ်ကွက်၊ တာမွေမြို့၊ ရန်ကုန်မြို့။

နေမ်းတစ်ထောင် အကျဉ်းချုပ်

“အမေတိုးအမျိုးဟာ မကြာက်တဲ့အမျိုးကွယ့် လူကလေးရဲ့၊
အမေတိုးအမျိုးက ကုလားမှန်သမျက် ဘားစာကျွေးတဲ့အမျိုး၊ ကြာက်ပို့
ဆိုတာ ဝေလာဝေး”

ဘရွှေကျိုင်းသည် ထန်းသီးစောကို ဥက္ကာကြဖြင့် ပွတ်နေရာက မအလု၏
အသက္ကြားသောအခါ အဖောကို သတိရသည်။ အဆင် မြစ်ပျားခံရာ
အရှင်သည် ပြန်မာ - အဂဲလိပ် ဒုတိယစစ်ပဲ့။

သီရိသုတေသနတိလောကသရ မဟာဓမ္မရာဇာဝါရာများ၊ ရတနာပုဂ္ဂ^၁
ချွောင်းကို နှစ်အဲတော်မြို့၊ ၅ နှစ်အကြာ၊ ၁၂၁၃ ခုနှစ် ဝါဆိုလတွင် မြန်မာ^၂
လျှပ်ငန်ကိုတွင်ပြုသူသော အံ့ဩပိသောနှစ်စင်းမှ ကွာတိနှစ်ယောက်၏
လုသတ်မှုကို ရှိတုန်ဖြူထိန် အရေးယူခဲ့သည်။ ဤသည်ကို အကြောင်း^၃
ပြု၍ အရှင်အိန္ဒိယကုစ္စထိ အသည်ခံသူများက ပြန်မာနိုင်ကို ခုတိယအကြောင်း
ရှိစတော်ကာကွာတိနှစ်လာရာ မြန်မာတိသည် ထိုးမြောင်းမြန်းသိပါလျက်နှင့်
ဂုဏ်သီကာဆည်သောအာဖြင့် ၁၇၆၅ခုနှစ်တိကိုခိုက်ခဲ့သည်။

ဒီပါယင်း သရက်ကန်စွာသုံး င့်မိုးကောင်းသည် စစ်ကဲကြီး
သရိရိနှော်ရထာတပ်နှင့် ပါလာသည်။

နေပြည်တော်တွင် ပြည့်ရှင်မင်း အငေးပေးခံရသော မြို့ဝန်
ငော်ဆတ်၏ တပည့်တပန်းများဖြစ်သော ကောင်ထားဝယ်ဖိုလ် ဦးတုတ္ထ၊
တန်းခေါင်းဦးရှင်ကလေးတို့သည် မင်းတုန်းမြို့စားမင်းသားနှင့် ကန္ဒာင်
မြို့စား မင်းသားတို့အား အမူရှာရာက ရန်မီးပွား ကြီးကျယ်လာသည်။

ပုဂ္ဂနာအုပ်တိုက်

ထိုမိုကို ြိမ်းသတ်ရန် စစ်မြေပြင်ရှိဘပ်များကို နေပြည်တော်သို့ ခေါ်ယူသည်။ အခိုးစား ငမိုးကောင်းမှာ သူ့တပ်နှင့်ပါမသွားဘဲ ကျွန်ုရှစ်ခုရာက ဓနဖြူ။ ဦးမြတ်ထွန်း၏ ‘မိဇ္ဇာဒီဇိုင်းမောင်းနှင်ရေးတပ်’ သို့ ရောက်သွားသည်။

ဦးမြတ်ထွန်း၏ တပ်သည် မိဇ္ဇာဒီဇိုင်းများအား ရေထဲမရောင်း၊ ကုန်းပေါ်မရွေး ထိုးနက်တိုက်ခိုက်သဖြင့် နေပြည်တော်၌ မင်းပြောင်းမင်းလွှာ ဖြစ်နေ ချိန်တွင် ဦးမြတ်ထွန်း၏ ကျိုက်ကောင်းခံတပ်ကို သာဆွဲန်ချို့စီးသော တစ်ထောင်တပ်ကြီးက လာရောက်တိုက်ခိုက်သည်။ မိဇ္ဇာဒီဇိုင်းမောင်းနှင်ရေးတပ်သားများသည် အသေခံပြီး ခုခံကြသဖြင့် ရန်သွားများ မှန်းချက်မကိုက်ဖြစ်နေကြစဉ်၊ အကြပ် ငမိုးကောင်းနှင့် ရဲမက်အချို့က ဦးမြတ်ထွန်းကို စစ်မြေပြင်မှ ခွဲထဲတဲ့ရသည်။

ဦးခေါင်းကြီးက တာပွန်စွာ၊ ဦးခေါင်းကလေးက အုတ်ဖို့တွင် တပ်စွဲလျက်၊ ဦးမြတ်ထွန်းနည်းတူ မိဇ္ဇာဒီဇိုင်းမောင်းနှင်ရေး စစ်ပွဲကို ဆင်နဲ့ နေသွားဖြစ်ကြ၏။

မိုးညီြို့ဝန် ဦးတလုတ်မှာ ဦးခေါင်းကြီး၊ ဦးခေါင်းကလေးတို့၏ ယောက်ဖြစ်သည်။ ဦးခေါင်းကြီးထဲသို့ ဦးမြတ်ထွန်းနှင့် ရဲမက် ၁၅၀၀ ရောက်သွားချိန်တွင် ဟသံ့ာတအရေးပိုင်က ဦးခေါင်းကြီးထဲ စာပေး၏။ စာလာပေးသွား ဦးခေါင်းကြီးအား လုပ်ကြေား ငမိုးကောင်းက ဝင်ရောက်ကာကွယ်သဖြင့် မအောင်မြှင့်ကြဘဲ ငမိုးကောင်းမှာ တစ်ခဏချင်းသွေးသောက်ရာထူးသို့ တက်သွား၏။

ကနောင်တွင် နှစ်စဉ်ကျင်းပမဲ့ ရွှေမျက်နှာဘူရားပွဲ နတ်ပွဲရှိသည်။ ထိုပွဲကျင်းပနေစဉ် ဦးမြတ်ထွန်း၏ တပ်က ကနောင်ကိုစီးရာ ဘူရားပွဲနှင့် နတ်ပွဲသို့လာသော မယ်မင်းဘော်နှင့် သွေးသောက်ငမိုးကောင်း ဆုံးသည်။ တော်ကြောင်းများ အလုခံရရှု ဖရိုဖရဲ့ ပြုးကြစဉ် မယ်မင်းဘော်ညီအစ်မအား ငမိုးကောင်းနှင့် ရဲမက်များ လာရောက်စောင့်ရှောက်ပေးသည်။

အရှင်တက်တွင် အမေ ပြန်ရောက်လာရာ ဝစ်းသာအားရအထွေး
လဲပြီသော မယ်မင်းဘော်ကို ငါ့ဗောင်းဆီးပွဲသည်တွင် အမေ အထင်
လွှဲသည်။ အုန်းပင်စုံ၏ ငါ့ဗောင်းနေခဲ့စဉ် မမျှော်လင့်သောအမှု ဖြစ်ပွား
ချေ၏။

အမှုမှာ မယ်မင်းဘော်ကို ပွဲမှုဖြစ်သည်။ မတော်တဆပွဲမှုကို
မယ်မင်းဘော် သာယာပြီး စွဲလန်းခဲ့သည်။ ဒေါ်အေးကြီး မောင်းခတ်မှုကြော်
သူတို့နှစ်ယောက်ကြောက်နေပြီဟု တစ်ရွာလုံးက ထင်နေကြ၏။ ငါ့ဗောင်းမှာ
စစ်ရေးတွင် အာရုံရောက်နေပြား မယ်မင်းဘော်၏ အရှင်ကိုင့်ပြီး ထိမ်းမြှား
လိုက်ရသည်။

ထောင်ငွေဘာက်တွင် 'မင်းထင်မင်းလှုပွဲတသိုဟန်ဘွား' နှင့် သူလူများ
နာဆုံးထွန်းသောချိန်ဝယ် ဦးခေါင်းကြီးနှင့် ဦးမြတ်တွန်း၊ ဦးခေါင်းလေးတို့မှာ
အပ်စီးသားသောမြို့များ လက်လွှတ်ဆုံးရှုံးကုန်ပြီ။ လယ်လပ်နေရာသို့
တစ်နွောတွင် ငရှိပေါ်ရောက်လာ၏။ စစ်မှုက်နာညီကြောင်း၊ လူသုစ္မပြီး အမြန်
လိုက်ခဲ့ရန် မှာသွား၏။ ထိုကြောင့် ငါ့ဗောင်းအားတင်းပြီး မယ်မင်းဘော်ထံ
ခွင့်ပန်သည်။ မယ်မင်းဘော် မတား၊ သို့သော မှုက်နာမြင်ပြီးမှ သွားပါဟု
ဆိုသည်။

သွေးသောက်ငါ့ဗောင်းနှင့် မယ်မင်းဘော်တို့၏ သားအမည်မှာ
'မောင်မောင်လိုင်း' ဖြစ်သည်။ မိဇ္ဈာဒို့ ကုလားမြို့ ကုလားမည်းများကို
ဓားလိုင်း၊ သေနတ်လိုင်းဖြင့် ဖြေဖျက်ပစ်မည့် နိမိတ်ကို အောင်လျက်
မှည့်သော အမည်ဖြစ်၏။

ငါ့ဗောင်းအား တစ်ပက်သတ် မှန်းတီးနေသော သူကြီး ငအိပ်မှာ
အရှင်တော်ဝတ်အဖွဲ့မှ သာမဏေတွေ သူတော်တွေနှင့်လည်း မသင့်မြတ်ပေး
ပုလိပ်တွေ နှစ်သက်စေရန် ငအိပ်သည် သွောက်ကိုပယ်ပြီး ဆံတိထားရာ
ဝတ်အဖွဲ့သားများက ရွှေတ်ချေသောကြောင့်ဖြစ်၏။ ဥပုသ်နေ့တစ်နေ့တွင်

ငမိုးကောင်းတို့မိသားစု ဥပုသံစောင့်ရန် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းသို့အသွားတွင်
ငအိပ်နှင့် နောက်ပါများက နောင့်ယူက်သဖြင့် ငမိုးကောင်းမှာ မြန်မာမင့်
ပိုင်နက်ထဲသို့ ပြောင်းချွေရန် စိတ်ကူးတော့သည်။

ငမိုးကောင်း၏လယ်ကို စုပေါင်းရှိတ်သိမ်းနေစဉ် မယ်မင်းဘော်မှာ
ဒုတိယသားကို မွေးဖွားရန် ဝမ်းနာနေသည်။ ကောက်ရှိတ်သူများဘေးသို့
တာပွဲနှင့်ပြန်ချက္ခသည်နှစ်ယောက် ရောက်လာကြသည်။ ကျိုက်ကဇ်းသို့
ပြန်မည့်သူများဖြစ်သည်။ သူတို့ကို ငမိုးကောင်း အစွမ်းကျွန်းပြုစွားလှုပ်
ပေါ်တွင် ဆုံးပါးကြသည်။ သူသည် ထိုသူနှစ်ယောက်ကို မြေဖြေပြီးလျင်
ပြီးချင်း လယ်ကို မိတ်ဆွေများထဲ အပ်နဲ့ပြီး စစ်မော်ပြင်သို့ ထွက်လာသည်။
သူကြီးငအိပ်၏မျက်နှာကို မကြည့်လိုသွေးလိုက်ပါလာကြသည်။ သူတို့
ထွက်လာကြစဉ် တောက်ကြီး၏သား ငပြီးချို့ပြောလာပြီးသတင်းပေးသည်။
မယ်မင်းဘော်မှာ သားယောက်ဗျားဖွားမြင်ကြောင်း။

ဦးမြတ်ထွန်း၏ တပ်တစ်တပ်သည် ကုလားအမြောက်နှစ်လက် ရရှိ
ပြီးနောက် ပျောက်ကွယ်သွားသည်။ ကုလားသည် ထိုအမြောက်များပြန်ရရှိ
အသေအလဲကြီးစားသည်။ စစ်တစ်ကြောင်းစိဖြင့် ချို့တက်ကြသည်။ ထိုတပ်
များကို နောက်ပို့သိပ်ရန်အတွက် ဦးခေါင်းကလေးသည် ကြေခင်းမှ ဦးခေါင်း
ကြီးသည် ထိန်တော့မှ ချို့တက်လာကြ၏။ သွေးသောက် ငမိုးကောင်းမှ
ခံတပ်တောင်ကြီး ပြုကျေသည့်အောက်သို့ ရောက်သွားသဖြင့် မည်သည့်
အချိန်တွင် တိုက်ပွဲပြီးသွားသည့်မသိ။ သူ သတိရသောချိန်၌ ရန်သူများ
မရှိတော့ပြီ။ လင်းတ တရန်းရန်း၊ ခွေးအ တသောသောနှင့် မွန်၊ ဗမာ၊
ကရင် အလောင်းပင်လယ်ကြီးသာ ကျွန်းခဲ့သည်။

အလောင်းပင်လယ်ထဲမှ လူသုံးယောက်ရ၏။ သာဦးနှင့် ငမန်းသား
ဒေါင်းကျော်တို့ဖြစ်သည်။ ငမိုးကောင်း အနာဝင်ငန်းပမ်းပြီး ဖျားသောအခါ
သာဦးကပြုစုသည်။ ငမန်းသာမှာ အစာဝင်သည်အထိ တိုးတက်လာပြီးမှ

c ■ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ကွယ်လွန်သွား၍ ရွှေသို့ပြန်လာကြသည်။ မပြန်၍ မဖြစ်။ ငမိုးကောင်းကိုယ်မှာ အနာတွေ မကျက်သေး၊ မျက်နှာကြီးလည်း ဟောသုပ်နေသည်။

ငမိုးကောင်းမရှိစဉ်တွင် သူကြီးအောင် သောင်းကျွန်းသည်။ ပုလိပ်များထဲသို့ ရွှေသမီးပျို့များကို ဆက်သရာ မိမိင်း အညွှန်ကျိုးသဖြင့် ခွဲချေ သေသွားသည်။ ငမိုးကောင်း၏ခယ်မ မိသေ့ဘက္ကား သူကြီးမျက်နှာကို စားဖြင့် ပစ်ပြီးရာက ကနောက်သို့ရောင်နေရ၏၊ ပုံစွမ်းရွှေတွေ မခံမရပ်နိုင်သောကြောင့် သူကြီးအောင်ကို စိုင်းပြီး မီးရှို့ငြား စစ်ဗာယိုက သူကြီးသာက်မှာရှိသည်။

ကုလားကျွန်းတွေနှင့်ကောင်းလွတ်ရာ မြန်မာမင့်ပိုင်နက်ကို အကြည့်အရွယ်ရန် ငမိုးကောင်း ရွှေမှ ထွက်လာသည်။ ငချိပ်ပါလာသည်။ ဦးမိုးထိ၏ ကုန်လျေကြီးဖြင့် ခရီးကြုံလိုက်ခွင့်ရှစ်ဦး။ ခေါင်းကြီးတပ်သားဟောင်း ငခွဲကို လျေထိုးသားအဖြစ် တွေ့ရသည်။ လျောင်ပင်သာရွာတွင် လျေည့်အိပ်စဉ် ဆိပ်ကမ်းနှင့် လျေများကို စားပြစ်နောင်းတိုက်ခိုက်သဖြင့် ငမိုးကောင်း ဦးဆောင် နိုင်နောင်းသည်။ ဆင်ပါဝ်ဝဲ ဆင်သွားရှိုးငွေးများက လုပ်ခင်းဆောင်တာ စိစဉ်ပေး၊ အိမ်တစ်လုံးဆောက်ပေးကြ၏။ သုံးလကြာ၍ အုန်းပင်စုသို့ ငမိုးကောင်းနှင့် ငချိပ် ပြန်ရောက်သောအခါ အောင် စားပြအသတ်ခံရပြီး ပြေားချို့ သူကြီးဖြစ်နေပြီး ငပြုးချို့၏ မျက်နှာသွား မကြိုက်သဖြင့် မြန်မာမင့်ပိုင်နက်သို့ ရွှေပြောင်းရေးမှာ ပုံမှန်ခိုင်မာလာ၏။

တစ်နေ့တွင် ငမိုးကောင်း၏ယာထဲသို့ ငခွဲ ရောက်လာသည်။ မြေထဲကို စီးနင်းရန် ငမိုးကောင်းတို့ ကြံစည်နေကြစဉ် ဦးခေါင်းကြီး အသတ် ခံရသည်။ ကုလားက လုပ်ကြသည်ဟု ငခွဲကပြောငြား ငမိုးကောင်း မယုံကြည်။ ကုလားထဲမှ မျက်နှာသာရရေးအတွက် မင်းတုန်းမင်း၏ ရဲမက်တွေ လုပ်ကြခင်းသာဖြစ်သည်ဟု ငမိုးကောင်းက စွပ်စွဲသည်။ သူသည် မင်းတုန်းမင်း ဘာပလုပ်လုပ် အကောင်းမမြင်။

ငမိုးကောင်း၏ယာထဲသို့ ငခွဲနှင့် ငဝဲတို့ လာရောက်ကူညီနေစဉ်

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

မြင်းစီးကြီးသဲ့ရဲ့ ရောက်လာသည်။ မင်းတုန်းမင်းတရား ရွှေမြို့တော်တည်ပုံကို
ပြောပြရရာ ငါ့ကောင်းသဘောမတွေ့ပြား ပဋိမသို့ယနာတင်ပုံနိုင်ငံတော်ကို
ထိပါးသော ငင်းမယ်၊ လပုန်း၊ လကွန်းတို့အား နှစ်မျိုးဖူး၊ သူ့အိတ်နှင့်
သူနာတန်းထားပုံများသို့ ရောက်သောအခါ ငါ့ကောင်း၏ မင်းတုန်းမင်း
ဆန်ကျင်ရေးမှာ ပျက်ပြယ်စပြုပြီ။

ငါ့ကောင်းမှာ သားကြီး လျှိုင်း၊ သားငယ် သုတိုင်းနှင့် သမီးကြီး
မိအိုး၊ သမီးငယ် မိရိုး၊ နှစ်စကျင်းတို့ရှိ၏။

ကိုရင်လှိုင်း (ရှင်လာဘ)မှာ မြင်းစီးတော်၊ သုင်းပညာကျမ်းကျင်ငြား
ကဗျာရေးစီမြှေတွင်လည်း သူ့ဆရာ ဦးဇေန ကျော်အောင် တော်၏။
ကိုရင်လှိုင်းကို ဒီပဲယင်းသို့ဘွားများက မန္တလေးသို့ ခေါ်သွားရာက လူ
ထွက်နိုင်းပြီး အချုပ်တန်းဆရာဖေထဲ အပ်နိုးထားကြ၏။

ဆင်သေစွာအနီးရှိ ယာထဲသို့ မြင်ကွန်းမြင်းခုံတိုင်၏ ကျေးကျွန်းများ
ရောက်လာကာ မောက်မာစွာဆက်ဆံသပြု ကိုမိုးကောင်းနှင့် သမီးများက
ဆုံးမလွှတ်သည်။ ဆင်ပေါင်ပဲတွင် ထိလ်ဝင်ခဲ့နေသူများ သမားဖြင့် ခုန်ဆင်း
သွားပြား ကိုမိုးကောင်းထဲတွင် လူလေးယောက် ကျော်ခဲ့သည်။ ထိသူများကို
မည်သို့လုပ်ရမည်နည်း၊ မြင်းစီးကြီးထဲသို့ လူလွှတ်ကာ မေးမြန်းထားသည်။
မြင်းစီးကြီးကိုစွဲရောက်လာမှ လွှဲပေး၏။

ဘုရင်မင်းမြတ် ကြီးမူးကျင်းပသော တန်ဆောင်တိုင်ပဲတော်တွင်
မောင်မောင်လှိုင်းနှင့် မိဒေါင်းလှုတို့ ချိန်းတွေ့ကြရာ အဟောအဖြစ် မအေးကြီး
ပါသည်။ မယ်ဒေါင်းလှမှာ တာလလျှင် ဒေါင်းဒေါ်းဒါးပြား လခရသော
ကတ်သမဖြစ်သည်။ မောင်မောင်လှိုင်းနှင့် မိဒေါင်းလှတို့ အကြောင်းပါပြီး
မကြောမ့် ဆင်သေစွာတွင် ကိုမိုးကောင်း၊ မမင်းဘော်တို့ အလူဗျာပုံပြုမြင်းဖြစ်သည်။
သားလတ်ငသိုင်းနှင့် အငယ်ကောင် ကျော်းတို့ကို ရှင်ပြုမြင်းဖြစ်သည်။

အလူဗျာသို့ မြင်းစီးကြီး ရောက်မလာပါ။ ရှင်ဖြစ်တရားနာပြီး

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၂။ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ညာနောင်းမှ ရောက်လာသည်။ မြင်းစီးကြီးသည် တောထဲတွင် မသက္ကာ ဖွယ်ရာ လှည်းဘီးရာများ တွေ့သောကြောင့် အချိန်ယူကာ စောင့်ဆိုင်းသည်။ ကျောက်တိုင်၏ တောင်ဘက်မှလာကာ မြန်မာပိုင်နက်တွင်းသို့ တိတ်တဆိတ် ဝင်ပြီး ရော်ခိုးသော ကုလားဖြူများ၊ အခကြေးငွေဖြင့် ငါးလာသည် လှည်းများကို မြင်းစီးကြီးတို့လှစုက ကျောက်တိုင်တောင်ဘက်သို့ တစ်ယောက်မျှ မပြန်နိုင်အောင်လုပ်သည်။ ထို့ကြောင့် အလှူသို့ အချိန်မီ မရောက်ခြင်း ဖြစ်၏။

အချုပ်တန်းဆရာဖေထဲသို့ အမည်မသိ လူတစ်ယောက် ဖျက်ခဲနဲ့ ရောက်လာပြီးနောက် ဆရာဖေလည်း ပျောက်သွားသည်။ ငလိုင်းနှင့် သော်က၊ ငစိန်တို့ လိုက်လုပ်ရှာဖွေရာ သားတော်၊ သမီးတော်တွေ အမိန့်တော် အတုဖြင့် အဖမ်းခံရကြောင်း၊ လွှတ်စေအမိန့်ကြောင့် လွှတ်သည်။ သို့သော် မကြောမီ ပြန်လည်ဖမ်းဆောင်းသို့ရှုံးကြောင်း သို့ခဲ့ရှုံး ဆရာဖေကို မတွေ့။ နောက်မှ ပြန်ရောက်လာသောအခါ မရွင်မပျဖြင့် 'မြန်မာတွေ စည်းကမ်းဖောက်' တေးထပ်ကို ရေးသည်။

သကြန်ကာလတွင် မင်းကြောင်ထိုးရန်အတွက် ရွာထိပ်တွင် မင်းကြောင်ရုံး ဆောက်သည်။ မင်းကြောင်ဆရာမှာ ဘသာငွေးဖြစ်သည်။ ငသိုင်းမှာ မယ်ကျောက် အထိုးခိုင်းသောကြောင့် မင်းကြောင်ရုံးသို့ ရောက်လာသော်လှား မင်းခံပုဆိုရက်ပေးရန် မတော်းခံရသဖြင့် အမောထဲတွင် ပူဆာရသည်။

သို့သော် မင်းကြောင်အထိုးခံသွားသွားထဲတွင် ဝဲမှောင်တွင်ထိုးသူ ငသိုင်းမှာ အမေ ရက်လုပ်ပေးသော 'ရာပုဆိုး' ကို မင်းခံသဖြင့် လူကြီးသူမ ထွေက သာစုခေါ်ကြသည်။ ငသိုင်း၏ညီ ကကျိုင်းကား အရွယ်မရောက်သေး သောကြောင့် ယာမှောင်တွင် ထိုးသူဖြစ်သည်။

ဆီမံသို့ ငလိုင်းပြန်မလာသဖြင့် နော်းမယ်ဒေါင်းလှက ပုရပိုက် ဘာ့လွှာကိုင်ပြီး ဆရာဖေထဲ လာရောက်တိုင်ကြားသည်။ စာမှာ သားငယ်

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

မယားငယ်ထားသည့် ရည်းစားစာ မဟုတ်။ ကျက်လိုသောကြောင့် ကူးထား
သည့် မောင်စံသူ၊ မှာတမ်းဖြစ်သည်။ သူတို့ လင်မယား ထိထိုးရန် တိုင်ပင်
နေကြစဉ် မင်းသားမောင်မောင်ဘာ ရောက်လာသည်။

ရတနာပုံမ် ခုတိယန်းစံမင်းလက်ထက်တွင် ပေါ်ပေါက်လာသော
ထိအမျိုးမျိုးကြောင့် လူအများ အတိဒုက္ခရောက်ရပုံများကိုပြောရာက မှာတမ်း
ရွတ်တတ်သူ ရောက်လာသဖြင့် အရွတ်ခိုင်းသည်။ သို့သော် ရန်သူ
ကုလားဖြူကို တိက်ရမည့်အချိန်တွင် စိတ်ဓာတ်ပျော်ညွှန်စရာ ပေါ်လာသော
မှာတမ်းကို ဆရာဖေ မကြောက်ပေ။

ငသိုင်းသည် မြှုံးနှင့် ကလေးတစ်ယောက်ရပြီးမှ ကျော်ခေါင်ကို
တန်းတန်းစွဲကာ ပလက္ာရပြုစဉ် ကိုယ့်စားဖြင့်ကိုယ် ထိုးမိသဖြင့် ကျော်ခေါင်
ကွယ်လွန်သွားသည်။ ငသိုင်းလည်း အချောက်ချောက် အချားချား ဖြစ်နေ
ရာက၊ အစ်ကိုင်လျှိုင်းထံသို့ စိတ်ပြောက်ပျောက် ရောက်သွားလေသည်။
အောက်အရပ်ရှိ အဘိုးအဘွားထံသွားလျှင် ရထားပေါ်မြှုံးကုလားနှင့်ခုံရမည့်
စိုးသဖြင့် သဘောစီးသော်လည်း ကုလားနှင့် မလွတ်။ စဉ်ကုတွင်ဆင်းမည့်
ဦးမှုံး၊ ဒေါ်မှုံး၊ သမီးကျေးမှုတို့နှင့် သိသည်။ သေသူ ကျော်ခေါင်ကိုချည်း
မြင်ယောင်ကာ ရေထဲခုန်ချုသဖြင့် ဦးမှုံးက ဆင်းဆယ်ကာ အီမံသို့ သယ်လာ
ငြား အထင်လွှဲစိတ်ဖြင့် ခွဲခွာကြရပြီး အစ်ကိုင်လျှိုင်းထံ ရောက်လာခြင်း
ဖြစ်သည်။

ငကျိုင်းသည် သဘောဆိပ်သို့ လူည်းဖြင့် ကုန်စည်ပစ္စည်းပို့ပြီး
နားနေစဉ် မြန်မာစစ်သည်တွေနှင့် အမြောက်တွေ စုန်ဆင်းသွားသည်ကို
မြင်သဖြင့် အီမံသို့ အမြန်ပြေးလာ၏။ မြန်မာနှင့် အက်လိပ်တို့စစ်ဖြစ်ပြီး
မြန်မာနှင့် ပြင်သစ်တို့ ချုပ်ဆိုသောစာချုပ် အတည်မဖြစ်မိ၊ ပျော်းမနား
ဘက်တွင် ဘုံဘေားမားကုမ္ပဏီ သစ်ခိုးသဖြင့် ဒက်တပ်သည်ကို
အကြောင်းပြုပြီး မသင့်လျော်သော တောင်းဆိုမှုတွေ တောင်းဆိုရမှ စစ်ပြုရာ

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

မြန်မာတိုက ခုခံတိုက်ခိုက်သော စစ်ပွဲဖြစ်သည်။ ကိုမိုးကောင်းမှာ အသက် ကြီးသောကြောင့် စစ်သားဖြစ်ခွင့်မရှိသော်လှား နယ်စပ်ရှိ ရန်သူရိက္ခာစခန်းကို ပျက်ဆီးပြီး ပုလိပ်သေနတ်တွေ လုလာပြီးနောက် ထူးပေါက်ခံကတုတ်ကို ရန်သူအတိုက်တွင် ခုခံမည်သွားသည်။ ထူးပေါက်ကျွန်းပြီးပြီး

ကိုမိုးကောင်းနှင့် ငြေား၊ ငပ်တို့သည် မိုးတိုက်ခံရသော ရွာများမှ ရွာသားများ အစောက်ခံရသော မောင်ဖွားများကို စုဆောင်းပြီး ကုလားဖြူ။ ကုလားနက်များကို လိုက်လဲသတ်ဖြတ်သည်။ မြင်းခြားနှင့်အဝကို ရန်သူသည် အခုအခံမရှိဘဲ သိမ်းပိုက်ပြီးနောက် ကူပိန်ဆိပ်သို့ ရောက်လာ၏။

တိုင်းသူပြည်သားများမှာ ရန်သူနှင့် စစ်ဖြစ်နေသည်ကို မသိသော ကြောင့် အထူးအဆန်းအဖြစ် စိုင်းကြည့်နေကြသည်။ ဆရာပေနှင့် ငလိုင်းတို့ ရောက်လာကာ ဆဲဆိုအော်ဟင်နေ ဖို့နှင့်တွေ့ အရှင်နှစ်ပါးမှာ သူရိယသဘား ပေါ်သို့ ရောက်သွားကြပြီး ငလိုင်းသည် မင်းသား မောင်မောင်ဘနှင့် ပါသွား ကာ ရှင်အာသာ၊ မောင်မောင်လတ်တို့နှင့်အတူ ပုန်ကန်တိုက်ခိုက်သည်။

ထိပ်တင်းသည် မြင်းစိုင်းမှင်းသားအဖြစ် နာမည်ကြီးသည်။

ငသိုင်းနှင့် မြတေသာင်းစိုင်းမှာ စလေသား ငပြန့်ကို အမို့ပြုလျက် စလေ ဘက်သို့၊ ရွှေ့လာကြ၏။ ထို့နောက် မြစ်အနောက်ဘက် ကျပင်းသို့၊ ရောက်လာကြ၏။

မောင်မောင်လိုင်းပါသာ မြင်းစိုင်းမှင်းသား၏ တပ်မှာ မောင်နီးဆိုသူ သစ္စာဖောက်သဖြင့် တပ်မှကြီးရှိသော ရွာခိုင်တပ် အတိုက်ခံရလှား၊ အင်အား တိုးသည်ထက် တိုးလာသဖြင့် စစ်မျက်နှာပြန့်ကာ ထိုးစစ်ဆင်နေစဉ် မှင်းသားမှာ ဆင်ပြုမြို့ခြား အဖျားရောက်ပြင့် နတ်ရွာစံ၏။ သို့ကြောင့် မောင်မောင်လိုင်းမှာ မန္တာလေးရှိ အနီးနှင့် ကလေးကိုခေါ်ပြီး ဆင်ပေါင်းတို့ ပြန်ရကောင်းနီးပြစ်နေစဉ် တောင်တွင်းကြီးသွား ကတ်မင်းသားအဖြစ် ကတ်မြှုပ် နေသော ကြည့်မြင်တိုင်းမှင်းသား၏ တပ်သို့ရောက်သွားလေ၏။

မင်းသားမှာလည်း ရွှေငန်ဘက်ရှိ အရပ်အနေကောင်းသောနေရာတွင်
စိတ်ချလက်ချဖိပ်စဉ် အတိုက်ခံရပြီး ကျခုံးသည်။ မင်းသား၏ အပါး
တော်မြို့ မောင်မောင်လူငိုင်းမှာ စိတ်ဓာတ်ကျဆင်းနေစဉ် ပိုလ်တုတ်ကျော်ထံသို့
မြင်းမဏေတောင်ရှိ ပိုလ်မင်းရောင်ထံမှ ငါးရာတပ်တစ်တပ် ခန့်စုက်မျှ
လာရောက်ကူညီပါရန် မေတ္တာရပ်ခံစာရသဖြင့် နတ်မောက်တောင်တွင်းသို့
ရောက်ရပြန်၏။

ကိုမိုးကောင်း၏သမီး မိအိုးသည် ငသာထွန်းနှင့် အကြောင်းပါပြီး၊
ရော့နောင်းရှိ ရော့နွှဲတွင်းမှား၌ ရော့ခံပောသားလုပ်နေသည်။ မြန်မာမင်း ရန်သူ
လက်သို့ ပါသွားချိန်တွင် ကိုယ်ပိုင်လက်တွင်းတစ်တွင်းပိုင်သဖြင့် အခြေအနေ
ကောင်းစပြုသည်။ မြစ်ထဲရှိ ရော့လျေတွေ၊ ရော့သာေးတွေ မီးလောင်သော
တစ်ညွှင် မိအိုးတို့နားတင်းကုပ်ထဲသို့ မိဇာဒီဇို့မောင်းနှင့်ရေးတပ်သား
တစ်ယောက် ရောက်လာသည်။ မိဇာဒီဇို့ ဆန့်ကျင်ရေးတွင် မပါဝင်ရသဖြင့်
နေမထိထိုင်မသာဖြစ်နေသော မိအိုးမှာ သူ့အဖော် သူ့မောင်တွေနည်းတူ
တိုက်ခိုက်နေသော အမည်မသိ မျိုးချစ်ပြည်ချစ် သူ့ရဲ့ကောင်းတစ်ယောက်အား
တတ်စွမ်းသမျှ ကျွေးမွေးလိုက်ရှာ အဝတ်အထည် ငွေကြားပေးလိုက်ရသဖြင့်
ကျော်ဖော်လေ၏။

ကိုရိုးကောင်းနှင့် သားကြီးငလိုင်း၊ သားလတ်ငသိုင်းတို့မှာ မဖျော်လင့်ဘဲ
ဆုံးမိကြေား မာကြောင်းသာကြောင်း မေးရုံသာမေးပြီး လူစုခွဲသွားကြ၏။

ဆင်သေရွှေတွင် ကျော်ခဲ့သော မမင်းဘော်မှာ သားလူပျိုးငကျိုင်းနှင့်
သမီးဘပျိုးမိရိုးအပြင် ချွေးမ မြှုပ်းတို့ကို စောင့်ရောက်ရင်း ယာလုပ်နေသည်။
ကုလားအဝယ်တော်နှင့် ကြိုက်နေသော တူမကြောင့် ပုလိပ်တွေကို ဓားစာ
ကျွေးသော ဘကြီးမှန်း၏သား ငန်းအား မိရိုးမှာ ခိုးကြောင်းခိုးဂိုက်
ကြည့်မှုဖြင့် အစစ်ဆေးခံနေရစဉ် မမင်းဘော်၏ညီမ၊ မိသော့၏သား
မြတ်သာဦး ရောက်လာ၏။

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၄ မ ဆင်ပြုကျွန်းအောင်သိန်း

ပခန်းငယ်တွင် ကုလားတပ်တစ်တပ် ရောက်နေသည် ကြားလောကြောင့် လမ်းသွားရင်း ထမင်းချက်ကာ ချိတ်က်လာသော မြတေသာင်ဗိုလ်နှင့် ငသိုင်း၊ ပပြန်တို့၏တပ် အရောက်နောက်ကျသွား၏။ ရန်သွာက မြို့ထဲဝင်ပြီး မဟာဖေတိလှုဘုရားတွင် သစ်တပ်ကြီး တည်ထားပြီ။ သုံးပန်းတွေကို လမ်းခေါင်းခိုင်း၊ တံတိုင်းကာခိုင်းနေပြီ။ ငသိုင်းနှင့် မြတေသာင်ဗိုလ်သည် ရန်သွာ ရှိရာဘက်ကမ်းသို့ သွားရောက် မရောင်းချုပ်သော ဈေးသည်များထံမှ မြှက်နှစ်ထုံး ဝယ်ခဲ့ပြီး ရန်သွာ၏ သစ်တပ်တွင်းသို့ ဝင်ရောက် ထောက်လှမ်းကြ၏။

သစ်တပ်ကိုစီးမည့် အစီအစဉ်ကို နောက်တစ်နေ့သို့ ရွှေထားစဉ် ရန်သွာ စစ်ရာတပ်တစ်တပ် ရောက်လာသဖြင့် ငသိုင်းတို့ ဆီးကြော တိုက်ခိုက်ရာ မြတေသာင်ဗိုလ် အဖမ်းခံရာ အသတ်ခံရသည်။ မြတေသာင်ဗိုလ်ကို ကားစင်တင်ထားစဉ် တစ်ဒေါတ်တစ်ယောက်ခေါ်ပြီး အကြည့်ခိုင်းသည်။ မကြည့်သဖြင့် ရန်သွာရွာဆိုကာ စွဲယာမယ်ရွာကို ရန်သွာက မီးတိုက်သည်။ ထိနေ့ညတွင် သစ်တပ်ကို ဝင်စီးကြရာ ငသိုင်းကျဆုံးသွား၏။

မမင်းဘော်တို့ သားအမိန့် မြှုပ်း၊ သား ထွန်းလူတို့ ဝါကောက် နေရာသို့ ကိုပိုးကောင်း ရောက်လာသည်။ မကျွန်းမာသော ငဝါကို တစ်နေရာ တွင် ရှုက်ထားခဲ့ရသည်။ မင်းလှတိုက်ပွဲတွင် ဗိုလ်ချုပ်ရော ကိုချွဲပါ ကျဆုံးခဲ့သဖြင့် ယာထဲတွင် ငိုသံတွေ ပွုက်လောကိုရောက်နေစဉ် ကိုပိုးကောင်းမှာ ယာတွင်း တစ်နေရာခြား မြတ်သာဦးကို တွေ့သည်။

ထိုအချိန်တွင် မရင်းကိုင်းဘုန်းကြီး ဦးသွာရှိယန့် ဦးမောင်ကလေးတို့ ဦးစီးသော လယ်သမားသွားပွဲတွေ ထကြသဖြင့် ဆေးမင်းကြောင် ရှိသွာတွေ အဖမ်းခံနေရချိန်ဖြစ်ရာ ဦးကုန်းသို့ စနည်းနာပြီးလိုက်လာသော မြတ်သာဦး လည်း အဖမ်းခံရသည်။ ဦးသွာရှိယန့် ဦးမောင်ကလေးအား မသိသွာထဲတွင် ထိုသွာများ မည်သည်အရပ်၌ ရှိသာနည်း မေးမြန်းနှင့်စက်နေစဉ် ဝန်ထောက်

မစွဲတာဟီးလုကို သူပုန်တွေခြုံရလျက် ရောက်လာ၏။ မြတ်သာဦးမှာ
ထိအခါကျမှ လွှတ်၏။

သို့သော ပုလိပ်ကိုသတ်ပြီး မြတ်သာဦးသူပုန်ထဲသို့ပါသွားကြောင်း
မြတ်လေးစိန်၏ အမျိုးများက အန်းပင်စုံသုတေသနဗို့ သတ်ပို့သောအဲ သူကြီး
ငပြီးချိုက် မြတ်သာဦး၏ အဖေကိုခေါ်သည်။ တရားခံအပ်နှုန်းတောင်းခဲ့
သည်။ မြတ်သာဦးသာတော်းပါးပြီး ယခုကဲ့သို့ ဆင်ပေါင်ဝဲသို့ ရောက်လာခြင်း
ဖြစ်သည်။

ဘုန်းကြီးကျောင်းကို ကုလားတပ်က အိတ်သွန်ဖာမှာက် ရှာဖွေရင်း
ဆင်းတုတော်တွေကို ခြေဖြင့် ကန်သည့်အတွက် ကျောင်းထိုင်ဆရာတော်က
ထသတ်ရာ ဘုန်းကြီးမိုလ်ဟု ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ကိုမိုးကောင်း၏သား
ငကျိုင်းမှာ ထိုဘုန်းကြီး၏ တပ်ည့်ရင်းဖြစ်ရာ ယခုလဲည်း ဆင်ပေါင်ဝဲကို
ဝင်စီးသော မိုလ်ဖြစ်ချေပြီ။ ကာန်ယူလောက် ဦးစီးလျက် မြို့ကို ပြန်သိမ်းရန်
တိုက်သောတိုက်ပွဲတွင် ဘုန်းကြီးမိုလ်၏ လက်ရုံး ရှင်ဝေနကျခုံးသွားငြား
ကာန်ယူလောက်တို့ ထွက်ပြေးရသည်။ သို့သော ဘုန်းကြီးမိုလ်၏ နယ်ချွဲ
ဆန်ကျင့် မိဇ္ဈာဒိန္ဒိသုတ်သင်ရေးတပ်မှာ ဘုန်းကြီးမိုလ်ဦးသာသန ကျခုံးသွား
သဖြင့် ၆ လသာ သက်တမ်းရှည်၏။

ကုလားဖြူကုလားနှက်တပ်များသည် ကျေးဇာတွေကို လိုက်လဲမိုးနှုံး
သည်။ ယာထဲသို့ ရွှေ့ပြောင်းနေသော မမင်းဘော်တို့မှာလည်း တစ်ဖက်
ကမ်းရှိ သွေးသောက်စရာသို့ အပြောင်းခဲ့ရသည်။ ထိုရွှေ့တွင် ငန်းရှိသော
ကြောင့် မိရိုး အကြိုက်ကျသွား၏။ ရွာသားများသည် ပြောင်းရွှေ့လာသော
အိမ်ထောင်စုသုံးခုကို ကြိုခိုကြသဖြင့် တစ်နှစ်အတွင်းမှာပင် နေသား
ကျသွားပြီး လယ်ကတစ်ရာနှင့် ယာများ တည်ကျင်းပြီးသွားကြပေပြီ။

မောင်မောင်လှိုင်းမှာ မစွဲလေးရှိ နေ့ထဲသို့ ပြန်ရောက်နေပြီ။
ဆရာဖေမှာ ရပ်ကွက်မီးလောင်ခဲ့ရပြီးနောက် သွပ်မမိုးနိုင်သောကြောင့်

ပုဂံစာအပ်တိုက်

လွှန်သွားရာက သုံးဆယ်စော်သွားကြီးထံရောက်သွားသည်။ စစ်တုရင်ကို စွဲသွားပြီး ရောက်ခံရ၍ အအေးမိသာ စောနာဖြင့် ကွယ်လွန်သည်။

မောင်မောင်လိုင်းကို ပုလိပ်က မကြာခာ လာမေးသောကြောင့် သား ရဲလောင်းနှင့် နေ့မိဒ္ဒါင်းလှကိုစောပြီး ဆင်ပါဝါင်း ဆင်သေစွာသို့ သဘောဖြင့်အလာ ရောနိချော်းဆိပ်သို့ အဆိုက်တွင် ကလေးနှစ်ယောက် ဆွဲလျက် ရွှေတွဲလွှဲ ငွေတွဲလွှဲဖြင့် တက်လာသော အထက်တန်း ခရီးသည် ရောနိတွင်းပိုင်ရှင်မိဒ္ဒါနှင့် တို့မိကြလေ၏၊ ဆင်ပါဝါင်းမီးလောင်စဉ် ပျောက်ဆုံး သွားသော (ရှင်ကောလာသု) ငက္ခိုင်းကို ရဟန်းတ်ဖြင့် တွေ့ရသည်။ မအေး လိုက်သွားပြီး လူထွက်ခိုင်းပြုသောမှု သူသည် လူနှင့်ကင်းအောင်နေဖြူး၊ သွေးသောက်စာဘုန်းကြီးကျောင်းမှ သတင်းစာ အဟောင်းတွေကို ဖတ်မိ လေသည်။ သတင်းစာလျှော့သွားကွဲအားကလေး ကိုတောက်ထိနိနှင့် ဆုံးသော အခါ အမျိုးသားနိုင်ငံရေးဘက်သို့ စီတ်ဝင်စားလာ၏။ ကလျာဏယုဝ အသင်း ဖွဲ့စည်းရေးပြု အသေနှင့်ဖြူး။

ကွယ်လွန်သူ ငသိုင်း၏သား ထွန်းလူမှာ ဝါးခုတ်သွားရင်း ကျားကို သတ်ခဲ့သဖြင့် ထွန်းလူအမည်ပျောက်ပြီး ကျားမနိုင်ဖြစ်နေပြီ။ တစ်နေ့တွင် ဦးမိုးကောင်းထံသို့ ဆလိုင်းစံထွန်းအမည်ရှိ တောင်တွင်းကြီးဘက်မှု စည်းသည်တစ်ယောက် ရောက်လာ၏။

မောင်မောင်လိုင်းသည် ခါးပိုက်နှိုက်ကို ကိုင်ပေါက်မိသဖြင့် အဖမ်း ခံရပြီး ထောင်သုံးနှစ်ကျေလာ၏။ မြန်မာ့တပ်မတော်သားတို့၏ အိုးစား အသုံးအနှစ်းကို ထောင်ထဲ၌ မဖွယ်မရာ သုံးစွဲထားသဖြင့် ထကန်ရာက အမှုဖြစ်၏။ ထောင်ပိုင်သည် မျိုးချိစုစုပေါ်မှန်းသိသဖြင့် အငြိုးတကြီးပြု သဖြင့် မောင်မောင်လိုင်းက တိုက်ခိုက်ရာ ထောင်ပိုင်ကြီးပါ နှစ်ဦးလုံး သေသွားသည်။ ဆလိုင်းစံထွန်းသည် ထိအကြောင်းကို သတင်းပေးရန် ဝင်လာခြင်းဖြစ်၏။

ဆလိုင်းစံထွန်း ပြန်မည့်နံနက်မှာပင် ဦးမိုးကောင်းမှာ ရင်ကွဲနာကျြှို့
ကွယ်လွန်ရှာ၏။ ထိုအချိန်တွင် သွေးသောက်စရွာကျောင်း၌ တိုက်နယ်
ကလျာဏယူဝါဒသင်း ဖွဲ့စည်းချိန်ဖြစ်သည်။ ဥက္ကဋ္ဌမှာ ပျုလွန်တော်
မူပြီးသော ဘုန်းကြီးပိုလ်နှင့် ဘွဲ့တော်တူသော ဦးသာသန၊ အကျိုးဆောင်မှာ
ဦးကေလာသ (ဦးမင်းကျိုင်း) တို့ဖြစ်သည်။

ଫୁଲିମାର୍ଗମାର୍ଗ

ଅନ୍ତର୍ଜାଲୀକାରୀ
ପାଠ୍ୟବିଷୟ:

(ଶାଖାବଳୀ)

၆

ဦးပွဲင်းကျိုင်းမှာ ခမည်းတော်၏နာရေးဘင် တသောသော တဝါးဝါး
ရယ်မောနေကြသဖြင့် စိတ်မချမ်းသာဌား ဂိုင်အမ်ဘီအေ အသင်းကြီး ဖွဲ့စည်း
လိုက်ရသဖြင့် စိတ်ချမ်းသာသည်။ မန္တလေးမှ မရိုးနှင့်တူ၊ ရေနံချောင်းမှ နှမနှင့်
တူ၊ အုန်းပင်စုမှ ဧဒ်လေးသော့တို့ စုညီရောက်လာသဖြင့် ဝမ်းသာရပြန်သည်။

“အစ်မက အရင်တစ်ခေါက် လာတုန်းကထက် အသား လတ်
လာသယ် ဦးဇော်ရဲ့”

မရှိုး မည်သို့ပင် အမွှမ်းတင်စေကာမူ ဦးပွဲင်း သဘောမပေါက်ပေး။
ယခင်တစ်ခေါက်ကို သူ သိလိုက်ခြင်းမရှိပေး။

“မမက ဝလာသယ်တော့။ သားကြီးကလည်း ထွားလာလိုက်သာ”

မရှိုးမအောင်းလှ ယခင်ထက် ဝဖြိုးလာသည်ကိုလည်း ဦးပွဲင်း
မသိချော်။ ဦးပွဲင်းသိသည်မှာ နှမ၏သားနှင့် မရှိုး၏သားတို့ သွင်ပြင်
ဘူးခြင်းသာဖြစ်သည်။

၁၅၀၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

မဒေါင်းလု၏သား ရဲလောင်းကား ရဲရင့်ထက်မြှုက်မည့်သူအဖြစ်
သူ့အဖေ ကိုမောင်မောင်လိုင်း မှည့်ခဲ့သော ရဲလောင်းအဖြစ်သာ တောင်ပြင်
ပုံဆိုး ကျေးဘာစ်ရာခေါင်းပေါင်းဖြင့် ရောက်လာ၏။ နှစ် မအိုး၏သား
ပေါ်လာကား ပေါ်လာ မဟုတ်တော့ပြီ။ ဒေးပစ်သာတွေန်း ဖြစ်နေကာ
ကျောင်းရိုင်းအဝင်၌ ဖိန်ပွဲတဲ့ရာ့ဖြင့် မကြည့်မသာပါလာ၏။ ဘောင်းဘို့
ဝတ်လျှက် ပုံဆစ်တို့ ထိုင်ပြန်သောအခါ ပိုပြီး စိတ်ဆင်းရဲနေလေ၏။

“အဖော့အသာကို နောက်ဆုံးအနေနဲ့ ခမ်းခမ်းနားနား သုပြိုဟ်
တာကို ဦးဇော်က မကြိုက်ဘူးဆုံးဘူးရှု”

ရောက်လျှင်ရောက်ချင်း လူဗျွှုယ်ပစ္စည်းများကို ပစ်ချရင်း မိအိုး
မေးမြန်းလျောက်ထား၏။ ဟန်ပန်လေသံက ပိုင်စိုးပိုင်နှင်းရှိသဖြင့် သူ့နဲ့မ
သည် သူ့အရပ် သူ့အေသွေး တွင်ကျယ်နေဟန်ရှိသည်ဟု ဦးပွဲ့ောင်းကျိုင်း
ခန့်မှုန်း၏။

“ငါလည်း မကြိုက်ဘူး။ ငါတို့ အဖွဲ့ကြီးကလည်း မကြိုက်ဘူး။
စားကြ သောက်ကြ ကကြ ခုန်ကြ၊ တဟေးဟေး တဟားဟားနဲ့ နှင့်အဖော့
ငါအဖေ သေသာကို ဝမ်းသာနေကြသာဟု”

“မှန်ပါသယ်ဘူး၊ မသေခင်က မပြုစား သေခါမှ အကျယ်ချဲ့နေရင်
အချိန်နဲ့ ငွေကြေး ဖြုန်းတီးရာ ရောက်သဲ့အပြင် ကြားဝါရာလည်း ကျသ
ဘူးရှုး”

ဦးဇော်ကျိုင်းနှင့် တစ်ထပ်တည်း လေသံထွက်လာသူအား ဦးပွဲ့ောင်း
ပြီးပြီးကြီး လှမ်းကြည့်၏။

“အတော်ဟုတ်သဲ့လူပါလား။ မင်းက ဘယ်သူတွေး”

ထိုအခါ မဒေါင်းလုက “တပည့်တော်မသား၊ ကိုမောင်မောင်လိုင်းရဲ့
သား ရဲလောင်းပါတဲ့ဘူး” ဟု လျောက်၏။

“အတော်လာသဲ့လူပဲ။ ဖအေတူ အာဇာနည်ဖြစ်မှာကျ။ တောက်မဲ့

ပုဂံစာအုပ်တို့က်

မီးခဲဆိုသာ ရဲနေ့လေ့ရှိသယ်။ နှဲ အခု ဘာလုပ်နေသာတဲ့။”

“ကျောင်းလည်းတက်း ဝါသနာပါရာလေး လိုက်စားပေါ့ဘူရား။
သာပေမယ့် အမေက....”

“အလိုလေးတော်”

မဒေါင်းလှ ဝင်ပြောသည်။

“စာမေးပွဲကျမှာဖို့လို့ သုပ္ပန်ဖြစ်သွားမှာဖို့လို့ သတိပေးသာပါတော်။
ဆိုင်းသမား အတ်သမားနဲ့ပေါင်းလိုကတော့ ဘယ်လောက်ပဲ ပေါင်းပေါင်း”

ထိသို့ပြောရာက သားကို ငဲ့တောင်းကြည့်ပြီး ပြောပြန်သည်။

“ရွှေဘိုဘက်မှာ ဗန္ဓကနှင့်သုပ္ပန်သာ ပေါ်နေသဘူရား။ အဲသည်ကို
ရောက်ဖြစ်အောင် ရောက်သွားသေးသယ်။ အဖိုးရဒလန်တွေနဲ့တွေ့ရင်
ကျောင်းနှုတ်ခံရမှာ ဖို့သာပါ”

“နှဲ ဟို၊ ဆံတိုနဲ့ မျှောက်လိုလို အကောင်ကကော”

မြန်မာရပ်သေးများတွင် ရွှေးအခါက သုံးစွဲသော မျှောက်ရပ်များတွင်
အဝတ်မပါပေ။ မြန်မာနိုင်ငံကို ရှုံးသူမှာပြုများ သိမ်းပိုက်လိုက်သောအခါ
ရန်သူအား သရော်ရှုတ်ချသောအားပြင့် ရပ်သေးသမားများက သူတို့၏
မျှောက်ရပ်များကို ဘောင်းဘိုရည် ဝတ်ပေးကြလေသည်။

အမြင့်သဘင်မှုမျှောက်ကို အဆွဲပြုလျက် မြန်မာတို့သည် ဘောင်းဘို
ရည်ဝတ်သူများအား မျှောက်ဟုဆုံးကြ၏။ ဦးပွွှေ့ကျိုင်းက သူ့တွေ ဒေးပစ်
သာတွေ့းအား ဤသဘောအရ ဒေါ်လိုက်ခြင်းဖြစ်၏။

“အဖေါ် အမေ ပေးသဲ့နာမည် ပေါ်လာ မဟုတ်တော့ဘူး ဦးဇိုးရော့။
သူ့အဖော်နာမည်ကိုယူပြီး ဒေးပစ်သာတွေ့းတဲ့ဘူး။ ဘိုလပ်သွား ပညာ
သင်သာ ငွေကုန်ပုံကပြင့် သောက်သောက်လဲပဲ”

စိန်နားကပ်တခါခါ၊ လက်းကာက်သံတချင်ချင်ဖြင့် တစ်ကျောင်း
လုံးမှာ မအိုး အသံချည်းဖြစ်၏။

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၁၂၀၄ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

“အခ သူငှေးသမီးက ငွေတစ်သိန်းနဲ့ စိန်တစ်ဆင်စာ တင်ပါမယ်
ဆိုသာလည်း ဗယိုးပယားဘုရား။ ဘိဒ္ဒိစိုက ရာထူးပေးသာလည်း
အင်တင်တင်နဲ့ ဘုရား၊ ဦးအင်းရဲ့သားကို ကြိုတွန်းမှာ အုံးမပါဦးဘုရား”

ဦးပန္တ်သည် ခေါင်းတညိုတညိုတ တပြီးပြီး နားထောင်နေရက
“ဟုတ်သလား ငပေါ်လာ” ဟု မေးသည်။ “ဘာပြုလိုတုန်း” ဟူ၍လည်း
ဆင့်မေး၏။

“သူငြေးသမီးကို မယူချင်ဘူး မပြောပါဘူး မာမီရာ”

မအေကိုလှစ်းပြောသဖြင့် “ဒါဖြင့် ဘာဖြစ်သတုန်း” ဟု မအေကမေး၏။

“စဉ်းစားနေသာပါ”

“ဖြစ်ရလေတော်” ဆိုကာ မအိုး ခေါင်းခါခါ လည်းခါခါ မျက်လုံးပြား

နှုတ်ခမ်းစုကာ လုပ်နေစဉ် ဦးပည့်က ဝင်မေး၏။

“ဘိအိစိမာ ဘာအလုပ်တုန်းကဲ”

“အင်ဂါင်နိယာပါဘုရား”

“ဘာပြုလို့ မလျပ်သာတုန်းကွာ”

“သည်ကောင် အကဲလိပ်တွေ လူပါးဝလိုပါဘုရား။ အရည်အချင်းချင်း
တူပေမယ့် သူတို့ အသားဖြှုတဲ့ကောင်တွေကို နှစ်ထောင်ပေးပေမယ့်
တပည့်တော်တို့ အသားညီသူ လူမျိုးတွေကျတော့ တစ်ထောင်တောင်
မပေးချင်ကြဘူးဘုရား”

“အင်း၊ မင်းကလည်း အလာကြီးပါလား”

“ကုလားဖြူခြင်း အတွက် အကိုလိပ်ရယ်၊ စကော့ရယ်၊ အမေရိကန်ရယ်

- ଶେରିଳି: ଶେରିଳି: ଲୁହିଷେ:ତାର୍ଯ୍ୟନ୍ତିର୍ବାଦୀ ॥ ବନ୍ଦିଗୋପିତେ ତବନ୍ଦିତାର୍ଥି
ମନ୍ଦିରପ୍ରକଳ୍ପିତାର୍ଥି: ଶବ୍ଦିକ୍ରିତିକ୍ରିତି: ଲୁହିଷେପାତ୍ରି ଜୁତିର୍ବାଦୀ
ଅଗୋପିତାର୍ଥି:ପାତ୍ରି । ଜୁତାର୍ଥିରେ ଆଚରିତେ ପ୍ରକଳ୍ପିତାର୍ଥିର୍ବାଦୀ ॥

ပုဂ္ဂိုလ်အုပ်တိုက်

လန်းခန်းအရှေ့ပိုင်းက ဆင်းရဲသားတွေဆိုရင် စားနိုင်တဲ့လူ ထွေးပစ်ခဲ့တဲ့
စပျစ်သီးကို လိုက်ကောက်စားရတယ်”

“အင်္ဂလိပ်တွေလားဟာ ဆက်.... ဆက်ပါဦး”

ဦးပွဲ့ောင်းသည် အလွန်နိတ်ဝင်စားစွာ မေး၏။

“ရေမရောတဲ့ အင်္ဂလိပ် အစစ်တွေပါဘုရား။ နေစရာအီမ်မရှိလို့
ဟိုလျောကားနားရပ်ပြီး တစ်မေးမှုးလိုက်၊ သည်နားရပ်ပြီး တစ်မေးမှုးလိုက်၊
ပုလိပ်လာရင် ထွက်ပြီးလိုက်နဲ့ ခြေသလုံးအီမ်တိုင်တွေ တစ်ပုံကြီးဘုရား”

“ရေပ်တို့၊ ဘုန်းကြီးကျောင်းတို့ မရှိဖူးလားဟာ”

“ရေပ် မရှိဘူးဘုရား။ သောက်ရေအိုးစင်ဆိတာ ကြားတောင်မကြားဖူး
ကြဘူးဘုရား။ ဗုဒ္ဓဘာသာမရှိတဲ့အတွက် ဘုန်းကြီးကျောင်းမရှိဘူးပဲ ဖြေရမှာပဲ”

“တယ်လည်း ဆင်းရဲကြုံပါကလားဟာ”

“ဆင်းရဲတာတော့ အဲလောက်တယ် အန်ကယ်ဦးဇိုးဇုံးရေး။ လန်းခန်း
အရှေ့ပိုင်း ဆင်းရဲသားရုပ်ကွက်မှာ ကလေးသေတာကို ချက်ချင်းမချုပ်နိုင်လို့
ဘူးတဲ့ထည့်ပြီး ကြွက်လျောက်ပေါ်တင်ထားရတယ်”

“ဘာပြုလို့ ချက်ချင်း မသုတေသနပြုဘုန်း”

“မြှုန်စပယ်က လက်မှတ်ပါမှ သူသေန်က လက်ခံတာကိုးဘုရား။
တစ်ချို့ကျတော့ မြှုန်စပယ် လက်မှတ်ရေးခကလေး ၂ အသင်၊ ၃ အသင်
တောင် မရှိရှာကြတဲ့အတွက် ပိုက်ဆံမရမချင်း ကလေးအလောင်းကို
ကြွက်လျောက်ပေါ်မှာ တင်ထားတာပေါ့။ အေးတဲ့အရပ်မို့ ချက်ချင်း မပုပ်
ဘူးလေး။ အတောကြာ့ငှုံး တပည့်တော်က အင်္ဂလိပ်တွေကို အထင်မကြီးတဲ့
အပြင် ရွှေတောင်ရွှေသေး”

“ငါတူနဲ့တွေ့သာ အလွန်အဖိုးတန်သက္ကား။ နှို့နေပါဦး၊ ခုနတ်နှုံးက
မင်းပြောတဲ့အထဲမှာ စကော့ဆိုသာ ပါဘူးပါသယ်”

“မှန်ပါဘုရား၊ အင်္ဂလိပ်ပြည်ထဲက လူမျိုးတစ်မျိုးပါပဲဘုရား။ အဲသည်

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၂၀၆ ■ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

အက်လန်ကျွန်းက အနောက်တည့်တည့်ကို သမုဒ္ဒရာကြီး ဖြတ်ပြီးသွားရင် ကနေဒါဆိတ်တိုင်းပြည့်ကို ရောက်ပါတယ်ဘုရား။ သူလည်း ကုလားဖြူပဲ ဘုရား။ အဲဒီက တောင်ဘက်တည့်တည့်ကိုသွားရင် ယူနိုက်တက်စတိတ် အော့ (၇) အမေရိကားကို ရောက်ပါတယ်”

“သူကလည်း ကုလားဖြူပဲလား”

“အမေရိကဗုဏ်တာ တိုင်းပြည့်ပါဘုရား။ သည်မှာရှိသဲ အိမ်ရှင်လူမျိုး တွေကို ဥရောက ကြေးမပေးနိုင်လို့ ရာဝတ်သင့်လို့ ထွက်ခြုံပြီးလာသူတွေ၊ တစ်ရွာပြောင်းရင် သူကောင်းပြစ်ချင်သူတွေက သတ်ပစ်တယ်ဘုရား။ ပြီးတော့ သူတို့ကိုယ်ကို အမေရိကာန်လူမျိုး နာမည်ခံတာပါပဲ”

“တပည့်တော်တို့တိုင်းပြည့် သလိုမဖြစ်သာ တော်သေးတာပေါ့”

ရုလောင်းက ရူးနိုက်နားထောင်နေရာမှ ထင်မြင်ချက်ပေးအုံ။

“ငါတို့မြန်မာတွေမှာ ချင်း၊ ဗမာ၊ ကရင်၊ ရခိုင်၊ ရမ်း၊ ကချင် အမည်ကဲ ပေမယ့် အက်လိပ်ကို တညိတည့်တ်တည်း ခံချုတယ်ညီလေးရ။ ဒါကြောင့် မျိုးပြုတ်အောင် မလုပ်နိုင်ဘူး။ အမေရိကပြည့်သား အစစ်ဖြစ်တဲ့ ရက် အင်ဒီယန်းတွေက ဟိုနားမှာ ငါးရာ၊ သည်နားတစ်ထောင် မညိုမည့်တ် ရှိနေတော့ မျိုးပြုတ်အောင် ပြုတ်နိုင်တာပေါ့ကွာ”

“အခုတော့ အမေရိကာန်ဖြစ်၍ ပြီပေါ့နော်”

“တင်ပါဘုရား။ ဒါလည်း အေးသေးတာ မဟုတ်ဘူးဘုရား။ ဥရောပ အတိုင်းတိုင်းအပြည့်ပြည့်က ရောက်လာတဲ့လူတွေကို သူအပ်ချုပ်မယ် ငါ အပ်ချုပ်မယ်နဲ့ စားခွက်လှကြသေးတယ်ဘုရား”

“ဘယ်သူတွေတုန်း ငါတူရဲ့ ပြောစမ်းပါဦး”

ဦးပွဲ့ောင်းအုံ စိတ်ပါဝင်စားမှုမှာ တိုးသည်ထက်တိုးလာအုံ။

“ပြင်သစ်၊ ဒတ်ချုံ၊ ပေါ်တူဂါ၊ စပိန်၊ အက်လိပ်၊ ဂျာမနီပါဘုရား။ ဒါတွေ အားလုံးကို အက်လိပ်က နှင့်ထုတ်ပစ်သဘုရား။ နောက်ဆုံးမှာ အမေရိကာ

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

အစစ်မဟုတ်တဲ့ အမေရိကန်အတူတွေက အကိုလိပ်ကို စက်နက်ကိုင်ခဲ့
တိုက်ခိုက်နှင့်ထဲပြီး ယူနိုက်တက်စတိတဲ့ အော့ (၅) အမေရိကားဆိုတဲ့
ပြည်ကြီး တည်ထောင်လိုက်တာပါပဲ”

“အင်း အင်း သည်လိုကိုး”

“တင်ပါဘုရား။ အကိုလိပ်နဲ့စာရင် သူလိုင်းလိုပဲ ဖြစ်နေတဲ့ လူတွေ
ဖြစ်တဲ့အတွက် အကိုလိပ် မတတ်နိုင်ဘူးဘုရား။ အမေရိကားက ထွက်ပြီးရ^၁
တာပဲ ဘုရား။ ဟိုမှာ ထွက်ပြီးလာရပြီး ခေတ်မမိတဲ့ ကဗျာအရှေ့ပိုင်းမှာ
လာပြီး တွင်ကျယ်နေတာဘုရား။ ဒါကြောင့် သည်ကောင်တွေ လူပါး
ဝတယ်လို့ တပည့်တော် ပြောခဲ့တာပါဘုရား”

စကားအစကို ပြန်လည် နှုတ်ခံမ်းသတ်ချိန်တွင် မအိုး၊ မရှိး၊
မဒေါင်းလှတို့ ဖင်တကြော်ဖြစ်နေကြပြီ။

“သင်းတို့ကို သဘောမကျလို့ သင်းတို့လက်အောက်မှာ မလုပ်
ချင်ရင် ငါတူက ဘာလုပ်ချင်သတုန်း”

“ဆိုင်းယင့်ပညာကို တပည့်တော်တို့မြန်မာတွေ တတ်သိကျမ်းကျင်မှ
ခေတ်မမှား။ ခေတ်မမှ သူတို့နဲ့ ပခုံးချင်းယဉ်နိုင်မှာဘုရား။ အဲဒါတွေ သင်ပေး
နိုင်တဲ့ စက်ရုံကြီး သို့မဟုတ် ကျောင်းကြီးထောင်ချင်တယ်”

“ကောင်းကွာ ကောင်းကွာ။ နေပါဦး၊ ငါတူပြောတဲ့ ဆိုင်းယင့်ဆိုသာ
သတင်းစာထဲမှာ မကြောခဏ ဖတ်ရသဲ လောကဓာတ် ဝိဇ္ဇာပညာလား”

“လောကဓာတ်ပညာ ခေါ်တယ်ထင်ပါရဲ့ဘုရား။ ဘုန်းကြီးကျောင်း
မဟုတ်တဲ့ စာသင်ကျောင်းတွေကို လောကဓာတ်ကျောင်းလို့ ခေါ်ကြတာကိုး
ဘုရား”

“ဦးပွဲ့ောင်း၊ တပည့်တော်မတို့ ဦးတင်ပါသယ်ဘုရား” ဆိုကာ မအိုး
ဦးဆောင်ပြီး ဒဲ့ထိုကာမတစ်စု ထရုပ်ကြသည်။ ဒေးဗုံသာထွန်းနှင့် ရဲလောင်း၊
မီးဗျာတို့ကိုလည်း “သားတို့ နေခဲ့ဦးမလား” တစ်ဆက်တည်း မေးသည်။

၁၅၀၈ ■ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

“သွားကြ သွားကြ။ ဂုတ္တ ဂုသားတွေကို သူပုန်ဖြစ်အောင် ဘူးသွင်း
ပေးရှုံးမယ်။ ပြန်နှင့်က”

ဝတ်ချုပြီးနောက် နောက်ဆုံးမှထရပ်သော မဒေါင်းလှမှာ ချက်ချင်း
ပြန်ထိုင်သည်။ ရင်ကို လက်ဝါးအပ်သည်။

“မတ်တော်မောင် ဦးဇော်ဘုရား၊ တပည့်တော်မမှာ သည်သား
တစ်ယောက်နဲ့ သမီးတစ်ယောက်ပဲ ရှိသာပါဘုရား။ မျိုးမချုပ်တွေ မိန့်တော်
မမှပါနဲ့ဘုရား။ ဦးဇော်ရဲ့တွေက ‘ခ’ ရှိလိုပါဘုရား”

“ဘယ်လို ခ ရှိသာတုန်း မရှိးတော်”

“စောစောက တပည့်တော်မ လျောက်ခဲ့ပြီးပြီကောဘုရား။ ကျောင်း
ပိတ်ရက်မှာ ဖြုတ်ဆိုပျောက်သွားသာ ဗုံးကရသော ရောက်ခဲ့သတဲ့ဘုရား”

စကားမပြတ်သဖြင့် မအိမ်းရော၊ မရှိးပါ ပြန်ထိုင်ကြသဖြင့် ဦးဇော်
ကျိုင်းသည် အားလုံးကိုခြုံကြည့်၏။

“ငါတို့အဖော် လက်သုံးစကားဟာ ဘာတုန်း”

အဖြေမထွက်။ “အလောင်းတော် မြေမကျသေးဘူး၊ မောပစ်ကြပြီ
ပေါ့” ဟု မာထန်စွာပြောမှ မိရိုးထံမှ အသံထွက်လာ၏။

“ဓားဆိုသာ ကုလားကိုခုတ်ဖို့။ ကုလားဆိုသာ တပည့်တော်မတို့
တစ်တွေ ဓားစမ်းဖို့ပါဘုရား”

“အေး၊ ဓားတွေ သံချွေးမတက်အောင်၊ ဓားတွေ အရှိးမချောင်အောင်
သေးပေးရ၊ သပ်ပင်းပေးရမယ်။ ကဲ ကဲ သွားချင် သွားကြတော့။ ကလေး
တွေကိုလည်း ငါ မြောက်မပေးဘူး။ သိချင်သာတွေ မကုန်သေးလို့ မေးချင်
သေးလို့”

ဦးပွဲ့ဗွင်းသည် တစ်ဆက်တည်း ရဲလောင်းဘက်သို့ မျက်နှာမှုသည်။
“ဗုံးကရသော ဟုတ်လား”

“ဟုတ်ပါသယ်ဘုရား။ တပည့်တော်လည်း တစ်ခြုံကျော်က

ပုဂံစာအုပ်တို့က

စံထွန်းအောင် အဖော်ကောင်းသာနဲ့ ပါသွားသာပါဘုရား။ အမှတ်မဲ့
ကြည့်ရင်တော့ တရားဟောသဲ့ ရသော၊ ဆေးရောင်းသဲ့ ရသောပါပဲ။ သေသာ
ခုံခုံ စုစုပေါ်တော့မှ စံထွန်းအောင်ရဲ့ ဘကြီးနဲ့ ဘထွေးပြောသာကို သတိ
ထားမိသာ”

“သူတို့က ဘာတွေတုန်း”

“ဝသာနဲ့တွေပါဘုရား”

ဝသာနဲ့ကြားသဖြင့် ဦးပွဲ့င်း မျက်နှာချွင်ပျော်။

“အင်း ပြောပါဉိုး၊ ဘယ်လိုပြောကြသတုန်း”

“ပန္တကရသော့ ရှေ့ဆက် ဘာလုပ်မယ် မသိရပေမယ်၊ သူဟာ
မင်းလောင်းမောင်သနဲ့ရဲ့ အဆက်တဲ့ဘုရား”

ဦးပွဲ့င်း တွေခနဲ့ ဖြစ်သွေး၏။

“ဘယ်လို ဘယ်လို၊ ဘယ်က မောင်သနဲ့တုန်း”

“ဘုရား ပြည့်ကျော်လောက်မှာ မြင်းမှုနယ်မှာ ထသာဘုရား၊

အဖတောင် ပါသွားသေးလား မသိဘူး”

အချိန်ကာလကို ဦးအင်းကျိုင်း တွက်ကြည့်သည်။ ထိုအချိန်တွင်
သူသည် တော့မိရဟန်းဘဝတွင် နှိမ်သော ရပ်ရှာသို့ပြန်လာပြီး မိဘ
သံယောဇ်ဗြိပြုလော့။

“အေးလေး၊ လူကြေးသူကြေးထဲကို မရောက်လို့ မသိသာ ဖြစ်ပါ
လိမ့်မယ်။ ငါတူသိနဲ့သလောက် ပြောစမ်းပါဉိုး”

“သူကလည်း နယ်နယ်ရရ မဟုတ်ဘူး ဘဒေးရ။ ‘အရှုံတောင်က
မောင်သနဲ့ထ’ ဆိုသဲ့ တောာင်တွေ ဘာတွေနဲ့ဘုရား”

“အေးပါ၊ ဟုတ်ပါပြီး၊ အသာကြောင့် ငါတူ ကြားခဲ့သိခဲ့သမျှ
ပြောစမ်းပါ တောင်းပန်နေသာဖူး။ အကျိုးနည်း လျှောရှည်သဲ့ အထက်သား”

“မြန်မာသူ့ရှာစ် ဘုရား၊ ခုနှစ် နတ်တော်လဆန်းမှာပေါ့ဘုရား။”

ဂုဏ်စာအုပ်တို့က်

၁၅၁ မ ဆင်ပြုကျွန်းအောင်သန်း

မြင်းမူမြို့အပိုင် ‘ပဲဟူ’ ရွာမှာ သူကြီးရဲနာမည်က ဦးဖိုးမိုတဲ့ဘုရား။ သူအီမံမှာ စာရင်းငါးတစ်ယောက် ရှိလေရဲ့။ နာမည်က ‘မောင်သန်း’ ပါတဲ့ဘုရား။ တစ်နံနက်မှာတော့....”

မြောက်ပြန်လေကလေး မဖြူးတဖြူးတွင် မောင်သန်း ပြောင်းရှိးစဉ်းနေသည်။ ပြောင်းရှိးစဉ်းပြား ကိုယ်ပေါ်မှ စောင်ကြီးကို ခွာမချုပ်နိုင်သေး။ ပါးစောင်တွင် လည်း ပြောင်းဖူးဖက်ဆေးလိပ်ကို ခဲထားသေး၏။

သည်နှင်း စောင်ကြီးခြေပြီး၊ သည်ပုံဆေးလိပ်ခဲလျက်၊ သည်နှင်းနွားစာစဉ်းသည်မှာ မထူးဆန်းပေ။ ဆေးလိပ်မှ မီးပွားကျလျှင်လည်း ထပြီး ခါပစ်ရုံသာ ရှိသည်။ သို့ရာတွင် မီးပွားမကျဘဲ အလုပ်ပြီးသည့်အခါလည်း ပြီးသွားတတ်သည်။

မောင်သန်း၏ပခုံးပေါ်သို့ မီးပွားကျသည်။

မောင်သန်း မသိ။

လေတဖြူးဖြူးမို့ မီးပါက်ကြီး ကျယ်လာသည်။ မောင်သန်း မသိပါ။ ပခုံးမှ အပူဇာတ်ကြောင့် အအေးလျော့သွားသည်။ ပို၍ပင် ပြောင်းရှိးစဉ်း၍ အဆင်ပြုသည်။

“မောင်သန်းရေ့”

အော်ဟစ်ပြီး ဝင်လာသူမှာ သာဦးဖြစ်သည်။ သူသည် ဆက်မပြာ နိုင်ဘဲ “ဟာ ဟေ့” အော်လျက် ပြီးလာသည်။ မောင်သန်း၏ ပခုံးပေါ်က မီးလောင်ပါက်ကြီးမှာ မီးတောက်ပင် ထနေပြီး သို့ဖြစ်သဖြင့် လက်ဖြင့် ပုတ်၊ စောင်ပြုခုံးမီကာ ဌီမံးသတ်ရသည်။

“ငါမမြင်ရင် မင်းတော့လား မီးသြို့ဟ်ပြီးသားဖြစ်မယ်။ ဆံပင် လောင်သာတောင် မသိဘူးလို့ဘာ”

“နာခေါင်းထဲမှာ ညျှော်တော်တော်တော့ အရှိသားကွဲ”

ပုဂံစာအပ်တိုက်

ဆံပင်တွင် အသီးဖြစ်ကျိန်ခဲ့သော မီးလောင်ရှာများကို ပွတ်သပ်လျက်၊ မောင်သန့်က ရယ်မောပြီး ဖြေသည်။ ကာယကံရှင် ရယ်မောသောအခါ သာဦးရှင်ထဲ၌ မြို့လာသည်။

“လက်စသတ်တော့ ငါလျက မင်းလောင်းပဲကွဲ”

“မဆိုင်သာကွာ။ ဘာပြုလို ငါက မင်းလောင်းဖြစ်ရမှာတုန်း”

“အခုံဗွာဟာ ငါလျှော့လက်ရုံးက မီးတောက်သာ မဟုတ်လား။ ငါတို့အလောင်းဘုရား ဦးအောင်ဆယ့်လည်း လက်ရုံးက မီးတောက်ပြီး မကြာခင် ရှင်ဘုရင်ဖြစ်သာပဲ”

“မတော်မတည်တွေ မပြုပါနဲ့ကွား ဝါးသွားပြီး သေတော်ခေါ်နေ ပါဦးမယ်မောင်ရာ”

အဖြစ်အပျက်၏ အစွမှာ ကျွေးမှုသာဖြစ်ပြီး ‘စ-ကား’ သည် ကားသည်ထက် ကားလာခဲ့လေ၏။

“စာရင်းနား မောင်သန့်ရဲ့ လတ်စုံးက မီးဟန်းဟန်းတောက်သတဲ့”

“လက်ရုံးက မီးတောက်သယ်ဆိုသာ ရှင်ဘုရင် ဖြစ်မယ့်လူမှ တောက်သာ”

သည်နှင်း တစ်ယောက်တစ်ပါတ်ပြောရုံး၊ တစ်ယောက်တစ်ခုနှင့် ပြောခါဗြှုဖြင့် စောင်ကိုမီးလောင်သောသတ်သည် မြှုပြုးဆုံးချေ။ မင်းလောင်း မို့သာ လက်ရုံးက မီးတောက်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟူ၍ ဆက်လက်ချဲ့ကား သွားပြန်၏။

“ပဟူရွာမှာ မင်းလောင်းလျှော့သတဲ့”

မင်းလောင်းဟူသည် တိုင်းပြည်အပ်ချုပ် မင်းလုပ်မည်သွားဖြစ်၏။ မင်းလုပ်မည်သွား ပေါ်သည်ဆိုခြင်းမှာ စင်ပြိုင်အစိုးရ ဖွဲ့မည်သွား ပေါ်ပေါက် နေပြီး ဆိုရာရောက်၏။ သို့အတွက် ပြင်းမွုပုလိပ်ဒွာနာမှ ပုလိပ်များသည် ပဟူရွာသို့ လာရောက်စနည်းနာကြေား၊ အစီရင်ခံကြ၏။

၁၅၂ မ ဆင်ဖြူဗျာန်းအောင်သိန်း

ထိအခါတွင် မြင်းမှုနာနာရိုင် ဦးဘိုးညို့န်း မနေသာတော့ပါ။ ပုလိပ်များ ခြုံရလျက် ပဲဟ္မာ သူကြီးအိမ်သို့ရောက်လာ၏။ ရောက်လျင် ရောက်ချင်းပင် “မောင်သန့် ခေါ်ပေးစမ်း” ဆိုတော့သည်။

မောင်သန့်မှာ အခန့်သင့်ပင် အိမ်တွင်ရှိနေ၏။ အသက် ၂၀ ရွယ် သူလို ငါလို ဆင်းရုံသားတစ်ယောက်သာဖြစ်၏။

“ဟေ့ မောင်မင်းလက်ရုံးက မိုးထတောက်သယ်ဆိုကဲ့”

မောင်သန့် မဖြေတတ်၏။ ဦးဘိုးမှီ မဖြေတတ်၏။

“ဟာဗျာ၊ ဌာနာပိုင်ကြီးကလည်း တောက်တိုးတောက်တဲ့ ကျွန်တော့ အိမ်အောက်မှာ ပြောင်ရှိုးစဉ်းနေသာပါ ဗျာဗျာ။ ပြောင်းရှိုးစဉ်းရင်း ချမ်းလေတော့ စောင်ခြုံထားသယ်၊ ဆေးလိပ်ကလည်း ခဲထားပြန်တော့ စောင်ခြုံပေါ်ကို ဆေးလိပ်မီးပျားကျေပြီး လောင်တော့သာပေါ့။ မယုံရင် ကြည့်ပါလား၊ သူ့ခေါင်းက ဆံပင်တောင် လောင်သွားသေး။”

သူကြီးက မောင်သန့်ကို လှမ်းဆွဲသည်။ ခေါင်းကို ဆွဲနိမ့်ပြီး မီးလောင်ခံရသည့် ဆံပင်များကိုပြုသသည်။

“အဲဗျာ၊ ဟုတ်ပါ။ မြင်းမှုကကြားတော့ဖြင့် ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် ‘လက်ရုံးမီးတောက်လို့ လက်ရုံးမီးတောက်လို့နဲ့’ ဟိုးလေးတကျော်ပဲ။ ကိုင်း ပြန်သီးမှပဲဗျို့။”

သို့သော် ဌာနာပိုင်ကြီးမှာ ရှုတ်တရက် မပြန်ဖြစ်ပါ။ ရပ်သူရာသားများ မရှိမှုရှိမှု စုပေါင်း ကျေးမွှေးသမျှကို အားရပါးရစားသည်၊ သောက်သည်။ ထို့နောက် သူကြီးအား ကျေးဇူးတင်စကားပြောကာ ပြန်သွားသည်။

ပခုံးပေါ်တွင် ပြောင်ပြောင်လက်လက်အရာများ ဆင်ယင်လျက် ခါးတွင် ခြောက်လုံးပြုးချိတ်ဆွဲထားသော ပုလိပ်အရာရှိကို ကျေးဇူာသားအများစုံ မမြင်ဖူးပါ။ ယခု အောင်သန့်ကိုအကြောင်းပြုး ထိုကဲ့သို့သောပုဂ္ဂိုလ်ရောက်လာ ရသောအပါ မောင်သန့်မှာ ပို့ပြီးကြီးကျယ်၊ ပို့ပြီး ကျော်ကြားသွားလေ၏။

ပုဂ္ဂိုလ်တိုက်

ဆင်းရုသား တောင်သူယာသမားများမှာ လုပ်ငန်းကမကာာင်း၊
မြို့ခွန် ယာခွန်နှင့် သသာမေဓကနိပ်စက်၊ ပုလိပ်နှင့် သူကြီးရွာခေါင်းတို့က
နိုင်စက်သဖြင့် မျှော်လင့်ချက် ကင်းဆေးနေကြော်၏။ မြို့လျှို့ပညာတော်များက
‘အရှင်အဂ္ဂလိပ်မင်းတို့ အပ်ချုပ်သဖြင့် ဝစ်းမြောက်ကြောင်း၊ ရော့ဘုရင်
မင်းမြတ်နှင့် အရှင်မိဖုရားတို့ ဘုန်းတော်ကြီး၍ သက်တော်ရှည်ကြောင်း’
ဆုတောင်းနေကြဖေကာမူ တောင်သူယာသမားများကမူ သေပါစေ၊ ပျက်စီး
ပါစေ ဆုတောင်းနေကြ၏။ မင်းသစ်ဘုရင်သစ် ရောက်ရှိအပ်စီးလျင် သက်သာ
တန်၏ဟု အထင်ရောက်နေကြ၏။

ထိအချိန်တွင် လေထဲပြောလာသော ကယ်တင်ရှင်မှာ မင်းလောင်း
မောင်သန်း။

“လက်ရုံးက မီးတောက်တာအမှန်။ သာဦးးမြင်သယ်။ ဒါပေသည့်
သူကြီးဦးဘို့မှိုက ဉာဏ်အများသားကလား။ လူညွှန်ပတ်ပြောလိုက်သာ
တစ်ခါတည်း ပုလိပ်ကြီး ချာချာလည်ပြီး အေးသွားရော”

“ဘာပဲပြောပြော၊ သည်ကောင်သေနဲ့ ရှင်ဘုရင်စော မနဲပါဘူးဟာ”

“အံမာ လူဘုန်းလွှာကို ဘယ်သူပြောနိုင်မှာတုန်းး။ ကျမ်းထမ်း
မင်းရာဇာတောင် ကျမ်းရောင်းရင်းဘုရင် ဖြစ်သွားသေးတာ။ စလေမင်းခွဲး
ကြည့်ပါဘိုး၊ လျေထိုးသား။ တောင်သူကြီးမင်းကော့၊ ယာစွာင့်ရင်း
ဘုရင်ဖြစ်လာတာ။ သသနဲ့လည်း လက်ရုံးကမီးတောက်တာ ဟုတ်ချင်
ဟုတ်နေမှာ”

စောင်ကို မီးလောင်ခြင်း အမှန်ဖြစ်ပါလျက် လူတွေ၊ မယုံချင်း
အဂ်လိပ်ကို အလိုမရှိသောစိတ်က မောင်သန်ကို မင်းလောင်းဖြစ်စေချင်နေ၏။
လက်ရုံးက ဘုန်းမီးတောက်စေချင်နေကြော်၏။

“အလကားပါ၊ အမိဘာယ် မရှိပါဘူး” ပြောသည့် အမှန်သမားများ
တဖည်းဖြည်း နောက်ဆုတ်ရ၏။

၁၅၁၄ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ရွာတကာတွင် ထိသတင်းသည် အရေးတွေ့း ဖြစ်လာ၏။ ရင်းနှီးသူ များသည် မောင်သန့်အား ကျယ်ရာထောင့်ရာသို့ ခေါ်ပြီး မေးကြ၏။

“သန့် မှန်မှန်ပြောစမ်း။ ဆေးလိပ်မီးများ စောင်ပေါကျရုံနဲ့ မီးမလောင်နိုင်ဘူး။ လက်ရုံးက မီးထတောက်သာဖြစ်ရမယ်။ တို့ထဲမှာ ပုလိပ်ဂူ တစ်ယောက်မှ မပါဘူး။ လက်ရုံးက သူ့ဘာသာသူ ဘုန်းမီးတောက်တာ မို့လား”

ဆိတ်ကို ထမ်းလာသော ပုလ္လားအား လူငါးယောက်က ငါးနေရာမှ စောင့်ပြီး ခွေးကြီးထမ်းလာရသလော မေးသောအခါ ပုလ္လားသည် ဆိတ်ကို ခွေးထင်ပြီး လွင့်ပစ်ခဲ့မှုး၏။ ထိုပုပြင်ကဲ့သို့ပင် မောင်သန့်လည်း သူကိုယ်ကို သံသယဝင်လာ၏။

‘ငါးပုံးကို လောင်သဲ့မီးဟာ ဘုန်းမီးများ ဖြစ်လေမလား’

ကာယက်ရှင်ကိုယ်တိုင် ထိုသို့ဖြစ်သည်အထိ ဘုန်းမီးကယက်က ကြီးမားလာသောအခါ အချို့အရပ်တွင် ‘ပဲဟူရွာမှာ မင်းလောင်းပေါ်လိုတဲ့’ သတင်း ကားသည်။ ‘မိုလ်ဝင်ခံသာ စစ်သားတွေ အားကြီးပဲ’ ဟူ၍လည်း ချုံကားကြပြန်သည်။

တိုင်းတစ်ပါးသား ရန်သူအကိုလိပ်အား မလိုလားသောစိတ်များသည် မင်းလောင်းသတင်းတွင် ဝင်ရောက်ပူးကပ်တော့သည်။ မြင်းမူမြို့ကိုပင် နေ့ ဆီးတော့မယောင် ညဲ ဆီးတော့မယောင် သတင်းများ ဖြစ်လာသည်။ စစ်ကိုင်း ဒီစကြိုးတ် အရေးပိုင် မေရာစီအီးဘို့ဝင်း မနေ့နိုင်တော့ပါ။ ရာဇ်ဝတ်ဝန် ပွဲနှင့်ဘာဆန်အား ခေါ်ယူမေးမြန်းရတော့သည်။

ဤသို့ဖြင့် ဦးဘုံးညိုးသည် ပဲဟူရွာသို့ နောက်တစ်ကြိမ် ရောက်သွား ပြန်ကာ မောင်သန့်ကို ဖမ်းဆီးခဲ့လေတော့၏။ ထို့နောက် မောင်သန့်မှာ ရာဇ်ဝတ်ဝန်ထံမှတစ်ဆင့် အရေးပိုင်ရှေ့မောက်သို့ ရောက်လာလေ၏။

“မောင်မင်းလက်ရုံးက မီးတောက်တယ် ကြားတယ်၊ ဟုတ်သလား”

ပုဂံစာအုပ်တို့က်

“မဟုတ်ပါဘူးဘုရား။ စောင်ပေါ်ကို ဆေးလိပ်မီးကျရာက စောင်ကို လောင်ခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်းပါဘုရား”

အရေးပိုင်သည် မောင်သန့်အား စူးစိုက်ကြည့်၏။ ပကတိ ရှိုးသားသော တောသား လူငယ်ကလေး။

သို့ဖြင့် ရှိုးတဗျားများဖြစ်နေသော သူကြီးများဘက်သို့ လုည်းမေး၏။

“လက်ရုံးက မီးတောက်တော့ ဘာဖြစ်တတ်သတ္တန်း”

“ရှင်ဘုရင် ဖြစ်တတ်ပါသဘုရား”

ထိုမှဆက်လက်၍ အလောင်းဘုရား ဦးအောင်ဇေယျ ညာလက်ရုံးမှ မီးထတောက်သဖြင့် ရှင်ဘုရင်ဖြစ်ကြောင်းများကို မြန်မာမှု နားလည်သော အရာရှိများက ရှင်းလင်းပြသည်။ အရေးပိုင်မှာ နားစိုက်ထောင်ရင်းက ပြီးလာသည်။ အဆုံး၌ ဟက်ဟက်ပက်ပက် ရယ်မောသည်။

“ဉား၊ သည်လိုလား” သည်လိုဆို မောင်မင်းတို့ ရူးနေပြီ။ သည် လူကလေး ငယ်ငယ်လေးမှာ ဘာလက်နက်မှုမရှိဘဲ မဖြစ်နိုင်တာတွေ ပြောနေကြတယ်။ အလကား သည်လူကလေးမှာ ဘာအပြစ်မှ မရှိဘူး။ ဒုက္ခပေးမနေကြနဲ့၊ လွှတ်ပေးလိုက်”

အရေးပိုင်သည် မောင်သန့်အပေါ်တွင် မှန်သောအမြင်ရှိပြား၊ မြန်မာ တောသူတောင်သားတို့ ခံစားနေရသော ဒေါသပြောများသည် ဒုက္ခကိုကား မြင်နိုင်စွမ်းမရှိချေ။ အခွန်မပေးနိုင်လျှင် ဖော်ဆီးသည်၊ နိုပ်စက်သည်၊ ထောင်ချုသည်။ မည်သည့်အတွက် အခွန်မပေးဆောင်နိုင်သနည်း မစောင့်ချေ။

တောသူတောင်သားများသည် အက်လိပ်တို့၏ စောကားလှယက်မှု ဓားပြယာနဲ့ရားကြီးတစ်ခုလုံးကို မှန်းသည်။ အခြေမှုလှန်ပြီး ကျွမ်းထိုးမောက်ခု လုပ်ပစ်ချင်ကြသည်။ ထိုသို့ လုပ်ရန်အတွက် ခေါင်းဆောင်အလိုရှိသည်။

သို့အတွက် မောင်သန့်သည် မျှ မင်းလောင်းဖြစ်ကြောင်း သက်သေ ထူရန် အချက်အလက်များ ရှာဖွေသည်။ ဟောတွေပြီး မှဆိုးဆက်တောာင်။

၁၂၆ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

“အင်းကို ဟသာ ဆင်းလတ္ထု၊ တဲ့ ဟသာကို မှဆီး လေးဖြင့် ခွင့်းလတ္ထု၊ မှဆီးကို ထိုးရှိုး ခလတ္ထု၊ ထိုးရှုးကို မိုးကြီးပစ်လတ္ထု၊ တဲ့”

ကြားရသူတိုင်းမှာ မည်သည်ကို ဆိုလိပါလိမ့် စိတ်ဝင်တာစားရှိကြ၏၊ ထိုစာကို ရွတ်ပြနေသည့် ကိုဖိုးတုတ်အား မျက်တောင်မခတ်ဘဲ ကြည့်နေကြ၏၊ သူသည် ယာသမားဖြစ်၏၊ စာတိပေစများ ရွတ်ပြနိုင်သဖြင့် တလေးတာစားရှိကြ၏။

“အင်း ဆိုသာက အင်းဝမြို့၊ အင်းဝမြို့ကို ဟံသာဝတိက စစ်တိုက်ပြီး ဘုရင်ကို ဖမ်းသွားသာဟာ၊ အင်းကို ဟသာ ဆင်းလတ္ထု၊ ဟုတ်ပလား၊ ဟသားဆိုသာက ဟံသာဝတိ၊ ဟသားကို မှဆီး လေးဖြင့် ခွင့်းလတ္ထု၊ တဲ့ မှဆီးချုံ ရွာက ထန်းလုံးတပ်ကြီးတည်ပြီး ထတိုက်သာကို ခေါ်သာ၊ ဟံသာဝတိ စစ်ရှုံးပြီး မှဆီးချုံသား မင်းဖြစ်လာတော့ မှဆီးချုံကို ပြည့်ရွှေဘိုတဲ့၊ ရန်ကြီးအောင်တဲ့၊ ကုန်းအောင်တဲ့၊ ရတနာသိယ်တဲ့”

ကိုဖိုးတုတ်ဘေးသို့ ကျောပြောင်ပြောင် ပုဆိုးပေါင်လယ်ရောက်တွေ တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက် ရောက်လာကြ၏၊ ထိုသူများထဲတွင် အများနှင့် မတူ၊ ပြောင်ပြောင်ရောင်ရောင်ပါလာသူမှာ မြေတိုင်းစာရေး ကိုအော်။

“သည်လို ဟသားကို လေးနဲ့ခွင့်းသဲ့ ကုန်းအောင်မင်းဆက် မှဆီးကို ထိုးရှိုး ခ လတ္ထုတဲ့၊ ထိုးရှိုးဆိုသာ ဘာတုန်း၊ စနော်း၊ စနော်ဆိုသာ ပါပမင်း အက်လိပ်၊ ကဲ ဘယ်လောက်မှန်သတုန်း၊ မှဆီးဆက်မင်းမျိုးဖြစ်သဲ့ သီပါမင်း ရန်သူ့လက်ကို ပါသွားပြီ မဟုတ်လား”

စောဒကတက်သူ မေးသူလည်း မရှိသဖြင့် ကိုဖိုးတုတ်ပင် ဆက်ရှင်း ပြန်၏။

“အသည်ထိုးရှိုးကို မိုးကြီးပစ်လတ္ထုတဲ့၊ တောင်မှာ ဆက်ပြီး ဆိုထား သဲ့အတွက် မောင်သန့်ဟာ ကြာသပတေးသားမှို့ ထိုးရှိုးစနော်း အက်လိပ်ကို ချင်ခနဲ့၊ ခိုင်းခနဲ့ ကြေမွဲသွားအောင် သတ်မယ့် မိုးကြီးပဲ၊ ဟုတ်ပလား”

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

စကားအဆုံးတွင် လူအုပ်ထဲမှ ကိုဖိုးကြူး၏အသံ ပေါ်လာ၏။

“ဖိုးတုတ်ပြောသာ အမှန်ပဲ။ နောက်ပြီးတော့ ‘သစ္စာများကိုပိုင်းတဲ့’ အကျင့်မှန်၊ တမာန် အတောင်ထား’ မှဆိုးတစ်ကျိုပ်ငါးတဲ့”

သူသည် လက်ကို ချိုးကာချိုးကာဖြင့် မည်သည့်မင်းသည် မည်သည့် နောသား စသည်ဖြင့် ရေတွက်ပြသည်။

“မှဆိုးဆက်မင်းပေါင်း ၁၅ ပါး အပ်စိုးလိမ့်မယ်တဲ့။ သာပေမယ့် သီပေါ်မင်းအထိ ဆယ့်တစ်ဆက်ပဲ အပ်စိုးရသေးသယ်။ အလောင်းဘုရား ဦးအောင်ဖော်ရဲ့၊ မှဆိုးဆက်မင်း နောက်ထပ် လေးဆက်လိုသေးသယ်”

“ဟုတ်သမဂ္ဂဲ့။ ကျေပ်တို့ မောင်သန့်ဟာ အလိုတော်ရိတွေရဲ့ ကတုံးကတိက်လုပ်မှုကို ကြောက်လို့ လျှို့နေသာ”

ဝင်ပြောသူကား ကိုဖိုးကြူး၏အစ်ကို ကိုဖိုးထူးပေတည်း။

“မောင်သန့်ဟာ မှဆိုးဆက်က ၁၂ ဆက်မြောက် မင်းလောင်း ဖြစ်သာ သေချာသယ်။ သာကြောင့် လက်ရုံးက မီးထတောက်သာပေါ့”

မောင်သန့်သည် မင်းလောင်းအစစ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဘုန်းရှင်ကဗုရှင် အမှန်ဖြစ်ကြောင်း ယုံကြည်သူ များပြားလာလေလေ၊ လူတွေမှာ စိတ်ဓာတ် တက်ကြလာလေလေဖြစ်၏။ သို့အတွက် မောင်သန့်အား ကိုဖော်၏ အိမ်သို့ စိတ်ကြားကြ၏။ ကိုဖော်မှာ မြတ်ပိုင်းစာရေးဖြစ်သည့်အလျောက် အခြားသူများထက် အနေအထိုင် သန့်ရှင်းသပ်ရပ်၏။

မောင်သန့်မှာ ကျေကျေနာခင်းကျင်းထားသည့် ခင်းနှီးကော်ဇူးများ ပေါ်တွင် ထိုင်ရသဖြင့် မနောတတ်မထိုင်တတ်ဖြစ်ရ၏။ စားကောင်း သောက်ဖွယ်များ ကျွေးမွှေးရာတွင် တရိုက်သော ဆက်ကပ်ခံရသောအခါ ကသိကအောက်ဖြစ်ရ၏။

“စာရေးကြီး အသာ ဘာလုပ်သာတုန်း”

ထိုအခါ ကိုဖိုးကြူးက လက်နှစ်ပက်ယုက်ပြီး ပြော၏။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၇၁ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

“အရှင်မင်းမြတ်။ ကျွန်းတော်မျိုးတို့ကို သနားသောအားဖြင့် မင်းအဖြစ်ကို ခံယူပြီး အမျိုးသာသာနဲ့ သာသနာတော်ကို စောင့်ရှောက်တော်မူပါ။ သာသနာဖျက် မိဇ္ဇာဒီဇို့များကို သုတေသင်တော်မူပါ”

မောင်သန့်ကား ထိုးသုံးနှစ်းသုံး စကားများကို မပြောတတ်၌၊ မိမိသည် အမှန်ပင် ဘုန်းရှင်ကံရှင် မင်းလောင်းမင်းလျာ ဖြစ်နေပြီလော တွေးလာရ၏။

“ခင်ဗျားတို့က ကျေပ်ကို မင်းလောင်းပါ အတင်းပြောပြီး အတင်းဘုရင် အလုပ်ခိုင်းနေဖေမယ့် လက်နက်မှမရှိသာ၊ အင်းလိပ်ကို ဘာနဲ့ သွားတိုက်မှာတုန်း။ အင်းလိပ်ကို တိုက်စရာ လက်နက်မရှိရင် ဘယ်လိုလုပ်ပြီး အမျိုးသာသာ သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်နိုင်မတုန်း”

ထိုအခါ ကိုဖိုးတုတ်က လက်ယူက်လျက် ရှေ့သို့တိုးလာ၏။

“သည်အတွက် နိုးရိမ်နောင့်လို့ ကြောင့်ကြတော်မူပါနဲ့ဘုရား။ ကျွန်းတော်မျိုးတို့ လက်နက်လျသွား စဆောင်းပါမယ်ဘုရား”

သည်ကြားထဲသို့ ကိုဖိုးထူးကလည်း ဝင်ပြောသေး၏။

“ဘုန်းသမ္မာရှင်များဟာ လက်ညှီးညွှန်ရာ ရေဖြစ်ပါသဘုရား။ ဘုရင် အဖြစ် ဘိသိက်ခံလိုက်သယ်ဆိုရင်ပဲ ဘုန်းသမ္မာတောက်ပလာပြီး ကုလားဖြူ၊ တွေ ရှိသေခန်းညားလာပါလိမ့်မယ်ဘုရား”

ရှေးအခါက မင်းနှင့် ငါနှင့်ပြောပြီး ဆဲရေးငောက်ငမ်းနေသူများက တရာ့တသေး ရှိခိုးနေကြသည့်အတွက် မောင်သန့်သည် ဟုတ်လိမ့်နိုး ထင်လာ သည်။ ရှိသေစွာ ထိုင်နေသူများကို မျှော်ကြည့်လိုက်မိသောအခါ ပိုပြီး ယုံကြည်လာသဖြင့် ခေါင်းညီတ်လိုက်လေ၏။

ဤသို့ဖြင့် ရွာ၏အနောက်အရပ်ရှိ စွဲယွေတောင်ပေါ်တွင် လျှို့ဝှက်စွာ မဏ္ဍာပ်ကနားဆောက်ကာ မောင်သန့်ဘား မင်းမြှောက်ကြလေ၏။ ဘုရင် မောင်သန့်သည်း ကိုဖိုးတုတ်အား စစ်ဘုရင်ချုပ် ခန်း၏။ ထိုနောက်

ပုဂံစာအုပ်တို့က်

ကိုအော်သား စာရင်းဝန်၊ ကိုပိုးထူး၊ ကိုပိုးကြြုးတို့အား စစ်ပိုလ်ချုပ်များအဖြစ် ခန်းအပ်သည်။ ရာဇ်ဘေးသေကွဲပွဲသို့ တက်ရောက်လာသူများအား သစ္စာရေး တိုက်ရာ အမှုတော်ကို သက်စွန်ကြေးပမ်း ထမ်းချက်ပါမည်ဟု သစ္စာခံသူ ငါးရာကျော် ချက်ချင်းရလေသည်။

သူကြေးဦးပိုးမိုးမိုးမသီအောင် လျှို့ဝှက်လုပ်ဆောင်ကြော်း သည်ကိစ္စကို အဆေးအန်း ကျေးဇူးများမပင် သိရှိကြသည်။ ဘုရင်မောင်သန့်၏ တပ်တော် ကြေးတွင် အမှုထမ်းရန် စား၊ လှုံ၊ ခက်ရင်း၊ ခုံးလေး၊ လင်းလေးဆဲလျက် ရောက်လာသော တောင်သူလယ်သမားများမှာ မကြောမိ ရက်ပိုင်းအတွင်း၌ နှစ်ယွေတောင်ပေါ်မှာရော အဂုံတောင်ပေါ်မှာပါ ပြည့်နှက်နေလေ၏။

အခြားသူများနှင့်စာလျှင် ဓေတ်ပညာတတ်သည် စော်နိုင်သည့် ကိုအော်ကဲ့သို့သော လူမျိုးပါသည့်အတွက် ယာသမား သူပုန်တပ်ကြေးမှာ စားရေး၊ နေရား မပူရပေး။ ရွှေရင်နာဘုရားရှိ မှန်ထဲတွင် ဘုရင်မောင်သန့်၏ မြင်းစီးလျက်ပေါ်လာသည်ဟုသည် သတင်းကလည်း ယာသမားသူပုန်အား များစွာ ထောက်ကူ၏။

ထိုဘုရားပူးများထဲတွင်ပင် ဘုရင်မောင်သန့်နှင့် ယာသမားသူပုန်တပ် ကြေးကို မယုံမကြည် မပြောရအောင် သတင်းလွင်သူများ ရှိနေပြန်သည်။ ဤသည်မှာ ဘုရားတွင် ဖိုးကတုံးနှင့် တပည့် ငတိတို့ရှိကာ မရှိမသော မလေးမစား ပြောမံသူအား ငတိက ပါးရိုက်သည်ဆိုသည် သတင်းပင်ဖြစ်၏။

ဤသို့လျှင် မျှော်လင့်ချက် ယုံကြည်ချက် ကြေးမားပြည့်ဝစာဖြင့် ခိုဝင်လာသူများအား အလုံဆရာအောင်က ဆေးထိုးပေးသည်။ ခါးလှည် လက်ဖွဲ့များ၊ အဆောင်လက်ဖွဲ့များ စီရင်ပေးသည်။ အင်းမျိုး၊ အင်းနှံ၊ အပ်မြှုပ်၊ ထုံးမန်းများလည်း ပါဝင်သည်။ သို့အတွက် ယာသမားများမှာ စားတဝင်းဝင်း၊ လှုံတမြှောက်မြှောက်ဖြင့် တိုက်ရန် နိုက်ရန် စိတ်အားသန်နေကြလေ၏။

၁၅၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ဘုရင်မောင်သန်၏ မျှုံမတ်များသည် တက်ကြနေသော ယာသမား သူပုန်ကြီးကို အချိန်ကိုက်အသုံးချရန် စည်းဝေးကြသည်။ နောက်တော်သာ ရွှေ့ကြသည်။ ၁၂၇၂ ခုနှစ်၊ တပေါင်းလဆန်း ၇ ရက်သည် အခါ ကောင်းပေတော်း။

ဌာနာပိုင်းစီးညီန်းသည် ယာသမား သူပုန်တပ်ကြီး ရောက်မလာမိ ကပင် ကြိုတင်သတင်းရထားပြီ။ အကျိုးအကြောင်း ပြည့်စုစွာ ဖော်ပြ ထားသော ကြေးနှင့် ရည်ကြီးကို စစ်ကိုင်းမြို့ရှိ ရာဇ်ဝတ်ဝန်ထုသို့ ရိုက်ကြား အစိရင် ခံရတော့၏။

ကြေးနှင့် ရောက်သွားချိန်တွင် သဘော်ဘရှိတော့ပြီ။ သို့အတွက် ရာဇ်ဝတ်ဝန်နှင့် ပုလိပ်များမှာ လျှပြင့်ပင် လာခဲ့ရ၏။ မြင်းမူပုလိပ်ဌာနသို့ ရာဇ်ဝတ်ဝန်ရောက်ကာ အမိန်ထောင်သည်များကို ရွှေ့ပြောင်းပြီး ချိန်ကျေမှုသာ အောင်စည်းအောင်မောင်းသံများကို ကြားကြရသည်။

“ဌာနာထဲက ပုလိပ်တွေ လက်နက်ချကြ”

လုံးနက်ပဲ့တင်သံကြီးသည် ပုလိပ်တွေ ထွက်မပြီးချင်အောင် ကြီးမား လှသည်။ လရောင်ပျော်မှုနှင့် အောက်တွင် ဓားရောင်၊ လုံရောင်များ ပြီးပြီး ပြက်သည်။

“ဟော ပုလိပ်တွေ၊ လက်နက်ချ”

ရာဇ်ဝတ်ဝန်မှုလည်း သည်သူပုန်ထဲကြီးကို ဖြို့ခြင်းရန် မတတ်နိုင် သပြု့ ခရိုင်ဝန်ရှင်တော်မင်းကြီး ပျော်လိတ် ကြေးနှင့် ရိုက်ကာ အမိန့်ခံရ၏။ လိတ်မှုလည်း ပစ်မိန့်မပေး။ ဂတ်ကိုသာ လုံခြုံပေါ်ဟော အမိန့်လာ၏။

ယာသမားသူပုန်များကား တစ်ညွှေ့ ပိုင်းထားသည်။ ပုလိပ်တွေ လက်နက်ချရန် မကြာခဏ အမိန့်ပေးသည်။ နံနက်လင်းလာပြီ။ ရွှေထိုး ဆောင်းထားသော ဘုရင်မောင်သန်နှင့် ဗိုလ်ချုပ်တုတ္ထု မြင်းစီးလျက် တပ်ဦးသို့ ရောက်လာသည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

“လက်နက်ချဖို့သာ မချွဲပူးလား၊ အားလုံး သေကုန်မယ်ဟဲ”

ဗိုလ်ချုပ်တုတ်သည် သေနတ်တစ်လက်ကိုဖွဲ့လျက် မြင်းပေါ်မှ ခုန်ဆင်း၏၊ မောင်သန္တအား ရို့သော သက်သ၏၊ ထို့နောက် မြင်းပေါ်သို့ ပြန်တက်ကာ ဘေးကိုခွဲပြီး မြှောက်သည်။

“တိုးလဟ တိုးလဟ”

ဝန်းရံထားသောသူပုန်တွေ ပုလိပ်ဌာနာကို လေးဖက်လေးတန်မှ ချဉ်းကပ်လာကြသည်။ ချဉ်းကပ်လာသူတွေ ရွှေသွားစေရန် ဂတ်တဲ့ထဲမှ သေနတ်ပြင် လုမ်းပစ်သည်။

“ပစ်လိုက်ကြစမ်းပါကျ၊ ပစ်လိုက်ကြစမ်းပါ”

ဗိုလ်ချုပ်တုတ်သည် ရှင်ကိုဏားသော သွားသော ကို အပြင်းနိုင်းနှင်းဝင်သည်။ လိုင်းလုံးကြီးနှင့် လုအားကြီးသည် လျပြင်းမှန်တိုင်း တိုက်ခတ်သံပြင်း ပြီးဝင်လာတော့သည်။

“သေနတ်တွေသိမ်း၊ ပုလိပ်တွေစ်း”

အော်နေဆဲမှာပင် ဗိုလ်ချုပ်တုတ်၏ ပုံးမှ ရဲခနဲ သွေးကွက်ကြီး ပေါ်လာကာ မြင်းပေါ်မှ ထို့ကျသည်။

“ဗိုလ်ချုပ်တုတ် သေနတ်မဟီဘူးဟာ၊ ကျသွားပြီ၊ ကျသွားပြီ”

ပြီးတက်လာသော သူပုန်များ တန်းသွားသည်။

“စောစောတုန်းက ဘာမှမဖြစ်သောက စလာယမ်းတောင့်နဲ့ ပစ်လိုဟ”

တက်သောမြေများ ဆုတ်ပြီး

ကိုအောင်နှင့် ကိုဖို့ထူး ကိုဖို့ကြော်တို့ ပြီးတက်လာသည်။ ဗိုလ်ချုပ် တုတ်ကို မြင်းပေါ်သို့ လွှဲတင်သည်။

“ခြောက်လုံးပြူးနဲ့ ပစ်သာပါ၊ စိုးရို့မြို့စရာ မရှိပါဘူး”

ကိုအောင် အားလေးစကားပြောလျက် ဗိုလ်ချုပ်တုတ်၏ မြင်းကို ဆွဲကာ ဂတ်တဲ့ဝင်းထဲမှထွက်၏၊ ကိုဖို့ကြား၊ ကိုဖို့ထူးတို့လည်း ဘုရင်သန္တ၏

၁၅၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

မင်းကို ဆွဲထွက်လာကြသောအခါ သူပုန်တပ်ကြီးလည်း စနစ်တကျ ဆုတ်ခွာသွားလေ၏။

“တာပည့်တော်တို့ မြန်မာတွေ အင်းအိုင်ခါးလှည့် လက်ဖွဲ့ယုံတာ ကောင်း လည်းကောင်း၊ မကောင်းလည်း မကောင်းဘူးဘူရာ”

ရဲလောင်း၏ စကားမဆုံးမိပင် ဒေးပစ်သာထွန်းက မှတ်ချက်ချ လျှောက်ထား၏။

“မင်းပြောမှဖြင့် အဆန်းချဉ်းပါကလား ငါတူရာ။ ရှင်းစမ်းပါဦးကွာ”

“လက်နက်အရာမှာ ယုဉ်လည်းမယုဉ်နိုင်တဲ့အပြင် ဘာလက်နက် မှလည်း မရှိဘဲနဲ့ ပုန်ကန်ရတာဟာ ဂါထာမန္တာန် ထိုးမန်းဆိုတာတွေကို အားကိုလိုဘူရာ။ အပ်ချူပ်ရတဲ့ အက်လိပ်မှာ အမြိတ်မှုံး အခက်တွေ့နေတဲ့ အတွက် ကောင်းတယ်ဘူရာ”

“မကောင်းတာ ပြောပါဦး”

“အက်လိပ်ကို မလိုလားတဲ့လူတွေ အလဟသု ပြုန်းတီးရာ သေကြု ရတာဟာ မကောင်းတာပေါ့ဘူရား။ မလိုလားသူဘဝက ကြောက်တဲ့ဘဝကို ရောက်သွားနိုင်တယ်”

“ဟုတ်သဟေး၊ ဟုတ်သဟ”

ဦးပွဲ့ောင်းသည် ပြီးပြီးကြီးပြောရာက ရဲလောင်းအား “နောက် ဘာဖြစ် သေးသတုန်း” ဟု မေး၏။

“မင်းလောင်းရဲ့ ဘုန်းသမ္မာကြောင့် သေနတ်ကျည်းဆန်တွေ မီး မကူးဘူး။ မင်းလောင်းရဲ့ ဘုန်းတန်ခိုးကြောင့် ပစ်သမျှ ကျည်းဆန်တွေ မထိ မမှန်ဘဲ လွှဲကုန်လိမ့်မယ်လို့ ထင်ခဲ့သမျှ မှားကြောင်း သိကုန်သာကိုးဘူရာ။ သည်တော့ တစ်ရှစ်တစ်ကျေးကို ရောင်သူရောင်၊ ကိုယ့်ရပ်ကိုယ့်ရွှာ ပြန်သူပြန် ဖြစ်ကုန်သာပေါ့ဘူရား”

ပုဂ္ဂိုလ်အုပ်တိုက်

“မောင်သန့်ကော ဘယ်ရောက်သွားတုန်း”

“နှယ်ခြေတောင်ကို ရောက်သွားပါသဘုရား။ စိတ်ဓာတ်ပျက်ပြားပြီး ရှောင်သွေ့ ရှောင်သွားကြပေမယ့် သစ္စာရှိသွေ့ ကျန်နေခဲ့သယ်ဘုရား။ သစ္စာရေသာက်ထားသာက သစ္စာဟောရင် သစ္စာစူးမှာ ကြောက်သွေ့ပါ ဘုရား”

“ဒါလည်း မှန်သာပဲ။ မင်းမှာ သစ္စာ၊ လူမှာ ကတိတဲ့”

ထိုစကားကို ဆိုသွေ့မှာ မရှိုး၏သား မိတ္တာဖြစ်သည်။

“မိရိုးသားက ငယ်ပေမယ့် အလာကြီးဟဲ့။ အင်း ဆက်ပါဉီးဟရဲလောင်းရဲ့”

ဦးခင်းကျိုင်းသည် မိတ္တအား သဘောကျွား လုမ်းကြည့်ရာက ရဲလောင်းထံ ပွဲတောင်းသည်။

“အဲသည် သစ္စာစောင့်သွေ့နဲ့အတူ နှယ်ခြေတောင်မှာနေရင်း လူ ပြန်ပြီး ဝါပါသယ်ဘုရား။ မြင်းမှုဂတ်ကိုစီးမယ့် သူပုန်တပ်ကြီးကို ပုလိပ် အင်အားနဲ့ နှင့်လွတ်နိုင်ခဲ့ပေမယ့် မစ္စတေးဇွဲဟုမှုဘုရားသဲ့ အမ်းပုလိပ်တွေကို ခေါ်ပြီး တောာနဲ့လိုက်ပြီး ရှာကြသာကိုဘုရား ရွှေတွေဝင် စစ်ဆေးနိုင်စက် ဖမ်းဆီး လုပ်နေချိန်မို့ လူစုဖို့ရာ ရွှေးကလောက် မလွယ်ဘုးဘုရား”

“အမ်းပုလိပ်တွေ ရွာထဲဝင်တော့ မီးရှို့သေးလား၊ လူသေးလား”

“ရှို့သယ်၊ မီးရှို့သယ်။ လူတွေကို နေလှန်းသယ်။ ကြက်တွေ လူသွားသယ်” မိန့်းမတွေကို ဖောက်အောင်ကား လုပ်သယ်”

“ကလားဖြူအကိုလိပ်ပဲလေ၊ ဓားပြကျွင့်ဓားပြကြားကတော့ လုပ်မှာပေါ့”

“ဦးသန့်ကို ဖမ်းဆေးရမယ့် တာဝန်ကျသွားက အင်စပိတ်တော်ဦးစံခိုတဲ့ ဘုရား”

ဒေးပစ်သာထွန်းကား လိုက်လဲမွေ့နောက်မှာ ရှာဖွေဖမ်းဆီးမှုပြု အာရုံးမရောက်သဖြင့် “ရွှေရင်နာသွားမှာကော လူလာသေးလား” ဖောက်မေး၏။

ရုက်စာအုပ်တိုက်

၁၇၂၄ မ ဆင်ဖြူကျိန်းအောင်သီန်း

“ဘုရားကိုတော့ လာမြိုလာနောက်တာပဲတဲ့ အစ်ကိုရှေ့။ အဲသာနဲ့ ဦးစံခိုနဲ့ ပုလိပ်တွေဟာ ဈေးရင်နာဘုရားမှာ အကဲခတ်၊ အဂုဏ်တောင်မှာ စောင့်ဆိုင်းပြီးတော့မှ နှယ်ခွေတောင်ကိုရောက်လာပြီး ဂိုင်းဝန်းပစ်ခတ် ဖမ်းဆီးသွားသတဲ့”

ဦးပွဲ့ောင်းမှာ “ဟယ်” ခနဲ အော်မိရှာ၏။ ငါတို့ ဝသာနတွေပါရင် သလို ဖရိုဖရဲဖြစ်မှုမဟုတ်ဘူး” ဟု ရင်ထဲမနာဆို၏။

“အန်ကယ်ဦးခင်းတို့ ဂိုင်အမ်ဘီအောက အိုင်ယာလန် ဆင်ဖိန်း အသင်းကို မမိပါဘူးဘုရား။ ဂေါ် ဆော်သက်င်း ဆိုပြီး ဆုတောင်းနေသာပါ”

“အဲသည်အဆင့်က ကျော်ခဲ့ပါပြီဟာ ငါတ္တရာ နိုင်ငံရေးလုပ်သယ်ဆိုပြီး ပင်စင်စားတွေ၊ အနီးရာအရာရှိတွေ နတ်ထွက်သွားပြီကျွဲ့ မွန်လေးမှာကျင်းပသဲ့ နံပါတ်ပရှင့်ကစပြီး ငါတ္တပြောသဲ့ဟာကြိုး မဆိုတော့ပါဘူး”

“အစ်ကို ဆက်ပါဦး။ ပုလိပ်ဖမ်းသွားတော့”

မိတ္တက စိတ်ဝင်တစား သတိပေးသည်။

“လူသုံးဆယ်လောက် အမိခဲရသဲ့အထဲမှာ မင်းလောင်းမောင်သနဲ့ မပါဘူးတဲ့။ ပုလိပ်တွေကို ခုခံသဲ့အတွက် နှယ်ခွေတောင်လော်မှာ ကျခုံးသယ်တဲ့”

“ကောင်းတယ်၊ ရန်သူ့အဖမ်းမခဲ့တာ ကောင်းတယ်။ အာရတ် လျှို့ဝှက်ဂိုဏ်းသားတွေဟာ အက်လိပ်ရဲ့အဖမ်း ဘယ်တော့မှုမခဲ့ဘူး။ လွတ်ပဲ့ပေါ်ရင် အသင့်ဆောင်ထားတဲ့ အဆိပ်ကို မျိုးချုလိုက်တာပဲ”

ဦးပွဲ့ောင်း ခေါင်းတည်တည်တို့တို့ဖြစ်ဖော်မှ ရဲလောင်းက ဆက်ပြော၏။

“တိတိရဲ့ပြောရရင်တော့ ဖိုလ်ချုပ်တိတ်း၊ ဦးဇေယျဗို့ဖိုးထူး၊ ကိုဗိုးကြူးတို့ကြိုးကျပြီး ကျေန်သူတွေ ကျေန်းကျေသူကျေ၊ ထောင်တစ်သက် ကျေသူကျေ”

“စွမ်းပကားတွေ နှမှုံးစရာပါကလား” ဟု ဒေးပစ်သာထွန်း ရေရှာတော်ဝါး ဦးပွဲ့ောင်းသည် တော်ဝါးဝန်းလုမ်းကြည့်၏။ ဝင်လာပြီး ဦးချေနေသူမှာ ကျေားမနိုင် ဖြစ်သည်။

ပုဂံစာအပ်တိုက်

“ဘဏ္ဍားဦးအင်းဘုရား၊ ဆွမ်းဘုံးပေနှင့်ပါလို့ အဆောက်းက လျောက်လိုက်ပါသယ်။ အစ်ကိုကြီးနဲ့ ညီလေးတို့လည်း ထမင်းပြန်စားလုညွှေကြညီးတဲ့။ အသုဘာ ချုချိန်နီးရင် မစားရဘဲဖော်မယ်တဲ့”

ဦးပွဲ့ောင်းသည် တိုင်ကပ်နာရီကို လုမ်းကြည့်၏၊ ဆယ်နာရီကျော်ရုံသာရှိသေး၏။

“ငါ ကျောင်းမှာပဲ စားမယ်ကွာ။ မင်းတို့ ဘာရင် ပြန်ကြ။ ဉာဏ်တစ်ခေါက် ပြန်လာကြကွာ”

“စောပါသေးတယ်ဘုရား၊ မဆာသေးပါဘူး”

“မဆာသေးလို့ မပြန်သေးသပါဆိုရင် စကားအစဖြစ်သဲ့ ဗုဒ္ဓကရသေးကို ပြန်ကောက်ကွာ”

ဦးအင်းကျို့ောင်းက စကားဦးကို ပြန်တည့်လေး၏။

“ဗုဒ္ဓကရသေးရဲ့ နာမည်ရင်းက ဦးထွန်းလှတဲ့ဘုရား၊ သူတဲ့တပည့်ရသေးကြီးတစ်ပါးက တပည့်တော်ရဲ့အဖော် စံထွန်းအောင်နဲ့ ကျော်သာရား။ အသာကြောင့်၊ ‘ဗုဒ္ဓကရသေးဟာ မင်းလောင်းမှာင်သန်’ ဆုံးရွှေးသွားသာကို မကျော်လို့ တစ်ဖွဲ့ဖြြိုး တစ်နဲ့ဆင်ပို့ အစိုးဖော်တာ’တဲ့။ မင်းတို့ လျောက်ပြီး နှုတ်ဖွားမနေနဲ့ ဦးလို့ကေားတယ်”

“မင်းလောင်းနာမည်မခဲ့၊ သူပုန်နာမည်မယူဘဲ ဘာပြုလို့ ရသေးလုပ်သာတုန်း မမေးခဲ့ဖွဲ့လား”

“တပည့်တော် မတွေ့မိလို့ မမေးခဲ့ရဘူး။ တပည့်တော်နဲ့ပါသဲ့ စံထွန်းအောင်ကတော့ ဓာတ်ဆင် ဓာတ်ရှိက် ယတြာတွေတဲ့ဘုရား”

ဦးအင်းကျို့ောင်း ခေါင်းညီတ်သည်။ “ဘာတွေ ထူးထူးလည်လည် တွေ့ခဲ့သေးတုန်း” မေး၏။

“ဘုရားတည်သယ်၊ ကျောင်းဆောက်သယ်ဆိုပြီး လုပ်ထားပေမယ့် ဆန်းတော့ ခပ်ဆန်းဆန်းပဲဘုရား။ ‘ရသေးပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်း

ပုဂ္ဂိုလ်တို့က်

၁၂၆ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ပဋိမံကျွန်း’ဆိတဲ့ စာအုပ်ရေးသားခဲ့ပြီး သူဟာ ပဋိမံဆရာတိုးဖြစ်သဲအတွက်
ရောဂါအမျိုးမျိုး နိုင်သယ်လို့ ရေးထားသဘုရား”

“သည်ကတည်းက မဟုတ်တော့ဘူး”

ထိုသို့ဆိုပြီးမှ “အေးလေ။ ကနေ့ လွှတ်တော်ထဲ ဝင်ပူးသတ်မယ်
ပြောသဲ ၂၁ ဦးကိုတောင် ယုံသဲလူရှိသေးသာပဲ။ အင်းပြီးတော့ကေား”ဆို၏။

“နောက်ပြီး ကိုတ္တိမသား ဓမ္မာက်ကျိပ်နှစ်ယောက်ကို ဗုဒ္ဓကရသောက
ရှင်ပြုရာမှာ လှည်းတစ်ရာနဲ့ ရှင်လောင်းလှည်းသယ်တဲ့။ ရှေ့သုံးဆယ့်တစ်
နောက်သုံးဆယ့်တစ်ရဲ့ ကြားထဲမှာ ဗုဒ္ဓကရသေ့ရဲ့ လှည်းတဲ့ဘုရား”

“သေချာတာပေါ့။ ၃၁ ဘုံမှာ နှစ်ကြိမ်လည်ပြီးတဲ့ လူဝင်စား
မင်းလောင်းလို့ ပြောတာပဲ”

မိတ္တာက ဝမ်းသာအားရပြော၏။

“ရှင်လောင်းတွေရဲ့ အလယ်က ဗုဒ္ဓကရသေ့စီးသဲ လှည်းမှာ ပစ္စာင်
ပါသဲအတွက် ထိုးဖြူလေးလက် ခိုးသဲအတွက် အတ်ဖို့သူကြီးနဲ့ အချင်း
ပွားကြသတဲ့ဘုရား။ သူကြီးက ‘ဒါဟာ ရှင်ဘုရင် အဆောင်အယောင်
ဖြစ်သယ်၊ မလုပ်ရဘူး’ တားရာမှာ၊ လူတစ်ထောင်ကျော် လာသဲပွဲပဲဘုရား”
သူကြီး ပုံဆိုးမနိုင် ပဝါမနိုင် ပြီးရသတဲ့ဘုရား”

“ဟုတ်ပါသယ်၊ ဓာတ်ဆင်ထားသာပါ”

မိတ္တာ၏စကားကို အခြားသူများ အရေးတယူမရှိပြား ဒေးပစ်သာတွဲနဲ့
စိတ်ဝင်စားဟန်ရှိသည်။ ရဲလောင်း ဆက်ပြောနေသဖြင့် မေးမြန်းစူးစမ်းမှ
မပြုသာ။

“ထိုးဖြူရှုံးနဲ့ ဘုရားတစ်ခုလည်း တည်ထားသေးသယ်ဘုရား။
တဘောင်ကလည်း ပေါ်သေးသယ်”

“လာပြန်ပြီ တဘောင်။ သည်တဘောင်ကြောင့် မောင်သန့်နဲ့
ငါးယောက်သေခဲ့ပြီးပြီ မဟုတ်လား”

ပုဂံဘအုပ်တိုက်

ဒေးဗစ်သာတွန်း ရှုရတ်သည်။

“ငါတဲ့ မှတ်မိသာဖြင့် ကြားပါရအကျယ်”

“သည်တဘောင်က ‘လုပ် တဘောင်’ ကြီးပါဘုရား။ ဦးပုညရဲ့ တေးထပ်တစ်ပိုင်းတစ်ပါ”

“ဟုတ်ပါပြီလေ။ အသာပဲ ကြားပါရစေ”

“နှစ်ပြည်တောင်တည်စ အလယ်ကကျောင်းဆောင်။ အနောက်မှာ ဓာတ္တတောင်ငယ်၊ ရွှေရွှေချောင်အကျွေး။ မင်းကြီးနှင့် ကိန္ဒာ လူနာပါထွက်သဲ့ ရဘေး”

“သူ့ဘာသာသူ နိမိတ်ဆောင်ထားသာထင်ပါ အစ်ကိုရာ”

မိတ္တက ထင်မြင်ချက်ပေးသဖြင့် “အမယ်၊ မင်းက အတိတ်တွေ နိမိတ်တွေပြောလို့ ဘာသီလို့တုန်း” ဟု ကျောမနိုင်က လှစ်ပြီး ကျိုစ်သည်။

“သူလုပ်မယ့်ဟာတွေကို နိမိတ်ဖတ်ထားသာရွှေး။ အစ်ကိုရဲ့လောင်း ရွှေရွှေချောင်တွေ ဘာတွေ တွေ့ခဲ့သေးလား”

“ဆောက်တွန်း ဆောက်ဆဲပဲ ညီလေးရ”

“သူ လူဝင်စားဆိုသာကကော ဘာတွေတွေလို့ ပြောသာတွန်း”

ဦးပွဲ့ောင်း၏ အမေးဖြစ်သည်။

“ရသော်ဦးတွန်းလုဟာ ဗုံးကရသော အမည်မခံခင်ကတည်းက ဆေးရောင်းနေသူဖြစ်သဲ့ အတွက် လူစုံ အချိန်အများကြီး ရဲ့ပုံပဲ ဘုရား။ သူ ဗုံးကအမည်ခံသဲ့ အချိန်ကျတော့ သူဟာ လူဝင်စား ‘တော်’ ဖြစ်သဲ့ အတွက် ဘုရားကို အပြီးတည်ရမယ်လို့ ပြောလာပြီဘုရား”

“လူဝင်စား တော်၊ ဟုတ်စဲ”

“ဟုတ်သယ်ဘုရား။ သူဟာ သီပါမင်း လက်ထက်တော်တွန်းက ဘေးဆိုသဲ့ သူတော်ကော်းဖြစ်ခဲ့သယ်တဲ့။ ကျွန်းမှာ ဆုတောင်းပြည့်ဘုရား တည်တဲ့အခါ လက်နက်သို့လောင်ပို့ ဘုရားကို ဟန်ပြတည်တာလို့ မြှုံးဝန်က

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၁၂၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ကျွန်းချောသဲအတွက် လိုက်ဖမ်းလို့ ထွက်ပြီးရသယ်တဲ့။ အဒါကြောင့် သည်ဘုရားကို အပြီးတည်ရမယ်တဲ့ဘုရား”

“အတော် အကြံကြီးကျယ်သဲ ရသောပါကလား”

“ဘဒေးဘုန်းကြီးမိန့်တော်မူမှ တပည့်တော်လည်း သတိထားမိသယ် ဘုရား။ ဗုဒ္ဓကရသော အကြံကြီးပုံက သာမန်မဟုတ်ဘူးဘုရား။ လူဝင်စားတောင် နှစ်ဆင့်ဘုရား”

“နှစ်ဆင့် ဟုတ်လား။ ရှင်းပါဉိုး ငါတူရာ”

“သိပါမင်းရဲ့အန္တရာယ်ကြောင့် ထွက်ပြီးရသဲ တော်ဘာ ကျွန်းစစ်သား ဝင်စားသာတဲ့ဘုရား”

ဦးဇော်ကျိုင်းသည် ခေါင်းညီတ်ပြီးရင်း ညီတ်နေရာက “က က၊ ထမင်းစားခေါ်ရအောင်လာသဲလူ ပြန်မလာလို့ နောက်ထပ် လူလွှတ်နေရ ဉိုးမယ်။ သူဗီးကြဉိုး” ဟု ပြောရာက တင်ပျော်ခွေ ဖြေပြီး ထရပ်၏။ သူ၏ တူတွေ ဝတ်ဖြည့်နေစဉ်မှာပင် ဆွမ်းစားခေါင်းလောင်းထိုးသဲ စည်ဝေစွာ ပေါ်လာလေ၏။

၇

အမယ် အယ်မင်း၊ သွားတော့ သွားတော့ မေတ်ပါး ရွှေအားတော်
လျှော့လိုက်ပေါ့ သွားတော့အဖော်။ တမလွန် ရွှေမြေယွန်းသူရဲ့ သွမ်းရဲ့
တယ်တဲ့မှ လွမ်းရတယ်လေး။

“မြှော်၊ တကယ်လို့များ၊ မရဏမင်း စိုးခင်းလို့ရရင်၊ ကျွန်းမအဖေ
မသေရပါ။ သေနိုင်းနှင့် သက္ကတဗြာဟာ မျှေးစွာစစ်သည် ခေါ်ဘိကိတပ်
ကျွန်းမကိုယ်တိုင် ကြပ်မတ်ပါလို့၊ သေမင်းပြည် စိုလ်မြေနဲ့စိုင်းမယ်ပါ။
သံတံတိုင်းကာစေတော့ မကြာတနိုက် စိုးဆင်လို့တိုက်ချင်လှ ကံမိုက်တယ်
တဲ့မှ ကံမိုက်တယ်”

ဘတ်မင်းသမီးသည် အလောင်းထည့်သောသေတွာကို ကြိုးချိလျက်
ပုံခက်လွှဲသကဲ့သို့လွှဲရင်း၊ ဆိုင်းတစ်ကြားအနိုင်တစ်ကြားဖြင့်အယင်ကျူးမှုးနေ
ပေ၏။

ဦးပွဲ့ဌ်းကျို့ဌ်းမှာ မတော်မလျှော် အကျယ်ခဲ့သည်ထင်သဖြင့်
အသာအိမ်သို့ မကြွား။

ပုဂံစာအပ်တိုက်

ယနေ့မှ အသုဘသြီးဟ်မည့်နေ့မှ အိမ်သို့ကြောရသည်။ မမြင်ချင်၍ အိမ်ပေါ်တက်နေပြား ကြားနေရသည်။ အသုဘရင်များမှာ တရားနှင့်ဖြေကာ အပူသိမ်းရမည့်အစား ငါချင်းသံကြောင့် အပူကြောနေကြသည်။ သားရင်းသမီးရင်း မဆိတားဘို့ ငါချင်းသံ၌ အာရုံရောက်သူတိုင်း မျက်ရည်တဲ့ချွဲ့ဖြစ်နေကြရသည်။

မဖြစ်ဘဲလည်း မနေနိုင်ပေး နဲ့ကြေးဖြင့် စိမ်ပြီးခွဲနေသော အသုမှာ သာမဏ်ယောက်ဗျားပင် မျက်ရည်ပဲလောက်သည်။

“သို့၊ ခုတစ်ဖန် စိမ်းကားဟန်ပက် ကြရက်ပေး အဖေရယ်။ သေမင်းရဲ့ပြည် ကျွန်းမာဖေရယ်၊ မနေသွားလို့ ထားခဲ့လေတယ်မှ ထားခဲ့လေတယ်။ အမယ်လေး ကျွန်းတော်မ နောတိုင်း ရှိခိုးရပါတဲ့ သတိုးနှယ်”

ဦးပွဲ့င်းကျိုင်းသည် အံသကိုက်ထဲမှ ခါးပိုက်ဆောင်နာရိုကို ထုတ်ကြည့်သည်။ မွန်းလွှဲ တစ်နာရီ။

“တစ်ချက်ထိုးပြီ၊ တော်ကြပိုကောင်းပြီလေ”

“တစ်မေမှာ ဖွူဗျာပါ ကြွလှချည်ရဲ့ရှင်တို့ရဲ့။ အဖေရတနာ စေတနာ လူသူမျို့ အမယ်လေးသေခါမှ တစ်မျိုးဟန်။ မသြီးဟ်ရက်ပါကလား အဖေရဲ့၊ ညီညာကယ် ခင်ခင်ကညာကဖြင့် ရင်ခွင်မှာပိုက်လို့ ထွေးမယ်ပါ လေးမေးမျက်မှန်”

“က က တော်လောက်ပြီ တော်လောက်ပြီ” ပြောလည်းပြောရင်း ဦးဇော်ကျိုင်း ထရပ်သည်။ သက်နှုန်းရုံသည်။ မင်းသမီးကား ဗာတ်သပ်၍ မရသေး။

“အကြောင်းရယ်ဆိုင် နှစ်လောင်းပြိုင်အတူသေးရှိ အဖေရဲ့၊ အမယ်လေး၊ ကျွန်းမ မနေဘူး။ အဖေသခင် ချွဲရင်ကို ဓားတင်လို့ မိုးမိတယ်၊ အမယ်လေး ထိုးမယ့် စိတ်ကူး”

ငါချင်းဆိုင်း ချုလိုက်သောအခါ ဒယင်ကျူးသော ငါချင်းသည်သည်

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

မျက်နှာနှင့် ပဝါနှင့် ခွာလိုက်၏ သူမျက်နှာတွင် မျက်ရည်တစ်စက်မျှ မရှိ။ သို့ရာတွင် အသာပို့ရန် ရောက်လာသူတိုင်း၏ မျက်နာများတွင်ကား မျက်ရည်ဖြင့် ပြည့်နေသည်။

ရေလုံအိုး ခွဲသြားရသည်။

ကာလသားများသည် အသာခေါင်းကိုထမ်းပြီး သုံးဆောင်တဲ့ ပြာသာ်ရှိရာသို့ သယ်လာကြသည်။ ပြာသာ်ကလပ်ပေါ်သို့ ခေါင်းကို တင်ရန် ဟန်ပြင်ကြသဖြင့် ဦးဇော်ကျိုင်း မနေသာတော့ပါ။

“မတင်နဲ့၊ မတင်နဲ့၊ တိုက်ဖွင့် တိုက်ဖွင့်”

ပြာသာ်၏အောက်ခြေကို ပိတ်ထားသောကာရာသည် ‘တိုက်ဖြစ်၏’ ထိုတိုက်သည် ပြာသာ်ထမ်းသော ‘ကပ်’ ထမ်းဆောင်နှင့် အနီးဆုံးဖြစ်၏။

“ထမ်းလိုပေါ်တော်ပြီး ကြီးနဲ့ခိုင်အောင် တုပ်ကြစမ်းး၊ ကျားမနိုင်၊ မြတ်သာဦး ရပ်ကြည့်မနေနဲ့၊ သေသေချာချာတုပ်”

သေသုကိုအကြောင်းပြုပြီး ဆွဲဖုန်းသာဆုံးနှုံးမှာ အပုံးထောက်နေကြသည်။ ဤအပူးပွဲကို ပျော်ပွဲလပ်ကြပြီးပြီး၊ သို့ပါလျက်နှင့် အားမရသေး၊ အလောင်းကစားကြိုးမည်။

ကလပ်ပေါ်တွင် တင်ပါက ပြာသာ် ကိုးနိုင်သည်။ အလောင်းကြိုး ပြုတ်ကျွန်ုင်သည်။ သို့အတွက် ပြုတ်မကျွန်ုင်သော အနိမ့်ဆုံးနေရာတွင် အထားခိုင်းရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

အရက်နဲ့နှင့် ချွေးနဲ့၊ ထမင်းဟင်းနဲ့များ စွဲနှင့်နေသည်။ ဦးပွဲင်းမှာ ထိုအနဲ့များကြောင့် ပြုတက်လာသည်။

‘မဖြစ်ဘူး၊ သွားမှာ၊ အသက်တောင် သေသွားပြီးပြီပဲ့၊ ထင်းတုံးလောက်မှ အသုံးမဝင်တော့တဲ့ သည်အလောင်းကိုးကို ဖို့ပို့မြိမ်ရင် ငါပဲ ဖိတ်ပန်းလူပန်းဖြစ်မယ်’

မိမိဖိတ်ကို မိမိအသီဖြင့် ဖြေသိမှုကာ ပြာသာ်ဘေးမှ ဦးပွဲင်း

ဂုဏ်စာအပ်တိုက်

၁၂၂ ■ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ခွာခဲ့သည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်း စည်ရုံမှ စည်ရှိက်သံသည် ဟိန်းညံ လွင့်ပါ လာ၏။

ဆိုင်းဆိုင်းကို ခေါင်းအုံးခုကာ ဝါးလုံးနှစ်လုံး ကပ်ချည်ထားသော ရိုင်းမှ ပတ်မသံ ဆိုင်းသံ ညံလာပြီ။ ပြာသာသံသည် တဖြည်းဖြည်း မြင့်တက် လာ၏။

“အဖော့၊ အဖော့ အဖော့၊ သမီးတို့ကို ထားခဲ့တော့မလားအဖော့”

မိဘိုး၊ မိရိုးတို့၏ ဟစ်ငိုသံသုံးသုံးသည် ရှေ့ခုံးမှ ကြသော ဦးပွဲ့ဌား ရှင်ကို ထုန်က်၏။ သို့သော် ဦးပွဲ့ဌား ပြန်စောင်းမကြည့်ပါ။ အဓိုးအဓိုးတွေ ခုန်ပေါက်တွန်းထိုးပြီး ကစားမြှုံးထူးသည်ကို မြင်ရလိမ့်မည်။

‘သာတွေ သိလို့မြင်လို့ ငါတို့ အသင်းကြီးက ဘုန်းကြီးပျံတွေ၊ အသုံးတွေ အကျယ်မခဲ့ရို့ နှီးဆော်သာပါကလား’

ဦးပွဲ့ဌား သုတေသုတေကြသည်။ သရဏရှုတင်ရန် ပင့်ထားသော သံယာတော်များသည် သုသာန်ဇရပ်၌ ရောက်နှင့်နေကြပြီ။ သံယာတော် များ၏ ဤမြိမ်သက်သော အသင်းတော်ကို ဖူးမြင်ရသောအခါဝယ် ဦးပွဲ့ဌား အား ရှိသွား၏။

သုသာန်များ တောကြီးမျက်မည်း ပြစ်မတတ်ရှိ၏။ ကုန်းလေဒါပင်များ ကြားတွင် ဝါးတို့ဝါးစများ ထိုးထိုးထောင်ထောင် ဝင်ရောက်နေကြသည်။ အုတ်ရွှေ့၍ တစ်ရုံးသာရှိသည်။ ပျောက်ကွယ်လှလု နိမ့်ကျံ့နေသော မြေပုံ များလည်း ပြားက်တိပြားက်ကျားသာ ရှိသည်။

သရဏရှုရော် ပတ်ပတ်လည်မှာပင် မနေ့တစ်နေ့ကမှ အပြီးအဂွား ရှင်းလင်းခုတ်ထွင်ထားသဖြင့် လူသွားစရာနေရာများ ပြစ်ပေါ်နေသည်။ သရဏရှုရော်သည်ပင် ခါးပန်းကို မနေ့တစ်နေ့ကမှ ပြန်လည်ပြပြင်ထားဟန် တူ၏။ ဇရပ်၏ အခင်းကြမ်းဂုပ်များမှာလည်း လျှော့သစ်များကွပ်ထား၏။

“ဦးကေလာသ သည်ဘက်ကိုကြလေ”

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ဆရာတော်ကြီးကလုမ်းခေါ်သဖြင့် ဦးပွဲ့ဗျားမှာ အစွန်တွင် ထိုင်နေရာမှ
ထလာရသည်။ သူ့ခမည်းတော်၏ အသုဘတွင် သူပင်လျှင် သရဏရုံပေးရဲ့
တရားဟောရလိမ့်မည်။

“တပည့်တော်ဘာသာ တပည့်တော် တောကျောင်းမှာနေသာ
အကောင်းသားဘုရား။ ရွာစိတ်၊ မြို့စိတ် ဝင်မိသဲ့အတွက်”

“သည်လို သဘောမထားပါနဲ့လေ။ ရဟန်းချမ်းသာ ဆုံးဖုံးလမယ်လို့
ဆွဲတော်မျိုးတော်တို့အကျိုး၊ တိုင်းကျိုးပြည်ကျိုး သယ်ပိုးနိုင်သယ်
မဟုတ်လား”

ဦးဇိုင်းကျိုင်း ဉာဏ်းတွားသဖြင့် ကျောင်းထိုင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး
အောက်ရှိ ဆရာတော်က နှစ်သိမ့်၏။

“သည်သူကြီး၊ သည်လူတွေနဲ့ တပည့်တော်နဲ့ မဖြစ်ပါဘူး။
ချောင်းဦးကို ပြန်သာ ကောင်းထင်ပါ”

သူကြီးမှာ သူရွာထဲတွင် ပွဲ့ပါးသဖြင့် အလွန်တာဝန်ကြီး၏။
အမှုအင်း တစ်စုံတစ်ရာပေါ်ပေါက်လျှင် နာမည်ပျက်မည်။ သို့ပါလျက်နှင့်
ပွဲ့ပါရန် သူ လျှော့ဆော်၏။ အိပ်ရေးပျက်ခံပြီး ဉာတိုင်း ပွဲထိန်းသည်။ ယခု
ထည်း သေနတ်ကြီးတကားကားဖြင့် သုံးဆောင်တွေရှေ့မှ ပါလာပြန်ပြီ။

သူကြီး ထိုသို့လုပ်ခြင်းသည် အဖျော်အပါး ဝါသနာကြီး၍လော့။
သောနတွေကို အခွဲတိုက်လို၍လော့။

ဦးပွဲ့ဗျားကျိုင်းကမူ သူကြီးဦးပွဲ့ဗျားသည် ဝံသာနတွေကို ဆန့်ကျင်
ထို့၌သာ သည်မျှ အပင်ပန်းခံနေသည်ဟု သဘောပေါက်သည်။ သို့ကြောင့်
ညည်းတွားခြင်းဖြစ်ရာ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ခါးမတ်ပြီး စိုက်ကြည့်၏။

“တော်ရမိုးမယ်ဆိုသာက ငါတစ်ပါးတည်း ပစ်ထားခဲ့တော့မယ်
ဆုံးသဲ့သဘောလား မောင်ပွဲ့ဗျား”

ဆရာတော်ကြီးက ဥက္ကဋ္ဌာ ဦးဇိုင်းကျိုင်းက အကျိုးဆောင်လုပ်လျက်

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၁၂၄ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ခဲ့တားသောအသင်းကို ရည်ရွယ်မိန့်တော်မူခြင်းဖြစ်သည်။ ဦးပ္ပါဒ်၏
အင်းသားဖြစ်သွားသည်။

အသင်းသားများသည် ဥက္ကဋ္ဌအား သမ္မတကြီးအဖြစ် အမွမ်းတင်
မြှောက်စားကြ၏။ အကြည်ညိုလွန်ပြီး အသင်းငွေတွေ ထင်သလိုသုံးခွင့်
ပြုခဲ့၏။ စည်းကမ်းကလနားနှင့် သုံးခွဲသင့်ကြောင်း အကြပြုသူ ပေါ်လာသော
အခါ အသင်းကြီး အက်သပါလာသည်။

သမ္မတကြီးကလည်း မြှောက်စားခံရစဉ်က အရို့အဝါကို အားကိုလျက်
သံယဉ်ပါဒ် မခံဟု အတိအလင်း ပြောခဲ့သည်။ မိမိတို့မြို့နယ်၏ သဘော
ထားမှာမပြတ်သား။ မူလအသင်းကြီးဖြစ်သော ဦးစိုးသိမ်းဘက် ပါမည်လော်။
၂၁ ဦးဟု အမည်ပေးခံရသူည် သမ္မတကြီးဂိဏ်းသို့ပင် ပါမည်လော်။
ဦးစိုးသိမ်းမှာလည်း အမျိုးသားခေါင်းဆောင်သာဆိုသည် ဘောင်းဘိ
တကားကားပါတကား။

သွေးသောက်စုစုပေါက်နယ်သည် တွေဝေနေပြီ။ ပြည်တွင်းဖြစ်ကို သုံးခွဲ
ရေး၊ နိုင်ငံခြားဖြစ်ကို သပိတ်မောက်ရေး၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် ဟုမွေ့ရူးရရေး
လမ်းကြောင်း မှုန်ဝါးနေပြီ။ သည်အတိုင်း ပစ်ထားခဲ့၍ တော်ပါမည်လော်။

အသင်းအပင်းကိုမြှုပြုဖြစ်သော ရာတက်သည် အသုဘကို ပုံးလွှမ်း၏။
ဦးဇိုးကျိုးမှာ သရဏာရုံ မည်သို့ပေးလိုက်မိသည် သတိမထားမိ။ မည်သည့်
တရားတွေ ဟောမိန္တြောင်း မမှတ်မိ။ မယ်တော့အိမ် အိမ်ဦးခန်းတွင် ထိုင်မိ
ပြီးနောက် မီးသစ် အဟပ်ခံရတော့မှသာ ပတ်ဝန်းကျင်ကို သတိထားမိ
ချေတော့သည်။

မီးကား မီးခင်သပဲယောဇ်မီးတည်း။

“ရက်လည်ဆွမ်းသွာ်ပြီးရင် အမေ သမီးနဲ့ ရေနံချောင်း လိုက်နေပေတော့”
မိသုံး၏ စကားကို ဒေါ်မင်းဘော် အရေးတယူမရှိ။

“တိုက်အပေါ်ထပ်မှာ အမောက်တည်း ဘုရားပရှိခိုးရှိခိုး

ပုဂံဘုပ်တိုက်

ပုဂ္ဂိုလ်: ပဲ စိပ်စိပ်၊ ခိုင်းဖို့ ဖော်ရှိနဲ့ အဖော်အလျှော် ကုလားမလေးတစ်ယောက်နဲ့ အမေနဲ့ပဲ စိတ်အေးချမ်းသာနေရမှာ”

“အိုအေး၊ ငါ့လယ်နဲ့ အီမဲ သည်တိုင်း ထားခဲ့ရမလား”

“အီမဲနဲ့လယ်ကို ညီမလေးနဲ့ အမေမြေးတွေကို ခွဲပေးခဲ့ပေါ့”

ဒေါ်မင်းဘော်သည် အတွေးနက်နေဟန်ရှိသည်။ နှုတ်ခမ်းနှင့် အေးလိပ်သည် ပူးလိုက်ကွာလိုက်ရှိနေ၏။ နှုတ်ခမ်းနှင့် အေးလိပ်ကြားတွင် သွယ်တန်းထားသည့် တံတွေးစေးသည်လည်း တို့လိုက်ရှည့်လိုက်ရှိ၏။

“မဟုတ်ဖူးလား ယောင်းမတို့”

မမြွှေ့နှင့် မဒေါင်းလှတို့မှာ မိအိုးလူးထားသာ ဇွဲထွေရှိထားသဖြင့် ဒေါင်းမခဲ့ရှိေား အမေပါးစပ် အလျှပ်ကိုသာ စောင့်ကြည့်နေကြ၏။

“စဉ်းစားမနေပါနဲ့ အမေရယ်၊ ဟိုမှာက အေး စိတ်အေးချမ်းသာ နေရမယ့်ဟာပဲ”

“ငါ့သမီးကြီးရဲ့ စေတနာကို အမေ သာစုခေါ်ပါတယ်အေး။ သာရ သာစု။ သာပေမယ့် အီမဲနဲ့ လယ်ယာကို ခွဲပေးခဲ့ဆိုသာက အပြော လွယ်သလောက် အလျှပ်ခက်သယ်။ ငါ့မြေးတွေကို စိတ်မချသလို ငါ့ချွေးမ ကိုလည်း စောင့်ရှောက်ရမယ့် ဝတ္ထာရားရှိသေးသယ်”

“အမေရယ်၊ အမေအသက်ပဲ အမေ ပြန်ကြည့်ပါဦး။ သူတို့က အမေကို စောင့်ရှောက်ရမှာလား၊ အေးက သူတို့ကို စောင့်ရှောက်ရမှာလား”

“မဖြစ်ပါဘူးအေး”

ဦးပွဲင်းသည် တစ်စုံတစ်ရာ ဝင်မပြောပါ။ မယ်တော်ကြီး၏ သံယောဇ်ဝေဒနာကို စာနာစိတ်ပြင့် ခံစားကြည့်နေမိ၏။ ကျားမနိုင်သည် အဖမဲ့မြေးဖြစ်ကြား အီမဲထောင်ကျေနေပြီ၊ သားသမီးပင် ရနေပြီ။ အင်ယံဆုံး သမီး မိရိုး။ သူသည်လည်း တစ်အိုးတစ်အီမဲ ထူထောင်ပြီးနေပြီ။ သားကြီး မိုးသည်ပင် လူပျို့ပေါက်ဖြစ်နေပြီ မဟုတ်သလေား။

၁၇၃၆ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

“ဒကာမကြီး ကျုပ်ကို င့်မနေနဲ့နော်”

ဒေါ်မင်းဘော်သည် ဦးပွဲ့ဌားအား စိန်းစိန်းကြီးကြည့်သည်။ ကြည့်နေရင်းက မျက်ရည် တွေတွေကျသည်။

“သံယောဇ်တွေ ဖြတ်တော့လေ။ အသေကြောင့်ဖို့ ဘဝကူးကောင်းဖို့ အရေးကြီးသယ် ဒကာမကြီး”

“မောင်ကြီးရေ၊ ကျုပ်ကို နှင့်လွတ်နေကြပြီတော့။ ကျုပ် ဘယ့်နှယ့်လုပ်ရမတုန်းတော့”

ဦးပွဲ့ဌားသည် လျှောကျနေသော ဒကသီကို ဘယ်ဘက်ပုံးပေါ်သို့ ဆွဲတင်ရင်းထသည်။ “ဦးဇိုး မပြန်ပါနဲ့ ဘုရားဟု မိအိုးက မေ့ကြည့်ပြီး တောင်းပန်သည်။”

“သူနေချင်သဲ့အရပ်မှာ နေပါစေဟာ။ ငါမယ်တော် မလိုက်ချင်လည်း မလိုက်ပါစေနဲ့။ စိတ်ဆင်းရပြီး လဲနေပါဦးမယ်”

“ယောင်းမကြီးက ဆွမ်းသွတ်ပြီးရင် ပြန်မှာ။ တပည့်တော်မကလည်း ပြန်မှာဘုရား။ ညီမလေးကလည်း အမောက် လာကြည့်ဖို့ အနိုင်နိုင်နေမှာ”

“မရိုးလေး ရှိသေးသားပဲဟာ”

ဦးပွဲ့ဌားသည် မိအိုး၏ စကားအဆက်ကို မစောင့်တော့ဘဲ ကျောင်းသို့ ကြွလာခဲ့လေသည်။

ပုံပန်ရှုပ်ထွေးမွှေများမှ ကင်းလွတ်ရန်အတွက် လွတွေကြားမှ အတင်း ထွက်လာခဲ့ပြား အေးဆေးမှုကို ဦးဇိုးကျိုင်း မရပါ။ ကျောင်းတွင် ဝသာန့် ‘ဘူးအသင်း’ အမှုဆောင်လွှဲကြီးတွေရောက်နေကြသည်။

“ဦးကေလာသ တော်တော်လေးမှ စိတ်ည့်ခဲ့ရဲ့လား”

ဥက္ကဋ္ဌ ဆရာတော်ကြီးက ရယ်သတစ်ဝက်ဖြင့် ဆီးကြီးရာက “က တဲ့ဖက်အကျိုးတော်ဆောင်၊ မင်းတို့ရွာကအကြောင်းကို ရှင်းလင်း တင်ပြပေတော့” ဟု ညျှောင်ပင်စောက် ဦးဝင်းအား အမိန့်ရှိသည်။

ပုဂံ့ဘဏ်တိုက်

“တပည့်တော်တို့ ဉောင်ပင်စောက်ရွာမှာ ဝံသာန အသင်းသူး ငွေ ဦး၊ အီမာတောင်စု ဂျေ ရှိုး ရှိုး အသင်းသူး ဂျေ ရှိုး ပါတယ်”

ဦးခင်းကျိုင်းမှာ သက်န်းပင် မလဲလှယ်နိုင်ဘဲ မှတ်တမ်းစာအပ်ကြီးကို ခွဲယူပြီး အစည်းအဝေးထိုင်ရန်။

“အဲဒါကြောင့် အီမာတွေမှာ ‘ဝံသာန’ ဆိုင်းဘုတ်ကလေးတွေ ချိတ်ဆွဲထားကြပါသယ်။ သစ်သားထည် အီမာခါးပန်းရှိသူက ခါးပန်းမှာ သန့်ရှိက်ထားပြီး တဲ့အီမာတော့ ‘ရှင်ဆိုထရုံး’ စသည်၊ ‘ပုဇ္ဇာကျယ်’ စသည်တို့မှာ ချိတ်ဆွဲထားကြပါသယ်။ လွန်ခဲ့သဲလကာဖြီး လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ တရားတော်ကို နာကြားရပြီး အကျွတ်တရားရသဲ့ ဝံသာနအချို့ဟာ နွားသား ရာသက်ပန်မစား’ ပါဘူးလို့ လျှောကြပြီးသကာလာ၊ မိမိတို့အီမာတွေမှာ ‘နွားသားမစား’ ဆိုသဲ့ ဆိုင်းဘုတ်တွေ ထပ်ချိတ်ကြပါသယ်။ အဲသည် ဆိုင်းဘုတ် မချိတ်ရလို့ မနေ့တုန်းက ရွာခေါင်းက လိုက်လဲပြောပါသယ်။ သည်အစည်းအဝေးကြီးက သည်ကိစ္စကို ခွေးနေးပေးတော် မှုကြပါဘုရား”

အကျိုးတော်ဆောင် ဦးကေလာသသည် ဦးဝင်း၏ အစိရင်ခံချက်ကို ကလောင်တဲ့ဖြင့် လိုက်လဲရေးမှတ်အပြီးတွင် ဥက္ကဋ္ဌ ဆရာတော်ကြီးကို ငဲ့ဆောင်းကြည့်ရန်။

“အသင်းအမှုဆောင် လျကြီးတွေသိမို့ ငါ့ပြောပြမယ်။ မြန်မာပြည်ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းဘဝ၊ ကိုယ့်အရှင် ကိုယ့်သခင်နဲ့ နေရာတို့တဲ့နဲ့ သာသနပြု မင်းကောင်းမင်းမြတ်များ တရားနဲ့အညီ အပ်ချုပ်ကြသယ်။ သို့ သို့ အရက်သေစာ မရောင်းဝယ်ရဲ ဈေးနားများမှာ ကျွဲ့သား၊ နွားသား၊ မပေါ်ရဘူး”

“ဥပုသနဲ့မှာဆိုရင် ငါ့ောင် မရောင်းရဘူး” ဟု အကျိုးဆောင်က ဖြည့်စွက်ရာ ဥက္ကဋ္ဌက ခေါင်းညိုတ်ပြန်။

“ဟုတ်သယ်။ သို့ရာတွင် မှားယွင်းသောအယူရှိသဲ့ မိဇ္ဇာဒီဇိုင် ပါပ မင်းများ ငါတို့ပြည်ကို အပ်ချုပ်သဲ့ကာလမှာ ဘိန်းဆိုင်၊ အရက်ဆိုင်တွေ ဖွင့်လှစ်ရောင်းချသယ်။ ငါတို့လူမျိုး မူးယစ်သောက်စားပြီး တစ်ပါးကျွန်း ဘဝက ရှုန်းကန်မထွက်နိုင်အောင် လုပ်သာပဲ။ တစ်မျိုးသားလုံး လူညွှန် တုံးသဲ့ ဘိန်းစားတွေ ဖြစ်ကုန်အောင် လုပ်သာပဲ။ အဲသာနဲ့ မကျေနပ်သေးဘဲ အမဲသားလိုင်စင်စိတွေ ပေးပြန်သာဟာဖြင့် ယဉ်ကျော်သဲ့ မြန်မာတစ်မျိုးသား လုံးကို ဆန့်ကျင်ခြင်းပေပဲ ဒါယကာတို့။ အဲ ဒါယကာတို့ မြို့ချေးကို ရောက်သဲ့အခါ သွေးသံရဲရဲနဲ့ ချိတ်ဆွဲထားသဲ့ အမဲသားပေါင်ကြီးတွေ လက်ကြီးတွေ၊ နွားကိုယ်လုံကြီးတွေကိုမြင်သဲ့အခါ ဘယ်လိုခံစားကြရသူတုန်း”

“သနားသယ်ဘုရား”

“မြင်စမှာ စိတ်မကောင်းပေမယ့်၊ မြင်ရဖန်များတော့ ရှိုးသွားသယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် သနားကြင်နာစိတ် ပျောက်သွားသယ်။ ပါပမင်းဟာ လူတွေမှာရှိသဲ့ ပြဟွိရိတရား ဆောင်းပါးအောင်လုပ်သာပဲ။ မြန်မာလယ်သမား ယာသမားတွေ ကျွန်းအခက်အခဲရှိပြီး လယ်ယာကိုင်းကျွန်း မလုပ်နိုင်အောင် လုပ်သာပဲ။ အဲသည်ပါပမင်းရဲ့ မနောယ့်တို့ လယ်တို့ဆရာတော်က ဘယ်လိုသော သတ်မှတ်သတုန်း”

“နွားသား မစားပါတဲ့ဘုရား”

“အေး၊ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက အက်လိပ်ဆိုသဲ့စကား၊ ကုလားဖြူ၊ ဆိုသဲ့စကား တစ်လုံးမှ မိန့်တော်မမူဘူး။ နွားဟာ သနားစရာကောင်းသဲ့ အကြောင်း၊ ကျေးဇူးရှင်ဖြစ်သဲ့အကြောင်း ဟောပြောပြီး နွားသားအလှုခံသာ ဖြစ်ပေမယ့် ပါပမင်းကို သွယ်ပိုက်ပြီး ဆန့်ကျင်ခြင်းဖြစ်သဲ့အတွက် သည် ဆိုင်းဘုတ်တွေ အိမ်တိုင်းမှာ ရှိသင့်သယ်”

“တပည့်တော် ဆပွဲကျင်းရွာကိုယ်စားလှယ် မောင်စံရ အကြံတစ်ခု တင်သွင်းလိုပါသယ်ဘုရား”

ပုဂံစာအပ်တိုက်

“တင်သွင်းပါ။ တင်သွင်းပါ”

တိုက်နယ်အတွင်းရှိ ကျေးဇာကိုယ်စားလှယ်များက သံဖြိုင်ပြောကြ၏။

“အခု စတင်သာက ညောင်ပင်စောက်ရွာဘုရား။ ညောင်ပင်စောက်က င့်ခံလိုက်ရင် တဗြားရွာတွေကိုပါ အာဏာပြလာမှာမို့ အားလုံး တစ်ညီတည်း ညီထားရရင် မကောင်းဖူးလားဘုရား”

“ကောင်းသယ်၊ ကောင်းသယ်။ နားသားမစား ဆိုင်းဘုတ်ကို ဖြူတ်ပေး လိုက်ရင် ဝံသာနဆိုင်းဘုတ်ကိုပါ ထိပါးလာမှာဖြစ်သုံးအတွက် နားသားမစား ဆိုင်းဘုတ်ကို မည်သည့်ရွာ၊ မည်သည့်အိမ်ကမျှ ဖြူတ်မချရ ဆော်သုတို့ မင်းပြေးရွာကိုယ်စားလှယ် မောင်ကျောက်ခဲက တင်သွင်းပါသယ်”

“ကန့်ကွက်မယ့်လူ ရှိသလား”

“မျိုပါဘူးဘုရား။ သို့ရာတွင် ထုံးစံအတိုင်း ထောက်ခံသူရှိမှု သင့်လျော်ပါလိမ့်မယ်”

သို့အတွက် ဓားမကောက်နှင့် ဆင်မာန်ရွာ ကိုယ်စားလှယ်များက ထောက်ခံသဖြင့် အတည်ပြုသည်။ ထို့နောက် ဓားမကောက်ကိုယ်စားလှယ်က အဆိုတစ်ရပ်တင်လာ၏။

“အကယ်၍ အစိုးရနဲ့မဆက်ဆံရေးဘူးအသင်း သားတစ်ယောက်ကို အာဏာပိုစာန်မှုနဲ့ ဖမ်းရင် ရွာအသီးသီးရှိ ဝံသာနအားလုံး တစ်ညီတည်း ထွက်လာကြပြီး ကန့်ကွက်ပို့”

“ဟေ့ ဒကာသာဆိုင်ရှု ဆိုင်းဘုတ်ကိုစွဲ ဆိုင်းဘုတ်သပ်သပ်၊ ဘူးအသင်းကိုစွဲ ဘူးအသင်းသပ်သပ်လုပ်မှ စနစ်ကျေမယ်ထင်သူ့”

ဥက္ကဋ္ဌဆရာတော်က သတိပေးသဖြင့် ဦးသာဆိုင်က သူ့အဆိုကို ပြင်ဆင် ဘင်သွင်းသည်။ ထို့နောက်တွင်မှ ဘူးအသင်းကိုစွဲကို ဆက်လက် ဆွေးနွေးကြသည်။

ဘူးအသင်းမှာ အနုနည်းဖြင့် ဆန်ကျင်ခြင်းဖြစ်၏။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၅၄၀ ■ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

“ရွှေခရီးကို ဘူးကပ်ပါ”ဟု ဆယ်အိမ်ခေါင်း၊ ရွှေခေါင်းများက အမိန့်
ပေးသော အဖြူမှာ တစ်ခုတည်းသာရှိ၏။

“မကပ်ဘူး”

“သသုမေဓာခွန်တော်၊ လဆန်း ၇ ရက် နောက်ဆုံးထားပြီး
‘ချိန်’ပါ”

“မရှိန်ဘူး”

“ကနဲ့ည် ကင်းစောင့်ပါ”

“မစောင့်ဘူး”

လက်နက်မကိုင်သော ပုန်ကန်မှုဖြစ်ရာ အန္တရာယ်ကြီးလှသည်။
သို့အတွက် ဘူးအသင်းသားတစ်ယောက် ဘူးခံမှုဖြင့် အဖမ်းခံခဲ့ရသော
ဝံသာန အသင်းသားအားလုံးက ညီညာဖျဖျ လိုက်ပါစောင်ရွက်ရန် အဖမ်း
ခံရသူ မလွတ်မချင်း သူ့အလုပ်များကို ဂိုင်းဝန်းလုပ်ကိုင်ပေးရုံသာမက
ငွေကြေးပါ ထောက်ပုံကူညီကြရန် ဆုံးဖြတ်ကြလေ၏။

ဦးဇော်ကျိုင်းမှာ ဆွေရေးမျိုးရေး ကိစ္စများဖြင့် စိတ်ညံစ်ညူးခဲ့သမျှ
ယခုမှ စိတ်ပျော်ရွင်ချမ်းသာမှု ရရှိလေတော့သည်။ အားကြုံးမာန်တက်
ရှိလှသော ဝံသာနကြီးများကို မြင်ကျွေးမှုရသာကြောင့်လည်း သောကများ
ကင်းစင် အေးချမ်းနေလေ၏။

ဗုဒ္ဓကရသော၏ ထိုးဖြူရုံမှာ ပေနှစ်ဆယ်ခုံကျယ်ဝန်းကာ တေဘာဝက မပြီးပြတ်သေးဘဲ တန်းလန်းထားခဲ့ရသော အတောင်းပြည့်ဘုရား၏ အနောက်ဘက်တွင် တည်ထားလေသည်။ ထိုးဖြူရုံ၏ မှစ်ရှုစ်ပေါက်တွင် မြတ်စွာဘုရားဆင်းတုတော်များ ထည့်သွင်းပွဲအောင်ထားသည်။

ဦးမိုးနောင်း၏သား ရဲအောင်မှာ မကြာခဏ ရောက်ဖူးသဖြင့် အထူးအဆန်း မဟုတ်တော့ပေ။ ရဲလောင်းနှင့် စံထွန်းအောင်မှာ ပြောင်းလွှာ လာသော အဆောက်အအုံများကို စိတ်ဝင်တာစားကြည့်နေကြ၏။

ထိုးဖြူ၏ အနောက်ဘက် ပေတစ်ရာမရှိတရှိတွင် စုပုံထားသော ကျောက်ခဲပုံမှာလည်း စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာဖြစ်၏။ စိတ်ဝင်စားရခြင်းမှာ ကျောက်ခဲပုံထိပ်တွင် စေတိတစ်ခုတည်ထားပြီး အောက်ခြေ့၌ ဝေဘူလ တောင်ဟု ကမ္မည်းထိုးထားသဖြင့်တည်း။

“ဟိုဘက်မှာလည်း တောင်တစ်လုံးကွဲ။ အဲ ဝေဘူလတောင်တဲ့”

မလုမ်းမကမ်းတွင် တည်ရှိသော သရွာာန်တူ အခြားကျောက်ပုံတစ်ပုံကို

ပုဂံစာအုပ်တို့က်

၁၄၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ရဲအောင်က လက်ညီးထိုးပြမှ ရဲလောင်းတို့ သတိထားမိ၏။ ဝေဘာလ တောင်ခြေတွင် ဆင်ဖြူတော်သုံးစီးနှင့် ရှင်ဘုရင်ရပ်တု၊ မိဖုရား၊ သိကြား ရုပ်တုများ၊ ကိန္ဒြရာများ။ ထို့ပြင် စိတ်ပုတီးကိုင်ထားသော ရသေ့နှင့် ဆေးဘူး ကိုင်ထားသော ရသေ့ရုပ်တုများလည်း ရှိသေးသည်။

“သည်ရသေ့က ဗုဒ္ဓကဆိပါကလား”

ရဲအောင်နှင့် စံတွန်းအောင်၊ ရဲလောင်းတို့ချည်းဖြစ်ပါမှ သည်တောင်နှင့် သည်ရုပ်တုများကို နားလည်ဖွယ်မရှိ။ သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓကရသေ့ ဥပုံ ပါးသော ရောဂါ ပျောက်သည်ကြား၍ ဆေးကုခံရန် ဆေးဝယ်ရန်လာသူများ၊ ဘုရား ဖူးရန် လာသူများ၏ ပြောသုခိုသုများကို ကြားရသုဖြင့် အမိဘာယ်ပေါက်၏။ အမိဘာယ်မပေါက်လျင်လည်း ပရိသတ်ကြားတွင် ဝင်ထွက်လူးလာနေသည့် ရသေ့များက လက်ညီးထိုးကာ ထိုးကာ ရှင်းပြနေကြသည်။

“မြန်မာသဏ္ဌာန် ၁၂၈၉ ခုနှစ်မှာ မင်းလောင်းပေါ်လိမ့်မယ်။ သည် မင်းလောင်းကလည်း တာြားသူမဟုတ်ဘူး၊ ဗုဒ္ဓကရသေ့ပဲ။ တွေ့သယ မဟုတ်လား။ ဆင်ဖြူတော်သုံးစီးဗေး အေး တစ်စီးက ပိဋကတ်သုံးပုံတင်ဖို့ တစ်စီးက ပုံမံဘိုးဘိုးအောင် စီးဖို့။ ကျေန်တစ်စီးက မင်းမိဖုရားစီးဖို့။ အရပ်တွေပလို့ အထင်မသေးနဲ့၊ အချိန်မရွှေ့ အသက်ဝင်လာနိုင်သယ်”

ပရိသတ်များမှ ပါးစပ်ဟလျက် ခေါင်းတညိုတ်ညိုတ်ဖြစ်နေကြသည်။ ထိုပရိသတ်မှာ ရွာနိုးချုပ်စပ်ကချည်း မဟုတ်ပေ။ ဝေးဝေးလဲလဲမှုလည်း ပါသည်။ ဝေးလဲသောအရပ်မှ လူည်းတစ်တန်လျေတစ်တန်ဖြင့် ညျဉ်အိပ် ညျဉ်နေ ခက်ခဲပင်ပန်းစွာ မလာရပါ။ ရော်းရထားလမ်း ပေါက်နေပြီဖြစ်သဖြင့် အလွယ်တကူ ရောက်လာကြခြင်းဖြစ်သည်။

မည်သို့ဖြစ်စေး၊ ပရိသတ်များလေလေ ရသေ့တွေ မာန်တက်လေလေ ဖြစ်ကာ လူညွှံ့လည်ရှင်းလင်းပြနေကြသည်။

“သဏ္ဌာန် အနှစ်ခြေက်ဆယ့်ကိုးတွင်မှ ဆော်ထိုးပုံ ပခုံပျုံလိမ့်မထင့်”

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ဂြုဏ်ဖာမ် သိဟ် ကန်အဆင်းမှာတဲ့ ညျချင်းပင် အလျှော်ပြောင်သည့် လဝါဓါဝီ
ပက္ခလမ်းမှာဖြင့် ဆန်းဆယ်ရက်ကြယ်တံခွန်။ နိမိတ်ကယ်လွန်စွာနှင့်
ထောမနာ ဉာဘာတောက် နေကြ၊ တောင်မြောက် အရှေ့မှန်းတဲ့ပြင်၊
နောက်လမ်းကို မြှော်ကာင်းသူရဲ့ ချင့်တွေးရန် အတန်တန်ပါ။ နောက်ထပ်မံ
တော်သလင်းမှာတော့ လမင်းပက္ခလမ်းပြန်ခဲ့၊ စွန်းသတ္တာ ခုနစ်ရက်တွင်မှ
ခေါ်ချက်ပင် အလွန်သာသည့်”

ရအောင်သည် ရဲလောင်းကို လက်ကုပ်ခေါ်ပြီး သံချို့ချွတ်နေသည်
ရသေ့ဘေးသို့ရောက်လာသည်။ ထိုရသေ့ကို မြင်ဖူးသည်ထင်သောကြောင့်
ဖြစ်၏။ ရသေ့ကား မေးကြောကြီးတွေ ထောင်လာအောင် ချွတ်နေ၏။

“နေသောကြာ ဝါရမိတ်၊ အတိတ်ခေါ် ပြဿဒါးပါတဲ့။ မှတ်သား
ရန်ကောင်းကင်မြှုံးတဲ့ပြင် ကျော်ကြားစွာ အမှန်လာ၍၍၊ ကြယ်ဥက္ကာဖိလာကန်း
မြန်းကြွာအလွန်။ သတ္တာဝါလူအများရယ်က၊ ဥပ္ပါဒ်က သတ္တာများသည့်ပြင်၊
အစားအစာပျောက်လို့မို့၊ သေလောက်အောင် မကြုပါရနေနှင့်၊ တွေးဆ၍
ကြံစည်ကာ စီနွေ့ယျာ မြတ်ဘုရား”

ရအောင်သည် ရသေ့၏အမည်ကို စဉ်းစား၍ရပြီ။ “ဟေ့ကောင်
ပိုးအေး” ဟု နှုတ်ဆက်ပြား၊ ရသေ့မှာ ပြီးရုံးသာ ပြီးပြနိုင်၏။

“သိကြားကယ်ပါနော်လို့၊ တင်ဆွမ်းတော်အသွယ်သွယ်နှင့် ပန်းစမ္မာယ်
ဒေါနမိုးသည်ပြင်၊ ကြက်ရုံးစကားဝါ နောက်လို့မို့၊ အုံလောက်စွာ ခတ္တာ
းရာတဲ့ပြင်၊ ကရမက်ထုံးကြိုင်၍ မြတ်လေးခိုင်စွာညီဖူး ဆန်းထူးစွာ သဒ္ဓါ
နွင်လို့၊ ဘုရားတင်ညားရော့သွန်းကြတော့၊ ငတ်မွတ်ရန် ထိအခါနှင့် ကပ်
းရာဂါ ဘေးရန်ပျောက်၍မို့၊ သာသနာထိန်ထိန်တောက်မှာကြောင့် ကြယ်
းကြာ ပေါ်လာပေါက်တာက ကြောက်လောက်အောင် တကယ် မဟုတ်ပါဘု့၊
သာသနာ ဘာသာလင်းလို့ရယ်ကွယ် ဘုန်းတောက်တဲ့မင်းတဲ့။ ဗန်က
ဃေသာဟာ ဘုန်းတောက်တဲ့မင်းပဲ”

၁၅၄၄ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ရသေသည် သခ္ပါဒ္ဓတ်၍အပြီးတွင် ရဲအောင်ကိုလက်တို့ပြီး ထွက်ခွာသွားလေတော့၏။ ရဲလောင်းသည် နောက်မှလိုက်ပါလာရင်း “အဲသည် ရသေ့နဲ့ အစ်ကိုနဲ့ ဘယ်တုန်းကသိသာတုန်း” မေး၏။

“ငါတို့ရွာကို ဆေးလာရောင်းတုန်းက သိသာပါကွာ”

ရသေ့ဖိုးအေးသည် သူတိအား မထွော်တွင်းရှိ ချောင်ကျသောနေရာသို့ ခေါ်သွားကာ ရေနေ့ကြမ်း၊ ထန်းလျက်၊ ငုက်ပျောသီးများနှင့် စည်းခံ၏။

“ခင်များတို့ သရက်ကန်က ‘လူထက်’ တွေနေသဲ့ ရွာပါများ ဒါနဲ့များသုံးယောက်တည်း”

“အမရပုရက ငါညီတွေပါကွာ”

“ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်များ ပါပမင်းကို တောထုတ်သဲ့ပွဲကြီးမှာတော့ မလွှဲစေချင်ဘူး။ ကျပ်တိမှာ သေနတ်ဆယ်လက်ရှိနေပြီဗျား။ မကြာခင်မှာ ပွဲကြီးပွဲကောင်း နွဲလိုက်ရင် သေနတ်လေးငါးဆယ် ဖြစ်လာတော့မယ်”

“ရသေ့ကြီးကော့၊ ဘယ်မှာ သီတင်းသုံးပါလိမ့်”

ရသေ့ဖိုးအေးသည် ရဲလောင်းကိုတစ်လှည့်း ရဲအောင်ကိုတစ်လှည့်းကြည့်ပြီးမှ “အစည်းအဝေး ကြတော်မှသယ်” ဖြေ၏။ထို့နောက် အနည်းငယ် ဆိုင်းနေပြီးမှ ဆက်ပြော၏။

“ခုံထောက်တွေ လိုက်နေသယ်။ အဲသာကြာင့် ရသေ့ကြီး သည်မှာ မနေတော့ဘဲ အစည်းအဝေး ကျင်းပသဲ့ ရွာတွေကို တစ်ရွာပြီးတစ်ရွာ လျောက်သွားနေသယ်”

ခုံထောက်ဟု ကြားရသောအခါ ရဲလောင်းရင်တွင်းသို့ မှန်းတီးစိတ် အလုံးကြီးဝင်လာ၏။ ခုံထောက်များ စေဇာတ်စုစမ်းထောက်လှမ်းခံရသုံးသည် အဂံလိပ်၏အကျိုးကို အမှန်ဆန့်ကျင်သွားဖြစ်ရမည်။

စုံစမ်းလိုစိတ်သည် ချက်ချင်း ရိုင်းပင်းလိုစိတ် ပူးပေါင်းလိုစိတ်သို့ ခုန်လွှားကူးပြောင်း၏။

ပုဂံစာအုပ်တို့က်

“ရသေ့တော့ မဝတ်ချင်ဘူးများ။ သို့ပေမယ့် စာရင်းသွင်းသွား။ မင်း
ပြန်ချင် ပြန်ပေတော့”

ရဲလောင်းက စံထွန်းအောင်ကိုပြော၏။ စံထွန်းအောင် မဲ့ပြီး ပြီး၏။

“တောက်တီးတောက်တဲ့ကျား၊ ငါလည်း ပါမှာပေါ့”

“အေး.... ကောင်းသက္ကာ။ ဝေဘာလတောင်နားမှာ ဆရာတင်
ရှိသယ်ဟေး။ သူ့ဆီသွားပြီး ကိုယ်ခံဆေးသွားထိုးကြ”

ဗုဒ္ဓကရသေ့ ဆရာလှယ်သည် မင်းလောင်းမောင်သန့် ယာသမား သူပုန်ကြီး
ကျခုံးချိန်ကတည်းက သူ့အကြိုကို စတင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ နယ်တကာ
လူညွှန်ပြီး ဆေးရောင်းရင်း ကာယာသီခိုခေါ်ဆေးများ ထိုးနှုန်းရောင်းချေပေးရင်း စနည်း
နာခဲ့သည်။ ထိုးနောက် ရွှေ့ပြင်ဘက်တွင် ရသေ့ဝတ်ဖြင့်နေထိုင်ရင်း ဆေးကု
သည်။ သူ့ထံသို့ ဆေးကုခံရန်လာသူတိုင်းအား တီးခေါ်ပြီး လူစုခဲ့သည်။

သူသည် အလောတကြီး မလုပ်။ အချိန်ယူသည်။ သူကို စကြာ
မင်းဟု လူတွေထင်စေရန်၊ မင်းလောင်းအစစ်ဟု ယုံကြည်စေရန် ပရိယာယ်
အစုံဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ သူခေါ်လျှင် ရရာလက်နက်ဆွဲပြီး ထလိုက်
လာမည့် လူငါးထောင်ခန့် သေချာပေါ်ရတော့မှ မိမ္မာမင်း အက်လိပ်ကို
မောင်းထုတ်ကြဖို့” ဟု အတိအလင်းကြော်ပြောသည်။

သူ၏ ရသေ့များ၊ ဝတ်ကြောင်များသည် ခိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေးကို
ဆန်ကျင်သူများလည်းဖြစ်ပြန်ရာ တစ်နောက်ခါးအားကောင်းလာသည်။
သို့ဖြင့် ကျေးဇူးသူကြီးများ၏ သေနတ်များကိုလူသည်။ ခိုင်အာခီဖြင့်
ဘားလမ်းပွင့်နေသည့် ကိုယ်ကျိုးရှာ ဝံသာနအတူများကို သတ်သည်။

ရွှေ့ဘိုစိရင်စု အရေးပိုင်သည် ရာဇ်ဝတ်ကျင့်ထဲ့ပုံံမ ၁၀၇ဖြင့် ဗုဒ္ဓက
ရဲသေ့အား ဖမ်းဝရမ်းထုတ်ရလေပြီ။ ရသေ့ပိုးအေးသည် အမှန်အကန်
ပြောခြင်းဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓကသည် မြို့ရူးအစည်းအဝေးတွင် ပရိသတ်အား
သွားရေး တိုက်ပြီးကတည်းက ပုန်းလျှိုးနေတော့၏။

၁၅၄၆ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ရဲလောင်းနှင့် ရဲအောင်၊ စံတွန်းအောင်တို့မှာ မည်သည့်လက်နက်မျှ
မပါဌား ဆရာတင်ထံ၌ ဆေးထိုးပြီးလျင်ပြီးချင်း ဓားတစ်လက်စီရကြသည်။
လက်နက်ထုတ်ပေးသူ မောင်ဖြူက သူတို့အား ဆရာဆောင်၏ တပ်သို့
ပို့ပေးလေသည်။

“ဟေ့ မင်းတို့က ဒီပဲယင်းကဆိုတော့ ဟန်သာပဲဟေ့။ မြို့ဝင်
မြို့ထွက်ကို မင်းတို့ပဲ အားကိုးရမှုပဲဟေ့”

“ဒီပဲယင်းက ကျွန်းတော်တစ်ယောက်တည်းပါများ”

“ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်ကွား မင်းတို့ ငါနဲ့အတူလိုက်ရမယ်။ အချိန်ရှိတွန်းမှာ
အိပ်ထားကြ၊ စားထားကြဟေ့”

ဝါခေါင်လသည် မိုးရာသီဖြစ်ဌား သည်အရပ် သည်အသတွင်မှု
မိုးသားတိမ်လိပ်ပင်လျင် ဆပ်ဆပ်ခဲ့မရှိပေး။ လဆန်းရက် ငွေလခြမ်းသည်
စခန်းမှ ထွက်ခွာမည့်သူများအား လမ်းပြနေသည်။

ရဲလောင်းနှင့် ရဲအောင်၊ စံတွန်းအောင်တို့သည် တဖွဲ့ရောက်လာသူ
များကို စောင့်ဆိုင်းကြည့်နေကြသည်။ ဒီပဲယင်းကတ်ကိုစီးနှင့်မည်သူပုန်များမှာ
လက်ရွေးစင်တွေ ဖြစ်ဟန်တူ၏။ အားလုံးမှာ ထောင်ထောင်မောင်းမောင်း
ကြီးတွေချည်းဖြစ်၏။

“ငါရပ်ဆိုရင် ရပ်၊ ငါတက်ဆိုရင် တက်၊ ငါခုတ်ဆိုရင် ခုတ်။ ကဲ
လာကြဟေ့”

ခေါင်းဆောင်မှာ ဆရာဆောင်မဟုတ်၊ နေတက်ဖြစ်သည်။ နေတက်
အောက်တွင် ကျော်အဲနှင့် ဖိုးလူရှိသေးသည်။

လသာနေရာက တိမ်မည်းတစ်အပ် ဖုံးလွှမ်းသွားသည်။

“ဟန်သာပဲဟေ့၊ သွက်သွက်လှမ်းကြဟေ့”

နေတက်သည် ရဲလောင်းတို့သုံးယောက်အား သူ့အနားသို့ခေါ်လိုက်ကာ
လမ်းပြခိုင်းသည်။ လမ်းသိသူမှာ ရဲအောင်တစ်ယောက်တည်းသာ။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

တိမ်မည်းအုပ်များသည် အဆက်မပြတ်တက်လာ၏။ သို့ကြောင့်
လရောင်ပေါ်ခွင့် မသာတော့ချေ။ ဒီပဲယင်းကိတ် အဝင်ဝသို့ လူခုနစ်ကျိပ်
တုတ်၊ ဓား၊ သေနတ်စွဲကိုင်လျက် ရောက်လာသည်ကို ပုလိပ်များ မသိ။

“ရှုပ် ဘယ်သူတုန်း”

“ဖိုးရည် ရှိလား၊ ဖိုးရည်”

နေတက် တစ်ယောက်တည်းသာ မားမားကြီးရပ်လျက် ချော်းကပ်
သွား၏။ ကျေနှစ်လူများကား မှားရိုပ်ခိုလျက် အဆောက်အအုံဘေးသို့
ကပ်နိုင်သမျှ ပြေးကပ်သွားကြ၏။

“ဘယ်က ဖိုးရည်တုန်း။ ဒါ ကိတ်၊ နှင့်အမေ့လင်အိမ် မဟုတ်ဘူး”

“တော်တော် လူပါးဝသဲ့ပုလိပ် ခုတ်လက္ခာ”

လူအုပ်ကြီးသည် တာကျိုးဘို့သို့၊ ဝေါခနဲ့ ပြေးဝင်လာသည်။
ဆပ်အင်စပက်တော်ဖိုးထိမှာ လက်လှပ်ရဲ့လှပ်ရသည်။ ခွဲကျေသွားပြီး
သေနတ်ထားရာသို့၊ တရာောပြေးကြသည်။ တားဆီးသောပုလိပ်တိုင်း
အရိုက်အနှက် အခုတ်အထစ် ခံရသည်။

“ဓားပြ ဓားပြ၊ ဓားပြုပြ ဓားပြ”

လဲနေရာမှ ပုလိပ်တစ်ယောက် ထအော်သည်။

စန္ဒရှိသည် သံချောင်းကိုပြေးမွေ့ရာက ရမ်းသမ်းပြီး တစ်ချက်
ပစ်သည်။ နောက်တစ်ချက်ပစ်ရန် မောင်းထိုးနေစဉ် အောက်မှ လှမ်းပစ်သဖြင့်
ကားခနဲ့ လိမ့်ကျဂျလာလေ၏။

“ထမ်းခဲ့ ထမ်းခဲ့၊ ဆုတ်ကြစို့”

စန္ဒရှိပစ်သော တစ်ချက်သည် ခေါင်းဆောင် နေတက်၏ ရင်အုံကို
ခုံနှုန်းသည်။ ဖိုးလူက နေတက်ကို ကောက်ယူသည်။ ရဲအောင်က နေတက်၏
အနှုန်းများကို ကောက်ယူခဲ့သည်။ ရဲလောင်းနှင့် စံထွေးအောင်မှာ သေနတ်
ခုံယ်စိမ့် ပြန်ပစ်ချင်ပြား သေနတ်ကို မည်သို့လှပ်ရမည် မသိသည်အတွက်

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၂၄၀ မ ဆင်ဖြူဗျာန်းအောင်သိန်း

အများနှင့်ရောယ်ကာ မှာ်ဝင်ထဲသို့ ဝင်ရောက် လိုက်ပါလာခဲ့ကြရလေ၏။

ပုလိပ်များသည် သူတို့အား သတ်သွားသူ၊ သေနတ်လျသွားသူ များသည် မည်သူဟု မသိချေ။ မသိသော်ပြား ဗုဒ္ဓကရသေ့၏ ခေါင်းပါးသို့ ပုံချွေသည်။ သို့အတွက် ဗုဒ္ဓကရသေ့မှာ နေ့ချင်းညျချင်း ပို၍ သတင်းကြီးသွားကာ ဆငွေတစ်ထောင် အထုတ်ခံရလေတော့၏။

ပုလိပ်များ အမ်းပုလိပ်များ ပြီးဆင်းလာကြပြီ။ ကျေးဇူးများတွင် တစ်အိမ်တက်ဆင်း မွေးနောက်စစ်ဆေးသည်။ ယောကျားမတွေ၊ သော အိမ်များတွင် ရှိသွေ့မြိန်းမတွေ နိုင်ပစ်က်ခံရ၊ စောကားခံရသည်။

“သူပုန်တွေ ရွှေဘိုကို စီးလိမ့်မယ်”

ရဲလောင်းတို့တပ်သည် နေတက်၏ အလောင်းကို ဖြူပ်နှုန်းခဲ့ပြီး မောက် သက်ပေးစွာသို့ ချိတ်က်လာကြသည်။ ဒီပဲယင်းကို အောင်နိုင်လျှင် ရွှေဘိုကို အဘယ်ကြောင့် မအောင်နိုင်ရမည်နည်း။ ကျော်ခံနှင့် ဖိုးလူသည် သေနတ်ကြီးတွေ ပြကာပြကာပြင့် အောင်မြင်ပုံကို ပြောပြနေကြသည်။

စင်စစ်အားပြင့် သူတို့သည် သူပုန်ထလျှင် ကောက်ကိုစီးရမည်။ ကောက်ကို စီးနှင့်တိုက်ခိုက်မှသာ သေနတ်ရမည်။ သေနတ်ရှိမှ အမ်းပုလိပ်၊ နယ်ပုလိပ် များကို ခုခံနိုင်မည်။ တွေ့နှုန်းနိုင်မည်။ သို့ဖြစ်၍ ပုလိပ်၌ နာကိုစီးကာ လက်နက်ခဲယမ်းမီးကျောက်များကို ယူခဲ့သည်။

သို့သော စစ်ရေး အသိအမြင်မရှိ။ မရှိသောကြောင့်လည်း စနစ်ကျသောကင်း ချမထားပေ။

“ဟော၊ အားလုံး လက်မြောက်”

အသံနှင့်အတူ အမ်းပုလိပ်တွေပေါ်လာသည်။ သေနတ်ပြောင်းဝေ များသည် လူအုပ်ထဲသို့ ချိန်ထားသည်။

လူအုပ်ကြီး ပြုပျက်သည်။

“သေချင်သလား၊ မပြီးနဲ့”

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

မပြီးနှင့်ဆိုသော်ပြား ရပ်မနေကြ။ ရဲလောင်းတို့သုံးယောက်လည်း
လူအုပ်ထဲတွင် ညပ်ပါသွားသည်။ သည်နေရာ၌ အဖမ်းခံရသူများထဲမှ
ချွော့ဘိုက် စီးမည့်သတင်းကို ပုလိပ်တွေ ရရှိသွားကြလေတော့သည်။

သူပုန်တွေထဲတွင် သေနတ်ရှိနေသူ့ဘုံး၊ အတွက် အမ်းပုလိပ်အချို့
ပြန်လည်ဆုတ်ခွာသည်။ ချွော့မြို့၊ အဝင်အထွက်ကို ကြပ်မတ်သည်။
သူပုန်တွေ ချွော့ဘိုက် မစီးနှင့်ဖြစ်စေကာမူ ဗန္ဓကရသူမှာ ဆုဇွဲတစ်ထောင်မှ
ငါးထောင်သို့ တက်သွားလေတော့သည်။

ရဲလောင်းတို့မှာ သက်ပေးရွာမှ ဆုတ်ခွာလာကတည်းက ကျေးဇာ
များသို့ မဝင်နိုင်ကြချွေး။ ပါလာသည့် ခါးပိုက်ထောင်ထဲမှ ထမင်းကိုသာ
သုံးသည် ကောင်းသည့် မရွေးချယ်နိုင်ဘဲ ချွေတာစားနေရသည်။ သူတို့တပ်
မှာလည်း လူတစ်ရာမှ တဖြည့်းဖြည့်းဆုတ်ယုတ်လာရာ သုံးဆယ်သာ
ကျော်တော့၏။

“သေနတ်ရှိလျက်နဲ့ ခံမတိုက်ရသာ ရှုက်စရာကောင်းသကွား”

ပဲကြီးရွာဘို့ လှမ်းမြင်ရသည့် နေရာအရောက်၌ ရဲလောင်းသည်
တမာပင်ရိပ်တွင်ဝင်ထိုင်ရင်း ညည်းတွား၏။

“သေနတ်ပစ်သာများ ခက်ခက်နှီးနှီးကွား”

ထိုသို့ပြောသွားမှာ စိန်မှတ်ဖြစ်၏။ သူ့တွင် သေနတ်မပါ။ လေးကင်း
ဘာကြီးသာပါသည်။

“ခင်ဗျားက ပစ်တတ်လို့လား”

“ဟော၊ စစ်ပြန်စိန်မှတ်ဆုံးရင် ဒဇော်တစ်မြို့လုံး သိသယ်။ ဟောသည်
ဘာကြည့်”

ပြောပြောဆိုဆို ရဲလောင်း၏ သေနတ်ကိုဆွဲယူကာ ကျဉ်းထိုးပုံ၊
အောင်းဖြေတ်ပုံကိုပြသ၏။ ဆက်လက်၍ ချိန်ပုံ ချွော့ပုံကို ပြသပြန်သည်။
တမာပင်ရိပ်တွင် တစ်ခဏာ၍ နားနေကြဖြား တစ်နာရီကျော်

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၅၂၀ မ ဆင်ပြုကျွန်းအောင်သိန်း

ကြာသွားသည်။ သေနတ်ရှိထားသူ အားလုံးလိုလိုကို သေနတ်ကိုင်တွယ်ပုံ
သင်ကြားပေးနေရသဖြင့် ဖြစ်၏။

“ရွာရောက်မှ ထမင်းစားရင်း ထပ်နားကြသာပေါ့”

ရဲလောင်းဦးဆောင်ကာ ထသည်တွင် ရဲအောင်က ရွာဘက်သို့
လက်ညိုးထိုးပြ၏။ ဖုန်တထောင်းထောင်းဖြင့် တရွှေ.ရွှေ.လာနေသာ
လည်းတစ်စီး။

သို့ကြောင့် ရသေ့သူ ပုန်များသည် ချုံကြီးတစ်ခုအတွင်းသို့ ပြေးဝင်
က၏။ စိန်မှတ်နှင့် ရဲလောင်းသာ လမ်းဘေးတွင် ကျွန်းခဲ့ကြသည်။

“မျို့၊ လူည်းသမား၊ ဘယ်ကလာသာတုန်း”

“ပဲကြီးက”

“ဘာများ ထူးထူးမြားမြားမြှင့်ခဲ့သတုန်းများ”

“ပုလိပ်တွေ ရောက်နေသဗျာ”

“အတော်များသလား”

“များသာပေါ့။ တစ်ကျိပ်တောင်ရှိသယ်”

ရဲလောင်းနှင့် စိန်မှတ်တို့ တစ်ယောက်မျက်နှာ တစ်ယောက်
ကြည့်လျက် ကျွန်းခဲ့ကြသည်။ ချုံထုတ္တလူများကို အော်ခေါ်ပြီး တိုင်ပင်ရသည်။
တိုက်မည်လော်။

“တိုက်မယ်။ သေနတ်လည်းရှိသယ်။ လူလည်းရှိသယ်။ ဘာလို
သေးတုန်း”

“သည်လိုဆိုရင် အခုလို တစ်စုတစ်စေးတည်း ပြောင်မသွားနဲ့။ သုံးစွဲပြီး ချုံရိပ်သစ်ရိပ်ခိုပြီး သွားရအောင်”

စိန်မှတ်က အကြံပေးရာ “ဟာ မိန်းမလိုမိန်းမရ ပုန်းလျှိုးကွယ်လျှိုး
သွားရမယ်လို့၊ ယောက်ရားမပိုသလိုက်လေ” ဟု ပုံသားတစ်ယောက်က
ကန့်ကွက်လေသည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

“တိက်ရဲသာဟာ ယောက်ဗုံးပီသသာပေါ့နောင်ကြီးရာ။ စစ်တိက်ရင်တော့ စစ်သဘော နားလည်သူစီမံသာ နာခံသင့်သူ့”

ရဲအောင် ဖျောင်းဖျော်ဗုံး ထိသူသဘောမပေါက်။ သို့အတွက် သူထဲမှ သေနတ်ကိုယူပြီး သူကိုအောက်ကြောင်းသို့ ပြန်ခိုင်းလိုက်ရတော့သည်။ သူတို့ လူစုတွင် သေနတ်မဲ့နေသာ စိန်မှတ် သေနတ်ရသွားပြီ။ အလယ်စစ်ကြောင်းကို စိန်မှတ် ဝန့်သုက္ခဏ်ရဲလောင်းနှင့် အလုံသားတစ်ယောက်တို့ ဦးစီးလျက် ပဲကြီးရွာသို့ ချိတက်ခဲ့ကြသည်။

သူတို့သည် ရွာတံခါးများမှ မဝင်ပေ။ နွားကျောင်းသားများထံတွင် စုစမ်းရရှိသော မလွယ်ပေါက်များမှ ပုဆိုးခြေကိုယ်စီဖြင့် ဝင်လာကြသည်။ ပုလိပ်များသည် အီမဲကြီးတစ်လုံးတွင် သေရည်သောက်နေကြ၏။ အီမဲရှေ့ နေပါယံတွင် ယောက်သွား၊ မိန်းမ၊ ကလေး၊ လူကြီး တစ်ရာခန့်ကို အထိုင်ခိုင်းထား၏။

“ဘယ်သူဝံသာနှင့်း၊ ဘယ်သူ သူပုန်တုန်း။ မချုပ်မချင်း နေလုန်းထားမယ်”

လက်မောင်းတွင် အကောက်တစ်ကောက်ရေးထားသော ပုလိပ်သည် ယိုင်ထိုးယိုင်ထိုးဖြင့် လမ်းသလားရင်းပြော၏။ အသက် ၅၀ရွယ် အဘိုးအို တစ်ယောက်သည် နိုယိုနေသောကလေးများကို ကြည့်နေရာက ထရပ်သည်။

“ကျွန်တော် ဝံသာနှပါ”

“ကောင်းတယ် ကောင်းတယ်၊ ထွက်ခဲ့ဟေ့”

ပုလိပ်သည် ရှေ့သို့တိုးလာသော ဝံသာနှား သျောင်ကိုလှမ်းဆွဲသည်။ ဝံသာနှကြီးသည် အထွတ်အမြတ် ဆံပင်ကိုကား အဆွဲမခဲ့။ လက်ဖြင့် ပုံတ်ပစ်ရာက ပုလိပ်ကိုဖက်ပြီး နံမ်းလုံးတော့သည်။

ပုလိပ်မှာ သေရည်ယစ်နေသွားပြစ်ရာ မည်သို့လျင် လုံးထွေးသတ်ပုံတ် ပိုင်ပါမည်နည်း။ ပက်လက်လန်လဲသည်။ ဝံသာနှကြီးကား သေခါမှသေ

ပုဂံစာအုပ်တိက်

၁၅၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

အတောကားမခံဟူသောသဘာဖြင့် ခုခံခြင်းဖြစ်ရာ ပုလိပ် ပက်လက်လန် သည်နှင့် ဖနောင့်ဖြင့် တစ်ချက် ပေါက်ပစ်ခဲ့ပြီး ထွက်ပြီးလေ၏။

ဤအခြင်းအရာကိုမြင်သော ပုလိပ်များသည် ဆဲဆိုရောက်လျက် ပြီးဆင်းလာကြသည်။ သေနတ်ပါသူပါ၊ မပါသူမပါ။ ပြီးလိုက်သူလည်း လိုက်၊ မလိုက်သူလည်း မလိုက်။

“အားလုံးသတ်ပစ်မယ်။ ငါဘာမှတ်တုန်း”

ရင်ဝကို ဖနောင့်ဖြင့် အပေါက်ခံရသော ပုလိပ် လူးလဲထသည်။ ဖုတ်ဖက်ခါရင်းက ထိုင်နေသူများကို ကြုံးဝါးသည်။

သေနတ်သံများ ရတ်တရက် ပေါ်လာသည်။ ပုလိပ်အချို့၊ သေနတ် မှန်သည်။ အချို့ထွက်ပြီးသည်။ နေပါလျန်းခံရသော လူအပ်ကြီးလည်း ကြောက်လန့်တကြား အောင်ဟန်ပြီး ဖရိဖရိပြီးလေ၏။

“မင်းတို့ သည်ကစောင့်၊ ငါတက်မယ်။ လာကြ ငါလျတွေ”

စိန်မှတ်နှင့်အဖော်များ အိမ်ပေါ်သို့ ပစ်ခတ်ရင်း ပြီးတက်သွားကြ လေ၏။ အိမ်ပေါ်မှ ခုန်ချုသော ပုလိပ်များကို ရဲလောင်းတို့ စောင့်ကြု့ ပစ်ခတ်ပြား တစ်ယောက်သာ ရရှိက်သည်။ နှစ်ယောက်မှာ လုံးဝ လက်လွှတ် ထွက်ပြီးသည်။ နှစ်ယောက်ကား ဒဏ်ရာရသွားသည်။

ရသေ့သူပုလိပ်များသည် သည်ပဲမှ သေနတ်လေးလက်နှင့် ပုလိပ် အသုံးအဆောင်များ ရလိုက်သည်။ သို့ရာတွင် ရွာထဲ၌ ကြာရှည်မနေပေး။ လွတ်ထွက်သွားသော ပုလိပ်များက အမဲးပုလိပ်တွေကို ခေါ်လာနိုင်သည်။ သို့ကြောင့် ထမင်းဟင်းရလျှင်ရချင်း သုံးစွဲပြီး ရွာထဲမှ ထွက်ခွာလာကြလေ၏။

အမဲးပုလိပ်များသည် ရွာများတွင်သာမက တောများကိုပါ ပိုက်စိုး တိုက်ပြီး မွေတော့သည်။ ရဲလောင်းတို့မှာ အောင်ပဲ့တစ်ပဲ့ရလိုက်သော်ပြား ရှုံးဆက်ပြီး မည်သို့ စခန်းသွားရမည် မသိကြချေ။ သို့ကြောင့် ခေါင်းဆောင် ရသေ့ ရှိနိုင်သည့်နေရာများသို့ လိုက်ကြရလေ၏။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

နောက်ဆုံးတွင် ချင်းတွင်းမြစ်တစ်ဖက်ကမ်းရှိ ရုတ်တစ်လုံးထဲတွင် ရသေ့
တပ်ကြီးရှိကြောင်း အခိုင်အမှာ သတင်းရသည်။ ရဲလောင်းတို့ ဝမ်းသာအားရ
သွားကြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသတင်းကို အမ်းပါလိပ်များက မိမိတို့အရင်
ရသွားနှင့်သည်။

ရသေ့သူပုန်ကား ပြီကဲ့စပြုပြီ။

အချို့သည် အဖမ်းခံရ၏။ အချို့သောကား အလိုအလျောက်
သာရောက်အဖမ်းခံရသည်။ ရဲလောင်းတို့ကား ဗန်ကရသေ့ကြီးနှင့်တွေ့ရန်
ကြီးစားနေဆဲရှိချေသည်။

ရဲလောင်းတို့တပ်သည် ရွှေရင်းပြောင်းရင်းဖြင့် အလုံနှင့်နီးသည်ထက်
နီးလာကြပြီ။ တစ်ညာတွင် ရဲအောင်သည် စခန်းသို့ ဝမ်းသာအားရပြန်လာ၏။

“ဟေ့ ကျွန်းတန်းကုန်းက ဖို့အဲနဲ့ ပေါင်းလည်ကုန်းက ငဒိုကို
တွေ့ခဲ့သယ်ဟေ့။ ထန်းတောာအစပ် ညောင်ပင်အောက်က ဆေးလိပ်ဖွားပြီး
အောင့်မယ်တဲ့။ လာဟေ့၊ သွားကြနိုင်”

ထိုအခါတွင် စိန်မှတ်က သတိပေး၏။

“တစ်စုတစ်ဝေးကြီး မသွားရဘူး။ ထောင်ချောက်မိသွားမှာပေါ့။
ရဲအောင်တစ်ယောက်တည်း ရှေ့ဆုံးကသွားး။ ဝါးတစ်ရိုက်ကွာလောက်က
ငါးယောက်လိုက်၊ အဲသည်နောက် ဝါးတစ်ရိုက်ကွာလောက်ခွာပြီး ကျွန်းသဲ
လွှဲတွေ့လိုက်”

အချိန်မှာ သူငယ်အပ်ဆိတ် အချိန်မျှရှိသေးပြား ယာမီးမမြင်ရ၊ ရွာမီး
မမြင်ရချေ့။ ရဲလောင်းတို့တပ်သည် နားတစွဲနွဲစွဲ မျက်စီတဖွဲ့ဖွဲ့ဖြင့်
ထန်းတောာဘက်သို့ ချိတ်က်လာကြသည်။ ထန်းတော့နှင့် နီးလာချိန်ဝယ်
ဆေးလိပ်မီးကို လှမ်းမြင်ကြရသည်။

ရဲအောင်နှင့် စိန်မှတ်တဲ့ သွာက်သွာက်လျောက်သွားကြသည်။ ချုံစပ်တွင်
ထိုင်ပြီး ဆေးလိပ်ဖွားနေသွာမှာ ဖို့အဲဖြစ်သည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၅၅၄ ■ ဆင်ဖြူကျိုးအောင်သိန်း

“ရသေ့ကြီးနဲ့ တွေ့ပြီးပြီလားမျို့”

“တွေ့ပြီးပြီ။ အခုတစ်ခါထပ်ပြီး ငအိုသွားနေသယ်။ သူ ပြန်လာရင် တစ်ခါတည်း သွားကြမယ်”

ပိုးအံသည် ထန်းတောထဲသို့ လည်ဆန့်လျက် မျှော်ကြည့်၏။ ထန်းတောထဲမြှုံကား ကိုယ့်လက်ကိုပင် ကိုယ်မြင်ရဖော်မရှိ။ အားလုံး စိတ်အား ထက်သန့်စွာ နားစွင့်နေကြသည်။ ကွမ်းတစ်ယာဉ်မျှ ကြာသွားသည်။ ပြန်းခနဲ့မှာင်ထဲမှ လူတစ်ယောက် ပြီးထွက်လာ၏။

“ပိုးအံ၊ ဟေ့ ပိုးအံ”

“သည်မှာရှိသယ်ဟေ့”

ငအို ဒရောသောပါး ပြီးကပ်လာသည်။ “ပုန်းကြ ပုန်းကြ။ အမဲးပုလိပ်တွေ သည်ဘက်ကို လာနေကြပြီ” အမောတကောပြောသည်။

“ရသေ့ကြီးနဲ့ မတွေ့ခဲ့ဘူးလဲ”

“ရသေ့ကြီးတို့ရဲ့တဲ့ကို ပုလိပ်တွေရိုင်းထားတုန်း ငါရောက်သွားသာ”

ရသေ့ကြီးပန္တကနှင့် တွေ့လျင် ကြားရမည့်စကားကို မျှော်လင့် အားထားနေသူများမှာ အားပျက်သွားကြသည်။ ပြောဆိုနေစစ်အတွင်း မီးရောင်များကို လှမ်းမြင်ရသည်။ တုတ်မီးရောင်လည်း ပါသည်။ မီးစည်း မီးတုတ်များလည်း ထွန်းညီလာကြသည်။

“တုတ်မီးနဲ့အထိုးခဲ့ရရင် ပြီးမလုတ်ဘူး၊ ပုန်းကြ”

ရသေ့သူပုန်းများသည် ဝံသာနချုံများ ဗောက်ခွေးပင်များကြားသို့ ပြီးဝင်ကြသည်။

“ဘယ်လိုလုပ်မတုန်း။ ရသေ့ကြီးကို လုယူကြရအောင်”

ရဲလောင်းနှင့် စိန်မှတ်၊ ရဲအောင်တို့ ညျှောင်ပင်ဘေးတွင် အတ္ထတက္ခ ပုန်းကျယ်မိကြသဖြင့် ရဲလောင်းကမြေပြာ၏။ စိန်မှတ်သည် မီးစည်း၊ မီးတုတ် များကို မျှော်ကြည့်သည်။ အလင်းတစ်ချောင်းနဲ့ ပြီးလွှားမွေနောက်

ပုဂ္ဂိုလ်တို့က်

နေသည့် တုတ်မီးရောင်များကိုလည်း ခန့်မှန်းကြည့်နေပြီးမှ “တို့မှာ ကျည်ဆန် မရှိဘူးဟာ” သူအတိုက လူအများကြီးက” ဟု ပြောသည်။

“မှောင်ထဲကနေ ပစ်သာပဲ။ လူများတော့ ဘာဖြစ်တုန်း”

ထိုသို့ ဝင်ပြောသူအား စိန်မှတ် ရှင်းမပြုပေ။ ရှင်းပြန်လျင် ရှည်ဗေးသည်။ ရှင်းပြန်သံကို အမ်းပါလိပ်တွေ ကြားနိုင်လောက်သည်။ အဖမ်းခံရ သုသည် ရသေ့ကြီးတစ်ဦးတည်းဖြစ်လျင် ရောင်ပြီးပစ်ရန် လွယ်ကု၏။ အစည်းအဝေး လုပ်နေခိုက်တွင် အဖမ်းခံရခြင်းဖြစ်ပါမှာ၊ ၁၄ - ၅ ယောက် ရှိမည်။ မိမိတို့မှာ ပစ်ရုံသာပစ်တတ်ရာ ချော်လွှဲပြီး ကိုယ့်လူကိုထိနိုင်သည်။

“မဖြစ်ပါဘူးကွာ”

စိန်မှတ် ငြင်းနေသည့်ကြားက သေနတ်သံ ပေါ်လာသည်။ အမ်းပါလိပ်တွေ ချက်ချင်း လူဖြန့်သည်။ အကာအကွယ်ယဉ်သည်။ အသံ လာရာသို့ ပြန်လည်ပစ်ခတ်ကြတော့သည်။ စိတ်မထိန်းနိုင်သောကြောင့် စတင်ပစ်ခတ်သူကြောင့် အမ်းပါလိပ်မည်မျှ သေကြောက်ရာရသနည်း။ အမ်းပါလိပ်တွေ ပြန်လည်ပစ်ခတ်သဖြင့် မည်သို့ဖြစ်သွားသနည်း။ ရဲလောင်း မသိပါ။

ရဲလောင်းမှာ စိန်မှတ်နည်းတဲ့ မြေပေါ်တွင် လေးဖက်ထောက်လျက် ရှိသူနှင့်ဝေးရာသို့ ဆုတ်ခွာခဲ့ရသည်။

“မင့်မှာ ကျည်ဆန်ငါးတောင့်ပဲရှိသယ်။ အဲသာအားကိုပြီး မင်းက ၁ ပစ်ရင် ပုလိပ်က မီးရောင်လာရာကို အုပစ်မှာ။ ပစ်ရာမှာ ရပ်နေမှာ မဟုတ်ဘူး။ တက်လာမှာ။ သူတို့တက်မလာအောင် ပစ်ရာကျည်ဆန် မင်းမှာ ရှိသေးလို့လား။ မရှိတော့ရင် အဖမ်းခံရပြုပေါ့။ အဖမ်းမခံချင်လို့ ပြုးလည်း သေနတ်နဲ့ ပစ်ဖမ်းမှာပဲ။ အဲသာကြောင့် မပစ်နဲ့လို့ ငါပြောသာ”

ထိုသို့ စိန်မှတ် ရှင်းပြချိန်အထိ ရဲလောင်း၏ လက်ထဲတွင် သေနတ် ရှိသေး၏။ သို့ရာတွင် ပတ္တေရောင်ပုလိပ်များနှင့် ရင်ဆိုင်တိုးသောကြောင့်

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၅၆ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ပုန်းရှောင်ရခြင်း၊ ယာသမားများတစ်လျည်း၊ ဧရားသည်များတစ်လျည်း တွေ့ရ
ပြီးနောက် သေနတ်ရှိသေးသလော၊ မရှိပြီလော ရဲလောင်း မမှတ်မိတော့ပါ။

ဘေးမဲ့တော့သို့အဝင်တွင် စိန်မှတ်နှင့် လူချင်းခဲခါနီး၌ သေနတ်
မပါတော့သည်ကို သတိထားမိသည်။ ရဲအောင်နှင့် ပြန်ဆုံးချိန်တွင် ရဲအောင်
မှာလည်း သေနတ်မပါတော့ရေး။

၆

“ကိုယ်ကောင်းလျှင် ခေါင်းမရွှေ့”

စကားပုံသာဖြစ်သည်။ စကားပုံတိုင်းသည် မမှန်ကန်ချေ။ ကာရန် အောက်သို့လိုက်ရာက ဖြစ်လာသော စကားပုံတွေရှိနေသည်။

ဦးဇော်ကျိုင်းမှာ ကိုယ်ကောင်းပါလျက် ခေါင်းရွှေ့ရတော့မည်။ ကြည့်စမ်း၊ မိမိမှာ ခွဲရေးတွဲရေးကြောင့် မီသားစုတွေ စိတ်ဝမ်းမကွဲအောင် လိုက်လဲစေပ်နေရသာဖြင့် ဖတ်ပတ်မောနေသည့်ကြားက ကြဖန်ပြီး အပြော ခံရသည်။

မယ်တော်ကြီးသည် ဘုရားဒါယကာကြီး ဦးမိုးကောင်း၏ လလည် ဆွမ်းသွတ်ပြီးကတည်းက ထူထူထောင်ထောင် မရှိတော့ပါ။

မရှိသည် အိမ်မှုကိစ္စတွေ မအားလပ်သည့်ကြားမှ မအောထဲ ပြီးလာ သည်။ ကျွေးမွှေးသည်၊ ပြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အိမ်သို့ ချက်ချင်း ပြန်ပြီး ရသည်။ မြှဖူးကား ရှိပါ၏။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၅၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

မြှုပ်သည် သားနှင့်ချေးမနောက်သို့ လိုက်မသွားပါ။ ယောက္ခမကို
ပြုစရန် ကျော်နေခဲ့သည်။ နေခဲ့သော်လည်း ယောက္ခမအပါးတွင် တစ်ဖဝါး
မကွား ကပ်နေခွင့်မရှိ။ လူကြီးပိုပီ ကြော်ကြမှုက များသည်။ လယ်ထဲသို့
လိုက်သွားပြီး မည်သည့်အရာကို ပြောချေပါ၍၊ မိဇ္ဈာ ခေါ်ချေပါ၍၊ တစ်ခု
မဟုတ် တစ်ခု ခိုင်းနေတတ်သည်။

အီမံတွင် မြှုပ်မရှိခိုက်တွင် ဒေါ်မင်းဘောသည် ဟိုဟာသည်ဟာ
ထလုပ်လား လုပ်တတ်၏။ စိတ်ဆောင်သည်နှင့်အမျှ ရပ်မထောင်သော
အခါ လက္ခသည်။ မူးလသည်။

သို့အတွက် ဦးဇော်ကျိုင်းမှာ အရှင်ဆွမ်းကိုပင် ကျောင်းတွင်
မစားသဲ မယ်တော့ထဲသို့ ငပြီးလာရ၏။ ဆေးသောက်ရန်၊ ဆန်ပြုတ်
သောက်ရန် တိုက်တွန်းရ၏။ ထင်ရာမြှင့်ရာ လျောက်မစားရန်၊ လျောက်
မလုပ်ရန် ကြပ်မတ်ရ၏။

ဦးပဗွုင်း နေကုန်နေခိုင်း နေသောနေ့တွင် ဒေါ်မင်းဘောမှာ ဒေါင်အောင်
မြည်နေ၏။ မသွားလျှင် မဖြစ်သော အသင်းအပင်းကိစ္စများ ပေါ်လာရာသို့
ဦးပဗွုင်း တစ်နွေးသွားမိလျှင် ဒေါ်မင်းဘော တစ်ခုခုပြစ်ပြီ။ ချောင်းဆိုးလျှင်ဆိုး၊
ချောင်းမဆိုးလျှင် ကိုယ်ပူးသည်။ ကိုယ်ပူးလျှင် ခါးမျာ်သည်။ တစ်စုတစ်ရာ
ဖြစ်စရာမရှိသည့်အဆုံးတွင် ပင့်ကူရပ်သဖြင့် ကိုယ်အကိုအစိတ်အပိုင်း
တစ်နေရာတွင် ယားယံယောင်ကိုင်းနေတတ်သည်။

သို့အတွက် ဦးဇော်ကျိုင်းမှာ ရွာထဲတွင် အနေများရတော့သည်။
ထိုအခါများတွင် မရှိုးမြှုပ်သည် အီမံ၌ ရုံဖန် ရှိ၏။ ရုံဖန် မရှိ။ သို့သော်
မရှိုးရှိသည်ဖြစ်စေ၊ မရှိသည်ဖြစ်စေ၊ မရှိုးနှင့် မတ်ရဟန်းသည် မရင်းနှီး
မကျေမှုးဝင်။

သို့ပါလျက်နှင့် စကားတွေဖြစ်လာသည်။

“အိုးချင်းထား အိုးချင်းထိ၊ ကြိုးချင်းထား ကြိုးချင်းဤ”

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

သည်စကားသံကို ကြားလျှင်ကြားချင်း မြှုပ်း ထသားသည်။ ဒေါ်မင်းဘာ် တားဆီးချိန်မရလိုက်။ တိုးတိုးတစ်မျိုး ကျယ်ကျယ်တစ်လျည် ပြောနေသူများမှာ အခြားသူများ မဟုတ်။ သူတူမတွေ၊ သူညီမ မြှုပြုး၏ သမီးတွေ။

“ညည်းတို့မျက်နှာ တြေားကိုလည်းပြောရင် မသိ တြေားအကြောင်း ပြောတာပါကလားလို့ ဖြစ်လို့ရသေးသယ်။ အခုတော့ ငါကို လုမ်းကြည့် ကြည့်ပြီး ပြောနေသာ ဘာသောတုန်း”

“ကျေပ်တို့ ဟိုသင်းကို ပြောသာပါ ဒွေးကြီးရဲ့”

လို့လွှဲပြီး ဆင်ခြေဖေးကြပြား၊ မဆပြေလည်။ မမြှုပ်းသည် တူမတွေကို ဆံပင်ဆွဲပြီး ပါးရိုက်တော့သည်။

အရိုက်ခံရသူများက င့်ခြား၊ မမြှုပြုးက မခဲ့။ “မတရားလုပ်သာ” ဟူ၍တစ်နည်း၊ “ဟုတ်လို့ ကျော်သာ၊ ပုပ်လို့ပေါ်သာ” ဟု တစ်ဖူး၊ “မလုံသဲ အိုးက တုတ်မိုးရုန်း အာသယ်” ဟူ၍ တစ်ဝါ ထၢ် ရန်တွေ့တော့သည်။

မမြှုပ်းသည် ညီမကိုလည်း ချမ်းသာမဖေး။ ဆံပင်ဆွဲပြီး ပါးရိုက်ပြန် ဆားသည်။ မမြှုပြုးက င့်မခဲ့။ ဆံပင်ကိုမဆွဲ၊ ပါးကိုပြန်မရိုက်စေကောမူ အက်ကိုက်သည်။ သူအမေကို ထိသောအခါ ကျားမနိုင်ပါလာသည်။

ကျားမနိုင်နှင့် နှမဝမ်းကွဲတွေ စကားများကြတော့သည်။ မရိုးလည်း အနေသာသဖို့ ပြီးလာပြီး ဖုန်းဖြေရသည်။ ဖုန်းဖြေရင်းက သူနှင့်ပါ ရန်ဖြစ် လေတော့သည်။

ကေတစ်ရာကျော်ရှိသောလယ်ကို သူတာကိုယ့်တာမြေားဘဲ စုပေါင်း လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသည်။ စပါးဖြစ်သောအခါတွင်မှ သုံးစွဲယူခဲ့ကြသည်။ အိုးရာတွင် ခွဲရေး တွဲရေးပေါ်လာသောအခါ စိတ်ဝမ်းကွဲကုန်သည်။ ဘာ်ဦးလျှင် ၃၄ ကေစီ ခွဲဝေယူကြပြီး တာသီးတြေား လုပ်ကြသည်။

ရန်သူအက်လိုပ်သည် မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးအား လုယက်တိုက်ခိုက်

သိမ်းပိုက်ပြီးနောက် မြန်မာပြည်ကို အီနိုယ်ပြည်၏ နယ်တစ်နယ်အဖြစ် သွေတ်သွင်းထားခဲ့သည်။ မြန်မာနှင့် အီနိုယ်သည် ယဉ်ကျေးမှုသွင်းပြင် စလေ ထုံးတမ်း ဘာသာတရားကအစ တစ်စုံတစ်ရာ တူညီခြင်းမရှိ၊ ရေရှည်တွင် သီးခြားခွဲထုတ်ရမည်ဟု ရန်သွေသည် သိထားသည်။

သိထားလျှင် ခွဲခွာပေးလိုက်ရှုသာ ရှိသည်။ သို့ရာတွင် အမျိုးသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေး ပုဂ္ဂက်ပြားသည်ထက် ပုဂ္ဂက်ပြားစေရန်ဟူသော စေတနာ ဆိုးပြင့် မလိုလားအပ်သော ‘ခွဲရေး တွဲရေး’ ကို အလုပ်မရှိ ကြောင်ကို ရေခါး၏။

ჭွေရေးသမားက “ငါတို့သည် မူလကတည်းက ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်း နေခဲ့သဖြင့် အိန္ဒိယလက်အောက်ခဲ့နေရန် မလို”ဟု အကြောင်းပြ၏။ တွေရေးသမားက “အိန္ဒိယပြည်အား အပ်ချုပ်ရေးစနစ် တိုးတက်ကောင်းမှန်သောစနစ်တစ်စု ပေးအပ်ပါက မြန်မာများပါ ပူးတွဲခံစားရရန် ခေတ်မီ တိုးတက်စေရန်”ဟု အကြောင်းပြ၏။

နောက်ပိုင်းတွင်ကား “တွဲသယ်ဆိုသာ ခွေးမှ တွဲသာ”ဟု ပုဂ္ဂိုလ်ခတ်လာကြ၏။ “အီနိုဒ်ခွဲလိုက်ရင် အခွန်သစ်တွေ ကောက်လိမ့်မယ်။ ကိုယ်ဝန်ရှိသာကာအစ မလွှတ်လပ်တော့ဘူး၊ ပိုက်ခွန်ကောက်လိမ့်မယ်။ အီမှာ မွေးထားသူ ခွေးခွန်၊ ကြောက်ခွန်၊ နားခွန်၊ ကျွဲခွန်ကာအစ ကောက်တော့မှာ” စသည်ဖြင့် နောက်လုန်မှုများ၊ ဆဲရေးပုဂ္ဂိုလ်ခတ်မှုများ သံ့စွဲလာကြသည်။

သည်နယ် သွေးကဲ့မှုအရင်းခံတွင် 'ဒီးချင်းထား ဒီးချင်းထိ' သည်

ပုဂံတအုပ်တိုက်

ရပ်ကျော်ရွာကျော် ဖြစ်တော့သည်။ ဦးဇိုင်းမှာ ဖြစ်ချင်ရာဖြစ်သဘောပိုက်လျက် မိုးနတ်ကုန်းသို့ ကြွာသွားလေ၏။

ထိုအချိန်တွင် ကျောင်းထိုင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရှိနေလျင်လည်း ဦးဇိုင်းကျိုင်း သွားကောင်းမှ သွားဖြစ်မည်။ တိုက်ဆိုင်စွာပင် ဦးသာသနလည်း ဆင်ပေါင်ပဲသို့ ကြွာသွားခိုက်ဖြစ်သည်။

သူကြီး ဦးဝေးသည် သူ ကြောက်ခဲ့ရှိသောရသော ဆရာတော်ကြီး မရှိခိုက်၊ စိစဉ်ပေးတတ်သော ဦးကေလာသတို့မရှိခိုက်တွင် တစ်ခေန်း ထတော့သည်။ ဤသည်မှာ ‘ဘူး’အသင်းသားများကို ပမ်းဆီးခြင်းပါတယ်။

ရွာခရီးတွင် ဆူးအသစ်မကပ်မှု၊ ကပ်သောဆူးအသစ်မှာ ပါးပါး ကလေးရှိမှု၊ အိမ်တွင် နှစ်ဖက်ဆွဲန် မထားမှု၊ ထားသော်လည်း အရေအတွက် မပြည့်မှု၊ အိမ်ခေါင်မိုးပေါ်တွင် ရေအိုးမတင်မှု၊ မီးသတ်ရေအိုးမရှိမှု၊ ရေအိုးရှိပြန်ပါလည်း ရေမပြည့်မှု၊ မီးတုတ် မီးစာ မီးကွင်းမှား မပြည့်စုမှုစုသည်ဖြင့် ဒုချက်တွေတင်ကာ ဖမ်းဆီးပါလေတော့သည်။

မရှိုး၏ ယောက္ဗမ ဦးမန်း တစ်မျိုးလုံး၊ ဒေဝါချစ် တစ်မျိုးလုံးသည် ဒဲရေးတွဲရေး၌ မည်ညွတ်ပြား ဘူးအသင်း၌ ပါဝင်ကြသည်။ သို့အတွက် မှုစုမျိုးလုံး အဖမ်းခံရသည်။ ထိုအခါ မရှိုး၏လင် ကိုနှင့်လည်း မဂွေတ်ချေး။

“ရေအိုးထဲမှာ ရေဘွဲ့ရှိပါလျက်နဲ့ သင်းတို့အနေတွေက မမြင်ဖူးလား”

“ဟင် ငါကို မလေးမခန့်မြောသဲ့ကောင်မ လာခဲ့”

မရှိုးကိုပါ ဖမ်းသောအခါ မိတ္တာမခံနိုင်း။

“ဘကြီး။ မတရားမလုပ်ပါနဲ့ပျော်။ ရေအိုးထဲမှာ ရေရှိပါလျက်နဲ့ ဘကြီးတို့ မမြင်ဘူးပြောသာ ဖမ်းရသလား”

“ဟေ့ ဂတ်တဲ့ကျမှုရှင်း”

“ခင်ဗျားတို့ ကျော်အမေကို မထိနဲ့”

သူကြီး၏နောက်တွင် နှစ်လုံးပြူးထမ်းသော လူတစ်ယောက် အမြဲ

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၆၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ပါသည်။ ထိုသူသည် လွယ်အိတ်ထဲမှ ယမ်းတောင့်ကိုထုတ်ကာ သေနတ်ကို
ခါးချိုးပြီး ထည့်သည်။ ထို့နောက် မိတ္တအား ထိုးချိန်တော့သည်။

“ဝိဇ္ဇာရားနောင့်ယုက်မှုနဲ့ ဖမ်းသယ်ပေါ့”

ဘူးအသင်းသား ဦးမန်း၊ ဒေါ်ချုစ် တစ်မျိုးလုံးနှင့် အခြားသူများ၊
ပြီးပြီးပြောက်ပြောက် အဖမ်းခံရရာ၊ လူသုံးဆယ်ခုနှစ်ရှိသည်။ သွေးသောက်စု
တစ်ရွာလုံး ရွာပျောက်တော့မည့်နှင့် ထိတ်လန်းကြသည်။

ယခင်အခါက ဘူးအသင်းသား တစ်ယောက်ယောက်အား သူကြီး
အရေးပူလျှင် ကျော် ဘူးအသင်းသားတွေ ကြားရာအရပ်မှ ပြီးလာကြသည်။
ကျိုးကန်းအသည်အလား တစ်ယောက်တစ်မျိုး မေးကြသည်။ ဆင်ခြေ
တက်ကြသည်။ ထိုသူများကြားဝယ် သူကြီး ချာချာလည်နေခိုက်တွင်
ကျောင်းထိုင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကြြလာတော့သည်။ သူကြီး ခေါင်း
မမာရဲ့ လွှတ်ပေးရသည်ချည်းဖြစ်သည်။

ဦးဇော်ကျိုင်းကလည်း “ဒကာကြီးရာ၊ ရပ်ဆွေရပ်မျိုး သူသေငါ့ပို့တွေ
ပါဗျာ။ သာလောက် ရာမောန် မရှုပါနဲ့” သရော်တတ်၏။

ယခု မည်သူမျှမရှိခိုက် ဘူးအသင်းသားများကို တံမြက်လှည်းရာ
ဦးဇော်ကျိုင်း အခိုက်တွေ၊ ရတော့သည်။ သူရှိရာ ပိုးနတ်ကုန်းသူ့ ကျားမနိုင်
လိုက်လာသည်။ သူ အမြန်ပြန်လိုက်သောအခါ မရှိုး၏ ကလေးအင်ယ်
နှစ်ယောက်မှာ ဘွားအော်ရောက်နေကြပြီ။

အားကိုးရာမဲ့သော ကလေးနှစ်ယောက်၏ တစ်ခုတည်းသော
အားကိုးရာဖြစ်သည် ဘွားအော်လည်း မကျော်းမာ။ သမီးနှင့် သမက်
မြေးတို့အတွက် စိတ်ထိခိုက်ကာ အိပ်ရာထဲမြှင့်လဲနေ၏။ ထိုလဲနေသော
ယောက္ခမအား ပြုစုမည် မမြှုပ်းကလည်း ဖျားနေသည်။

ကလေးနှစ်ယောက်မှာ ကိုယ့်ထမင်းကို ကိုယ်ချက်စားတတ်သော
အရွယ်ဖြစ်သဖြင့် တော်သေး၏။ နားစာစဉ်းသည်၊ နားကျွေးသည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ရေခပ်သည်။ သို့သော် ဘွားအေကိုကား မပြုစုတတ်ကြရှာ။

ဦးကေလာသသည် တို့တပါး သွားလိုသော မအေအား တွဲလိုသည်။
ထွေးခံကိုဆေးပေးသည်။ အဝတ်လဲလယ်ပေးသည်။

မအေကို သားကပြုစုခြင်းဖြစ်သည်။ မအေ၏ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကို
သားရဟန်းက ပြခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ဇောသီကြီးတကားကားဖြင့်
လူမြင်၍ တော်ပါမည်လော်။

မယ်တော်ကြီး ဆေးသောက်ပြီးနောက် တစ်ရေးတမော မှုးနေစဉ်တွေ့
ဦးကေလာသသည် ကျောင်းသို့ သုတ်သုတ်ပျားပျားကြခဲ့သည်။ ရွာတံခါးမှ
ထွက်ခါနီးတွင် စိတ်ကူးတစ်မျိုးဝင်လာသည်။ လမ်းပြောင်းကာ သူကြီးအိမ်
ဘက်သို့ ခြော့ဗျားလှည့်ခဲ့သည်။

“ဒောကြီး၊ ခင်ဗျားနိုပ်စက်သဲ့အတွက် ကျူပ်ဖွေမျိုးတွေ ခုက္ခ
ရောက်ရှုန်ပြီ။ ကျူပ်မှုလည်း မဆုံးမထောင်ရောက်ခါမှ သိက္ခာချုပ်တော့မယ်။
ခင်ဗျားမှာ အဆီတစ်တောင် အသားတစ်တောင်တက်သလား”

ပြောမည့်စကားကို အရှင်ကေလာသ စဉ်းစားလာခဲ့သည်။ မြင့်မြတ်
သော အေးပြုမ်းသော ရဟန်းဘာဝကို စွန့်ရတော့မှာပါတကားဟု တွေးကာ
ရင်ဆို၏။

“ခင်ဗျားလက်အောက်ကို ဝင်လာပြီဆိုပြီး ဝမ်းမသာနဲ့။ ရဟန်းဘာဝ
တုန်းက သည်းခံပေမယ့် လူဖြစ်လာချိန်မှာ သည်းခံတော့မှာ မဟုတ်ဘူး
ဆိုတာပါ ထည့်တွက်။ သွေးသောက်ကြီး ဦးမိုးကောင်းရဲ့သွေးဟာ အလွန်
နှီးသယ်။ ကုလားဆိုသာ ငါတို့မားစမ်းဖို့၊ မားဆိုသာ ကုလားကိုခုတ်ဖို့လို့
အစဉ်တစိုက် ကိုင်စွဲထားသဲ့အမျိုး။ ခင်ဗျားလို့ ကုလားကျွန်ုင်းတော့”

ဦးကေလာသ၏ ခြေလှမ်းများ တွဲဆိုင်းသွားသည်။ သူကြီးမယားနှင့်
သားသမီးများ၏ ငါကြေးသံက ဆီးကြေးသံဖြင့် ဖြစ်သည်။ ဆယ်အိမ်
ခေါင်းတွေ ရေးကြီးသုတ်ပျားဝင်ထွက်နေကြ၍ ဖြစ်သည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၅၆၄ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

အမဂ္ဂလာ ကိစ္စတစ်ရပ် ဖြစ်နေပြီဟု ခန့်မှန်းမိသည်။ ဦးဇော်ကျိုင်း ပြန်လှည့်လာခဲ့ရသည်။

“အကျိုးအောင်ကိုယ်တော်ကြီး၊ ဆရာရင်း ဒကာရင်းမို့ သတင်းလာမေးသယ် ထင်ပါဘုရား”

သုံးအိမ်ကျော်မှ ဝသာနှိုးပုက လမ်းထွက်ပြီးမေး၏။

“ကြံကြံငယ်မှ ဖန်ဖန်း ခင်ဗျားမို့ မေးတတ်ပလေသယ်”

“အေးအေးအေးအေးလေ့ဘုရား။ အိမ်ပေါ်ကြွပါဦး”

ခေါင်းရင်းခန်းတွင် ခင်းပေးသည့် စောင်ဖြူဖြူသုံးထပ်ပေါ်တွင် ထိုင်မိလျှင် ထိုင်မိချင်း “ကျော်ပါ ဖမ်းချင် ဖမ်းလေစေဆိုပြီး နာနာကျည်းကျည်း ပြောပစ်မယ်ဆိုပြီး လာသာဇူး” ဟု စကားစသည်။

“ဒကာကြီးသိမှား။ ကျုပ်အမေန့် မရိုး နှစ်ယောက်လုံး ပျားနာ နေကြသုံးအထူ မိရိုးရုံကလေးနှစ်ယောက်က အိမ်ရောက်နေသယ်။ မယ်တော်ကြီးကိုလည်း မရိုးက မပြုစုနိုင်နဲ့”

“တပည့်တော်တို့ ဘူးအသင်းသားတွေကို နိုင်စက်ပေမယ့် ခများမှာ သူကောင်းပြု ခံမသားရရှာဘူးဘုရား”

ဦးပွွဲင်း၏အာရုံတဲ့သို့ သူကြီးအိမ်မှ အကြားရွှေခင်း အမြင်ရှေခင်းများ ဝင်ရောက်လာသည်။ “အင်း ဟုတ်ပါရဲ့၊ အသာ ဘာဖြစ်သာတုန်း” ဟု စကားဦးပြောင်းသည်။

“မဟုတ်သာလုပ်တော့ မဟပ်သာ ဖြစ်သလေ့ဘုရား”

“ဘယ်လို မဟပ်သာဖြစ်သာတုန်း”

“ဆင်မာန့်ရွာက စစ်ပြန်ကြာ့ကိုသီသလား ကိုယ်တော်”

“သီသာပေါ့များ”

“ကြာ့ကို သူကြီးက အများကြီး မျက်မှန်းကျိုးသဘုရား”

“ဟုတ်သယ်း၊ အသာလည်း ကျုပ်သိသယ်”

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

မောင်ကြာ့သည် သွေးသောက်စုတိက်နယ်မှ စစ်ပြန်ဖြစ်သည်။ သူသည် ဘုရား ခုနှစ်မှ ဘုရား ခုနှစ်အထိ ဥရောပစ်မျက်နှာတွင် ဖြစ်ပွား ခဲ့သော ကမ္မာစစ်တွင် ပါဝင်တိက်ခိုက်ရန် မြန်မာပြည်မှ စေလွတ်ခဲ့သော စစ်သားများတွင် တစ်ယောက်အပါအဝင်ဖြစ်သည်။

ခေတ်မီစစ်ဝတ်တန်ဆာ၊ ခေတ်မီစစ်ပညာတို့နှင့် စိမ်းနေသော မြန်မာ တို့မှာ တိုက်ခိုက်ရေး စစ်သားလော့၊ စစ်ကူလိုလော မခွဲဗြားနိုင်ကြ။ ထိုကဲ့သို့ လိုက်ပါထမ်းဆောင်ခွင့်ရသည်ကိုပင် ဂုဏ်ယဉ်ကြ၏။ ပွဲကြီးလမ်းကြီးခံကာ ဂုဏ်ပြုကြ၏။

ထိုသူတွေ ပြန်ရောက်လာသောအခါတွင်လည်း ပထမတန်းထားမြေ သယ်စက်စီ ဆုတော်လာဘ်တော်ရကြ၏။ သည်မှုအထိကား သူကြီးငွေ့မြေး မုန်းထားစရာအကြောင်း မပေါ်ပေါက်သေး။

သို့ရာတွင် ကြာ့သည် သူကြီးငွေ့အား မျက်စီထောင့်သည်။ စစ်ပြန်တစ်ယောက်၏အမြင်တွင် နှစ်လုံးပြုးသေနတ် တကားကားဖြင့် ဝင်ပါ နေသူသည် ထန်းပလတ်ဓားကိုကိုင်ကာ ကြားဝါနေသည့် ကလေးငယ်နှင့် မခြားနားရေး။

“အလကားပါကွာ၊ နှစ်လုံးပြုး ယမ်းတောင့်ဆိုသာ အနီးကပ်မှာသာ ဒက်ရာပြင်းသာပါ။ ဝေးသွားရင် ‘စရိတ်’ ကျွေသွားရော။ ကျောက်ခဲ့နဲ့ ဆပ်ပက်သလောက်ပရှိသယ်။ ဘာမှ ကြောက်စရာမရှိဘူး”

သူကြီးငွေ့ အနားဆုံးစကား၊ အခဲ့မကျေစရာအဖြစ်ဆုံး စကားလတွေး။

သို့အတွက် ပေပင်ကုန်းရွာ ဓားပြန်တွင် ပေပင်ကုန်းသူကြီး ပုလိပ်နှင့် ငိုးငွေ့တို့ပေါင်းပြီး အမှုဆင်သည်။ ကြာ့ကို ဖမ်းချုပ်သည်။ ကြာ့ မြောက်လခန့် အချုပ်ခံရသည်။

ခုနှစ်လထဲအရောက်ပြုကြာ့လွှတ်လာသည်။ ဆုလာဘ်ရသော ပထမ တန်းမြေ သယ်စက် မရှိတော့ပြီ။ လူမှာလည်း ဒက်ရာ့ဒက်ချက်တွေ ဗရာဖြင့်။

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၁၇၆၆ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သီန်း

ကျားနာကြီး ကြာ့သည် ဒက်ရာကို လျှောဖြင့်လျက်ပြီး ကစားသော တောကောင်နှယ် အားမွေးသည်။ အားမွေး၍ မပြည့်သေးမီ စိတ်မထိန်းနိုင် စရာအခင်းကို သူသီသည်။ ယင်းကား သူမယားကို သူကြီးကြေးမွေး ဗလက္ာယ် ပြုသော သတင်းဆိုးပေတည်း။

ကျားနာကြီး အားမပြည့်မီ၊ အနာမကျက်မီ စားကို ထဆွဲသည်။ ရွာခေါင်းများ ခြုံရလျက် နှစ်လုံးပြု။ ကြီးတကားကားဖြင့် ဆင်မာန်ရွာသုံး သူကြီးကြေး တိုင်းခန်းလုညွှေ့လည်လာစဉ် စားဖြင့် ဝင်ခုတ်သည်။ နှစ်လုံးပြုး သေနတ်ရော အခွန်တော်ငွေနှင့် ယမ်းတောင့်ထည်းသော လွယ်အိတ်ပါ ယူသွားသည်။

ရွာခေါင်းတွေသည် သူကြီးကြေးမွေးအား မင်းလုသို့ အလျင်အမြန်ပို့ကြ သည်။ တစ်ခါတစ်ရုံတွင် အာဏာနှင့်ငွေသည် လူကို လျစ်လျှောက်တ်ရကား သူကြီးကြေးမွေး၏ အသက်ကို မည်သူမျှ မကယ်နိုင်ပါ။

“အခ ဦးဇိုး ရောက်မလာခင်ကလေးတွင် အလောင်းကို ပြန်သယ် လာကြတာဘူရာ။ အင်း ထလွန်းတော့လည်း ထိုင်ရတာပေါ့”

သူကြီးကြေးသေ၍ မည်သူမျှ ဝမ်းနည်းမည်မထင်။ ဦးဇိုးကျိုင်း လည်း ဝမ်းသာချင်ပြား မိမိကိုယ်ကို ငဲ့နေရသည်။ မိမိသည် လွတ်လပ်သော လူမဟုတ်။ ကျင့်သုံးရသည့် တရားတွေ၊ လိုက်နာရမည့် သိက္ခာပုံံတွေ ခြုံရထားသော ရဟန်းပါတကား။

“မသေခင်တုန်းက ဘီလူးသဘက်ဖြစ်ခဲ့တာတွေကို ခွင့်လွတ်လိုက် ပါတော့ ဒကာပုံံရာ”

လူများသည် ဦးပုအိမ်ရှေ့မှဖြတ်ပြီး နှစ်ယောက်တစ်တွဲ၊ သုံးယောက် တစ်တွဲ သွားကြ၏။ ဦးပုဆုံးသည် ဤသည်ကို လည်ဆန်းကြည့်ရင်း ပြောလိုက်ခြင်းဖြစ်ပေ၏။

“အခလာကြသာ အကောင်းလာကြသာ မဟုတ်ဘူးဘူရာ။ တခြားမှာ ပုဂံစာအုပ်တိုက်

သေသုံးအလောင်းကို ရွာထဲသယ်လာသုံးအတွက် လာကြသာ ဖြစ်ရမယ်”

“ဟုတ်သယ်” ဦးဇော် အဲသာကို ရည်ရွယ်သာပဲ။ ငါးသေ၊ ဝက်သေ၊ ကြက်သေတွေကို ခံတောင်းထဲထည့်ပြီး ရွာထဲဝင်လာတာကျတော့ လာပါဦး ချပါဦးနဲ့ သူထက်ငါကောင်း။ သည်အသေတွေထက် အထက်တန်းကျသုံး လူသေကျတော့မှ ‘ခိုက်’ လိမ့်မယ်ဆိုသာကတော့ နည်းလမ်းမကျဘူး ထင်သူဗျာ”

“ကိုယ်တော့လိုသာ ပရမတ်နောက်ကိုလိုက်နေရင် ဘယ်မိန်းမမှ လင် မရဘူး။ မသွေ့ ချေးအိုးသေးဘိုးကြီးတွေကို ပန်းပန်း၊ သနပ်ခါးလိမ်းပြီး အဝတ် ပတ်ထားသာပါကလေး မြင်နေသာနဲ့ပဲ ယောက်းထွေလည်း လုပ္ပြီကြီးထွေချေည်း ပြစ်ကုန်ကြတော့မှာ”

“ဦးပါသည် တဟားဟားရယ်မော၏။ ရယ်မောရင်းက အသုဘအီမီ အနီးတွင် ရယ်မောရန်မသင့်ကြောင်း ယဉ်ကျေးသော မြန်မာစည်းကမ်းကို သတိရသည်။ မျက်နှာပိုးသတိသည်။”

“ဒါလည်းဟုတ်သာပဲ ဒကာယရေး။ အမှန်တရားကိုမသိသာ အဝိဇ္ဇာပဲ။ အဝိဇ္ဇာမှောင်ဖိုးပြီး ဟုတ်သာမှန်သာကို မမြင်မသိကြသုံးအတွက် မဟုတ်သာ မမှန်သာကို အဟုတ်အမှန် ထင်နေကြသာကလား။ ကြည့်လေ၊ ရန်သူ အကဲလိပ်ကို ရန်သူမှန်းမသိအောင် အဝိဇ္ဇာအမိုက်တိုက် ဖုံးနေစဉ်ကာလ ဘုန်းက အကဲလိပ်အပ်ဖိုးသာ ကောင်းပါသယ် အဆိုတင်လိုတင်ကြ၊ ဂျာ ဘုရင်နဲ့ မိဖုရားကြီး ဘုန်းတော်ကြီးလို့ သက်တော်ရှည်ပါစေ ဆုတောင်းလို့ ဆောင်းကြ မဟုတ်လား”

“အကန်းတကာ့ အကန်းထဲမှာ နိုင်ငံရေးကန်းသာဟာ ရွှေစရာလည်း ကောင်းသဘုရာ့။ ကြောက်စရာလည်း ကောင်းသဘုရား”

ဦးကေလာသဘဝတွင် အေးချမ်းခဲ့သော ကိုရွှေကျိုင်းအား လူမှုကိစ္စများက
ဆီးကြိုနေသည်။ မိခင်ကြီး ဒေါ်မင်းဆော်မှလွှဲ၍ မည်သူမျှ မျက်ရည်မကျု။
“မြင့်ရာက နိမ့်ရာကို ဆင်းရသာ အမေ ဝမ်းနည်းသယ်”ဟု ပြောရှာသည်။
ကျားမနိုင်နှင့် မိတ္ထတို့မှ မိမိတို့ ပစ်းပေါ်မှ ဝန်ထပ်ကြီးကို မျှဝေထမ်းပိုးမည့်
သူအဖြစ် ဝမ်းပမ်းတသာ ကြိုဆိုကြ၏။ “ဘကြီးဖို့ မိန်းမလည်း ရှာထား
သယ်ရှိ။” ဟု ကျိုစယ်ခြင်းလော့၊ အမှန်လော့ မသိနိုင်သည် စကားကိုလည်း
ပြောကြသေးသည်။

ကိုရွှေကျိုင်းမှာသော်ကား မအေ၏ ချေးသေးကလူ ပြုစရေးတွင်
အားပါးတရ ဆောင်ရွက်နိုင်ပြီအတွေးဖြင့် ဝမ်းသာနေရ၏။ ဝမ်းမသာဘဲ
ဝမ်းနည်းနေလျှင် စိတ်ဆင်းရရှုံးသာရှိမည် မဟုတ်တဲ့လော့။ သေသေချာချာ
စဉ်းစားချိန်ဆုပြီးမှ လုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ဒေါ်မင်းဆော်မှာ ရရာ၏ထုထောင်းမှု ဗျာမိတရား၏ နှိပ်စက်မှုကို
ခံရသဖြင့် အားမှန်လျော့ခဲ့ပြီ။ ထိုအချိန်တွင် ချုစ်လင် ကွယ်လွန်ခဲ့ပြီ။

ပုဂံစာအုပ်တို့ကို

သားကြီးလည်း ကျယ်လွန်ပြီးပြီ။ သားလတ်မှာလည်း သည်မှုကြောသည်
အထိ ပြန်မရောက်သဖြင့် သေသည် သဘောထားရပြီ။ သမီးနှစ်ယောက်
မှာလည်း သော်မှန်နောက်သို့ ဆံထုံးပါသွားကြပြီ။

အားကိုးစရာဟူ၍ သားငယ်သာကျို့ခဲ့ပြား ဘဝမြားနေသော ရဟန်း။
ယခု သူ ရောက်လာပြီ။

တရားသဘောနှင့်ကြည့်လျင် ဝမ်းနည်းစရာဖြစ်ပြား ဒေါ်မင်းဘော်
အားတက်သည်။ တစ်နှေ့တွေား ရွင်လန်းကျွန်းမာလာသည်။ ထမင်း
တစ်ပန်းကန်ကုန်အောင် စားပြီ။ ရွာထိပ်ရေချမ်းစင်သို့ တံမြက်ထွက်လျည်းပြီ။

အမေ ကျွန်းမာလာသောအခါ ယာထဲသို့ ကိုရွှေကျိုင်း ထွက်ရပြီ။
မိမိချည်းသာဆိုလျင် ထွန်လိုက် နားလိုက်၊ နားရင်းပြင့် ခုတ်စရာ ထွင်စရာ
ဓားကို ခုတ်ထွင်မည်။ သည်အရာတွေ သောင်ရွှေက်မည်။

အလုပ်က လူကိုပိထားစီးထားသဖြင့် စိတ်ငြိမ်သက်၏။ သို့ရာတွင်
ခီးတွေ့ဖြစ်စေ၊ ကျားမနိုင်ဖြစ်စေ၊ မြတ်သာဉီးဖြစ်စေ ရောက်လာလျင် ဘဒေး
တစ်လျည်း ဦးဇိုင်းတစ်လျည်း၏။ ဤသည်ကလည်း အကြောင်းမဟုတ်လူ။

“မကြီးရွှေခက် မအားလုံး ထမင်းထွပ်ကို ကျူပ် လာပို့ရသာဗျား”

ရွှေခက်သည် ဦးဝါးသမီးပြစ်သည်။ အစ်မဖြစ်သူ မိဆယ် အိမ်ထောင်
အူသွားပြား သူ ကျွန်းနေခဲ့သည်။

ခွဲရေး တွဲရေးကြောင့် ရှေးကန်ယ် အဝင်အထွက် မဖိပ်တော့ပြား
အုံသူရန်ပက်ကား မဖြစ်ကြ။ ရွှေခက်သည် ရုပန်းမြေပူးထဲလာ၏။ ရုပန်း၌
အိမ်းဘော်အား နိုင်နယ်ပေး၏။ ယာချင်း ခရီးတစ်ခုသာ ခြားရကား
အုံရွှေကျိုင်းအတွက် ထမင်းထွပ်ကို ယူလာတတ်၏။

“ဦးဇိုင်းရေး အမမြှုံး တက္ကးတက လာမနေရအောင် ထမင်းထွပ်
အုံသယ်။ ဟောသည်မှာ”

ထမင်းပခြုပ်ကို ယာခရီးတွင် ချိတ်ထားပစ်ခဲ့သည်က များ၏။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၇၂ မ ဆင်ဖြူကျိုးအောင်သိန်း

ကိုရွှေကျိုးမှာ မိန်းမလိုချင်၍ လူထွက်သူမဟုတ်။ မိခင်ဒီကြီးအား အားမနာပါးမနာ ပြစ်ရန် လုပ်ကျွေးရန်ဖြစ်သည်။ သို့အတွက် ရွှေခက်အား စွဲစွဲ မကြည့်ပူးခဲ့ချော်။

မာတုဂါမများနှင့် အနေစိမ်းခဲ့သော ကိုရွှေကျိုး၏နှာခေါင်းက သိသည်။ မည်သည့်အနဲ့နည်း။ ထမင်းပခြုပ်တွင် ကျွန်းနေခဲ့သည့် ရွှေခက်၏ သနပ်ခါးရှုံး။

‘အင်း၊ မိန်းမအနဲ့က တစ်မျိုးပါကလား’

အမောင်ပြသယောင်၊ ကြည့်နှုံးသယောင် ခံစားရသည်မှာပ ရွှေခက်အား ကိုရွှေကျိုးးမစွဲလန်း။ မစွဲလန်းစေကာမူ တူတွေ့က မထိခလုတ် ထိခလုတ် ပြောသည်။ သည်အထဲတွင် အမေက စကားစပြန်သည်။

“ကြည့်စမ်း။ ငါသားမှာ အမောင်ကြောင့် ဆင်းရလိုက်သာ၊ အသား တွေတောင် မည်းကုန်ပါပေါ့လား”

“အမေမသေသေးလို့ ကျူပ်မှာ လုပ်ကျွေးခွင့်ရသာ ဝမ်းသာပါ အမေရာ။ အသားမည်းပေမယ့် ကုသိုလ်ရသူဗုံး”

“မောမောပန်းပန်းနဲ့ ပြန်အလာမှာ ရေ့ပြရချမ်း ကမ်းလှမ်း၊ ခြေဆုပ် လက်နယ်ပြုမယ့်သူ လိုသက္ကယ်”

ကိုကျိုး၏ရင်ထဲ၌ နွေးခဲ့ ခံစားရ၏။ မျက်နှာပြင်မှာ တူပိန်း ရှိန်းပိန်းမူ ဖြစ်ပေါ်၏။ အမေစကားမှာ အိမ်ထောင်ပြရန် တိုက်တွန်းခြင်းပင် မဟုတ်တုံးလော်။

“အမ မသေခင် တင့်တောင့်တင့်တယ် အိုးနဲ့အိမ်နဲ့ ဖြစ်နေသာ မြင်သွားချင်သယ်”

“ရွှေပ်ကရွှေပ်နဲ့ ဒကာမကြီး၊ အဲ၊ အမေရာ”

“လူဘဝထဆင်းပြီး လူလုပ်ရင်တော့ ရွှေပ်မှာပဲ့ဦးဇိုး”

ကိုကျိုး မပြောတတ်တော့ပါ။ မိန်းမတစ်ယောက်အား ကျွန်းကြီး

ပုဂံစာအပ်တိုက်

ငန္ဒား လုပ်ကိုင်ကျေးမွေးရခြင်းသည် အနှစ်သာရ ကင်းမဲ့သည်ထင်၏။ သူက ထိုသို့ထင်သော်လည်း တပြီးပြီး တကုန်းကုန်း ရန်းကန်းနေသူများ မှာကား လောကနှင့်အပြည့်။

“မြှုံးမှာ အားကိုးရာမဲ့နေသယ် လုကလေး”

“ကျေားမနိုင်ကို အားနာစရာအမေရာ။ အစ်ကို့မယားဟာ အစ်မပဲ မဟုတ်လား”

“သလိုဆိုလည်း လုကလေးစိတ်ကြိုက်ရှာလဲ”

“မလွယ်ဘူးအမေရာ။ ကျူပ် မိန်းမယူလိုက်ပြန်ရင် ကျူပ်မရှိးခများသယ်သွားနေမတုန်း။ သူ့ချွေးမကလည်း နှလုံးက ခပ်ပုပ်ပုပ်”

“အဲသာကြောင့် အမေပြာသာပေါ့။ ကျေားမနိုင်ကို မျက်နှာပူလည်း ခဏပေါ့”

ထိုအခါ ရွှေခက်၏ ဉာဏ်ဝင်းသောမျက်နှာသည် ထင်းခန်ပေါ်လာ၏။ တောက်ပရွှေရှိသော မျက်လုံးတွေပေါ်လာ၏။

ဒေါ်မင်းဘော်သည် သား၏ပါးစပ်မှ ထွက်မလာသော စကားလုံး တွေကို ကြားနိုင်စွမ်းသော အတတ်ပညာရှိ၏။

“ရွှေခက်နဲ့က သံယောဇ်ဖြစ်နေကြပြီလား လူလေး”

ကိုကျိုင်း မျက်နှာ မထားတတ်အောင် ဖြစ်ရပြန်ပြီ။

“သူဆိုရင်တော့ တော်မလားလိုပါအမေရာ။ ကျူပ်မရှိးနဲ့လည်း သီအစ်မဝမဲးကဲတွေ မဟုတ်လား”

“လုကလေး သဘောကျေရင် ပြီးသာပါပဲ။ ရွှေခက်ဆိုလည်း အမေ သဘောမတ္ထစရာ မရှိပါဘူး။ အဲ ရွှေခက်ကို မယူဘူးဆိုရင်တော့”

အမေက လောဆော်သောအခါ ကိုကျိုင်းမှာ ရွှေခက်ကို စကား ပြောရ ပြောရဖြင့် ပြောရတော့သည်။ ရွှေခက်မှာလည်း မဆွတ်ခင်က ဥတ်ချင်သူ့ဖြစ်နေရာ အဆင်ပြေသွားလေသည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၇၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ကိုနှင်း၊ မရိုး၊ မိတ္ထဲ အပါအဝင် ဘူးအသင်းသားများမှာ အမွှမရှိ အမှုရှာပြီး ဖမ်းဆီးသော သူကြီးငွေ့း အသတ်ခံရသောအခါ အမှုမှာ လွှတ်သလောက်နီးပါးရှိသွားပြီ။ စံသာနအဖွဲ့၎င် ရှေ့နေများကလည်း မသွားတတ် မလာတတ် မပြောတတ် မဆိတ်တတ်သော ဘူးအသင်းသားများ အတွက် အခမဲ့လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်ပေးကြ၏။

တောသူတောင်သားများသည် မြို့သူမြို့သားများ စားသောက်ရန် အစားအစာကို ပင်ပန်းကြီးစွာ လုပ်ကိုင်ပေးကြ၏။ ထိုတောသူတောင်သား များသည်ပင် အုပ်ချုပ်သူ ရန်သူအကိုလိပ်အနီးရအား အရောတဝင် မပြုရေး မဆက်ဆံရေးဟူသည် ကြီးမားသော ‘ဘူး’ ဆက်ဆံရေးဖြင့် ကလန်ကဆန် ပြရဲကြသည်။ မြို့သူမြို့သားများထက် ရုရှင်ထက်မြှက်သူတွေဖြစ်၏။

ထိုအချက်ကိုသိသော စံသာနရှေ့နေများက သဒ္ဓါတရား ထက်သန စွာဖြင့် ဘူးအသင်းသားများကို ကူညီကြ၏။ တရားလိုဖြစ်သော သူကြီးငွေ့း သေသောအခါ အမှုပျက်တော့သည်။ သို့ပါလျက်နှင့် ဇွဲကြေးကုန်ကျကြရသည်။

ရာဇ်ဝတ်အုပ်နှင့် သီသည်ဆိုသူကတစ်မျိုး၊ တရားသူကြီးကို ပြောသေးမည်ဆိုသူကတစ်သွယ် ဇွဲကြေး ညွှန်ကြအစ်ကြ၏။ ပျက်နေသော အမှုအတွက် အချောင်ဝင်ရောက်ကာ လွှာစွမ်းကောင်း လုပ်ကြသည်ကို သော့မပေါက်။ မပေါက်သည့်အလျောက်၊ မရှိ ရှိရာကို ပေါင်နဲ့ရောင်းချ ပေးကြရသည်။

ကိုနှင်း၊ မရိုး၊ မိတ္ထဲ အပါအဝင် ဘူးအသင်းသားများ ထောင်မကျြား များစွာထိခိုက်သည်။ မြို့လော့မှ လယ်ပါ်ယာပါ်ခံသူများ၊ သစ်ပင်ဝယ်သူ၊ အပေါင်ခံသူများသာ အကျိုးရှိသည်။ ကိုရွှေကျိုင်းမှာ ယောက်ဖကိုနှင့်တို့၏ စီးပွားရေး နာလန်ထူဖော်အတွက် နွားတစ်ကောင် ဖွံ့ဖြိုးလိုက်ရသည်။

ကျားမနိုင်၏နေးသည် ပေးမှဖြစ်မည် အခြေအနေကြောင့် ပေးလိုက်

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ရသည်ကို မထောက်ထား၊ မစာနာ။ သူလည်း ရသင့်သည်ဟု စကားဆို၏။ သို့ဖြစ်သဖြင့် ဖွားမင်းဘော်နှင့် စကားများရတော့သည်။ ထိအခါမျိုးဝယ် မမြှုပ်မှာ နေစရာမရှိတော့ချေ။ ချေးမကို ပြောဆိုဆုံးမရန် မတတ်နိုင်တိုင်း ယောက္ဗာမကို အားနာနေရသည်။

ဒေါ်မင်းဘော်ကမူ ပြတ်သားသည်။

“မိရိုးကိုပေးသာနဲ့ ညည်းတို့ကို ပေးရတော့မလား၊ သလိုဆို ဦးဇိုး ကလည်း တောင်းမယ်။ ရေနံချောင်းနဲ့ မန္တလေးကလည်း တောင်းတော့ မှာပေါ့။ အမွှာဟာ ငါသေမှ ခွဲရမယ်ဟာဟဲ့၊ ငါမသေခင်မှာ ငါသဘော။ ငါ ပေးချင်ပေးမယ်၊ ရောင်းချင်ရောင်းမယ်”

ဤသို့ဖြင့် မယ်မှုန်သည် အဘွားယောက္ဗာမအိမ်သို့၊ အသွားအလာ ပြတ်ခဲ့လေတော့၏။

ကိုရွှေကျိုးင်းကား အွေရေးမျိုးရေးတွင် များစွာ စိတ်မဝင်စား၊ သူအာရုံတွင် စိတ်ဝင်စားစရာတစ်ခု ရောက်နေသည်။ တူဖြစ်သူ ဒေးပစ် သာထွန်းထံမှ စာဖြစ်သည်။

သွေးသောက်စု တိုက်နယ်အတွင်းရှိ ဝသာနများသည် နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်များကို အယုံအကြည် ကင်းမဲ့နေကြပြီး တွဲရေးစကားပြောပြီး ခွဲရေးဖြစ်လာသူများ၊ ခွဲရေးသမား အမည်ခံပြီး တွဲရေးသမားဖြစ်သွားပုံများမှာ မျက်စိလည်စရာကောင်း၏။ သို့ကြောင့် “အလကားလူညာတွေပါကွာ” ဟု ဝါးလုံးရည်ဖြင့် သိမ်းရမ်းကြ၏။ ထက်မြက်လာသည့် ဦးစိုးသိမ်းရှိစိဘိအာ ကိုပင် မယုံတယုံဖြစ်လာကြ၏။

ကိုရွှေကျိုးင်းမှာ ဦးစိုးသိမ်း ဂျိမိဘီအာကို အားထား၏။ ဦးစိုးသိမ်း ကလည်း ရှိုးသားတည်ကြည်သည်။ အမှုဆောင်လူကြီးတွေကလည်း ကွန်ဖရင့်ကျေးပပြီး ဟိုဟာလုပ်ပေးပါ၊ သည်ဟာလုပ်ပေးပါ တောင်းဆိုခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်းတို့တက် ပိုမိုထိရောက်စွာ ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုးရန်

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၁၇၇ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

စိတ်အားသန့်ကြ၏။ သည်လူတွေထဲတွင် ဘီလူးကျွန်းဘက်မှ ဂျိမ်းဘီအေ ကိုယ်စားလှယ် ဆေးဆရာဦးခံရှား ခေါ် ဆရာစံမှာ ထက်မြေက်လှသည်။ တက်ကြွလှသည်။

အလုပ်ပါးချိန် အားချိန်များစွာတွင် ကိုဇ္ဈာကျိုင်းမှာ ဦးစီးသိမ်း ဂျိမ်းဘီအေ အပေါ်တွင် မျှော်လင့်ချက်ထားပုံများကို လက်ကျွန်းဝံသာနများနှင့် ဆွေးနွေးရသည်။ သွေးမအေးရန် လုံးဆော်ရသည်။ ဝံသာနအများစုမှာ ပိုမိုရိုးသားသော၊ ပိုမိုနိုးကြားတက်ကြသော ခေါင်းဆောင်များကို တောင့်တ နေကြ၏။

သည်အခိုက်တွင် ကိုဇ္ဈာကျိုင်း ကြားလိုက်ရသော အရာမှာ တို့ပမာ အစည်းအရုံး။

ထိုအစည်းအရုံးအကြောင်း သတင်းပေးသူမှာ ဒေးပစ်သာထွန်း ဖြစ်သည်။

အန်ကယ်ဘကြီးခင်များ၊

တူမောင် ဒေးပစ်သာထွန်း ရိုသေစွာ စာရေးလိုက်ပါသည်။

အဖေနှင့် အမေတို့ ကျွန်းမာပကတိ ချမ်းသာစွာရှိကြပါသည်။

အဖေနှင့်တကွ ဆွေမျိုးများချင်းအားလုံး ကျွန်းမာပျော်ဆွင်စွာ

ဓားသယာဝေးကွာကြပါစေဟု အစဉ်ဆုတောင်းလျက်ရှုပါသည်။

ကျွန်းတော်သည် မိဘသောတူသော သူငွေးသမီးနှင့်

လက်ထပ်ခဲ့ရာတွင် သားတစ်ယောက်ရသည်အထိ စိတ်ချမ်းမြှုမှု

မရရှိပါ။ သူ့အတွက် ဘီအိမ်နှင့် အပြိုင်ဖြစ်သော အိုင်ဘီပါ

ကုမ္ပဏီတွင် အင်ဂျင်နိယာအပြစ် အလုပ်လက်ခဲ လုပ်ကိုင်ခဲ

ပါသည်။ ဤအတောအတွင်း မိတ်ဆွေများ ရောက်လာသဖြင့်

လိုက်လဲကူညီရပါသည်။ ထိုသူများမှာ သူတို့ကိုယ်ကို 'သခင်'

အမည်တပ်ကြပါသည်။ ဥပမာ - သခင်ပအေး၊ သခင်လူမောင်

ပုဂံစာအပ်တိုက်

စသည်ဖြင့် ဖြစ်ပါသည်။ သူတို့အဖွဲ့အစည်း၏ အမည်မှာ
‘တို့ဗုဏ်အစည်းအရုံး’ဖြစ်ပါသည်။

ထိုအစည်းအရုံး၏ ကြွေးကြော်သံ သို့မဟုတ် ‘တို့ဗုဏ်စာတမ်း၊
နိုင်ငံပြု စာစာမျက်နှာတို့’ မှာ....

မြန်မာပြည်သည် တို့ပြည်။

မြန်မာစာသည် တို့စာ။

မြန်မာစကားသည် တို့စကား။

တို့ပြည်ကိုချုစ်ပါ။

တို့ပြည်ကို ခီးမြှင့်ပါ။

တို့စကားကို လေးစားပါ။

ဘကြီးခင်ဗျား၊ ထိုစာကို ကျွန်တော် အလွန်သဘောကျ
ပါသည်။ မြန်မာပြည်၏ လွှတ်တော်တွင် မြန်မာစကား ပြောစွင့်မရ၊
အင်လိပ်လိုသာ ပြောစွင့်ရသဖြင့် နာကျည်းစရာကောင်းပါသည်။
ထိုကြောင့် တို့စကားကို လေးစားပါ ကြွေးကြော်သော တို့ဗုဏ်
အစည်းအရုံးကို ကျွန်တော် သဘောကျပါသည်။

ငှင်းအစည်းအရုံး၏ တိုက်တွန်းချက်ဆုံးသည်မှာလည်း
သဘောကျဖရာ ကောင်းပြန်ပါသည်။

“အချင်း အမျိုးသားအပေါင်းတို့”

“မြန်မာနိုင်ငံသည် အသင်တို့ ငါတို့၏ မြန်မာနိုင်ငံ မဟုတ်
သလော်။ အသင်တို့ ငါတို့ နိုင်ငံကို ချစ်ခင်ကြဖို့အလုပ်မှာ
အသင်တို့ ငါတို့၏ မဟာဝတ္ထုရားတော်ကြီး မဟုတ်ပါလော်။
မြန်မာနိုင်ငံသည် မြန်မာ့ရို့ မဟုတ်ပါလော်၊ ဟုတ်၏။ မြန်မာ
နိုင်ငံသည် မြန်မာ့ရို့ဖြစ်စေရမည်။ မမောမလျှော့ကြကုန်လင့်။”

“ညီညာတွေကြော်လော်”

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၅၃ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

“စည်းလုံးကြကုန်လေ့”

“အချင်းချင်း ရိုင်းပင်းကြကုန်လေ့”။

“မြန်မာဆိုင်များ တည်ကြကုန်လေ့”

“မြန်မာဆိုင်၌ ဝယ်ကြကုန်လေ့”

“ရန်မလိုလျင် ရန်ပိုသည်” ရန်လိုမှ ရန်ပြီသည်”

ဘကြီးခင်ဗျား၊ ငင်းအစည်းအရုံးမှ ထုတ်ဝေသော နိုးကြားရေး
စာတမ်းမှာလည်း ကောင်းပါသည်။ ဘကြီးဖတ်ဖို့ ထည့်ပေး
လိုက်ပါသည်။

ယခုအခါတွင် မန္ဒားမန်ပဲ ကျွန်းမြန်မာများက လောကဓာတ်
အတန်းကျောင်းက ကောင်းပြီး ဘုန်းကြီးကျောင်းက မကောင်း
သလိုလို ပြောနေကြပါသည်။ ကျွန်းတော်တို့၏ တို့မမှ
အစည်းအရုံးကြီးမှ ထုတ်ဝေသော ‘ဘုန်းကြီးကျောင်းများ သိပ္ပါ
ကျောင်းတိုက်တို့ ဖြစ်သောအခါ’ ဟု အမည်ပေးထားသည်
စာတမ်း နံပါတ် ၃ ၌

“ဘုန်းကြီးများမှာ တပည့်ကျောင်းသားတို့အား စာပေ
သင်ကြားရာတွင် အခကြေးငွေ ယူရှုံးမရှုံးသဖြင့် ဆင်းရဲလွန်း၍
စာမသင်နိုင်ဟူသော ဆင်ခြေဖူးပေးရာ မရရှိလောက်အောင်ပင်
ဖြစ်၏။ ယခုအခါ ယဉ်ကျေးသော အမျာာက် တိုင်းကြီးပြည်ကြီး
များတွင် စာပေအတတ်ပညာတို့ကို အခမဲ့သင်ကြားနိုင်ရန် စီမံပြီး၊
စီမံပေါ်၊ စီမံလွှာ့၊ နေကြသည်ကို ထောက်သော် ငါတို့မှာ စာပေကို
အခမဲ့သင်ကြားမှု၏ အကျိုးကျေးဇူးကို ရှေးဦးစွာ သိရှိကြသူများ
ဖြစ်သည်ဟူသော ဂက်ကိုပင် ခံထိုက်ပြန်သဖြင့် ဝမ်းမြောက်
ဖွယ်ပင် ဖြစ်တော့သည်” ဟူ၍ ရေးသားပါရှိသဖြင့် အလွန်
ဝမ်းမြောက် ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

ယင်းအစည်းအရုံးကြီး၏ ဘတ်မ်းနဲ့ပါတ်ရှစ်မှာ ဘကြီးတို့နှင့်
တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်ပါသည်။

“ရှေးထုံးမပယ်နှင့်။

“ဈေးသုံးမကြွယ်နှင့်။

“ရှေးထုံးပယ်တော့ လွှဲတတ်သည်။ ဈေးသုံးကြွယ်တော့
မဲ့တတ်သည်”

“ထိုစကားသည် အခါခပ်သိမ်းမမှန်ချေး။ ရှေးထုံးပယ်တိုင်းလည်း
မလွှဲ၊ ဈေးသုံးကြွယ်တိုင်းလည်း မမဲ့။ ထိုကြောင့် ရှေးထုံးကို
ပယ်သင့်က ပယ်ရမည်။ ဈေးသုံးကို ကြွယ်သင့်က ကြွယ်ရမည်ဟု
ပြင်အပ်၏” ဟူ၍ အစချိထားပါသဖြင့် ဘကြီးတို့ အကြားရ
ထောက်ကောင်း ထောက်ပါလိမ့်မည်။

သို့ရာတွင် နောက်ပိုင်း၌ ဘကြီးတို့အကိုး အမျှသကြီး ပါပါသည်။
ပါပိုကို အနည်းငယ် ဖော်ပြပါရစေ။

“ငါတို့သည် မိရိုးပလာ အသုံးပြုမြို့ဖြစ်သော နောက်ချေး
ချုပ်င်းမှလွှဲ၍ လယ်ယာကို မြော်လာထက်သန်ဆောင် အခြားသော
နည်းများကို များစွာအသုံးပြုကြသည် မဟုတ်ချေး။ ဤကဲ့သို့
နောက်ချေးမှတစ်ပါး အခြားမြော်လတို့ကို အသုံးမချုပ်င်းမှာ
တစ်စိတ်တစ်ဒေသအားဖြင့် ရှေးထုံးကို မပယ်လို သောကြောင့်
ဖြစ်၏။ တစ်စိတ်တစ်ဒေသအားဖြင့်လည်း အသိဉာဏ် မရှိ
သောကြောင့် ဖြစ်၏။

“လယ်ယာ၌ နောက်ချေးချုပ်င်းသည် ဝိဇ္ဇာပညာနှင့် ညီညွတ်၏။
(အဘယ်ကဲ့သို့ ညီညွတ်သည်ကိုမျကား ငါတို့ မသိကြ။)
နောက်ချေးကို ဓာတ်ခွဲ၌ ကြည့်သည်ရှိသော်၊ ယမ်းဖြစ်စေတတ်
သော နိုက်ထရိုဂျင်ဓတ် အချိန်တစ်ထောင်လျှင် သုံးပီသောခန်း

၁၅၃၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ပါဝင်၏။ ထိုဓာတ်ကို သစ်ပင်တိုကြိုက်၏။ ထိုဓာတ်သည်
လေထဲ၌ များစွာပါဝင်လျက်ရှိ၏။ လေအထု၏ အပုံ ၁၀၀လျှင်
၈၀ မှာ ထိုဓာတ်ဖြစ်၏။”

ဘကြီးခင်ဗျား

ငင်းစာတမ်း၏ တစ်နေရာတွင်လည်း စပါးအထွက်တိုးသော
ဓာတ်မြေ့သူအကြောင်းကို ဆက်လက်ရေးထားပါသေးသည်။

“နိုက်ပျိုးရန်တွင် စပါးအထွက် နှစ်ဆခန့် တိုးစေတတ်သည့်
ဓာတ်မြေ့သူ အသစ်တစ်မျိုးမှာ အဲမို့ဖော်ခေါ်၏။ ငင်းစာတ်တွင်
ယမ်းဓာတ်ရာခိုင်နှုန်း ၂၀ နှင့် မီးစုန်းဓာတ် ရာခိုင်နှုန်း ၂၀ စီပါ၏။
ထိုကြောင့် ယမ်းဓာတ်အလိုင်း အကြမ်းအားပြင့် အဲမို့ဖော့ဓာတ်
အချိန် ၁၀၀ သည် ရိုးရိုးနောက်ချေး အချိန် ၇၀၀ ခန့်နှင့် ညီမျှ၏”

ဘကြီး ဖတ်ချင်စိတ်ပါက်လာအောင် ထုတ်နှစ်ပြခြင်း ဖြစ်ပါ
သည်။ အစအဆုံးသိချင်လျှင် ပူးတွဲပေးပို့သော စာရွက်များတွင်
ဖတ်ရှုပါခင်ဗျား။

ဘကြီးခင်ဗျား၊ တို့မမှာအစည်းအရုံးအကြောင်း ဆက်ရလျှင်
ရိုးသားသောလူငယ်ဗျား ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့ဖြစ်ပါသည်။
နိုင်ငံရေးသမား၊ စားမာန်ခုတ် နိုင်ငံရေးသမား၊ လူလိမ်နိုင်ငံရေး
သမားတွေ မဟုတ်ကြပါခင်ဗျား။ တစ်ပါးကျွန်းဘဝမှ အဖ နိုင်ငံ
တော်ကြီး လွှတ်လပ်အောင် ဆောင်ရွက်မည့်သူများ ဖြစ်ပါသည်။
သန့်ရှင်းသော ဦးစိုးသိမ်း ဂျိမိဘီအောက်လည်း မဆန့်ကျင်ပါ။
ပြောင်းလွှာနေသည် အနာဂတ်ကောင်းကို ဘကြီး မျက်ခြည်
မပြောတ်အောင် သတင်းပေးလိုက်ပါသည်ခင်ဗျား။”

အားလုံးကျွန်းမာကြပါစေ
တူမောင် ဒေးပစ်သာထွန်း

ပုဂံစာအပ်တိုက်

ကိုရွှေကျိုင်း အလွန်ဝမ်းသာသည်။

ဒေးပစ်သာတွန်း ပေးပို့သောစာများကို ပြည့်စုံအောင် ဖတ်ပြီးနောက် ဥက္ကဋ္ဌ ဆရာတော်ကြီးထံသို့ ပြုးတော့သည်။ “မပြောမဆိုနဲ့ ဘယ်သွားဦး မလို့လ” နေ့ဗို့ပင် အပြောမပေးခဲ့နိုင်ပဲ။

ဆရာတော်ကြီးသည် သာမဏေများ၊ ကျောင်းသားများ၊ ငုက်ပျောရုံ ရှင်းလင်းသည်နေရာတွင် ရောက်နော်။ ကိုရွှေကျိုင်းကို စာရွက်တစ်ထပ် ကြီးနှင့် မြင်သဖြင့် ကျောင်းပေါ်သို့ခေါ်လာခဲ့၏။

“ရော်ချောင်းက တူဆီက စာပါဘုရား၊ လူငယ်တွေဖဲ့သဲ တို့ပုံမှာအစည်းအရှုံးအကြောင်းဘုရား၊ အဲသည်အစည်းအရှုံးကထုတ်သဲ စာတမ်းတွေ ဘုရား”

“စာတမ်း ဟုတ်လား”

“တင်ပါဘုရား”

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် စာတမ်းအမှတ်ရှစ်ကို စိတ်ပါဝင်စားစွာ ဖတ်ရှုတော်မှု၏။

“ငါတို့တောင်သူလယ်သမားတွေ နဲ့ကြားအောင် နှီးဆောင်တာပဲကွာ။ သို့ပေသည် ငါတို့ ငါဝို့နဲ့ နားထဲမှာ ကသိကအောက်ကြီးပဲကွာ”

“တင်ပါဘုရား၊ လူငယ်ပို့ပို့ တုတ်ထိုးအိုးပေါက် ရေးသာထင်ပါ ဘုရား”

“အေးလေ။ ငါတို့ အမှုဆောင်လုကြီးတွေနဲ့ တိုင်ပင်ကြသေးတာ ပါကွာ။ အမေးသဲ့နာမည်မှာ ရှုံးက ‘သခင်’တပ်ရမယ်ဆိုတော့ ဂိုဏ်းတွေ ဘာတွေများ သင့်နေမလား ဦးဇော်း၊ အဲ ဘုန်းကြီးလွှဲထွက်ရာ”.

ဆရာတော်ကြီး ညည်းတွားငြား၊ ကိုရွှေကျိုင်းက ချွင်လန်းစွာ ထင်မြင်ချက်ပေး၏။

“တပည့်တော်အထင်ပြောရရင် ကုလားဖြူကို လတ်သခင်၊ ဝိုင်ဆင်သခင်၊

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၂၀။ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

မက်ကောလေးသခင်လို့ ခေါ်ခေါ်နေကြသာကို နားကြားပြင်းကတ်သဲ့
အတွက် ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်ဘုရား။ နောက်တစ်ကြောင်းကလည်း ကိုယ့်မင်း
ကိုယ့်ချင်းဘဝ၊ သခင်ဘဝနဲ့ နေခဲ့ရတဲ့ သခင်လူမျိုးဆိုသာကို လုံးဆော်သဲ့
သောာနဲ့ သခင်ဗေးအေး၊ သခင်လူမောင် အမည်ခံတာထင်ပါရဲ့ဘုရား”

“အေးကျေ၊ သလိုဆိုတော့လည်း ဟုတ်တုတ်တုတ်ပဲကွေ။ ငါ ဆိုပါ
တော့ကျေ၊ သခင်ဦးသာသန။ မင်းကျေတော့ သခင်ရွှေကျိုင်း”

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အသံထွက်အောင် ရယ်မောရာက
ချက်ချင်း အရယ်ရပ်၏။

“ဒါလေမယ့် သခင်အမည်တိပြီး ဘာမှ မယ်မယ်ရရ မလုပ်ရင်လည်း
အလဟသုနေမှာပဲ။ တိုင်းပြည်လွှာတ်လပ်ရေး၊ အမျိုးသာသာသာသနတော်
ကြီးဗွားရေးတွေလုပ်မှ အစိုးဗွာယ်ရှိမှာကွာ။ စုစုမျက်မရှင် ဖွဲ့သာတို့၊
အစိုးရင်ခံစာရေးပြီး တင်သာလောက်နဲ့ တင်းတိမ်နေလို့တော့ မဖြစ်တော့ဘွား
ထင်သယ်။ ငါတို့ အမှုဆောင်လွှာကြီးတစ်ယောက် ဘယ်သူ အဲ ဆရာစဲ။
လယ်သမားတွေရဲ့ နှစ်နာမှုတွေကို ဒီစကြိုတ်အလိုက် လိုက်လဲစုစုမျက်မပြီး
အစိုးရင်ခံသာပဲကွာ။ တောင်သူလယ်သမားတွေ နှစ်နာသာ သိရုံပို့သယ်။
ပူးသတ်မယ်ပြောပြီး အမတ်ချုပ်ရာထူး ဝင်ယူသူတွေလည်း လုပ်မပေးး
ငါတို့လည်း မတတ်နိုင်”

“ငါတို့လည်း ‘ဘူး’ အသင်း ဖွဲ့ခဲ့သားပဲကွာ။ မညီည့်တ်လို့ အရေး
နှစ်သာမဟုတ်လား”

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ကျောင်းလျေကားတံခါးဘက်သို့ လည်း
ဆန်ကြည့်၏။ အလင်းရောင်ကို ကျောပေးထားသဖြင့် မည်သူမည်ဝါ
မသဲကွဲ။ သို့အတွက် ကိုရွှေကျိုင်း လှည့်ကြည့်ရသည်။ သူကား ချက်ချင်း
သိသည်။

“အိမ်က ဒကာမဘုရား”

ပုဂံစာအုပ်တို့က်

“သရာတော်ဘုရား၊ ကိုရွှေကျိုင်းကို ထမင်းစား လာခေါ်သာပါဘုရား”

“သရာတော်ဘုရားပြီးလိုက်ကာ “သည်ဝတ်နှောင်ကို လွှတ်အောင် မရန်းနိုင်ဘဲကိုးကွဲ။ အင်းလိုက်သွားပေတော့” မိန့်တော်မျှ၏။

ကိုရွှေကျိုင်းသည် အလိုက်သင့် ဝတ်ချကာထရှင်း ဒေါ်းသည်အား မကျေနပ်ချေ။ နိုင်ငံအရေး၊ တိုင်းရေးပြည်ရေး ဆွေးနွေးနေသည်ကို လာရောက်နှောင့်ယုက်သော မိန့်းမဟု ရင်ထဲက ရရှုတ်နေသည်။

“တစ်ပြေး၊ တစ်လဲ ဧည့်ကန် ထမ်းပိုး အကျိုး”

မရွှေခက်သည် ဆီမန်းမန်းသကဲ့သို့ တိုးတိုးရော်တယ် ပြောင်းဖူး
တောင့်များကို ရေတွက်နေသည်။ ထိပ်မှ ရစ်လိုးပြီး အခွဲချေတယားသည်
ပြောင်းဖူးတောင့်များကို နေပါထဲ မြေတလင်းပြောင်တွင် ပစ်ထားခဲ့ရာမှ
ရိုင်ပတ်ထဲသို့ သွင်းနေပြီ။ တစ်ပြေးဟုဆိုလျှင် နှစ်တောင့်၊ တစ်လဲဟုဆိုလျှင်
နှစ်တောင့်ကျ ပစ်သွင်းသည်။ အကျိုးသို့ရောက်သောအခါ ဆယ်တောင့်
ပြည့်ပြီ။ ဆယ်တောင့်ပြည့်တိုင်း ‘ကရို့’ တစ်တောင့် ဖယ်ထားသည်။

အမေ ဒေါ်မင်းဘာ်သည် သုဇ္ဈာဏ်ပျေစံပါ၌ စကောတဲ့တွင် ပဲကြီး
စွဲတွေထည့်ကာ ပိုးစားနှင့် အကောင်းရွေးလိုက်၊ ပုခက်လွှဲလိုက်၊ ဆေးလိပ်
ဖွာလိုက် လုပ်နေသည်။ မမြှုံးကား မရွှေခက်နှင့် တစ်လဲကွာခန့်တွင်
နှမ်းပိုးတိုးတွေကို စကာဖြင့် ဝိုင်းပြီး ‘ယု’ ထုတ်လိုက်၊ ‘ဆတ်’ လိုက်ဖြင့်
အကောင်းအထွေး ရွေးနေသည်။

ဆောင်းပျားနေ ပူသည့်အခိုက် အလုပ်တွေ စိတ်စောနေကြသဖြင့်

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ကိုရွှေကျိုင်းအား လုမ်းမကြည့်နိုင်ကြ။ ကိုရွှေကျိုင်းကား ခဲတံကို တံတွေး ဆွတ်ကာဆွတ်ကာဖြင့် ပလာစာအပ်တစ်အပ်နှင့် အလုပ်များနေ၏။ သူဘေးတွင် သတ်းစာအဟောင်းတွေ မုစီသည်သို့ ပတ်ခြေလျက်ရှု၏။

“ဟေးရှင်မရဲ့၊ လပြည့်ကျော်တစ်ရှုက်တုန်းက ရောင်းလိုက်တာ ဖက်ထုပ် သုံးဆယ်လား၊ အစိတ်လား”

ထိုအခါတွင်မှ မရွှေခက် ခါးဆန်းသည်။ “အစ်မ မှတ်မိလား” ဟု မမြုပ်းအား လုမ်းမေး၏။

မမြုပ်းလည်း ပြနေသောထားစကို ခါးကြားသို့ပြန်သွင်းရင်း ယောက္ခမကို လုမ်းကြည့်၏။

“လူကလေးပဲ ဘုတ်အပ်ထဲ မှတ်သယ်မဟုတ်လား။ မသေချာ ရင်လည်း အကျိန်ကို ထရောဂါ်ပါတော့လား”

ယောက်သွားပဲ ကြိမ်ပူခက်သည် မှန်မှန်လွှဲနေပါလျက် တုန်းခါ လာ၏။ ဒေါ်မင်းဘော်သည် ပြောရင်း ဆိုရင်း ပုံခက်လွှဲရပ်ပြီး ပုံခက်ထဲမှ ကလေးကို ကောက်ချိ၏။

သို့ရာတွင် ကလေးသည် အလိုက်သင့် ပါမလာ။ ကော့ထိုးနေသဖြင့် ဒေါ်မင်းဘော်မှာ ပြန်ချထားရာက “အမေတဲ့ဟေး အမေတဲ့” ဟု ပြော၏။ သို့ကြောင့် မရွှေခက် အလျင်အမြန်ထဲ၏။ ထားပြင်ဝတ်၏။

“အောင်မှာ။ ရှင်မတို့ အကျိုဝတ်သာက အဆန်းပါကလား”

မရွှေခက်မှာ ပုံခက်ဘေးသို့ရောက်ခါမှ တုံ့ရပ်၏။ သူ့လင်ကို ကုန်တော် ကြည့်၏။ သူ့ကိုယ်ကိုလည်း င့်ကြည့်ကာ စစ်ဆေးရ၏။ အမှား အယွင်းမရှိ၊ ဖရိုဖရဲ့ မရှိ။

“ဦးရင်၊ ဘာပြောတာတုန်းဟင်”

“ရှင်မတို့ ဘယ်အချိန်ကစပြီး အောက်ခံအကျိုဝတ်ပါလိမ့်”

“အမေ့သားကို အမေပဲ ကြည့်ပြောပေတဲ့”

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၁၅၀၄ မ ဆင်ဖြူကျန်းအောင်သိန်း

မရွှေခက်သည် ကလေးကိုပွဲလျက် ယောက္ခမဘေးတွင် ပစ်ထိုင် ချရင်း ညည်းပြော ပြော၏။ သို့ရာတွင် ဒေါ်မင်းဘော် မပြောချေ။

“ဘုန်းကြီးလူထွက်လို့ ပြောရင်လည်း ကြိုက်မှာမဟုတ်ဘူး”

“ဟဲ ရှင်မရဲ့၊ ဘုန်းကြီးလူထွက်မို့ ဘုန်းကြီးလူထွက်ပြောသာ ဘာဖြစ်သတုန်း”

မရွှေခက်သည် ယောက္ခမကို စောင်းကြည့်၏။ ဒေါ်မင်းဘော်ကား ပြီးရုံသာပြုးနေ၏။

“ကျူပ်တို့ သွေးသောက်စု တစ်ရွာလုံးမှာရှိသူ မိန်းမတွေ ထဘီရင်ရှား မဝတ်ဘဲ အတွင်းခံအကျိန်း ထဘီခါးချုပ်ဝတ်သာ ကြာပါပြီကော်။ ဦးရင် လူမထွက်ခင်ကတည်းကပဲ”

“သိပါဘူးဟာ”

ကိုရွှေကျိုင်းသည် ရဟန်းဘဝကလည်း မာတုဂါမများကို စွေစွေ မကြည့်ပူးပေး။ သို့အတွက် မာတုဂါမများသည် ရှေးကန်ယ် ထဘီရင်ရှားပြီး အပေါ်မှ အကျိုထပ်ဝတ်သည်ချည်း ထင်ဖော်ခဲ့၏။

• ယနေ့မှသာ ကလေးချိရန် သူဇီးထာရပ်တွင် ထဘီခါးချုပ်ဝတ်ထား သည်ကို သတိထားမိပြီး မေးခြင်းပြုး ထဘီခါးချုပ်ဝတ်သောအခါ ရင်လွမ်းတန်ဆာလိုအပ်လာ၏။ သို့အတွက် လက်မပါသော ရင်စွေအကျိုကို အတွင်းကဲခြီး အပေါ်မှ ရင်ဖုံးအကျိုထပ်ဝတ်နေကြပြီ။

“မြို့ကြီးသူတွေဆို ကျူပ်တို့လို လုလုခြေခြား မဟုတ်တော့ဘူး ဦးရင်ရဲ့”

ကိုရွှေကျိုင်းသည် တံတောင်ထောက်ပြီး ကုန်းနေရာက မေ့ကြည့်၏။

“ဘယ်လိုဖြစ်ကုန်လိုတုန်း”

“အတွင်းခံအကျိုမှာ လက်မပါတော့ဘူး။ ပစ်းမှာ ကြီးနစ်ချောင်း တပ်ထားသတော့”

“အပေါ်အကျိုမှာကော်၊ လက်ဖျားမှာ ဖန်စွေတွေစိထားသတော့”

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

မမြှုပ်နည်းက လုမ်းပြောခြင်းဖြစ်၏။

“မောင်ရွှေကျိုင်း ရှိသလား”

အိမ်ရိုင်းဝမ် အော်သံဖြစ်သည်။ “ငါသားကို မောင်ရွှေကျိုင်းခေါ်သာ ဘယ်သူတုန်းဟဲ့” ဟု ဒေါ်မင်းဘော်သည် အဲလည်းအေး၏။ လည်းပြန်လည်း လုမ်းကြည့်၏။

“ကျိုပ်ပါ ဘွားမင်းဘော်”

• ဘယ်အိမ်ခေါင်း ကိုသာလှသည် အသံပေးရင်း ဝင်လာ၏။

“မောင်ရွှေကျိုင်း ခေါ်ရအောင် နှင့်ငါသားနဲ့ ဘယ်သူက အသက် ကြီးသတုန်း”

ကိုသာလှ အမ်းတမ်းတမ်း ဖြစ်လျက် ရပ်နေ့တော့၏။

“ကိုသာလှပါကလား၊ ကိုစွဲရှိလိုလား”

“သူကြီးအိမ်ကို အခုချက်ချင်းလာပါတဲ့”

ဒေါ်မင်းဘော်၏ မျက်နှာထားကြောင့် ကိုသာလှ ချက်ချင်းလှည့်ထွက်သွားလေ၏။ “ဘာကိစ္စများပါလိမ့်” ရေရွက်လျက် ဒေါ်မင်းဘော်သည် သားကို လုမ်းကြည့်နေ၏။

“ရွာလုံးကွွဲတဲ့ဆိုရင် ဗျိုးဟစ်မှာပဲ့။ မင်းဘွားတွေ ကြွဲလာရင်လည်း မောင်းထဲမှာပါ”

မရွှေခေါက်ကလည်း မြည်တွန်သည်။ ထိအခါ ကိုရွှေကျိုင်း နာခေါင်း ရုံးသည်။

“ပုလိပ်တို့၊ မြို့အုပ်တို့များ မင်းရယ်လို့ ရှင်မရယ်။ ပုလိပ်ဟာ ပုလိပ်၊ မြို့အုပ်ဟာ မြို့အုပ်ပါ။ ဘယ်က မင်းရမှာတုန်း”

မအီမသာဖြင့် သတင်းစာတွေထပ်၊ ဗလာစာအုပ်တွေထပ်ပြီး ကြိုက်လျောက်ပေါ်တွင် တင်သည်။ တင်ပြီးခါမှ ဗလာစာအုပ်တစ်အုပ်နှင့် ခဲတဲတစ်ချောင်း ပြန်ထဲတ်သည်။

ပုဂံစာအုပ်တို့ကို

“စကားပြောသဲအခါ ဒေါသရှုထားရင် မှားတတ်သတဲ့ လုကလေးရေ့”
“ဟုတ်ကဲ့ပါ အမေ”

မအေ စိတ်အေးစေရန် ဟုတ်ကဲ့ရှုံး၊ ကိုရွှေကျိုင်း၏ စိတ်ထဲတွင်
ထင့်နေသည်။ ကျက်ပြီး ခေါ်ခြင်းသည် တစ်စုံတစ်ရာ အပြစ်ရှိသောကြောင့်
ဖြစ်တန်ရာသည်။

“ဆရာကျိုင်း၊ ခဏကြေပါဘိုး”

မိန်းမတစ်ယောက်က လမ်းသို့ထွက်ပြီး စိတ်ခေါ်၏။

“အမေ့ဖို့ ဆေးကလေး တစ်ဖုန်စုံဖဲ့ ဖော်မိသာနဲ့ ဆရာမဟုတ်ပါဘူး
ဟာ။ အခု သူကြီးအိမ်က ခေါ်လို့ဟာ”

“ဘာကိစ္စတဲ့တုန်း။ ကျော့ရင်ရဲ့ခေါင်းကို ဆံပင်ဖြူ။ အနတ်ခိုင်းမလို
တဲ့လား”

စကားသံကို ထောက်ချင့်ခြင်းအားဖြင့် ဝသာန်းသမီးမှန်းသီသာ၏။

“မသိပါဘူးဟာ။ ညည်းပြောသာပဲ ဖြစ်ပါစေ”

ကိုရွှေကျိုင်း ရယ်ကာမာကာသွက်သွက်လုမ်းလာ၏။ နှစ်ဆောင်ပြိုင်
ဝါးကပ်မိုး သွပ်တန်းချု ခြေတံရှည်အိမ်ကြီးကို မျှော်ကြည့်သည်။ လူသူ
အများအပြားမရှိ။ သို့သော် တစ်ယောက်စနစ်ယောက်စမြင်ရာသည်။ သည်
တစ်ယောက်စ နှစ်ယောက်စထဲ၌ မင်းပြီးရွာမှ မောင်ကျောက်ခဲ့ပါသည်။

မောင်ကျောက်ခဲကို ရိပ်ခန်းမြင်ရုံပြင့် ကိုရွှေကျိုင်း ရင်ထဲ၌ ထိတ်ခနဲ့
ဖြစ်ရသည်။ သည်မောင်ကျောက်ခဲသော်ပင် လွန်ခဲ့သော ၁၅ ရက်က
ရောက်လာပြီး ဂြိုန်းတပ် ဖွဲ့စည်းရန် လာရောက်တိုင်ပင်ခဲ့သည်။

ဂြိုန်းတပ်သည် လက်နက်ဟူ၍ အပ်ကျိုးအပ်ပဲ တစ်ချောင်းသော်လျှော့
မကိုင်ဆောင်ပေါ့။ ဘယ်လူည်ညာလူည်း တန်းခွဲတန်းစုံ ချို့တက်စသည်တို့သာ
လုပ်သော ဦးမောင်ကြီး၏ ရဲတပ်မျိုးဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် မောင်ကျောက်ခဲ၏
စကားထဲ၌ ဂြိုန်းတပ်တွင် ဝါးချွှန်ကိုင်မည့်သဘော၊ စစ်ချို့စစ်တက်ပညာ

သင်ပေးမည့် သဘော အရိပ်အယောင်ပါသည်။

လူအနည်းငယ်ကို သူကြီးအိမ်သို့ 'ခေါ်ကောက်' သဘောဖြင့်
ဆင့်ဆိုခြင်းမှာ သည်ကိစ္စပင် ဖြစ်ချေသလော်။ မိမိမှာသော်ကား တူသားများ၊
ဆွဲမျိုးနှင့် စပ်များနှင့် တိုင်ပင်ဆဲရှိသေး၏။ ဂုဏ်တပ်ဖွဲ့ ဖွဲ့နောက်
ဘယ်လူညွှန်သာလူညွှန်ပင် လုပ်ကြရစော်း။ တက်တက်ကွဲကြ စိတ်ဝင်စားကြ
မည်ကား သေချာသည်။ သေချာသော်ပြား ယာတစ်ဖက်၊ လယ်တစ်ဖက်ဖြင့်
မအားလပ်အောင်ရှိသဖြင့် အထမမြောက်သေး။

“ကိုချွေကျိုင်း၊ လာဗျို့၊ ထိုင်ဗျို့”

သူကြီးအိမ်အောက်တွင် စားပွဲတစ်လုံး၊ နောက်မိပါသော ခုံတန်းလျား
တစ်ခုအပြင် လူနှစ်ဆယ်အစိတ်ထိုင်နိုင်သော ကျပ်နှစ်လည်းရှိသည်။ သူအား
ညောင်ပင်တောက်ပဲသာနဲ့လူကြီး ဦးဝင်းက ဆီးကြိုးသည်။

“ဘာကိစ္စထင်သတ္တန်း”

ပင်နှင့် ကြမ်းနှင့် မထိမိ မေးမိ၏။

“ကျပ်လယ်ချွဲသာပဲ ပြားစရာရှိသာပဲ ဦးဝင်းရာ။ သာမယမယ့် ကျပ်တို့
ဝံသာနဲ့လူကြီးတွေချည်း ကွက်ခေါ်သာဆိုတော့ လယ်ချွဲသာလည်း ဟုတ်ပုံ
မပေါ်ဘူး”

ကိုချွေကျိုင်းမှာ အစဉ်းစားရကျပ်ကျပ်ဖြင့် အိမ်ပေါ်သို့သာလှမ်း၍
နားစွဲနှင့်နေမိလေ၏။ သို့စဉ်တွင် မောင်ကျောက်ခဲက အနားသို့ကပ်လာ၏။

“မဟုတ်ခါမှလွှဲရော ဂုဏ်တပ် ဖွဲ့သဲ့ကိစ္စ ထင်သာပဲ”

“ဘယ်စွာမှာ ဖွဲ့လို့တုန်း”

“ကျပ်တို့စွာမှာ ဖွဲ့ပြီးပြီး လျင်းဆယ်တောင်ရှိသာဗျာ”

“တိုကာအထင်”ဟု ကိုချွေကျိုင်း စကားစရာရှိသေးသည်။ လျေကားထစ်
ပထမအထစ်ပေါ်သို့ ခြေထောက်တစ်ချောင်းကျလသဖြင့် မဆက်ဖြစ်တော့ပဲ။
ခြေထောက်ရှင်မှာ သူကြီးဖြစ်သည်။

၁၅၀၀ ■ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

သူကြီးမှာ ကြွဲလာသော ဝံသာနလူကြီးများအောက် ငယ်ရွယ်သူ
ဖြစ်၏။လူသတ်ခံရသော သူကြီးဦးပြေား၏ သားအကြီးဖြစ်၏ဌားသူအဖွဲ့ယ်၊
သူညီနှင့်ယ် မမောက်မာပေ။ မျက်နှာထားကိုက ချိုသာသည်။ သူသည်
စွပ်ကျယ်လက်တိတစ်ထည်ကို ဝတ်ထားသည်။ ဗလာစာအပ်တစ်အုပ်
ကိုင်ထားပြီး စားပွဲနှင့်ထိုင်သည်။

နေကောင်းထိုင်သာ အာဟာဟသူ့သူ စကားများ ပြောဆိုနိုင်တဲ့ဆက်
ပြီးနောက် ဗလာစာအပ်ထဲမှ စာရွက်တစ်ရွက်ထဲတ်သည်။

“ကျေးဇာ ဝံသာနလူကြီးတွေချုပ်းရွေးခေါ်ကတည်းက ထူးခြားပြီ
မထင်ဖူးလား ဘကြီးဝင်း”

“ထင်သာပေါ့ကျား ငါလယ် တောတိုးပြီးချုံသာ ပြောမလို့လား။
ဒဏ်တပ်မလို့လားနဲ့ ထိတ်နေသာကျား”

“အဲသာလောက် မသေးကျေးဘူး ဘကြီးရော့။ ကျွန်းတော်တို့
သွေးသောက်စု တိုက်နယ်အတွင်းမှာရှိသဲ့ သက်ပန်း ဂျိမိဘီအော့ ဦးမှ
ဂျိမိဘီအော့ ဦးချုပ်လိုင် ဂျိမိဘီအတွေ့ မဟုတ်သဲ့ ဦးမိုးသိမ်း ဂျိမိဘီအော့”

တိကျေသေချာအောင် ခွဲခြားပြောနေသည် ကာလသည် မကြာမြင်၏ဌား
ကိုရွှေကျိုင်းတို့ အသက်မရှုံးမြိုက်။ ကိုကျော်ဆင့်၏ မျက်နှာကိုသာ
မျက်တောင်မခတ်ဘဲ နိုက်ကြည့်နေကြမိသည်။

“ဆက်ပြီး အမိန့်ရှိပါ သူကြီး”

“ပြည့်ပိုင်အစိုးရမင်းက ‘မတရားအသင်း’ ကြော်၏လိုက်သယ်”

“ဟင်” ခနဲ အော်သကြီး ပြိုင်တွေထွက်လာသည်။ တစ်ယောက်
မျက်နှာကို တစ်ယောက်ကြည့်နေမံကြသည်။ သူကြီးက ဆက်ပြာ၏။

“ဟောသည်မှာ မြို့ပိုင်မင်းရုံးက မနေ့တုန်းက ရက်စွဲနဲ့ ကနေ့
ရောက်လာသာပဲဗျား။ ဦးမိုးသိမ်း ဂျိမိဘီအော့ဆိုရာမှာ မြန်မာအသင်းချုပ်
ကြီးသာ မကဘူး။ ဦးမိုးသိမ်း ဂျိမိဘီအော့နဲ့ ဆက်သွယ်သမျှ ကုမ္ပဏီအသင်း။

ပုဂံစာအပ်တိုက်

သာသန္တပုလုပ်ဟူကာရှိအသင်း၊ လူငယ်များ ညီညွတ်ရေးအသင်း၊ မာယ
လုလင်အသင်းကအစ အားလုံးပါသယ"

"မသိလို့ မေးပါရစေ သူကြီးကလေး"

ဆင်မှန်ရွှာမှ ဦးပေါက်ဆိန်က ထပြာသည်။

"မသိသာ မရှင်းသာရှိရင် မေးပါ"

"ကျေပ်တို့ရွှာက ဂျိမ်းသိအကို ဘာလုပ်ရမတုန်း"

"အသင်းဖျက်သိမ်းကြောင်း၊ အသင်းဝင်တွေ နှုတ်ထွက်ကြောင်း၊

ကျွန်တော့ဆိုကို စာရေးပြီး တင်ရမယ်"

"မတင်ရင်ကော သူကြီး"

"မဖျက်သိမ်းရင် အားလုံးအဖမ်းခံရမှာပေါ့၊ စာရေးပြီး မတင်ရင်
လည်း မတင်သူ အဖမ်းခံရမှာပေါ့၊ မတရားအသင်းဆိုမှုတော့ တရားသဖြင့်
တရားဥပဒေအတွင်းမှာ နေခွင့်မရှိတော့ဘူး"

ဦးပေါက်ဆိန် ခေါင်းကုတ်ရင်း ပြန်ထိုင်ရာက "အတော်ကျေပ်သဲ
ကိစ္စပါကလား" ဟု ညည်းတွားသည်။

"အခုချက်ချင်း ဖျက်ပစ်ရမှာလား သူကြီးကလေးရ"

"မြန်နိုင်လေ ကောင်းလေပေါ့ ဦးဇိုင်းရား၊ သို့ပေသည့် စည်းဝေး
တိုင်ပင်ဆွေးဆွေးပြီးမှ ဖျက်သိမ်းလို့ရသာ ကျွန်တော် သဏ္ဌာပါက်ပါသယ။
သည်နေရာမှာပဲ အစည်းအဝေး လုပ်ချင်လည်း လုပ်ကြပါ။ ကျွန်တော်
ရှောင်ပေးပါမယ်"

"ဥက္ကဋ္ဌ မသိဘဲ လုပ်လို့မတော်ဘူး သူကြီးကလေး"

ဦးခံရက အကြောင်းပြသည့်နည်းတဲ့ ဦးသာဆိုင်ကလည်း "ဥက္ကဋ္ဌ
ဆရာတော်ကြီး ထူထူထောင်ထောင် ရှိနေပြီ ကြားသာပဲ" ဟု ပြောသည်။

"ကျွန်တော်ခေါ်ရသဲ အကြောင်းကတော့ ဒါပါပဲ။ အသင်း ဖျက်သိမ်း
သဲစာ၊ အသင်းသားတွေ နှုတ်ထွက်သဲစာကို ခုနစ်ရက်အတွင်း ပေးကြပါ။

၁၅၉၀ ■ ဆင်ဖြူကျိုးအောင်သိန်း

ရပ်ဆွဲရပ်မျိုး သူသေငါ့တွေကို ပုလိပ်လာဖမ်းရင် ကျွန်တော်လည်း
မတတ်နိုင်ဘူး။ပုလိပ်လာက်ထဲရောက်သွားရင် ဖွတ်တာက်သထက် ဆိုးသမူး”

သူကြီးသည် ဗလာစာအုပ်ထဲသို့ စာချွှက်တွေ ထည့်ညုပ်ရင်းထရပ်၏။
သူကြီး၏ ဗလာစာအုပ်အပုံးကို ကိုချွေကျိုး အမှတ်မဲ့မြင်လိုက် ရသောအရာမှာ
ဆရာတော် ဦးဥဒ္ဓမ္မ၏ ပုံတော်ဖြစ်၏။

ကျွန်ကြီးအပေါင်းတို့၏ အရှင်သုခင်ဖြစ်ထော်မှသာ အကိုပ်ပုံရင်
ခံအား ‘ခရက်ဒေါက်ပြန်သွား’ဟု ရဲရဲတော်က်နှင့်ထုတ်ရဲသော ဆရာတော်
ဦးဥဒ္ဓမသည် မြန်မာတို့၏ သူရဲကောင်းဖြစ်၏။ ထိုသည်နှင့်အမျှ နက်နံ့
တစ်လုံးမျှမသိသော ကျွန်ကြီးကျွန်ကလေးတို့က ရန်သူဟုသတ်မှတ်၏။
သို့ပါလျက်နှင့် စီးပွားရေးသမား ကျေလယာကုလားတွေ ခါတော်မီရောင်းကုန်
လုပ်ပစ်လိုက်သော ဆရာတော်၏ပုံပါသည် ဗလာစာအုပ်ကို သူကြီးကလေး
သုံးစွဲပုံမှာ ဆန်း၏။

သို့အတွက် ကိုချွေကျိုးက စကားတော်ကြည့်သည်။

“အကြောင်းသာယ်သို့၊ အကျိုးသာယ်သို့ မသိဖူးလား သူကြီးကလေး”

“ဦးနိုးသိမ်း ဂျိမ့်ဘိသာ အဖွဲ့ဝင်တစ်ယောက် ခေါင်းဆောင်ပြီး
သာယာဝတီဘက်မှာ သူပုန်ထနေလို့လူ့”

ကိုချွေကျိုး၏ တစ်ကိုယ်လုံးရှိ သွေးတွေသည် ဦးခေါင်းထက်သို့
စုပြုတော်လာပြီထင်ရ၏။

“မြို့တွေရွာတွေကို စီးသာလား။ သူဘာသာသူ တောထဲမှာ ထနေ
သာလား”

“သုပစ္စာကဗီးရာဇာ အမည်ခံပြီး မင်းလည်းမြောက်သယ်။ အနိုးရ
တပ်တွေနဲ့လည်း တိုက်သတဲ့လူ့”

သူကြီးကလေး ကိုကျော်ဆင့်သည် မြိုဝောက်ကာမှ ပြန်လည့်လာသူ
မှားကိုမြင်သဖြင့် အိမ်ပေါ်သို့တာက်သွားလေ၏။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

‘သုပလ္လာကဂ္ဂါရာအ သူပုန်ဆိပါကလား’

ကိုရွှေကျိုင်း၏ရင်ထဲတွင် ကြီးမှာသော အဆောက်အအုံကြီး ပါလာ သည်။ သူတို့သည် ထင်ရာမြင်ရာများပြောရင်း ကျောင်းဘက်သို့ လာခဲ့ ကြသည်။ ထင်ရာမြင်ရာ ပြောသမျှမှာလည်း အဘယ်ကြောင့် မတရား အသင်း ကြညာရသနည်းပေါ်တွင် မူတည်ပေသည်။

ကျောင်းလျေကားရင်းအရောက်တွင် မင်းရြှုံးဇာ ဝံသာနလူကြီး အောင်ကျောက်ခဲသည် ဖိန်ပိုကို အင်တောပန်းရွက်ကြုံးနှင့် ညုပ်ရာက “မဟုတ်မှ လွှဲရော ဦးစုရိစိတ္တအကလွှတွေ ကုန်းတိက်ပြီထင်သယ်အစ်ကို၊ ကျူပ်တို့ကို အကြမ်းပတ်မ်းနည်း ကြိုက်သူဆွဲလို့ စွဲပွဲသော သင်တို့မဟုတ်လား”ဟုပြုဗျာ၏

“ဘယ်သူမှ ကုန်းမတိုက်ဘူး။ သူပုန်ထသာက္ခ”

“များ ဘယ်မှာတုန်း။ ကျူပ်တို့အဖွဲ့က ထသာလား”

“သုပလ္လာကဂ္ဂါရာအဘွဲ့ ခံပြီး မင်းမြှောက်သတဲ့ အနိုးရတပ်တွေ နဲ့တောင် ရင်ဆိုင်ယှဉ်ပြီး တိက်ပွဲဆင်နေပြီတဲ့အောင့်”

“ဘာပြောတယ်၊ သုပလ္လာကဂ္ဂါရာအ ဟုတ်လား”

ဆပ်ပြာကျင်း ဝံသာနခေါင်းဆောင် ဦးခံရက ရှုံးမှတ်က်သွားရင်း နားစွန်နားဖျားကြားသဖြင့် ဆက်မတက်ဘဲလှည့်မေး၏။

“ဟုတ်သယ်။ ဟာ ကျူပ်တို့ ဖွဲ့စို့ ကြေစည်နေသဲ့ ဂြုဏ်တပ်ဟာ လက်စသတ်တော့ အသာပါကလား”

ကိုရွှေကျိုင်းမှာ ‘ဂြုဏ်ရာအ’ ၏ အမို့ပွာယ်ကို ယခုမှ သဘော ပေါက်ကာ ပေါင်းကိုပုတ်ပြီး ပြော၏။

“ဒါဟာ အကြောင်းမဲ့ ထသဲ့ သူပုန် မဟုတ်ဘူးကွာ။ အဒင်ကိန်းခန်းနဲ့ ကိုက်ပြီး စနစ်တကျလုပ်သာက္ခ”

ဦးခံရသည် ဝမ်းသာအားရသံကြီးဖြင့် ပြော၏။

“မင်းတို့ စဉ်းစားကြည့်စမ်း။ ကုလားဖြူအားလုပ်ဟာ စနေ့နဲ့ နား၏။

ပုဂံစာအုပ်တို့က်

၁၅၉၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

အခုပေါ်ပေါက်လာသဲ သူဗုဏ်က ဂျို့နှစ်ကွဲ။ နဂါးဟာ ဂျို့နှစ်ရဲ၊ အစာကွဲ။ သာကြောင့် ငါတို့မှချိန်ရမယ်။ ခွဲးမသားအင်္ဂလာပ် သည်တစ်ချို့တော့ ခါးကျော်ပြီး ပြီးရြှုပြီး”

“ကျွန်းတော်တို့ ရှိခိုးဘီအေနဲ့ ဘယ်လိုပတ်သက်သယ်ဆိုသာဖြင့် မသိရသေးဘဲနဲ့ ဘဒွေးက ရမ်းပြီးဝမ်းသာနော့”

မောင်ကျောက်ခဲ့၏ ပြစ်တ်တံ့။

“ဟ ဘယ်သူလုပ်လုပ်ပေါကွဲ။ ငါတို့တစ်မျိုးသားလုံးရဲ့ ရန်သူ၊ သာသနာတော်ကြီးရဲ့ ရန်သူ အင်္ဂလာပ်မျောက်ဖြူတွေ ပျက်စီးရေးသာ အမိက မဟုတ်လား ငါကျောက်ခဲ့ရ”

ဦးစံရသည် မောင်ကျောက်ခဲ့အား ပြောရာက “ဟုတ်သယ်မဟုတ်လား ဦးခင်း” ဟု အဖော်စပ်သာဖြင့် ကိုချွေကျိုင်းမှာ ခေါင်းညိုတ်ရ၏။

“ဟုတ်ပါသယ်။ အင်္ဂလာပ်ကုန်တွေ၊ ကုလားကုန်တွေကို သပိတ် မှာာက်ရဲ့နဲ့ အင်္ဂလာပ် မပြီးပါဘူး။ အခုလို လက်နက်ကိုင်ပြီး တိုက်မှ လွှတ်လပ်ရေးရမှား”

“ဒါမှန်သာဖေါ့။ ကုလားလုပ်သဲ ယမ်းမီးခြစ် မသုံးအောင်၊ ကျောက် မီးခတ် အခတ်ပြိုင်ပွဲတွေ ငါတို့လုပ်သာ အောင်မြင်သလား။” ကဲ”

ဟုတ်ပါသည်။

မျိုးချွစ်ဝံသာနများသည် တိုက်နယ်လုံးကျွတ် မီးခတ်အခတ်ပြိုင်ပွဲမှား ကျင်းပန့်ကြ၏။ ယမ်းမီးခြစ်သည် တစ်ချိုက်ခြစ်ရှုဖြင့် ရှုခနဲ့ မီးထာဏာက်၏။ ဘေးဘိုးဘိဘင်မှ စတင်ပြီး မြန်မာတို့ သုံးစွဲခဲ့သော သံတုံးနှင့် မို့မီးခတ် သည်လည်း၊ မီးထာဏာက်စေကာမှ တစ်ချိုက်တည်းဖြင့် မီးရကြောင်း သဘောပေါက်အောင် လုပ်ပြကြ၏။

တစ်ချိုက်ခတ်ရုံဖြင့် ဖွားခနဲ့ မီးပွင့်စေရန် အင်ကြင်းကျောက် အနှစ်ကို သုံးရကြောင်း၊ မီးပွင့်လျင်ပွင့်ချင်း မီးစွဲစေရန် ရှုံးကိုက်လက်ပံ့သီး အနုကို

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

သုံးရမြက္ခာင်း၊ ရှို့ကိုက်သီးအနုမရသော လက်ပဲသီးအရင့်ကို ထနောင်း အောက်ဖြင့် ပြုတ်ရမြက္ခာင်း နည်းလမ်းများ ဖြန့်ဝေကြသည်။

ဝံသာနများသည် အပြောသမားမဟုတ်။ လူထုထူးတွင် သူတို့မီးခတ် တွေ့ကိုထဲတို့ပြီး ခတ်ပြုသည်။ ချောတာရေးကျမြက္ခာင်း ဟောပြောကြသည်။ သို့ရာတွင် တစ်ဘူးလျှင် အဆန်လေးဆယ်ပါပြီး တစ်ပြားသာပေးရသော ယမ်းမီးခြစ်များ အရောင်းရှု အ မသွားပါ။ တစ်ခုချက်ခြစ်၍ မီးရသည်ချင်း တူဖော်း ယမ်းမီးခြစ်မှာ တစ်ခါတည်း မီးတောက်သည် မဟုတ်သလော။

ဝံသာနထိပြင့် ကိုယ့်အမျိုးသား မီးပျားရေးကို အားပေးကြပါ။ အက်လန်ရှိ အထည်စက်ရုတွေ ပိတ်ကုန်အောင် မြန်မာပြုခံအထည်များကို သုံးစွဲကြပါဟု ဝံသာနတွေက ဆော်သွေး၏။ လက်တွေ့တွင်ကား မြန်မာပုဂ္ဂနီ သည် ထူး၏၊ လေး၏၊ ကြမ်း၏။ သုံးနံပါတ်မှ နှစ်နံပါတ်သို့ပင် မပြောင်းချင့် ပြောင်းလာကြ၏။ မီးပျားရေးပြင့် တိုက်ခိုက်ရန်မှာ အိပ်မက်သာ ဖြစ်၏။

ထိုအချက်များကို သီမြင်သော ဦးစီးသီမီး ရှိခိုက်သေးတဲ့မှ ဆရာတဲ့သို့သော မျိုးချွစ်စိတ်တော် ပြင်းထန်သူများသည် လက်နက်ကိုင်တိုက်ခိုက် မှသာ လွှတ်လပ်ရေးရမည်ဟု မြင်လာကြ၏။ လှစာလှစားပြင့် စုရုံးတောင်းဆို မှသာ နှစ်နာချက်များ ပပေါ်လာက်မည်ဟု ပြောလာကြ၏။

ဤသွေးသောက်နှင့် တိုက်နယ်မှ ဝံသာနများ ဦးစီးသီမီး ရှိခိုက်သော ပြစ်လာခြင်းမှာလည်း ထိုအကြောင်းကြောင့်ပြစ်သည်။ သို့သော လက်ငင်း အခြေအနေတွင်မှ အသင်းကို ဖျက်ရတော့မည်။

ကျောင်းပေါ်သို့တက်လာသည့် ဝံသာနများသည် ဆရာကောင်း တပည့်၊ မိကောင်းဖစ်သားများချည်း ဖြစ်ကြရကား ဂါရဝတာရား ဦးထိပ် ထားရန် နားလည်၏။ ဆရာကို ရှိသေးလေးစားသောအားဖြင့် ခြေကို ဖွန်းကြ၏။ ခြေကိုဖွန်းရန်မှာလည်း ခက်ခဲသောအလုပ်မဟုတ်။ ခြေထောက်ကို

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၁၅၉ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ကြမ်းပေါ်သို့ချရာတွင် ခြေဖျားကို ဦးစွာချပြီးမှ ခြေဖဝါးကိုချလျင် 'ဖဲ့'ဖြဲ့န်းပြီး လျောက်ပြီးသား ဖြစ်တော့သည်။

တစ်ကျောင်းလုံးမှာ လူသူကင်းမဲ့သိအလား တိတ်ဆိတ်ပြီမ်းသက် နေသည်။ ဦးဝေနသည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အနီးတွင် အုနေသာ ဆေးဆရာများ ဒါယကာများထံမှ ဖဲ့ခွာလာ၏။ ကဲလားတစ်ခုဘေးတွင် ထိုင်ကာ ဝံသာနဲ့များအား လက်ခဲ့ကြုံဆို၏။

“ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဆွမ်းဘုဉ်းပေးသယ်ကြားလို့ ဝမ်းသာနေသာ ဘုရာ့။ အခု ဘယ့်နယ်နေသတိန်း။”

ဝတ်ဖြည့်အပြီးတွင် ကိုရွှေကျိုင်းက စတင်မေးလျောက်၏။

“ကွမ်းသို့လုံးအရွယ် သုံးလှတ်တော့ ဘုဉ်းပေးပါရဲ့။”

အားတက်သရော မရှိသောအဖြူ။

“တပည့်တော်ကပ်ခဲ့သဲ သလဲသီးကို အရည်ညွစ်ပြီး မသောက်ဖူးလား။”

“လေးငါးဆယ်စွဲပဲ မြို့သယ်။ ခံတွင်းတွေ့ပဲ မပေါ်ဘူး။ ကပါလေး၊ လာရင်းကိစ္စ ပြောကြပါရဲ့။”

ကိုရွှေကျိုင်းသည် ကျွန်းလူများကို ငဲ့စောင်းကြည့်၏။ အရေးထဲတွင် အရေအတွက် သင့် မသင့် မူက်လုံးဖြင့် တိုင်ပင်ခြင်းပင်။ သို့အတွက် ဦးဝင်းက တစ်ထွားခန်း ရှုံးသို့တိုးရွှေ့လာ၏။

“တပည့်တော်တို့ အခုပဲ သူကြီးအိမ်က ပြန်လာခဲ့ကြတာဘုရာ့”

ဦးဝင်းသည် သူကြီးပြောလိုက်သော စကားများကို လုံးစွေပတ်စွေ ပြန်လည်တင်လျောက်အပြီး၌ “ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဥက္ကဋ္ဌဗြိုင်ဖြစ်နေတော့ ဥက္ကဋ္ဌရဲ့ဆန္ဒကိုလည်း ယူချင်လို့ပါဘုရား” ဟု အဆုံးသတ်၏။

ဦးဝေန ရုတ်တရာက် စကားမဆိုနိုင်။ ခင်းထားသောဖူးကို ငဲ့ကြည့် နေစဉ် ကိုရွှေကျိုင်းက သူသိခဲ့သမျှ နောက်ဆက်တဲ့ကို ဆက်လက် လျောက်ထားလိုက်ပြန်သည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

“ရှင်းနေသာပဲ ဒက္ခာကြီးတို့ရာ။ မျက်မလား မဖျက်ပူးလား၊ မဖျက်ရင်ပမ်းမယ်။ အသင်းထဲက မန်တ်ထွက်ပူးလား၊ မန်တ်ထွက်ရင် ဖမ်းမယ် ဆိုနေမှတော့ ဖျက်ရုံထွက်ရုံပဲ ရှိသာပေါ့”

သို့စဉ်တွင် ရဟန်းဒါယကာက လုမ်းပြော၏။

“ဘယ်သူတွေတုန်း၊ အကြောင်းကိစ္စရှိရင် ဖုံးဖိမထားနဲ့။ လာပြီး အသိပေးပါတဲ့၊ မိန့်တော်မူနေသယ်”

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဝံသာနများ၏ တီးတိုးပြောသံကို ကြားရ ခါမျှဖြင့် အားအင်ဝင်ရောက်လာဟန်ရှိသည်။ မိအုံများကို အားပြုလျက် ထတိုင်နေပြီ။ သို့အတွက် အကျိုးတော်ဆောင်ဖြစ်သော ကိုဇူးကျိုင်းပြောသမျှနှင့် သူသိအဲသမျှကို ရုံးပေါင်း တင်လျောက်၏။

ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ မျက်လုံးအနဲ့ တောက်ပလာသည်။ ပြီးရုံးကြီးကာ လေသံဖြင့် မိန့်ကြားသည်။

“မဟုတ်ကာမှလွှဲရော၊ သုပဏ္ဏကဂြ္ဗာနရာအောာ ဆရာတံပဲ ဖြစ်မယ် ဆင်သယ်။ ပြည် ကွန်ဖရင့်မှာ ငါနဲ့တွေ့တုန်းက ပုလိပ်ထွေ ဆောကားမောကား သုပ္ပလွန်းလို့ မခံနိုင်လောက်အောင် ဖြစ်နေကြပြီ။ သေခါမှ သေရော၊ သူပုန် သမှ ဖြစ်တော့မယ့်သဘော ပြောသွားသက္ကယ့်”

“သာယာဝတိက စသာကတော့ အမှန်ပါပဲဘုရား”

“သူက လျောက်သွားသေးသယ်။ အရှင်ဘုရားက ဘုန်းကြီးဖြစ်နေ သာ့ အားနာနာနဲ့လျောက်ရရင် အရှင်ဘုရားတို့လည်း အသင့်ပြင်ထား ဘဲတဲ့။ ငါက သာလောက်မြန်မယ် မထင်မိဘူး”

“တပည့်တော်ဖြင့် တပည့်တော်တို့မြန်မာထဲက ဘုရင်ခံဖြစ်လာ ချိန်မှာ ရှေးကထက်တောင် ပိုပြီး အေးချမ်းမယ် ထင်နေသာဘုရား”

လို့ဝင်း၏ ထိုစကားကို ဦးခံရက “ဘာတစ်ခုမှ လုပ်ပေးနိုင်သာမှ ဘုတ်သာများ” ဟု ချေပသည်။

ဘျော် မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ထုတ္တအခါတွင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက လေအေးဖြင့် မေး၏။

“ဘိလူးကျွန်းတိက်နယ် ဒယ်လိဂိတ်က သာယာဝတီမှာလာပြီး
လုပ်သာကတော့ ဆန်းသက္ကယ့်”

“မှန်ပါ။သာယာဝတီက ဘိလူးကျွန်းထက် ရေခံမြေခံကောင်းလိမ့်မယ်
ထင်ပါသဘုရား”

သာယာဝတီနယ်တွင် လူဆိုးလူမိုက်ပေါ်၏ဟု မလိုတမာပြာကြ၏။
သာယာဝတီနယ်သားများသည် တရားဥပဒေကို မလေးစားကြဟု အချိုက
ဆိုကြ၏။

သာယာဝတီနယ်သားများသည် ဈွေဘိဘုန်းပွင့် သာယာဝတီမင်း၏
သစ္စာတော်ခံ ရဲမက်တွေဖြစ်၏။ သို့ကြောင့် သတ္တိကောင်း၏၊ ရဲရင့်၏။
အတိသေး အတိမာန် ထက်မြှက်၏။

ကုလားဖြူ။ အက်လိပ်စားပြုများ သာယာဝတီနယ်ကို လုယက်
သိမ်းပိုက်ချိန်ဝယ် အထက်ပါ ရဲမက်များသည် တစ်နယ်လုံး ပုံးနှံနေပြီ။
အက်လိပ်အား မကျိုးမန်ပြု၏။ အက်လိပ်၏တပည့် အမျိုးသားသစ္စာဖောက်
များအား မထိမ့်မြင်ပြု၏။ ပညာရှိ နိပ်စက်၏။ လစ်လျှင် သတ်၏။

သို့ကြောင့် သာယာဝတီနယ်သားများအား မှန်းတီးစိတ်ဖြင့် အရာရှိ
အဆက်ဆက်က မကောင်းသတင်း လွင့်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်၏။

ဘုရား၁၈ ပထမကမ္မာစစ် ပြီးသွားချိန်ဝယ် ကမ္မာ့စက်မှန်းင်ငံကြီး
များ၌ စီးပွားပျက်ကပ်ကြီးအိုက်တော့သည်။ ထိုစစ်ကြီးသည် မြန်မာတို့၏
အကျိုးစီးပွားအတွက် ဖြစ်ပွားခြင်း မဟုတ်ပြား စီးပွားပျက်ဒဏ်ကို မြန်မာတို့
ခေါင်းပေါ်သို့ပုံချု၏။ တစ်နှစ်ကြာမှ တစ်ခါသာ ငွေမြင်ရသော လယ်သမား
များမှာ စပါးတင်းတစ်ရာလျှင် ကျပ်ရှစ်ဆယ်သို့ အနိမ်ခံရသောအခါ ဘဝ
ပျက်ကြရပြီ။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

လယ်သမားများသည် ကတ်ကတ်သတ်သတ် လက်ဝယ်ကျိုနေသော စပါးကို မရောင်းဘဲ အငတ်ခံနေကြ၏။ မတရားနှင့်သော စပါးရွေးဖြင့်ကား မရောင်း။ ထိုအခါ ကျေးဇူးများသို့ ပုလိပ်တွေ ဆင်းလာကြသည်။ လူခွန်တော် အတင်းတောင်းသည်။ မြေခွန်တော် မရမကတောင်းသည်။ နှစွဲကောတိုင် ချစ်တီးယားက ကြွေးကျွန်စပါးကို တောင်းသည်။

လယ်သမား တောင့်မခံနိုင်ပါ။ အက်လိပ်တို့၏ စတီးဘရားသားနှင့် ဘူလင်ဂျာဗူးတို့ မတရားနှင့်ထားသော ဓားနှင့်ဖြင့် စပါးရောင်းကြ၊ အခွန် ဆောင်ကြရတော့သည်။ သို့သော် လယ်သမားတိုင်းတွင် ရောင်းစရာစပါး မရှိပါ။ စပါးမရှိ၍ ငွေမရှိ၊ ငွေမရှိ၍ အခွန်မချိန်သူများအား နေပူထဲတွင် မတ်တတ်ရပ်လျက် နေကို မေ့အကြည့်ခိုင်းသည်။ အလင်းစူးသည်၏က်ကို မခံနိုင်၍ မျက်စိမိတ်လျှင် စစ်ပိနပ်ဖြင့် ကန်သည်၊ တုတ်ဖြင့် ရိုက်သည်။

သည်မျှသာလော်။

မဟုတ်သေးပါ။ လယ်သမားတို့၏ ကျွန်ားနှင့် အီမိုရှိပစ္စည်းများကို နှစွဲကောတိုင် ချစ်တီးယားများ လွယ်လင့်တကူ သိမ်းယဉ်နိုင်ရန် ပုလိပ်က ဆောင့်ရောက်ပေး၏။ ငွေရင်း တာစ်ရာကျပ်အတွက် တစ်လလျှင် အတိုး ၁၂ ကျပ်မှ ၃ - ၄၀ အထိယူပြီး သူတို့တွက်ချင်သလို တွက်ထားသော ကျွေးမြှုံးအတွက် အသိမ်းခံရသော လယ်သမားမီသားစုမှာ ပုံစွဲနေသော ထည်းသည်းနေသော မြေဒိုးမြေခွက်မှာပ ဘာမျှမကျို့ အပ်စရာနေရာပင် ကျော်တော့ရချော်။

သည်မျှသာလော်၊ မကသေးပေး။

ပုလိပ်များသည် လယ်သမား၏ အိမ်ပေါ်သို့တက်ပြီး ပစ္စည်းများကို နှီးစုံတိုက်လုယက်သည်။ သမီးပျို့များကို ဗလ္လာယပြုသည်။ အမွန်တမြတ် ထားသော သောက်ရေအိုးမှ ရေဖြင့် ခြေဆေးသည်။ စားသောက်နေဆဲ ထမင်းပွဲကို ကန်ကျောက်ပျက်ဆီးသည်။

ပုဂံစာအပ်တို့က်

၁၅၉၈ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ထိသို့ တရားဥပဒေမဲ့ ပြုကျင့်သည်များကို သူကြီးဆိုသူများက မကန့်ကွက်ပါ။ ရဲရင့်ပြီး စည်းလုံးညီညွတ်သော ဝံသာနများက လူစုလုစေးဖြင့် ကန့်ကွက်ကြသည်။ ထိသူများအား တုတ်ဖြင့် ရိုက်သည်။ သေနတ်ဒင်ဖြင့် ဆောင်သည်။ ပုလိပ်ဌာနသို့ ဖမ်းဆီးသွားကာ ညျဉ်းပန်းနှင့်စက်သည်။

ဆရာစံသည် စီရင်စုတစ်ခုလျှင် ပိုင်တစ်ခုဖွင့်ကာ လယ်သမားများ တရားမဲ့ နှိပ်စက်စော်ကားခံရပုံများကို လိုက်လဲစုစမ်း စုဆောင်းသည်။ သာယာဝတီနယ်တွင် ပိုပြီး စော်ကား၊ ပိုပြီး ယုတ်မား၊ ပိုပြီး ရမ်းကားသည်ကို စုစမ်းသိရှိရမ်း။ ယောက်ဗျားရင့်မာကြီးအား 'ရှင်' အထူးခိုင်းသော အလုပ်ကို သာယာဝတီထောင်မှ စတင်ခဲ့သည်။

သာယာဝတီသားတို့အား တမ်းသက်သက် ဓာတ်ကဗျာခြင်း မဟုတ်ပါလော်။ သာယာဝတီသားတို့၏ ရဲအွေးချုပ်များနှင့် လျှို့ဝှက်စီမံကိန်းချကာ နင်းချော်ခြင်း မဟုတ်ပါလော်။ သာယာဝတီသားတို့အား ယုတ်မာစွာ အညွှန်ချိုးခြင်း မဟုတ်ပါလော်။ သာယာဝတီသားတို့သည် ဆရာစံ၏ အစိရင်ခဲ့စာမှ တစ်စု တစ်ရာ ထူးခြားလာနိုင် မျှော်ကြော်။ အောင်ကြော်။ သက်သာရာရှိုး မျှော်ကိုးကြော်။ ဦးမောင်ကြီး ယာယိဘုရင်ခဲ့ ဖြစ်လာသောအခါ အားကိုးတကြီး အသမားခံကြော်။ ခေတ္တာဘုရင်ခံ၏ အဖြူကား ခေါင်းခါဌြာခြင်းပေါ်တည်း။

သာယာဝတီသားတွေ ပေါက်ကွဲပြီး

အစော်ကားခံပြီး တစ်သက်နေ့မည်လော်၊ စော်ကားသူ၏ လည်ချောင်း သွေးဖြင့် ခြေဆေးကာ တစ်အောင့်အသက်ရှင်မည်လော်။

မန့်သွေ့ဘာဝေါ ဒုဂ္ဂာသော်။

လူဘဝသည် ရခဲ့၏။

မည်ကဲ့သို့သော လူဘဝနည်း။

အညွှန်ကျိုးနေသော အစော်ကားခံလူဘဝလော်။

သည်ဘဝမျိုးသည် တွယ်တာစရာ ဘဝမဟုတ်။ မြတ်နီးစရာ

ပုဂံစာအပ်တိုက်

ဘဝမဟုတ်။ တစ်ရက်အသက်ရှည်လျင် တစ်ရက် ပိုပြီး အရှက်ကွဲသောဘဝ။ ချကြဖော့၊ သတ်ကြဖော့။

ဒေါသပေါက်ကွဲသူများမှာ ဗမာလယ်သမားများသာမဟုတ်။ ကရင်လယ်သမားတွေလည်း ပါဝင်သည်။ ကရင်လယ်သမားတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာလယ်သမားသာမက ခရစ်ယာန်လယ်သမားတွေပါ ပါဝင်သည်။

“ပင်ပင်ပန်းပန်းလုပ်ရဖော်ယုံ စားစရာမရှိဘူး။ စားစရာမရှိဘူးအထဲမှာ အစောကား ခံရသေးတယ်။ ချမယ်၊ သတ်မယ်။ ငါတို့ သေချင်လည်း သေပေဇ္ဇာ”

ကရင်ဗမာ လယ်သမားများ စားကိုဆွဲကြသည်။ လုံ၊ ဒူးလေးကို ဆွဲကြသည်။ မည်သည်အရာကမ္မာ မနိမ်နင်းနိုင်အောင် ဒေါသပြင်းထန်နေသော ကရင်ဗမာလယ်သမားများကို စိုက်ခဲ့စွာ သွားရောက်ရင်ဆိုင်သူမှာ ‘မိမ်မေသူကြီး’ ဦးဖိုးညွှန်း။

မြန်မာနှစ် ၁၂၉၂ ခုနှစ် ပြာသို့လဆန်း င့် ရက်။

ကုလားနှစ် ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၂ ရက်။

အလုတေသနတွင် မြစ်မိုးရောင်ဖြူကို သမုတ်ပြီးနောက် ရဲရဲတောက်ခေါင်းဆောင်ကြီးအား သုပစ္စကာဂြုံနရာဇာ ရွှေဘွဲ့ချီလျက် မင်းမြောက်တန်ဆာ ငါးပါးဖြင့် မင်းမြောက်ပြီးပြီး။ အမုတ်အသား မရှိသော ဂြုံနှင့်များ၊ က တပ်သား၊ ခ တပ်သား သတ်မှတ်သင့်သူများကို လက်မောင်းတွင် အမုတ်အသား ထိုးပေးပြီးပြီး။ သစ္စာရတိက်ကာ တာဝန်များ ခွဲဝေပေးပြီးပြီး။

သို့အတွက် ‘ရဲရဲကျော်ထင်’ ဘွဲ့ရ ပုံလိမ့်ဖိုးဆောင်ခေါင်းဆောင်သော ဂြုံနှင့်များသည် တိမ်စင်သော အာကာပြင်နှယ် ပြာလွင်သော ဝတ်စုံများ၊ ၁တ်လျက် ညျဉ်အမှားငါး အကာအကွယ်ယူကာ တက်လာကြပြီး။ သူတို့တွင် အဝေးပစ်လက်နှက်ဟူ၍ ဒူးလေးနှင့် လင်းလေး၊ လောက်လေးသာ ပါသည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ဂြုံးများသည် မည်သည့်ရွာကိုမျှ ဖျက်ဆီးရန် မရည်ချယ်။
သာယာဝတီထောင်ကို စီးမည်။ ထောင်ကြီးကို ဖွင့်ပစ်မည်။

သာယာဝတီဖြူသည် နီးသည်ထက် နီးကပ်လာ၏။ လယ်ကွင်းများ
ထဲတွင် ကောက်နဲ့များ ရင့်မည့်ညွှတ်ခြင်းကြသည်။ ဂြုံးများသည် ပဝါး
ရိတ်ပြီးသော လယ်ကွက်များတွင် တစ်စုတစ်ရုံးတည်း လျင်မြန်စွာ ချိတ်ကြ
သည်။ မရိတ်ရသေးသော ကွင်းများသို့ရောက်သောအခါ နှင့်ဆွဲနေသော
ကန်သင်းများအတိုင်း တန်းစီချိတ်ကြသည်။

သာယာဝတီဖြူနှင့် သုံးမိုင်မွှေသာလိုတွေ့သည်။

“ဟေ့ ဘယ်သူတွေလဲ၊ ထိုင်လိုက်စမ်း”

စမ်းတွင်းရွာ အနောက်ဘက်သို့အရောက်တွင် ရုတ်တရ် ပေါ်လာ
သော မီးရောင်နှင့် အမိန့်သုံးဖြစ်သည်။ အသံကိုကြားရုပြင် မိမိဘသူကြီးဟု
ပိုလ်ဖိုးဆော့ သိသည်။

“သူကြီး၊ ခင်ဗျာလမ်းကို ခင်ဗျားသွား။ ကျူပ်တို့လည်း ကျူပ်တို့
လမ်းကို ကျူပ်တို့ သွားမယ်၊ မနောင့်ယုက်ပါနဲ့”

“အောင်မယ်၊ ငါများ မထိမ့်မြင်။ မင်း ဘာကောင်လဲ”

ရက်ပိုင်းအတွင်းကမှ ဒါဘာ ဗွဲတွင် အမှုထမ်းကောင်းတဲ့ဆိုပ်
ရခဲ့သော ကျွန်းကြီး။ ကျွန်းမာန်တက်ကာ နှစ်လုံးပြု။ သေနတ်ကိုဆွဲယူပြီး
ပိုလ်ဖိုးဆော့၏ ရင်ဝက်ကို ပစ်ချလိုက်လေ၏။

ပိုလ်ဖိုးဆော့သည် နှစ်လုံးပြု။ လုမ်းဆွဲသည်ကို မြင်ကတည်းက
လွှားခနဲ့ ပြီးကပ်သွားပြီးပြီး သို့သော ပိုလ်ဖိုးဆော့မှာ ဓားအိမ်ထဲမှ ဓားကို
မထုတ်လိုက်ရပါ။ ထိတ်တုံးခတ် ခံရရွှေးသူများ၊ သေနတ်ဒင်ဖြင့် အဆောင့်
ခံရရွှေးသူများ၊ မယားအဖျက်ဆီးခံသွားသည် မောင်ရိပ်ခိုကာ ဂိုင်းဝန်း
ချဉ်းကပ်နေကြပြီ။ သုတို့၏ လက်ချက်ဖြင့် ဦးဖိုးညွှန်ရော နောက်ပါ
သုံးယောက်ပါ ဗွဲချင်းပြီးလေ၏။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ထိုသို့ ဦးဖီးညွှန် ဝင်ရောက်နောင့်ယူက်သည်အတွက် သာယာဝတီ
ထောင်မှာ သက်သာသွားလေ၏။ အကြောင်းသောကား အတားအဆီး
အနောင့်အယူက်တွေသဖြင့် နိမိတ်မကောင်းဆိုကာ တပ်ခေါက်ခဲ့ရသော
ကြောင့်တည်း။

သူကြိုးဦးဖီးညွှန်သေချိန်တွင် ပုလိပ်အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့သည် အေးရွှေကျော်
ရွာအနီးရှိ လယ်တဲ့တစ်တဲ့သို့ ရောက်နေကြသည်။ သုတိသည် ကင်းလှည့်
လာခြင်း မဟုတ်။ သူပုန်ထလိမ့်မည် သတင်းကြားသောကြောင့် ရောက်လာ
ကြခြင်းဖြစ်၏။ ရောက်လာသော်ဗြား မယ့်တစ်ဝိုက် ယုံတစ်ဝိုက်သာ။ မယ့်
တစ်ဝိုက်မှာ “ငါတို့မှာ သေနတ်ရှိသည်။” ငါတို့အား မည်သူ အံတုဂုံ
မည်နည်း။ ဟု အထင်ရောက်နေသဖြင့် ဖြစ်သည်။ ယုံတစ်ဝိုက်မှာ ကျေးဇားရွာသွား
ကျေးဇားရွာသားများအား ပုလိပ်တွေ စောက်းပုံမှာ ဥပဒေမဲ့သောကြောင့်
တရားလွှန်သောကြောင့်ဖြစ်၏။

အေးရွှေကျော်ရွာမှာ ရွှေ့ထုံးစံကြက်တွန်သံ၊ ခွေးဟောင်သံမရှိ။
အဘယ်မှာ ကြက်တွန်ပါမည်နည်း။ ပုလိပ်တွေ လုယက်သွား၍ ကုန်ခန်းခဲ့ပြီ။
ခွေးသည်လည်း မည်သို့ဟောင်ပါမည်နည်း။ ပုလိပ်တွေ သတ်ပစ်သဖြင့်
ကုန်ခဲ့ပြီ။

သို့ကြောင့် ခွေး မဟောင်၊ ကြက် မတွန်သည်ကိုပင် ပုလိပ်များ
ကြောက်ရွှေ့နေကြ၏။ တဲရှင်ကို ဆဲရေးခြိမ်းမြောက် စစ်ဆေး၏။ တဲရှင်
လယ်သမားကား ‘ဘူးသမား’ အစစ်ဖြစ်၏။ ချောမူးအေးသည်၊ ပါလာသော
မားစရာတွေပေးသည်။ “မသိပါဘူးဘူး” ထက် ထူးခြားသော အဖြမ်ပေါ်။

ရွာထဲသို့ ကင်းထောက်သွားသူများ ပြန်လာကြသည်။ ရွာထဲ၌
သယာက်သွားတစ်ယောက်မျှမရှိ။ သို့ဖြစ်လျှင် ရေတိုက်ရွာဘာက်သို့ ခရီး
သက်ကြမည်လော်။ ပုလိပ်များမှာ ခရီးလည်း မဆက်ရဲ့ အိပ်လည်း မအိပ်ဝံ့။
ဘဖြည်းဖြည်း သန်းခေါင်ကျော် လင်းအားကြီးဘက်သို့ ချဉ်းကပ်လာပြီ။

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၁၆၀၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

မြန်မာနှစ် ၁၂၉၂ ခနှစ်၊ ပြာသို့လဆန်း ၅ ရက်။

နံနက် ၃ နာရီ။

သံချောင်းခေါက်သံ ပေါ်လာသည်။

ပုလိပ်ကျော်းအပ် ဦးချစ်သည် ခြောက်လုံးပြုးသေနတ်ကို ဆွဲထုတ်သည်။ တဲရင်လယ်သမား၏ နားထင်ကို တွေ့သည်။

“ဟေ့ကောင် မှန်မှန်ပြော။ မငြာရင် အသေပဲ။ သည် သံချောင်း ခေါက်သံဟာ ဘာလဲ။ ဘာလုပ်တာလဲ”

“ကျွန်တော်မျိုး ဘာတစ်ခုမှ မသိတာ အမှန်ပါ။ သတ်ရင်လည်း သေဖို့ပဲ ရှိပါတယ်၌”

ပုလိပ်ကြီး လက်လျော့ကာ ခြောက်လုံးပြုးကို အိတ်ထဲသို့ ပြန်သွင်းရင်းက “လူမောင် မောင်ဘ၊ မင်း မသိပူးလား” လှမ်းမေး၏။ မောင်ဘမှာ သည်နယ်ဘက်၌ ကျက်စားနေသာ စုထောက်ဖြစ်ပြား သံချောင်းခေါက်ခြင်းကိုကား မသိတတ်နိုင်လေ။

တော့သူတောင်သားများကို သူတို့ နိုပ်စက်စရာ ကျွဲ့စွားဟု သော့ ပိုက်ခဲ့သောပုလိပ်များ ဝင့်လည်ပြီ။ သူတို့၏ မကောင်းမှုက သူတို့ကို ခြောက်လုန်ပြီ။ အိမ်မြှောင်စုတ်ထိုးသံက အစ၊ ညင့်အော်သံအဆုံး ထိုတ်စရာ လန်စရာချည်း ဖြစ်ကုန်ပြီ။

မပြတ်သောသတိဖြင့် အရပ်ဆယ်မျက်နှာကို ကင်းထောက်နေစဉ် တဲအပြင်မှ ကင်းသမားက လှမ်းပြော၏။

“ဆရာရေ မီးရောင်တွေခင်ဗျာ”

ဦးချစ် ပြုးထွက်ပြီး ကြည့်သည်။ အမှန်ပင် တုတ်မီးရောင်တွေဖြစ်၏။ ရေတိုက်ရွာနှင့် အင်းကောက်ရွာကြားဆိုမှ ဖြစ်ဖွယ်ရှိ၏။ ရာဇ်ဝန် ဦးမောင်ကလေးလည်း တဲအပြင်သို့လိုက်လာ၏။

“မောင်ချစ်၊ အဲဒါတွေ ဘာထင်သလဲဟေ့”

ပုဂံစာအပ်တိုက်

“မသကြာစရာပဲ ဆရာရှုံး တစ်ခုခုတော့ တစ်ခုခုပဲ”

ဦးမောင်ကလေးလည်း မတွေးတောတတ်ပေး လယ်သမားတွေ
ပုန်ကန်ရန် လူစုနေသည်ဆိုသောသတင်း ဟုတ်ချေပြီလော တွေး၏။
တထိတ်ထိတ် တလန်လန် ရှိနေကြခဲ့တွင် အောင်းထုသပါလာပြန်၏။

အောင်းသပါများ အဆက်မပြတ်ပါလာပြီးမောက် ပျောက်သွားပြန်သည်။
ဟာရွှေကျော်ရွှေဘက်တွင်ကား ပကတို့ပြုသက်မောက်သည်။ အရှေ့အရပ်တွင်
မည်းနက်နေသော ဖိုးကုပ်စက်ပိုင်းကြီး၌ အနိစင်းများ ပြီးပြောက်လာပြီ။

မောင်းသပါလာပြန်ပြီ။

“ဆရာရှုံး မသကြာစရာကောင်းတာ အမှန်ပဲ”

“ရှမ်းမောင်း ကမလို့ထင်ပါသကွား ငါတို့ကြားတဲ့ သတင်းဟာ
မဟုတ်ဖို့များတယ်”

ဦးမောင်ကလေးကား မိမိတို့၏သေနတ်ကို အထင်ကြီးသည်နှင့်အမျှ
လယ်သမားကို အထင်သေးနေ၏။

ကျိုးကန်းတွေ အပ်ဖွဲ့ပုံသန်းလာကြပြီး အနိပြာက် ဖိုးကုပ်စက်ပိုင်း
ကြီးလည်း နိုင်ပြက်ဝင်းလာပြီ။ ဦးမောင်ကလေး အေးဆေးသော်ပြား ဦးချုစ်မှု
မီးခဲကို ဖင်ထိုင်မိသွားယ် မြှင့်မြှင့်သက်။

“ဟေ့ အင်စပက်တော်မောင်ဘိုးနဲ့ ခင်မောင်တို့၊ ဆာဂျင်သာဟန်ကို
လမ်းပြခေါ်သွားကြကွား၊ အင်းကောက်ကိုသွား၊ သူကြီး ဦးကေတုကို ခေါ်ခဲ့၊
သေနတ်ရော ယမ်းတောင့်ရော ပါပေဇး”

ဌာနာအုပ်နှင့် အင်စပက်တော်တို့သည် သွက်လက်စွာ တဲ့အပြင်သို့
ပြီးထွက်ကြ၏။ “သာဟန်၊ လာဆူ” ခေါ်သည်။ သို့စဉ်တွင် ဦးချုစ်က
ထပ်မံမှာကြားသည်။

“မြန်မြန်သွားကြဟေ့၊ ရေတို့က်ရွှေကို ကွင်းပြီးသွား၊ မြန်မြန်သွား
မြန်မြန်ပြန်ခဲ့ကြ”

ပုဂ္ဂိုလ်အုပ်တို့ကို

၁၆၀၄ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ပုလိပ်များသည် ဝေအုံနေသော နှင့်တောထဲသို့ ဝင်ရောက်ပျောက်ကွယ်
သွားကြလေ၏။ တိတ်ဆီတ်ခြင်းကသာ မင်းမူနေခဲ့သော လောကြီးမှာ
ကျေးသံငှက်သံများဖြင့် စည်ဝေလာပြီ။ သို့ရာတွင် ဦးချစ်မှာမူ နှင့်တောကြီး
ထဲသို့ တစိုးရိမ်ရိမ် တကြောင့်ကြက် ကြည့်နေမီသည်။

သူသည် စောင့်ဆိုင်းနေရသည်ကို မကြိုက်။ သို့အတွက် လွှတ်လိုက်
သူများနောက်သို့ ပုလိပ်နစ်ပေါ်ခြီး လိုက်လာရာ တော်ဝပ်အရောက်
တွင် ဘွားခနဲတွေ့သည်။ သူကြီးဦးကေတုအပြင် သူ့တူမောင်ဖုန်းပါ
ပါလာ၏ား အရေးတကြီးအလိုဂျိသော သေနတ်ပါမလာ။

“သေနတ်ကိုစိတ်မချလို အခေါ်လွှတ်လိုက်တာ၊ ဘယ်မလဲ သေနတ်”

“မနေ့သုကပဲ ဂြိုန်စာစ်ရာနဲ့ ဂြိုန်ဗိုလ်ဖိုးသစ် ကျွန်းတော့အီမိုက်
လာရိုင်းလို ယမ်းတော့ ၂၅ တော့ရော သေနတ်ပါ ပေးလိုက်ရပြီခင်ဗျာ”

ဦးကေတုသည် ရှမ်းသံပံပါဖြင့် အစီရင်ခံ၏။

သူပုန်ထမည် ဆိုသည့်သတင်းကား သေချာသွားပြီ။ ဟိုရွာသည်ရွာမှ
သူကြီးသေနတ်များကို လိုက်လဲသိမ်းဆည်းသဖြင့် သူပုန်တို့လက်ထဲ၌
သေနတ် အနည်းအကျဉ်းရှိနေပြီ။

ဟိုအဝေးရှိ ရိုးမတော်ကြီးသည် မပြု၍တပြု။ နေခြည်အောက်မှ
မျက်မှောင်ကြုတ်ကာ ကြည့်နေ၏။ “မင်းတို့ ခံဖို့ အလှည့်ရောက်ပြီဟေး”
ဖြိမ်းခြောက်နေသယောင် ရှိ၏။ ဘေးဘီသို့ ကြည့်ပြန်သောအခါ
တော့အုပ်ကြီး။ သည်ထဲမှာ အလုံးအရင်းဖြင့် ထွက်ပစ် ထွက်ခုတ်လျှင်
သက်သာဖွယ်မမြင်။

ဦးချစ်မှာ စီမံပြီးကြောက်လာ၏။ အကောင်းခုံးနေရာမှာ ယမန်သုက
စခန်းချုခဲ့သော လယ်တဲ့ဖြစ်သည်။ ကွင်းခေါင်ခေါင်ဖြစ်သောကြောင့်
လေးဖက် လေးတန်ကို ကောင်းစွာမြင်နိုင်သည်။ သို့အတွက် အလျင်အမြန်
ပြန်လာခဲ့သည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ရိုးတစ်ခုကို ဖြတ်မည်အပြုံတွင် လူတစ်စုံကို ဦးချစ် လှမ်းမြင်သည်။ ငါးဆယ်ခုနှင့်ရှိမည်။ ငါးဘိမ်းစုံသာက်မှ ထွက်လာကြခင်းဖြစ်သည်။

“ဟေ့ ဟိုမှာ လူတွေပါကလား၊ မောင်ဘ ဘာထင်သလဲကဲ”

“ချေးသွားမယ့် လူတွေထင်ပါတယ်ဆရာ”

ဦးချစ်သည် ရိုးကို မကုံသေး၊ ထိုသွားကို မသက္ကာစိတ်ဖြင့် လှမ်းကြည့်နေပြီးမှ ရိုးကို ကျုံဖြတ်ပြီး ဦးမောင်ကလေးတို့အပဲ့၊ ကျွန်ုင် ခဲ့သည့် တဲ့သို့ လာခဲ့ကြသည်။

“ဆရာရေး၊ သေနတ်တစ်လက်တော့ ပါသွားပြီဗျို့。”

ပြောပြောဆိုဆို တဲထဲသို့ဝင်လိုက်ဝင် ဦးမောင်ကလေးသည် မကြား ဟန်ဖြင့် အဆေးသို့မျှော်ကြည့်နေ၏။ သို့ဖြစ်သဖြင့် ဦးချစ်ရော ကျွန်ုင်လွှာမှားပါ ဦးမောင်ကလေး မျှော်ကြည့်နေသည့် ရေတိုက်ရွာတာက်သို့ လှမ်းကြည့်ကြ၏။ လူအပ်ကြီးပါတကား။

လူအပ်ကြီးမှာ အရေအတွက် နှစ်ရာခန့်ရှိမည်ထင်ရှု၏။ ဓားတွေ၊ လှုတွေ၊ ဝါးချွှန်တွေ၊ ကောက်ဆွဲတွေ၊ ဒုးလေးတွေ ကိုင်စွဲထားကြ၏။ သေနတ် တစ်လက်တစ်လေလည်း မြင်ရှု၏၊ ပြာမြိုင်းသော ဂုဏ်စစ်ဝိတုရုံးမှားသည် ရွှေဝါရောင် လယ်တော်ကို ပုံး၏။

လူအပ်ကြီးသည် ပုလိပ်မှားရှိနေသည့် တဲဘက်သို့ တည့်တည့်ကြီး ဦးတည်လာ၏။ တစ်ညလုံး ဘူးခံနေခဲ့သော လယ်သမား၏ မျက်လုံးတွေ ဝင်းလက်လာသည်။ စွေနေသော နှုတ်ခမ်းတွေ ပြီးလာပြီ။ ထိုနောက် မအောင့်အည်းနိုင်ဘဲ ရရှယ်ချုပ်လိုက်လေသည်။

“အရေးထဲမှာ မင်းက ဘာဖြစ်ရတာတုန်း”

“အဲဒါ သူပုန်တွေလေး၊ ခင်ဗျားတို့ကို သတ်မယ့် ဂုဏ်တွေပေါ့ဗျား”

ပုလိပ်တစ်ယောက်သည် ငါနှင့်ချိုပြီး ဆဲဆိုလိုက်ရာက သေနတ်ဖြင့် ရွှေရှိက်သည်။ သို့သော် တဲရှင်လယ်သမားသည် ယမန်နှေ့ညာက လယ်သမား

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၁၆၀၆ ■ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

မဟုတ်တော့ပြီ။ ခုန်ထရှောင်သည်။ အမိုးကြားမှ စားကိုဆွဲကာ ရမ်းခုတ် ခုတ်ပြီး စပါးပင်များကြားသို့ ခုန်ချေပျောက်ကွယ်သွားတော့သည်။

မိုးပြာရောင်တပ်ကြီးသည် ဝတောင်ပဲ ယာတောင်ပဲ ခွဲလိုက်သည်။
ပုလိပ်တဲ့ကို ဦးတည်ချုပ်းကပ်လာသည်။

“အက်လိပ်မွေးတဲ့ခွေး၊ သတ် သတ်”

“ငါတို့ကို စောကားတဲ့ခွေး၊ သတ် သတ်”

ကျယ်လောင်စွာ ကြိုးဝါးသံများကြားမှ ကြမ်းတမ်းသော ဆဲရေးသံ များလည်း ကြိုးကြားကြိုးကြားပေါ်လာသည်။ ပုလိပ်များ အနိုင်ကျင့်သမျှ နိုပ်စက်သမျှ စောကားသမျှကို ခေါင်းငွေခဲ့ရဖူးသူများ၏ ဒေါသသံဖြစ်သည်။

“ဟာမက လာစမ်း၊ မင်းကြီးဆီ အမြန်သွား”

ဦးမောင်ကလေးသည် အကျဉ်းချုပ် အစိရင်ခဲစာရေးကာ ရာဇ်ဝတ်အုပ် တစ်ယောက်ကို ခေါ်ပြီး ပေးသည်။

“ဘာနဲ့သွားမတုန်း၊ ဦးထွန်းလှ ခင်ဗျူမြင်းကော့”

“ဟိုဘက် ကွင်းစပ်မှာရှိတယ်၊ ဟိုမှာလေ”

“အေး၊ အဲသည်မြင်းနဲ့သွား”

ဦးထွန်းလှမှာ ဖူးရွှေကျော်ရွာသွားကြီးဖြစ်သည်။ ပုလိပ်များ ရွာထဲသို့ သွားရောက်စုစမ်းကတည်းက ပါလာသွားဖြစ်၏။

“တိုးလဟာ၊ တိုးလဟာ”

အခြားသွားသည် စပါးပင်များကြားမှ ကုန်းပြီးတက်ကြ၏။ ကန်သင်းများကို အကာအကွယ်ယူကြ၏။ စလွယ်ဖြူဆင်မြန်းထားသော ပိုလ်သုံးဦးကား အကာအကွယ် မရှာ။ စားလွတ်တွေ မြောက်ကာမြောက်ကာ အော်ဟစ်အမိန့်ပေးရင်း တက်လာကြ၏။

ပုလိပ်များ တထဲမှ ပြီးထွက်လာကြ၏။ လယ်နှစ်ကွက်ကျော်ရှိ ကန်သင်းတွင် ဝပ်နောက်၏။ တက်လာသော လူအုပ်ကြီးကို သေနတ်ဖြင့်

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ချိန်ထားကြသည်။ ဦးမောင်ကလေးသည် ပစ်မိန့်ပေးသောအားဖြင့် စဂျယ်ဖြူ ဆင်ထားသော အလယ်လူကို ပစ်ချုလိုက်လေ၏။

ဒိုင်းခနဲ့ အသံမတွက်။ ချပ်ခနဲသာ မြည်သည်။

မီးမကူးသောအင်း၊ တစ်ပွဲတိုး ထူးမန်း၊ လက်ဖွဲ့တို့ကို မယုံကြည်သော ပုလိပ်ကြီး တုန်လှပ်သွား၏။ ‘မီးမကူးတဲ့အင်း၊ ကျည်လွှဲတဲ့ ဂါထာ ဆိုတာ တကယ်များ စွမ်းရော့သလား’ ဖျတ်ခနဲ့ အတွေးဝင်သည်။ ချွေးသီးတွေ နို့လာသည်။

ဦးချစ် ဖျတ်ခနဲ့ ခုန်လွှားရောက်လာသည်။ သေနတ်ကို ဆွဲယူသည်။ ခါးကို ချိုးကြည်သည်။ ကျည်ဆန်သည် ပြောင်းထဲသို့မဝင်ဘဲ တစ်နောက်။

“က ဘယ်နယ်လုပ်မတုန်း။ ကျပ်ပြောတာ မယုံခဲ့တဲ့လူတွေ။ သည်တော့ ငင်ဗျားတို့နေခဲ့ကြော်။ ကျပ် အရေးပိုင်ကို သွားပြောမယ်”

အားရွှေကျော်သွေ့ကြီး ဦးထွန်းလှ ခုန်ထားသည်။ ဦးချစ်က ထိုသွေ့၏ သေနတ်နှင့် ယမ်းတောင့်လွယ်အိတ်ကို လှမ်းဆွဲထားလိုက်သည်။

“လူချည်းသွား၊ သေနက်ထားခဲ့။ ဘတင် ရော့ဟော၊ ပစ်ပေတွေ?”

သေနတ်သံ့များ သောသောညံ့နေပြီ။ ညံ့နေပြား၊ ကြောက်ကြောက် ရှုံးရှုံးဖြင့်ပစ်သော ပုလိပ်ကျည်သည် သူပုန်များအား မထို။ သူပုန်များမှာ သေနတ်သံ့းလက်သာပါပြား၊ တစ်ချက်ဆို ဆိုသလောက် အရာရောက်သည်။ ပုလိပ်ဘတင်၏မျက်နှာတွင် သူပုန်ကျည်ဆန်ထိကာ ရဲခနဲဖြစ်၏။ သို့သော် နှစ်လုံးပြုးကျည်လည်းဖြစ်၊ စရိတ်လည်းဖြစ်သဖြင့် မျက်နှာ ပွင့်မတွက်။ နာခေါင်းတစ်ခုလုံး အပေါက်ငယ်တွေဖြစ်ကုန်၏။

“ဟော ကိုစွဲမရှိဘူး။ လက်ကိုင်ပဝါစည်းပြီး ဆက်ပစ်”

ထိုသို့ပြောအပြီးတွင် ဦးချစ်မှာ အုံပြုစရာတစ်ခုကို မြင်လိုက်ရသည်။ ထိုအရာမှာ မောင်ပုန်းဖြစ်သည်။ မောင်ပုန်းသည် သူကြီးသီးကေတ္တနှင့် ပါလာ ခဲ့ရာက မည်သည့်အချိန်တွင် သူပုန်ဘက်သို့ရောက်သွားသနည်း။ ယခု

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၁၆၀၈ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

သူသည် စလွယ်ဖြူသုံးယောက်နှင့် ရင်ပါဝင်တန်းလျက် သိုင်းကွက်နှင့်ကာတက်လာနေသည်။

“အမယ်လေး သေပါပြီဗျာ”

ပုလိပ်ကျောင်းမှ ဒရိမ်းဆရာ (ကာယဗလန်ည်းပြ၊ ယနေ့အခေါ်) ကိုဘသန်း၏အော်သံဖြစ်သည်။ ဦးချစ်မှာ မောင်ဖုန်းကို သေချာအောင် ချိန်နေရသဖြင့် လှည့်မကြည့်အား။

“အမယ်လေးဗျာ၊ ဆရာ ဆရာ၊ ကျွန်းတော့ ထိ... ထိ...”

ငကြောင်းအမည်ရှိ ပုလိပ်သည် သေးသံ ရဲခဲဖြင့် ထပြီးလေ၏။ သူနောက်မှ ဘသန်း။ ထို့နောက် အခြားသူများ။

ဦးချစ်ကား မောင်ဖုန်းကို အသေအချာချိန်ပြီး ပစ်ချုလိုက်ရသဖြင့် အားရကျေနပ်သွား၏။ သို့ရာတွင် မောင်ဖုန်းက ပစ်လဲလိုက်ကြောင်းကိုကား ဦးချစ်မသိ။ သူသိသည်မှာ သည်နေရာ၌ သူတစ်ယောက်တည်းသာ ကျွန်းခဲ့တော့ကြောင်း ဖြစ်ချေသည်။

လယ်သမားတွေကို မြိုန်ရေရှက်ရောက်ကားစဉ်က ပျော်ဆွင်သလောက် တစ်ယောက်တည်း ကျွန်းခဲ့ပါကလားဟု သိရချိန်ဝယ် ပုလိပ်ကြီးခမှာ သေရ မည့်နှယ် ကြောက်ခွဲ့တွန်လှပ်သည်။

“ဟောကောင် ဆုတ်ခဲ့တော့ဟော၊ ကျော်ဆန်ကုန်နေပြီဟ”

ဦးမောင်ကလေး၏ အော်သံကြောင့် ဦးချစ် ပိုမိုတုံးလှပ်သည်။ အရေးထဲတွင် ခြေထောက်တွေက အကြောခိုင်နေသည်။ ဖြစ်သလို ဆုတ်ပြီး လာရာ၊ ရိုးကိုမကျော်နိုင်သဖြင့် ဆွဲတင်ကြရ၏။ မည်သို့ဖြစ်စေ လူအားဖြင့် ဖြို့ပြီး လိုက်လဲမခုတ်ထစ်၊ မပစ်ခဲ့သော သူပုန်များကိုပင် ကျေးဇူးတင်ရသည်။

သူပုန်များက ထက်ကြပ်မကွာ လိုက်လဲမတိုက်ခြင်းကား တစ်သက်လုံး သူတို့ကြောက်ခဲ့ရသော ပုလိပ်တွေ၊ ယခုမှ သူတို့အား ကြောက်ခွဲ့ပြီး ခွေးမပြီး၊ ဝက်ပြီး ပြီးကုန်ရသောကြောင့်တည်း။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

“အောင်ပြီကျ၊ ဟေး အောင်ပြီကျ”

“ခွဲးတွေ အမြိုးထောင်ပြီး ပြုပြီ”

ရယ်မောသံများ၊ ညာသံးသံများသည် တစ်ကွင်းလုံးကို ဖုံးအပ်သွားလေ၏။ ဟူးရွှေကျော်နှင့် ရေတိုက် အင်းကောက်မှ ထွက်ကြည့်နေသူ များလည်း ဝမ်းသာအားရ ကရန်ကြသည်။

ဆုတ်ခွာထွက်ပြီးသည်ကို ရုပ်ကြည့်ပြီး တင်းတိမ်မနေဘဲ လူ အလုံး အရင်းပြင့် လိုက်လဲသုတ်သင်ပါမိ ဦးမောင်ကလေးအပါအဝင် ပုလိပ် အားလုံး အတ်သိမ်းဖွယ်ရှိ၏။ သို့သော် မလိုက်ကြ။ ရန်သုကို လွှတ်ပေးရာ ရောက်သည်။

သို့ကြောင့် ဦးမောင်ကလေးတို့ ပုလိပ်အဖွဲ့သည် စွဲးချောင်းကရန်သို့ အရောက်တွင် ရာဇ်ဝတ်ဝန်ကြီး မစွဲတာရေးနှင့် အဲဒ္ဓနှင့်ဆုမ္မတော့သည်။ ရေးနှင့်အတူ စစ်ပုလိပ်နှစ်ဆယ်လည်း ပါလာသည်။ ရေးနှင့်သည် ဒက်ရာ အနာဂတ်ဖြစ်လာသော ပုလိပ်များကိုကြည့်ကာ ဓာတ်ကြီးအမိန့်ပေး၏။

“အခုချက်ချင်း ပြန်သွား။ သူပုန်ရွှေမှန်သူ့မီးရှို့ပစ်”

သေနတ်ရှိသူများအား ကောက်ဆွန်း သံချွေးတက်လုံး၊ အရိုး ချောင်းနေသော ဓားသာရှိသည့် လယ်သမားထွေက တိုက်လွှတ်လိုက်သဖြင့် ရေးနှင့်မှာ အုံလည်းအုံဥ္ဓာ၏။ မခုံမရပ်နိုင်လည်း ဖြစ်ရ၏။

“ဒက်ရာရသွေးငါနဲ့ထားခဲ့ မောင်မင်း အခုပြန်သွား”

“မင်းကြီးမှာပါတဲ့ အမ်းပုလိပ် ၂၀ နဲ့ မလုံးလောက်ဘူး မင်းကြီး။ သူပုန်တွေဟာ မင်းကြီးထင်တာထက် ရဲရင့်တယ်၊ သတ္တိကောင်းတယ်။ အသေခံပြီး စွဲတ်တက်တာ”

ရေးနှင့်တွေးငါနဲ့ချို့နှင့် အမြိုး မရှိသောကြောင့် လူဟု သမှတ်ရင်း၊ သူသည် လူစစ်စစ်မဟုတ်ချေး၊ လူစစ်စစ်မဟုတ်သောကြောင့် ‘လယ်သမားထွေ မည်သည်’အတွက် သည်၍ ရဲရင့်နေသနည်း’ ဟု မစဉ်းစားခြင်းဖြစ်သည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၆၁ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

သူတွင် လူစိတ်ကလေး အနည်းငယ်ရှိလျှင် အစိုးရအမည်ခဲ့ အက်လိပ်စားပြ တို့၏ လူမဆန်မှုကြောင့်ပါတကားဟု သဘောပေါက်မည်။ ထိုသို့ သဘော ပေါက်ခါမြှုဖြင့် လယ်သမားတို့၏ သေမထူးနေမထူးဘဝကို ရိပ်စားမိမည်။

ယခုသော်ကား သေနတ်အားကိုပြင့် ဘဝင်မြင့်နေသော ရေးနီးသည် ရာဇ်ဝတ်ဝန်ထောက် ဦးမောင်ကလေးအား မျက်နှာနီကြီးပြင့် စိုက်ကြည့်၏။ “မောင်မင်း သိပ်ကြောက်နေဖြီ ထင်တယ်” ပြောလိုက်လေ၏။

ဦးမောင်ကလေး အလွန်ရှုက်သည်။ မိမိအား ရှုတ်ချွမ်းဟု အားလည်း သည့်အလျောက် အရှိအသေးပြီး နောက်ကြောင်းသို့ ပြန်လှည့်ခဲ့လေ၏။ သူ့အထက်အရာရှိအား မကျေနပ်သောဒေါသသည် တောင်သူလယ်သမား တို့၏ ရွာများပါ၍ စုပြုကျရောက်လာတော့၏။ ဦးမောင်ကလေး ဦးစီးသော စစ်ဆေးပို့နှင့် နယ်ဘက်ပုဂ္ဂိုလ်များသည် နောက်တစ်နာရီတွင် အင်းကောက်ကြီး ရွာနှင့် ရေတိုက်ရွာ၊ ဟားရွှေကျော်ရွာတို့ကို မီးတင်ရှုံးလေ၏။

ရွာများကို မီးမန္တီမီးကောင်းနီးရာရာများကို လုယ်ကြွင်း၊ သမီးပျို့ များကို စောက်ခြင်းကား သူတို့အတွက် ထမင်းစား၊ ရေသောက် ကိစ္စသာ ဖြစ်တော့သည်။

အဲမြေနှင့်ရာကျော်ရှိသော ဟားရွှေကျော်ရွာကို မီးတင်ရှုံးပြီးနောက် ရဟန်းသာမဏေများကို ဆဲရေးနှင့်ထုတ်ကာ ကျောင်းပေါ်သို့ တက်နေ လိုက်ကြလေ၏။

ရာဇ်ဝတ်ဝန်ကြီးထံမှ စစ်က္ခ ၅၀ လာမည်ဟုသည်သတင်း၊ နယ်ပိုင် ဦးစုရှိနှင့် ဖြူပိုင်ဦးခင်တို့ကို အကူလွှတ်လိုက်ပြီဆိုသည့် အရေးပိုင်ထံမှ သတင်းတို့ကြောင့် ဦးမောင်ကလေး ဦးစီးသည့် လူသတ်စားပြများမှာ လွန်စွာ အားတက်နေကြ၏။

သို့လျှင် အားတက်ပြား၊ သို့လျှင် ရက်စက်ယုတ်မာပြပြား လယ်သမား သူပုန်တွေ နောက်တွန်းမသွားပေ။ တတိယနေ့တွင် မောင်းသံ တုက္ခရာ

ပုဂ္ဂိုလ်တိုက်

စစ်ကြေးသံ တည်ညံ၊ နဂါးကို ဂြိုန်သုတေသန၌ အောင်လဲတလူလူဖြင့် ချို့တက်လာကြလေတော့၏။

ဂြိုန်သူပုန်များသည် စစ်ကြောင်းသုံးကြောင်းခွဲလျက် သုံးမျှက်နှာမှ ချို့တက်လာကြသည်။ ဦးအောင်ကလေးနှင့် ဗြို့ပိုင်တို့လည်း သုံးနေရာ ခွဲပြီး အောင်ဆိုင်းနေရာက ဆီးကြွောပစ်ခတ်သည်။ ဂြိုန်သူပုန်များသည် ဦးစုရိန်း ဦးခင်တို့ မြင်ပူး ကြားပူးသော လယ်သမားများ မဟုတ်ကြတော့ပါ။ “ချုလဟာသတ်လဟာ၊ တက်လဟာ” အော်လျက် ဒလသောတိုးပြီးတက်လာ ကြသည်။ သေနတ်မှန်ပြီး လဲကျေသွားသူများကို ငံ့မကြည့်။ သူတို့ကို သေနတ်မှန်မည်လည်း မကြောက်ရွှေ့။ ကြီးမားသော လိုင်းလုံးကြီးအလား နှင့်တက်လာ၏။

တောသူတောင်သားဆိုလျှင် အလကားတို့ရွှောန်တွေဟု သဘော ထားခဲ့သော ကုလားနှင့်စစ်ပူလိပ်များ၊ အုပ္ပါသုသေသွားလောက် မြန်မာပူလိပ် များသည် ရှမ်းး၊ ဗမာ၊ ကရင် တောင်သူလယ်သမားတို့၏ ငပ်နေသော ဓာတ်မာန်ထကြောသည်ကို မြင်ရသောအခါ တဆတ်ဆတ်တုန်လာသည်။ ထိုအခါ ပစ်သမ္မာ လွှဲချော်သည်။

လွှဲချော်လေ ကြောက်လေ၊ ခုံကြောက်လေ လွှဲချော်လေဖြစ်ကာ ဖရိုဖရဲ့ ဆုတ်ခွာ ထွက်ပြီးကြေလေတော့သည်။

ပုလိပ်များသည် တောင်သူလယ်သမားများကို စော်ကားနှိပ်စက် စဉ်က အလွန်သတ္တိကောင်းခဲ့ကြသည်။ ယခုသော်ကား ဂရန်ထဲသို့ ထွက်ပြီး ရုံဖြင့် အားမရသေး။ မိမိ ပုလိပ်ဖြစ်ကြောင်း လူသိမည်စီးသဖြင့် ပုလိပ် ယူနိုင်းဟုသွေ့ အကုန်ခွေ့ပစ်သည်။ သေနတ်ကို ရှုက်ထားပစ်ခဲ့သည်။ ခါးကို သစ်ရွက်ပတ်ပြီး ခြော်းတည့်ရာ ပြီးလေတော့၏။

စစ်ပူလိပ်။

အနိုးရအမည်ခံ အင်္ဂလိပ်ဓားပြများ အလွန်အားကိုးသော မဏီမဒေသ

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၆၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

သားကြီးများလည်း ကြောက်ချေးကြောက်သေးပါကာ ဂရန်ထဲ ဝင်ပြီးပြီး
ကိုယ်တုံးလုံးဖြင့် ခြော့ဗျားလည်းကောင်းတည်ရှာ ပြီးတော့သည်သာ။

ရာဇ်ဝတ်ဝန်ထောက် ဦးမောင်ကလေးသည် ပတ်တုတ်၍မရသော
ပုလိပ်များနှင့် ရောနောက်ပြီးသည်။ သူတွင် မြင်းပါသော်လည်း နောက်ကျ
နေသည်။ မရိတ်သိမ်းရသေးသော စပါးပင်များကြားတွင် ပုန်းအောင်း
အောင့်သိမ်းနေသည်။

ပွဲဦးထွက် တိက်ပွဲတုန်းက အောင်ပြီအောင်ကာ ရပ်ကျွန်းခဲ့သော
လယ်သမားသူပုန်းများ ယခု မရပ်တန်းတော့ပါ။ စားရေးရိက္ခာ၊ အိုးအိမ်၊
သားမယား ဆုံးရှုံးခဲ့ပြီ။ အားလုံးဝကာဘီလူးပင် ထိုင်ပြီးရှိခိုးရအောင် ဒေါသ
ထွက်နေကြပြီ ဖြစ်ရာ အတင်းဖိလိုက်ပြီး လေးဖြင့်၊ လုံဖြင့်ပစ်သည်။ ဘားဖြင့်
ခုတ်သည်။

“ခွေးမသားတွေ သေပေတော့”

စပါးပင်များကြားမှ ရန်းခနဲပေါ်လာသော ဦးမောင်ကလေး။

ယခင်အခါက လယ်သမားသည် သေနတ်မြင်လျင် ပြားပြားဝပ်၏။
ယခု လယ်သမားကား ဆဲလည်းဆဲ၊ ပစ်လည်းပစ်သည်ကို မြင်နေပါလျက်
အတင်းဝင်ရောက် ထိုးခုတ်ကြတော့သည်။

သည်ပွဲကား သာယာဝတီဖြူပေါ်မှ အခန့်သား အမိန့်ပေးနေသော
ကုလားဖြူများ အရှက်ကွဲသောပွဲဖြစ်၏။ စစ်သား ၂၀ နှင့် ရာဇ်ဝတ်ဝန်
ကလေး ပျောက်နေသဖြင့် ကြံရာမရဖြစ်နေစဉ် ပိုပြီး အရှက်ကွဲစရာကြိုရ
ပြန်၏။ ဤသည်မှာ ပုလိပ်အမှုထမ်း လုဖေဖြစ်သည်။

လုဖေ၏ကိုယ်တွင် ဒဏ်ရာတွေ တင်းကြမ်းပြည့်နေ၏။ သူသည်
သာယာဝတီဖြူထဲသို့ အော်ဟစ်ပြီးဝင်လာ၏။

“ကယ်တော်မှကြပါဦးများ။ အမယ်လေး ဂုဏ်ဖွေ့တွေ။ ကြောက်ပါ
ပြီ့များ ဂုဏ်ကြီးတွေရာ”

ပုဂံဘုပ်တိုက်

အေးချမ်းတိတ်ဆိတ်နေသော ခရီးဖြူကလေးမှာ အထိတ်တလန့်
ဖြေးလွှားသူများဖြင့် ရွှေပုဂ္ဂိုက်ခတ်ကုန်လေ၏။

“ပြေးကြ ပြေးကြ။ ဂုဏ်သူပုန်တွေ လိုက်လာကြပြီ။ သေကုန်ပြီ၊
ပုလိပ်တွေ သေကုန်ပြီ။ ပြေးကြဟာ”

လူဖေသည် တစ်ဖြူလုံး ရတ်ရတ်သဲဖြစ်အောင် လျောက်အောင်
နှုန်း သာဂျင်တစ်ယောက်၏ လက်သိုးစာမိမှ အဆောင်ရပ်တော့သည်။
လူဖေမှာ သွေးပျက်နေပြီ။ သူသည် ဦးမောင်ကလေးဘားတွင် ကပ်နေ
ခဲ့သည်။ သူပုန်များကို အဆက်မပြတ် ဦးမောင်ကလေး ပစ်ခတ်နိုင်ရန်။
သေနတ်နှစ်လက်ကို ဆူလှယ် ယမ်းတောင့်ထိုးပေးနေခဲ့ရသည်။

သူတစ်သက်တွင် သည်မျှရဲရှင်သော လယ်သမားများကို မကြံစပါးပေး
သူတစ်သက်တွင် သည်နှင့် သားရဲမှုံးရဲစီးနေသော၊ သတ္တိကောင်းသော
လယ်သမားကိုလည်း မမြင်ပူးပေး ဦးမောင်ကလေးကို တစ်ယောက်တစ်ချက်
ပိုင်းဝန်းထိုးခဲ့တော့အခါ သူ ထွက်ပြေးခဲ့သည်။ သေနတ်သာမက
ယမ်းတောင့်သေတွေ့နှစ်လုံးကိုလည်း သူပုန်တွေ ရသွားချေပြီ။

သာယာဝတိရှိ အက်လိပ်များမှာ ရှုက်လည်းရှုက်၊ ဒေါသလည်းထွက်
သည်။ သို့အတွက် လွှန်ခဲ့သောနှစ်ရှုက်က ရောက်နေခဲ့သည့် စစ်ပုလိပ်တပ်ခဲ့
တစ်ခွဲဖြင့် မလုပ်လောက်။ ထပ်မံပေးရန် ရန်ကုန်သို့ လှမ်းတောင်းသည်။
များက်တစ်နှုံးဟွင် ပန်ချာပိတပ်ခွဲတစ်ခွဲ ရောက်လာသည်။ သို့သော် သည်မျှ
ပြိုလည်း အားမရသေးသဖြင့် ထပ်မံပြီး တပ်ခွဲတစ်ခွဲပို့ပေးပြန်၏။

ဘာမျှမရှိသော သည်ကောင်တွေကို မြေပြင်ပေါ်မှ အစတုံး သုတေသင်
စစ်ကြဟုသော အမိန့်နှင့် အတူ တပ်ရင်းတစ်ခုလုံးပါ ထပ်မံပို့ပြန်သည်။
ထိုတပ်ရင်းတွင်ကား ‘လွှေစွဲကန်း’ စက်သေနတ်များ ပါလာလေသည်။

ဌာနချုပ် အလဲတောင်နှင့် သုံးလေးမိုင်သာ ဝေးကွာသောနေရာတွင်
‘ပွဲ့’ မို့လုံးဟွေးသော အဆောက်အအုံတစ်ခုရှိသည်။ ကုလားဖြူများသာ

ပုဂ္ဂိုလ်တိုက်

၁၆၁ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

တည်းခိုနေထိုင်နိုင်ခွင့်ရှိသောကြောင့် ဗိုလ်တည်း သိမဟတ် ဗိုလ်ရုံဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်၏။

ထိနေရာတွင် ပျော်ဆွင်ရန်အတွက် ဖီးကလပ်အမည်ရှိသော သစ်တော့ အင်ဂျင်နိယာတစ်ဦး ရောက်လာသည်။ သူသည် မည်သည့်နေရာ၏ မည်သို့ ဖြစ်နေသည်ကို မသိပေး။

ရှမ်းဗား ကရင်သူပုန် လယ်သမားများမှာ နယ်ဘက်ပုလိပ်များ နည်းတူ စောက်နှင့်စက်သော ထိုကုလားဖြူကိုလည်း ချမ်းသာမပေး။ သူတို့ကျောတွင် ဖီးကလပ်နှင့် တပည့်များပေးသော အရှိုးရာများ သေရာ ပါအောင်ရှိနေသည် မဟုတ်တုံသလော။

သို့အတွက် ဖီးကလပ်နှင့်နောက်ပါများ တည်းခိုနေသည့် အဆောက် အအုံကို ပိုင်းဝန်းတိုက်ခိုက်သည်။ အဆောက်အအုံကို မီးတင်ကြသည်။ ယခု ဖီးကလပ်နှင့် တော့အပ် စာရေးတို့ သာယာဝတီသို့ ပြန်ရောက်မလာကြ။ သည်အတွက်လည်း ကုလားဖြူများ မီးခဲ့ပိုင်းမိသူနှင့် ဖြစ်နေကြသည်။

ထိုသူများအား လိုက်လဲရှာဖွေရန် သုံးဆယ်မြို့မှ တပ်ခွဲတွင် ဆင်းလာသည်။ တပ်ခေါင်းဆောင်မှာ ကပ္ပတိန်ရပ်ဆိုသူဖြစ်သည်။ တစ်ရွာဝင် တစ်ရွာထွက် နှုပ်စက်သတ်ပြတ် မီးရှို့ရင်း စုစုမဲ့သည်။ သည်မျှ စောက်နေသောအခါ ကမ်းနှီးစွာအရောက်တွင် အတိုက်ခံရတော့သည်။ ကမ်းနီးစွာသားများအား ကူညီရန် သဲဖြူစွာမှုပါ လာရောက်ကူညီသည်။

ထိုတပ်သည် ပဲရွာသို့ မသွားနိုင်သေး။ တိုက်ပွဲတွင် ဒက်ရာရသဖြင့် တရွေ့ရွေ့ ဆုတ်စွာနေသော သူပုန်များအား ဖမ်းဆီးသည်။ ဒက်ရာပြင်းထန်သဖြင့် မလိုက်နိုင်သူများကို ခေါင်းပြတ်ပြီး သာယာဝတီသို့ ယူလာသည်။

သူပုန်များကား ရန်သူအက်လိပ်တို့ အုံဉာဏ်ရလောက်အောင် ရဲရှင် လွန်းပါလေ၏။ တိုက်ပွဲတွင် ကျသွာအများ၊ အဖမ်းခံရသွာ သောက်သောက်လဲ ရှိပါလျက် သာယာဝတီသို့ ချိုတက်လာကြသဖြင့် ပေတည်း။

ပုဂံစာအပ်တိုက်

ထိသူပုန်များ ချိတ်က်လာကြခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျွုတိန်ရပ်၏
တပ်က ဖမ်းဆီးသွားသူများကို လုပ်ရန်ဖြစ်သည်။ အချုပ်ခန်းအနီးတွင်
လယ်ကွင်းကြီးရှိသည်။ ထိုလယ်ကွင်းမှာ စပါးရိတ်ပြီးသွားပြီ။ ဒုံးပါဆစ်
ပေါင်လယ် ရှိုးပြတ်တွေသာရှိသည်။

နေဝါးရိတ်ရောက်တွင် ရှိုးပြတ်တော်ထဲသို့ သူပုန်တွေရောက်လာပြီ။
ရှိုးပြတ်တော်တွင်ဝပ်လျက် အချုပ်ခန်းဘက်သို့ တန္ထားရွှေချဉ်းကပ်သည်။
သန်းဆောင်အရောက်တွင် စန်ရှိကို လုပြင်းပစ်သည်။ တစ်ပြိုင်နက်တည်းပင်
သူပုန်တွေ ညာသံပေးကာ တိုက်နိုက်တော့သည်။ အချုပ်ခန်းကို ဖျက်
တော့သည်။

သည်ဖွံ့ဖွဲ့တွင် သူပုန်တွေ မအောင်မြင်ပါ။ သို့ရာတွင် မရှုံးပါ။
အကြောင်းသောကား အဖိုးတန်သော ကောလာဟလသတင်းတစ်ရပ်
သာယာဝတီတစ်လွှား၌ ထင်ရှားပျုံလွှားသောကြောင့်တည်း။

ကောလာဟလကား:

“အချုပ်ကိုဝင်စီးတာဟာ ဂုဏ်ဖွံ့ဖွဲ့တွေ မဟုတ်ဘူး။ ရှိုးပြတ်တွေ။
ဆရာစံရဲ့သီခိုက်နိုးကြောင့် ရှိုးပြတ်ငုတ်တွေက အသက်ဝင်ပြီး ထတိုက်တာ။
အချုပ်မပွင့်ပေမယ့် ကုလားတွေသေတာ မြင်မကောင်းဘူး” ဟူသတည်း။

ထိုစကားသည် ဂုဏ်များ၊ ဂုဏ်လိုလားသူများအတွက် အားဆေး
ပေတည်း။ အက်လိပ်အား မှန်းတီးသူများသည် ထိုသတင်းကို အားရပါးရ
လွင့်ကြ၏။ အက်လိပ်ကို လိုလားသယောင် အပြင်ပန်းရှိသူများကလည်း
ရှုန်သူအက်လိပ်အား မလိုလားသည် အတွင်းစိတ်၊ တစ်နည်းဆိုသော် မွေးရာပါ
ပျိုးချစ်စိတ်ကြောင့် ထိုသတင်းကို တိုးတိုးတိတ်တိတ် လွင့်ကြတော့သည်။

ရွာတွေ တစ်ရွာပြီးတစ်ရွာ ပြာကျကုန်သည်။

မိန်းမတွေနှင့် ကလေးတွေ၊ သက်ကြီးရွယ်အိုတွေကို အပ်လိုက်ချိကာ
သာယာဝတီဘက်သို့ ကျေမောင်းနားမောင်းမောင်းသွားကြပြီ။ မိန်းမတွေကို

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၁၆၆ မ ဆင်ပြုကျွန်းအောင်သိန်း

မတရားပြုပြီး သတ်ပစ်သည်။ အမောဆိုသောကြောင့်၊ မကျွန်းမာသောကြောင့်ဟု အကြောင်းပြက်သည်။

ထိကဲသို့ အောက်ခြေသိမ်း ရက်စက်ယုတ်မှာပြသော်လား ကရင်၊ ဗမာ၊ ရှမ်း တောင်သူလယ်သမားတို့၏ ဂြိုန်သူပုန်များကား နောက်တွန် မသွားပေ။ မိဇ္ဈာဒိနို့ ဗားပြသူယုတ်သုတ်သင်ရေး စိတ်ဓာတ်မှာ မယိုင်နဲ့ချေ။ သို့ကြောင့်လည်း ဗားရွှေကျော်အနီးတွင် စခန်းချေနေသည့် လွှာဂါန်းသုံးလက် ပါသည် ရန်သူလှယုတ်မှာ မှုဒိန်းဗားပြများကို တိုက်ခိုက်ရန် ရောက်လာကြခြင်းပေတည်း။

၁၂၅၂ ရန်စ် ပြာသို့လဆန်း ၁၂ ရက်နေ့။

ကတ်တ်တူး၍တစ်နည်း၊ လယ်ကန်သင်းများများကို အကာအကွယ် ယု၍တစ်ဖုံး တပ်ချထားသော ရန်သူများသည် နံနက်လင်းလျှင်လင်းချင်း မောင်းသံကြားရ၏။ ရန်သူသည် သတ်မှတ်ထားသောနေရာသို့ ကတိက် ကရိုက် ပြုးကြ၏။

ထူပိန်းနေသော နှင်းထူကြီး၏ နောက်၌ နိုင်သောအပိုင်းကြီး ပေါ်လာသည်။ မောင်းကြီးသံသည် နီးကပ်လာပြီ။

နိုင်အပိုင်းကြီးမှ ရောင်ခြည်များ ဖြာထွက်လာပြီ။ ရွှေဝါရောင် စပါးပင် များသည် နေလုံးကြီးအား တောက်ချွန်းသောအရောင်များဖြင့် ကြိုဆိုကြသည်။ နေရောင်အောက်တွင် အလဲကြီးတလူလူပေါ်လာသည်။ နဂါးကို ဂြိုန်သုတ်သည့်ဖုံးရေးခြေထားသော ဂြိုန်းအလဲတော်ကြီး။

ဂြိုန်တပ်ကြီးကို သုပဏ္ဏကဂ္ဂနာရာအ၏ လက်ရင်းလိုလ်နှစ်ဦးက ဦးဆောင်လာသည်။ ‘နေသူရိုန်နောရထာ’ ဘွဲ့ရ လိုလ်ပိုးချစ်။ သူသည် ဂြိုန် အလဲတော်ကြီးကို ကိုင်ဆောင်လျက် ရှေ့ဆုံးမှ ချီတက်သည်။ သူနောက်မှ ဗားလှတ်ကို ရွှေယမ်းလျက် ပါလာသူမှာ ‘ရဲရဲကျော်ထင်’ ဘွဲ့ရ လိုလ်ပိုးဆော်ဖြစ်သည်။

ပုဂံစာအပ်တိုက်

“ငါတို့ရွှေတွေကို မီးရှိတဲ့ ရန်သူတွေကို တိုက်ကြ”

“ငါတို့နေမ၊ အစ်မ၊ သမီးတွေကို ဖောကားတဲ့ရန်သူကို တိုက်ကြ”

“မြန်မာတစ်မျိုးသားလုံးရဲ့ ရန်သူကို ချေမှုန်းကြ”

သူပုန်တို့တွင် မထိရောက်သော နှစ်လုံးပြုသေနတ် အလက်နှစ်ဆယ် ခန်းသာပါသည်။ ထိရောက်သော ရိုင်ဖယ်သေနတ်ကား တစ်လက်သာ ပါသည်။ ကျေန်လူများမှာမူ စား၊ လွှဲနှင့် ကောက်ဆွဲ၊ နှစ်ပက်ချွှန် ဒုးလေး များသာပါသည်။

ရန်သူတပ်ကို သူပုန်များမြင်ပြီ။ လူဖြစ်လိုက်သည်။ “တက်ကြ၊ တက်ကြ” အော်သံများ “ကျားဘသား” အားပေးသံများသည် မိုးလုံး ညုံသည်။ ပစ်သူကပစ်သည်။ စား၊ လွှဲ၊ ကောက်ဆွဲများ ကိုင်မြှောက်လျက် ပြီးတက်သွက် ပြီးတက်လာကြသည်။

ရန်သူသည် လယ်သမားများအား ဦးမြိမ်သက်ခွာ စောင့်ဆိုင်းနေသည်။ ကိုက်တစ်ရာအတွင်းသို့ လူလိုင်းလုံးကြီး ရောက်လာပြီ။ စက်သေနတ် သုံးလက်က စတင်ပစ်ခတ်သည်။ ထွေးခနဲ ထွေးခနဲ ကျေကျေသည်။ မိုင်းခနဲ မိုင်းခနဲ လဲပြီကျေသည်။

မိုလ်ဖိုးချစ်သည် ဒုးထောက်ကျေသွားရာက နှဲမောရင်အံ့ကို လက်ဝါး ဖြင့်ဖိုင်းထာရပ်သည်။ မိုလ်ဖိုးဆော့ကား ယိမ်းထိုးနေပြီ။ တစ်ကိုယ်လုံး သွေးချင်းချင်းနိနေသည်။

“တက်၊ တက်၊ ဂြုဏ်းသွေးကိုပြုကြ”

စားကိုမြှောက်ရမ်းပြီး မိုလ်ဖိုးဆော့ အော်ဟစ်သည်။

ကရင်၊ ဗမာ၊ ရှမ်း လယ်သမားများသည် တဗုံန်းဗုံန်းလဲကျေသွားသူ များကို မမြင်ဘိသကဲ့သို့ အတင်းပြီးတက်လာကြသည်။ ကန်သင်းတွေ့လျှင် ဝပ်လိုက်၊ ကန်သင်းကိုခုန်ပြီး ဝပ်လိုက်ဖြင့် မလျှော့တမ်း မကြောက်တမ်း တက်လာသည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၆၁ မ ဆင်ဖြေကျွန်းအောင်သိန်း

သူ့ပုံစံတို့တွင် မပြောပလာက်သော သေနတ်အနည်းငယ်သာဟါသည်။ ရန်သူတွင် လူစွေးတက်စေ သေနတ်ပါသည်။ တက်လာသမျှကို စိမ်ပြောနပြီ ပစ်ချေသတ်ပြတ်နေသည်။

သို့သော် ကြောက်ခုံ၊ ဟန်ပြုသူ တစ်ယောက်မျှမရှိ။ ဆုတ်သွားသူ တစ်ယောက်မျှမဖြင့်ရ။ သေနတ်သံနှင့်ပြိုင်လျက် အော်ဟတ်မြဲ အော်ဟတ်၊ တက်မြဲတက်လာနေသောအခါ ရန်သူတွေ့လှုပ်လာသည်။ ပစ်သတ်နေသည့် ကြားက နီးသည်ထက်နီးလာပြီ။ ဂိုင်းမိရန်လည်း နီးကပ်လာပြီ။ သို့ ကြောင့် ရာဇ်ဝတ်အပ် သိန်းခံသည် လှည့်လမ်းကူးရှိတပ်သို့။ စစ်ကူတောင်းရန် မြင်းတစ်စီးပြင့် ထွက်ခွာသွားလေ၏။

နံနက် ၉ နာရီခန့်က စတင်သောတိုက်ပွဲသည် မွန်းတိမ်းသော်ငြား မရပ်စဲသေးချေ။ ပိုလိုပိုးချုပ်လည်း ကျခုံးသွားပြီ။ ပိုလိုပိုးဆော်၏ အမိန့်လေး သံလည်း ပျောက်သွားပြီ။ သို့ရာတွင် ကရင်၊ ဗမာ၊ ရှမ်းလယ်သမားများကား လက်တစ်ကမ်းတိုက်ပွဲ ပြင်ဆင်နိုင်ရန် ဆက်လက်ကြံးစားဆဲသာရှိသေး၏။

လူလိုင်းလုံးကြီးကား လျော့ပါးသွားသည် မထင်ရ။ တိုး၍ လာသည့် ထင်ရ၏။ ရန်သူများမှာ စိမ့်ပြီးကြောက်လာကာ နေရာကောင်းမှ ရွှေ့ပြီး နောက်ဆုတ်သည်။ နေလုံးကြီးသည် ချွေးလူးသော ပပါးတောကြီး သွေးလူး နေသည်ကို မကြည့်ရသည့်အလား အနောက်ဘက်တောစပ်သို့ တိုးဆင်းသွားပြီ။

· လယ်သမားသူ့ပုံစံများသည် အမောင်ရိပ်ကို အားကိုးကာ လူချင်း ဝင်ပူးမည်လော့။ ကုလားပြုနှင့် ကုလားနက်များ ပုလိပ်များ တွေးချွဲသည်။ နေလုံးလည်း ပျောက်သွားပြီ။ ရန်သူသည် ကျကျဖြန့်ထားရာမှ စုပ္ပါးကြသည်။

ဆောင်းအမောင်သည် လျင်မြန်စွာ ရောက်ရှိလာပြီ။ ရန်သူ သွေးပျော် အောင် ကြီးမားသော ညာသံများလည်း ရှတ်ချည်းပျောက်ကွယ်သွားသည်။ ရန်သူမှာ ထိအခါတွင်မှ ဟင်းချုပ်ငွော့သည်။

ပုဂံစာအပ်တိုက်

ကြွန်များသည် အလောင်းတွေကို ထမ်းသွားရှုံး၊ ဒက်ရာရသွေးကို
တွဲပိုးသွားရှုံး၊ ကြောက်စိတ်မရှိကြပေ။ ဌာနချုပ်ပြုသော အလုတောင်ကို
ကာကွယ်ရန် ခံတပ်များ ညည့်တွင်းချင်းဆောက်သည်။ စစ်ကြောင်းများ
အဆင့်ဆင့်ချထားသည်။

လယ်သမားသူပုန်များကသာ ဌာနချုပ်ကာကွယ်ရေးကို အပုံတပ်င်း
ဆောင်ရွက်နေကြပြား ရန်သွားသည် ငါးရက်ကြာမှ စိုးတဝါးဝါးဖြင့် ရောက်လာ
ကြ၏။ ရန်သွားသည် ဖမ်းဆီးရမိထားသူများထံမှ 'ဌာနချုပ် အလုတောင်'
ဟူသည်ကိုသာရ၏။ မည်သို့သွားရသည် ဟူသည်ကိုကား မသိရပေ။
သာယာဝတီ၏ အရှေ့ဘက် ဘုရားမြိုင်ကွာရှိ ပဲခွဲးရှိုးမ ထောင်တန်းတစ်နေရာ။
သည်မျှသာ သီသည်။

လေးရက်အကြာတွင် အလုတောင်ရှိရာအရှုံးကို ငြောက်မံ့လာသော
ရန်သွားအင်အားမှာ တစ်ထောင်ခန့်ရှိသည်။ အရှုံးဘက်ပုလိပ်နှင့် သစ်တော်
ပုလိပ်၊ စစ်ပုလိပ်တို့ဖြစ်သည်။ ရန်သွားရှိရှိသွေး ရွာအားလုံးကို မီးရှိုး
ပစ်ပြီးပြီး။ တွေ့သွေးလယ်သမား၊ လယ်သွားအားလုံးကို ယာယီအချုပ်များသို့
ပို့ထားပြီးပြီ့ဖြစ်ရာ မေးမြန်းစုစမ်းစရာ လူမှတွေ့း။

ဤသို့ဖြင့် ရေကြည်ချောင်းနှင့် သုံးဆယ်ချောင်း ဆုံးသည့်နေရာ၏
'ရေကြည်ဝ' စခန်းသို့ ရန်သွားတပ်ကြီး ရောက်လာသည်။ ထိုအချိန်တွင်
တောင်တန်းကြီး၏ စိမ်းမှောင်သော သစ်ပင်များကြုံး၌ အလုပြုတစ်ခုကို
မသဲမကျွမ်းမြင်ကြရ၏။ သို့ကြောင့် ပုလိပ်နှစ်ယောက်ကို ကင်းထောက်
လွှတ်သည်။ နာရိုဝင်ပင် မကြာလိုက် သေနတ်သံများ ပေါ်လာပြီး ပုလိပ်
နှစ်ယောက်မှာ သွေးသံရဲဖြင့် ပြန်ရောက်လာကြတော့သည်။

ထိုနေရာမှစတင်ပြီး တောင်သူလယ်သမား သူပုန်များသည် သဲကြီး
မကြီး ခုခံတိုက်နိုက်တော့သည်။ ရန်သွားသည် တရွေ့ရွှေ့တိုးလာရာက
တောင်ပေါ်သို့တက်ရသည်။ သူပုန်များကား ရှိရာလက်နှက်ဖြင့် အသေခံပြီး

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၆၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ခုခံကြသည်။ ထိတောင်မှဆင်းလာပြီးနောက် ဒုတိယတွေ့သောတောင်မှာ အရှုံတောင်။

လယ်သမားသူပုန်များကား သေမထူးနေမထူးဘဝဖြစ်ရာ အသက်ကို မနဲ့မြောစတမ်း တိုက်ခိုက်ကြသည်။ ရန်သူဘက်မှ တစ်ယောက်သေလျှင် မိမိတို့အတွက် တစ်ထိုးအောင်မြင်ခြင်း မမည်ပါလော့။ သို့ကြောင့် မရကြာက် မရွှေ့ တိုက်ခိုက်ကြခြင်းဖြစ်၏။

တတိယတောင်ကား အလုံတောင်။

တောင်ခြေတွင် စခန်းတွေပွဲနောက် စသည်ဖြင့် စာတမ်းထိုးထား၏။ ရိုက္ခာ သို့လောင်စခန်းများလည်းဖြစ်၊ နောက်ဆုံးခံတပ်များလည်း ဖြစ်သည့်အတွက် အလောင်းချင်းထပ်၊ သွေးချောင်းစီးအောင် ရက်ဆက်ခုခံကြသည်။ ထိုခံတပ် များ ကျိုးပေါက်သွားချိန်တွင်ကား ရန်သူသည် အလုံတောင်ပေါ်သို့ အား နည်းသော ခုခံမှုများသာတွေ့ရပြီးတက်ရောက်သိမ်းပိုက်နိုင်တော့သည်။

အလုံတောင်ပေါ်သို့ ရန်သူတွေ ရောက်လာသည်အထိ သုပဏ္ဍက ဂြိုန်ရာဇာသည် သူ၏ဌာနချုပ်ကို မစွန်းခွာသေး။ စာရွက်စာတမ်းများကို သိမ်းဆည်းရန် လက်ထောက်ပိုလ်များအား အမိန့်လေးပြီး ရိုင်ပယ်သေနတ် တစ်လက်ဖြင့် ခုခံပစ်ခတ်နေသည်။

သူသော်မှ အသေခံတိုက်ခိုက်နေသေးလျှင် အမြားစိုလ်များ၊ အကြပ် တပ်သားများမှာသော် ဆိုဖွယ် မရှိပြီ။ သေနတ်ရှိသူက သေနတ်ဖြင့် တုတ်၊ ဓားနှင့် လှုံများ၊ ရူးလေးများသာရှိသူများကလည်း ရှိရာဖြင့် ပြန်လှန်တိုက်ခိုက် ကြတော့သည်။

သို့သော် ပန်ချာပီတပ်တစ်တပ်သည် ကျောဘက်မှ တက်လာကြပြီ။ လက်ထောက်ပိုလ် ပိုလ်ဖိုးသစ်နှင့် ပိုလ်ဂေါက်၊ ပိုလ်လှတွန်းတို့သည် သုပဏ္ဍကဂြိုန်ရာဇာအား ပြေးပက်ကြသည်။

ပုဂံစာအပ်တိုက်

“အရှင်မင်းကြီး၊ စစ်နှစ်ဖက် ညျပ်တော့မယ် တိမ်းရှောင်ကြပါနဲ့”

“မရှောင်ဘူးဟဲ့၊ ရန်သူကို ခုခံရင်းသေသာ မြတ်သယ်”

“အရှင်မင်းမြတ် တိမ်းပါးသွားရင် အရေးတော်ပဲ့ တိမ်းယိမ်းသွားပါ လိမ့်မယ်။ သင့်ရာမှာ ယာယိတိမ်းရှောင်ရင်း မိမ့်ခန့်ခွဲတော်မူပါ”

ပြောပြောဆိုဆို လက်ကိုခွဲ၊ ပါးကိုဖက်ပြီး ခေါ်သွားသည့်အတွက် ကန့်လန့်ကန့်လန့်နှင့် ပါသွားရလေ၏။ ရန်သူတား စစ်နှစ်ဖက်ညျပ်လျက် အဆောက်အအုံများကို တစ်ခုပြီးတစ်ခု သိမ်းပိုက်သည်။ မီးရှိုးသည်။ သည်အထဲတွင် မသယ်နိုင်သောကြောင့် ကျွန်ုင်မဲ့ခဲ့သည့် စာရွက်စာတမ်း အချို့ကို ပုလိပ်တွေ့သည်။ ဦးစိုးသိမ်း ဂျိမိဘို့အေး အခွဲခွဲများသို့ပေးပို့ရန် ရေးသားထားသောစာများ။

ဦးစိုးသိမ်း ဂျိမိဘို့အေး ဒွာန်ရှုပ်သည်လည်းကောင်း၊ ထိအသင်းချုပ် ကြီးနှင့် ဆက်သွယ်သော နယ်အသင်းခွဲများသည်လည်းကောင်း သိမ်းကျွုးပြီး မတရားအသင်း ကြညာခံရခြင်းမှာ ထိအကြောင်းကြောင့်လေတည်း။

သို့ရာတွင် ဆက်သွယ်ရေး အလွန်ညွှေ့သောအတ်ပြွဲရာ အကြိုးအကြေားမှ သွေးသောက်စုစုပေါင်း နယ်သိမ်း ဦးစိုးသိမ်း ဂျိမိဘို့အေးများမှာ ထိသတင်းကို မသိကြသေးချေ။

“မင်းလှကို တစ်ယောက်၊ ဆင်ပါဝ်ပဲကို တစ်ယောက် ပြီးကြစမ်း ကွယ်တို့။ အသည်အကြောင်းများ သိရမလဲးလို့”

“တင်ပါဘရား၊ အသင်းတွေ လောလောဆယ် ဖျက်သင့် မဖျက်သင့်”

ဆရာတော်ဘရားကြီး စဉ်းစားနေသည်။ အတန်ကြောမှ “အသင်း ဖျက်လိုက်ပါပြီးစာတင်ပေမယ် မင်းတိုင်းဝို့စိတ်ထဲကမဖျက်ရင် သည်အသင်း မဖျက်ပါဘူးလေ” ဟု ဖြည့်းလေးစွာ မိန့်တော်မူ၏။

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၁၇၂၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ဦးဝင်းမှာ တစ်မျက်နှာလုံး လင်းလက်သွားကာ “ဟုတ်သယ်ဘုရား၊ အလွန်အဖိုးတန်ပါလေသယ” ဟု ထောက်ခဲ့၏။

“သည်လိုပဲပေါ့၊ မတတ်သာလို့ ‘ကျွန်တော် ထွက်ပါပြီ၊ ကျွန်မ ထွက်ပါပြီ’ စာတင်သော်လည်း စိတ်ထဲက ငါဟာ သည်အသင်းသားပဲလို့ ခံယူထားရင် သူတို့ ဘာတတ်နိုင်မှာတုန်း”

“တပည့်တော်ကတော့ မလိမ့်တပတ် မလုပ်ချင်ဘူးဘုရား”

ကိုဇ္ဈာကျိုင်း၏ အပြောကြောင့် ဝံသာနလျှိုးတွေ လွပ်လွပ်ရှားရှား ဖြစ်သွားတော့သည်။

“တပည့်တော်တို့ ဘယ်အသင်း ကိုမှမဖျက်သုံးအပြင် သင်းတို့ဂိတ်ဆွဲ ဝင်စီးပြီး အတိအလင်း စစ်ကြော်ပါစိုးဘုရား”

ဆရာတော်ဘုရား ပြို့တော်မှုသည်။

“မောင်ပွဲင်း၊ အဲအဲ ဒကာကျိုင်း၊ မင်းနဲ့ ငါနဲ့ စိတ်ကျုံချင်း တူလိုက် လေကွယ်။ ငါသာ ကျွန်းမာရှင်၊ ငါသာ အသက်မကြိုးသေးရင်ကောင်းမှာပဲ”

“တပည့်တော် သဘောမတ္တဘူးဘုရား”

အလွင်အမြန် ကန့်ကွက်သွားကာ ဆပ်ပြောကျွင်း ဝံသာနလျှိုး ဦးစံရ ဖြစ်ချေသည်။

“ဟုတ်သယ်။ သူပုန်ထရအောင် ဘယ်မှာတုန်း သေနတ်”

ဦးစံရအား ထောက်ခဲ့သူမှာ ဆင်မှာနှစ်ရွာ ဝံသာနလျှိုး ဦးပေါက်ဆိန် ဖြစ်လေသည်။ သို့သော် ဓားမကောက်ရွာ ဝံသာနလျှိုး ဦးသာဆိုင်မှာမ တစ်သံထွက်၏။

“စိတ်လိုက်မှာန်ပါလုပ်ရင် မှားတတ်သယ် ဦးဝင်း၊ စဉ်းစဉ်းစားစား ချင့်ချင့်ချိန်ချိန်”

“ဟာဗျာ၊ စဉ်းစားနေမှတော့ ဘယ်မှာ သူပုန် ထဖြစ်တော့မတုန်း”

ဖြတ်ပြောသွားကား ကိုဇ္ဈာကျိုင်း မဟုတ်။ မင်းပြီးရွာ ဝံသာနလျှိုး

ပုဂံဘဏ်တိုက်

မောင်ကျောက်ခဲ့ဖြစ်စိုး။ “ဘယ့်နှင့်အဗျာ စဉ်းစားနေမှတော့ ထမင်းကတ်မှာတို့၊ သေမှာတို့ ပေါ်လာသာနဲ့ ကြောက်ပြီး ဘာလုပ်ရတော့မှာတုန်း” ဟု ဒေါနှင့် မောနှင့် ပြောပြီးမှ လေးလေးကြီး ပြောပြန်သည်။

“သေသွားသဲ့ သူကြီးဟောင်း လက်ထက်ကတည်းက အခြေမီးမြောက်ခဲ့၊ အမွှရှာခဲ့ပြီး ခဲ့ခဲယဉ်းယဉ်း ဖွဲ့ခဲ့ရသာ။ ဖူက်လိုက်ရမယ်ဆိုရင် ရှက်စရာ ကောင်းသွား”

“မဖူက်ရင် ဖမ်းမယ်၊ မင်း အဖမ်းခံမလား”

လျှောင်ပင်စောက်ရွှေ ဝံသာနလုကြီး ဦးဝင်း၏အေး

“အဖမ်းမခံရအောင် သူပုန်ထမယ် ပြောသာပါဘူး”

“ဘယ်မတုန်း သေနတ်”

“သူကြီးတွေဆီက လုမယ်။ ကင်းကတ်ကလေးတွေကို အလစ် ဝင်စီးမယ်”

ထိုအခါ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် လက်တစ်ဖက်ကို မမြှောက်နိုင် မြှောက်နိုင် မြှောက်လျက် ဟန်တားသည်။ အသံထွက်အောင် ကြီးစားပြီး မိန့်တော်မှသည်။

“တစိုးချင်းနှစ်ထွက်စာတင်ကြား အသင်းဖူက်သိမ်းကြောင်း စာရေးပြီးလည်း တင်ကြကွယ်တို့ ပစာနကျသာက ငါတို့အသင်းကြီး မပျက်ဘူး ဆိုသဲ့ စိတ်ထားပဲ”

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ခဏနားနေပြီးမှ “ခုနကပြောသဲ့ သတင်းစာကို မမြှောက်နဲ့လေ့” မိန့်တော်မှသည်။ မိန့်တော်မှဆဲမှာဟင် မောလာ သည်အတွက် အိပ်ရာထဲသို့ချွေပြီး လဲနေလေ၏။

“ဥက္ကဋ္ဌက ပျက်ဖို့ ထွက်ဖို့ သဘောတူနေမှတော့ အင်း... ကျူပ် တစ်ယောက်တည်း သဘော၊ အင်းလေ အသင်းအဖွဲ့ဖြစ်နေပြန်တော့ အများ ဆန့်ကို သဘောတူရတော့မှာပေါ့”

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၆၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ကိုရွှေကျိုင်းသည် မှတ်တမ်းစာအပ်ကိုဖွင့်ရာက တစ်ဆိုးအက်ကွဲသံ
ကြီးဖြင့်ပြောရင်းရေးခြစ်သည်။ တစ်ကျောင်းလုံးမှာ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ခွဲကျေပ်သံမှာပ တိတ်ဆိတ်နေချေသည်။

၁၂

နောက်တစ်နှစ်တွင် ပြစ်သည်။

မောင်ကျောက်ခဲ့သည် သတင်းစာ သုံးစောင်ယူပြီး ပြန်လာ၏၊
အကျိုးဆောင် ကိုရွှေကျိုင်း၏ အိမ်ထိုင်းထဲသို့ မဝင်ယေးဘဲ “ဆရာကျိုင်းရော၊
ဟုတ်သူဗို့” ဟု လုမ်းအော်ပြော၏။

အိမ်အောက်တွင် ဒေါ်မင်းဘာ်တစ်ယောက်တည်းရှိ၏၊ မရွှေခက်
သည် နောက်ဖေးဘက်မှ သုတ်သုတ်ပျော်စွာက်လာကာ “ကိုကျိုင်းမရှိဘူး၊
တော်တော်လေးကပဲ ကျောင်းကိုသွားသယ်” ပြောသည်။

“အိမ်ကစောင့်နေပါ မှာခဲ့လျက်သားနဲ့ဗျာ”

“ဘုန်းကြီးကြီး အတော်ပြစ်နေသယ်”

“ဟင်၊ မနေ့တုန်းကတော် ထူထုထောင်ထောင်ပါ”

မောင်ကျောက်ခဲ့သည် သုတ်ခဲ့ နောက်ပြန်လုည်းသည်။ ကျောင်း
ဘက်သို့ အသေးနှင့်ခဲ့သည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၆၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ကျောင်းကိုလမ်းမြင်ရချိန်တွင် ကျောင်းသားကယ်တို့၏ စာအံသုတိ
ကြားရမြှဖြစ်၏။ ယခု မကြားရ။ ပွဲ့များ၏ စာလိုက်သုကိုလည်း မကြား
ရချေ။ ရတ်တရက် ကြားစည်းနှင့် ထိုးစည်း ခေါင်းလောင်းသုများ ပြိုင်တူ
ထွက်ပေါ်လာသည်။ မှန်းတိမ်းပြီ။ ဆုမ်းစားခေါင်းလောင်း ထိုးသုမဟုတ်။

“ဟယ်” ခနဲ့ အောင်လျှက် အောင်ကျောက်ခဲ့ ပြီးသည်။ အုတ်လျှကား
အတက်တွင် သာမဏောင်ယူမှားနှင့် ကျောင်းသားတွေ စရုံးလိုင်နေကြ၏။
အောင်ကျောက်ခဲ့ ကျောင်းထဲသို့ပြီးဝင်၏။

“အမယ်လေး ကိုးကွယ်ရာ မဲပါပေါ့လားဘုရား”

ရဟန်းဒါယိကာမနှင့် ကျောင်းဒါယိကာမတို့၏ အောင်ဟစ်ဗိုင်ကြား
သုသည် လျှောက်လာ၏။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဘားပတ်ပတ်လည်တွင်
ရဟန်းတွေ လူခါယကာတွေ ပျားပန်းခပ်နေကြ၏။ ပစ္စည်းပစ္စယတွေ
သိမ်းကြား၊ အလောင်းကိုရောချိုးကြခြင်း ဖြစ်သည်။

“အမယ်လေး ဥက္ကဋ္ဌကြီးရဲ့သတင်းစာကလေးတောင် ဖတ်မသွားတော့
ပူးလားဘုရား”

အောင်ကျောက်ခဲလည်း ကျောင်းတိုင်တစ်တိုင်ကို ခေါင်းဆိုက်လျက်
အော်လိုက်မိလေ၏။ သူအသုကို ကြားလျှင်ကြားချင်း ကိုဖွောက်ချိုင်း ပြီးလာ
သည်။ လွယ်ထားခဲ့ လွယ်အိတ်ထဲမှ သတင်းစာတွေကို အင်းမရ ဆွဲယူ
ဖြန့်ကြည့်သည်။

ကြားစည်းသုနှင့် ခေါင်းလောင်းသုးထိုးစည်းသုများ မရပ်သေး။ ရွာထဲမှ
လူတွေ အပြီးအလွှားရောက်လာကြသည်။ ယောက်းများချည်း မဟုတ်။
မိန့်းမအချို့လည်းပါသည်။ သူတို့သည် အဝေးကြီးကတည်းက ဦးဆံ
ဟားလျားချလျက် အောင်ဟစ်ဗိုင်ကြားလာကြ၏။

ထိုလွှာအပ်၏နောက် အတန်လှမ်းလှမ်းမှ အေးဆေးစွာ ပါလာ
သူကား သူကြီးဖြစ်သည်။ ပါရှိဖြီ အမြဲအရုံသုံးယောက် ပါလာသည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

အရေးထဲတွင် နှစ်လုံးပြူးကြီးကိုလည်း တကားကားဖြင့် ထမ်းလာသေးသည်။

ဦးအဝန်သည် ဝေးနှီးဆရာတော်များထဲ တင်လျောက်စာကို ဦးပွဲင်း
သုံးလေးပါးခြေရဲ့လျက် တစ်ထောင့်တွင် ရေးသားနေ၏ ဆရာတော်ကြီး၏
သာဓကိုဇ်နသဘင် ဆင်ယင်ကျင်းပရေးအတွက် အစည်းအဝေးကျင်းပရန်
ကြရောက်ပါမည့်အကြောင်း လျောက်ထားစာဖြစ်၏ ၁

သူကြီးသည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဂုပ်ကလာပ်ကို ဦးချုပ်းလျင်
ပြီးချင်း တဲ့ခါးဝတွင်ထိုင်သည်။ “ထုံးစံအတိုင်းဆိုရင်တော့ တပါ်င်းလအထိ
ထားပြီးမှ ခမ်းခမ်းနားနား သြို့ဟုပြုပါတယ်ရမှာပဲ” ဟု စကားစသည်။

ဒကားစလာပဲ ထူးခြားသဖြင့် ဦးဝေန လုမ်းကြည့်သည်။ ကျောင်း
ဒါယကာနှင့် ရဟန်းဒါယကာ စသည်တို့ သူကြီးရှုံးသို့ လာထိုင်ကြကာ
“သူကြီး ဘာပြောသာတုန်း” ဟု မေးကြ၏။

“ဆရာတော်ရဲ့စူးပေနကို ဘယ်လောက်ကြာကြာ ထားခွင့်လဲးမယ်၊
ထုံးစံအတိုင်း ပွဲလမ်းသဘင် ကျင်းပခွင့်လဲးမယ် မလဲးဘူးဆိုသာ ဖြူဗိုင်ရုံးမှာ
အမိန့်ခံရလိမ့်မယ်”

“အသာဟာ သူကြီးလုပ်နေကျအလုပ် မဟုတ်ဖူးလား”

ခုတိယဆရာတော်အဖြစ် တစ်တိုက်လုံးကို အပ်ချုပ်ခဲ့ရသော ဦးဝေန
သည် ငှါြေည့်လိုက် လုမ်းကြည့်လိုက် လုပ်နေရာက မေး၏။

“မှန်ပါသယ်ဘုရား၊ လုပ်နေကျအလုပ်ကို အခုလို တက္ကးတကန်း
ပြောနေရသာ အကြောင်းရှိလို့ပါဘုရား”

အရှင်ဝေန ဧွေလာရသည်။ ဦးပိုင်းတွင် တင်ပျော်ခွေဝင်ထိုင်ရသည်။
“ဆိုစမ်းပါဦး သူကြီးလေးရာ အကြောင်းရှိပို့နည်း” ဟု မေးတော်မှု၏။

“ကိုယ်တော်လည်း အရိပ်အမြဲက် ကြားသင့်သလောက် ကြားပြီး
ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်ဘုရား။ အသာကတော့ ဝံသာနအသင်းတချို့ မတရားအသင်း
အကြည်ာခံရသာ။ အသင်းသူ့၊ အသင်းသားတွေ အသင်းဝင်အဖြစ်က

စုံစုံအပ်တိုက်

၁၆၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

နတ်ထွက်ရသာ။ ဒါဟာ သာယာဝတီဘက်မှာ ဆရာစံဆိုသဲ ဝံသာနတစ်ဦး
ခေါင်းဆောင်ပြီး သူပုန်ထလိုပါပဲဘုရား”

“သာယာဝတီနဲ့ တို့ရွှာနဲ့က အဝေးကြီးပဲဟာ”

“မဝေးပါဘူးဘုရား။ သာယာဝတီက ရထားစောစောစီးလာပြီး
ပြည်မှာဆင်း။ သဘောဆက်စီးလာရင် နေဝင်ရိတရောမှာ သည်ရွာကို
ရောက်ပါသယ်ဘုရား”

သူကြီးကလေး ကိုကျော်ဆင့်သည် စကားဆက်သင့် မဆက်သင့်
စဉ်းစားရင်း ကေးသီကိုအကဲခတ်၏။ ဆရာတော်၏ အလောင်းတော်ကို
ပြင်ဆင်ရင်း နေဖွဲ့ဖြေကြ၏။ မှုက်တော်မှခတ်ဘဲ သူကြီးအား စိုင်းကြည့်မေး
ကြ၏။ စုစုပေါင်း လူတစ်ရာအောက် လျှော့ဖွယ်မရှိ။

လေလာလာဘွင် ဖွဲ့ကိုရွှေ့သည့်ဘူး ပြစ်ဆေးမည်လော စဉ်းစားရသည်။
ဦးဝေနကလည်း “ဟ ဒကာကျော်ဆင့်ရာ၊ မင်း အကြောက်ကြီးနေသာ
ပါကွာ” ဟု ပြောနေပြီ။

“သူပုန်က သာယာဝတီဘွင် မနေဘူးဘုရား။ ဟာသီးတာ၊ ဒေးဒရဲ့
အင်းစိန်အထိ ပြန်သွားပြီဘုရား။ အသာဆကြာင့် တပည့်ဘော်တို့ ဘုန်းကြီးပုံး
ပွဲတော်မှာ လူတွေအများကြီးလာပြီး၊ မအပ်နိုင် မစီးနိုင်ပြစ်ပြီး သူပုံကြရင်
ဘယ်နှယ်လုပ်မတုန်း”

နားထောင်နေသွေးတွေ ဟင်းချုခြင်းမှာ ဆရာတော်၏
စုံပုံစည်းကားကား မပြစ်မည့်စီးသောဆကြာင့်ပြစ်သည်။ ထိုပုံစီးပွား
ထဲမှ ဝံသာနဲ့ အများစုံကဗျာမှ ဝါးသာနေကြသည်။ သူပုန်မီးလျှော့ကြီး ကူးစက်
လာစေချင်နေကြသည်။

ဟင်းချုသံအဆုံးဘွင် သူကြီးက ဆက်လက်ရှင်းလင်းပြပြန်၏။

“သည်အခြေအနေမှာ တပည့်ဘော် ဘယ်လောက်ပဲ ထောက်ခဲချက်
လေးပေးး မြို့ပိုင်မင်းရုံးတော်က ခွင့်ပြုမယ်မထင်ပါဘုရား”

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ဂိုင်းအံဖော့များ ဟင်းချုပြန်သည်။

“ဘုန်းကြီးပျော်တော်ကိုလည်း အခုလုပ်မှာမှ မဟုတ်သာ။ တပါင်းလ
ဆိုရင် သူပုန်အရေးလည်း ပြီးသလောက်ရှိရောပေါ့”

ကျောင်းဒါယကာ၏ အပြောကြောင့် ပရိသတ်မှာ လွှပ်လွှပ်ရှားရှား
ဖြစ်သွားသည်။ နှစ်ခြိုက်စွာ ခေါင်းညီတ်ကြသည်။

“သည်တော့ ဘုန်းကြီးပျော်တော်ကို တပါင်းလကျမှ ကျင်းပမယ့်
အကြောင်း အစိရင်ခံပါမယ်ဘုရား။ ခွင့်ပြု မပြုကတော့ ကမ္မသကာပေါ့”

ဦးဝေန ခေါင်းညီတ်လိုက်ရသည်။

သို့သော် မောင်ကျောက်ခဲ မြို့မှ သယ်လာသာ သတင်းစာသုံးအောင်
တွင် အားရွှေကျော်ဘက်၌ တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားသည် သတင်းမွှေသာပါသေး၏။
မပြောလျှင် မဖြစ်၍ ပြောရသော သူကြီး၏ စကားထဲတွင် သူပုန်မီး ပုံးနဲ့
သွားပြီဖြစ်ကြောင်း ပါရှိ၏။ သတင်းစာထက် ပိုမိုထိရောက်၏။ ဝံသာနထွေ
ဝမ်းသာအားရဲ လက်ပမ်းပေါက်ခတ်ကြသည်။

ရပ်ဝေးရပ်နီးမှ ဆရာတော်သမားတော်ကြီး အပါးနှစ်ဆယ်သည်
သွေးသောက်စုံကျောင်း ဆရာတော် ဦးသာသန၏ ရာဟနသို့ကြရောက်လာ
ကြသည်။ ထုံးစံအတိုင်းဆိုလျှင် သာစုကိုင်နာသာင်ကို မည်သည့်ရက်၌
ကျင်းပမည်ဟုသည်ကို ရပ်ရွာ၏သောသနနှင့် ဦးနိုင်းသတ်မှတ်ကြရန်
ဖြစ်သည်။ တာဝန်ခွဲရန် ဖြစ်သည်။ မည်သည့် ဆရာတော်က ပြာသာ၏၊
မည်သည့်ဆရာတော်က လောင်တိုက်၊ တလေး၊ ဆင်၊ ကရိုက်ဖောင်၊
ဗာတ်၊ အငြိမ့်၊ ယိမ်း စသည်ဖြင့် ရာဟနကုသိုလ်ရေးများ ခန့်ခွဲစီမံကြရန်
ဖြစ်သည်။

သို့သော် ဆရာတော်ကြီးတွေ မစီမံနိုင်၊ မဆုံးဖြတ်နိုင်၊ မြို့ပိုင်ရုံး၏
အမိန့်ကို စောင့်နေကြရသည်။ သူကြီးမှာလည်း ရွာတွင် နေရချိန်သည်းပြီး
မြို့ပိုင်ရုံးတွင် အချိန်ကုန်နေရသည်။ သုံးရက်ကြာမှ သူကြီးရောက်လာသည်။

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၁၆၃၀ ■ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

တေက်တက်ကြွေကြွေမရှိသော မျက်နှာကို မြင်ရုံဖြင့် သိကြပါပြီ။ အခြေအနေ မကောင်းဟူ၍။

မှန်ပါသည်။

အလောင်းတော်ကို အရှုံရုံ အခြေအနေများကိုထောက်ရှု၍ ရက်ရည် လများ အပူဇော်ခဲ့ထားရှိရန် ခွင့်မပြု။ အဆောင်အယောင် အခမ်းအနား လုံးဝမပါရှိဘဲ ခုနစ်ရက်အတွင်း သုသေနှစ်ထုတ်ကာ မီးသံ့ပြီးဟု ရမည်။

“ဟောသူကြီး၊ ကျွန်းတော်တို့အရပ်မှာ ဘာမှ လုပ်လုပ်ရွှေမရှိပါဘူးလို့ မပြောမှုးလားဟာ”

ဆင်ပါင်ဝဲဘာက်မှ ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါးက ငောက်ငမ်း၏။

“တပည့်တော် မပြောရုပါဘူးဘုရား”

“သည်ဘုန်းကြီးဟာ မင်းတို့ဆရာ မဟုတ်လား”

“ဟုတ်ပေမယ့် မိုးမပြီဖူး ပြီခဲ့သော် တပည့်တော် အာမ မခံရုပါဘူးဘုရား၊ သူပုဂ္ဂမီးကလည်း ပို့ပြီး ကျယ်ပြန့်လာပါတယ်ဘုရား။ တပည့်တော် တောင် ရွာမှာ ညာဒီပိခွင့် မရှိတော့ပါဘူးဘုရား”

မကြည့်မသာ ဖြစ်နေသော ဆရာတော်ကြီးမှာ “ဟော၊ ဟုတ်ကလား” ဆိုကာ ပါးစပ်ပိတ်သွားလေတော့၏။

ဟုတ်ပေသည်။ ဂြုဏ်သူပုန်သည် မင်းလောင်းမောင်သန့်နှင့် ဗွဲက ရသောသူပုန်တို့ထက် ပိုမိုစနစ်ကျသည်။ ခေတ်မိသည်။ ပြည်ခရိုင်ထဲတွင် လည်း သေမထူးနေမထူး တောင်သူလယ်သမားတို့၏ ဂြုဏ်သူပုန်ကြီးသည် ထက္ခနာပြီ။ ရမည်းသင်းခရိုင်တွင်လည်း အစပြုနေပြီ။ အဂံလိပ်ဓားပြ လူသတ်သမား အထိုးရမှာ အီနိုယရှိ စစ်တပ်များကိုပါ ခေါ်ယူရသည်အထိ ကြောက်ဆွဲတုန်လုပ်နေပြီ။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးများသည် သူကြီးအား အပြစ်မတင်တော့ပါ။ မိမိတို့ နှစ်သက်သည် မနှစ်သက်သည်ဖြစ်စေ၊ သူ ခွင့်မပြုဘဲ နွတ်တိုးလုပ်ရန်

ပုဂံစာအပ်တိုက်

မသင့်။ သူကြီးကိုလည်းကောင်း၊ ဖြို့ပိုင်အမိန့်ကိုလည်း ဥပောက္ဗြိုလျက် ဘုန်းကြီးပုံပွဲကြီးကျင်းပခဲ့သော် မည်သို့ဖြစ်မည်နည်း။

မည်သို့ဖြစ်မည်ကို မည်သူမျှ အတတ်မပြောနိုင်။

လူည်းတပ်ကြီး ချို့ တစ်သွယ်၊ ခြေကျင့်လျှောက်၍ တစ်နည်းလာရောက်ကြမည့် ပရိသတ်သည် သိန်းချိပြီးရှိမည်။ ထိုပရိသတ်သည် ဗာတ်ပွဲကြည့်ကာ၊ ရုပ်သေးပွဲကြည့်ကာ၊ တလားလောင်တိုက်တွေကို ရွှေမောက်၊ အေးအေးစွာ ပြန်သွားကောင်းသွားမည်။

သို့မဟုတ်မှု၍ အနယ်နယ်အရပ်ရှင်တွင် မြန်မာတောာသူတောင်သားလယ်သမား၊ ယာသမားတွေ နိပ်စက်ခံရပုံ၊ အော်ကားခံရပုံများကို တစ်ခုတစ်ဦးက အော်ဟစ်လုံးအော်အံ့၊ “သူပုန် သူပုန် ထထ” ဟု မအော်ဟစ်ဘဲ နေပါလိမ့်မည်ဟု မည်သူ အာမခံနိုင်ပါသနည်း။

ခွင့်ပြုမိန့်မရဘဲ အာဏာဖိသန် ကျင်းပသောပွဲကို ပုလိပ်တွေ လာရောက်မတားမြစ်ဘဲ နေပါမည်လား၊ လာရောက်တားမြစ်သော ပုလိပ်အရေအတွက် မည်မျှ များများလာနိုင်ပါမည်နည်း။ ထိုပုလိပ်ကို လူထုပရိသတ်ကြီးက ကြောက်ခွဲပါမည်လား၊ ကလန်ကဆန်လုပ်သည်ဆိုပါရို့။ ပုလိပ်ကလည်း သေနတ်အားကိုးဖြင့် မည်းမည်းမြင်သမျှကို ပစ်ခတ်သည် ဆိုပါစို့။ သေကြေကြေ၊ အနာတရဖြစ်ကြမည်။ ထိုဖြစ်သမျှတို့သည် ဆရာတော်ကြီးများ အပေါ်သို့ စုပြုကျရောက်ရာ၏။

သို့အတွက် တစ်လုံးခေါင်းပြုသာ၌တစ်ဆောင်ပြင့်သာသယ်ဆောင်ရှုံး စီစဉ်သည်။ ဆိုင်းပွဲခံးစွာ၊ ကျက်စိတ်ဟောပွဲပင် မထည့်။ သို့ပါလျက်နှင့် လူတွေလာကြသည်။ ဆရာတော် ဦးသာသန၏ ရုပ်ကလာပ်ကို ရှိနိုးကြသည်။ ရှိနိုးသော်ငြား၊ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တပည့်ဒါယကာမှာ အနည်းစုသာပါသည်။ အများစုမှာ သွေးစည်းရန်လာသော ဝံသာနတွေ ဖြစ်ကြ၏။

ထိုပဲသာနများထဲတွင် ဒေးဒရဲနှင့် ဝက်ထီးကန်ဘက်မှ ခံသာန သုံးယောက်ပါသည်။ ထိုသုံးယောက် ရောက်လာခြင်းသည် သတင်းစာ အစောင်သုံးရာကို ဖြန့်ကြေးပေးလိုက်သည်ထက် ထိရောက်သည်။ ကိုယ်ပိုင် အပ်ချုပ်ရေးကို လက်နက်ဖြင့် တောင်းမှရမည်ဟု ယုံကြည်ရင်းစွဲရှိသော ခံသာနများသည် ဂြိုင်သူပုန်ထကြော်ကြီးကို နှစ်ထောင်းအားရ ကြော်ဆို ကြသည်။ မိမိတို့ ကျော်ဆွာများရှိ ကုလားကုန်စုံဆိုင်၊ တရာတ်ကုန်စုံဆိုင်များကို နှင့်ထုတ်ပစ်ရန် ကြော်ပြီး စိတ်ကူးကြ၏။

မြန်မာတောင်သူလယ်သမား၊ ယာသမား၊ ကိုင်းသမား၊ ကျွန်းသမား တို့၏ ကျော်ပြင်မှ အရောခြားကို ချွော်တီးများက ခွာယူကြ၏။ ဤသည်ကိုသာ လူသီများ၏။ တရာတ်ကုန်စုံဆိုင်၊ ကုလားကုန်စုံဆိုင်များက လည်လိုးသည် ကိုကား လူသီနည်းသည်။ လောလောလတ်လတ် အမြှေး ၃၀ ကျပ်ဖိုး ရရန်အတွက် စပါးပေါ်ချိန်၌ စပါးတင်းတစ်ရာပေးမည်ဟု လက်မှတ် ထိုးရသော အပြုအမှုယုတ်များကိုကား ပြောသူမရှိသလောက်ဖြစ်၏။

သို့သော ခံသာနကြီးများက သိသည်။ ထိုမတရားကောင်များကို ရှိုးရှိုးနှင့်ရှုံးမရ။ သူတို့နောက်တွင် သူကြီးရော ပုလိပ်ပါရှိသည်။ ယခု ကဲ့သို့သော အခါအခွင့်ကြုံဆဲတွင် အကြမ်းနည်းဖြင့် နှင့်ထုတ်ရေးသည်သာ အသင့်လျော်စုံး၊ အမှန်ကန်စုံးဟု မြင်ကြသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့်တက်ပြီး ကိုတွေ့စီး။

ပြန်သူလည်းပြန်သွား၊ ဆက်နေသူလည်း နေ၊ လာဆဲလူများလည်း အသစ်ရောက်လာသည်။ ရာာပန် သြို့ဟုရန် တစ်ရက်သာလိုက်တော့သည်။ ထိုအချိန်တွင်မှ သူကြီးအီမံသို့ တိုက်နယ်တွင်းရှိ အီမံထောင်စကုန် လာရောက်ရန် အမိန့်ထုတ်တော့သည်။

ဆယ်အီမံခေါင်းများသည် မိမိ၏ ဆယ်အီမံအတွင်းမှ တစ်အီမံ တစ်ယောက် မပါပါအောင် စောင့်ကြပ်ခေါ်ရသည်။ ရွာခေါင်းများမှာလည်း

ပုဂ္ဂိုလ်အုပ်တိုက်

လူစုံလူဖော်ခြင်း ရှိ မရှိ ကြပ်မတ်ခေါ်လာကြရချေသည်။

သူကြီးသည် ယာခွန်၊ ကိုင်းခွန်များ အလျင်အမြန် ပေးဆောင်ကြရေးကို နှီးဆော်ရန် ဆင့်ခေါ်ခြင်းမဟုတ်။ နှုက်ဖြန့်နှုက် နှုမထွက်မီ မြှုတိပို့ ခံတပ်ဟောင်းကြီးသို့ တစ်အီမီတစ်ယောက် မပျက်မကွက် လာရောက်ရန် နှယ်ပိုင်ရုံးမှ အမိန့်ကိုဖတ်ပြသည်။

ပတ်ပြုအပြီး၌ “မလာသုံးလုကို ကျေပ်က ဘာမှမလုပ်ဘူး။ သို့သော နှယ်ပိုင်ဝန်ထောက်မင်းကိုယ်တိုင် ဖမ်းမှုသဲ့ သက်ဆိုင်ရာ ဆယ်အီမီခေါင်းနဲ့ ရွာခေါင်းလည်း အဆစ်ပါလိမ့်မယ်” ဟူသည့် ခြိမ်းခြားခေါ်စကားဖြင့် အဆုံး သတ်၏။

ရွာအသီးသီးမှ လူများသည် ထၢြုံးမမေးး၊ တီးတိုးသာ မကျေမနပ် ပြောကြ၏။ သို့အတွက် ကိုယ်ကျို့င်း မနေသာ။

“နှုက်ဖြန့်ဟာ ဆရာတော်ဘုရားရဲ့ စူးဆုံး သြို့ဟုပါရမှာ။ အသာ ဘယ်နှယ်လုပ်မတုန်း။”

“ပြန်လာမှ သြို့ဟာပေါ့မျှ”

“သန်ဘက်ခါမှ သြို့ဟာလို့ကော မရဖူးလား”

သူကြီးသည် ခေါင်းကို တွင်တွင်ခါယမ်း၏။ “မရဘူး၊ မရဘူး၊ မြို့ပိုင်မင်း အမိန့်အရ နှုက်ဖြန့်မှာ မဖြစ်မနေ သြို့ဟာရမယ်” ဆို၏။

“သည်နေ့မှတိက်ပြီး ဆင့်ခေါ်ရအောင် ဘယ်လောက်များ အရေး ကြီးလို့တုန်း သူကြီးမင်းရာ”

မင်းပြီးရွာသားတစ်ယောက်က ထမေး၏။

“ငါ မသိဘူးဘွဲ့။ သိသလောက်ကတော့ ငါတို့တို့က်နယ်တစ်ခုတည်း မဟုတ်ဘူး။ တို့က်နယ်အားလုံးကို ဆင့်ဆိုထားသာ”

မည်သို့လျင် သူကြီး ရှင်းပြစေကောမူ ရွာသားများ မကျေနပ်ကြပါ။ ငါတို့ဆရာတော်အား မထိမ့်မြှင့်ပြုခြင်းဟု ကောက်ချက်ချကာ၊ တီးတိုး

ပုဂံစာအုပ်တို့က်

၁၆၃၄ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ပြောလျက် ထပြန်ကြသည်။ ယင်းသို့ မကျေနပ်သူပေါ်လေလေ၊ ဝသာနတွေ
ကြိုက်လေလေဖြစ်သည်။ သူတို့သည် အခွင့်သာခိုက်တွင် အကဲလိပ်ဓားပြ
ဆန့်ကျင်ရေးကို တွင်တွင်ဟောပြောကြသည်။

နောက်တစ်နောက်တော့တော့တွင်လည်း ရွာအသီးသီးမှ ရေဘူး၊
ထမင်းထပ်ကိုယ်စီဖြင့် တနဲ့နဲ့ထွက်ခွာလာသော လူအုပ်ကြီးမှာ “ကိုယ့်ဘုရင်
ကိုယ့်အရှင်သေင်၊ ကိုယ့်အနိုင်၊ ရသာဆိုရင် အခုလို သာသနတော်ကို
စောက်မှာမဟုတ်ဘူး။ မဟာဒါန်ဝန်ကိုယ်တိုင်တောင် ကြွလာလိမ့်းမယ်”
စသည် ပြောဆိုသံများကို ကြားနာလျက် မကျေမချမ်း လာခဲ့ကြလေ၏။

တိုက်နယ်အသီးသီးမှ သောင်းချီသော လူအုပ်ကြီးကို ဆင့်ဆိုထားပြား
နေရာထိုင်ခင်း တစ်စုံတစ်ရာ လုပ်မထားချေ။ ပိတ်ဖြူခေါင်းထားသော စားပွဲ
တစ်လုံးနှင့် ကုလားထိုင်အနုလ္လားကိုယ်သာ ရှိသည်။ ကိုဇူးကျိုင်းကား အဖြင့်
လျင်မြန်ထက်သန့်သည်။ ခံတပ်နှင့် အတောင်လေးငါးဆယ်ကွာသော
နေရာတွင် စိတန်းထားသော သဲအိတ်တွေကိုမြင်သည်။ ခံတပ်အတ်ရှိးကြီး
ကားတွင် စိုက်ထူထားသော အလဲများကိုလည်း မြင်ပြစ်အောင် မြင်သည်။

“ဘာလုပ်မယ်ထင်သတုန်း ဘကြီး”

တစ်အိမ်ထောင်လျှင် တစ်ယောက်လာရသောကြောင့် ကျားမနိုင်နှင့်
မိတ္တာတို့လည်း အိမ်ထောင်ဦးစီးအဖြစ် လာကြရသည်။ သူတို့ဘကြီး
ကိုဇူးကျိုင်း တစ်လှည့်၊ သဲအိတ်တွေတစ်လှည့် ကြည့်ပြီး ကျားမနိုင်က
မေးခြင်းဖြစ်၏။

“စစ်ရေးစစ်ရာနဲ့ ပတ်သက်မယ် ထင်သာပဲကွဲ”

“ဘယ်လိုစစ်ရေးစစ်ရာတုန်း ဘကြီး”

မိတ္တာ၏အမေး။

“သည်အိတ်တွေဟာ ပုလိပ်ဂါတ်တချို့၊ ကုလားစစ်သားတွေနောသူ
နေရာတချို့မှာ မြင်ဖူးလို့ ထင်ကြေးနဲ့ ပြောရသာပဲကွဲ”

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

“အားလုံး ြိမ်သက်စွာထိုင်ကြပါ။ ဝန်ထောက်မင်း ကြွေလာပါပြီ။ အမြန် ထိုင်ကြပါ”

အဝတ်ဖြူခေါင်းထားသော စားပွဲဘေးမှ အော်သံဖြစ်၏။ ရင်ပုံးအကျိုး တောင်ရှည်ပုဆိုးဝတ်ထားသည်။ မြစ်ပြင်မှတက်လာသော လေတွင်လည်း ခေါင်းပေါင်းစတရုလု လွှင့်နေသည်။ မြို့သူကြီးဖြစ်ဟန်တူသည်။

အကိုလိပ်ဓားပြဟ ထင်ရသော အသားနှိမ်ပုဂ္ဂိုလ် သုံးလေးယောက် သည် ပုလိပ်များခြေရလျက် ရောက်လာသည်။ သူတို့နောက်တွင် ကုလား စစ်သားတွေ သုံးဆယ်ခန့်လိုက်ပါလာသည်။

များပြားသောလူအပ်ကြီးသည် လူနှိမ်ပြုစပ်များထက် ကုလားနက် တွေကို ပိုပြီး စိတ်ဝင်တစားရှိကြ၏။ အတိအကျဆိုရလျှင် ထိုသူများ၏ ပခုံးပေါ်တွင် ထမ်းလာသောသောနှုတ်များနှင့် ထုံးဆန်းသော ကိုရိုးကားရား သေနှုတ်များကို မျက်လုံးကျွော်မတတ် ကြည့်နေကြ၏။

ထိုရန်သူအား ဆန်းကျင်တိုက်ခိုက်လိုပါက သေနှုတ်အကြောင်းကို သိရမည်။ ရိုင်ဖယ်ဆိုသည်မှာ မည်သည့်အရာနည်း။ က်သေနှုတ်ဟူသည် မည်သို့ရှိတတ်ပါသနည်း။

“စကားမများကြပါနဲ့။ ရာဇ်ဝတ်ဝန်မင်း အမိန့်ရှိပါလိမ့်မယ်။ ကောင်းမွန်ရှိသေစွာ နားထောင်ကြပါ”

မြို့သူကြီးဟုထင်ရသော လွှဲကြီးကပင် အောင်မြင်ခန့်ညားစွာ အော်ဟစ်သတိပေးသည်။ ချက်ချင်းပင် ကုလားထိုင်တွင်ထိုင်နေသော ပုလိပ် တစ်ယောက်က မြန်မာဘာသာဖြင့် ထပြော၏။

သူသည် ကျေးစွာအသီးသီးမှ တောင်သူလယ်သမားများအား သသေမေဓာန်၊ မြေခွန်များ အလျင်အမြန် ပေးဆောင်ရန် တိုက်တွန်းသည်။ ကမ္ဘာကြီးတစ်ခုလုံး၏ သုံးပုံတစ်ပုံမျှ ပိုင်စီးထားသော မြှုတိသွေးအနီးရအား မထိမ့်မြင်မပြုရန် သတိပေးသည်။ စားလုံမျှသာရှိသူများက ပြင်းထန်သော

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၁၆၃၆ ■ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

လက်နက်များရှိသည့် ပုလိပ်နှင့် အမဲ့ပုလိပ်များ စစ်သားများကို အံတုပါက အလွန်မိုက်မဲ့ရာကျကြောင်း ခြိမ်းမောင်းသည်။

သူသည် စတင်ပြောစက ဖုံးဖုံးဖိမိ ပြောသည်။ ပြောရင်း ဒေါသ ထွက်လာဟန်ရှိသည်။ မြန်မာပြည် ဒေသအချို့၌ လူဆိုးသူရှိးအချို့သည် သူကြီးများကိုသတ်ပြီး သေနတ်လု၊ ဂတ်များစီးနှင့်ပြီး လူသတ်သည် အတွက် စစ်တပ်က လိုက်လုန်မှုနှင့် သောအခါ များစွာ သေကြ ဒဏ်ရာ ရပြီး အချုပ်အနောင်ခံနေကြရသည်မှာ ဝမ်းနည်းဖွယ်ကောင်းကြောင်း၊ ဆွေမျိုးသားချင်းများနှင့် မကျေမကွင်း ပျော်ရွှင်စွာနေလိုပါက ဥပဒေကို ရိုသေလေးစားရန် လိုကြောင်း၊ မိမိတို့ကျေးဇားများတွင် သူပုဂ္ဂန်သကန်ဟု မသက်ဖွယ်ရာ တွေ့မြင်ကြားသိရလျှင် နီးရာဂတ်သို့ သတင်းပေးရမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ မြတ်သွေအဖိုးရ၏ နေမဝင်အင်ပါယာစစ်တပ်ကြီးတွင် တပ်ဆင် ထားသည့် လက်နက်များ မည်မြှုအစွမ်းထက်သည်ကို ကြည့်ကြစေလိုကြောင်း ပြောသည်။

ရပ်နေသာ ကုလားနက်စစ်သားများထံမှ အော်ဟစ်သံပေါ်လာ၏။ ကုလားနက်များသည် ဘယ်ညာသုံးယောက်တန်းလျက် အီတ်များဘက်သို့ ထွက်ခွာသွား၏။ သဲအီတ်များနောက်တွင်ရပ်သည်။ သေနတ်ချုသည်။ သဲအီတ်များနောက်တွင် ဝမ်းလျားထိုးသူထိုး၊ ထိုင်သူထိုင်သည်။

ကုလားနက်များ၏ အော်ဟစ်သံသဲသွားလျှင် အရပ်သားအချို့က လူရပ်များ သယ်ယူသွားကာ အုတ်နဲ့ရေားတွင် နိုက်ထူသည်။ လူတစ်ဖက်စာ ရှိသည့် သစ်တုံးကြီးတစ်တုံးကိုလည်း ထောင်ထားသည်။ နဲ့ရုတ်စက်ရိုင်းများ ရေးခြစ်ကြပြန်သည်။

အုတ်နဲ့ရေားတွင် လူများရှင်းလင်းသွားပြီ။ စောစောက ပရိသတ် အား စကားပြောခဲ့သော ရာဇ်ဝတ်ဝန်ထရပ်ပြီး အော်ဟစ်အမိန့်ပေးသည်။ သေနတ်သံများပေါ်လာသည်။ စက်ရိုင်းပစ်ခြင်းဖြစ်သည်။

ပုဂ္ဂန်တိုက်

တစ်ခကာရပ်သွားပြီး လူရပ်ကြီးတွေကို ပစ်ပြန်သည်။ ရင်ဘတ်နေရာ များမှ နိနိဂဲရဲအရည်တွေ ပန်းထွက်လာ၏။ ရွေဝတ်ဝန်၏ အသံပေါ်လာ၏။

“အခုပစ်မှာက စက်သေနတ်ဖြစ်တယ်။ ရိုင်ဖယ်ထက် အဆပေါင်း များစွာ ပြင်းထန်တာကို တွေ့ကြရလိမ့်မယ်”

ပေါက်ပေါက်ဖောက်သကဲ့သို့သော သေနတ်သံများ တရရပ်ပေါ်လာ သည်။ သေနတ်အများမဟုတ်၊ တစ်လက်တည်းက သစ်တုံးကြီးကို ပစ်ခတ် ပြခြင်းဖြစ်သည်။ တစ်နေရာတည်းကို ဘယ်ညာမွှေပြီး ပစ်ခြင်းဖြစ်သဖြင့် ပရိသတ်မှာ “ဟာ” ခနဲ့ အသံကြီးဖြင့် အော်မံကြလေ၏။

ပရိသတ် အော်မံခြင်းမှာ လူတစ်ပက်တရှိသော သစ်တုံးကြီးမှာ ခါးလယ်မှ ပြတ်ထွက်သွားသောကြောင့် ပေတည်း။

သေနတ်သံများ ဆိတ်စဲသွားပြီး

“တိုက်နယ်အသီးသီးမှရောက်ရှိလာကြတဲ့ ကျေးဇာသားများခင်များ၊ ပြတိသွေးအစိုးရမင်းရဲ့ အမှုထမ်းများမှာ ခုနက အစွမ်းပြသွားတဲ့ ထက်မြေက် ပြင်းထန်သော လက်နက်တွေ့ရှိတယ်။ အငြောင်းမှုအချည်းနှီး မစွန့်စားကြ ပါနဲ့လို့ သတိပေးခြင်းဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် မိမိကျေးဇာမှ မိမိ သားမယား ဆွဲမျိုးများနဲ့ ပျော်ဆွင်စွာ၊ အေးချမ်းစွာ၊ ပြမ်းဝပ်စွာ နေထိုင်ကြပါလို့ သတိ ပေးလိုက်ပါတယ်။ အားလုံးကို ကျေးဇားတင်ပါတယ်။ ပြန်နိုင်ကြပါပြီ”

ပရိသတ်ကြီး အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်ထု၏။

ကိုရွှေကျိုင်းသည် အများနည်းတူ မထသေးဘဲ အကြံတ်လျက် ထိုင်နေ၏။

“ဘကြီး။ ခုနကတုန်းက သစ်တုံးကြီးမှာ နတ်ကြီးငါးပါးအင်းချုပြီး ပစ်ကြည့်ချင်စမ်းလှသွား”

မိတ္တာအသံနှင့် ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့် ကျားမနိုင်၏အသံ ပေါ်လာ ပြန်သည်။

၁၆၃၀ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

“မင့်အင်းချထားလည်း သစ်တုံးကတော့ ဖွာရာကျွဲမှာပါပဲကွာ”

“ဘယ်က ဘလမ္မဖောင်ရန်းဖြစ်ရမှာတုန်း အစ်ကိုရ။ ကျွန်တော်တို့ မင်းပြေးရွာက လုပ်သေနတ်ငါးပြီး နတ်ကြီးငါးပါးအင်းကို ပစ်ကြည့်ပြီးပြီ။ ပစ်လိုကို မရဘူး”

“လုပ်သေနတ်ပဲကွာ။ မကောင်းလို့နေမှာပေါ့”

“တော်ကြေစမ်းကွာ။ ရန်သူကို တိုက်ချင်ရင် သူသေနတ်မျိုး ကိုယ့်မှာ ရှုအောင်လုပ်ရမယ်။ သူပညာကို ရအောင်လုပ်ရမယ်”

ကိုချွေကျိုင်း နားညည်းလာသဖြင့် ငောက်ငမ်းထရပ်သည်။ အတူ လာသူများနှင့် ရောည်ပလျက် ပါလာကြသည်။ တောသူတောင်သား ယာသမား လယ်သမားတို့၏ နစ်နာမှုကို စာနာစဉ်းစားခြင်းမရှိ။ လက်နက် အားကို ခြိမ်းခြောက်သော့ပွဲကြီးမှာ ရာဇဝတ်ဝန်၏စကားကြောင့် ဂြိုန်သူပုစ် ထနေကြောင်း သတင်းဖြန့်ပွဲကြီး ဖြစ်သွားလေတော့၏။

၁၃

“ဒေဝဒတ်အလောင်းနဲ့ မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော်တို့ ငါးဖြစ်စဉ်တုန်းက
တံငါသည်ရဲ့ ပိုက်ထဲမှာ မိသွားသတဲ့သားရေ့”

ဒေဝမင်းဘော်သည် တံတွေးတန်းကြီး တို့ချော်ချော်ချော်ဖြစ်အောင်
ဆေးလိပ်ကို ပါးစပ်တွင် တပ်လိုက်ဖြုတ်လိုက်လုပ်ရင်း ပြောနေ၏။

“အဲသာနဲ့ တံငါက ပိုက်ထဲမှုဆိသုင်းတွေကို လျော်စ်ထဲမှာ ပစ်ထည့်ပြီး
ပိုက်ကို ဆက်ချုသတဲ့။ ဒေဝဒတ်အလောင်းငါးက တယ်ယူပျုပ်ခုန်ပြီး လွတ်ရာ
လွတ်ကြောင်း ကြိုးစားပေမယ့် ဘုရားအလောင်းငါးမင်းကတော့ ပြုစ်နှ
သတဲ့။ ဒေဝဒတ်အလောင်း ငါး တယ်ယူပျုပ်ခုန်တာ မြင်တဲ့အခါ “မဖြစ်ပါဘူး၊
သည်ငါးဟာ” ဆိပြီး တံငါက အနားမှာရှိသဲ့ တုတ်နဲ့ရိုက်လိုက်သာ ခေါင်း
ကွဲပြီးသေပါလေရော့။ ဘုရားလောင်းငါးမင်းကတော့ လိုင်းပုတ်လို့ လေ့
စောင်းသွားတော့မှ တစ်ချက်တည်းခုန်လိုက်သာ ရေထဲရောက်ပြီး လွတ်ကင်း
ချမ်းသာသွားသတဲ့ကွယ်”

ကိုရွှေကျိုင်းသည် သူ့အမေရှုရှိ မြေပြင်ပေါ်တွင် တင်ပျော်ခွေထိုင်လျက်

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၆၄၀ မ ဆင်ပြုကျွန်းအောင်သိန်း

ခေါင်းကိုလည်း တွင်တွင်ညီတ်၊ ထမင်းကြမ်းကိုလည်း တစ်လှတ်ပြီး တစ်လှတ် နောက်မှ ရန်သူလိုက်လာဘိသိ၍ အပြုံးအလွှားခွဲ့နေသည်။

“သားလည်း စာတတ်ပေတတ်ပဲသားရယ်၊ အရိပ်ပြရင် အကောင် ထင်မှာပါ”

“သဘောပေါက်ပါသယ် အမေရယ်”

“တစ်ခုခု လုပ်မယ်ကြံတိုင်း အမောက် မင့်ချင်နေပါ။ အမောချွေးမနဲ့ မြေးကလေးကို ငဲ့ပါကွယ်။ အမေက သေခါနီးပါပြီ”

“အားလုံးကို ငဲ့ပါသယ်အမေ။ ကျူပ် သည်ဘဝရောက်လာသာကိုက အမောက်ငဲ့လို့”

ဒေါ်မင်းဆော်သည် သားအတွက် ရေနွေးကြမ်းတစ်ပန်းကန် လုမ်းလေးရှာက “ဓားဆိုသာ ကုလားကိုခုတ်ဖို့။ ကုလားဆိုသာ ငါတို့ ဓားကတေးဖို့” ဆိုသာကို မေ့ပစ်ဖို့ ပြောနေသာ မဟုတ်ဘူးနော်” ဟု ဆက်ပြောသည်။

“စိတ်ချုပါအမေ။ ကျူပ် မဟုတ်သာ မလုပ်ပါဘူး”

“ဟုတ်သာတွေ လုပ်လွန်းလို့ သတိပေးနေသာဟဲ့”

ကိုရွှေကျိုင်းသည် ဆန်ဆေးရည် အင်တုတဲ့သို့ ဇူးတော်သို့ ဇူးတော်သည်။ လက်ဆေးပြီးနောက် ဉားရာအဝတ်သာောင်းတစ်ထည်ဖြင့် ပါးစပ်ရော လက်ပါသုတ်သည်။ မအေးထဲ ပြန်ပြီးလာပြီး ခူးရော ခါးပါ သိမ်းဖက် မ ယူပြီး နေရာရွှေသည်။

“အဲသာက ဘာဖြစ်ရသာတုန်း”

“မတော်တဆ အမောကို ထိမှာ ဖိုးလို့ပါအမေရာ” ဟု ပြန်ဖြေရာက ကွပ်ပျော်အောက်မှ သစ်ဖျော်းသော ဓားမကြီးကိုခွဲထုတ်သည်။ ဆူးကော်သော ခက်ရင်းကိုလည်း ဆွဲထုတ်သည်။ ထို့နောက် ဆောင့်ကြောင့် ထိုင်ပြီး မိခင်အား ဦးသုံးကြိမ်ချု၏။

“ငါသား ဓားရန်ခပ်သိမ်း ကင်းဇြမ်းပါစော၊ ကြောင့်ကြခပ်သိမ်း

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ကင်းပြိုမ်းပါစွဲ။ သွားလေရာ လာလေရာမှာ ခလုတ်မထိ ဘူးမပြုပါစေနဲ့။ သည်သား၊ သည်မယားနဲ့ အိုအောင်မင်းအောင်နေရပါစွဲ”

အမေ့ဆုတောင်း ရှည်လွန်းသည်ထင်၏ ထင်သော်ပြား ကိုရွှေကျိုင်း သည် လက်နှစ်ဖက်ကို ဒူးပေါ်တွင်တန်းထားပြီး ဆူပေးဆုံးအောင် စောင့်နေပြီးမှ ထသည်။

“စောစောထပြီး သွားပါတော့သားရယ်။ အခုတော့ နေတောင် ထွက်နေပြီး အပြန် နေပူမှာပေါ့”

“ကျော်တို့ယာရဲ့ ဟိုဘက် ဘယ်လောက်ဝေးသာမှုတဲ့ အမေရယ်၊ ဆီးဆူးတစ်လည်းများ တစ်အောင့်ပေါ့”

မအေးရှေ့တွင် ဟန်လုပ်နေရသည်။ စင်စစ် ကိုရွှေကျိုင်း ရင်ထဲ၌ ဗျာများနေပြီး

‘နောက်ကျေနေပါပေါ့လား။ နောက်ကျေနေပါပေါ့လား’

ရင်ထဲ၌ မြည်နေသည်။

‘ကနေ့မှပဲ သည်မျက်စိက သာလောက်အိပ်ရသလား’ ဟူ၍လည်း ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကြိုတ်၍ အပြစ်တင်နေ၏။ လူည်းကို အိမ်အောက်မှ ခွဲထုတ် နားနှစ်ကောင်ကိုတပ်သည်။ စားနှင့် ခက်ရင်း ပစ်တင်သည်။ ရွှေခက်သည် သီးခြားမီးပို့ဆောင်ကလေးထဲမှ ရေဘူးနှင့် ထမင်းပြုပြုတစ်ဖက်၊ ကလေး တစ်ဖက် ခါးထစ်ခွင်လျက် ကိုယ်ပြည့်လက်ပြည့်ကြီးပြင့် ပြီးဆင်းလာ၏။

“ထမင်းအိုး တည်ထားတုန်းမှာ၊ ကလေးကို မျက်နှာသစ်ပေးရင် ရပါသယ်ကွား။ မင့်ဟာက အခုတော့”

ကလေးမှာ မျက်နှာမသစ်ရသေး။ မျက်ဘောင်တွေတွင် မျက်ဝတ်တွေ ခဲနေ၏။ မျက်လုံးတစ်ဖက်မှာ ဖွင့်၍ မရသေး။

“အရေးထဲမှာ မအော နောက်ဖေးသွားခါမှ သူ့ကိုပါ နောက်ဖေး တည်ရသေးသယ်။ မျက်နှာသစ်ဖို့ ဝေးလို့”

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၁၆၄၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ရွှေခက်သည် ထိမ္မသာပြုပြီး အိမ်အောက်သို့ပြီးသည်။ လျေကား အောက်သို့ပြီးကာ ဂုဏ်အိတ်ကိုပြုးယူလာသည်။ “ဖြည့်ဖြည့်သွားလည်း ရပါသယ်ဘာ” ပြောသည်ကို ကြားဟန်မတဲ့

“ဂုဏ်အိတ်မပါရင် ဘယ်လိုလုပ်ထိုင်မှာတူန်း”

“အေးဟာ၊ အိပ်ရာထနောက်ကျလို့ ငါလည်း ပျာနေသဟေး”

ပြောပြောဆိုဆို သားကို နမ်းသည်။ “အမ အေးသောက်ဖို့ မူမေး ဦးမယ်ဟေး” ဟု သတိပေးပြီး လည်းပေါ်တက်သည်။

“စိတ်ချု စိတ်ချု။ ဦးရင်သာ ခြေခင်းလက်ခင်း သတိထား။ ဆီးတော ထဲကို ပို့နိုင်မထိုးဘဲ မဝင်နဲ့”

ကျိုခနဲ ဝင်ရိုးမြည်သံတစ်ချက်ပေါ်လာပြီးနောက် နားလှည်းသည် လျှင်မြန်စွာ အိမ်ရိုင်းထဲမှ ထွက်လာလေ၏။ နားနှစ်ကောင်သည် နှင့်တံဖွဲ့ အတို့မခဲ့။ နှင့်တံမြောက်ရှုပြင့် သွောက်သွောက်လှမ်း၏။

ယာများသည် မိုးကိုမွော်လင့်နေကြ၏။ သို့ဖြစ်၍ မြင်မြင်သွေ့ နမ်း၊ ပဲောင်း၊ ငရှုတ်တို့သည် အမျိုးအမည်သာကွဲ၏။ ညီးနှစ်းနေပုံမှာကား တစ်ပုံစံတည်းဖြစ်သည်။ ယာခရိုးရှိ အချို့သာ ရှားစောင်းပြောသာဒ်ပင်များမှာ ကြာ့နှင့်တူသော အဖူးဖြူးကလေးတွေ ပြုနေကြသည်။ ပြုသာပြု၏။ မထွက်နိုင်ကြ။

ကိုရွှေကျိုင်းသည် ရှေ့သို့မွော်ကြည့်၏။ ဝယာသို့ ကြည့်၏။ ယာများတွင် လူရိပ်လွှေယောင်မြင်ရစေကာမူ မိန်းမသားနှင့် ကလေးတွေ ဖြစ်၏။ ရှေ့တေားလမ်းတွင်ကား လူရိပ်လွှေယောင်ဝေးစွာ၊ လူ၏နောက်ချုန် ဖုန်လုံးဖုန်တန်းသောသွေ့ မမြင်ရလေ။

“အင်း၊ အတော် နောက်ကျနေပါပြီကော”

ထိသို့ မြည်တမ်းရင်း တောာက်ခေါ်က်သံပေးသည်။ သွောက်ပြီးသော နားနှစ်ကောင်သည် ပြီးတော့သည်။ ဆီးခါးပင်များ စေစည်းအပ်ဆိုင်းနေသည့်

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

တော်ကြီးကလည်း ကိုရွှေကျိုင်းထဲသို့ ပြေးလာသည်။

သီးတော်တွင် နှားလူည်းတွေ ရောက်နေကြပြီ။ ဟိုနားတစ်စီး
သည်နားနှစ်စီး။ အချို့လူည်းများသည် ဒီးပင်တွေကို လူည်းပါ၍သို့ တင်နေ
ကြပြီ။ သီးခက်ဟု အလွယ်ခေါ်သော်ငြား အပင်တွေဖြစ်၏။ ရွာခရီး ယာ
ခရီးတွင် အပင်လိုက်ကေပလ္လာရှိကြသည်။

သီးချို့မဟုတ်၊ သီးချဉ်းမဟုတ်၊ သီးခါး ဖြစ်သည်။

သို့ကြောင့်ထင်၏။ မြေပြင်ဝယ် သီးမှည့်များပုံးနေ၏။ ကိုရွှေကျိုင်း၏
လူည်းသည် အရိပ်ရာဘတ် ရပ်၏။

“အဲသာလောက် စိရိယနည်းသဲ့ အကျိုးဆောင်၊ ဒဏ်တပ်ဖို့ ကောင်း
သက္ဌား”

သူလူည်းချွေတ်သည် စစ်စေးပင်ကြီး၏ ကျောဘက်ရှိ သီးချို့ထဲမှ
ထွက်လာရင်း ဦးစံရက လှမ်းအော်၏။

“အဲချို့မတော်ကြီးမှာ အမေ ထပြီး မူးနေလို့များ၊ တုံးကြီးခေါက်မှ
အိပ်ရသများ၊ အဲသာတောင် သတိထားပြီးအိပ်သာ”

“က လာ လာ။ လူစုံနေပြီ”

ကိုရွှေကျိုင်းသည် သစ်ဖျော်းဓားကြီးနှင့် ရေဘူး၊ ထမင်းထုပ်ကိုဆွဲကာ
သီးချို့ထဲသို့ ဝင်လိုက်လာသည်။ သီးချို့အောက်သို့ဝင်မိလျှင် အဆင်း
ပြဿာ ရောက်ကြီးတစ်ခုကို တွေ့ရသည်။ ရောက်တဲ့တွင်လည်း သီးပင်နှင့်
အဗြားချို့ဖျယ်များ လျော့ရှိလျော့ရဲပေါက်ရောက်နေပြား လူများကို ပြီးပြီး
ပြောက်ပြောက် မြင်ရသည်။

လူများကို မြင်ရခြင်းမှာ ခေါင်းပေါင်းစောင်များကြောင့် ဖြစ်၏။
ဆောင်းပေါင်းကိုသာ တစ်ညီတည်းဖြတ်ထားပါမှ ကုန်းပါ့မှ မြင်ရရန်မလွယ်။
အားလုံးနီးပါးမှာ အကျို့မပါသောကြောင့်တည်း။

ရောက်ရှိနေသော လူများထဲမှ အချို့သည် ကိုရွှေကျိုင်းအား

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၁၆၄၄ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

လုမ်းပြီး အပြစ်တင်ကြသည်။ ကိုရွှေကျိုင်းသည် အားလုံးကို သွားဖြုပြကာ ဉာဏ်ပင်စောက် ဝံသာနလူကြီး ဦးဝင်းဘေးတွင်ထိုင်နေသော လူစိမ်းအား တောင်းပန်သည်။ သူ့တောင်းပန်စကားမှာ ကုန်းပေါ်တွင် ပြောခဲ့သည့်အတိုင်း ဖြစ်သည်။

“အချိန်မတော်ကြီးမှာ အမေ မူးနေလို့ အခုလုံဖြစ်ရတာ တောင်းပန် ပါတယ်များ။ အခုလုံ စိတ်အားထက်သန်သူတွေ၊ သစ္စာရှိသဲ့ ဝံသာနတွေကို ရွှေးပြီး လျှို့ရက်ခေါ်ရသာကတော့ ဝက်ထိုးကန်ဘက်က သတင်းတွေ ဖောက်သည်ချချင်လိုပါပဲ။ ကဲ ထဲရာ”

ဦးဝင်းဘေးမှ လူစိမ်း ထရပ်လျှင် ကိုရွှေကျိုင်းက ဆက်ပြော၏။

“သည်မိတ်ဆွေဟာ ဉာဏ်ပင်စောက်က ဦးဝင်းရဲ့တူ ကိုဘမင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အခု သူက သူတိုဝင်ကိုထိုးကန်ဘက်မှာ ကျွန်းတော်တို့ကြော်ဖွဲ့စွဲနေ့ ပုလိပ်တွေ ဘယ်လိုတိုက်ခိုက်ပြီး အောင်မြင်ခဲ့သယ်ဆိုသာကို ကိုယ်တွေ ပြောပြုပါလိမ့်မယ်”

ကိုရွှေကျိုင်းအထိုင်တွင် ကိုဘမင်း၏အသံ ပေါ်လာသည်။

“ပြာသို့လကတည်းက သာယာဝတီ အားရွှေကျော်စွာဘက်က စတင်ပြီး ဂြော်သူပုန်ကြီး ထတာပဲဗျား။ အင်းစိန်ခရိုင်၊ သရက်ခရိုင်၊ ပြည် ခရိုင်။ ဒါတွေ တစ်ပြိုင်နက် ထမိုပဲဗျား။ စာအချိန်မိမရောက်၊ လူအချိန်မိ မရောက်လို့ အခုလုံဖြစ်ရတာဗျား။ ကျွန်းတော်တို့လည်း သကြံနှင့်လွန်မှပဲ စနိုင် တော့တယ်”

လယ်သမား ယာသမားမှားသည် ကိုဘမင်းမှက်နှစ်ကိုသာ မှုက်တော် မခတ်ဘဲ စိုက်ကြည့်နေကြ၏။ သူတို့သည် သူကြီးလူများ၊ ပုလိပ်များ ရောက်လာမည်ကို မစိုးရှိမပါ။ ကုန်းပေါ်တွင် ဓမ္မးတင်ရင်း ဓမ္မးခုတ်ရင်း ကင်းစောင့်ရန် လူဆယ်ယောက်ချထားသည်။

“စသာက ကျောက်ကွင်းစွာက စသာပေါ်ဗျား။ ဖောင်စုံစွာက ဒုတိယပါ့။

ပုဂံစာအပ်တိုက်

လူရတတ်တွေကို ဘာမှမလုပ်ဘူး။ သို့ပေသည့် ချစ်တီးနဲ့ တရာတ်၊ ကုလား
ကုန်စုံဆိုင်တွေတော့ ပါသဗျ။ အမိကကတော့ သူကြီး သေနတ်ရရှိပါပဲ။
အဲသည်နှစ်ရွာကလည်း စလိုက်ရော ရွာတိုင်းလိုလို ထက်တော့တာပါပဲ။
အဲ တတိယနေ့မှာ ကျွန်ုတ်တို့ရွာဘက်ကို ပုလိပ်တွေရော၊ စစ်ပုလိပ်
တွေရော ရောက်လာတယ်”

ထိုပုလိပ်များကို ခရိုင်ရွေးဝေးတင်က ခေါင်းဆောင်၏။
ထိုအဖွဲ့သည် အရေးတော်ပဲ စတင်သော ကျောက်ကွင်းရွာသို့ ဦးတည်
လာခဲ့စဉ် ဝက်ထီးကန်ရွာအနီးတွင် မြင်းဖြင့်လာသော သတင်းပေး သွား
ဖောက်တစ်ယောက်နှင့် တိုးမိတော့၏။

“မြို့မရွာမှာ သူပုန်ထဲ့ လူတွေရောက်နေကြတယ်သခင်”

“လူဘယ်လောက်များသလဲ မောင်မင်း”

“အများကြီးပါပဲဘုရား”

“သေနတ်တွေဘာတွေ မြင်ခဲ့သလား”

“မသိပါဘူးဘုရား”

· သတင်းပေးသည် ပုလိပ်မဟုတ်သဖြင့် စုံစွဲစွာ သိအောင် မကြိုးစား
ခဲ့ပေ။ မရှုတာအော်စတင်မူ ချက်ချင်း အရေးယူရန် ဆုံးဖြတ်ရတော့သည်။
သို့ဖြင့် စစ်ပုလိပ်အချို့ကို ဝက်ထီးကန်ရွာတွင် ထားခဲ့ကာ မြို့မရွာသို့
နယ်ဘက်ပုလိပ်များခေါ်ကာ အပြင်းလာသည်။

ဝက်ထီးကန်နှင့် မြို့မမှာ လေးမိုင်ခန့်ဝေးသည်။

ကြားရမြို့ဖြစ်သော ရွာ၏အဆင်တန်ဆာ အသံလုံများ မကြားရ။
ရွာအနီးမှ စောင့်ပြီး အော်စတင်အကဲခတ်သည်။ ဝင်ထွက်သွားလာနေသမျှမှာ
မိန်းမတွေချည်း ဖြစ်လေသည်။

အော်စတင်သည် ထူးခြားစွာ တိတ်ဆိတ်နေသည်ကို တွေ့ရပါလျက်
အရေးမစိုက်။ ဝင်ထွက်သွားလာနေသမျှထဲတွင် ယောက်ဂျားသနာ တစ်ယောက်

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၆၄၆ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

တစ်လေမွှေ မပါသည်ကိုလည်း ပမာမပြု။ ဓားလုံသာရှိသော မြန်မာတွေသည်
သူတို့အား မပုန်ကုန်ခဲ့ဟု တရားသေတွက်သည်။ အနည်းငယ်ပါလာသည်
စစ်ပုလိပ်များကို ရွှေထိပ်တွင် ထားခဲ့သည်။

“သူကြီး ဘယ်မှာတုန်း”

“သူကြီး မြို့တက်နေတာ ကြာပါပြီဘုရား”

သူကြီးမရှိပြား အော်စတင်သည် သူကြီးအိမ်တွင်သာ စခန်းချုသည်။
ထိုအခါ ခြေဆုပ်လက်နှစ်ပြုရသူမှာ ရွှေဆောင်း ဆယ်အိမ်ခေါင်းများ ဖြစ်တော့
သည်။ အော်စတင်သည် ချက်ချင်း လွှာစိုင်းသည်။ သူကြီးအိမ်မှ မည်မျှပင်
မောင်းထု စောကာမှ ယောက်ဗျားဟူ၍ ဒီနာကျိုးကန်းများသာ ပါဝင်သည်။
ကျွန်းသူများမှာ ကလေးငယ်ကို ခါးထစ်ခွင်ပြီး ကလေးကြီးကို လက်ခွဲ
လာသော မိန်းမတော့သာဖြစ်သည်။

အော်စတင်သည် လာသမျှလွှဲများကိုပင် တရားဟောသည်။

“မယ်မင်းတို့ ယောက်ဗျားတွေ၊ မောင်တွေ၊ သားတွေကို ပြောပြ
စေချင်တယ်။ ကျွန်းပိတ္တု မြိုတိသွေအစိုးရကို သူပုန်ထရင် ခါချဉ်ကောင်
မာန်ကြီးပြီး ဆင်ကြီးကို ကိုက်သလိုဖြစ်မယ်”

ပရိသတ်သည် ထောခန်းရယ်မော၏။

“မယ်မင်းတို့ ဘာရယ်သလဲ။ ကျွန်းပိ ရယ်စရာ မပြောဘူး။
မောင်ဆောမောင် သခင် ရယ်စရာများပြောသလား”

ရာဇ်ဝတ်အုပ်တစ်ယောက်ဖြစ်သော ဦးဆောမောင်အား လုညွှေမေး
နေစဉ် ‘ကျား’ ဟူသည် အသံနက်ကြီးပေါ်လာ၏။

ကျေးရွှေသို့ ရောက်တုန်းရောက်ခိုက် မသထာရစာများကို နွားငတ်
ရောကျ စားနေသော ပုလိပ်များ မော့ကြည့်ကြ၏။ ချထားသော သေနတ်
များကို အမြဲးအမွှား ကောက်ကိုင်ကြ၏။ သို့သော် နောက်ကျ၏။

လယ်သမား၊ ယာသမား ဂြိုန်းသူပုန်များသည် လက်တစ်ကမ်းကွာ

အထိ အိမ်များ၊ တဲ့များကို ခိုပြီး ချုပ်းကပ်လာခဲ့ကြို၏။ ဝမ်းခေါင်းသံကြီးများဖြင့် ကျေားခနဲ့ အော်ချိန်ဝယ် အော်စတင်မှာ အနီးကပ်ပစ်လိုက်သော လုံချက်က ရင်ဝက် ထုတ်ချင်းပေါက်ဝင်သွားပြီ။

ကလေးတန်းလန်းဖြင့် မိန်းမတွေ့ပြီးကြသည်။ အော်ဟစ်ကြသည်။ ကလေးတွေ့နိုင်သံ၊ မိန်းမတွေ့အော်သံသည် ဂျေနှစ်တို့၏ မာန်သွင်းသံနှင့် ရောထွေးနေသည်။ ရွာလုံးပျက်မတတ် ဆူညံနေသည်။ ရွာသူရွာသားတို့၏ မရှိမဲ့ ရှိမဲ့ မသထာရေစာတွင် စားမာန်ခုတ်နေမြို့သော ပုလိပ်များအနက် ငါးဦးသာ ဒရောသောပါး ထွက်ပြီးလွတ်မြောက်သွား၏။

“ပုလိပ်တွေ တော်တော်သေသလားဤ”

မင်းပြီးရွာသားတစ်ဦးက ဝမ်းသာသံကြီးဖြင့် ဖြတ်မေးသည်။

“သေတယ် သေတယ်။ အင်စပိတ်တော်တစ်ယောက်၊ ရာဇ်ဝတ်အုပ် နှစ်ယောက်၊ စာဇင်တစ်ကောင်၊ ပုလိပ်ငါးကောင်သေပြီး သေနတ်တွေကို ကြော်တွေ ရှာသွားတော့တာပဲ”

လယ်သမား၊ ယာသမားတွေ ပြီးသည်။ ဝမ်းသာအားရသံများ ပြုသည်။ “ကောင်းသယ်။ ပုလိပ်တွေ အကုန်သေဖို့ကောင်းသယ်” စသည်ဖြင့်။

“ကျွန်ုတ်တို့က ဝက်ထီးကန်ဗိုလ်ကို စစ်ပုလိပ်တွေ ရောက်လာ ကတည်းက ချောင်းကြည့်နေတာကလား။ ရာဇ်ဝတ်အုပ်တစ်ကောင်နဲ့ ပုလိပ် လေးကောင် ခွေးပြီး ဝက်ပြီး ပြီးလာပြီး မကြောခင်မှာ စစ်ပုလိပ်တွေ ထွက်သွားတာ မြင်ကတည်းက ဖြစ်ပြီဆိုတာ သိပြီ။ အဲဒါကြောင့် နောက် ယောင်ခဲလိုက်ကြည့်တော့ လူယုတ်မှာတွေပဲဗျာ။ သူပုန်ကိုရှာပြီး တိုက်တာမှ မဟုတ်တာ။ ရွာကို မီးရှို့၊ မီးလောင်လို့ ပြီးထွက်လာတဲ့ ကလေးတွေ၊ မိန်းမတွေကို ပစ်သတ်တာပါကလား”

တော်ခေါက်သံ တစ်ချက်။ သို့သော ပြိုင်တူပေါ်လာသဖြင့် သီးတော်တစ်တော့လုံး ဟိန်း၏။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၆၄၀ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သီန်း

“အဲဒီလို မတရားလုပ်တာကြည့်မနေနိုင်လို့ သူပုန်တွေက ထွက်တိုက
တော့တာပေါ့။ စစ်ပုလိပ်ကော ဘာကောင်လဲ၊ သေတာပေါ့များ။ ကျွန်တော်တို့
လူတွေကို ခေါင်းဖြတ်ယူသွားတယ်လေ။ စစ်ပေါင်း ခုနစ်ဦး”

“စစ်တိုက်သာပဲ သေမှာပေါ့။ သေပေါ့စေ”

“ဟုတ်သယ်။ ကလေးတွေ ခဲနဲ့ပစ်တမ်း ကစားသာကောင် ထိပ်ပေါက်
ခေါင်းကဲဖြစ်သေးသာပဲ”

လယ်သမား၊ ယာသမားတွေ အံကြိတ်ပြီးပြော၏။ လက်သီးဆုပ်ပြီး
ပြော၏။

“ကျွန်တော်တို့ ဂြုံးတွေရဲ့ ခေါင်းကို ဖြတ်ယူသွားပြီး ကတ်တဲရှေ့မှာ
ပြထားပေမယ့် မကြောက်ပါဘူး။ ကြောက်ဖို့ နေနေသာသာ ပိုပြီးမှန်း၊ ပိုပြီး
ဒေါသထွက်လာတော့တာကလား”

“ဟုတ်သယ်။ ငါတို့ တောသားတွေရဲ့ သတ္တိပြရမယ်”

“မြန်မာ့သွေး နိုသလားဟေ့”

“နိုသယ်ဟေ့၊ နိုသယ်”

သို့အတွက် ကိုရွှေကျိုင်း ထရပ်ရသည်။ ကြက်သားအုပ်မကြီး
အတောင်ကားသကဲ့သို့ လက်နှစ်ပက်ပြနဲ့ပြီး လက်ဖျားများ နိုမြေးပေးရသည်။

“ဒါ ဂြုံးအပေါင်းတို့၊ တရားဝင် အစည်းအဝေး မဟုတ်သုအတွက်
စိတ်ကို ချုပ်တီးကြပါ။ အဆွဲတို့ရဲ့ ရဲသတ္တိကို ပြရမယ့်အချိန်ရောက်လာ
တော့မှာပါ။ အခုတော့ သည်းခဲကြပါဦး”

သူ ပြန်ထိုင်သောအခါ ကိုဘမ်းက ဆက်ပြော၏။

“ကျွန်တော်တို့ တောသွေ့တောင်သားဟာ အလွန်အေးအေးနေချင်
တာပါများ။ ဆန်နဲ့ငါးပိုရှိရင် သောက်ရော်း ပင်ပေးပြီး အေးအေးနေတာပါ။
ဟော အေးအေးနေခွင့် မရတဲ့အဆုံးမှာ ဘယ်လောက်ပဲ ရက်စက်ပြပြု၊
ဘာသေနတ်ကြီးတွေနဲ့ ချောက်ချောက် မကြောက်တော့ပါဘူး။ ဂြုံးတွေကို

ခေါင်းပြတ်ပြပေမယ့် ပိုပြီးတောင် ဆိုးလာတော့တယ်။ ဟော ကျွန်တော်တို့ ဝက်ထီးကန်မှာ စမ်းသပ်တိထွင်တဲ့ ဝါသနာရှင် ပန်းပဲသမားတစ်ယောက်နဲ့ စစ်ပြန်တစ်ယောက်ပါင်းပြီး စက်သေနတ်လုပ်တယ်”

နားထောင်နေသူတွေ ပါးစပ်အဟသား၊ မျက်လုံးအပြူးသားဖြင့် အုံအားအသင့်ကြီး သင့်နေကြလေ၏။

“မြို့မရွာကို မီးရှိကတည်းက ဝက်ထီးကန်ဂါတ်ကို လက်စားချေချင် ပေမယ့် စက်သေနတ်ကျည်ဆန် နည်းနေသေးလို့ အောင်အည်းနေခဲ့ရတာ၊ အရက်အစိတ်ကြာမှ အင်းရွာနားမှာ စက်သေနတ်စမ်းနိုင်တော့တယ်”

စက်သေနတ် အစမ်းခဲ့ရသူများမှာ ဝက်ထီးကန်ဌာနအပ်နှင့် စစ်ပူလိုပ် များဖြစ်ကြသည်။ သူပုန်အင်အားက တစ်ရာ၊ ရန်သူက ဆယ်ယောက် ဖြစ်သဖြင့် ရန်သူမှာ သေသူသေ ဒက်ရာရသူရလျက်၊ ပနောင့်နှင့်တင်ပါး တစ်သားတည်းကျေအောင် ပြီးလေတော့၏။

‘သည်ကောင်တွေ စက်သေနတ် ဘယ်ကရသတုန်း၊ ဘယ်က ရသတုန်း’

သေသူလည်း အုံပြုလျက် သေရ၏။ ပြီးသူများလည်း သွေးလေ ဓမ္မာက်ခြား အုံပြုခြင်းကြီးစွာဖြင့် ပြီးရ၏။

စစ်ပူလိုပ်များ အုံအားအသင့် မပြုမဲ့ နောက်တစ်နွေးမှာယင် တောင်သူ လယ်သမားတို့၏ ဂုဏ်သူပုန်တပ်ကြီးသည် ဝက်ထီးကန် ပုလိုပ်ဌာနာကို ဝင်ရောက် စီးနှင့်ကြလေ၏။ အာလု (မူလအမည် မြေထဲ) ဘက်မှ စစ်ကူ မလာနိုင်စေရန် ကြိတင်ဖြတ်တောက်ထားသဖြင့် သူပုန်တို့ စိတ်ကြိုက် ဆင်နဲ့နိုင်သော တိုက်ပွဲဖြစ်ပေသည်။

“ကျွန်တော်တို့ သူပုန်တွေလည်း မသေမဟုတ်ပါဘူး၊ သေပါတယ်။ သည်ပွဲမှာ ပုလိုပ်ရော စစ်ပူလိုပ်ပါ အပြီးကောင်းသူပဲ လွတ်ပြီးတော့ အျော်တော်တို့ဘက်က လက်နက်ခဲယမ်း မီးကျောက်တွေ အများကြီး

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၁၆၂၁ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ရလိုက်ပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် အဆွေတိဘက်က ြိမ်ချက်သားကောင်းနေလို့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အောင်ပွဲသတင်းကို လာပြာတာပါ။ ပုလိပ်စစ်ပုလိပ် ကော်ရာ စစ်သား ဘာမှာကြောက်စရာ မရှိဘူး။ ထကြပါ၊ ကြောက်ပါ။ ထကြပါ ဂုဏ် အပေါင်းတို့”

လယ်သမား ယာသမားများမှာ “ဗိုလ်ထူပျက်ချည်း ယူဉ်တိုင်းလည်း စိမ့် မသရည်။ ချင့်ချွဲသို့မြင်သော် ပါးပြင်စက်စို့ လျှောရည်ယိုဘို့” ဝက်ထိုး ကန်ဘက်မှ သတင်းကို သွားရည်ကျကြော်။

“နောက်ထပ် ဘယ်ဘက်မှာ ဘယ်သူတွေထကြသေးတုန်းဗျား။ ခင်ဗျားတို့ တစ်နောရာတည်းလား”

“ဟုတ်ပါသယ်။ သိသမျှလေး ကြားစမ်းပါရစေ”

မစိပ်မကျေ ထိုင်နေခဲ့သူများ စုရုံးတို့ဆူလာသဖြင့် ကိုဘမင်းမှာ ထရပ် ပြန်၏။

“ကျွန်တော် သိသလောက် ပြောရရင် ပြည်ခရိုင်ထဲမှာ ဂုဏ် မထတဲ့ နောရယ်လို့ မရှိဘူးဗျား။ မှတ်တိုင်က ဗိုလ်ချက်စုဆိုရင် ပုလိပ်ရော၊ ကော်ရာရော သေလှအောင် ကြောက်ရတာကလား။ တစ်နောရာက တစ်နောရာကို သွားရင် လေးငါးဆယ်ယောက်နဲ့ မသွားခဲ့ဘူး။ သေနတ် စက်သေနတ်နဲ့ လွှဲငါးဆယ် တစ်ရာပါမှ သွားရဲကြတယ်။ ဒါပေမယ့် သူပုန်က မရှောင်ဘူး၊ တိုက်တာပဲ”

“ဗိုလ်ချက်စုလား၊ ဗိုလ်ချွဲစုလား”

“ချက်စုပါဗျား။ သူတေပည့်တွေက ခြေသော်တပ်နဲ့ ကျားတပ်ဆိုပြီး နေရာ ခွဲတိုက်သူဗျား။ ဗိုလ်ထူန်းမောင်နဲ့ သူတေပည့်ချွဲယုန်က ‘ကျားတပ်’ ကို ဦးစီးတယ်။ ဗိုလ်အုန်းညွှန်က ‘ခြေသော်တပ်’ တဲ့။ တပ်နှစ်တပ်ပေါင်းပြီး ပုတော်ကုန်းဘူတာကိုဝင်စီးလို့ မိုးရထား အသွားအလာ နှစ်ရက်လောက် ရပ်သွားသူဗျား။ တစ်ခါတလေကျတော့လည်း တကွဲတပြားစီ ပြို့တွဲတိုက်ကြ ပြန်ရောဗျား။ ပေါင်းတည်ဘက် နတ်တလင်းဘက်လည်း သူတို့ပဲဗျား”

ပုဂံစာအပ်တိုက်

ပေါင်းတည်နဲ့ ခပ်လှမ်းလှမ်းမှာရှိတဲ့ မြို့ကြီးကို ကျားတပ်ဝင်စီးတုန်းကများ
အိမ်နောက်ဖေးမှာ လုန်းထားတဲ့ ထဘီတွေ ပျောက်ကုန်ပါရောလား”

“ကျားတပ်နဲ့ မိန်းမထဘီ”

နားထောင်နေသူများ အံ့အားသင့်ကုန်ကြော်။

“မသေတဲ့ပူလိပ်ဟာ ယောက်ဗားအဖြစ်နဲ့ ထွက်ပြေးရင် လွတ်ဖို့
မသေချာတဲ့အတွက် ယဉ်နောင်းတွေချွေတ်ပစ်စားရင်ရှားပြီး ထားခေါင်းယော်
တင်သူတင်၊ ထဘီခြေသူခြေပြီး ပြေးလို့ ထဘီတွေ ပျောက်ကုန်တာပါ”

အဲ့ဉာဏ်များမှ ထိအခါတွင်မှ ရယ်မောနိုင်ကြသည်။

“အာလုနားက ရွှေပန်းတောမှာ ဖြစ်တဲ့တိုက်ပွဲမှာဆို ကုလားဗိုလ်ကို
ကျတာဗျာ။ သပြပင်၊ ဆင်တဲ့ကုန်း၊ ရေရှိပင်ဘက်မှာတော့ ဗိုလ်ချက်ရှုရဲ့
တပည့်ပဲ၊ ဗိုလ်ဖို့စောတဲ့။ ရွှေတောင်ဘက်မှာ ဗိုလ်ညီဗြို့”

ပရီသတ်ကြီးမှာ ပါးစပ်မှ အသံမထွက်ငြား အားကျသော မျက်လုံး
များဖြင့် တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် ကြည့်မီကြသည်။

“ဗိုလ်ပန်းမြိုင်ဆိုတာလည်း ပေါက်ခေါင်းနယ်မှာ ရှိသေးသဗျာ။
ဗိုလ်လှမောင်နဲ့ ဗိုလ်ဖျော်လည်း ရှိသေးသဗျာ။ သူတို့က သဲကုန်းဘက်မှား။
ပေါင်းတည်ဘက်မှာပဲ ဗိုလ်လှဆိုတာ ရှိသေးသဗျာ။ သူက ဝဲကြီးရွာက”

“မြို့မရွာဘက်မှာ ဘယ်သူခေါင်းဆောင်သတုန်းဗျာ”

“ကျွန်ုတ် သိသလောက်တော့ ဆရာမြုပ်ဗျာ။ သူဟာ ဂြုံးမထောင်
ကတည်းက ‘ဘာမှပြောမနေနဲ့၊ သေနှုတ်သာစုကြား၊ ဒါမှမဟုတ်လည်း
သေနှုတ်လုပ်တတ်အောင် သင်ကြား၊ သေနှုတ်ကို သေနှုတ်နဲ့မှ နိုင်မှား၊
သေနှုတ်ဆိုတာလည်း ရှိုင်ဖယ်အောက် လျှော့လို့မဖြစ်ဘူး’ ပြောလည်းပြော၊
လူယုံတွေကိုလည်း တိတ်တိတ်ပုန်းစုနေခဲ့တဲ့ ဝဲသာစုကြားပဲ့ပါ။ သရက်ခရိုင်
ဘက်က ဆရာဉာဏ်နဲ့လည်း တစ်ကြိုးတိတ်တည်း တစ်ဉာဏ်တည်းဆိုပဲ”

လယ်သမား၊ ယာသမားများမှာ ဂြုံးသူပုန် ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်၏

၁၆၅ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

အမည်ကို တစ်ကြိမ်ကြားရတိုင်း တစ်ခါအားတက်၏။ သူတို့သည် ဆရာ
ဉာဏ်၏အကြောင်းကို ပွဲတောင်းကြပြန်၏။ ကိုဘမင်း မပြောနိုင်ရှာ။
ဟသံဃာတဘက်တွင် ရဟန်းဝတ်ဖြင့် အိုလိပ်ဓားပြ ဆန့်ကျင်ရေးများ
ဟောပြောစည်းရုံးနေခဲ့ကြောင်း၊ သူ ရဟန်းမဝတ်မိက မင်းတုန်းသူနှင့်
အီမံထောင်ကျဖူးကြောင်း၊ ယနအခါ သူနှင့်အတူ ဉာဏ်ကလေးအမည်ခဲ့
ပိုလ်ဉာဏ်လည်း ထင်ရှားစွာ တွဲဖက်တိုက်ခိုက်နေကြောင်းများသာ ပြောပြ
နိုင်သည်။

မင်းတုန်းအမည် ပါလာသဖြင့် ဦးပဲ့ဦးခဲ့တို့၏ မြေးများသမက်များ
ခေါင်းထောင်ထသည်။ သို့ရာတွင် ကိုဘမင်းမှာ ပို၍ ခေါင်းထောင်အောင်
မစွမ်းဆောင်နိုင်ရှား။

နေချိုချေပြီ။

သူ့ခုက်ရန် အကြောင်းပြချက်ဖြင့် ရွာအသီးသီးမှ ထွက်ခွာလာသော
လည်းများတွင် ထုံးစံနှင့်အညီ သူ့တွေအပြည့်အမောက်ပါသွားရန် လိုအပ်
သည်။ လပြည့်ကျော်ရက်ဖြစ်သဖြင့် ရွာသို့ မမှာ်ငွောက်မှ သင့်မည်။
သို့အတွက် မချင့်မရ လူစွဲကြရသည်။

ကိုရွှေကျိုင်းနှင့် ဦးဝင်း မောင်ကျောက်ခဲတို့မှာ ယခုပင် တပ်ဖွဲ့လိုပြား
အချိန်မရှိတော့ပြီ။ အသက်ဘိုးအီမံ စည်းစီမံနှင့် လဲလှယ်ရမည့် အမှုတစ်ခု
အတွက် ပြီးစလွယ်လည်းလုပ်ရန် မသင့်သောကြောင့် “မကြောမိ အစည်းအဝေး
ထပ်မံမြတ်ကြားမည်” ဟူသည့် မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် လူစွဲလိုက်ကြရလေ၏။

ကိုရွှေကျိုင်းမှာ စိတ်အား များစွာဆုတ်ယုတ်သွား၏။ ဝါးကျည်တောက်တွင် ဝက်ဆီများနှင့်အတူထည့်ပြီး ဝါးဖြင့်ပင် အကျဖိုးလျက် မြှုပ်မြှုပ်ထားခဲ့သည် အဖော်ပြောင်းတို့သေနတ်မှာ သုံးမရတော့သဖြင့် ဖြစ်သည်။ ဝါးကျည်တောက် ပေါ်မှပတ်ထားသော ဆီစိမ်စက္ကာများက ဝါးကျည်တောက်ကို အကာအကွယ် မပေးနိုင်။ ကျည်တောက်ဆွေးသောအခါ ဝက်ဆီများ စီးထွက်ပြီး သေနတ်မှာ သံချွေးကိုက်နေပြီ။

ယာထဲတွင် အဖော်သေနတ်နှင့် ဦးဝါးသေနတ် ဂုဏ်ထားခဲ့သည် မှာလည်း ထိနည်းလည်းကောင်းပင် ပျက်စီးခဲ့ပြီ။ ထိုသေနတ်များမှာ ရိုင်ဖယ်နှင့် မယ်ဉ်နိုင်သောကြောင့် စစ်ရှုံးခဲ့ရသည့် သေနတ်များဖြစ်သဖြင့် ကိုရွှေကျိုင်း မနေမြော။ ပြောင်းတို့သေနတ်မှာ ကုလားသေနတ်။ ကျည်လည်း သုံးဆယ်ခုံ၊ ရှိသေးသဖြင့် နှုမြောသည်။

နွားစာစဉ်းသည်နေရာတွင် ကိုရွှေကျိုင်း လင်းတမိုင် မိုင်နေ့မီ တော့သည်။ ရွှေခက်သည် တအီအီလုပ်နေသောသားကို လင့်ထဲလာပို့သည်။

၁၆၅၄ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သီန်း

“ထမင်းအိုး ဆူတော့မယ် ဦးရင်၊ ခက္ခ”

ခက္ခခေါပါဦး ပြောမည့်ပါးစပ်သည် ပိတ်သွား၏။ လင့်မျက်နှာ မကြည်သာသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ သားကိုပွဲလျက် ပြန်လည့်သည်တွင် ကိုရွှေကျိုင်း ကပ္ပါယာ ထရ်ရသည်။

“ပေးလက္ခ၊ မင့်မှာလည်း သာလောက်လေးသဲ့အကောင်ကို လက် ခွဲလာပါတော့လား”

နေ့လားညလား ဖြစ်နေသဖြင့် မိုးနေခန်းပင်ပြင်ထားရပြီ။ သို့ပါလျက် ကလေးကို ချိလာသည့်အတွက် အပြစ်တင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ရွှေခက်ကား ထမင်းအိုးဝေကျမည့်နှီးသဖြင့် ပြေးထွက်သွားပြီ။

“ကဲ၊ တိတ်ကွား၊ ပါးစပ်ကြီး ပြီးစိတာ မလူဘူးကွဲ”

“လယ်ဂျင်တွားမယ်။ ဘဒ္ဒန်ရုံးအမ်းမယ်”

“လူလေး လာ လာ၊ အမေကြီးဆီလာ”

လယ်ပြင်သွားပြီး ပုစ္စနှုန်းနှိုက်လိုသော မြေးအား ဘွားအေက လှမ်းခေါ်၏။ မိမိကသာ ခနော်နှီးခနော်နှီးဖြစ်ပြား မြေးကို အလွန် အလို လိုက်သော ဒေါ်မင်းဘော်သည် လှဲနေရာမှ လွှဲလဲထ၏။

“မေဂျီးချိတ္ထားမယ်”

ကလေးသည် ဖအေးရင်ခွင်ထဲမှ လျောဆင်း၏။

“လူလေး မောင်ကောင်းစံ၊ လာလက္ခယ်”

ကိုရွှေကျိုင်းသည် သားကို မလွှတ်ပေး။ အမေသည် မြေးအလိုရှိသမျှကို လိုက်လုပ်ပေးမည်။ ထို့နောက် မောနေလေ့ရှိသည်။ သို့ကြောင့် ကလေးကို မိမိကိုယ်ပေါ်သို့ ခွာအထိုင်ခိုင်းပြီး ထရ်သည်။

“လယ်ပြင်ကို ခေါသွားလိုက်မယ်အမေ”

ပြောပြောဆိုဆို ခမောက်နှင့် ဗားကို ခွဲသည်။ အိမ်ရှေ့သူ့ အထွက် တွင် ကလေး၏နှုန်းနှင့် အိမ်ခါးနှင့် တိုက်မိသည်။ ကလေး၏နှုန်းနှင့်

ပုဂံစာအပ်တိုက်

တိုက်မိမည့်နီးသဖြင့် ခူးကျေးပြီး ထွက်ပါလျက် တိုက်မိသောကြောင့် ကလေးကို အောက်သို့ချသည်။ နှုံးကို လက်ဝါးပူကပ်ပေးသည်။

“ယောက်ဘားပဲကျာ၊ မနာပါဘူး”

“တွေးတောက်ကြီးရဲ့ ညျေးပါဂျာ။ အနာပါဘူး”

ကိုရွှေကျိုင်း ရယ်မောသည်။ “အမှုမြေးပြောသာ ကြားလားဖို့။” ဟု လုမ်းမေးသည်။

“ကြားပါတော်၊ ကြားပါ။ သွေးသောက်ကြီးရဲ့မြေးတဲ့ သူ့ကိုယ်သူ။ ဘတိကလည်း ပြပါတော်။ မြင်းစီးချင်ရသာနဲ့၊ သေနတ်ပစ်ချင်ရသာနဲ့၊ ဓားသိုင်းကစားချင်ရသာနဲ့”

ဒေါ်မင်းဘော်၏ စကားမဆုံးမိပင် ကိုရွှေကျိုင်းသားအဖမှာ အီမှု အောက်မှ ထွက်မိပြီးပြီ။ သား၏ နှစ်သက်ဖွယ်စကားကြောင့် ရယ်မောစဉ်က ရွင်လန်းခဲ့ရငြား ရွာလယ်လမ်းသို့ ရောက်ချိန်ဝယ် ကိုရွှေကျိုင်း၏ ရင်မှာ ပြန်လည်လေးလုရှု၏။

‘သေနတ်၊ သေနတ်။’ ငါတို့မှာ သေနတ်နည်းနေသယ်။ အနီးအနားက သေနတ်ရှိသဲ့ မြေပိုင်ရှင်တွေ၊ သူကြီးတွေ ဖြူးပေါ် အပြေးစောသွားသယ်’

ကိုရွှေကျိုင်းတို့ လျှို့ရက်ဖွဲ့စည်းလိုက်သော ဂျွဲန်တပ်မှာ အင်အား နှစ်ရာကျော်ရှိငြား၊ လုပ်သေနတ်ငါးလက်နှင့် နှစ်လုံးပြူးတစ်လက်သာ ရှိသည်။ သူတို့ ဦးစွာ စီးနှင့်တိုက်ခိုက်မည့်အရပ်မှာ မိုးနှစ်ကုန်း။

မိုးနှစ်ကုန်းတွင် ပုလိပ်ကင်းကတ်ကလေးရှိသည်။ ရေနဲ့တွေးသော မျက်နှာဖြူးတွေ့လည်း ကုမ္ပဏီ သုံးလေးခုရှိရာ သေနတ်တွေ ပါကြသည်။ ဘတ်ကို ပိုင်းဝန်းတိုက်ခိုက်ချိန်တွင် ထိုကဗျားဖြူးတွေ့က ြိမ်နေပါမည်လော်။ သူတို့ကပါ ကျောဘက်မှ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်လျှင်....

“တို့လယ်သမား စပါးတွေကကြော်ယောက်၊ စီတ်ထားကောင်းနဲ့ ကျောင်းဆာက်လို့ ဘုရားတည်”

ပုဂံဘဏုပ်တိုက်

၁၆၆ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

“မတည်နိုင်ဘူး ဆိုသကိုအောင် ရွှေမြို့နေချစ်တီးတိုက်က သိမ်းပိုက်လို့သွား”

‘ဘယ်သူ့လယ်ပါလိမ့်’

ကိုရွှေကျိုင်း မျှော်ကြည့်သည်။ စမတ္ထနှင့် ကြော်ငြော်၊ တောက်တဲ့တို့
လယ်ပွဲသုံးပွဲ ပို့ခုံလောက်ဆိုင် တည်သောနေရာမှုဖြစ်သည်။ ရွှောင်းရေဂို့
ကြံဖန်ပြီး ရအောင် သွယ်ယူနိုင်သဖြင့် ယာအဖြစ်မှ လယ်ဖြစ်လာသောနေရာ
ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ကိုရွှေကျိုင်း မျှော်ကြည့်ရခြင်းမှာ ကောက်စိုက်သူမတို့
အချို့အချို့ဆိုလိုက်သော တေးချင်းကြောင့်ဖြစ်၏။

သည်ကောက်စိုက်စည်းသည် ရွာထဲမှ စည်းမဟုတ်။ ဇက္ခာ မင်းပြုး
ရွာမှ မချောသာ၏ စည်း ဖြစ်ဖွယ်ရှိသည်။ မချောသာမှာ ဝံသာနကုမ္မာရိ
အသင်းသူဖြစ်သဖြင့် သူ့ကောက်စိုက်သူမတွေမှာလည်း ဝံသာနမကလေး
တွေသာ အများစုဖြစ်သည်။

နေပါးရော့ဆုံးတွင် အပန်းပြုဖော်ရန် တေးဆိုခြင်းဖြစ်၏ဗျားလင်
လယ်လား၊ ငါးလယ်လား၊ သူ့လယ်ရှင် မရှိခဲ့မှာ ဖြိုလိုက်မယ် ကောက်ကွက်
ကွဲကြီး” စသည်မျိုးမဟုတ်။ မြန်မာလယ်သမား ယာသမားတို့အား စနစ်
တကျ ဒုက္ခာပေးနေသာ ချုစ်တီးမကောင်းပုံကို ကြည်းတေးဆိုနေခြင်းဖြစ်၏။

“ရွှေလက်ကောက် ကြံဆောင်ကြီးနဲ့ ကြီးပါပေါ့ ညည့်မျက်နှာ”

“ကုလားကို လင်လုပ် အမျိုးယုတ် မဟုတ်ပါ။ ကျူပ်လုပ်စာနဲ့
ဝယ်ဝတ်သာ ထွေပါနဲ့လေး”

‘ဟုတ်ပါပြီ။ မချောသာရဲ့စည်းပါ’

ကိုရွှေကျိုင်း၏ ကြံရာမရဖြင့် နောက်ကျို့နေသောစိတ် ကြည့်လင်
လာသည်။ မကြည့်သော မျက်နှာကြီးလည်း ရွှင်လန်းလာသည်။

မြို့ချေးသို့ အသွားများသော တောသူမများအနက် ငါးရွာတစ်ယောက်
ဆယ်ရွာတစ်ယောက် စသည်ဖြင့် ဘာသာခြားသည့် လူမျိုးခြားနှင့် အိမ်ထောင်

ပြုကြပြီ။ ဘာသာပျက်ခြင်းသည် သာသန၊ မေးမြန်အောင် ရေနစ်ရာသို့
ဝါးကူထိုးခြင်းဖြစ်၏။ ဘာသာပျက်သည့်နည်းတူ၊ အမျိုးလည်း ပျက်ပြီ။
အမျိုးပျက်ခြင်းသည် ကျွန်းသက်ရှည်ရာရည်ကြောင်းလည်းဖြစ်၊ လူမျိုး
ပျောက်ရေးလည်း ဖြစ်သည်။

မချောသာ၏ ကောက်စိုက်သူမကလေးတွေသည် မျိုးပျက်မိန်းမယုတ်
များကို ဝါးစပ်စစ်ပွဲ ဆင်းစွဲရန် မမေ့။ တော်ကြပါလေသည်။ ကြည်ညိုစိတ်သည်
ကိုရွှေကျိုင်း၏ ငယ်ထိပ်သို့တက်လာစဉ် 'တိုင်' သံသည် လွင့်လာ၏။

“ခိုင်အာခါ ခိုင်အာခါ၊ အိုး အိုး ခေါ်သုံး ခိုင်အာခါ”

“ခိုင်အာခါ ခေါ်နေတုန်း၊ ထူးကြပါဦး”

“ဂုတ် ဂုတ် ဂုတ် ဂုဂ္ဂီး၊ ကိန်ကိန်ရှုံး”

ကိုရွှေကျိုင်း၏ ခြေလှမ်းတွေ သွေက်လာသည်။ အားရပါးရ အောင်ဟစ်
ရယ်မောမိတော့သည်။

“ဖေကြီး၊ ဘာချုစ်ထို့ ရယ်ရာတုန်း”

ကုပ်ပေါ်တွင် ခွဲစီးလျက် နားရွက်ကိုကိုင်ထားသောသား၏ အသံကို
ကြားရမှသာ သား ပါလာပါကလားဟု ကိုရွှေကျိုင်း သတိရသည်။

“မကောင်းသုံး အပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို ခွေးနှုန်းပြီး အိုးအိုးလို့ ခေါ်သာ
လူလေးရဲ့ အဲသာကို သဘောကျလို့ ရယ်သာ”

“အင်းကယိုတ်ကို ကျောဒါယား”

“ဟုတ်သယ်။ အလကားကောင်တွေ၊ ဓားပြတွေ၊ သူခိုးတွေ၊ လူ
ယုတ်မာတွေ”

ကိုရွှေကျိုင်းမှာ တေးချင်းသံများ ဆက်လက်ပေါ်လာသည့်အတွက်
“နားထောင်ဟေ့” ဟု ပြောလိုက်ရသည်။

“ဆရာစံ လယ်သမား တို့များရဲ့ ခေါင်းဆောင်”

“ဂုဏ်လိုတောင်ပဲနှက်လို့၊ တို့ကွင်းပြင်လယ်တစ်ရီးမှာ တိုးဆင်းပါဦး”

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၆၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

‘သတ္တိကောင်းလှချဉ်လား၊ ကောင်မလေးတွေရာ’

“မချေသာ မချေသာ၊ သတ္တိကောင်းလှချဉ်လား၊ ရဲရင့်လှချဉ်လား”

ကျေန်ပိုမ်းသာစိတ်သည် ကိုရွှေကျိုင်း၏ နှုတ်တံခါးရွက်များကို တိုးတွေ့ထွက်လာကြလေ၏။

“ဂျေအောင်ကြီး၊ ပေသီးနှဲ လဲသာလား”

“သူအဖေ အင်းဂလိတ်ကို နင်းနိပ်ပြီလား”

ကိုရွှေကျိုင်း ရယ်မောရပြန်သည်။ မင်းပြီးရွာသူ မချေသာ ဤမျှ
ရဲရင့်ရ တော်ရခြင်းမှာ ထိရှာမှ ဝံသာနခေါင်းဆောင် မောင်ကျောက်ခဲထုတ္တ
တန်ဆင့်နားကြားရသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ကိုရွှေကျိုင်းမှာ မောင်ကျောက်ခဲ
ကိုလည်း ကျေန်ပိုမ်းတော့ပေါ်ပေါ်။

ကိုရွှေကျိုင်းသားအဖ သူးရမည့်လမ်းမှာ သည်လမ်းမဟုတ်ချေ။
ကိုရွှေကျိုင်းမှာ မချေသာကို ကြည်ညိုလျှန်းသပြုင့် ကျွေးဝင်လာခြင်းဖြစ်၏။
ထန်းပင်ရိပ်တွင် ဆေးပေါ့လိပ် အငော့သားနှင့် မချေသာမှာလည်း
ကောက်စိုက်မတွေ့နှင့်အပြိုင် သနပ်ခါးဘဲကြားလူးထား၏။

“ဟဲ ချေသာ၊ သတ္တိကောင်းလှချဉ်လား”

“ဦးအင်းက လာပြီး မြောက်ပေးနော်။ သည်မှာဖြင့် သူကို ပုလိုင်
ဖမ်းတော့မှာပဲဆိုပြီး လာပြောလို့ အခုပဲ ရန်ဖြစ်လိုက်ရသော်”

“ဘယ်သူလယ်တုန်း”

“ဘယ်သူရှိရမတုန်း စံမတူပေါ့။ ကောင်မလေးတွေကလည်း သူကြီး
ပျိုးမိုး အဆွဲတိုက်သာ”

“မကြောက်ပါနဲ့ဟာ”

“ဘာပြုလို့ ကြောက်ရမှာတုန်း။ ကြောက်မွေးပါရင် ဘဂနာနဲ့
ဆွဲနှုတ်ပစ်မယ်”

“စကားကို ပိဿာအောင်ပြောပါဟ”

ပုဂံစာအပ်တိုက်

မချောသာ၏ သုန်မှုန်နေသော မျက်နှာကြီးမှာ ကိုရွှေကျိုင်း အဆုံး
ဖောက်မှ ပြေသွားသည်။

“ငါတို့လည်း ဖိုက်သူနဲ့ကျရင် နင့်စည်းပဲလေ့။ နင့်စည်းကို မရမချင်း
မဖိုက်ဘူး။ မိတ္တာနဲ့ ကျားမနိုင်တွေ့ရင်လည်း ငါပြောသယ်လို့ ပြောထားဦး”

သည်လယ်တွင် ခဏတစ်ဖြုတ် နားမည် စိတ်ကူးသည်။ ယခုမှ
စံမတူနှင့် မတွေ့လိုသဖြင့် အမြန်ထွက်ခဲ့သည်။ တစ်ခေါ်မျှ လျောက်မိလျှင်
ကုပ်ပေါ်တွင် ခုလျောက်ပါလာသော မောင်ကောင်းစံ လွှမ်းရှားလာသည်။

“အဖော်ရော၊ ဟိုမှာ ဟိုမှာ ဘဝါန်ရှုန်း”

ပြောပြောဆိုခို့ခုန်ဆင်းပြီးပြုးသည်။ ပုစ္စန်လုံးသည် မောင်ကောင်းစံ၏
အသံကို ကြားရုံဖြင့် တွင်းထဲသို့ဝင်ပြီးလေသည်။

“တူ ထွက်ယာမ ဖမ်းမယ်အဖော်။ ကျောင့်ဖမ်းမယ်”

မောင်ကောင်းစံသည် တွင်းဝို့ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်နေ၏။ သူ့သား
သူနှင့်အတူ လိုက်ပါ ခရီးဆက်စေရန် မည်ကဲ့သို့ ပြောရပါမည်နည်း။
ကိုရွှေကျိုင်း အကြောက်နေစစ် မိတ္တာကို လှမ်းမြင်ရသည်။

“ဟောဟိုမှာ မင့်အစ်ကိုကြီး မိတ္တာနေသယ်။ သူ့ခါးပိုက်ထဲမှာ
ပုစ္စန်လုံး ပါချင်ပါမှာ”

ကန်သင်းပေါ်တွင် မြေက်လည်းမရှိလယ်ကွက်ထဲတွင်လည်း ကောက်ပင်
မရှိသဖြင့် မောင်ကောင်းစံကို ထင်ရှားစွာမြင်ရ၏။ မိတ္တာသည် ခဲ့တစ်ပစ်မွှု
လှမ်းသော လမ်းကြောင်းမှ ဖဲ့ထွက်လာ၏။

မောင်ကောင်းစံသည် မိတ္တာအား လှည့်ကြည့်ရသာကြည့်၏။ ချက်ချင်း
ပုစ္စန်တွင်းဝောက်သို့ ပြန်လည့်သွား၏။

“အချိန်မတော်ကြီးမှာ ဘာဖြစ်ရတာတုန်း ဟကောင်ရ”

မိတ္တာသည် အနားသို့ကပ်လာ၏။ မောင်ကောင်းစံကို င့်ကြည့်သည်။
အသံမပေး။ ဘေးဘီကို လှည့်ကြည့်ပြီးမှ ပြော၏။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၆၆၀ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

“သေနတ်တစ်လက် လာရောင်းနေသယ ဘဒ္ဒေး”

ကိုရွှေကျို့င်းမှာ ဝမ်းသာလွန်းသဖြင့် စကားမဆိုနိုင်။ “နှစ်ရာလေးရမယ် ပြောသာ တစ်ရာနဲ့ ဆစ်ထားခဲ့သယ” ဟု မိဇ္ဈာ ဆက်ပြောမှ မေးမြန်း စုစမ်းရန် သတိရသည်။

“ပုလိပ်က ထောင်ဖမ်းသာ ဖြစ်နေါ်းမနော”

“ပုလိပ်ကိုယ်တိုင် ရောင်းသာတဲ့ ဘဒ္ဒေးရော။ မြင်ကွန်းဘက်က ပုလိပ် ဓားပြုမှုပေါ်သွားလို ထွက်ပြီးလာသာ”

“အသည်ပုလိပ် ဘယ်မှာတုန်း။ ထန်းရည်မှုးအောင် တိုက်ပြီး ရိုက်လှ ရအောင်”

မိဇ္ဈာ ပြုဗြို့ပြီး ခေါင်းယမ်းသည်။

“သုံးဆင့်လာသာ ဘဒ္ဒေးရော။ သုံးဆင့်လာသာ။ ပုလိပ်က ဒရိုန်းမှုံးမှာ ရောက်နေသယ။ သူက လက်မဆေးမှာရှိသုံး သူညီဆီမှာ သေနတ် ထားခဲ့သယ။ သူညီက မြိုနိုက်နှုန်းမှာ သွားရောင်းသယ။ မြိုနိုက်နှုန်းကလူက လွန်ချိကျွန်းက ငလန်း။ ငလန်းကမှ ကျူပ်ဆီ”

“တစ်ရာနဲ့ရရင်တော့ သင့်သားပဲ”

“ကြားလူက တစ်ယောက်တစ်ဆယ်တော့ ယဉ်ချင်မှာပဲ ဘဒ္ဒေး။ ယမ်းတောင့်သုံးဆယ်လည်း ပါသယ။ ကျူပ်အထင်ပြောရရင် တစ်ရာ ငါးဆယ်အောက် မရလောက်ဘူး ထင်သာပဲ”

ကိုရွှေကျို့င်း စဉ်းစားသည်။

အိမ်တွင် ငွေရှိသလော။ အမေ့ငွေကို ဖယ်လိုက်လျှင် အိမ်တွင်ငွေမရှိ။ ပဲရှိသည်၊ ငရှုတ်ရှိသည်၊ ဆေး၊ နမ်း၊ ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ရွှေခက်၏ လက်ကောက်နှစ်ရှုန်းကို ခိုးရောင်းလျှင် သေနတ်ဖိုးရရာ၏။

“လွန်ချိကျွန်းကလူ လယ်ပြင်မှာလား”

“မနက်စောစောက အိမ်လာပြောသွားသာ ဘဒ္ဒေး။ နက်ဖြန်မနက်

ပုဂံစာအပ်တိုက်

လာလိမ့်မယ်။ ယူမယ်ဆိုမှ သန်ဘက်ခါမနက်ကို သေနတ်ယူလာမှာ။ ဘယ်လို အကြောင်းပြန်လိုက်ရမတုန်း။”

“လိုချင်သာကတော့ အလက်နှစ်ရာလောက်၊ ဖြစ်နိုင်ရင် စက်သေနတ်ပါ လိုချင်သယ်ဟဲ့”

ထိုသို့ပြောရာက တစ်စုတစ်ရာ သတိရဟန်ဖြင့် ဝမ်းသာအားရပြော၏။

“ဟဲ့ ဟဲ့။ မင်းအမေမှာ သူ့အစ်မ မအိုးပေးခဲ့သဲ့ လက်ကောက် ပြောက်ရန်၊ ဘယက်ခွက်ဆွဲကြီးနှစ်ကုံး၊ ရွှေဘီး၊ ရွှေဆံတိုး။ အဲသာတွေ ခိုးကွာ”

မိတ္တာသည် နောက်ဆုတ်ပြီး ရယ်မော၏။

“ကျူပ်တို့မှာ အရေးဟဲ့ဆို သည်အမေဆိုမှာ လက်ဖြန့်ရသာပါ။ မခိုးပါရစေနဲ့ ဘဒွေးရာ”

“သလိုဆို ဖွင့်ပြောပြီး ငါ တောင်းမယ်ကွာ။ အမေဆိုကတစ်ဝက်၊ အစ်မရိုးဆိုကတစ်ဝက်၊ ကဲ့ မကောင်းပူးလား။ သည်တော့ ယူမယ် အကြောင်း ပြန်လိုက်။ မကြိုက်ရင်တော့ မယူဘူးလို့လည်းပြော”

မိတ္တာ တွေသွားပြီးမှ “ဘာမကြိုက်သာတုန်း မေးရင်ကော ဘဒွေး” ဟု ပြန်မေးသည်။

“ဒုံးနေရင်၊ မင်းတုံး မကောင်းရင်၊ တွေတ်ပိုချောင်နေရင်၊ ချိန်သီး ဆာင်းနေရင် စစ်တို့က်လို့ မရဘူး။ ဓားပြတို့က်လို့ပဲ ရမယ်”

“ဟေး မိဂုံးတွေ့”

ထိုအော်သဲ ကြောင့် တူဝရီး အာရုံပြောင်း၏။ ပုစ္န်လုံးတွင်းကို အောင်ကောင်းစဲ လက်ဝါးဖြင့် အပ်ထားသည်။ သို့သော သူ့လက်ထဲ၌ ပုစ္န်လုံးမရှိ။ ချို့တွေသာ ကျေန်ခဲ့သည်။

“ပုစ္န်လုံးများကွာ အပင်ပန်းခဲ့ ဖမ်းနေ့။ သည်မှာ ဘယ်နှစ်ကောင် ထူးမတုန်း၊ ရေ့”

ပုဂံစာအပ်တို့က်

၁၇၆၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သီန်း

မိတ္တက ခါးပိုက်ထောင့်ထဲမှာ ပုစ္န်လုံးအကြီးတစ်ကောင်နှင့် အသေး နှစ်ကောင် ထုတ်ယူပြီး လက်ဝါးပေါ်တွင် ဖြန့်ပြသဖြင့် ကိုရွှေကျိုင်းက အသေးတစ်ကောင် ကောက်ပေး၏။

“ရော့ ရော့ လူလေး၊ ဒါပဲယူ”

“အကောင်ကြီးပေး၊ ဒါ အယူဘူး”

ကိုရွှေကျိုင်းသည် “မင့်ထိက်နဲ့ မင့်ကံပဲကွာ။ ကဲ ယူယူ” ဆိုကာ အကောင်သေးကို လက်ဝါးထဲသို့ပြန်ထည့်သည်။ မောင်ကောင်းစံ လက်ညီးထိုးသော အကောင်ကြီးသည် မောင်ကောင်းစံကို ချက်ချင်း အစွမ်းပြတော့သည်။ ပြပုံမှာ ဖမ်းညွပ်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဖအောဖြစ်သုက အကောင်သေးကို ရွှေးပေးခြင်းမှာ အညှပ်ခံနိုင်စေရန် ဖြစ်ချေ၏။ ယခု အကောင်ကြီး ညွပ်ပြီ။ အော်လျင်၊ ငိုလျင် ရိုက်ရန် ကိုရွှေကျိုင်း လက်ဝါးဖြင့် ရွယ်ထား၏။

မောင်ကောင်းစံ မင့်၊ တစ်ချက်သာတွေ့နဲ့သွားပြီး ပုစ္န်လုံး၏ လက်မကို ပုံပစ်သည်။ “နာယိုက်တာ” တစ်ခွန်းသာပြောသည်။

“ဘဏ္ဍားထက် သာမယ့်ကောင်ပဲ” ဟု မှတ်ချက်ချရင်း မိတ္တ ရယ်မော ထွက်ခွာသွားလေ၏။ ကိုရွှေကျိုင်းမှာ သူ့သားရှေ့တွင် ဆောင့်ကြောင့် ထိုင်လျက် “အဖော့နဲ့ မင့်အစ်ကိုမိတ္တ၊ ဘာတွေပြောနေတုန်း” ဟု ကြိုတင် နှုတ်ပိတ်ရန် စကားစတင်ရသည်။

“ပယိတ်တွေ ဒည်တိုက်တဲ့ကြောင်း အဖေတို့ကျောနေတာလေ”

“နောက်ကော ဘာကြားသေးတုန်း”

“ဘုၢ်ရုံးက ချောင်းကြည့်ယာနဲ့ အနော် အတိတော့ဘူး”

ကိုရွှေကျိုင်း စိတ်အေးသွားသော်ပြား သေချာစေရန် မှာကြားရသေး၏။

“တောာစကား တောာပျောက်၊ တော်စကား တောင်ပျောက်တဲ့။ အဖေနဲ့

ပုဂံ့ဘုပ်တိုက်

မင့်အစ်ကိုပြောနေသာ ဘယ်သူ့မှမပြောနဲ့။ မင့်အမေကိုတောင် မပြောနဲ့။”

ထိုသို့ ဖော့စပ်စပ် မှာကြားအပြီးတွင်ကား ကိုချွေကျိုးမှာ စိတ်လက် ပေါ့ပါးသွားသည်။ သားကိုထမ်းလျက် လေတဆွန်ဆွန်ဖြင့် ပြန်လာ၏။

ရွှေသူရွှေသားများသည် အေးဆေးစွာ သွားလာဝင် ထွက်နေကြ၏။ ကိုချွေကျိုးသားအဖကို အချို့ နှုတ်ဆက်၏။ အချို့လည်း ပြီးပြ၏။ တစ်စုံ တစ်ရာ မသက်ဘေးသာ အကြည်မျိုးမရှိ။ သူကြီးကျော်ဆင့်၏အစ်ကို တော ကျော်သည်ပင် စိက်စိက်စိက်စိက်နှင့် သူ့လမ်းသွားသည်။ ကိုချွေကျိုးတို့ တူဝါး သေနတ်ဝယ်ရန် ညီးစွာကြသည်ကို ရိပ်မိဟန်၊ သိရှိဟန် မပြကြပါ။

၁၅

ငွေလမင်းသည် လင်းရောင်ပြုပြီးလျင် ပြန်လည်ပံ့ပို့ပေါ်က်သွားလေ၏။
ကိုရွှေကျိုင်းသည် ကောင်းကင်သို့ မေ့ကြည့်၏။ ခဲ့နေမည်းနေသာ မိုးသား
တိမ်လိပ်တွေ။

‘ကွာ၊ သည်မိုးကလည်း ကနေ့ညျကျမှ’

ကိုရွှေကျိုင်းရင်ထဲ၌ ဘလောင်ဆူနေ၏။ မိုးရွာကြီးထဲတွင် တိုက်ပွဲ
ဆင်ရလျှင် သေနတ်မီး မကူးမည်ကို စိုးရိမ်သည်။ မိုးရွာလျှင် ချောင်းတွေ
ရေကျလာမည်။ အသွားအလာ ခက်တော့မည်။

ဒီမ်းအောက်တွင် ရွာထဲက မိန်းမတွေ ပြည့်နေ၏။ အမေ့ကွပ်ပျေစ်၏
တောင်ဘက် တစ်လံကွာတွင် မီးနေခန်းရှိသည်။ ရွှေခက်မှာ မီးနေခန်းထဲသို့
ရောက်နေပြီ။ အမေ့သည်လည်း မီးနေခန်းဝတွင် ပုတိုးတစ်ကုံးကိုင်လျက်
အရှိလိမာလ ပရိတ်တော်ကို အခေါက်ခေါက်အခါခါ အပြန်အလှန် ပုတိုး
စိပ်နေသည်။ ကိုရွှေကျိုင်းမှာ မီးနေခန်းဘက်သို့ တစ်ချက်တစ်ချက်

လုမ်းကြည့်ကာ အိမ်ရှုံးတွင် လမ်းလျှောက်နေပြား မယားအတွက် မဖြော်ပြုပေ။ အချိန် စောသေးသောကြောင့် လုယောင်ပြနေခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

မောင်စိတ်ကောင်းသည် ဘွားအောင်ခွင့်တွင် ဘွားထိုင်ရာက မရှိုးလက် ထဲသို့ ရောက်သွား၏။ မရှိုးလက်ထဲမှ တစ်ဖန် မမြှုပူးထဲ ရောက်သွားသည်။
အလင်းရောင် ပြန်လည်ပေါ်ပေါ်လာသည်။

ကိုရွှေကျိုင်းသည် တိမ်ဖြူကျကျများကို ဝမ်းသာအားရ မေ့ကြည့်ပြီးနောက် မရှိုးအနားသို့ ချဉ်းကပ်သွား၏။

“အမေမေးရင် ဘုန်းကြီးကျောင်းမှာ အစည်းအဝေးရှိသယ်လို့ ပြောလိုက်”

“အမေထားစကို နားမှာပန်သွား ကိုရင်”

မရှိုးသည် သူ့မောင်က သူ့ထဲသို့ သေနတ်ပိုးလာတောင်းသပြုန့် မအေားထဲတွင် လက်ကောက်လေးရန် သွားပေါင်ပေး၏။ မအောက အပေါင် မယူဘဲ ငွေတစ်ရှုံး၊ ဆယ် ထုတ်ပေးလိုက်၏။ သို့ကြောင့် သူ့အကြုံကို မရှိုးသိသည်။

ကိုရွှေကျိုင်းသည် စားကို စလွယ်သိုင်းလျက် ပုဆိုးကို ကျောပေါ်လွှားထားသည်။ ခမောက်ဆောင်းထားသည်။ ရွှင်လန်းပေါ်ပါးစွာဖြင့် အရှေ့တံခါးသို့ ဦးတည်ထွက်ခဲ့သည်။ သည်အချိန်တွင် မင်းပြီးချောင်းထိပ်၌ လူများ တဖွဲ့ဖွဲ့ ရောက်နေလောက်ပြီ။

ရွာတံခါး တစ်ခြမ်းဟထားသည်။ ရွာတံခါးပိတ်တော့မည့် လက္ခဏာ ဖြစ်သည်။

“ကိုရင်ရေ ကိုရင်၊ အမေ မူးလဲလို့”

တံခါးအပြင်ကို လုမ်းပြီးသော ခြေလှမ်း ဆုတ်မိ၏။ မရှိုးအသံထင်ရဲ့ဟု ရွာထဲသို့ နားစွင့်၏။ ဟုတ်သည်။ မိရှိုးအသံ။

“ကိုရင်ရေ၊ အမေ မူးလဲလို့တော်ရေ့။ ကိုရင် ကိုရင်”

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၁၆၆၆ မ ဆင်ဖြူကျိုင်းအောင်သိန်း

ကိုရွှေကျိုင်းသည် သတ်ခနဲ တံခါးကို ကျောပေးသည်။ မှာ်ပြုက
ထဲမှ ပြီးလာနေသော မိန်းမသူ့နှာန်တစ်ခု။

“ကိုရင်ရေး အမေ မူးလဲလို့။ ကိုရင်ရေး အမေ....”

ထနောင်းကုန်းတော်စပ်မှ သေနတ်နှင့်စောင့်နေ့မည့် မိတ္တာ၊ ကျားမနိုင်
တို့ကို ကိုရွှေကျိုင်း သတိမရတော့ပါ။

သွေးသောက်ကြီး ဦးမိုးကောင်းသည် မိုးနေဆဲ မယားနှင့် သားကို
ကျောခိုင်းကာ စစ်ထွက်ခဲ့သည့်နည်းတူ၊ သူ့သားအငယ်ဆုံး ကိုရွှေကျိုင်း
လည်း မီးနေခန်းထဲရှိ မယားကို နောက်ဆုံးမတင်း။ သို့သော် အမေ ဆိုသော
အခါ မင်းပြီးချောင်းစပ်မှ စောင့်နေ့မည့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များကိုပါ အမှတ်
မရတော့ချော့။

“အစ်မ၊ အမေ ဘာဖြစ်သတုန်း”

ပြီးလာသူထဲသို့ ကိုရွှေကျိုင်း ပြီးသည်။

“အမေ.... အမေ.... ထိုင်နေရင်းက တုံးခနဲ လဲသွားသတော့”

“သည်တော့ ဘာဖြစ်သတုန်း”

မရှိုးမှာ မောပန်းနေသဖြင့် အထစ်ထစ်အငါးငါးပြုရ၏။

“ကျုပ်ရေား၊ အနားကလူတွေရေား စိုင်းပွဲ့ပြီး ယပ်ခတ်ပေးကြသာ။
သတိ သတိ....”

“သတိ လည်လာပြီလား၊ ဘာဖြစ်သတုန်း”

“ဦးဇော်းကောလို့မေးပြီး သတိလစ်သွားသယ်”

တဟိုးဟိုး ဗိုလိုက်သည့်အတွက် “ဒီမြဲနှင့်တော့။ ငါ ဆရာသန့်
ပင့်ချောမယ်” ပြောပြီး ပြီးတော့သည်။ ကိုရွှေကျိုင်း၏အာရုံဝယ် အမေသာ
ရှိသည်။ “အမေ သတိလည်ပါစေ၊ ကောင်းလာပါစေ၊ ချမ်းသာပါစေ”
ဆုတောင်းသည်။ ဆုတောင်းသည် အသံမြည်လာသလော၊ ရင်ထဲတွင်
မြှုနေသလော မသိပါ။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ဆရာသန၏အနီးသည် မိုးချက်ကြီး မိုင်းတလူလူအောက်တွင် သံဆုံး
တစ်လုံးဖြင့် တရောင်ရောင် တအုန်းအုန်း ဆေးထောင်းနေ၍ သူ့ဘေးတွင်
ဆေးပြင်းလိပ်ကြီးခဲလျက် ဆေး 'ချ' နေသူမှာ ဆရာသန့်ဖြစ်၏။

“ဆရာ ဆရာ၊ ကျူပ်အမေ မူးလဲသွားလို့”

မျက်နှာချင်းဆိုင်တွင် ဝင်ထိုင်ကာ ကိုရွှေကျိုင်း အမောတကောပြာ၏။

“မူးလဲသွားသာ ငါက ဘာလုပ်ရမှာတုန်း ကျိုင်းကောင်ကြီးရ”

ခွဲပြောသည်လည်း မမည်၊ သရော်သည်လည်း မဟုတ်။ ရင်၌ မီး
တောက်နေသူအတွက်ကား ဒေါသထွက်ဖွယ် ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် မိမိစကား
မပြည့်စုံကြောင်း ကိုရွှေကျိုင်း ချက်ချင်း သတိရ၏။ စကားပြင်၏။

“ဆရာသန့်၊ ကျွန်ုတ်အမေ ထိုင်နေရာက မူးလဲသွားလို့” တစ်ဆိတ်
လိုက်ပြီး ကြည့်ပေးပါခင်ဗျား”

“အေး၊ လိုက်ရသာပေါ့”

ဆရာသန့် ထရပ်သည်။ အိမ်ပေါ်တက်ရန် ခြေလှမ်းပြင်ပြီးမှ
“ညည့်ဘာသာပဲ ချလိုက်ပေတော့ဟေ့။ မိုးရွာလာရင် အစေးပေါက်ကုန်
မယ်နော်။ မပြီးမချင်း ထောင်းလိုက်ချလိုက် လုပ်စမ်း” ဟု င့်ကြည့်ပြီး
မှာကြားသည်။ မှာကြားပြီးမှ အိမ်ပေါ်တက်သည်။

လူနာရှင်မှာ မည်မျှပင်ပျောယာခတ်နေပြား ဆရာသန့်ကား အေးဆေးစွာ
မျက်နှာသစ်သည်။ အဝတ်လသည်။ ဘုရားကန်တော့သည်။ ထို့နောက်
ကိုရွှေကျိုင်းထံ ဆေးအိတ်ကမ်းပေးပြီး ရှေ့မှဆင်းလာခဲ့လေ၏။

ကိုရွှေကျိုင်းတို့အိမ်တွင် လူတွေပြည့်နေ၏။

“အမယ်လေး သေရချည်ရဲ့။ အမေရော အမောသားကော်။ ဦးရင်ကို
ခေါ်ပေးကြပါ၊ ဦးရင်။ အမယ်လေးလေး”

မီးနေခန်းထဲမှ ရွှေခေါ်၏အသံသည် ထဲဝင်ပြင်ထွက် ပျောယာခတ်နေ
သူများ၏ တိုးတိုးသံကို ထွင်းဖောက်ပျံံလာ၏။ ဒေါ်မင်းဘော်၏

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၁၆၆၈ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ကုပ်ပျစ်ပေါ်နှင့် ဘေးဘက်များတွင် လူသုံးလေးဆယ်ရှိပြား၊ အသံမထွက်၊
မရှိနှင့် မြှုပ်နည်းတို့ ဖွေထားသည့် ဒေါ်မင်းဘော်ကိုသာ တိတ်ဆိတ်စွာ ကြည့်နေ
ကြသည်။

“ယပ်သိပ်မခတ်နဲ့၊ အအေးမိသွားသီးမယ်”

မမြှုပ်နေ့အမှာ ဒေါ်မယ်၌ သတိပေးသဖြင့် မြှုပ်မှာ ယပ်တောင်ကို
ချထားလိုက်ရ၏။ မရှိမှာသော် “အမေ၊ အမေ”ဟု ဒေါ်လိုက်၊ အမေနှုပ်မှာ
ချွေးသီးတွေကို သုတေသနလိုက်၊ အမြဲရှေ့သို့မြှော်လိုက် ပျောပါမိုးတောက်နေ၏။

အုန်းသောလူတွေ ရှုံးသွား၏။

“ကြွပါဆရာ၊ ကြွပါ”

မိုးနေသည်၏မိမိခင် ဒေါ်မယ်ဝါးသည် ဆေးဆရာအား ဖိတ်ခေါ်ရာက
သမီး၏ မိုးနေခန်းသို့ ပြေားသွားပြန်၏။

“လသွားပြီးကတည်းက တစ်ကြိမ်ပဲ သတိလည်လာပါသယ
ဆရာရယ်”

အားကိုးစရာမှာ နာမကျွန်းသုအတွက် ဆေးဆရာသာဖြစ်၏။
မရှိမှာ အားကိုးကို မြင်ရသောအခါ ငါသံဖြင့် ပြောပြီး ငါချလိုက်လေ၏။

ဆရာသန့်သည် လူနာရှေ့တွင် တင်ပျဉ်ခွဲထိုင်ပြီး လက်ကောက်ဝတ်
သွေးကို စမ်းသပ်သည်။ “အင်း” တစ်ချက်မြည်ရင်း ကိုချွေကျိုင်းထဲ လက်
လှမ်းသည်။ ဆေးအိတ်၏ ဘေးအိတ်ထဲမှ ဝါးဆစ်ဘူးသေးတစ်ဘူး
ထုတ်သည်။ ဆေးမှုနဲ့ ပါလေခါမျှကို လက်ဝါးထဲထည့်သည်။ လူနာ၏
နှာဝတွင် တေ့ပေးသည်။

အပ်ကျသံကို ကြားနိုင်သည်။ အာရုံအားလုံးမှာ လက်ဝါးထဲရှိ လှပ်စ္စ
နေသည် ဆေးမှုနဲ့မှားထဲမှာချည်း စရုံးနေ၏။ ဆရာသန့်သည် လူနာ၏
မျက်ခွံများ လှပ်ရှားလာချိန်၌ ပါးစပ် လေဖြင့် မူတ်လျက် ဆေးမှုနဲ့မှားကို
လူနာ၏ နာခေါင်းတွင်းသို့ မူတ်သွင်းလိုက်လေ၏။

ပုဂံစာအုပ်တို့က်

“မောင်ကောင်းစံ၊ လူကလေး”

မျက်ခွံလည်းပင့်၊ အသံလည်း ထွက်လာ၏။

“အမေ့မြေး ပုခက်ထဲမှာ ရှိပါသယ်အမေ့”

ဒေါ်မင်းဘော်သည် အုနေသူများကို လူညွှန်ပတ်ကြည့်လိုက်ရာက
“ဈွေခက် မွေးပြီလား၊ ဘာလေးတုန်း၊ မိရိုးတို့ ဦးဇိုးတို့ကော့”ဟု တိုးမြှင့်
လာသောအသံဖြင့် မေးသည်။

“သမီးသည်မှာလေ အမေရဲ့။ ကိုရင်လည်း”

ပြင်းထန်သော ပေါက်ကွဲသံကြီးတစ်ခု။

လူအားလုံး တုန်းခနဲ့ ဖြစ်သွားသည်။ ကိုဈွေကျိုင်းသည် အမေ့
လက်ကို ပြေးဆပ်ရာက မီးနေခန်းဘက်သို့ ထပြီးသည်။

“ဈွေခက်၊ မမြှောက်နဲ့ ငါရှိသယ်”

ထို့နောက် အီမာရှေ့သို့ပြေးသည်။ ချက်ချင်း ဒေါ်မင်းဘော်ရှေ့သို့
ပြန်ရောက်လာပြီး လက်ကိုဆပ်ထား၏။

“ပုလိပ်တွေ မူးရမ်းနေသာ ထင်ပါသယ်အမေရာ့”

ထိုတ်တတ်လန့်တတ် ထို့ရိမ်တတ်သော အမေ့အား အားပေးလိုက်ရှုံး
ဘယ်က သေနတ်သံပါလိမ့်” ကိုဈွေကျိုင်း စဉ်းစားနေသည်။

“မဆိုင်သူမကပ်နဲ့၊ ငါတို့ ဂြုံးတွေ့ဖော်မော်မော်”

ထို့အသံပေါ်လာသည့်ခဏတွင် ကိုဈွေကျိုင်းသုတ်ခနဲ့ထပြီးခဲ့သည်။
အသံလာရာအရပ်သို့ကား မဟုတ်။ သူကြီးအီမာရှေ့ဖြစ်သည်။

“တောကျုံရေ မောင်းထုပါဟာ။ စားပြ စားပြ မောင်းထု မောင်းထု။
ဟေ့ တောကျုံ တောကျုံ”

ခြုံတံခါး ပိတ်ထားသဖြင့် ကိုဈွေကျိုင်းမှာ ကုန်းပြီးအော်နေရသည်။

“တောကျုံရေ စားပြ စားပြ တံခါးဖွင့်ပါ၊ မောင်းထုပါ၊ စားပြ
စားပြ”

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၁၇၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

အီမံလောကားထိပ်တွင် တောကျော်၏မယား လှိုလာသည်။ သူ
လာပြီး ဖွင့်ပေးသလော့၊ ကိုရွှေကျိုးပင် တံခါးကိုကျော်တက်သလော့၊
မမှတ်မိတော့ပါ။ အီမံပေါ်သို့ ကိုရွှေကျိုးရောက်လာသည်။

“ဘာဖြစ်လာတာတုန်း၊ သူကြီးသန်းခေါင်မှာ”

ချဉ်စတ်သော စိမ်ရည်နဲ့နှင့် အတူ ရောက်လာသူမှာ တောကျော်။
သူကြီးမှာ ဂုဏ်ပြုကြောက်သောကြောင့် မြို့တက်နေရရာ တောကျော်ကိုပင်
သူကြီးဟု သဘောထားနေရ၏။

“သေနတ်သံ မကြားဖူးလားဟာ၊ စားပြတွေ၊ ဒါကြောင့် မောင်းထု
ခိုင်းသာ”

“မင်းလူတွေဓားပြတိက်သာ မင်းက မကုဘဲ မောင်းထုမယ် ဟုတ်လား”

နှင့်တံကိုင်လိုက်၊ သစ်ပျဉ်းဓားမကြီးဆပ်လိုက်ဖြင့် ကြမ်းတမ်း
နေသော လက်ဝါးကြီးသည် တောကျော်၏ ပါးပေါ်သို့ ပြင်းထန်စွာ
ကျရောက်သည်။ ဖြုန်းခန်းခန်းအသံနှင့် ခန်းအန္တအသံများ ရှုံးသင့်များကိုဆင့်ပင်။

တောကျော်မှာ အီမံတိုင်နှင့် နောက်စွေ ဆောင့်မိသဖြင့် ရှုံးသို့
ပြန်လည်ယိုင်ထိုးလာ၏။ ကိုရွှေကျိုးမှာ မြောက်တက်လာသော ခူးနှင့်
သူ့ရင်ဝကို ဆုံးမှ ပုံကျသွားလေ၏။

ချက်ချင်း သူကြီး မောင်းထုသံပေါ်လာ၏။ ကိုရွှေကျိုးသည်
“စားပြရှို့၊ စားပြီ။ အရှေ့တံခါးမှာ” ဟုလည်း အောင်သည်။ မောင်းကိုလည်း
ထုသည်။

မီးရောင်များ လက်ခန့် ရဲခာနဲ့ ရွာတွင်းအနဲ့ ပေါ်လာသည်။ အီမံတိုင်း
တွင် မီးကွင်း မီးတဗ် နှစ်ပက်ချွှန်များ ခဲအီတ်များ အသင့်ထားရသည်။
ယခု ထိုမီးတဗ် မီးကွင်းများကို ထွန်းညွှေ့ကြခင်းဖြစ်သည်။ ထိုသူများ၏
ရှေ့ဆုံးမှ ဆယ်အီမံခေါင်းများ ပါလာသည်။

သေနတ်သံများပေါ်လာပြန်သည်။ ဆဲဆိုသံများကိုပါ ကြားရသည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

“သူတို့မှာ သေနတ်ပါသယ”

တစ်ယောက်ကပြောသဖြင့် “လုပ်သေနတ်ကိုကြောက်ရင် တစ်ရွာလုံး
ပြောကျမယ်။ လာကြ၊ ကျုပ် ရှေ့က တိုက်မယ်” ဟု ကိုရွှေကျိုင်း အောက်
အီမိပေါ်မှုဆင်းပြီးလာ၏။

“ဂုဏ်လို့ အော်သဲ ကြားသနော ဦးဇိုးဇိုး”

“ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ထွက်တိုက်မယ်၊ လာကြ။ သွေးသောက်စုံကို သလို
စမ်းလို့ရရှိုးလား၊ လာကြဟော”

ကိုရွှေကျိုင်းမှာ ခမောက်မချွတ်ရသေး။ ကျောပေါ်မှာ လွှားထားသည်
ပုဆိုးကိုလည်း မေးတွင် သိုင်းချည်ထားရာ မဖြေတ်ရသေး။

“လာကြဟော၊ သွေးသောက်စွားအကြောင်း ပြကြစိုးဟော”

ကိုရွှေကျိုင်းသည် အော်ဟစ်ရင်း ရှေ့မှုပြီးလာ၏။ ပြီးလာရင်းက
ကျွန်ုပ်လွှေ့တွေ ထွက်ပြီးမည်နဲ့သဖြင့် လူညွှန်ကြည့်ရသေး၏။

“တဲော်မဖွင့်ရင် တစ်ရွာလုံး ပြောကျသွားမယ်”

ကြားဝါးသဲအဆုံးတွင် သေနတ်သဲပေါ်လာပြန်သည်။

ကိုရွှေကျိုင်းသည် မီးတုတ်မီးကွင်းများကို မြတ်တွင် အစိုက်ခိုင်းသည်။
ခဲကိုင် နှစ်ဖက်ချွန်ကိုင်များကို မှောင်ထဲတွင် အသင့်နေခိုင်းသည်။ ထို့နောက်
ကင်းတဲ့သို့ ပြီးလာသည်။

“ဓားပြ ဘယ်လောက်များတွေနဲ့”

“တစ်ကျိုပ်ကျော်မလားပဲ”

“တဲော်ရွှေက်နှစ်ရွှေက်ကို ပြီးဖွင့်ပြီး ဘားမှာကပ်နေ”

“သေနတ်နဲ့ပစ်မှဖြင့်”

“မပစ်အောင် ပါးစပ်ကပြောပေါ့”

“ဟော့၊ တဲော်ဖွင့်ဆိုတာ မရရှိုးလား”

“လာပါပြီးများ လာပါပြီး ဖွင့်ပေးပါမယ်”

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၆၇၂ မ ဆင်ပြုကျွန်းအောင်သီန်း

ကင်းသမားနှစ်ယောက်သည် အသံပေးလျက် ပြေးသွားသည်။
တံခါးကျဉ်းကို ဆွဲဖြတ်အပြီး၌ တံခါးရွက်ကိုဆွဲလျက် အပြေးအလွှား
ဖွင့်သည်။ မောင်ထဲသို့ သေပြီးရှင်ပြေး ပြေးဝင်သည်။

ဓားပြများသည် မအောတွေ၊ ငါတွေ မိုးမွန်အောင်ဆဲကာ တံခါး
အတွင်းသို့ ဝင်လာသည်။ ကိုရွှေကျိုင်းသည် ကင်းတဲဘေးတွင် ပုကပ်ပြီး
အကဲခတ်နေသည်။ သေနတ်မည်မျှ၊ လူမည်မျှ။

“ရိုးရိုးဓားပြ မဟုတ်ဘူးဟော၊ ဂမ္မန်ကွာ။ နင်တို့လင်တွေကို ဖက်
မထားရင် အားလုံး မှဆိုးမဖြစ်ကုန်မယ်”

ပြောအပြီး၌ သေနတ်ကိုထောင်ပြီး ဖောက်သည်။ သေနတ် တစ်လက်
တည်းဖြစ်သည်။ ဓားပြတွေ ဝါးတစ်ရိုက်ကျော် လွန်သွားပြီ။

“သည်အိမ်ကို ပထမတက်ကြရအောင်ဟော”

တိုအချိန်တွင် ကိုရွှေကျိုင်းသည် တံခါးသို့ပြေးသည်။ တံခါးရွက်
တွေကို ဆွဲပိတ်သည်။ တံခါးကျဉ်းထိုးအပြီး၌ ကုန်းအော်တော့သည်။

“လုပ်သေနတ်ကြီးဟော၊ ချကြပါတော့လား”

နှစ်ပက်ချွှန်များနှင့် အုတ်ခဲကျိုး ကျောက်စရစ်ခဲများ၊ မီးရောင်ထဲသို့
ပြေးဝင်လာချောတော့၏။ ဓားပြများ အငိုက်မိပြီ။ ရွာတံခါးသို့ သုံးယောက်
ပြေးလာသည်။ သေနတ်သမားများက ခဲနှစ်ပက်ချွှန်လာရာဘက်သို့ သေနတ်
ထိုးချိန်၏။ ဝါးချွှန်တစ်ချောင်းက နားထင်ကို ဝင်ဆောင့်၏။

“ခုတ်ကြပါတော့လား၊ သတ်ကြပါတော့လား”

တံခါးရှိရာသို့ ပြေးလာသူသုံးယောက်ကို ကိုရွှေကျိုင်းက ဆီးဆိုး
သည်။ တစ်ယောက်ကို စလွှယ်သိုင်းခုတ်ချု၏။ နောက်သို့ ဓုတ်ပြေးသူ
နှစ်ယောက်တွင် တစ်ယောက်၏ တံကောက်ကြောက်ကို ခုတ်လွှတ်လိုက်၏။

“တော်ပြီ တော်ပြီ”

သွေးရဲသံရဲ ဓားပြများ၊ တိုင်ရှိခိုးနေသော ဓားပြများအား ဆယ်အိမ်

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ဒေါင်းတွေက ကာဘွယ်ထားရတော့သည်။ ကြောက်ပါပြီဟု ပြောခြင်းသည် ခုခံလိုသည့်သဘောဟု မေးသိသကဲ့သို့ ထိုင်ပြီးရှိခိုးခါမှ လက်စွမ်းပြသူတွေ ပေါ်လှ၏။

ထွက်ပြေးသော ကင်းသမားနှစ်ယောက်သည် ဇားကိုမြှောက်ပြီး ဒေါသတဗြီး ပြေးဝင်လာ၏။

“တော်ကြ တော်ကြ။ ဇားပြတွေ ထောင်မကျဘဲ ငါတို့ ထောင်ကျ နေမဟု”

ကိုရွှေကျိုင်း ဇားဖြင့်ဟန်တားတော့မှ ရိုက်သံနက်သံများ တန်း၏။ ကိုရွှေကျိုင်းသည် မီးကွင်းတစ်ကွင်းကိုပြီးယူသည်။ သူ့သေတွေ၏မျက်နှာကို စစ်ဆေးသည်။ သွေးသောက်စုနယ်တွင် မရှိသောမျက်နှာတွေ ဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးတွင် ဒက်ရာရသူများကို ကြည်ပြီးသောအခါတွင်မှ သူ့ရင်ထဲမှ အလုံးကြီးကျသွားပြီ။

သူ့ရင်ထဲတွင် ကြီးထွားနေသော အလုံးကြီးမှာ သွေးသောက်စု တိုက်နယ်သား ဝံသာနိုင်းနှင့် တစ်ယောက်တလေ ပါနေ့မည် စိုးရိမ်ခြင်း ပေတည်း။

သူ့လူတွေကို သူ မယုံ၍ မဟုတ်။ ယုံသည်။

ယုံကြည်သော်ပြား အသောက်အစားဖက်သူသည် သေရည်ကလေး ဝင်သွားလျှင် စိတ်ပြောင်း၏။ ထိုသူ၏လက်ထဲသို့ သေနတ်ရောက်သွားလျှင် ဆိုးစွာ ပြောင်းလွှဲနိုင်၏။ အကယ်ရှုံးသာ ယခုမိသော ဇားပြု ၁၂ ယောက် တွင် သွေးသောက်စုတိုက်နယ်သား ဝံသာနိုင်ယောက် ပါနေ့ခဲ့လျှင် သူသည် ရှုက်လွန်းသဖြင့် သေပေလိမ့်မည်။

ယခု သူ့ရင်ထဲမှာ အလုံးကြီးကျသွားပြီ။

အလုံးကြီးကျသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်တည်း အသိဝင်လာသည်။
‘အမေ’

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၆၇၄ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

‘ငါ ထပြီးလာတော့ အမ သတိမရသေးဘူး။ ဒဲ ရပြီ ရပြီ’

· စိတ်အေးစရာ သတိဝင်လာပြား၊ သူပြီးသည်။ ပြီးပြီးမှ ပြန်လှည့်လာကာ “ကြည့်လုပ်ကြပေတော့ဟော။” အမ နေမကောင်းဘူး။ ချွေခက်မီးဖွားနေသယ်” အောင်သည်။ အိမ်ဘက်သို့ပြီးသည်။

အိမ်ရိုင်းထဲသို့ ခြေချွဲလျင်ချချင်း ကြားရသောအရာမှာ ကလေးငါသံ။ အားရပါးရ ဟစ်ငါးနေသော ကလေးပေါက်စုံအသံ။

“ဘာလေးတုန်း၊ ဘာလေးတုန်း”

ဝမ်းသာအားရမေးပြား ဖြေသူမရှိ။ မီးနေခန်းအဝတွင် လူတွေပျောယာခတ်နေသည်။ ပြင်းထန်သော နှစ်းမိုင်းရန်းသည် အိမ်ဝအထိလွှင့်လာ၏။ ဖြေသူမရှိ၍ လူကိုယ်တိုင်သွားသည်။

“သွား သွား၊ ယောက်ဘာဝင်လို့ မကောင်းဘူး”

ဝမ်းဆဲကြီးက အခန်းထဲမှ ခေါင်းထဲတ်ပြော၏။ ကလေး၏ငါသံတိတ်သွားသည်။ ကြိတ်ပြီး နိရှိက်နေသောအသံများ။

ကလေးငါသံကြာ့ငါးကို ရွှေကျိုင်း သတိမမှုခဲ့သော ငါသံတွေကို ယခုကြားရပြီး။

“အမ အမောင် အမောင်လို့နေတုန်း”

“အမောင် အမောင်ရဲ့၊ ကိုရင် ပြန်ရောက်လာပြီတော့”

မရှိုးသည် သံကုန်ဟစ်ပြီး ငါချုလိုက်လေ၏။

“အမ အမ”

ကိုရွှေကျိုင်းသည် အမောင် ပြီးပွေ့သည်။ လူပ်၍ လူပ်၍ခေါ်သည်။ ပါးချင်းကပ်ထားပြီး လက်ကောက်ဝတ်ကို စမ်းကြည့်သည်။

“အမ မသေဘူး။ မသေဘူး”

ထိုသို့ပြောရင်း သွေးကို သေချာစွာစမ်းကြည့်၏။ သွေးမတိုးတော့ပါ။ ကပ်ထားသောပါးပြင်သည် အေးစက်လာ၏။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

“အမယ်လေး၊ အမေ သေပါပေါ့လား”

ကိုရွှေကျိုင်း ကုန်းအော်ငြား မျက်ရည်မထွက်။ သူ့အဖောစ
သူ့အစ်ကိုတွေ့အဆုံး မည်သူမျှ မျက်ရည် မထွက်။

သို့တစေ ကိုရွှေကျိုင်း ငါချင်သည်။ မျက်ရည်တွေ ဖို့၏ နှပ်တွေ
ပေလူးပြီး ဉီးဆံ့အားလားဖြင့် ငါချင်သည်။ သည်သို့ မူ အမောက် သူ မည်မျှ
ချက်ကြောင်း ပေါ်လွင်မည်။

“သားကို ထားခဲ့ပြီလား အမေရဲ”

အသံထွက်လာငြား မျက်ရည်မထွက်။ ရင်၌ မချိမဆုံး နာကျင်ပါလျက်
မထွက်သော မျက်ရည်သည် အသားနာကျင်ပါမဲ့ ထွက်လာတန်ရာ၏။
သို့ကြောင့် အမောရပ်ကလာပ်ကို အသာအယာချေသည်။ အမောဘေးရှိ အိမ်
တိုင်ကို ဉီးခေါင်းဖြင့် ပြီးဆောင့်သည်။

ကိုရွှေကျိုင်း နဖူးမကွဲပါ။ ကိုမြတ်သာဦး လက်ဖျုံနှင့် ဆီးခံလိုက်
သဖြင့် ဖြစ်၏။ သူသည် ဒေါ်မင်းဘော်၏ တွေဖြစ်ငြား ဝမ်းကွဲအစ်ကို
ကိုရွှေကျိုင်းတို့နှင့် စိတ်မညြိပါ။ သူသည် ဝသာနအရေးတွင် စိတ်မသန်
သောကြောင့် ဂြိုန်ဖြစ်မလာပါ။

သို့အတွက် မိုးနတ်ကုန်းကိုစီးမည့် အစီအစဉ်၌ သူ မပါ။ သူကဲ့သို့
သော လူများကြောင့်လည်း ရွာကို ဗားပြီမတိုက်နိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ သူသည်
သူ့အစ်ကိုကို ပြီးပက်ထားသည်။

“သလို မလုပ်ပါနဲ့အစ်ကို၊ မလုပ်ကောင်းပါဘူး”

မီးနေခန်းဘက်သို့ ရောက်သွားပြီး အခန်းဝတွင်တိုင်ကာ ပြောဆို
ဖွူနိုင်းနေသော ဆရာသန့် ထသွားပြီး။

အသုဘနေရာ၌ အသုဘပြင်သူများ ရှုပ်ယူက်ခတ်နေသည့်နည်းတူ
မီးနေခန်းထဲ၌လည်း မိန့်မတွေ ထွေးလုံးနေရာက “အမယ်လေး ညီမရဲ့”
မဆယ်၏အော်ငါးသံကြီး ထွက်ပုံလာလေ၏။

ပုဂ္ဂိုလ်တိုက်

၁၇၆ မ ဆင်ဖြူကျိန်းအောင်သိန်း

“သမီး သမီး၊ ရွှေခက်”

မရွှေခက်၏အဖေ ဒေဝါး၏အသံသည် ကိုရွှေကျိုင်းအား ပုတ်ခတ်၏။ “အမယ်လေး၊ သမီးလေး မရှိတော့ပါကလား” အောင်သံပေါ်လာသောအခါ ကိုရွှေကျိုင်း ခုန်ထ၏။

မအော်အတွက် လောင်သောမီးတွင် မယားမီး ထပ်ဆင့်သည်။ သူ တစ်ကိုယ်ပဲ့ဗျာချုပ်လည်နေသည်။ အေးရှိသူ ယောက်၏တွေ မီးနေခန်းတွင်း မဝင်ရဟန်သည်များကို သူ နားမဝင်တော့ပါ။

“အစ်ကို အစ်ကို၊ သတိထားပါများ”

မြတ်သာဦး ဆွဲ၍ မရ။

“ဟဲ့ဟဲ့ လုပ်ကြပါဦး”

မိန်းမတွေ၏ အောင်သံများလည်း အရာမရောက်။ ကိုရွှေကျိုင်းသည် နှစ်ငါးမြိုင်းမြန်နေသောအေးနှင့်ထောင်းထောင်သော ရွှေခက်အလောင်းကို ပြေးမွှေ့သည်။ ထိုအခါတွင်မှသာ မျက်ရည်စက်လက် ဖြစ်နေသော မိန်းမ များမှာ အပြေးအလွှား အုပ်ခိုင်းဖယ်ရှားရသည်။

“ရွှေခက် ရွှေခက်၊ ဟဲ့ ရွှေခက်”

လူပုံ၍ လူပုံ၍ ခေါ်သည်။ မရွှေခက်မှာ ပျော်စွေ့နေသည်။ သို့အတွက် ကိုရွှေကျိုင်းသည် ယောက္ခမအပါအဝင် မိန်းမတွေကို လုညွှေ့ကြည့်သည်။

“မသေဘူး မသေဘူး။ ရွှေခက် မြောနေသာ။ လုပ်ကြပါဦး”

ဒေါ်ဌြမ်းနှင့် ဒေါ်ဝါးတို့လည်း ဟုတ်လိုဟုတ်ပြား ချဉ်းကပ်လာသည်။ ရင်ကို စမ်းသည်။ လက်ကို စမ်းသည်။ နာဝ်း ဥမ်းစ တော့သူတော့သည်။

“မရှိတော့ပါဘူးတော့။ အမလေး သွားရှာပါပေါ်လား”

ဒေါ်ဌြမ်းသည် ပြောပြောဆိုဆို သံကုန်ဟစ်၍ ငါလေ၏။ ထိုအချိန် တွင် “အမေရာ အမေရာ၊” ဟုသည့် မရှိ၏အသံ ပေါ်လာပြန်သောအခါ ကိုရွှေကျိုင်း အရားမျက်လုံးဖြင့် ဘေးဘို့ကြည့်၏။ “အမ အမ” ဟု

ပုဂံစာအပ်တိုက်

အော်ကာ မရွှေခက်ကို လွှတ်ချု၏။

“အမေ အမေ၊ အမေ သေပြီ၊ ရွှေခက် ရွှေခက်လည်း သေပြီ”

မီးနေခန်းထဲမှ ခုန်ပေါက်ပြေးထွက်၏။

“မြတ်သာဦးရေ လုပ်ပါဦး”

ယောက်၍ဗျားတွေ အများအပြား ရောက်ရှိနေကြပြား မြတ်သာဦး၏
အမည်ကိုသာ အော်မိကြ၏။ သို့စွဲတွင် ထွန်းပြည့်နှင့် ငွေခဲတို့ အပြေးအရွား
ရောက်လာကြသည်။

သူတို့သည် မိုးနတ်ကုန်းရှိ ကင်းဂတ်ကို စီးနင်းရန် သွားသူများ
ထဲတွင် ပါဝင်၏။ သည်မှာ သည်ပုံဖြစ်နေနှင့်လိမ့်မည်ဟု သူတို့မသိ။ မသိ
သောကြာင့် ပြေးဝင်လာကြရာ မြတ်သာဦးနှင့် အတူ ကိုရွှေကျိုင်းကို
ဝင်ရောက် ချုပ်ဖော်ကြရလေ၏။

မရှိုးသည် မအေးခေါင်းရင်းတွင် ပယောင်းတိုင်ထွန်းနေရာမှ ရတ်တရာ်
ဆင်းပြီးလာ၏။ ငွေခဲကို လုရှင်းရာသို့ ခွဲခြေသွားပြီး “ဟိုကအကြောင်းကို
တစ်စွန်းတစ်စွန်းမပြောနဲ့”ဟု သတိပေးကာ အလောင်းရှိရာသို့ ပြန်သွားလေ၏။

အရေးထဲတွင် မောင်ကောင်းစံ အိပ်ရာမှုလန့်နှင့်သည်။ “အမေကြီး၊
အမေကြီး”ဟုအော်ခို့သည်။ သူကို မမြော်းက ချော်ခြေသွားရသည်။ ကလေး
နိတာရဲကလေး၏ ရှေ့ရေးမှာ ရင်လေးဖွယ်ဖြစ်ပြား လောလောဆယ်တွင်
မဆယ်၏နှစ်ကို တိက်နေရသည်။

မြတ်သာဦးနှင့် ထွန်းပြည့် ငွေခဲတို့သည် ကိုရွှေကျိုင်းကို ဘုန်းကြီး
ကောင်းသို့ ခေါ်သွားကြကာ ဦးပွဲ့ဗျား၏ လက်ထဲတွင် အပ်နှုနားခဲ့
ပြီးနောက် ပြန်ပြီးလာကြရသည်။ အကြောင်းမှ မရွှေခက်၏အလောင်းကို
ညွှေ့တွင်းချင်း သပြော်ရမည့်ဖြစ်သဖြင့်တည်း။

မရွှေခက်မှာ မျက်နှာမြင်အပြီးတွင် သွေးတက်ပြီး ကွယ်လွန်ခြင်း
ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ရပ်အယူ ဇာအယူအရ ကြိုးခွဲချေသေသူ၊ သစ်ပင်ပေါ်မှ

ပုဂ္ဂိုလ်တိုက်

ကျသေသူနှင့် ဘားခုတ်လုတ္ထီးခံရ၍ သေသူများ၊ ရေနစ်၊ မြွှေကိုက်၊ ကျားကိုက်၊ ဝက္ကတ်ခံရ၍ သေသူများဖြစ်သည့် ‘အစိမ်းသေ’ များနှင့် တန်းတူ သတ်မှတ် ခံရသည်။

တိမ္မြာဖြင့် မပြီးသေးပေ။

မီးနေသည်အလောင်း မြှုပ်နဲ့သော မြှုပ်ကို နေရောညာပါ ခန်စ်ရက် စောင့်ကြပ်ရပေါ်းမည်။ မီးနေသည်အလောင်းကို အောက်လမ်းဆရာတွေ ဖော်ယူပြီး ဆေးစိရင်မည် စိုးရိမ်သဖြင့် ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် သွေးထဲ သားထဲမှ မရှိုး၏သား မိတ္တာရန်ကို အနိုးရိမ်ရဆုံး ဖြစ်သောကြောင့်ပေတည်း။

ကိုရွှေကျိုင်းမှာ အမေရော အနီးပါ တစ်နေ့ရာတည်းတွင် တစ်ချိန်တည်း ကွယ်လွန်သဖြင့် စိတ်နောက်သယောင် ဖြစ်သွား၏။ ရူးသည် ဆိုရလောက် သည်အခြေသို့ မရောက်ပြား ဦးပွွှင်းတွေ နေ့ညောင့်ကြပ်ထားရ၏။

ဆရာတော် ဦးဇဝနသည် သူ့ဒါယကာအား တရားစကားဖြင့် နားမချာ မနှစ်သိမ့်ပေ။ သိပြီးသူအား တရားပြနေလျှင် အာညာင်းရုံသာ ရှုံမည်။ သို့အတွက် သည်းခြေဆေးများသာ တိုက်ကျွေးကုသသည်။

ကိုရွှေကျိုင်းသည် မယား၏ အသုဘကို မည်သို့သြို့ဟုသည်ကို မသိလိုက်ပါ။ မိုးနတ်ကုန်းကို သွားရောက်တိုက်နိုက်သော ဂြုံးတွေ ရုံးသည် နိုင်သည်ကိုလည်း မကြားရသဖြင့် မသိပါ။ အမရပူရ ရဲလောင်း သားအမိန့် ရော်ချောင်းနေ မအိုးတို့ အမေအသုဘကို လာနိုင်ခြင်း ရှိ မရှိကိုလည်း မသိတော့ပါ။

အပိုင်း ၅

၁

“အောင်ပါစေ သပြေပန်းနဲ့ ရေချမ်းကိုလောင်း၊ အောင်ကြပါစေ သပြေပန်းနဲ့ ရေချမ်းကိုလောင်း”

ဘူးလွယ်ခုတ် အရှုံးဘက် သုံးအိမ်ကျော်ရှိ ဦးလုအေးအိမ်မှ ဓမ္မတ်စက် တေးချင်းသံဖြစ်သည်။ ဟွန်းတယောသံ၊ လက်ခွဲဘာကျာသံနှင့် အောင်သပြ သည် ဘရွှေကျိုင်းအား ပြုးမှန်းမသိပြုးအောင် သွေးဆောင်လျက်ရှိသည်။

ဘရွှေကျိုင်းသည် တေးချင်းကို သဘောကျော်၏၊ သဘောကျော်၏။ အာရုံကိုမူ လက်ထဲရှိ ‘တစ်စွဲအီမံ’ ထန်းသီးစွဲကလေးထံမှ အလွတ်မခဲ့နိုင်။ ရတော်ရခဲ့ ထန်းစွဲလုံးလုံးဝန်းဝန်းကလေးကို ဤနှစ်ပြင့်ပွဲတ်ကာ ချောသပ် နော်။

တေးချင်းသံသည် တစ်ကြိုးပြန်လာ၏။

“အောင်ပါစေ သပြေပန်းနဲ့ ရေချမ်းကိုလောင်း၊ အောင်ကြပါစေ သပြေပန်းနဲ့ ရေချမ်းကိုလောင်း”

ပုဂံဘဒ်တိုက်

ဘရွှေကျိုင်း၏ အပြီးပန်းသည် ပို၍ လန်းစွင့်သည်။ သူအာရုံထဲတွင် မြန်မာအသင်းချုပ် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့: ဦးချွဲ့လျိုင်အား စည်တော်ယွမ်းပြီး ကြိုဆိုသော မြင်ကွင်းပေါ်လာသည်။ ရှိခိုးဦးချွဲသော ကုမ္ပဏီများ၊ ရိသေကိုင်းညွတ်သော မျက်နှာများ၊ ထူထပ်သိပ်ခဲသော ပရိသတ်များ။

ပထမဆုံးပေါ်လာသော အဖွဲ့အစည်းကြီးဖြစ်သဖြင့် သမ္မတကြီးဟူ၍ပင် ဂတ်ပြခေါ်ဝေါ်ခဲရသော ပထမဆုံး ဥက္ကဋ္ဌဗြို့သည် ယခုအခါး၌ အကိုလိပ်၏ အလိုတော်ရို ဖြစ်သွားပါတကား။ လူတွေကလည်း အသင်းပိုင် ငွေများကို သမ္မတကြီးသောကျောကျုံးမွှေ့စွင့်ပြရန် ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြင့် အယုံကြီးယုံခဲ့ကြသည် မဟုတ်တဲ့လေား။

‘အင်း၊ နိုင်ငံရေး လောကခံပါကလား။ အခုတော့လည်း ဂြိုန် ထတုန်းက ဘုရင်ခံဆီလွှဲးလွမ်းပြီး သံကြိုးရိုက်၊ ကန်ကွက်စာတွေ့ပိုလွန်းလို့ ဂြိုန်းရှေ့နာမည်ရလာသူ့ အုတ်ပိုအမတ် တွင်ကျယ်နေပါကလား’

သမ္မတကြီး ဦးချွဲ့လျိုင်အကြောင်းမှ ဂြိုန်းရှေ့အကြောင်းသို့ ဆက်နှံယ်လာသောအခါ ခေါင်းဆောင်ကြီး ဂြိုန်းဆရာတ်အကြောင်းသည် လည်း ပေါ်လာပြန်၏။

‘ဒေါက်တာဗော်နဲ့ ဦးပုတိ ရေးသဲ့စာကို ခေါင်းဆောင်ကြီး လက်မှတ် ထိုးသလား၊ မထိုးဖူးလား။’ အင်း မြို့ကြီးသားတွေ ကလိန်ကျသယ်ထင်သာပဲ့’

ဘရွှေကျိုင်း၏ မျက်နှာထားမှာ ပြီးနေရာမ တွေဝေမျှန်မြိုင်းလာ၏။

“ထိုး ထိုး၊ ပဲထိုးပြင်တယ်။ ထိုး ထိုး”

“အမေရာ၊ ကြောက်သူ့။ ကုလားကြီး”

ဘရွှေကျိုင်း၏ ထန်းသီးဇာနှင့် ဥနဲ့ရွှေက်သည် အလုပ်များနေရာက ချက်ချင်း ပြိုကျ၏။ ဘရွှေကျိုင်း၏ မှန်မြိုင်းမျက်နှာမှာ ဒေါသရိပ်လွမ်းလာ၏။

ရွာစဉ်လည်သော ထိုးပြင်ကုလား၏ သည်အောင်သံကို ဘရွှေကျိုင်းသည် ရက်ခြား ကြားနေကျဖြစ်၏။ သို့ပါလျက်နှင့် ဒေါသရိပ် လွမ်းသွား

၁၆၂၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ရခြင်းကား သူတူမ၏ သားဖြစ်သော သူ့မြေး ‘ပိုးသူတော်’၏ နိုသပါဖြင့် အော်သောအသံကြောင့်ဖြစ်၏။

ပိုးသူတော်သည် ငါးနှစ်ရွယ် ခေါင်းတုံးပြောင်ဖြင့် ကလေးလေး ဖြစ်၏။ သူသည် ပုံနှုန်းများကို ရေဆွဲတ်ကာ အိမ်ဆောက်တမ်း ကစား နေခဲ့၏။ ဖဲထိုးကုလားအော်သံ ကြားသောအခါ ထပြီးရန် ဖင်ကြ၏။

‘မကြောက်နဲ့’

အမေ အမြဲပြောသောစကား၊ ယင်းကို ကြားယောင်သဖြင့် မထဖြစ်။ သို့တစေ မကြည့်ဘဲ မနေ့နိုင်။

“ထိုး ထိုး၊ ပဲထိုး အဟောင်းအပျက်ပြင်တယ်။ ထိုး ထိုး၊”

ပိုးသူတော် လူမ်းကြည့်မိ၏။ ကြည့်မိသည့်ခဏတွင် အလဲလဲ အကဲကွဲဖြင့် အိမ်ပေါ်သို့ အော်ဟစ်လျက်ဖြေးတက်၏။

“အမေရေး ကြောက်သဗ္ဗာ၊ ကုလားကြီး”

ဘရွှေကျိုင်းသည် လမ်းဘက်သို့ ဒေါသတကြီးမျှေးကြည့်၏။ ပိုနှုန်းမျှောင်းမျှောင်း ကုလားနက်တစ်ယောက်။ ဝါးထိုးရှုံးများကို ထမ်းထားသည်။ သည်အထမ်းပေါ်တွင် ပဲထိုးအစုတ်ဖြင့် ထုပ်ထားသည့် အထုပ်တစ်ထုပ်ပါသည်။ တို့အထုပ်ထုပ် ပဲထိုးများနှင့် ကတ်ကြား၊ အပ်ချည်း၊ အပ်တူး၊ ပလာယာ၊ ထိုးဝင်ရှုံး သွားနှင့် ကြေးစသည်ဖြင့် တို့လီမိုလီများပါသည်။

ထိုးပြင်ကုလားသည် ပုံနှုန်းဖြင့်ကစားနေသောကလေးအား ပြုးပြုးပြုး ပြသလော့၊ မပြချော့။ အသံဖြင့်တည်း ခြိမ်းခြောက်ငောက်ငမ်း စသည်များ ပြုသလော့။ ဤသို့လည်း မပြချော့။ အော်ရှုံးအော်စဉ် အော်ကား၊ လျောက်ရှုံးလျောက်စဉ် လျောက်သွားခြင်းဖြစ်သည်။

သို့ဖြစ်လျှင် ကလေးငယ် ပိုးသူတော်သည် သည် အသပျက်၊ အသ အက် ကုလားနက်အား အဘယ်ကြောင့် ကြောက်ရှုံးရသနည်း။

‘ဟုတ်ကပြီ။’ ဆိတ်ရဲ့ မျက်လုံးနဲ့တူသဲ့ ဝါကျင့်ကျင့် ကြောင်

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

တောင်တောင် မျက်စိကို လန့်သာပဲဖြစ်ရမယ်။ ခံကြာက်သာ မဟုတ်ဘူး’
အခြားရင်းရင်းကို ရှာဖွေ၍ တွေ့ပြား ဘရွှေကျိုင်း မကျေချမ်း။

‘သာန့်ပဲ ကြာက်ရရောသလား။ အသာ ကြာက်စရာလား။ ငါတို့
အမျိုးထဲမှာ သူရဲတောာကြာ့သဲ သွေးမည်း ဘာကြာ့ ရောနေရသတုန်း’
ပို၍ ကြီးမားသော မကျေချမ်းမှုကြီးကို ဆွဲထုတ်မိသောကြာ့
ဘရွှေကျိုင်း၏ မျက်နှာကြီးမှာ မှန်ညီရှာမှ မျက်မှုံးကြီးလာရ၏။

“ကုလားကြီး အမေ ကုလားကြီး၊ ဟိုမှာ ဟိုမှာ”

“ဘာကြာက်စရာ ရှိသတုန်း လူလေးရဲ့။ သည်မှာခား၊ ရော
လိုက်ခုတ်”

မိမိလှသည် ချက်ရေးပြုတ်ရေး လျှော့စွပ်ရေးဖြင့် အလုပ်ရွှေပဲနေရာက
ဗားတစ်ချောင်းပစ်လာသည်။ ဝါးခင်းကြမ်းပေါ်သို့ ဓားကျသံကို ကျယ်ကျယ်
လောင်လောင်ကို ဘရွှေကျိုင်း ကောင်းစွာ ကြားရ၏။ လျှော့ရဲပြီး၏။

မိမိလှသည် ထမင်းဒိုးကို ခေါင်းပေါ်တွင်မှုံးက်လျက် ဆောင့်နေရာက
ဆက်ပြောပြန်သည်။

“ကုလားဖြူ၍ ကုလားနက်၊ ဘယ်ကုလားမှ ကြာက်စရာမရှိဘူး။
အမေတို့အမျိုးဟာ မရကြာက်သဲအမျိုး။ ကုလားမှန်သမျှကို ဓားစာကျွေးသဲ
အမျိုး။ ကြာက်ဖို့ဆိုသာ ဝေးလာဝေး”

ထပ်ဆင့်စကားကို ကြားရချိန်တွင်ကား ဘရွှေကျိုင်းသည် ထန်းသီး
စုံကို ကောက်ယူ၏။ ဥန့်ရွက် ကြမ်းကြမ်းတစ်ရွက်ကို ထပ်ခြား၏။ သွားမရှိ
တော့သော သွားဖုံးတွေ ပေါ်လာသည်အထိ အားရပါးရပြီး၏။

‘ဟုတ်သယ်။ သည်စကားဟာ အဖေပြောနေကျစကား။ အဖေမရှိသဲ
နောက်မှာလည်း အမေအမြှုပြုပြောသဲ စကား။ ’ဘာတဲ့၊ ကုလားဆိုတာ
ကြာက်စရာမဟုတ်။ ငါတို့ ဓားကတားဖို့ ရော့ခြားမြော့ခြားက တက္ကားတက္ကား
ရောက်လာကြရသာ’ တဲ့။ ဟုတ်သယ်၊ အသာ အဖေစကား’

ဂုဏ်စာအုပ်တို့ကို

၁၆၈၄ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ထိခဏဝယ် ဘရွှေကျိုင်း၏ပါးပေါ်မှ အတွန်များသည် ပြေကျကာ ဝေသိမျက်လုံးများက ကြယ်နှယ်တောက်၏။

“ဟုတ်သယ်။ ကုလားဖြူ ကုလားနှင့်ဆိုသာ ငါတို့ ဓားကစားစရာ တွေပဲ။ ငါတို့ရဲ့ ဓားဆိုသာလည်း သင်းတို့ကို ခုတ်ဖို့ပဲ”

ဘရွှေကျိုင်းသည် အသံထွက်ကာ ရော်တော်၏။ ထိအခါ စဉ်းစားစရာ ပေါ်လာချေ၏။

‘သာဖြင့် ရင် သည်ကလေး ဘာကြောင့် ကြောက်ရသတ္တန်း။ ကြောက်သာဟာ သက်ရှိသွေးပါရဲ့ ပင်ကိုစိတ်ဆိုရင် သရဲကို ကြောက်ပါ တော့လား။ တဖွေ့ကို ကြောက်ပါတော့လား။ အခုတော့ ကုလားကိုမှ ကြောက်ရသယ်လို့။ ရိုင်းလိုက်လေ၊ ရှက်စရာကောင်းလိုက်လေ’

ဝစ်းနည်းစရာ နောက်ကြောင်းသည် အဆက်အစပ်ရှိလာသောအခါ မပေါ်ချင်ဘဲ ပေါ်လာရတော့သည်။

ဤသည်ကား သွေးသောက်စုံစွာကို ဓားပြတိက်သည်ညွှန် မိုးနှင့်ကုန်းရှိ ပုလိပ်ကင်းကတ်ကို ဂုဏ်တွေ ဝင်စီးသည်။ ထိုဒေသသို့ ရော့ရှာရန် ရောက်နောသည့် ကုလားဖြူများက ဂုဏ်များကို ကျောဘက် ဝင်တိုက်သည်။ သို့သော် ကတ်ကို ဂုဏ်တွေ စီးမံသည်။ လက်နက်တွေ ရသည်။ ပုလိပ်ဘက်မှ ဝင်ရောက်ကူညီသုအချို့လည်း သေသည်။ သေနတ် တွေ ဆုံးရှုံးသည်။

သို့ရာတွင် ရန်သူသည် ဒက်ရာဖြင့် ဖမ်းမံသော ဂုဏ်များအနက် သွေးနည်းသော ဂုဏ်အချို့ထဲမှ သလွန်စရာသည်။ သို့ဖြင့် စစ်ပုလိပ်တပ် တစ်တပ်သည် နောက်တစ်နေ့တွင် ခွေးလွှေးများတော့အနဲ့ဆင်းလာသည်။ ဂုဏ်များက ရင်ဆိုင်ပြီး တိုက်နှုက်သည်။ ချောင်းမြောင်း ပစ်ခတ်သည်။

စက်သေနတ်မှတစ်ဦး ဂုဏ်တို့၏လက်နက်မှာ ရန်သူနှင့်တန်းတူ၏။ တန်းမတူခြင်းမှာ ကျည်ဆန်ရရာရကြောင်း မရှိခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ပုဂ္ဂိုလ်တိုက်

ရန်သူသည် ဝင်မိသမျှချွာကို မီးတိုက်သည်။ မီးဘားနှင့်လွတ်ရာသို့ ရမိရရာခွဲလျက် ပြေးထွက်လာသူများကို သေနတ်ဖြင့်ပစ်သည်။ လုံစပ်ဖြင့် ထိုးသည်။ သူတို့ဘက်က သေကြော ဒဏ်ရာရသူများအတွက် လက်စား ချေသောအားဖြင့် အဘိုးကြီးအဘွားကြီးတွေကို အရှင်လတ်လတ် မီးထဲ ထည့်သည်။

ရန်သူသည် ခံသာနအကျိုးဆောင်ရှိသော သွေးသောက်စုကို ဇန်ဘက်ဆုံး ထားပြီး ဂိင်းသည်။ မီးရှိသတ်ဖြတ်ခံရသော ရွာများမှ မိန့်မာန့် ကလေး အများ လာရောက်စုနေသောရွာ။ ပြာမှုန့်ပင် မကျွန်အောင် လုပ်ပစ်မည်ဟု မောင်းတင်ထားကြေား ဓားပြကို ခုခံသောရွာဖြစ်နေသည်။ ဓားပြ အတိုက် ခံရချိန်နှင့် မီးနတ်ကုန်း အတိုက်ခံရချိန်မှာလည်း တစ်ချိန်တည်းဖြစ်သည်။

ရန်သူသည် ယုန်မရလျှင် တော့မှကျေစေ ဟူသော သဘောဖြင့် ကိုရွှေကျိုးကို လိုက်လဲရှာဖွေသောအခါ တော့ကျော်က ကန့်လန့်ခံသည်။ ရွာခေါင်းတွေက ကာဆီးသည်။

“ဓားပြတွေကိုဖမ်းမိသာဟာ အဲသည်လူ ခေါင်းဆောင်ပြီး တိုက်လိုပါ”

ရန်သူသည် ကိုရွှေကျိုးအား ဖြူသလောမည်းသလော မြင်မသွား ရှုံးကြေား အသုဘကို ချက်ချင်းသြို့ပြုရမည် အမိန့်ပေးသွား၏။ ထုံးစံမရှိ သော်ပြေား ဒေါ်မင်းဘော်၏ အသုဘကို လေးရက်ဖြင့် ချလိုက်ကြရ၏။

ကိုရွှေကျိုးမှာ အမေန့် နေ့းပြိုင်တူသေသဖြင့် သည်းခြေနောက်၏။ ရန်သူ၏ စောကားမီးရှိခံရသော ရွာများမှပြေးလာသူများမှ သည်းခြေ ပျက်သည်။ အချို့မှာ ကုသ၍ မရတော့ပေ။

ကောင်းလာသည်ဖြစ်စေ ဆက်လက် ရူးသွပ်သည်ဖြစ်စေ သူတို့ ပါးစပ်မှ ထွက်သောအရာမှာ “ကုလားကြီး၊ ကုလားကြီး” ဖြစ်တော့၏။ ဤသည်မှ အစပြု၍ ကလေးသုင်္သားကို လူကြီးများက ခြိမ်းမောင်း ခြောက်လုန်ရာတွင် သရုတေစွေ အစိမ်းပြိုတွာ ဖုတ်အစား၊ ကုလားကြီး

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၆၆ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ဖြစ်လာသည်။ ကလေးကလည်း ကုလားဟူသည် ပြောက်စရာဟု ယုံမှတ်လာချေ၏။

ဘရွှေကျို့င်း တောက်ခေါက်မိ၏။

ဘုန်းကြီးဘဝမှ လျောကျလာရသူဖြစ်သည်အတွက် ကုလားဖြူကုလားနှင့်နှင့် စပ်လျဉ်းသည်ကလွှဲလျင် ဒေါသနည်း၏။ သို့ပြောင့် တောက်ခေါက်သံကအစ မပြင်းထုန်လုံး။

မိမိလှသည် ဘကြီး တောက်ခေါက်သံကို ကြားဖြစ်အောင် ကြား၏။ သို့ပြောင့် သားကို မှန်မဲသည်။

“မှတ်ထား၊ ကုလား နောက်တစ်ကြိမ်လာရင် ဘဲနဲ့လိုက်ခုတ်။ ဘဲ ရှာမရရင် ခဲနဲ့ပစ်၊ တုတ်နဲ့ရိုက်။ ကြားရဲ့လား”

“ဟုတ်ကဲ့၊ ကြားပါတယ်”

“အေး၊ ပုန်နဲ့ပက်ရင်လည်း ဖြစ်သာပဲ။ မပြောက်ရဘူး”

မိမိလှမှာ ကျားမနိုင်၏သမီးဖြစ်သည်။ ကျားမနိုင်သည် ဖိုးနှစ်ကုန်း တိုက်ပွဲအပြီးတွင် ကျေးရွှာများသို့ ဆင်းပြီး ရမ်းကားသော ကုလားစစ်ပုလိပ် တပ်များကို ဆီးဆိုခဲ့စဉ် ကျော်ခဲ့ရ၏။ ကျားမနိုင်၏အနီး နောက်အိမ်ထောင် အပြုတွင် မယားပါသမီးနှင့် ပထွေး မသင့်တင့်ကြ။ သို့အတွက် ဘရွှေကျို့င်းက ခေါ်ထားသည်။

ဘရွှေကျို့င်းမှာ ကလေးနှစ်ယောက်နှင့် ကသီလင်တဲ့ ဖြစ်နေသည်။ ထိုတူမသည် အိမ်ထောင်ကျသော်ကြား ခဲ့မထွက်ဘဲနေသည်။

“သူကြီးအိမ်မှာ ကျောက်ထိုးဆရာ ရောက်နေသယ်။ ကလေးအမေ တွေ သွားကြဟေ့ သွားကြ။ ကျောက်ထိုးချေကြ”

ဆယ်အိမ်ခေါင်း ကိုပြောင်၏အသံကို သဲ့သဲ့ကြားရသည်။ မိမိလှသည် ယောက်သွားပဲ ကြိမ်ပုခက်ထဲမှ ကလေးကို ပြီးပွဲသည်။

“ကျောက်ထိုးရမယ်ဆိုပါကလား အရိုး။ အသာဟာ ကလေးတွေ

ဂုဏ်စာအပ်တိုက်

ကျောက်ပေါက်ပြီး သေကုန်အောင်၊ သေကုန်မှ သူ့ကို ခုခံပုန်ကုန်မယ့်
လူဦးရေ နည်းသွားအောင် အက်လိပ်က လုပ်သာဆို”

ဘရွှေကျိုင်း မကြားယောင် ဆောင်နေလိုက်သည်။ မကြားယောင်
ဆောင်ခြင်းမှာ စဉ်းစားနေသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

သည်စကားကို မည်သည့်ရွာမှ မည်သူက စတင်လိုက်သနည်း။
ကုလားကို လက်နက်ဖြင့် ယျှဉ်ပြီး မတိုက်နိုက်နိုင်၍ ပါးစပ်ဖြင့် တိုက်ခြင်း
ဖြစ်သည်။ မှားသည် မှန်သည် အပထား။ ရန်သွားအက်လိပ်အား အယုံ
အကြည် ကင်းမဲ့ခြင်းကို ဘရွှေကျိုင်း အားပေးရလိမ့်မည်။ ထိုရောအခါ
အင်ယ်ကိုရှိပြီး အကြီးကို လက်ခွဲလျက် နောက်ပေးသာက်သို့ ဆင်းပြီးသော
မိမိလှအား ဘရွှေကျိုင်း မတားမြစ်လိုက်မိချေး။

ကျောက်ထိုးဆရာအား အယုံအကြည် ကင်းမဲ့သွားမှာ မိမိလှ
တစ်ယောက်တည်းမဟုတ်ချေး။ သားသည်အမေ အားလုံးလိုလိုဖြစ်သည်။
အသံပေးပြီးလုပ်သော ကြက်သွန်ပြု၍သွော်ကို ရှေ့ကြင်တိမ်းသည်အလား
တစ်စုတစ်ထေးကြီး ထွက်ပြီးသွားကြလေတော့၏။

ဘရွှေကျိုင်းသည် တပြီးပြီးပြင့် လုပ်လက်စ ထန်းသီးစွေးကို
မြှောက်ကြည့်၏။ အခွဲထူသော အစေ့နှင့်ကြောသပြင့် ခြေသေ့ပုံ ထဲလုပ်၍ရှုရှု၏။
ဝပ်နေသော ခြေသေ့၏ ရှေ့ခြေနှစ်ခြောင်းကြားတွင် ချောင်နေသပြင့် ယုန်
ကလေးတစ်ကောင်၏ ပုံကိုပါ အဆိုတည်းထဲလုပ်နိုင်သေး၏။

အဖုံးနှင့်ကိုယ်ထည်မှာ အကျော်ဖြစ်၏။ ကိုယ်ထည်တွင် အထစ်
ကလေးရှစ်လုညွှေ့ထားသဖြင့် အကျော့ဗိုင်၏။ အရှပ်ကို နေ့ပေါင်းများစွာ
စူးတစ်ချောင်း ပေးတစ်လက်ဖြင့် ထဲလုပ်ခဲ့သည့်နည်းတဲ့ ဥနဲ့ရွှေက်ဖြင့် ပွတ်ချော
သည်မှာလည်း အနည်းဆုံး ခုနစ်ရက်ရှိပြီး။ သို့အတွက် ထန်းစွေးသူ့မှာ
ချောမွတ်နေပြီး။

တောင်စွေးသံ တဒေါက်ဒေါက်ကြားရ၏။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၆၀။ ■ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

“မိမိအလူ ဘယ်သွားသတုန်း ကိုရင်”

ဒေါ်ရှိုး၏ မေးသံဖြစ်သည်။ မေးသံနှင့် မရှုံးမန္တာင်းပင် ဘရွှေကျိုင်း
ဘေးသို့ရောက်လာကာ ဉာဏ်သာစွာ ထိုင်ချသည်။

“ကလေးတွေ ကျောက်ထိုးရမယ်ဆိုလို့ ပြီးကြသယ်လေ။ မမြင်
လိုက်ဖူးလား၊ အရှန်းထနေသာများ”

“မသိပါဘူးကိုရင်ရာ၊ မှန်း ဘာပါလိမ့်”

ဘရွှေကျိုင်းချထားသော ထန်းစွားကို ကောက်ကြည့်သည်။
လက်ထဲတွင် လူညွှန်ပတ်ကြည့်သော်ငြား သဘောမပေါက်။

“နောက်သွေ့ တကုပ်ကုပ်နဲ့၊ လက်စသတ်တော့ သာလုပ်နေသာကိုး၊
အသာကာ ဘာတွေတုန်း”

“ထန်းစွားတွေတုရသာနဲ့ ဘူးလည်းဖြစ်၊ အရုပ်လည်းဖြစ်အောင်
လုပ်နေသာပါ။ ကိုယ်ထည်မှာ နိုင်းကပတ်ထားသယ်။ အပုံးမှာ ခြေသေ့က
ဝပ်နေရင်း ယုန်ကလေးကို ဖမ်းထားသာ”

ရှင်းပြသူရှိမှ ဒေါ်ရှိုး သဘောပေါက်၏။

“မျက်စီများကလည်း မွှေ့နဲ့ချက်မတော့ သာလေးတောင် မသိဘူး။
‘ကုလားကုသဲ့’ မျက်စီကျေနေသာပါကလား”

မျက်စီမွှေ့နဲ့ကြောင်း ဉာဏ်းတွားရာမှာပင် ရိုးရိုးမညည်း။ ကုလားဖြူကို
ခလုတ်တိုက်ဖြစ်အောင် တိုက်၏။ ဘရွှေကျိုင်းသည် ကြေးဝါကွမ်းအစ်ကို
ဆွဲယုံကာ ကွမ်းယာတစ်ယာ ယာနေရာက ပြီး၏။

“သားသမီး မြေးတွေနဲ့ အဆင်ပြေရဲ့လား။ မပြေရင် သည်မှာ
လာနေလေ”

ကွမ်းယာ ယာအပြီး၌ ပါးစပ်ထဲသို့ မထည်နိုင်သေး။ ကွမ်းယာ
တစ်ယာလုံး အစိတ်စိတ်အမြာမြာဖြစ်အောင် ကွမ်းညုပ်ဖြင့် ဉာပ်နေရာ
ပြန်သည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

“ပြောသယ် မပြောဘူး မဟုတ်တော့ပါဘူးကိုရင်ရာ။ သလိုပဲ နေသာ သလို နေရတော့သာပဲ”

သောက်လက်စ မီးသောနေသာ ဆေးလိပ်တိပ်ကို ချိုးချိုးချွတ်ချွတ် မြည်အောင် ချိုးဖဲ့ မီးခြစ်ဖြင့် မီးညီရင်း ဆက်ပြော၏။

“အမြင်မတော်တိုင်းသာ ပြောနေရရင် ပါးစပ်ပိတ်နေရတော့မှာ မဟုတ်ဘူး ကိုရင်ရေး။ အဲသည်ထဲမှာ ဟိုကောင် စာအံသံလေ ‘မီးပူ၏’ ရေအေး၏’ တဲ့။ အကျိုးနည်းတော် သူတို့ပြောမှပဲ သိရတော့မှာလား”

ဘရွှေ့ကျိုးင်း ပြီးရပြန်ပြီ။

သူအစ်မ ဒေါ်ရိုး ကြားသောအရာမှာ သူမြေးတစ်ယောက်ယောက် လောကဓာတ်ကျောင်းဟု ဒေါ်သည့် အတန်းကျောင်းမှ သင်လိုက်သော စာကို ဖတ်နေသံဖြစ်၏။ ‘သဝထိုး’ ကြောင်းကို ဖတ်နေသံ ဖြစ်လိမ့်မည်။

ဘရွှေ့ကျိုးင်းကား ရှင်းမပြုပေး။ နားထောင်၍ကောင်းကောင်းဖြင့် ဆက်လက်နားထောင်နေသည်။ သည်အရာမှာ ရှင်းပြရန် အရေးတကြီး မလိုအပ်။ လိုအပ်သည်မှာ သူအစ်မတွင်ရှိနေသော အင်းလိပ်စားပြ ကုလားဖြာ ဆန့်ကျင်ရေး၊ အင်းလိပ်စားပြ မှန်းတီးရေးသာဖြစ်သည်။

လောကဓာတ်ကျောင်းဟူသည့် မြို့ပေါ်ရှိ အတန်းကျောင်းများကို အတူယူပြီး ပေါ်လာခြင်းဖြစ်သည်။ သည်ကျောင်းမှ သင်ပုံသင်နည်းကို ဒေါ်ရိုး အော့နှင့်ဗုံးနာနေခြင်းမှာ အင်းလိပ်စားပြ မှန်းတီးရေးတွင် သန္တတည်သည် မဟုတ်တုံးလေား။ ရှိပါစေ၊ သည်စိတ်ကြီး ဆက်လက်ရှင်သန်ပါစေ။

“ပြီးတော့ ရှိသေးသယ်။ အပ် အဖျားချွန်၏။ လိပ် အမွှေးမရှိတဲ့။ အုပါရဲ့ ကိုရင်ရယ်။ လိပ်မှာ အမွှေးမရှိသာ လောကဓာတ်ကျောင်းက သင်မှပဲ ကလေးတွေသံရတော့မှာလား”

ဒေါ်ရိုးသည် ဆေးလိပ်ကို ချုပြီး လက်ခုပ်လက်ဝါးတီးလျက် ရယ်မော၏။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၆၉၀ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

“အပ် အဖျားချုပ်၏တဲ့၊ အားကိုးလောက်သဲ ပညာရှိတွေတော့
ထွက်လာတော့မှာပဲ ကိုရင်ရော့”

ဘရွှေကျိုင်းကား သူ့ထန်းစော့ဘူး အရှပ်ကို စစ်စေးသုတ်ရသော်
ကောင်းအံ့လော့၊ သစ်စေးသုတ်ရသော် သင့်အံ့လော့ ချိန်ဆနေရသာဖြင့်
ဝင်မပြောအားချော့။

စစ်စေးသုတ်လျှင် နက်မှောင်ဇာမည်။

အရှပ်ဒေသ စလေ့အရာ လမယ်တောင်း စလယ်တောင်းအစ တင်း
တောင်းအလယ် ခံတောင်း ခရီးဆောင်နားစာကျင်းအဆုံး စစ်စေး သုတ်ကြ
သည်။ စစ်ပင်မှ အစေးမဟုတ်သော အခြားအပင်များမှ အစေးမှာမူ
အညီရောင်ဖြစ်သည်။

“ဟေ့ ငါက အိတလိုက္ခု”

“သလိုဆို ငါက အာဘီစီးနီးယားကွု”

အိမ်စိုးထဲသို့ ပြီးဝင်လာသော ကလေးတစ်စုံ၏ အောင်သုဖြစ်သည်။
အိမ်နောက်ဖေးတွင် မိတ္တု၏သား စံသာဦးသည် အိမ်ဆောက်နေထိုင်၏။
ယခု အောင်သော ကလေးများထဲတွင် စံသာဦး၏သား ကြံတိုင်းအောင်၏
အသံ ပါဝင်သည်။ အခြားအသံများမှာ ကျောင်းမှ အတူပြန်လာသော
သူငယ်ချင်းများ ဖြစ်ဖွယ်ရှိသည်။

ဘရွှေကျိုင်း ခေါင်းထောင်ကြည့်ရသည်။ ကြည့်ရခြင်းမှာ သည်
အမည်များကို သည်ရွာထွေ့ လူကြီးများပင် မကြားဖူးကြပေ။ သတင်းစာနှင့်
ရင်းနီးသူ့များမှသား သိသည်။

ဥရောပတိုက်တောင်ပိုင်းမှ အိတလိုအမည်ရှိ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံမှ စစ်တပ်
များသည် မြေထဲပင်လယ် တစ်ပက်ကမ်းရှိ အာဘီစီးနီးယား (နောင်သော
အသီလိုးပီးယား) နိုင်ငံသို့ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက် လုယာက်ဇာနိုင်ဖြစ်၏။ သည်
အကြာ်းကို ကလေးတွေ မည်သည့်နေရာမှ ကြားခဲ့သိခဲ့ရသနည်း။

ဂုဏ်စာအုပ်တိုက်

သူတို့၏ ဆရာထံမှ ကြားခဲ့ရမက စစ်ဖြစ်နေကြောင်းပါ သိခဲ့သည့်အတွက်
ထိုးကြိုတ်သတ်ပုတ်နေကြခြင်းဖြစ်မည်။

“ဟေး အီတလီ ရှုံးသွားပြီဟေး”

အိမ်ဂိုင်းအပြင်သို့ ထွက်သွားသော ကလေးများက အိမ်နောက်ဖေး
ဘက်သို့ ဝင်ပြီးသော ကြိုတိုင်းအောင်အား သရော်ကြော်။ ကြိုတိုင်းအောင်က
“စစ်ရှုံးသာ မဟုတ်ဘူးကျ၊ စစ်ပြော်မြဲဗုံးသာ” ဟု ပြန်အော်၏။

‘တော်တော်ဟုတ်သဲ အကောင်တွေပဲ’

သည်အတွေးနှင့်အတူ သည်ကလေးတွေ၏ ဆရာကို ဘရွှေကျိုင်း
သဘောကျလာသည်။ ကလေးတွေကို ကျောင်းစာသာမက ပြင်ပကဗ္ဗာကြီး
အကြောင်းပါ သင်ကြားပေးနေသည့်အတွက် ဖြစ်သည်။

“အစ်မအိုးတို့၊ ရဲလောင်းတို့ဆီက စာမလာဖူးလား ကိုရင်”

ဘရွှေကျိုင်းက ကျောင်းဆရာကို သဘောကျနေသည်။ အစ်မ^၁
ဒေါ်ရှိုးက သည်ဆရာသင်ပေးလိုက်သော စာတွေကို သရော်နေသည်။
သို့အတွက် အစ်မစကားကို အင်းမလှပ်အဲမလှပ် လုပ်နေသဖြင့် ဒေါ်ရှိုး
စကားပြောင်းခြင်း ဖြစ်သည်။

“သင်းထုံးဆီကစာတော့ သတင်းစာသွားယဉ်သဲလူနဲ့ ပါလာသယ်”

သင်းထုံးများ ဒေါ်အိုး၏သမီးဖြစ်သည်။

“မြှေ့သွေ့ သင်းထုံး သင်းထုံး၊ အင်းကျွန်းကျွန်းမာမာပဲတဲ့လား ကိုရင်”

ဘာများ အကြောင်းထုံးရှိလို့ စာထည့်သာတုန်း”

ဘရွှေကျိုင်းထုံးသို့ ဆင်ပါင်းပဲမှ သတင်းစာများ ပွဲစားကြီး ကွယ်လွန်
သွားသော်လည်း ရောက်နေဆဲဖြစ်သည်။ ရွာသို့ စာတိုက်မှ စာပို့မပေးသည့်
အတွက် လိပ်စာကို ပွဲစားကလေးထံမှ တစ်ဆင့်သာထားရသည်။ သို့ကြောင့်
သတင်းစာဟောင်းများ ယဉ်လာသွားက စာကိုပါယဉ်လာရခြင်းဖြစ်သည်။

“အင်း အားလုံး မာမာချာချာပါပဲ။ သို့ပေသည့် သူတို့ စွဲကူးများ

၁၆၂၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

မဟုတ်တော့ဘူးတဲ့။ ရေါနချောင်းကို ပြန်ရောက်သွားပြီတဲ့။ စာထည့်ချင်ရင် ဒေးပစ်သာထွန်းကတစ်ဆင့်လို့ ထည့်ပါတဲ့”

စဉ်ကူဟုသည် ချောက်ရေါနမြေကို ဆိုခြင်းပြစ်သည်။ စဉ်ကူရေါနမြေဟုသည် အခေါ်ဟောင်းအတိုင်း ဆက်လက်ခေါ်သွေ့က ခေါ်နေကောမူ ချောက်မြို့အမည်သည် တရားဝင်ပြစ်နေပါပြီ။

“ဒေးပစ်သာထွန်း ဟုတ်လား”

ဒေးပစ်သာထွန်း ခေါ် ပေါ်လာမှာ ဒေါ်ဒိုး၏သားပြစ်သည်။ မိဘသော့မတူသွားနိုင် လိုက်ပြေးသောနှစ်မကို မောင်ပြစ်သွေ့က ရိုက်မောင်းပုတ်မောင်း လုပ်ရမည်သာဖြစ်၏။ ယခုမှ ထိမောင်မှတစ်ဆင့်ဟူ၍၍ပင် လိပ်စာပေးထားသည်ဆို၏။ သို့အတွက် ဒေါ်ရိုး အုံညာတော်းမြည်တမ်းမိခြင်းပြစ်၏။

“ဟုတ်သယ်အစ်မ။ သူလည်း ကြောက်နှောက်နဲ့ ချောက်ဘက်ကို ထွက်ပြေးပြီး သူအိမ်ထောင်က ဘီအိမိမှာ အလုပ်လုပ်။ သူက ဈေးနားမှာ ကလေးတစ်ဖက်နဲ့ မှန်းပျစ်သလက်ရောင်းလို့ ချောင်းချောင်းလည်လည် ရှိပါသယ်တဲ့”

ဒေါ်ရိုး ခေါင်းတည်းတည်းပြီး ဝမ်းသာဇားသည်။

“သာပေမယ့် အစ်မရယ်။ ဘယ်ဘဝရောက်နေနေ ဉားသောက်ကြီးမိုးကောင်းရဲ့သမီးဟာ ‘ဗားဆိုသာ ကုလားကိုခုတ်ဖို့’၊ ကုလားဆိုသာ ငါတို့တစ်တွေ ဗားကစားဖို့’ ဆိုသူ့ဆောင်ပုဒ်ကို ဘယ်တော့မှမမေ့ဘူး”

“အဲသာနဲ့ စဉ်ကူ့က ရေါနချောင်းရောက်သွားသာ ဘာဆိုင်သတ္တိုး ကိုရင်”

“သို့ပေမယ့် ကျူပ်တို့သမီးကလေးရဲ့ အိမ်ထောင်ဖက်ဟာ ဈေးမနိသုတေသန ဖြစ်နေသုတေသနအတွက် စာရေးသပိတ်မှာ ရောင်နေခဲ့သယ်။ အခုတ်စီအလုပ်သမားသပိတ်ကျတော့မှ သမီးကလေးသင်းထုတ်က ကွာမယ် ရှင်းမယ်”

ပုဂံစာအုပ်တို့ကို

ရိုက်မောင်းပုတ်မောင်းလုပ်တော့မှ သပိတ်ထဲ ပါဘွားသာတဲ့”

“ကျေပ်တို့သမီးကလေးဟာ သွေးသောက်ကြီး ဦးမိုးကောင်းရဲ့မြေးပိသပါပေသယ်တော်၊ သာရု သာရု သာရု”

“အဲသလို သပိတ်မောက်သဲ အလုပ်သမားတွေကို သူတို့ကုမ္ပဏီတန်းလျားမှာ မဖော်ရဘူး နှင့်ထုတ်သတဲ့။ နှင့်မယ့်သာနှင့်သာ သင်းရှိုးပေးသဲ အခန်းက တစ်လံခွဲပတ်လည်လောက်ပဲ ကျယ်သာတဲ့”

“ကောင်းကောင်းကန်းကန်းလုပ်လို့ စပါးကျို တစ်ခန်းစာတောင် မရှိသဲ့ဟာများတော်”

မမြင်ရသော စဉ်ကုအရပ်သို့ လုမ်းကြည့်မျက်စောင်းထိုးကာ ဒေါ်ရှိုးသည် ဆေးလိပ်ကြီးကို အညီးတကြီးဖွာနေ၏။

“ဆင်းလာပေမယ့် အစ်မသမီးမှာ အိမ်ခန်းငှားပြီး နေနိုင်သဲ့ဇွဲကြေးရှိသတဲ့ပျော့။ တစ်လ ၅ ကျပ်ပေးရင် အခန်းကောင်းကောင်းရသတဲ့။ သာဆေမယ့် သူက အဆွဲတိုက်ပြီး ကားလမ်းဆားက တမာပင်ရိပ်မှာထန်းခွက်သုံးလေးချပ်မိုးပြီး ကလေးတွေနဲ့နေသတဲ့”

“မြို့ဆိုသာ သူခိုး ခါးပိုက်နှိုက်က ပေါပါဘိသနဲ့၊ သူမှို့ မကြောက်ပလေ့”

“တစ်မြို့လုံးမှာ အလုပ်သမားနဲ့ ဈေးသည်ချည်းရှိသတဲ့ အစ်မရဲ့။ သူခိုးကလည်း အလုပ်သမားကို မခိုးဘူးတဲ့။ အဲသလိုနေတော့ ရောနဲ့မြှုပ်နှံက မကြောခဏ လာနှင့်သတဲ့။ အဲသည်မှာ ပုလိပ်နှစ်မျိုး ရှိ ထင်ပါဗျာ”

“ဘယ်နှစ်မျိုးပဲရှိရှိ ပုလိပ်ဆို ဘယ်ပုလိပ်မှ မကောင်းဘူး။ ခွေးတွေ”

“သူကလည်း ပေကတ်နေ့။ ပုလိပ်ကလည်း မကြောခဏလာနှင့်နဲ့၊ တစ်နေ့မှာတော့ ပုလိပ်နဲ့ အစ်မသမီးနဲ့ ရန်ဖြစ်နေတုန်းး၊ ကားကလေးတစ်စီး အဖေားကိုရောက်လာသတဲ့။ အဲသည်ကားလည်း မြင်ရော့။ ပုလိပ်တွေ ပြီးတော့သာပဲတဲ့။ အဲသာ ဘာပြုလို့တုန်းး သိလား အစ်မ”

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၆၄ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သီန်း

“ပြောမှာသာ ပြောစမ်းပါ။ အစ်မ ဘယ်သိပါမတုန်း”

“အော်စတင်ဆိုလား၊ အဲသည်ကားကလေးက အစ်မသား ဒေးဗုံ
သာထွန်းရဲ့ ကားဖြစ်နေသာကို။”

ထိအခါတွင်မှ ဒေါရိုးပြုးသည်။ “ခွေးတွေ၊ သင်းတို့အဖောကျတော့
ကြောက်လိုက်သာလွန်လို့” ဟု ရေရှုတ်သည်။

“သည်မှာတွင် မောင်လုပ်သူက နှမရဲ့ တောင်းတွေပလုံးဆွဲ၊ အိုးချက်
ပန်းကန်တွေရော ကလေးထွေပါ သူကားကျိုးးလယ်တ်ကလေးထဲကို ထိုးသိပ်
တင်ပြီး ခေါ်သွားလို့ ရော့ချောင်းရောက်သွားသာတဲ့များ”

“အမေပေးသဲ့ ပေါ်လာအမည်ဖျောက်ပြီး ဒေးဗုံသာထွန်း နာမည်
မှည့်ထားလို့ အမေက အထင်သေးနေသာ။ ခုလိုတော့ တော်ရှာသားပါ
ကလား”

အစ်မဖြစ်သူ ကြည်ကြည်လင်လင် ကျေကျေနှပ်နှပ်ကြီး ရေရှုတ်နေ
တော့မှ ဘရွှေကျိုးးသည် “အစ်မရမ်းတွေ လွမ်းလို့လာလည်တာလား။
ပြောစရာ အထူးမရှိရင် အနောက်ပိုင်း သွားဦးမယ်” ပြောသည်။

“အကြောင်းထူး မရှိပါဘူး။ ရဲလောင်းလည်း သတိရာ အစ်မလည်း
လွမ်းသာနဲ့ လွည့်လာသာပါ။ အစ်မလည်း ပြန်မှာပါ။ ကိုရင်လည်း
သွားစရာရှိ သွားလေ”

လာစဉ်ကပါလာသာ အဖော်တောင်ရွေးကို ဒေါရိုး ကောက်ကိုင်၏။

J

“အဘကျိုင်း၊ အဘကျိုင်း”

ဘရွှေကျိုင်းသည် အမောတကော ပြီးဝင်လာသူအား ထုံးခိုးထဲသို့
ရေထည့်နေရာက လုမ်းကြည့်သည်။ ဆယ်ဆိမ်ခေါင်း ကိုထွန်းဝေ ဖြစ်သည်။
“မောင်ထွန်းဝေ လာလက္ခာ၊ အိမ်ပေါ်တက်လေ”

“မတက်တော့ဘူး အဘကျိုင်း၊ အဘသာ ဆင်းခဲ့ပါ”

သို့သော် ကိုထွန်းဝေ ပြီးတက်လာရာက လျှကားထိပ်ရောက်ရန်
သုံးထစ်အလိုတွင် သူ့ပုံးနှင့်ကြမ်းပြင် ညီသွားတော့မှရပ်သည်။

“မားမတွေ့နဲ့ သခင်တွေ စောင်နေကြသယ် ဘာ။ အဘလိုက်ခဲ့မှ
ဖြစ်မယ်။ သူကြီးက လူစုစွဲရင်ခွဲ မခွဲရင် သေနတ်နဲ့ပစ်မယ်ပြောသာ၊ လူမကဲ့
ချင်ဘူး။ အဲသာကြောင့် လိုက်ခဲ့ပါဘို့”

ဤရွာတွင် သခင်မရှိခဲ့။ ကိုထွန်းဝေက မပြောတတ်သောကြောင့်

၁၆၆ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ပြောတတ်သလိုပြောသော သခင်မှာ တို့မမာ တောင်သူလယ်သမား
အစည်းအရုံး ဖြစ်သည်။ ထိုလယ်သမားများက လက်ရုံးတပ်ဟု ဖွဲ့စည်း
သောအခါ တောင်သူလယ်သမားထဲမပါသူများနှင့် မြိုင်ရှင်ကလေးများက
ဓားမတပ်ဟု အပြီးဖွဲ့သည်။

ယခု ကိုထွန်းဝပြောသော စောင်နေသူများမှာ ဓားမတပ်နှင့် လက်ရုံး
တပ်တို့ဖြစ်သည်။

သွေးသောက်စုတို့က်နယ် တောင်သူလယ်သမား အစည်းအရုံး
ဥက္ကဋ္ဌမှာ ဘရွှေကျိုင်း၏တူ မိတ္တဖြစ်သည်။

မိတ္တ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်လာသောအခါ ဒေါ်ဦးမှူး၊ ဒေါ်ဝါး နစ်မိပါက်များ၊
မိတ္တ၏ဖအောဘက်မှ ဘိုးမျိုးဘွားမျိုးတွေ၊ တို့ပမာအစည်းအရုံး၏ ကြွေးကြေား
သံများကို နှစ်သက်သူတို့ပါ ပါလာသည်။ ထိုအစည်းအရုံးမှ ဖွဲ့စည်းသော
အပျော်တမ်းတပ်မှာလည်း အင်အားကောင်းသည်။

သို့ရာတွင် အပြီးဖွဲ့လာသော ဓားမတပ်မှာ အင်အားမကောင်း
စေကာမူ အာဏာရှိ၏။ ငွေကြေးရှိ၏။ သူကြေးသည်ပင်လျှင် လက်ရုံးတပ်ကို
ငါက်ငမ်းရှုကြား ဓားမကို ပုံပုံ ခုပ်ရှုံးခုပ် ခုပ်ရှုံးရှုံး ဆက်ဆံနေရသည်။

“ဘာက စဖြစ်ကြသာတုန်းကွဲ”

ဘရွှေကျိုင်းသည် ကွမ်းတစ်ယာကို အပြေးအလွှားငံခဲ့ပြီး လိုက်လာ၏။
လမ်းပေါ်သို့ရောက်မှ မေးကြည့်မိ၏။

“မသိပါဘူးများ။ လယ်သမားကောင်လေးတွေက တေးချင်းဆိုရာက
စသယ်ပြောသာပါပဲများ။ ဘာတဲ့များ ဖို့လ်အောင်ကျော်တေးချင်း”

ဘရွှေကျိုင်း အသံထွက်အောင်ရယ်မောသည်။

“ဟုတ်သာဆို နာလိုခဲ့ခက် အမျက်ထွက်ပေါ့ကွာ”

“ဘာက ဖျွန်ဖြေရမှာကို သလိုပြောလို့ ဖြစ်မလား ဘရာ”

ကိုထွန်းဝ အသွေးတုံ့ပြီး မကျေမနပ်ပြောသည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

“ဟိုဖော်ရောက်တော့လည်း ဟိုစကားပြောရမှာပါ မောင်တွန်းဝရာ။ အခု သည်မှာပြောသာက အဖြစ်ကိုပြောသာပါ။ လက်ရုံးတပ်က သူငယ်တွေ ဘာတေးချင်းဆိုသတုန်းဆိုသာလည်း မကြားဘဲနဲ့ သိသူကျာ”

ကိုတွန်းဝမှာ အံ့ဩသွားဟန်ဖြင့် ဘရွှေကျိုင်းမျက်နှာကို စောင်းကြည့်ရင်း “အဘကျိုင်းက ဘယ်လိုလုပ်ပြီး အတပ်သိရသတုန်း” မေးသည်။

“သတင်းစာထမာ ပါလိုပေါ့ကျာ။ အဲ ဘာတဲ့ ‘ကျောင်းသားတို့ အပေါ် ကောင်းစားဖို့မျှော် ကြိုးစားတဲ့ ကိုအောင်ကျော်၊ သတ်ပုတ်ခိုင်းတဲ့ မောင်ပမော်’ မြန်မာပြည်ကြီးအရေးတော် သူဟာ ပိစီးနေခဲ့သေးသနော်’ တဲ့ကျာ။ အဲသာကို လူငယ်တွေ အော်ပြီးဆိုသာဖြစ်ရမယ်”

“ပိုလ်အောင်ကျော်က သခင်ပဲလား”

“တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားပါ မောင်တွန်းဝရာ။ သူတို့ကျောင်းသား တွေ နှစ်နာတာတွေ ပြင်ဆင်ပေးဖို့ ဒေါက်တာဗုဇာ်ရဲ့ ညွှန်ပေါင်းအနီးရဆိုမှာ တောင်းသက္ကာ။ နှစ်းရင်းဝန်မဖြစ်ခင်တုန်းက ပင်လျက် ဆားဖြူး လုပ်ခဲ့တဲ့ ဦးဗုဇာ်ဟာ နှစ်းရင်းဝန်လည်းဖြစ်ရော သူထဲ့စံအတိုင်း ဟိုလိုပြော သည်လို ပြော လုပ်သာပါ။”

ရွှေးအနောက်တဲ့ခါးမှ ထွက်လာကြသည်။ ခပ်လှမ်းလှမ်းတွင် လူငယ် ပျေား ဟိုတစ်စုသည်တစ်စု ရှိနေကြသည်။ သူကြီးသည် မဲ့လိပင်ရိပ်မှ ထွက်လာပြီး “အဘကျိုင်း” ဟု အသံပေးသည်။

“ဟေ့ သူကြီးလေး၊ မောင်တွန်းဝရာခေါ်လို့ ငါလည်း ဘုမသီ ဘမသီ လိုက်လာရသာပဲကျာ။ သေနတ်နဲ့ မပစ်ပါနဲ့ ငါပြောပါဦးမယ်”

အဘကျိုင်းသည် ဓားမကိုလည်း သိ၏။ လက်ရုံးကိုကား အထူးပြောဖွယ်မရှိတော့ခဲ့။

သို့သော် ဘရွှေကျိုင်းသည် ဓားမတပ်ဝင် လူငယ်လူလတ်များကို အထင်သေးသည်။ လူညာကြီး၏ အမဲရုံးပြီ စည်းရုံးမှုကို နားမလည်

၁၆၉၈ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ပါးမလည်နှင့် ခါတော်မီ နားယောင်သူများဟု မြင်သည်။ မြင်သော်ငြား
လူကြီးစကားသာ ပြောရပေသည်။

ထနောင်းပင်ရိပ်ရှိ လူငယ်အုပ်ထဲသို့ ဘရွှေကျိုင်းဝင်၏။

“ဟု ဟိုကောင်၊ နင် မြတ်သာဉီးသား မဟုတ်လား။ နာမည်
ဘယ်သူ”

“ဟုတ်ပါသယ်ဘ၊ ချစ်ဖော်”

ဓားမတပ်နှင့် ဆင်းရုံသားပါတီ ဥက္ကဋ္ဌချစ်ဖေ ချဉ်းကပ်လာသည်။
ဓားမဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ခေါင်းတွင်ဆောင်းထားသော ပင်နိရောင် ဓားမ
တံဆိပ် သံပုရာခွဲဦးထုပ်ကို မြင်ရုံဖြင့် သိသာ၏။

“မင်းတို့ အခု ဘာလုပ်နေကြသာတုန်း”

“ဟိုကောင်တွေက ရန်စလိုဘ၊ ရိုက်မလို”

“ဘယ်ကောင်တွေတုန်း၊ သခင်တွေလား ဟုတ်လား”

ကွေးတစ်ဖက်ရှိ ကုက္ကာပ်ရိပ်တွင် စရုံးနေသူများထံသို့ ဘရွှေကျိုင်း
မျှော်ကြည့်ကာ ချစ်ဖေအားမေး၏။

“ဟုတ်သယ်ခင်ဗျာ။ ကျွန်ုတော်တို့ခေါင်းဆောင် နန်းရင်းဝန်ကြီး
ကိုလည်း မရှိမသေပြာသယ်ခင်ဗျာ”

“မင်းက ငါအဒေါ် မသေ့ရဲ့ မြေး။ ဟိုတစ်ဖက်က အကောင်က
ဘယ်သူတုန်း။ ငါအစ်မရဲ့သား။ သည်တော့ ညီအစ်ကိုတွေပါကလား
အကောင်ရ။ မင်းရိုက်လို့ ဟိုကောင်သေရင် ငါကမင့်ကို ဘယ်လိုလုပ် တရား
စွဲရမတုန်း။ ငါသားကို ငါက တရားစွဲရမလား။ ဟိုကောင့်ကြောင့် မင်း
တစ်ခုခုဖြစ်သွားရင်ကော၊ ငါအစ်မရဲ့သား ငါတွေငါသားကို ငါ ဘယ်လို
လုပ်ရမှာတုန်း”

ဆွဲမျိုးစုံ အကြီးအကဲလည်းဖြစ်၊ သက်ကြီးပါကြီးလည်းဖြစ်သော
ဘရွှေကျိုင်း၏စကား ထိရောက်သည်။ ဓားကိုပစ်ချုပြီး ချစ်ဖေ ထိုင်သည်။

ပုဂံဘဏ်တိုက်

“မင်းတို့ နိုင်ငံရေးလုပ်ရင် သတင်းစာဖတ်ကြကွာ။ ဖတ်သဲအခါ မှာလည်း စဉ်းစားရသယ်၊ တွေးခေါ်ရသယ်။ ငါတို့တောသူတောင်သားတွေ မျက်စီလည်သဲအချက်လည်း ရှိသေးသက္က”

“ဟုတ်ကဲ့သာ၊ သိပါရစေခင်ဗျာ”

ချုစ်ဖေ ဓားချုပြီးထိုင်သည်ကို မြင်သောအခါ အတွင်းရေးမှုး အကျိုးဆောင် ညံအေးနှင့် ငွေထိန်းလျှန်းမောင်တို့လည်း ကပ်လာကြသည်။

“မင်းတို့ငါတို့ ကျေးလက်ခေါင်းဆောင်တွေက ဓားတပြက် တုတ် တပြက် ဖြစ်နေပေမယ့် ရန်ကုန်က ခေါင်းဆောင်တွေက လည်ပင်းဖက်ချင် ဖက်နောကြသာက္က။ အဲသာ ဘာတုန်း သိလား”

ဘရွှေကျို့င်းအား ဓားမတွေ ဝန်းရုံလာသည်။ ခေါင်းဆောင်ချုစ်ဖေမှာ စိတ်ဝင်တစားဖြင့် “ဟုတ်ကဲ ဘ” ဟု ထောက်ပေး၏။

“အဲသာ နိုင်ငံရေးပဲ။ နိုင်ငံရေးဟာ ဝါဒချင်းယဉ်ပြိုင်သယ်၊ အယဉ်အဆ ချင်းတိုက်သယ်။ ဓားမပါဘူး၊ တုတ်မပါဘူး။ လက်သီးချင်းလည်း မထိုးဘူး။ ကိုယ့်ဘက်က တိုင်းကျိုးပြည်ကျိုး မဆောင်ရွက်နိုင်ဘူး။ ပရိသတ်ရေးမှာ ချုပြစရာလည်း ဘာမှမရှိဘူး။ အဲသည်အခါ ဓားတို့ တုတ်တို့ အားကိုး တော့သာပဲ။ အဲသာကြောင့် ပါးစပ်နဲ့တိုက်ကြပါ”

“စိတ်မရည်ဘူး ဘရ”

ညံအေးက ဝင်ပြောခြင်းဖြစ်သည်။ ဘရွှေကျို့င်း လှည့်ကြည့်၏။ ပြုး၏။

“ခေါင်းဆောင်ဟာ မြေကြီးလို သည်းခံရသက္က၊ စိတ်ရည်ရသက္က။ အေး စကားစပ်မိလို့ ပြောရည့်းမယ်။ မင်းတို့ကသာ တို့ခေါင်းဆောင်ကြီးကို ထိလို့ သွေးထွက်သယိုပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ထောင်ပဲကျကျ ချမက္ခဆိုပြီးလုပ်ပေမယ့် အဲသည်လူတွေကို ရန်ကုန်က ခေါင်းဆောင်ကြီးတွေက နာမည်တောင် ကြားဖူးမှာ မဟုတ်ဘူး၊ သိမ့်ဆိုသာဝေးရေား။ ကဲပါလေ ရန်ကုန်ဖယ်ထားပါ။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

အေး ဒီစကြိတ်လည်း ဖယ်လိုက်ပါၤး။ မြို့နယ်ခေါင်းဆောင်ကတော် ငါတို့တော့သားတွေကို မလွှဲသာလို့ ဆက်ဆံရပုံမျိုးနဲ့ ဆက်ဆံသာပါ။ ငါက မင်းတို့သိမြို့ပြောသာ၊ ကိုယ့်အဖွဲ့အပေါ်မှာ စိတ်ပျက်အောင် ပြောသာ မဟုတ်ဘူး။”

ဘရွှေကျိုင်းသည် ဒေါသပြုစပြုနေသော လူငယ်များအား ထူးအကဲ ခတ်လိုက်ပြီးမှ ဆက်လက်တရားဟော၏။

“ဆင်းရုသားပါတီခေါင်းဆောင် နှုန်းရင်းဝန်ကြီး ဒေါက်တာဗမ်္မာ်ကို မရှိမဆောပြောသယ်လို့ မင်းတို့ပြောသဲ့ဥစ္စာဟာ တေးချင်းကွဲ အကောင်တွေရာ။ တေးချင်း ဘာကြောင့်ပေါ်လာရတုန်း။ အကဲ့လိပ်စစ်တပ်က ကျောင်းသား တွေကို မြင်းနဲ့ တက်နင်းလို့ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား ပိုလ်အောင်ကျော် သေလို့”

“တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားတွေက ဘာလုပ်လို့တုန်း ဘ”

“လယ်သမားတွေက သူတို့နှစ်နာချက်တွေကို တောင်းဆိုသလိုပေါ်ကွာ၊ သူတို့လည်း သူတို့နှစ်နာမှုတွေကို ပြင်ဆင်မပေးလို့ သပိတ်မှာက်ကြ သာပဲ။ အမှန်ကတော့ ရေအံမြေအလုပ်သမားတွေက ရန်ကုန်ကို ချိတ်က သွားသလို့၊ အဲသည် အလုပ်သမားတွေကိုထောက်ခံပို့ လယ်သမားတွေကပါ ရန်ကုန်ကို ချိတ်က်လာချိန်မှာ ကျောင်းသားတွေကလည်း အားဖြည့်ပေးသာပဲ”

“သည်လိုကိုး။ ကျူပ်တို့ မသိဘူးဘရာ”

“အဲသာကြောင့် သတင်းစာဖတ်ကြပါလို့ ပြောသာပေါ့ကွာ။ အဲသည်တော့ အကဲ့လိပ်အစိုးရဟာ အရှုံးမီးစိုင်းဖြစ်နေပြီ။ ဘာလက်နက်မှ မပါသဲ့ကလေးတွေကို သတ်သဲ့အတွက် အရှုက်လည်းကွဲနေပြီကွာ။ သည် အချိန်မှာ အလုပ်သမား၊ လယ်သမား၊ ကျောင်းသားနဲ့ အကဲ့လိပ်အစိုးရ ကြားမှာ ဝင်ပြီးညပ်နေသာက နှုန်းရင်းဝန်ကြီးဒေါက်တာ ဗမ်္မာ်ရဲ့ ညွှန်ပေါင်း အစိုးရပဲကွာ”

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

“အကိုလိပ်အဖိုးရ မဟုတ်ပါဘူး ဘကျိုင်းရာ။ ကျွန်တော်တိ၊ ဆင်းရဲသားပါတိပါသဲ ညွှန်ပေါင်းအဖိုးရပါ”

ငွေထိန်းလွန်းမောင်၏ စောဒကတက်သံဖြစ်၏။

“မင့်ကို ငါ မငြင်းဘူး။ သို့သော် မေးမယ်။ ကျောင်းသားတွေကို မြင်းနဲ့ နင်းမသတ်လို့ ပုလိပ်မင်းကြီးတို့၊ အရေးပိုင်တို့ကို နှစ်းရင်းဝန်ကြီးက အမိန့်ပေးလို့ ရမယ်ထင်သလား”

“ရရမှာပေါ့ ဘရာ။ သူက နှစ်းရင်းဝန်ပဲ”

ဘရွှေကျိုင်းပြီးလိုက်ပြီးမှ ပြောသည်။

“ဟုတ်ပြီး နှစ်းရင်းဝန်က မလုပ်ရဘူးတားမြစ်ပေမယ့် ငါ့ရိုင်းသကာ့၊ လုပ်ကြဖော်လို့ ဘုရင်ခံကဝင်ပြောရင် နှစ်းရင်းဝန် ဘာမှမတတ်နိုင်ဘူး။ အဲသာကြောင့် ခမျှမှာ ကြားကည်ပြနေသာ။ အရေးဟဲဆို ဘာအာဏာမှ မရှိဘူး။ သာကြောင့် အလုပ်သမား၊ လယ်သမား၊ ကျောင်းသားတွေက ရန်သူအကိုလိပ် ဓားပြအဖိုးရကို တိုက်နေသာ။ မြန်မာအချင်းချင်း တိုက်သာ မဟုတ်ဘူး။ ဒေါက်တာဗမ်း အခု ထွက်ပစ်လိုက်ရင် သူကို ဘယ်သူမှ မဆဲတော့ဘူး”

ဓားမလုပ်ယ်တွေ ငါးမောနေကြသည်။

“အေး၊ နှစ်းရင်းဝန်ကြီး ဒေါက်တာဗမ်း နှစ်းရင်းဝန်ရာထူးက ထွက်လေးလိုက်ရင် သူရသူလေ ငါးထောင် ဆုံးသာပဲရှိမယ်။ ရန်သူအကိုလိပ် ဓားပြအဖိုးရမှာတော့ ဘာသီကွာ့မှ မရှိတော့အောင် ဆုံးရှုံးမယ် ဟုတ်ပြီလား”

စင်စစ်အားဖြင့် ဓားမတပ်ကို တည်ထောင်သည့် ဦးပမ်းကိုယ်တိုင်မှာ နိုင်ငံရေးလမ်းစဉ် မရှိ။ လူပြီန်းကြိုက်တွေကို အချိန်အခါနဲ့ နေရာနဲ့ လိုက်လျော့အောင် အာဝဇ္ဈ်းဆွင်ဆွဲဖြင့် ပြောသူ ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ လျေကြုံ စီးသော လူငယ်များမှာလည်း မည်မည်ရရ ယုံကြည်ချက်မရှိပေ။ သူတို့ မချေပေတတ်။

ပုဂံစာအပ်တိုက်

“အဲသည်လို ဒေါက်တာပမော်လည်း နှစ်းရင်းဝန် ရာထူးက ထွက်လိုက်ရော ဘာအာဏာမှ မရှိတော့ဘူး။ အဲသည်အခါမှာ ဟိုဘက်မှာ မင်းတို့ ရိုက်ချင်သတ်ချင်သဲ့အကောင်တွေနဲ့ ဘာမှုမထူးဘူး၊ အတူတူဖြစ် သွားပြီ။ အဆုံးတစ်နေ့မှာ ဦးပေါ်နဲ့ သခင်တွေနဲ့ ပေါင်းသွားပြီဆိုပါတော့၊ ဘယ်နှယ်လုပ်မတုန်း။”

လူငယ်တွေမှာ ဖြစ်နိုင်ပါမလားဟူ၍ပင် မမေးနိုင်ကြ။ “သည်မှာ သတ်ပုတ်နေကြပေမယ့် ရန်ကုန်မှာ လည်ပင်းဖက်ပေါင်းနေကြသာ” ဟု ဘဇ္ဈာကျိုင်း ပြောထားခဲ့သည် မဟုတ်တဲ့လော့။

“ကဲ ကဲ သွားကြတော့၊ ငါ ဟိုကောင်တွေကို သွားပြီး နှင့်လိုက်ဦးမယ်”

ပြောပြောဆိုဆို ဘဇ္ဈာကျိုင်း ကုန်းကျပြီးထသည်။ ဓားမလုင်ယူမှာပါ တုတ်များ၊ ဓားများဆွဲလျက် ထရပ်သည်။ ရွာဘက်သို့ မျက်နှာမူရင်း ကွင်းစပ်တစ်နေရာသို့ လုမ်းကြည့်ကြ၏။

ဘဇ္ဈာကျိုင်းသည် နေ့ပြင်ကြီးကို ဖြတ်လျက် ကွင်းစပ် ကုလ္ပာပင်ရိုပ်ရှိ လွှာခုပ်ထဲသို့ တနဲ့နဲ့လျှောက်လာသည်။ “ဘကို ဓားမ အပဲအဆွဲကြီးနဲ့ ခုတ်မလွှတ်လိုက်ကြပဲကို” ဟု ငွေထိန်းကဲတင့်က ဆီးကြီးသာရော်၏။

“ဒီကောင် ဘာမထိလေးစားမပြောသာတုန်းး၊ နှင့်တို့လွှမ်းရင့်ရင် သွားကြုံးသေနတ်နဲ့ပစ်တော့မယ် လုပ်ပါဦး၊ ထွန်းဝ လာပြောလို့ လိုက်လာရသာ”

ဘဇ္ဈာကျိုင်းသည် ရှင်းလင်းပြန်ပြုးသော မြေပြင်ထဲသို့ ထိုးထွက် နေသည့် ကုလ္ပာပင် မြစ်ပျော်းပါဝင်ထိုင်ရင်း “ဘယ်မတုန်းး မိတ္တာ၊ ခေါ်လေးကြစမ်း” ဆို၏။

မိတ္တာသည် သွားသည့်ဘက်သို့လာသည်ကို လုမ်းမြေငကတည်းက ပုန်းကွယ်နေခဲ့သွားဖြစ်သည်။ အမည်နာမာ ထုတ်ဖော်ခေါ်သည့်အခါ မလာမူ၍ မဖော်ရှု၍။ ရှေ့တည့်တည့်တွင် လာရောက် ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်သည်။ သွားကိုယ် တွင် ဗမာ့လက်ရုံးတပ် အဆောင်အယောင်မပါချေ။

ဘရွှေကျိုင်းက ဘားမခေါင်းဆောင် ချုစ်ဖော်နှင့် မီတ္တား ဆွဲမျိုး
စပ်ပြုးနောက် သူတူအား ခဏာစိက်ကြည့်နေပြီးမှ စကားဆက်၏။

“ဘုန်းကြီးကျောင်းသားနှစ်ယောက် ငြင်းကြသတဲ့ကွဲ။ တစ်ယောက်က
သာသနာမြောက်ထောင် ရှိသယ် ပြောတော့ ကြားသဲ့ကျောင်းသားက
ငါးထောင်လို့ပြောသတဲ့။ အချို့အချုပ် ပြောကြရာက ရန်ဖြစ်ရောဆိုပါတော့
ကွဲ။ ဘုန်းကြီးသိလို့ နှစ်ယောက်လုံးခေါ်သဲ့အခါ ဘယ်သူ အရိုက်ခံရ
သတုန်း။”

“ငါးထောင်သမား အရိုက်ခံရပါသယ် ဘဒေးခင်ဗျူး”

“မင်းတော်သယ်၊ သိသယ်” ဟုဆိုကာ ဘရွှေကျိုင်း ရယ်မောသည်။
ရယ်မော၍အားရမှ မေး၏။

“ငါးထောင်သမားဟာ မှန်ပါလျက်နဲ့ ဘာပြုလို့ အရိုက်ခံရသာတုန်း”

“သာလောက်ကလေးတောင် မသိသဲ့ကောင်နဲ့ ဖက်ငြင်းရသလား
ဆိုပြီး ရိုက်သာပါပဲ ဘဒေးခင်ဗျူး”

“အေး၊ ဘာအာဏာမှုလည်းမရှိ၊ အင်တ်အပြတ်ခံပြီး ငါတို့တိုင်းပြည်
လွှတ်လပ်ရေး ရရမယ်၊ ငါတို့ အလုပ်သမားတွေ တောင်သူလယ်သမားတွေ
ကြီးဗားချုစ်းသာရမယ်ဆိုသဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ထောင်ကျလိုက် ပြန်လွတ်
လာလိုက်၊ တရားဟောမှုနဲ့ ထပ်အဖမ်းခံလိုက်၊ ထောင်ကျလိုက်ဖြစ်နေသဲ့
သခင်တွေခေါင်းဆောင်သဲ့ တို့ပမာ တောင်သူလယ်သမားအစည်းအရုံးနဲ့
ပမော်ရှုလွှတွေနဲ့ ဘာကြောင့် ဖက်ပြိုင်ရန်ဖြစ်ရသတုန်း”

ဘထွေး၏ စကားလုံးတိုင်းသည် ကိုယ့်ဘက်သားဖြစ်ကြောင်း
သက်သေခံရနေကား မီတ္တမှာ ကလ္လာကောစလုပ်စရာ စကားရှာမရ။

သို့သော် စုပ္ပါဒ်က ဝင်ပြော၏။

“အလကားတွေ ဘရာ။ ငို့ဘသမား အလိုတော်ရှိ ပုတ်သင်ညိုတွေ”

ယုဂ်စာအုပ်တိုက်

၁၇၀၄ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

“တယ်ခက်သကိုးကွယ့်။ ငါတို့ မြန်မာလူမျိုးဟာ ယဉ်ကျေးသဲလဲမျိုး ကွယ့်၊ သူတစ်ထူးကို မိုးချိုးမျှစွဲချိုး မပြောရဘူး။ လူသောဆိုသာက ဟုတ်သာဆို နာလိုခံခက် အမျက်ထွက်မဟုတ်လား။ အဲသာကြောင့် အနုကို အနုမခေါ်ဘူး၊ ကိုယ်ပျက်နေသယတဲ့။ အရွှေးကို စိတ်နောက်နေသယပဲ ခေါ်တယ်၊ အရွှေးမခေါ်ဘူး။ ဟသယ်ကို ပြည့်တန်ဆာတဲ့၊ ပခြုပ်သယတဲ့၊ မိန်းမရွင်တဲ့ ကဲ”

ထိအခါ ဒေါသထွက်နေသော စံပွင့်လည်း ြိမ်ကျသွား၏။

“ရှိုးရှိုးသားသားနဲ့ ရောယောင် ပါသွားသူတွေ၊ အားနာလို ပါသွား သူတွေကို ရင့်ရင့်သိုးသိုးပြောရင်၊ ပုတ်ခတ်ရင် ကိုပုံကိုမှန်းသာနဲ့ သူတွေကိုသား လုံးဝဖြစ်သွားရေား။ အဲသာကြောင့် ၂၁ ဦးတွေ ငါးပွင့်ဆိုင်တို့ မော်မြင့်ပြတို့ ခေတ်ကလို လူတွေကိုသာပြီး၊ ကိုယ်ကျိုးရာသာ မဟုတ်ဘူး။ သခင်ပေါက်စ ထောင်ပြောက်လ အကျခံပြီး၊ တိုင်းကျိုးပြည့်ကျိုး ဆောင်နေသာ သောာ ပေါက်အောင် ပြောရသယ် အကောင်တို့ရဲ့”

“ကျေပ်တို့က ဘ လို့မပြောတတ်ဘူးယူ”

“အေး၊ နိုင်ငံရေးသမားဆိုသာ သတင်းစာဖတ်ရသက္ဗာ။ ဖတ်ပြီး တော့လည်း ကိုယ်ပိုင်ညက်နဲ့ တွေးရသက္ဗာ။ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ရသက္ဗာ”

“ကျွန်းတော်တို့က တောင်သူလယ်သမားပါဘရာ။ နိုင်ငံရေးသမား မဟုတ်ကြပါဘူး”

ဘဇ္ဈာကျိုင်း ဟက်ဟက်ပက်ပက် ရယ်မောသည်။ ချေပျော် ကံတင့်ကို လှည့်ကြည့်သည်။ “မြင်းစီးလို့ အထိုးမှန်း အမမှန်း မသိသဲ့ ကောင်ဒိုကလေး ပါကလား။” ဟုဆိုသည်။

“အဘကျိုင်းရဲ့တူ ချုစ်ဖေဆိုရင် မြေကွက်ကလေး ဆီမိုးခွက်လောက် ပိုင်သာနဲ့ ဟိုသာက်ကိုပါသွားသာ”

“အဲသာ ရှင်းမပြတ်ကြလို့ပေါ့ကွာ။ ကိုယ်မြေကို ကိုယ်လုပ်နေသူဟာ

ပုဂံစာအပ်တို့က်

ယာသမား လပ်သမားပဲဖြစ်သယ်။ ကျုပ်တို့ တောင်သူလယ်သမား အစည်း
အရုံးက ဦးတည်တိုက်ခိုက်သဲ့ မြေရှင်ဆိုသာ ဒကသောင်းထောင်ပိုင်သဲ့
အောက်အရပ်က မြေပိုင်ရှင်တွေ၊ ချစ်တီးတွေပါလို့ ရှင်းပြပါတော့လား”

“ဟုတ်သယ် ဘရာ။ အဲသာ ကျုပ်တို့က နားမရှင်းတော့ မရှင်း
တတ်ဘူး”

“အဲသာကြောင့် သတင်းစာဖတ်ကြလို့ ပြောသာပေါ့ကျွဲ့။ ပြီးတော့
မင်းတို့ကိုပြာရညီးမယ်။ ကိုယ် ဘာတွေ လုပ်ခဲ့သယ်၊ ဘာတွေလုပ်မယ်
ဆိုသာ ရှင်းမပြတတ်သဲ့လူမှာ အားကိုးစရာ တုတ်ဓားပဲရှိသယ်။ အဲသာ
သတိထား”

ထိုအခါ မိဇ္ဈာသည် လည်ပင်းဆန့်ထောင်၏။

“ဘာလက်နက်မှမပါဘဲ့ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားကျောင်းသူတွေကို
မြင်းနဲ့နှင့်း၊ တုတ်နဲ့ ရိုက်သာကကော ဘရာ၊ ကိုင်း”

“ကလေးတွေက ဒီမိုကရေစိန်းအရ အေးချမ်းစွာ ဆန္ဒပြသယ်၊
သပိတ်တားသယ်။ အဲသာကို အကြမ်းဖက်သဲ့ အဂ်လိပ်ဓားပြအနီးရဟာ
ကမ္မာအလယ်မှာ ခွေးဖြစ်သွားပြီ။ ဒီမိုကရေစိ အနီးရမဟုတ်တော့ဘူး။
ကြမ်းပိုးသူခိုး ဓားပြအနီးရဖြစ်သွားပြီ”

“ဘကလည်းဖျား၊ ကျားကိုက်ပါသယ်ဆိုနေမှ နာတာရှည်လားမေး
ဆိုသာလို့၊ ဗော် ဗော် အိုးအိုး၊ ညွှန်ပေါင်းအနီးရ အလိုမရှိ အောင်နေမှတော့
ဒေါက်တာဗော် အနီးရပေါ့ ဘရာ”

ဘချွေကျိုးင်း ပြီးသည်။ ခေါင်းယမ်းသည်။

“တကယ့်အာဏာက အဂ်လိပ်ဘုရင်ခဲ့ရဲ့ လက်ထဲမှာပဲ ရှိပါသယ်
ငါ့ကောင်တို့ရာ။ ဥာ ဗွာနာကို ညွှန်ပေါင်းအနီးရ အဖွဲ့ဝင်တွေက ဘာပဲလုပ်ချင်
လုပ်ချင် ဘုရင်ခဲ့ဆိုသဲ့ကောင်က ပယ်ချေရှင် ပြီးသွားသာပဲ။ အဲသာကြောင့်
တကယ့်ရန်သွားက အဂ်လိပ်ဓားပြ ကြမ်းပိုးသူခိုးအနီးရကွဲ”

ဂုဏ်စာအုပ်တိုက်

၁၇၀၆ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

“သာဖြင့် ဗိုလ်အောင်ကျော်တေးချင်းကို ကျွန်တော်တို့ဆိုသာကို
ဓားပဲတွေက ဘာပြုလိုနာရသတုန်းဘ”

ဗမာလက်ရုံး လူငယ်တစ်ဦး၏ အမေး။

“သည်ထဲမှာ သတ်ပုတ်ခိုင်းတဲ့ မောင်ဗမားလော်လို့ ပါနေသာကိုးကွဲ
နာမှာပေါ့။ အဲသာထားပါတော့ကွာ၊ ခများများ နားမလည်ရှာပါဘူး။
မင်းတို့က သူတို့နားလည်အောင် ပြုပြုပြစ်ပြစ်နဲ့ ဆွဲဆောင်ပါ။ နောင် နောင်
ရန်မဖြစ်ကြနဲ့။ သူသေ ငါပို့တွေ့ တစ်ရွာဘတည်းသားတွေ။ သည်ထဲ ဆွဲမျိုး
တွေက ပါသေး”

ဘရွှေကျိုင်းသည် ရွာဘက်သို့ လုမ်းကြည့်ကာ ထရပ်၏။ ဒေါသ
ထွက်နေသည့် ဓားမလူငယ်တွေ သွားကုန်ကြပြား၊ ဆယ်အိမ်ခေါင်းဟု
ထင်ရသူတစ်ယောက်မှု ကျွန်နေခဲ့သေးသည်။ အမြဲအနေကို အောင်ကြည့်ရန်
သူကြီးက တာဝန်ပေးထားခဲ့သူ ဖြစ်ဖွယ်ရှိပေသည်။

၃

“ကိုယ့်လူ လူတစ်ယောက်လုံးကို မမြင်ဖူးလား”

မောင်ကောင်းစံမှာ ယဉ်နိုင်းသေးတွေ့ကြီး ထမ်းသွားသောကူလီ
နောက်သို့ အမြန်လိုက်ရသဖြင့် ကုန်းပေါင်ထိပ်တွင် ရပ်နေသူအား ဝင်တိုက်
မိသည်။

“စိတ်မရှိပါနဲ့ခင်ဗျာ၊ မတော်လိုပါ”

အတောင်းပန်ခံရသူသည် မျက်မှုာင်ကြွဲတ်၏။ ထို့နောက်
တောင်းပန်သော ကျောင်းသားနှင့် တူသူနောက်သို့ လိုက်လာသည်။

ဆံပင်ကို ချပ်ခဲကြီးဖြစ်အောင် ကော့စ်မက်တစ်တိုက်ကာ သပ်ရပ်စွာ
ဖြီးသင်ပြီး ကြွေတိုက်ရပ်၊ အလုပ်ပတ်ကား တိုက်ပုံနှင့် ပေတင့်ရှုံးနှင့် ထို့သူ
သည် ကျောင်းသားဖြစ်ဟန်တွေ၏။ သို့ရာတွင် အထက်တန်းခန်းဘက်သို့
လီးတည်သွားသော ကူလိုအား “သည်မှာ နေရာလွှတ်သယ်၊ သည်မှာပဲချု”ဟု
လုမ်းအော်၏။

ဂုဏ်စာအုပ်တိုက်

ပခုံးချင်းအတိုက်ခံရသူလည်း လက်ရန်းဘက်တွင်တွေ့သော နေရာ လွှတ်တစ်ခုတွင် အကိုလိပ်သတင်းစာတစ်စောင်ခင်းကာ ဝင်ထိုင်သည်။ သူသည် လက်ခွဲသားရေသေတွောထဲမှ သတင်းစာများနှင့် စာရွက်များ စာအုပ်များ ထုတ်သည်။ သတင်းစာနှင့် စာရွက်များကို ပုံဆိုထဲတွင် ရျှော်ထားခဲ့ပြီး သေတွောပါတ်သည်။ စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ဖတ်နေလိုက်သည်။

သတော်ဥပ္ပါသံတစ်ချက် ပေါ်လာသည်။

ခရီးသည်များသည် တစ်ယောက်စ နှစ်ယောက်စ တက်လာကြရာမှ ကျက်စိကျက်စ အသံလေးလျက် အပ်လိုက်တက်လာသည်။ “တစ်နေရာစာ လောက် မရရှုံးလား နည်းနည်းခင်းပါရစ” စသည်ပြင့် ရွှေပွေ့ဖွေ့နေစဉ်တွင် လက်ခွဲသားရေသေတွောရှင် လွှင်ယ်သည် ပုံဆိုးကြားမှ သတင်းစာနှင့် စာရွက်များကို အခင်းအကိုလိပ်သတင်းစာနှင့် ရောထပ်သည်။ နေရာတကျ ခင်းမြှုပ်နှံခင်းသည်။

ယူနိုးဟော်သေတွောနှင့် လွှင်ယ်၊ သားရေသေတွောနှင့် လွှေယ်တို့ ရောက်လာစက ရှင်းသယောင်ဆိတ်သယောင်ရှိခဲ့သော ကူးတိုးသတော်သည် တစ်စထက်တစ်စ အသံဗလဲများ များပြားလာသည်။ တောင်းတွေ့ပလုံးတွေ့ ဖျာလိပ်တွေ့၊ စားဒိုးစားချက်တွေ့၊ အဝတ်ထုပ်တွေ့ပြင် ပြည့်လာသည်။

ဥပ္ပါသံ ဂုတ္တယအကြံမြေပေါ်လာချိန်တွင် လျှောက်စွာ နှစ်သက် နေခဲ့သောသတော်သည် တုန်ခါလာပြီ။ သတော် စက်နှီးလိုက်သဖြင့် ပြစ်သည်။

ရာဇ်ဝတ်အုပ်တစ်ယောက်နှင့် စာဇ်တစ်ယောက်ပါသော ပုံလိပ်အချို့ သတော်ပေါ်သို့တက်လာသည်။ ပျော်ရွင်ရယ်မော်တေသာသောနေသူများ၊ စကားတေပြာ့ပြာ့ရှိသော ခရီးသည်များ အရယ်ရပ်၏။ စကားပြာ့ရပ်၏။ လိုင်းခေါင်းပြုကလေးတွေ ပြေးနေသည် မြစ်ပြင်ကိုကြည့်ကာ ကြည့်နဲ့ နေသော မျက်နှာများလည်း မသာမကြည်ဖြစ်၏။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ကူးတို့သဘောသည် လူရပ်လွှဲချာသို့ မကောင်းဆိုးချားများ ဝင်ရောက်
လာဘီသုရှိနေစဉ် တတိယ ဥပါသံပေါ်လာ၏။ အချက်ပေးသံ သဲ့သဲ့
ပေါ်လာသည်။ ကုန်းပေါင်များ ဆွဲတင်သံ ပေါ်လာပြီးနောက် သဘောသည်
ကမ်းမှ စွာလေ၏။

ပုလိပ်များသည် ခရီးသွားများမဟုတ်။

ပုပိုင်းမှစတင်ပြီး ခရီးသည်များ၏ သေတွာ့၊ အဝတ်ထုပ်၊ အိပ်ရာ
များကို လှန်လျော့နှိုက်ဆွဲ ရှာဖွေနေကြသည်။ သဘောသား ကုလား
တစ်ယောက်သည် ဂလိုင် (ခေါင်းလား) လုပ်လျက် ဦးခန်းသို့သွားသည်။
ထို့နောက် ပုံ့ဘက်သို့ လျော်းချုပ်သွားပြီးနောက် ပြန်ဆင်းသွားလေ၏။

ဂလိုင်ခေါက်သံသည် လက်မှတ်ဝယ်ရန် သတိပေးခြင်းဖြစ်သည်။
ကျောင်းသားဟုထင်ရသောလွင်ယ်သည် ကယာဗာယာထရှုပ်သည်။ ထိုအခါ
တွင်မှ သူသည် ယဉ်နောင်းသေတွာ့၏ ဟိုဘက်ရှိခရီးသည်ကို သတိ
ထားမိ၏။ အသက်ငါးဆယ်ရှုယ် မိန်းမကြီးနှင့် ၁၈ နှစ်ရှုယ် လုပ်ချောမာ
သော မိန်းမပျို့ကလေးပါတကား။

“ဟု မောင်ရင်၊ လက်မှတ်ခံမလို့လား။ ဒေါ်ဒေါ်တို့သားအမိ”

“ဒုံးမေမေကလည်း”

အဒေါ်ကြီး၏ စကားမဆုံးမီ တန်းသွားသည့်နည်းတူ၊ တိုးတီး
ညင်သားပြောလိုက်သော အသုမှာလည်း တိုးလိုးတန်းလန်းပင်။ မိန်းမပျို့သည်
ရှုက်ခွဲ့အားနာဟန်ပြင် ခေါင်းငွေးထားပြား “အားနာစရာကြီး” ဟူသည့် အသု
ကိုပါ လွှဲယ် ကြားဖြစ်အောင် ကြားသည်။

“အားနာစရာမရှိပါဘူးခင်ဗျား။ ခရီးသွားအချင်းချင်းပဲ၊ သလိုပဲ ကူညီ
ရတာပေါ့။ ဒေါ်ဒေါ်တို့က ဘယ်ဆိုပါမှာ ဆင်းမှာပါလိမ့်”

“ဆင်ပေါင်းတွင်ပါကွယ်”

မိန်းမကြီးက ငါးကျပ်တန်းတစ်ရှုက်လုမ်းပေးသည်။

ရုက်စာအုပ်တို့က်

၁၇၁၀ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

“စိတ်ချေဘီဒေါ်ရေး၊ ငွေငါးကျပ်ယူပြီး ရေဂျားပြီးတော့မယ်”

“ငွေငါးကျပ်ကလေးနဲ့ ပြီးချင်လည်း ပြီးသာပြီး၊ ဒေါ်ဒေါ်မတားဘူး”

လူငယ်က ဗရာတ္ထာတ္ထာသဖြင့် မိန်းမကြီးကလည်း နားတောင်းကြီး လွှပ်ခါအောင် ရယ်မောတုံးပြန်သည်။ သို့သော် လူငယ်မှာ ပြန်လည် ထိုင်ရန်။ ပုလိပ်များ၊ မျက်နှာချင်းဆိုင်ရှိ သားရေလက်ဆွဲသောတွေ့ရှင် လူရွှေယ်ထဲ ရောက်နေကြပြီဖြစ်သဖြင့်တည်း။

လူရွှေယ်သည် ရောက်ရှိနေသော စာမျက်နှာတွင် လက်ညွှိုးသွင်းလျက် ပိတ်ထားပြီး သူ့သောတွေ့ကို လက်ညွှိုးထိုးပြု၏။

“လူကြီးမင်းများခင်ဗျား သေနတ်၊ လက်ပစ်ပဲ့း မပါပါဘူး။ ငှက်ဖျာ တစ်မီး၊ ရေတစ်ပုံလင်းနဲ့ ပုဆိုးသုံးထည်၊ အကျိုလေးထည်ပဲ ပါပါတယ်။ အဲ အဲ ဆောရိုး၊ မီးခြစ်နဲ့ စီးကရက်ပါသေးတယ်” ဖွင့်ကြည့်ကြပါ။

မောင်ကောင်းစံသည် စိတ်မဝင်စားသော်လည်း လူရွှေယ်၏အပြော ကြောင့် လုမ်းကြည့်မိသည်။ သားရေသောတွေ့များ၏ အတွင်းဖက်တွင် စာတန်းနှစ်ကြောင်းရေးထားသည်။ ရိုပ်ခနဲသာ မြင်ရသည်။ မဖတ်လိုက်ရ။ ပုလိပ် တစ်ယောက် ကွယ်သွားသဖြင့် ဖြစ်သည်။

ပုလိပ်များသည် အဝတ်ခေါက်များကို စိတ်မဝင်စား။ အောက်ခြော့ ခင်းထားသောစဉ်များနှင့် အပုံးအံအတွင်းရှိ စာရွှေက်စာတမ်းများကိုသာ ဂရာတန်းကို စစ်ဆေးသည်။

လူရွှေယ်ပြီးသောအခါ ငါးကျပ်တန်းလေးထားသော မိန်းမကြီးအလွည်း သူတို့တွင် လက်ဆွဲသားရေသောတွေ့နှစ်လုံးနှင့် ကြိမ်လက်ဆွဲခြင်းတစ်လုံး ပါသည်။ ကြိမ်လက်ဆွဲခြင်းထဲမှ စာရွှေက်စာတမ်းတစ်ထပ် ထွက်လာသည်။ ရာဇ်ဝတ်အပ်သည် သေချာစွာ ဖတ်ရှုစစ်ဆေးပြီးမှ ပြန်လေးသည်။

မောင်ကောင်းစံလည်း သူ့ဘက်သို့ လာတော့မည်သိလျက် သတင်းစာ

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

တစ်ထောင်ကို ကြမ်းပေါ်ချကာ တမင်ကုန်းဖတ်နေ၏။ ရာဇ်ဝတ်အုပ်က
လက်ညီးထိုးသည်။ စာဇင်က ပခုံးကိုတို့သည်။

မောင်ကောင်းစံ မော်ကြည်ကာ “ဟား ပူလိပ်တွေပါကလား။ ဘာမှာနဲ့
ပမ်းမလိုပါလိမ့်” ဟု အသက္ကယ်က္ကယ်မေး၏။

“သေတွာ့ကို နည်းနည်းရှာချင်လိုပါ”

“ကိုယ်စကားနဲ့ကိုယ်နေ၏၊ နည်းနည်းပဲရှား။ များများ မရှာရဘူး။
ဒါပဲ”

ပူလိပ်များမှာ သည်နှယ် သရော်ပြက်ချော် အပြောခံရသည်မှာ
ရိုးနေပြီ။ တို့ဗမာသခင်အပေါင်းသည် ပူလိပ်ကို မထိတရိ အလွန်ဆက်ဆံ၏။
အရွှေ့သဖွယ် သဘောထား၏။ ယခု ကျောင်းသားဟု ထင်ရသု၏ အပြော
ကြောင့် တုန်လွှပ်ဟန် မဖြေကြချော်။

သေတွာ့အဖုံးကို ဖွင့်လွှင့်ဖွင့်ချင်း အဖုံးအတွင်းမှ စာကြောင်းကြီး
နှစ်ကြောင်း ထင်းခနဲပေါ်လာ၏။

“ဓားဟူသည် ရန်သူကုလားကိုခုတ်ရန်၊

ရန်သူကုလားဟူသည် ငါတို့ ဓားကစားရန်ပေတည်း”

သေတွာ့ထဲတွင် ခွေတောင်လုံချည်တွေ၊ ဘန်ကောက်လုံချည်တွေနှင့်
ရုပ်အကျိုးများ၊ တိုက်ပုံအကျိုးများ၊ ကျောင်းစာအုပ်ဟု ထင်ရသောစာအုပ်များ
အပြင် ဒရုံသူရိုးယာ၊ မြန်မာ့အလင်း၊ မြန်မာ့ရပ်ရှင်၊ တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်း
များလည်း အပေါ်မှ အုပ်ထား၏။

“သည်စာဟာ မကောင်းဘူး၊ အတော်ဆိုးတယ်”

ရာဇ်ဝတ်အုပ်က မောင်ကောင်းစံ၏ သေတွာ့အဖုံးကို လက်ညီး
ထိုးကာ ရော်တော်သည်တွင် မောင်ကောင်းစံ ထရပ်၏။

“ကျွန်တော်သေတွာ့ထဲမှာ ကျွန်တော်ရေးယားသဲ့ ကျွန်တော်အဘိုးရဲ့
ညွှေ့စေ ရာဇ်ဝတ်အုပ်မင်းရဲ့။ ဘယ်သူ့ကို ထိခိုက်ပါသလဲ။ ထိခိုက်တယ်

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၇၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ဆိုသူဟာ မြန်မာတစ်ပျိုးသားလုံးရဲ့ ရန်သူ သိုးဆောင်းလူမျိုးတရီးနဲ့ သူရဲ့ ကျေးကွာန် အမျိုးသား သစ္စာဖောက်များသာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်”

ရာဇ်ဝတ်အုပ်သည် ပုလိပ်များကို လက်ဟန်ခြေဟန်ပြကာ ထွက်ခွာ၏။ ပုလိပ်များသည် သေတွာကို ပြန်ပုံးထားခဲ့၏။ မောင်ကောင်းစံ သည် ပုလိပ်များကို ပြီးပြီးကြော်လျက် ကျွန်းခဲ့သည်။ ယူနိဖောင်း သေတွာ၏ ဟိုဘက်ဘေးရှိ မိန့်မချောကလေးကမူ မျက်စောင်းထိုးလျက် ကျွန်းခဲ့သည်။

ထိုအချိန်တွင် ရုတ်တရာ် လုပ်ရှားသူမှာ မျက်နှာချင်းဆိုင်ရှိ လူချွဲယ် ဖြစ်သည်။ သူသည် ငုတ်ပျေားမီးနှင့် အဝတ်များ ရော့လင်းကို သူထိုင်သည် အကိုလိပ်သတင်းစာပေါ် ချထားခဲ့ကာ သူ၏ သားရေသွားကိုပိုက်လျက် မောင်ကောင်းစံဘေးသို့ လာရပ်၏။

အဒေါ်ကြီးသားအမိသည် မောင်ကောင်းစံနှင့် အမည်မသိ လူချွဲယ်တို့ ဘာဖြစ်ပါလိမ့် တာအုံတည်မေ့ကြည့်ကြ၏။

“ညီငယ်၊ အစ်ကို သေတွာထဲက စာကို ကြည့်စမ်းပါဉို့”

လူချွဲယ်က သူ၊ သေတွာ၏အပုံးကို ဖွင့်ပြ၏။ အပုံးအတွင်းဘက်၌ ရေးထားသော စာနှစ်ကြောင်း။

“ဓားဟူသည် ရန်သူကုလားကိုခုတ်ရန်၊

“ရန်သူကုလားဟူသည်၊ ငါတို့ ဓားကစားစရာပေတည်း”

“ဟာ” ခနဲ အော်သံနှင့် တစ်ပြိုင်နှစ်တည်း မောင်ကောင်းစံက လူချွဲယ်အား ကြည့်သောအကြည့်တွင် အုံအုပ်ခြင်းပါသည်။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း ပါသည်။ ကျေနှပ်အားရခြင်းလည်း ပါသည်။

“အစ်ကိုက... အစ်ကိုက...၊ ဒေးပစ်... ဒေးပစ်...”

“ဒေးပစ်သာထွန်း မဟုတ်ပါဘူးကွာ”

မောင်ကောင်းစံ၏ ပတ္တာအခင်းတွင် လူချွဲယ် ဝင်ထိုင်သည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

မောင်ကောင်းစံမှာ လူရွှေယ်၏ပါးစပ်ကို မျက်တောင်မခတ်ဘဲ စိုက်ကြည့်ရင်းက ရောနော်ထိုင်၏။

“ရဲလောင်းလက္ခာ”

“ဟာ၊ ဘကြီးလိုင်းရဲသား၊ အစ်ကိုရဲလောင်း”

မောင်ကောင်းစံသည် ရဲလောင်း၏လက်နှစ်ဖက်ကို ပူးဆပ်လျက်နမ်းရှုံးသည်။ ဝမ်းသာမျက်ရည်များသည် နှစ်ယောက်လုံး၏ ပါးပြင်များ ပေါ်သို့ တတွေတွေစီးကျလာသည်။

“ရွှေကို အစ်ကိုတို့သားအမိ ရောက်လာတုန်းက ကျွန်တော့ကို မမွေးသေးဘူး အစ်ကိုရာ”

ထိုအချိန်ထို ရဲလောင်းမှာ မောင်ကောင်းစံကို မသိသေး။ ဒွေးလေးရိုး၏ သားများအနက်မှ တစ်ယောက်ပေလော့၊ သို့မဟုတ်။

“ညီလေးနာမည်လည်း ပြောဦးမှပေါ့ကျာ”

“စိတ်မရှိပါနဲ့အစ်ကို၊ ကျွန်တော့မှာ ဝမ်းသာလွန်းလို့ မေ့သွေးရပါသယ်။ ဦးရွှေကျိုင်း၊ ဒေါ်ရွှေခက်ရဲ့သားပါခင်ဗျာ”

“ဦးရွှေကျိုင်းဆိုသာ ဒွေးလေးရိုးရဲ့အောက်က ဘုန်းကြီးမဟုတ်လား

“ဟုတ်ပါသယ်။ ဘ ကျယ်လွန်တော့ အမေကြီးကို ပြုစုချင်သာ လူထွက်လိုက်ရသာပါအစ်ကို”

“အေး ဟုတ်ပြီ။ ဘ ဒွေးဘုန်းကြီးက ချောင်းဖျားမှာ သီတင်းသုံးလို့၊ ဟင် မဟုတ်သေးပါဘူး”

သဘောတွက်ခါစတွင် တစ်ကြိမ်ကြားခဲ့ရသော ဂလိုင်လှပ်သံပေါ်လာပြန်၏။ ဂလိုင်ကြီးတရမ်းရမ်းး လျှောက်သွားသွေ့၏နောက်တွင် “တိကက်၊ တိကက်” ဟု ပြောသော လူတစ်ယောက်ပါလာသည်။

“မောင်ရင်လေး၊ လက်မှတ်စစ် လာနေပြီ။ လက်မှတ်ဝယ်ချော်း။ သည်မောင်ရင်ကော်”

ပုဂံစာအုပ်တို့က်

၁၇၁၄ ■ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ယူနိဖောင်းသေတ္တာ၏ ဟိုဘက်မှ အဒေဝါကြီး သတိပေးတော့မှ မောင်ကောင်းစံ ခုန်ထသည်။

“မနိုးရိမ်ပါနဲ့ ဒေဝါဒေ၏၊ ပုလိပ်နှောင့်ယုက်လို့ လက်မှတ်အဝယ် နောက်ကျသယ်ပြောပြီး ဖမ်းချင်သပါဆိုလည်း ရာဇဝတ်အုပ်ကို ဖမ်းချေသာ ပြောပါခင်ဗျာ”

မောင်ကောင်းစံသည် အပြီးအလွှား ထွက်သွားရင်းက မိန်းကလေး ဖတ်နေသောစာအုပ်၏ စာမျက်နှာကို ကြည့်ဖြစ်အောင် လုမ်းကြည့်သွားသေး၏။ ရဲလောင်းလည်း မျက်နှာမြောင်ရာဘဲ လည့်ကုပ်ကလေး မြင်ရရုံဖြင့် ချစ်ခင်စရာကောင်းသော မိန်းမပျိုးအား လုမ်းကြည့်မိ၏။

“မောင်တို့က ညီအစ်ကိုတွေလား၊ ဘယ်နှစ်ဝမ်း ကွဲသတုန်း”

မိန်းမကြီးထံမှ အမေးစကားလာသဖြင့် မိန်းမပျိုးထံမှ မျက်လုံးများကို ကမန်းကတန်း ရုပ်သိမ်းရ၏။

“သူ့အဖေနဲ့ ကျွန်းတော့အဖေက ညီအစ်ကိုအရင်းပါခင်ဗျာ”

“မြော် အင်း အင်း။ တစ်ဝမ်းကွဲသာဆိုသယ်၊ ရုပ်ချင်းလည်းဆင် အရပ်အမောင်းက အစပေါ့ကွယ်။ သာပေမယ့် အသက်ကတော့ ကွာပုံ ပေါ်သယ်နော်”

“မှန်ပါသယ်ခင်ဗျာ။ ညီအစ်ကိုမောင်နမ ငါးယောက်မှာ ကျွန်းတော့ အဖေက အကြီးဆုံး၊ သူ့အဖေက အငယ်ဆုံးမျို့၊ ကွာပါသယ်ခင်ဗျာ”

ထိမ္မာပြာအပြီးတွင် ‘တိကက်’ အော်သူရောက်လာသည်။ ပြိုင်တူပင် မောင်ကောင်းစံလည်း ပြန်ရောက်လာသဖြင့် စကားပြောရန် မလိုတော့ချေ။ သို့ရာတွင် လက်မှတ်စစ်သူ လွန်သွားမှ တစ်စုံတစ်ရာကို မောင်ကောင်းစံ သတိရသည်။

“ဟင်၊ အစ်ကိုအတွက် မဝယ်ခဲ့မိဘူး”

ယူနိဖောင်းသေတ္တာတစ်ဖက်သို့ ငွေအနတ်များနှင့် လက်မှတ်များ

ပုဂံဘဏ်တို့ကို

လုမ်းပေးရင်းက မောင်ကောင်းစံ ထရပ်သည်။ “ရန်ကုန်ကတည်းက ရေါ်ချောင်း လက်မှတ်ခံပြီးပြည့်လေး” ဟု အေးဆေးစွာဖြေသည်။

“ရေါ်ချောင်း ဟုတ်လား။ ဒွေးကြီးတို့ဆီ ဝင်မလိုလား”

ရဲလောင်းသည် အင်အယ်လုပ်နေပြီးမှ “အေးပေါ့ကွာ။ မတွေ့ဘာ ကြာပြီမဟုတ်လား” ဟု ဖြေရာက “ညီလေးက ပြည်ကိုလာပြီး ကောင်းနေသာလား” မေး၏။

“ဆင်ပေါင်းဝဲက ပွဲစားကလေးက အတင်းလိုပေးလို့ အားနာသာနဲ့ သွားနေရသာပါအစ်ကို။ အဖောကလည်း မျက်စိပွင့်သာ နားပွင့်သာပေါ့ကွာ ပြောသာကိုး”

“အခု ဘယ်နှစ်တန်းရောက်နေပါလိမ့် သူငယ်”

ယဉ်ဖောင်းသေတ္တာ၏ တစ်ဖက်မှ မိန်းမကြီးသည် နားစွင့်ထောင်နေရာက လုမ်းမေး၏။

“ဘယ်တန်းပါခင်ဗျာ့”

မောင်ကောင်းစံ လုမ်းကြည့်ရင်း ဖြေသည်တွင် မိန်းမကြီးက သဘော လက်မှတ်တစ်စွောင်လုမ်းပေး၏။

“လက်မှတ်သုံးထောင်စလုံး ဆင်ပေါင်းချည်း ဖြစ်နေပါကလားကွယ့်။ မင်းကကာ ဆင်ပေါင်းဝဲကလား”

“ဆင်ပေါင်းဝဲအထက် လွန်ချိကျွန်း တစ်ဖက်ကမ်းကိုသွားမှာပါ အော်အော်”

မျက်နှာနှင့် စာအုပ် အပ်နေသာ မိန်းမချော ခေါင်းထောင်၏။ မေးခွန်းထုတ်လိုဟန်ဂိုဏ်း သူစိမ်းယောက်သွားပျိုတစ်ယောက်အား စကား ပြောရန် ရှုက်ခွဲ့နေသည်။ သို့အတွက် သူ့အမေား မေးသည်။

“မေမေ။ ဆင်ပေါင်းမှာ မဆင်းဘဲ သွေးသောက်စုရောက်မှ ဆင်းလို့ မရဖူးလားဟင်”

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၇၁၆ ■ ဆင်ပြုကျွန်းအောင်သိန်း

ကာလသားပေတည်း။ ကာလသမီး ဘာကို ဆိုလို ကြောင်း
မောင်ကောင်းစံ နားလည်သည်။ မိန်းမပျိုသည် သူအား မမေးရသဖြင့်
သူအမေမှတစ်ဆင့် မေးခြင်းဖြစ်ပေသည်။

‘နှမလေးရေ။ သပြေသာတို့ လွန်ချိကျွန်းတို့မှာ သဘောမဆိုက်ပါဘူး
ကျယ်။ ဆင်ပေါင်ဝဲမှာဆင်းပြီး လှည်းတစ်တန် လျောစ်တန် သူးရသကျယ်’

သို့နှယ်ပြောလိုက်ချင်ပြား အရောဝင်လွန်းသည်၊ ယောကျားမပီသာ
ကူးဖြစ်မဲ့သည် အထင်ခဲရမည် ထိုးသည်။ သို့အတွက် မိန်းမကြီးကိုသာ
ပုဇွားခိုင်လှပ်ပြီး ဖြေလိုက်၏။

တစ်ဆက်တည်းမှာပင် သည်သားအမိ မိမိတို့ရွာ သွေးသောက်စကို
သွားမည့်သူများပါတကားဟု နားလည်ရသဖြင့် အတောမသတ်အောင်
ဝမ်းမြောက်ချွင်မြှုံးမိလေ၏။

“ဆင်ပေါင်ဝဲကတစ်ဆင့် သွားရမယ့်ခရီးက အတော်လှမ်းသေးသလား”

“လွန်ချိကျွန်း အရောဘက်ကမ်းရောက်အောင် လှည်းနဲ့သွားရသူ
ခရီးက နည်းနည်းပဲ လှမ်းပါသယ် ခင်ဗျာ။ လမ်းမှာ တစ်ညာတော့....”

“အမယ်လေးကျယ်။ လမ်းမှာ တစ်ညာအိပ်ရမှာများ နည်းနည်းပဲ
လှမ်းတယ်၊ မင်းစို့ ပြောတတ်ပလေ”

“ဒေါဒေါက ကျွန်းတော်စကားမဆုံးခင် ဖြတ်ပြောလိုပါ။ လမ်းမှာ
တစ်ညာတော့ မအိပ်ရပါဘူး ပြောမလိုပါခင်ဗျာ”

မိန်းမကြီးမှာ ဟက်ဟက်ပက်ပက် ရယ်မောတော့သည်။

“တစ်ခေါက်မှ မရောက်ဖူးတဲ့လွှဲကို ဒီလိုပဲ ကျိုစားရသလားဟု
သူငယ်ရဲ့”

မိန်းမပျို့မှ ပြီးလည်းမပြီး၊ ရယ်လည်း မရယ်။ နှုတ်ခမ်းစုထားသည်။
မျက်စောင်းထိုးသည်။ လူချင်းသာ သိကျော်းရင်းနှီးလျင် ထုရိုက်ကုတ်ဖဲ့ပ်ပြီး
ရန်တွေ့ပစ်လိုသည် အကြည့်ဖြင့် ကြည့်သည်။

ပုဂံစာအပ်တိုက်

“အဖေ မသေသေးလို့ မင့်ကိုသာတွေ့ရရင် အလွန်သဘာကျမှာ ညီလေးရော့။ အဖေလည်း မင့်လိုပဲ ‘သရော်ပင်:ခြည်’ အလွန်ပြောသာ။ အမှုမှာ တစ်ခါတလေ ငါရအခက် ရယ်ရအခက်၊ စိတ်မဆိုးရအခက် စိတ်ဆိုးရအခက်”

ရဲလောင်းလည်း ဝင်ရောက်ရယ်မောရင်း အလွမ်းစကားဆို၏။

“ကျွန်တော် တောင်းပန်ပါသယ် ဒေါ်ဒေါ်ခင်ဗျာ။ ကျောင်းကဲ့ တိုင်းမှာ မင်းသားမလုပ်ရဘဲ လူဗျွင်တော်ချည်းလုပ်ရလွန်းလို့ အကျင့်ပါနေ လို့ပါ”

“အေးပါကွယ်၊ စိတ်မဆိုးပါဘူး။ ဟဲ ဒါထက်၊ ညျဉ်ကြီး အချိန် မတော်မှာ သဘောဆိုက်မလား၊ စောစောစီးစီး ဆိုက်မလား”

လူကြီးပီပီ တွေးမျှော်ပန်သည်။

“အဲသာမှာတော့ အမှုန်မရှုပါဘူး ဒေါ်ဒေါ်ခင်ဗျာ။ တစ်ခါတစ်ရုံ မနောက် စောစော၊ တစ်ခါတစ်ရုံ သန်းခေါင်လောက်။ အဲ သန်းခေါင်လောက် ဆိုက်စေ ကာမူ အားမင်ယ်ပါနဲ့ခင်ဗျာ။ ပွဲစားဦးကျော်ခံအိမ် ဝင်တည်းသာပေါ့”

“မောင်ရင်တို့အိမ်လားကွယ့်”

“ဦးကျော်မဲ့အိမ်ပါဒေါ်ဒေါ်၊ ကျွန်တော့အသိ”

မိန်းမကြီး ရယ်မောပြန်သည်။

“တည်းလို့ရပါတယ်ဆိုလို့ သူ့အိမ်မှတ်ပါတယ်၊ အသိအိမ်တဲ့” အတော်အားကိုးရမယ့် မောင်ရင်ပဲ။ ဒါဖြင့် မောင်ရင်က မြို့ပေါ်က ထင်ရှုံး

“မဟုတ်ပါဘူးခင်ဗျာ။ သွေးသောက်စုံစွာာကပါ”

ထိုအခါတွင်ကား နှုတ်ခမ်းစူး မျက်စောင်းထိုးနေသော မိန်းမပျို့မှာ အနားရှိ လက်ကိုင်ပဝါကို ကောက်ပြီး ပါးစပ်ပိတ်လျက် တစ်ဖက်လွည်းကာ ရယ်မောဇာဥုဒ်။ မိန်းမကြီးလည်း ကိုယ်ရင်ဘတ်ကိုယ်လျက် ရယ်မော၏။

“သူင်ယ်ရယ်၊ မင်းဟာ အငြိမ်လူပြက်မဟုတ်ဘူး၊ ဘတ်လူပြက်ကွယ့်”

ပုဂံ့ဘအုပ်တို့က်

၁၇၁ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

တည်တည်ကြီးနဲ့ တယ်လည်းရယ်ရသကိုး။ သောသေကတည်းက ဒေါဒေါရေ ကျွန်းတော်လည်း သွေးသောက်စုကပါ ပြောပါတော့လား”

“မေ့သွားလိုပါခင်ဗျာ”

ရဲလောင်းသည် သူညီနှင့် မိန်းမကြီးသားအမဲ ဖြစ်ပျက်နေပုံကို ပြီးပြီးကြိုးကြည့်ပြီ နားထောင်နေရာက “အဲသာကြောင့် အစ်ကိုပြောသာ၊ အဖေသာ မင်းကိုတွေ့ရင် အလွန်သဘောကျုံး” ဟု ပြောသည်။

ဤသို့ဖြင့် ရဲလောင်းသို့အစ်ကိုမှာ ထမင်းစားချိန်တွင် ဆိပ်ကမ်းသို့ ဆင်းပြီး ထမင်းစားရန် မလိုတော့ချေး။ ထိုသားအမဲနှင့် တစ်စိုင်းတည်း ဝင်စား ကြရလေတော့၏။

ရဲလောင်းက သူတွင် ငုက်ပျောဖီးတစ်ဖီး၊ ရေတစ်ပုံလင်းပါသဖြင့် ထမင်းမလိုပါဟုဆိုကာ ငြင်းဆန်ပြား အတင်းကျွေး၏။ မောင်ကောင်းစံက ထမင်းထုပ်ဆင်းဝယ်ခွင့်တောင်း၏။ ဤသည်ကိုလည်း ခွင့်မပြုပေး။

သို့ဖြင့် ထမင်းစားအပြီး၌ ယွန်းလက်ဖက်ခွက်ကြီး ရောက်လာ ချိန်တွင် မိန်းမကြီးက အပြစ်တင်သံဖြင့် စကားစ၏။

“သူငယ်လေးက ရယ်စရာသာ ပြောသယ်။ သွေးသောက်စရာ ဘယ်သူ့ဆီ သွားယာတုန်း၊ တစ်ခွန်း မမေးဘူး။ နေစိမ့်တယ်”

“အဲသာများတော့ မမေးဘဲ သိနေလိုပါခင်ဗျာ”

“အလိုတော့” ဆိုကာ မိန်းမကြီးသည် မိမိရင်ဘတ်ကို မိမိပုတ်၏။ မိန်းမပျိုကလည်း ခွဲဝန်းသော မျက်လုံးအစုဖြင့် စိုက်ကြည့်ပြီးမှ အကြည့် သိမ်း၏။

“ဘယ်လိုသိသလဲ သူငယ်။ ပြောပါဦး”

“ကိုခင်မောင်တင့်ဆီ သွားလည်ကြမှာ မဟုတ်ပါလားခင်ဗျာ”

မိန်းမကြီးသားအမဲမှာ တအုံတွေဖြစ်ကာ မျက်လုံးပြီးမျက်ဆန်ပြီး ဖြစ်နေကြသဖြင့် မောင်ကောင်းစံက ဆက်ပြော၏။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

“ကိုခင်မောင်တင့်မျက်နှာက ဟိုသူငယ်မမျက်နှာနဲ့ ချတ်စွတ်ပဲခင်ဗျာ။
မြင်စကတည်းက ဘယ်သူနဲ့တူပါလိမ့်လို့ စဉ်းစားနေသာ။ ကျွန်တော်
ကလည်း မော်တတ်သယ်ဒေါ်ဒေါ်၊ အင်း အသက်ကကြီးပြီကိုး”

နိဂုံကမှ ခင်မင်တတ်သာ မိန်းမကြီးမှာ အားရပါးရ ရယ်လေ
တော့၏။ မိန်းမပျိုကား လုံးဝကျောပေးထားတော့သည်။

“နောက်မှ ဒေါ်ဒေါ်က သွေးသောက်စုသွားမှာဆိုတော့မှ ‘ဟား ငါ
မိတ်ဆွေကြီးရဲ့ အမေဆိုရင် ငါအဖွားပဲ’ လို့ သတိရပါတော့တယ်ခင်ဗျာ”

မိန်းမပျိုသည် တစ်ဖက်သို့လုညွှန်ပြေား မောင်ကောင်းစံပြောသမျှကို
လုံးဖောပတ်ဖောကြားသည်။ ‘ငါမိတ်ဆွေရဲ့အမေဆိုရင် ငါအမေပဲ’ဟု အဆင်
ပြေအောင် မပြော။ ‘ငါအဖွားပဲ’ဟု ရှောင်ထွက်သည်ဟု နားလည်သည်။

‘သတိလည်း ကောင်းသယ်။ လည်လည်း လည်သယ်။ ဒါပေမယ့်
ငါကို သူငယ်မတဲ့။ သူ့ကိုယ်သူ လူကြီးကျနေသာပဲ’

မကျေနှစ်မိတ်ပြောင် တွေးသောအခါ နှုတ်ခမ်းသည် အလိုအလျောက်
စုလာ၏။ ခြားကန့်ထားသာ အကာကို မျက်စောင်းထိုး၏။

၄

ဘရွှေကျိုင်းမှာ မြို့သို့သွားရောက်ကာ အတန်းစာများ သင်ယဉ်နေသော သား
ပြန်လာပြီ ကြားကတည်းက လည်တဆန့်ဆန်ဖြစ်နေ၏။ “ကျောင်းဆရာတဲ့
အိမ်မှာ ရောက်နေလေရဲ့။” မိန်းမနှစ်ယောက်လည်း ပါသယ်” ဟူသည်
သတင်းကို ကြိုတင်ကြားပြီး ဖြစ်၏။ ပစ္စည်းများကို လူည်းသမား လာလို့
သွား၍ ဖြစ်၏။

အတန်ကြာသော် ရောက်လာနိုး၊ ခဏကြာသော် ပေါ်လာနိုးဖြင့်
မျှော်သည်။ ကြာသော် ထိုင်ချေ ထချေဖြစ်၏။ အတန်ကြီးကြာမှ ဖည့်သည်
တစ်ယောက်ကိုခေါ်လျက် ရောက်လာ၏။

“အဖေရေ။ ဟောသည်မှာ အပေါ်ကို ဖမ်းမလို့တဲ့ဗျို့။ ရန်ကုန်က
စုံထောက် အိမ်မသိသာနဲ့ ခေါ်လာခဲ့သယ်”

အိမ်ရိုင်းထဲမဝင်မိုက ပွာလောင်ပွာလောင် အော်၏။

“အေး အေး။ လူမလာသေးသွား၊ ဟိုသင်းသာယာကုန်းကဆိုသဲ့ကောင်
လာခဲ့။ မြန်မြန်။ အေးမှာဖြင့် တမျှော်မျှော်နဲ့”

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

“ပြည့် အဖရယ်။ ကိုခင်မောင်တင့်အမေက အတင်းထမင်းကျွေးဇူး
သာနဲ့ အဖတို့ တစ်နှင်းသက်သာ နည်းသလားဆိုပြီး စားနေရလို့။”

ပါးစပ်က ပါက်ပန်းရွှေးပြောနောကြား လူကမဲ့ ပအောက် ဦးသုံးကြိမ်
ချော်။ ပအော့မှာ ပါးစပ်တဖြံ ရယ်မော်မဲ့သာနေရာက ရဲလောင်းကို
ကြည့်နော်။ ရဲလောင်းသည် သူ့ထုံးစွဲအတိုင်း ပြီးရုံးသာပြီးနော်။

“အဖေါ် သူ ဘယ်သူတုန်းး ကြည့်ပါ။”

သုံးကြိမ်ဦးချု ကန်တော့အပြီးတွင် ရဲလောင်းအား လက်ညွှေးထိုးပြော်။

“အေးကျွဲ့။ မင်းနဲ့ပဲ တူသလိုလို၊ ငါနဲ့ပဲ တူသလိုလို။ အရပ်အမောင်း
ကတော့ ငါတို့ အရပ်အမောင်းပဲ”

“ဘကြီးလိုင်းရုံးသားပေါ့ အဖော်”

“ဟော ဟုတ်လား၊ ရဲလောင်း။ ရှေ့တိုးစမ်း သားကြီး”

ဘရွှေကျိုင်းသည် အစ်ကိုကြီး၏သားကို ဝမ်းသာအားရ ပွဲဖက်
သည်။ ဝမ်းသာလွှန်းသဖြင့် ပျက်ရည်ကြည့်တွေ စွဲလာသည်။

“ကိုရင်ရော ကျောင်းသားနဲ့အတူ စည်းသည်ပါလာသဆို”

ဒေါ်ရိုးသည် ပန်းကန်တစ်ချပ်ဖြင့် အပ်ထားသော ဇလုံတစ်လုံးကို
လက်ဖတ်းပေါ်တင်ကာ တံတောင်ကျွေးလျက် အိမ်အောက်သို့ဝင်လာသည်။

“ဟဲ့ နင် ရဲလောင်း မဟုတ်လား”

ရဲလောင်းသည် ဒေါ်ရိုး၏မျက်နှာကို မှတ်မိသယောင် မမှတ်မိ
သယောင်ဖြင့် “မှန်ပါသယ်ခင်ဗျာ့” ဆို၏။

“ဟဲ့ ငါ နင့်ဒွေးလေး မိရိုးလေး၊ မမှတ်မိတော့ဖူးလား”

ဤသို့ဖြင့် မြတ်သာဦး၏ သားသမီးများ၊ ဒေါ်ရိုး၏ သားသမီးနှင့်
မြေးများ၊ ဒေါ်ဆယ်၊ ဒေါ်မြေမြှုံး၏ သားသမီးမြေးများပါ ရောက်လာကြ
သဖြင့် အိမ်အောက်ထပ်တွင် လူများပြည့်သွားတော့သည်။

“ညီအစ်ကိုတစ်တွေ ဘယ်မှာတွေ့လာကြသာတုန်းး”

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၁၇၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သီန်း

“အစ်ကိုက ရန်ကုန်ကလာသာ၊ ကျွန်တော်နဲ့ သဘောပေါ်မှာတွေ့ကြသာပါအဖေ”

“ရန်ကုန်မှာ တော်တော်မှ ဆူရဲလုံကွာ။ ဒေါက်တာဗမ်္မာရဲ့ ညွှန်ပါင်းအစိုးရ မပြုတ်သေးဖူးလား”

“ဒေါက်တာဗမ်္မာ ပြုတ်ကျေပြီး နှစ်းရင်းဝန် ဦးပုံဖြစ်လာပြီ ဘဏ္ဍားခင်မျှား၊ ဆူသာကတော့ ရန်ကုန်တွင် မဟုတ်ဘူး၊ တစ်ပြည်လုံးပဲ။ နိုင်ငံခဲ့သမားရဲ့ ပုဂ္ဂမ ဘင့် လည်း အရွှေ့ဖြစ်သွားပြီ။ ထောင်တွေလည်း မဆန့်တော့ ဘူး။ နိုင်ငံခဲ့သမားအတွက် မျက်ဖြူအဆိုက်ဆုံး အချိန်ပါပဲ ဘဏ္ဍားခင်များ”

ဘရွှေကျိုးမှာ တောင့်တနေ့သော ခဲ့ဖွယ်တောာ်တစ်ခုကို စားလိုက်ရသူအလား တစ်မျက်နှာလုံး၊ ကြည်လင်ဝင်းပ၏။ တွင်းချိုင့်ထဲတွင် မိန့်ရှိနေ့သော မျက်လုံးတွေ တောက်ပြောင်၏။

“အကြီးကျေယ်ဆုံးကတော့ ရန်ကုန်ပါ ဘဏ္ဍားရာ။ လန်ချားကုလား တွေ့ကအစ တို့ပမာအစည်းအရုံးရဲ့ ညွှန်ကြားမှုကိန်စာခံပြီး နိုင်ငံခဲ့သမားကို ဆန့်ကျင်သာကလား”

“ကုလားက အင်္ဂလာပို့ မထောက်ခံဖူးလား”

“ဘဏ္ဍားခင်များ၊ ကုလားရယ် မြှန်မာရယ် မကွဲဘူးခင်များ။ မြေရှင်စနစ်ရဲ့ သွေးစုပ်ခံရမှု၊ ဓနရှင်စနစ်ရဲ့ သွေးစုပ်ခံရမှုမှာ အတူတူပဲခင်များ။ အသာကြောင့် လူတန်းစားတူချင်း လက်တွဲသာပါပဲ”

နားထောင်နေသွားများထဲမှ နိုင်ငံရေးအကြားအမြင် အမြင့်ဆုံးဖြစ်သော ဘရွှေကျိုးသည်ပင် လူတန်းစားညီညွတ်ရေးကိုကား သဘောမပေါက်လှပေး။ သို့အတွက် “ချုပ်ဖေ ကြားလား။ ဘားမကြီး နှစ်းရင်းဝန် မဟုတ်တော့ဘူးတဲ့”ဟု လူအုပ်ကြားသို့ လည်းဆန်ကြည့်ရင်း ပြော၏။

“ကျွန်တော်တို့၊ တို့ပမာအစည်းအရုံးကြီးက ဒေါက်တာဗမ်္မာ ပြုတ်ကျေသွားရဲ့နဲ့ လူတွေ တင်းတိမ်သွားမှာကို စိုးရိမ်သယ်ခင်များ”

အသာကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးမှန်းတီးမှတွေ မထားပို့၊ ရန်းသူအစစ်ဟာ ဖြိုတိသူ အစိုးရ နယ်ချဲ့သမားသာဖြစ်ကြောင်း သတိပေးနေ ရသယ်ခင်ဗျာ?"

"ဟုတ်သာပေါ့ကွယ်၊ မှန်သာပေါ့"

"ပါလိမန်ထဲမှာရှိသဲ ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်း အဖွဲ့ဝင် အမတ်တွေက၊ ဘယ်သူမှ ရာထူးမယူပို့၊ အစိုးရမဖွဲ့ဖို့ ကြီးဘားသယ်ခင်ဗျာ။ အစိုးရအဖွဲ့ မဖွဲ့နိုင်မှ ဒင်း ပို့ပြီး အရှက်ကွဲမှာ"

"နေပါဉီး ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းဆိုသာက"

"တို့ပမာအစည်းအရုံးဝင် အမတ်တွေ ဦးစီးပြီး ပါလိမန်ထဲမှာ ဖွဲ့ထားသဲ အဖွဲ့ပါ ဘဒေးခင်ဗျာ?"

သို့စဉ်တွင် ဒွေးလေးရိုးက ကြားဖြတ်မေး၏။

"ငါ့ယောင်းမ မင်းသမီးကော နေကောင်းရဲ့လားကွယ့်"

ရဲလောင်းသည် သူဒွေးလေးအား မေ့ကြည့်သည်။ အကိုလိပ်အစိုးရ ခုက္ခရာက်နေကြောင်း ဖြိုန်ရေရက်ရေပြာစဉ်က တက်ကြွနေခဲ့သော မျက်နှာမှာ ချက်ချင်း ညီးငယ်၏။

"အမေရာ၊ နှမလေးပါ ဆုံးရှာကြပြီ ဒွေးလေးရယ်"

"နှင်ဟယ် နေနိုင်လိုက်သာ၊ အကြောင်းကလေး ဘာကလေးတောင် ကြားဖော်မရှိုး။ နေပါဉီး၊ ဘယ်သူက အရင်ဆုံးတာတုန်း။ ဘာရောကါတုန်း။"

ရဲလောင်းသည် ငါးငါးကြီးဖြစ်သူးပြီးမှ "အမေက အရင်ဆုံးသာပါ ခင်ဗျာ။ ရောကါကတော့ ခွေးကိုက်သဲရောကါပါ" ဟု လေးလေးကြီး ဖြေ၏။

"ခွေးကိုက်သာများ၊ အုပါရဲ့။ ခြေဖဝါးမှာ မီးသွေးနဲ့ ဝလုံးရေးပြီး၊ အသက်အောင့် ပနောင့်နဲ့သုံးချက်နှင့်ရင် ပြီးသာများ။"

"ရိုးရိုးခွေး မဟုတ်ဘူးခင်ဗျာ။ ဖြိုတိသူအစိုးရဆုံးသဲ့ခွေး။"

နားထောင်နေသူ လူအပ်ကြီးမှာ 'ဟင်' ခနဲ အော်မိကြသည်။ တစ်ယောက်မျက်နှာကို တစ်ယောက် ကြည့်မိကြသည်။

၁၇၂၄ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သီန်း

“ဝမ်းမနည်းနဲ့လူကလေး။ ငါတို့အမျိုးဟာ အိပ်ရာထဲမှာ ဖျားနာ သေရသာထက် ရန်သူကိုတိုက်ရင်း ခွေးကိုက်လို့သေရသာကို ဂုဏ်ယူသဲ့ အမျိုးကဲ”

တရားပြသော ဘရွှေကျိုင်းကိုယ်တိုင်ပင် အသံတွေ တုန်ယင်နေ၏။

“ပြောပါရိုး လူလေးရယ်။ ဘယ်လိုက စဖြစ်သယ်ဆိုသာ”

ဒေါရိုးကလည်း မျက်လုံးကို တဘက်ဖြော တို့ရင်းက မေး၏။

“အက်လိပ်အနီးရဟာ သူတို့ကိုယ်သူတို့ ကမ္မာ့ဒီမိုကရေစီ မိခင်ကြီးလို့ ကြားလေ့ရှိသယ် ဘဒေးရ”

“လိမ်သာပါကွာ။ ကြမ်းပိုးသူခိုး ဓားပြဆိုသာ အရှက်မှုမရှိသာ။ လိမ်မှာပေါ့”

“ဟုတ်ပါသယ်ဘာဒေး။ ဒိုင်ဘာ ၂၀ရက်နေ့တုန်းက ဗိုလ်အောင်ကျော် ကိုလည်း သူတို့ သတ်မီမံရော သူတို့လုပ်တာကို သေသေချာချာမြင်သဲ့ သူရှိယှဉ် သတင်းစာတိုက်ကို စစ်တပ်နဲ့ ပိုင်းတော့သာပဲ ဘဒေးရေ့”

“သင်းတို့ ယုတ်မာသာ လူသီမှာနီးလို့ နေမှာပေါ့ကွာ”

“မှန်ပါသယ်ခင်ဗျာ။ ဓာတ်ပုံတွေသီမ်းသယ်၊ သတင်းစာရိုက်ပို့ လုပ်ထားသဲ့ ဘလောက်တွေ သီမ်းသယ်။ ရိုက်ပြီးသား သတင်းစာ စာရွက် တွေလည်း သီမ်းသွားသယ်တဲ့ ဘဒေးရ”

“သတင်းစာရဲ့ ပါးစပ်ကို ပိတ်တော့ကော့၊ ဗိုလ်အောင်ကျော်ကို ခွေး ကိုက်လို့ သေသဲ့သတင်း တိုင်းပြည်က မသိတော့မူးလား”

ရန်သူမှန်းတီးရေးစီတ်ဖြင့် ဘရွှေကျိုင်း ကြဲကြဖန်ဖန် တွေးသည်။ ပြောသည်။ သည်ကြားထဲတွင် “အစ်ကိုအမေနဲ့ နှမကောအစ်ကို” ဟု မောင်ကောင်းစဲက ကြားဖြတ်မေးပြန်သည်။

“ကျွန်းတော်လည်း အမေနဲ့ နှမ သေနတ်ဒဏ်ရာနဲ့ ထွက်ပြီးသာ မသိဘူးလေ။ ဆေးရုံကသယ်လာပြီး အီမံတော်ရာဘုရားထဲမှာ ထားသဲ့

ပုဂ္ဂိုလ်အုပ်တိုက်

အလောင်းတွေနားက မရွှေ့နိုင်ဘူး။ တရားပွဲတွေက ရဲရဲတောက် တရားပွဲတွေ။
တစ်ပွဲပြီးတစ်ပွဲ ကျင်းပနေသာကလား။”

“သည်မှာကော လာပြီး နောင့်ယုက်သေးလား”

“ပုလိပ်ယဉ်နှုန်းဖောင်းနဲ့လာလိုကတော့ ဘဒေးရာ၊ တံတွေးနဲ့စိုင်းထွေးဦး
မွန်းပြီးသေမှာ။ ရေနဲ့မြေမှာ သခင်မတချို့ကို ဖမ်းပြီးကားပေါ်တင်တော့
“တစ်တိုင်းတစ်ပြည်လုံးကို ဖမ်းပြီးကားပေါ်တင်တော့ ဘုရားအဖော်
မခံရသူ သခင်မတွေ့ပါ ကားပေါ်တက်သလို၊ ကျွန်ုတ်ကိုလည်း ဖမ်းပြီးအဖော်
ကျွန်ုတ်ကိုပါ ပစ်သတ်ပါဆိုပြီး ရင်ကော့ပေးမယ့်လျက သိန်းချိရှိနေတော့
ပုလိပ် မလာရဲဘူး။ အိမ်နီးချင်းတွေက အမေတို့ ဒက်ရာရလာသဲ့အကြောင်း
အကြောင်းကြားဖို့ ကျွန်ုတ်ကိုလာရာပေမယ့် လျှောက်သွားနေသဲ့လူကို
ဘယ်မှာတွေ့ပါမတုန်း”

“သတင်းထောက်၊ သတင်းထောက်၊ သူများသတင်းကို လိုက်ထောက်
နေရသာနဲ့၊ ကိုယ့်သတင်းကို ကိုယ်မထောက်မိဘူး။ အင်း... ဖြစ်ရလေကျယ်”

ဘဒေးကျိုင်း၏ ညည်းတွားသံကြောင့် လူများမှာ ပြီးရမည်သို့၊
မဲရမည်သို့ ဖြစ်သွားကြရ၏။

“ရုံးပန်စည်ကားပိုကလည်း ဝက်ဝက်ကွဲပါရော။ ရွှေဘို့၊ မဲရွာ့၊
တံတားဦး၊ ကျောက်ဆည်း၊ အမရပူရ၊ မတ္ထာရာ၊ မေမြို့ (ပြင်ဦးလွင်)၊ စစ်ကိုင်း
ကလည်း လာကြသာကိုး။ ရန်ကုန်မှုရှိသဲ့ အသင်းအဖွဲ့၊ ကိုယ်စားလှယ်
တွေလည်း အများကြီးပဲ။ ရန်သွေ့လက်ချက်နဲ့ ကျခံ့ရသွေ့ကို ‘မိုလ်’ ဘဲ့
ပေးသယ်။ ကိုမူကို မိုလ်မှု၊ ကိုတွေ့န်းအောင်ကို မိုလ်ထွေ့အောင်ပဲ့ ဘဒေးရာ”

“ကောင်းပါ ကောင်းပါ” ဟု ဘဒေးကျိုင်း ခေါင်းတည်းတည်းဆို၏။

“သူကြွယ်ကုန်းမှာ ဂုသွင်းသြို့ဟိုပြီး အာဇာနည်ကုန်း သမုတ်
သယ်လေ။ အမှန်ကတော့ အိမ်ပြန်ဖို့ မဟုတ်သေးဘူး။ အိမ်လည်း မရောက်
သာကြား၊ ရေမိုးချိုး အဝတ်အစား လဲချင်စိတ်လည်းရှိလို့၊ အိမ်ကလည်း

၁၇၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

သိပ်မဝေးတော့သာနဲ့ အီမံလည်းသွားရော အမောသက်ကို မိုးရုံလေးပဲ
ရှိသယ် ဘဒေးရေ့”

ဒေါရိုးသည် မျက်ရည် တတို့တို့ တသုတ်သုတ် လုပ်နေခဲ့ရာက
အသံထွက်ပြီး ငိုလေတော့၏။

“နှမလေးကော အစ်ကို”

“နှမလေးက အမောထက် တစ်နာရီစောပြီး ဆုံးရှာသက္ကယ်။ အီမံနီး
နားချင်းတွေက ဆေးရုံမတင်ကြဘူးလေ။ ပထမ ဆေးမြို့တိပေါ်ကွာ။
ဟိုအရွက်က သွေးတိတ်သယ်၊ သည်အရွက်က ဘာကောင်းသယ်ပေါ့။
ဒက်ရာ ဆိုးသည်ထက် ဆိုးလာတော့မှ ဆေးဆရာပင့်တော့ ဘယ်မှာ
တတ်နိုင်မှာတုန်း”

တောက်ခေါက်သံများသည် စတ်သပ်သံများနှင့်အပြိုင် ပေါ်လာ၏။
ဟင်းချသံများလည်း ကြားကြရ၏။

“အဲသည်နောကစပြီး မြို့နယ်တိုင်း၊ ရပ်ကွက်တိုင်းမှာ ‘ညွှန်ပေါင်း
အစိုးရ’ စာတမ်းထိုးထားသဲ့ အသုဘခေါင်းကြီး မီးရှိုးသြို့ဟဲပွဲတွေ၊
အစိုးရအဖွဲ့ဝင်တွေရဲ့ အရပ်တွေ မီးရှိုးသြို့ဟဲပွဲတွေ လုပ်ကြ၊ သံပုံးတီးပြီး
တောထုတ်ကြသာ ခြိမ့်ခြိမ့်သပဲ”

“အခ လူကလေး ရန်ကုန်ကို ဘာသွားလုပ်သာတုန်း”

“ရန်ကုန်ကို ကျေန်တော် မကြာခဏ သွားနေပြန်နေသာပဲ ဘဒေးရာ၊
သာပေမယ့် မီးရထားနဲ့ပေါ့။ အခုတစ်ခေါက ဆင်းသွားသာက ညွှန်ပေါင်း
အစိုးရကို လူသတ်မှုနဲ့ တရားခွဲမယ်ဆိုပြီး သွားသာ။ ဒါပေမယ့် ပုဒ်မ
၁၂၉ - ၁၃၀ အရ ပစ်ခွင့်ရှိနေသတဲ့” ညွှန်ပေါင်းအစိုးရလည်း ပြုတ်ကျ
သွားပြန်တော့ စိတ်လျှော့လိုက်ပါပြီလေ”

“ရန်ကုန်မှာ တော်တော်ကြာခဲ့ပုံပေါ်သယ် အစ်ကို”

“အေးကျား။ ရန်ကုန်က သတင်းစာတိုက်တစ်တိုက်တိုက်မှာ ဝင်လုပ်ရ

ပုဂံစာအုပ်စိုက်

ကောင်းမလား ဆုံးဖြတ်လို့မရသာနဲ့ ဒွေးလေးဆီ ဝင်ပါဉိုးမလေဆိုပြီး သဘောနဲ့လာလို့။ နှဲမို့ဆိုရင် ညီလေးနဲ့ တွေ့မှာမဟုတ်ဘူး”

“ရေနဲ့ချော်းလည်း ဖြည့်းဖြည့်းတော့ သွားသာပေါ့ကွယ်။ အခုတော့ ရောက်တုန်းရောက်ခိုက် အေးအေးဆေးဆေးနေပါဉိုး”

ဒေါ်ရှိုးသည် မျက်ရည်သိမ်းရာက ဆို့နှစ်သံဖြင့်ပြော၏။

ပရိသတ်သည် ရဲလောင်းထံမှ သူတို့အတွက် အဆန်းတကြော်ဖြစ်သော သတင်းကိုကြားရစဉ်က အသက်ရှုရန်ပင် မေ့လျော့နေခဲ့ကြ၏။ ရဲလောင်း အပြောရပ်သောအခါ အသက်ရှုရန် သတိရကြသည်။ အိမ်ပြန်ရန်လည်း သတိရကြပြီ။ အိမ်ရှင်အား နှဲတ်ဆက်၍လည်းကောင်း၊ အချင်းချင်း လက် တို့၍ လည်းကောင်း တဖဲ့ဖဲ့ပြန်သွားကြလေပြီ။ ထိုအခါတွင် ဒွေးလေးရှိုးက ဆောင့်ခကြောင့်ထိုင်လျက် ရှေ့သွှဲတိုးလာ၏။

“အခု သားသမီးတွေက ဘယ်မှာတုန်း။ ဘယ်နှစ်ယောက်တုန်း။ အိမ်ရှင်မကကော ဘယ်အရပ်သွုတုန်း”

“အိမ်ထောင်က စစ်ကိုင်းသွုပါ ဒွေးလေးခင်ဗျာ။ သူက အမေတို့ထက် စောပြီး ကျွန်ုတော့ကို သားတစ်ယောက်နဲ့ ထားပစ်ခဲ့ပြီး လူလောကထဲက ထွက်ခွာသွားပါသယ”

“လူလေးရဲ့ အဖြစ်က သူမှုမိတ္တာတို့၊ ပဋိစာရိတို့နဲ့ နင်လား ငါလား ပါကလား သားရယ်”

ဒေါ်ရှိုး မျက်ရည်ကျပြန်သောအခါ သမီးများ၊ ချွေးမများ၊ မြေးများပါ မျက်ရည်လည်ကြပြန်၏။

“ကလေးက ဘယ်သွုနဲ့ကျွန်ုတော့သတုန်း၊ သည်ဒေါ်ခဲ့ကွယ်”

“ဒေါ်လေးဖြူဥ္ဓိမှာ ကျွန်ုတော့ပါသယ်ခင်ဗျာ။ စစ်ကိုင်းက အမျိုး တွေ့ကလည်း သူတို့မြေးကို သူတို့ဒေါ်ထားချင်ပေမယ့် ကလေးက ဒေါ်လေး တိုကိုပဲ ခင်တယ်လေ”

ပုဂ္ဂိုလ်အုပ်တိုက်

၁၇၂ မ ထင်ဖြူကျွန်းအောင်သီန်း

“ဘာရောဂါတုန်း”

“ပလိပ်ပါ ဘဒ္ဒေးခင်ဗျာ။ မြို့ထဲမှာ ကြောက်ကျသာမသိလို့ ဈေးသွားမိသာ အိမ်လည်းရောက်ရော ပျားသာပါပဲ။ ခြိုကကျယ်တော့ ဟိုကိုသည်ကို မကူးပေါ်မယ့် သူကတော့ မရတော့ပါဘူး”

“ပလိပ်ဆိုရင် ဘယ်ပလိပ်မှ မကောင်းဘူး။ ဇွေးပုလိပ်လည်း မကောင်းဘူး။ ရောဂါပလိပ်လည်း အတူတူပဲ”

မိမိလှက ရေရှိတ်သဖြင့် “အပူကြီးပြီး အနာပေါက်သာပါအစ်မရာ။ အချိန်မီ ပိဋက္ခဘေးနဲ့ကုရင် ချမ်းသာပါသယ်” ဟု ဘရွှေကျိုင်းပြော၏။ ထိုမှတစ်ဆင့် “ကဲ ကဲ အိမ်ပေါ်တက်၊ တစ်ရေးတစ်မောအိပ်ရင်း ညီအစ်ကို နှစ်ယောက် နားဦး” ဟု ပြောသည်။ ရဲလောင်းလည်း မောင်ကောင်းစဲ နောက်မှ အိမ်ပေါ်ဘုံး တက်သွားလေ၏။

၅

“မြန်မာ - အကိုလိပ် စစ်သုံးကြိမ်ဖြစ်ရာမှာ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာတွေ
သုံးကြိမ်လုံး စွက်ခွက်လန်အောင် ရွှေးခဲ့ပေမယ့် အခု မြန်မာ - အကိုလိပ်
စတုတ္ထစစ်ပွဲမှာ ကျွန်တော်တို့ မူချိန်ရမယ်”

ရဲလောင်းသည် သတင်းထောက်ပိပါ လူကဲခတ်ကောင်း၏။

သူသည် မောင်ကောင်းခံကို အဖော်ပြုလျက် ရွှေ့တွင်းအနဲ့
လျောက်သွား၏။ အနီးအနား ကျေးဇူးများသို့လည်းသွား၏။ သွားရာတွင်
ဓားမများနှင့် တွေ့လျှင် ညီညွတ်ရေးစကားပြော၏။ သူကြိုးလူ၊ ပုလိပ်
လူများနှင့် ဆုံးပြန်သော် ဥရောပတွင် ဖြစ်ပွားနေသော စစ်အကြောင်းကို
ပြောခြင်းပြင့် မြိုတိသွေးအနီးရ မရှုနိုင် မကယ်နိုင်ဖြစ်နေပုံကို သဘော
ပေါက်အောင်မြှော၏။

သို့သော် ဂလ္လုန်ဟောင်း ဝံသာနုများနှင့် တို့ပုံမှာတောင်သူလယ်သမား
အောင်းအရုံးဝင်များနှင့် တွေ့သောအခါကျေမှုသာ သူ့အတိသည် ပေါ်လာ၏။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၇၃၀ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ယနေ့လည်း ကျောင်းဆရာ ကိုခင်မောင်တင့် သားအမိက ဘရွှေကျိုင်းပါ ဧည့်သည်နှစ်ယောက်နှင့်အတူ ထမင်းစားကြပါရန် ဖိတ်ကြား သဖြင့် ရောက်လာကြရာက ကိုခင်မောင်တင့် အနည်းငယ်စလိုက်ရုံနှင့် ရဲလောင်းထံမှ ထွက်လာသည့် အဲည့်စရာ ထိတ်လန့်စရာ စကားဖြစ်၏။

“ခင်ဗျားပြောလိုက်တော့မှ သည်စကားလုံးကို သုံးရမယ့် အခါပါ ကလားလို့ ကျွန်းတော် သဘောပေါက်သူဗျာ”

ကျောင်းဆရာသည် လက်ဖျားတခါခါဖြင့် တအဲတည်ပြော၏။

ဘရွှေကျိုင်းမှာ တောာအရပ် တောာဒေသတွင် ထမင်းစားဖိတ်သည်ကို ကြားလေ့ကြားထမရှိ၊ သွားလေ့သွားထ မရှိသောကြောင့် ရှိုးတိုးရှုန့်တန်း ဖြစ်နေခဲ့၏။ သည်စကားကို ကြားရသောအခါ အနေရခက် အထိုင်ရခက်မှာ ပြပြောက်သွားတော့သည်။

“မြန်မာ – အဂဲလိပ် စတုတ္ထစစ်ပွဲ ဟုတ်လားဟေ့။ ကောင်းသက္ကာ”

သူ့ဘဇ္ဈားစကားပြတ်သွားမှ ရဲလောင်း ဆက်ပြော၏။

“စစ်သုံးကြမ်လုံး လက်နက်ကိုင်စွဲခဲ့ပေမယ့် စတုတ္ထစစ်ပွဲမှာတော့ ကျွန်းတော်တို့ တို့ပမာအစည်းအရုံး ဦးဆောင်သုံး မြန်မာတွေဟာ လက်နက် မပါဘူးခင်ဗျာ့။ ဓားလုံး သေနတ်၊ အမြှောက်စတဲ့ လက်နက်တွေမပါယမယ့် အဲဒါတွေထက် ထက်မြက်ထိရောက်သုံး နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး လက်နက်ကြီးရှိနေပါသယ်ခင်ဗျာ”

မောင်ကောင်းစကား သူ့အစ်ကိုပြောသော စကားတွင် ဖိတ်ဝင်စား တစ်လျှည်း မဝင်စားတစ်လျှည်းရှိ၏။ သူ တစ်သာမတ်တည်း ဖိတ်ဝင်စားသော အရာမှာ ငင်ခင်မြင့်သာဖြစ်၏။

ငင်ခင်မြင့်သည် ထမင်းပွဲအတွက် လိုအပ်သည်များ ထလုပ်လိုက်၊ မအော့သားတွင် ပြန်ထိုင်လိုက်ဖြင့် သူ့မောင်နှင့် ဘရွှေကျိုင်းမျက်နှာကိုသာ ကြည့်သည်။ မောင်ကောင်းစံ မျက်တောင်မခတ်ဘဲ သူ့ကိုကြည့်နေမှန်း

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

မိတ်ထဲက အလိုလိုသိနေသဖြင့် မကြည့်။ ရဲလောင်းကိုလည်း မကြည့်ချေး။ သို့စဉ် မအောက ခေါင်းငဲ့ပြီး တိုးတိုးပြောသဖြင့် ထသွားပြန်သည်။

“လက်နက်မပါသဲ့ ဥပဒေတွင်း တိုက်ပွဲကျတော့မှ ကျွန်တော်တို့ ဘက်က အရေးသာပြီး၊ အင်္ဂလာပိဘက်က အရေးမလှတာ ဘွားဘွားကြီး ပေါ်တော့သာပဲ ဆရာလေးရေး”

“ကျွန်တော်သိသလောက်တော့ ဘုရင်မပန်းခြံမှာ အမျိုးသမီး ဝံသာနဲ့ တွောက ပုလိပ်တွေကို ဖိနပ်နဲ့ ပါးရှိက်သယ်ခင်ဗျာ့”

“ဟုတ်တယ်၊ ဟုတ်တယ်။ အဲဒါ အဒေါ် မှတ်မိတယ်”

ဒေါ်မြှော်နဲ့က သူ့သားဘက်မှ ဝင်ရောက်ထောက်ခံ၏။

“ကျွန်တော် ဆရာလေးကို ဆန့်ကျင်သာမဟုတ်ဘူးနော်။ ကုမ္ပဏီ အမျိုးသမီးတွေနဲ့ အထွေတ်အမြတ်ဆုံးပင်ကို ပုလိပ်ကဆွဲလို့ ကုမ္ပဏီတွေက ပုလိပ်ရဲ့ပါးကို ဖိနပ်နဲ့ချေသာ ခင်ဗျာ့”

“အစ်ကိုနော်၊ အီမ်ရှင်မကြိုက်သာ မပြောနဲ့။ ချက်ပြီးသားဟင်းတွေ ရှုက်ထားဦးမယ်”

မောင်ကောင်းစဲ ဝင်နောက်သဖြင့် ရယ်မောကြေရ၏။ ကိုခင်မောင်တင့်သည် မောင်ကောင်းစဲကို လုမ်းဖက်ကာ “ဖွံ့ဖြိုးမထားပါဘူးကွာ၊ အီမ်ကိုတောင် ချိုင့်နဲ့ ထည့်ပေးလိုက်ဦးမှာပါ” ပြောသည်။

“အဲသည်တော့မှ ချိုင့်ပါဆုံးမှာ”

ခင်ခင်မြင့်မှာ ထွက်လာပြီးမှ ပါးစပ်ကို လက်ဝါးဖြင့်အပ်လျက်ပြန်လည် ဝင်ပြီးရလေ၏။

“မြန်မာဘာ ဘယ်တော့မှ ကြောက်တတ်တဲ့ လူမျိုးမဟုတ်ဘူး။ လက်နက်ကိုင်ပြီး ချရမလား ချခဲ့သာပဲ။ လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲ မအောင်မြင်လို့ လက်နက်မဲ့ ဥပဒေတွင်း တိုက်ပွဲတွေ ဝံသာနကျိစိသိအောက ဆင့်တော့လည်း မိန့်မသားတွေပါ ပါလာသယ်။ လက်နက်ကိုင် တိုက်ပွဲနဲ့

ပုဂံစာအပ်တိုက်

လက်နက်မဲတိုက်ပဲ၏ ကြားကာလမှာ ဤမြိမ်နေသာဟာ ကြောက်လို့မဟုတ်ဘူး၊ ခေါင်းဆောင် မရှိလို့”

“ဟုတ်ပါတယ်။ နောက်လိုက် ကောင်းပါလျှင်နဲ့ ခေါင်းဆောင် တွေက အကန်းအသတ်နဲ့ပေါ်ကောင်းပြီး ရာထူးနဲ့လည်းမွှားရော နောက်လိုက် တွေကို ထားပစ်ခဲ့ပြီး ပြီးတော့သာပဲ”

“ဆရာလေးမြှားသာ အမှန်ပဲဟူး။ ၂၁ ဦးကြည့်ပါလား။ ရှက်စရာ တောင် ကောင်းသေး။ ၂၁ ဦးအပဲက ညွှန်းပေါင်းအစိုးရဖွဲ့တော့ ၂၁ ဦးအပဲ တစ်ပဲက တို့ဗမာအစည်းအရုံးနဲ့ပေါင်းပြီး ညွှန်းပေါင်းကိုတိုက်သယ်။ ဟော ညွှန်းပေါင်းလည်း ပြုတ်ကျရော တို့ဗမာတွေ တားသုကြားထဲက ရာထူး အမဲရှိုးကို ပြီးဟပ်လိုက်သာ နှစ်းရင်းဝန်းပါတဲ့။ ဝန်ကြီးချုပ် ဂုဏ်းပို့စေတဲ့ ဦးဘယ်တဲ့”

“ဘဒေးက နယ်မှာနေပြီး လိတ်တက်စ်နယူးစ်ထောင် သီနေပါကလား”

“မင်းယဉ်လာသဲ့ စာရွက်စာတမ်းတွေ ဖတ်ရလို့ သိသာပါမောင်ရာ”

သဘော်ပေါ်တွင် အိုလိပ်သတင်းစာအောက်၌ ထိုးရှက်ထားခဲ့သော ရုလောင်း၏စာရွက်များကို ထိုအခါတွင်မှ မောင်ကောင်းစဲ သတိရ၏။

“ကိုရုလောင်းရဲ့ စတုတွေ မြန်မာ – အိုလိပ် စစ်ပွဲကိုဆက်ပါဦး”

ကိုခင်မောင်တင်၏ အဘိယာစကာစကား။

“ရှင်းနေပါပြီ ဆရာလေးရာ။ အလုပ်သမားတပ်နဲ့ လယ်သမားတပ်က ရန်ကုန်မှာဆုံးပြီး ကျောင်းသားနဲ့ ကျော်အလုပ်သမားတွေက ရော့မြေသပိတ်ကို ပိုင်းဝန်းထောက်ခဲတော့ အိုလိပ်အစိုးရ ခြေမကိုင်စီ လက်မကိုင်စီဖြစ်ပြီး ကြိုရာမရနဲ့ အကြော်းပက်ပြီး အကြော်းပက်တော့ လူထဲက ကြောက်သလား။ မခြောက်ဘူး။ ပိုင်ကြုံမယ်၊ ထိုရင်ချုမယ် ဖြစ်ဖော်ပြီး လူထဲဟာ ဘယ်လောက် အထိ ညီညွတ်သတုန်းဆိုတော့၊ နေမကောင်းလို့ ဆန္ဒပြုပွဲထဲ မပါနိုင်သဲ့ မိန်းမကတောင် ဘိမ်းနားကပ်လာသဲ့ ပုလိပ်ကို ကျောက်ပြင်နဲ့ ထုသယ်ဗုံး”

ပုဂံစာဆုပ်တိုက်

“ဟင်၊ ဟုတ်လား”

ဒေါ်မြှည့်နဲ့ မျက်လုံးပြူးသွားကာ “ဘယ်မှာတုန်းဟင်၊ ပြောပါရီး”
ဆိုလေ၏။

“အာလုံမှာပါခင်ဗျာ”

“အင်း ကြားလိုက်သလိုလိုတော့ရှိသားသေခင်ဗုံးဆိုလား သေသတဲ့”

ဒေါ်မြှည့်ကဲ့သို့သော သားရေးသမီးရေးနှင့် စီးပွားရေးတွင်သာ အား
သန်သော အမယ်ကြီးပင် သိသည်ဆိုသဖြင့် ကိုရဲ့လောင်း အားတက်၏။

ရွှောက်မြို့မှ စတင်ခဲ့သော ရော်မြေအလုပ်သမားများ၏ စရိုးရည်ရှိတက်ပွဲ
ကြီးကို မျက်ဝါးထင်ထင် မြင်ရသုတိုင်း ဆင်းရဲပုဂ္ဂိန်းလှစွာသော ရော်မြေ
လုပ်သားတို့၏ ဒက္ခကို ရင်ထုမန်ဖြစ်ကြ၏။ မြို့တိုင်းစွာတိုင်းမှ ထမင်းနှင့်
ရေး သားရေစာ၊ ဆေးလိပ်၊ နေရာတိုင်းခင်းမကျန် တတ်အားသရွှေ့ ကူညီ
ကြသည်။

သို့ရာတွင် ရန်သူအကိုလိပ်ကား ကြင်နာရန်မသိ၊ ကိုယ်ချင်းစာရန်
လည်း နားမလည်။ မကျွေးမှသီးဆိုပြီး ပုလိပ်များဖြင့် ဟန့်တားဖြိုခြာသည်။
တို့မှာအစည်းအရုံးမှ အသေခံရသူ အလိုက်သည် ကြော်ပြာကာ အသေခံ
ခိုလ်များ တစ်သုတေသန်းတစ်သုတေ လွှတ်ပေးသည်။

လက်နက်မပါ၊ စောင်တစ်ထည်နှင့် ရရှိုးတစ်လုံးသာပါသော
အလုပ်သမားများအား မတရားဖော်ကားသော သတင်းကြောင့် တစ်ပြည်
လုံးရှိ အလုပ်သမားတွေ ဒေါသွေက်သည်။ သည်အထဲ၌ အာလု (ရှေးက
မြေထဲ၊ နောင်သော် အောင်လု) ရှိ အလုပ်သမားများမှာ ဒေါသမီး ဟုန်းဟုန်း
တောက်၏။

သည်မြို့တွင် ရန်သူပိုင် စတီးဘရားသား ဆီစက်နှင့် ဝါစက်ရှိသည်။

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၁၇၃၄ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

အလုပ်သမားကား နည်းနည်းနောနောမဟုတ်၊ နှစ်ထောင်။ ဘဝတူ ရေနဲ့မြဲ
အလုပ်သမားများအား စောကားသော ဗိုလ်အောင်ကျော်ကိုသတ်သော
ကုလားဖြူအနီးရကို လက်စားချေကန့်ကွက်သောအားဖြင့် သပိတ်မှာက်ရန်
ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ ဆုံးဖြတ်သော်လှား စနစ်ကျရန်လိုသည်။ သို့အတွက်
တို့ပမာအစည်းအရုံးထံ အကွာအညီတောင်းသည်။ ဌာနချုပ်မှ သခင်ပဏားကို
စော်သည်။

အလုပ်သမား နှစ်ထောင်ကျော်သည် ရွှေပြောင်ပြောင်ဘရားတွင်
သပိတ်စခန်းဖွင့်ကာ သပိတ်မှာက်တော့သည်။ မြို့လှထုကလည်း တကောင်း
အဘိရာဇာခေတ်ကတည်းက မြေထဲ (ယခု အောင်လဲ) အမည်တွင်သော
မိမိတို့ဖြူအမည်ကို လူကြားမကောင်းသူကြားမကောင်းသော အမည်သို့
ပြောင်းလဲမှည်ခေါ်သည် အကံလိပ်တို့အား အခဲမကျေချေ။ အခဲမကျေသော
စိတ်သည် ယခုနဲ့ထလာပြီ။ နဲ့ထလာသော စိတ်မှာ မှန်းတီးရွှေ့ရှာစိတ်။

သို့ဖြစ်သဖြင့် မြို့သူမြို့သားများက သပိတ်ကို အင်တိက်အားတိုက်
ကူညီတော့သည်။ ပုလိပ်တွေ ပျောများနေစဉ် ကျောင်းသားတွေကလည်း
ဗိုလ်အောင်ကျော်အား သတ်မှုအတွက် သပိတ်ထမှာက်ပြန်သည်။

ထိုအခါ ပုလိပ်သည် အာလု တို့ပမာအစည်းအရုံးကို ဖြူရန် ကြုံစည်း
သည်။ မြို့နယ်ခေါင်းဆောင် သခင်ပစ်ကို ရာဇ်ဝတ်ဝန် စီပိအောက်ယိုယ်တိုင်
ဖမ်းဆီးသည်။ သတင်းစာကိုယ်စားလှယ်အား သတင်းစာပို့ပြီးသည်အထိ
မစောင့်ဘဲဖမ်းခြင်းမှာ တစ်ချက်ခုတ် နှစ်ချက်ပြတ်ဖြစ်၏။ မြို့သူမြို့သားများ
သတင်းစာ တစ်ရက် မဖတ်ရလျှင် သူတို့အကြောင်း မကောင်းသတင်းကို
တစ်ရက်စာ လူသိနည်းသွားစေရန်လည်း ရည်ရွယ်ပုံရ၏။

အာလု (ယခု အောင်လဲ) လူထုသည် ပုလိပ်၏ သစ္စာကတိကို
မယုံ။ လူအုပ်ကြီးသည် သစ်ပင်ရိပ်များတွင် အမောဖြန့်ရာက ကြေးကြေး
သံများ ဟစ်လျက် ဂိုင်းလာကြပြန်၏။ ပုလိပ်များလည်း ထွက်ရှိက်ပြန်ရာ

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ဒေါးသည်တွေ ရှေ့ဆုံးရောက်နေချိန်တွင် ကြံတော့၏။

ထိန်ရာတွင် ကွပ်ကဲနေသူမှာ ကိုဘဖိုးဖြစ်သည်။ လက်နက်မပါသူ များကို အရှက်ကင်းမဲ့စွာ တာဖြောင်းဖြောင်း လိုက်ရိုက်နေသူများကြားသို့ သူပြီးဝင်သည်။ သူတွန်းပစ်သည်။ ထိအချိန်တွင် ရာဇ်ဝတ်အပ်တစ်ယောက် ပြီးလာပြီး “ခွေးသား၊ သေပေတော့” ဆိုကာ ရိုက်သည်။

ကိုဘဖိုး လက်ဖြိုင်ပင့်ဖယ်ရင်း လူအပ်ကြား၌ ပိတ်မိန်သော စွားလှည်းတစ်စီးဘက်သို့ ပြီးသည်။ လှည်းဦးမှ လှည်းထောက်ခွက်ဆွဲပြီး ပြီးလာသည်။ ရာဇ်ဝတ်အပ်၏ ခါးမှ ခြောက်လုံးပြုးကျည်ဆန်သည် ကိုဘဖိုး၏ ပေါင်ကို ထိသည်။ တစ်ပြိုင်နက်တည်းပင် စစ်ပုလိပ်များသည် လူအပ်ထဲသို့ သေနတ်ဖြင့် ပစ်လေတော့၏။

ကိုဘဖိုး၏ ပေါင်ကို ထိမှန်သော သေနတ်ဒဏ်ရာသည် သေလောက် အောင် မပြင်းထန်။ သို့သော် အာလု (ယခု အောင်လ) ဆေးရုံမှ ဆရာဝန် သည် ငုံးချေသော်မျှမဲကြည့်။ ‘သရက်ပို့’ ဆိုပြီး ထွက်သွားလေ၏။ ဤသို့ဖြင့် ကိုဘဖိုးမှာ သွေးလွန်ပြီး ကျဆုံးခဲ့ရ၏။

အာလု (ယခု အောင်လ) မြို့ပေါ်ရှိ ရှိရှိသွေးသော သခင်တွေကို ဖမ်းထားရာ၊ တစ်မြို့လုံးတွင် သခင်သွင်တစ်ယောက်တည်းသာ သခင်ဟူ၍ ရှိတော့သည်။ တစ်ယောက်တည်း ကျန်ခဲ့ကြား၊ ဒေါးသူဒေါးသားများ၏ အကူအညီဖြင့် ကိုဘဖိုးအလောင်းကို သရက်ထောင်ဆေးရုံမှ စည်ကား ခမ်းနားစွာ ပြန်ယူနိုင်သည်။ ကိုဘဖိုး၏ အရို့ပြာကို ကုသိန္တရုံဘုရားရား၏ အနောက်တောင်ဘက်တွင် ရုသွင်းကာ ကမ္မည်းထိုး ဂုဏ်ပြုထားသည်မှာ ဤသို့ဖြစ်၏။

“၁၃၀၀ ပြည့် အရေးတော်ပုံ

အာဇာနည် ဗိုလ်ဘဖိုးရု”

ထမင်းဂိုင်းသည် ရုတ်တရက် တိတ်ဆိုတ်ပြီးမြတ်သက်သွားရာ

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၇၃၆ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

“အစ်ကို၊ ထမင်းလည်း စားပါ၌” ဟုသည့် မောင်ကောင်းစံ၏အသံ
ပေါ်လာတော့မှ အသက် ပြန်ဝင်လာ၏။

“ဟုတ်သားပဲ။ စားလည်းစား ပြောလည်းပြောပါ။ ဒါထက် အသာ
ပိုတဲ့လျော့တွေကို သဘောနဲ့ ဝင်တိုက်သေးတယ်ဆို”

ဒေါ်မြှည့်က ဝင်ပြောရင်းမေးသည်။

“ဟုတ်ပါသယ်။ ဇရာဝတီမြစ်ကိုဖြတ်ပြီး သရက်က အာလုံ (ယခု
အောင်လဲ) ကို ယူအလာမှာ လိုက်ပို့သဲ့လျော့တွေကို ဇရာဝတီက ဝင်တိုက်
သာပါ”

“လျှကလေးက အဲသည်ကို ရောက်သွားလို့လား”

ဘရွှေ့ကျိုင်းနှင့် ကိုစင်မောင်တင့်၊ ကိုရဲ့လောင်းတို့သာ ထမင်းပန်းကန်း
တန်းလန်းနှင့် ကျွန်းနေ့ကြေသည်။ သို့ရာတွင် စားပြီးသွားသူများလည်း
စင်စင်မြင့်မှာပ ထမင်းပွဲမှ မထကြသေးရော့။

“ကျွန်းတော် မရောက်ပါဘူး ဘဒေးစင်ဗျား။ သတင်းထောက်က
သတင်းကို စာတိုက်ကတစ်ဆင့်ပို့ရင် ကြောမှာ ပျောက်မှာ စိုးသဲ့အတွက်
လူကိုယ်တိုင်ဆင်းလာပြီး သတင်းပေးသာပါ။ အဲသည်မှာ မျက်စည်းလည်းနဲ့
သူပြောပြုသာ တစ်ဆင့်ကြားနဲ့ ရင်ဆိုရပါသယ်စင်ဗျား”

ထိုသို့ပြောအပြီး၌ ထမင်းလှတ်ကို ပါးစပ်ထဲခွဲရန် မြောက်ပြီးမှ
ပြန်ချုပြန်သည်။

“အသာကြောင့် ကျွန်းတော် စကားစခဲ့သာပေါ့။ စတုတွေ မြန်မာ –
အဂ္ဂလိပ်စစ်ပွဲမှာ အဂ္ဂလိပ်အရေးနှစ်ပြီးလို့။ ဟုတ်သလေ၊ ဘယ်တုန်းကနဲ့မှ
မတူအောင် တော့နဲ့ပြီး၊ ထကြည်းညွတ်သယ်။ အကြောက်တရားလည်း
ကျွန်းတော်တို့မှာ မရှိဘူး။ သည်တော့ အကြောက်တရားဟာ ပြီတိသွေးအနီးရ
ဆီကို ရောက်သွားတော့သာကလား”

စင်စင်မြင့်သည် ရေနွေးကြမ်းပွဲကို တစ်နေရာတွင် တည်စင်းပြင်ဆင်

ပုဂံဘဏ်တိုက်

“గ్రామఫిక్‌గలవ్యః తంత్రప్రతిష్ఠానుః ఉహృత్యలుః”

ကိုခင်မောင်တန်ကမေးသဖြင့် ကိုရဲလောင်း ခေါင်းညီတဲ့ပြု။ ဒေါ်မြှော်နှင့်က ကိုရဲလောင်းထံမှ အသွက်မလာမိ “ထမင်းဟင်းတွေ အေးကုန်ပြီ။ စားလိုက်ကြပါဥုံး။ ပြီးမှ တစ်ပွဲဆက်ကြပါ” ဟု ရယ်ရယ်မောမောပြာသဖြင့် စကားပြတ်သွားကြလေ၏။

စကားတစ်စ ပြုတ်သွားငြား ဘရွှေကျိုင်းက တစ်စ ထောင်လာ၏။

“ကျပ်မြေးတစ်ယောက်က မောင်ကျောင်းသားပြစ်နေသယ။ သည်
ကလေးပါးစပ်က ထွက်လာသဲအသေတွေ ကြားရသာနဲ့ မောင်ကို တွေ့ချင်
နေသား၊ အခုမှပဲ ဆန္ဒပြည့်တော့သယ။”

“ဘာတွေများ ကြားလိုပါလိမ့်ခင်များ”

တပည့်မကောင်း ဆရာဒခေါင်းဟု နားလည်သည်။ ခံလည်း ခံယူထားသူ ဖြစ်သဖြင့် ကိုခင်မောင်တင့် စိတ်လျှပ်ရားစွာမေး၏။

“အဘိန္ဒိန္ဒားနဲ့ အီတလီတဲ့ ကွာ၊ စိုးတိုက်တမ်း ကစားက
သကော”

“ଆଜିରା ହାତପାଇଁ କିମ୍ବା କିମ୍ବା ଏହିପିତାଙ୍କ ହେଲାଣ୍ଡରୁ”

ထိအခါတ္တင် ဒေါမြေသွန်ကဝင်ပြီး သူသားအား အမှုစ်းတင်၏။

ପ୍ରକାଶକ

၁၇၃၈ မ ဆင်ပြုကျွန်းအောင်သိန်း

“ကျောင်းဆရာလုပ်ဖို့ ဝါသနာပါတာကနည်းနည်းပါရင်။ ဂူငယ်များ ကြီးများရေးအသင်းရဲ့ ကျေးလက်တော်ချာ ပြုပြင်ရေးကို သူ သိပ်အားသန်နေ တာရှင်။ ကျောင်းဆရာလခ မရတဲ့ပြင် အိမ်ကတောင် ပို့ပေးနေရပါတယ်ရှင်”
“သည်လိုကိုး၊ အင်း အင်း”

ဘရွှေကျိုင်းမှာ ခေါင်းတည်တိတည်တိဖြင့်ပို့ပြီးသာဘာပါက်လာဟန်ပြု၏။

“ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံ၊ ကျွန်တော်တို့လူမျိုး ကြီးများတိုးတက်စေချင်ရင် ခေတ်နောက်ကျေနေတဲ့ ကျေးလက်ကို ဦးစားပေးရမယ် အဘ”

“အေးပေါ့ကျာ၊ ဟုတ်တာပေါ့”

“လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးမှာ အခြေခံတဲ့ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ တောင်သူ လယ်သမားတွေ ခေတ်မိလာအောင် နေတာထိုင်တာ စိုက်ပျိုးတာကအစပေါ့ ဘရာ။ အက်လိပ်အစိုးရက ဘာမှလုပ်မပေးဘူး၊ ခင်မျှု့”

“ဘယ်လုပ်ပေးမတုန်းကျယ်၊ တောင်သူလယ်သမားတွေ မျက်စိ ပွင့်လာရင် သူတို့ မတရားလုပ်သာ အခုထက် သိလာမှာ စိုးသာကိုး”

“ဟုတ်ကဲ ခင်များ။ သူလုပ်မပေးပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ဘာသာ ကျွန်တော်တို့လုပ်ရင် ဖြစ်လာမှာပါ။ စိတ်တော့ ရှည်ရမှာပေါ့ဘရာ”

ကိုရဲလောင်းသည် လက်ဆေးပြီးသွားကြား ထမင်းပွဲမှ မထသေးချေ။ ဘရွှေကျိုင်းနှင့် ကိုခင်မောင်တင့် စားနေဆဲရှိသေးသောကြောင့်ဖြစ်၏။ သူကပင် စကားစကို ဆက်ပေး၏။

“ခုနတုန်းကပြောသဲ့ အသိစီးနိုးယားကို အီတလီက ကျူးဗျာ သာဟာ ဝင်ရှိုးတန်း သုံးနိုင်ငံ မဟာမိတ်အဖွဲ့ရဲ့ တစ်ကဗ္ဗ္ဗာလုံးအပေါ် စိန်ခေါ်မှုပဲ ဘရွှေးရဲ့”

“အေး၊ ဟုတ်သယ်။ အီတလီ၊ ဂျာမနီ၊ ဂျပန် သုံးနိုင်ငံ ဝင်ရှိုးတန်း မဟာမိတ်ဖွဲ့သယ်လို့တော့ တွေ့လိုက်သားပဲ”

“အမှန်က ကျွန်တော်တို့ပါလီမန်ထဲမှာ အမတ်တွေ ခွက်စောင်း

ပုဂ္ဂိုလ်အုပ်တိုက်

ခုတ်သလို ကမ္မားအရင်းရှင်တွေ ခွက်စောင်းခုတ်နေသာ ဘဏ္ဍားရဲ့။ ဂျာမနီက ဒ်နီးစောင့်ပိုလန်လျောက်သိမ်းသလို အီတလီက အားကျမခံ အဘီစီးနီးယားကို ကျူးကျော်ပြီး ဂျပန်က တရာတ်ပြည် ကမ်းရဲ့တန်းတွေကို လျောက်သိမ်းသာပဲ။ အသည်မှာ အက်လိပ်က မခံမပုံနိုင်ဖြစ်ပြီး ထ စစ်ကြညာသာပဲ။ လောလောဆယ်မှာတော့ အက်လိပ်ပဲ တစ်ဆုတ်တည်းဆုတ်ပြီး အရေးနီမ့် နေသဲ့ အက်လိပ်ရဲ့အက်ဟာ ကျွန်တော်တို့မြှင့်မာတွေအတွက် အချက်ကောင်း အချိန်ကောင်းပဲ”

“ဂျာမနီက ဘာပြုလို့ စကြာတံဆိပ်သုံးသတုန်း အစ်ကိုသိလား”

မောင်ကောင်းစက နောက်ဖေးဘက်သို့ ခင်ခင်မြင့် ဝင်ရောက် ပျောက်ကွယ်သွားသည့်အတွက် ဝင်မေး၏။

“အဲ အေးကျ၊ အသာတော့ မသိဘူး ညီလေးရေ့”

“ဂျာမနီအာဏာရှင် ဟစ်တလာဟာ စကြာမင်းတဲ့ခင်ဗျာ့။ စကြာ မင်းကို ရေချုပ်မှာ ဘိုးဘိုးအောင်က ကယ်သွားပြီး ဂျာမဏီကိုပိုလိုက်လို့ ဟစ်တလာဖြစ်လာသာတဲ့။ အသာကြာင့် စကြာတံဆိပ်သုံးသာတဲ့”

ကိုရဲလောင်းနှင့် ကိုခင်မောင်တင့်တို့ အသံထွက်အောင် ရယ်မော ကြ၏။ သို့သော် မောင်ကောင်းစံ မလျော့သေး။

“အခုတေလာ ပြည်ဗြို့ပေါ်က ဘုရားတွေရဲ့ လက်မောင်းတော်တွေ မှာ ‘ဝ’ ပေါ်သာဟာ၊ စကြာမင်း ဟစ်တလာ လာမယ့်နီမိတ်တဲ့ခင်ဗျာ့”

“အယုံအကြည် မရှိပါနဲ့ညီလေးရာ”

ကိုရဲလောင်း၏ အပြောကို ကိုခင်မောင်တင့်က ခေါင်းညီတ်ပြုလိုက် ရာက “ဂျာမနီဟာ အက်လိပ်ရဲ့ရန်သူမို့ ဂျာမနီနိုင်စေချင်ကြတယ်။ ဂျာမနီကို မျှော်သွာက မျှော်ကြတယ်။ အဲဒီဂျာမနီရဲ့ဂါဒက နာဖိုးဝါဒ။ ပြီတိသွေး နယ်ချဲ့ သမားထက် ဆယ်ဆုံးတယ်” ဟု ပြော၏။

“အီတလီနဲ့ ဂျပန်ကကာ ဆရာ”

၁၇၄၀ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

“သူတိုက ဖက်ဆစ်ဝါဒ။ ဖက်ဆစ်ဝါဒဆိတာ ကြမ်းကြုတ်ရက်စက် တယ်။ လူကို လူလို့သဘောမထားဘူး”

“လူတွေကတော့ ဂျပန်ကောင်းကြောင်း၊ ဂျမန်ကောင်းကြောင်း ပြောနေကြပါကလား ဆရာတဲ့”

“ကိုယ်မလိုလားတဲ့လူကို ကိုယ်မနိုင်တဲ့အခါ ကိုယ်ရန်သူကိုနိုင်လောက်တဲ့ လူကို အားကိုးကြတာ ဓမ္မတာပဲ။ သို့သော် မောင်ကောင်းစဲ စဉ်းစား ကြည့်ပါ။ ကိုယ်တိုင်းသူပြည်သားတွေ အသေခံပြီး စစ်တိုက်တာဟာ လက်နက်ခဲယမ်းမီးကျောက်နဲ့ လူအသက် အလှူပေးပွဲ ကျင်းပနေတာ မဟုတ်ဘူး။ လိုချင်လိုတိုက်နေတာ”

ထိအခါ “မိုလစ်ပိုင်ကို ကြည့်ပါက္ခာ” ဟု ကိုရဲလောင်းက ဖြည့်စက် လေး၏။

“မိုလစ်ပိုင်လူမျိုးတွေဟာ စပိန်ရဲလက်အောက်က လွတ်လပ်ရေးရရှိ ရန်းကန်တိုက်ခိုက်တော့ အမောင်ကန်က မိုလစ်ပိုင်လူမျိုးတွေကို သနား လွန်းလို ကူညီရလေဟန် ဝင်စွက်ဖက်သယ်။ စပိန်ထွက်ပြီးတော့ မိုလစ်ပိုင် နိုင်ငံ လွတ်လပ်ရောလား ကိုခင်မောင်တင့်”

“စပိန်ရဲ ကျွန်းဘဝကနော အမောင်ကန်ရဲ၊ ကျွန်းဘဝ ရောက်သွားပါ ရောလား”

ကိုရဲလောင်းက သူညီကို ပြီးကြည့်လိုက်သည်။

“မှတ်ထား ညီလေး၊ မြန်မာပြည် လွတ်လပ်ချင်သလား။ ရှမ်း၊ ချင်း၊ ကချင်၊ ကရင်၊ မွန်၊ ဗမာ၊ ရရှိင်အစရှိသူ မြန်မာတွေ အသေခံပြီး တိုက်ရမှာပဲ။ ဒါကို တို့ပမာအစည်းအရှုံးက သိသယ်၊ မြင်သယ်။ သာကြောင့် အနှံပ်စက် အစောကားစဲ ထောင်အကျခံပြီး ဥပဒေတွင်းက လုပ်နေသလို တဗြား နည်းလမ်းကိုလည်း ရှာနေတာပဲ။ ဘယ်သွားမှ အားမကိုးဘူး”

“က က၊ ဒီဘက်ရွှေကြား၊ ငသိုင်းခြာက်နဲ့ လက်ဖက် ဖြီးလှည့်ကြ”

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ဒေါ်မြည့်သည် ဘရွှေကျိုင်းနှင့် စကားလက်ဆုံး ကျနေရာမှ
လှမ်းခေါ်၏။ “မောင်တို့နှစ်ယောက် အတွေ့နောက်ကျလေချင်းလို့
တွေးတွေးပြီး ကုန်ခဲ့တဲ့ရက်တွေ နှမြောမှာပဲနော်” ဟု ဆက်ပြောသည်။
မောင်ကောင်းစံသည် ပြီးရယ်ရာက မီးဖိုခန်းဝသို့ လှမ်းကြည့်၏။ ဓင်ဓင်မြှင့်
လည်း မခိုက်ခိုက်လေး ပြီးနေသည်။ အပြီးဆုံးသဖြင့် မောင်ကောင်းစံ
ရင်ထဲတွင် ကြည့်နဲ့၏။

၆

တိမ်မည်းကြီးသည် မိုးကောင်းကင် တစ်စိတ်တစ်ဒေသကို ကျောက်ဆောင်ကြီး
တစ်ခုဖြင့် အပ်ထား၏။ ကောင်းကင်သည် ကျောက်ဆောင်ကြီး၏ အနား
လေးပက်မှ အလင်းဖြာနေ၏။

ကလေးတွေသည် အမှာင်ပုံးလာသဖြင့် အဆော့ရပ်လိုက်ကြသည်။
ကြတိုင်းအောင်သည် ပုံးပြင်ဝတ်ရင်း အိမ်ရိုင်းထဲသို့ပြီးဝင်၏။ သူ
ဦးတည်ပြီးသောအရာမှာ ရေအိုးစင်။

“ဟဲ့ကလေးတွေ၊ ရေကို ကုန်နိုင်ရုံခံပ်၊ နောက်ဆုတ်သောက်”

ဘရွှေကျိုးများသည် သူတဲ့ ကိုရဲလောင်း၊ အစ်မဒေါ်အိုး၊ မိတ္တာတို့နှင့်
စကားကောင်းနေရာမှ လှမ်းပြော၏။ ကြတိုင်းအောင်နောက်တွင် တစ်သီကြီး
ပါလာသဖြင့် ဘရွှေကျိုးမှာ တစ်ယောက်လာတိုင်း တစ်ကြိမ်ပြောနေရ၏။

ကလေးတွေသည် အင်းအဲမြည်လျက် ပုံးဖြင့် ချွေးသုတ်ကြ၏။
ခေါင်းဆောင်ပြီး အော်မည်သူမရှိသဖြင့် လမ်းပျောက်နေကြ၏။ သို့ကြောင့်

ပုဂံစာအပ်တိုက်

ပေါက်ပြက ကြံတိုင်းအောင် နားနားသို့ကပ်ပြီး အဖော်ညီး၏။

“ဘဒေးကို ရှေးစကား အပြောခိုင်းရအောင်”

သူတို့ပြောသော ဘဒေးမှာ မောင်ကောင်းစံဖြစ်၏။ သူသည် သူအဖ သူဒေးကြံးတို့နှင့်လုမ်းသော ‘ဝ’ ရုံဘေးတွင် ငွေလရောင်၏ အရသာခံကာ ဘင်ဂျီခေါက်နေ၏။ “လူလေးဟာကြီးကကွာ နားမသာပါဘူး” အပြော ခံထားရသဖြင့် ကျယ်ကျယ်မခေါက်ရဲ့။

“x x မြတ်နီးသူရယ် ချစ်စိုးစွေခဲ့တယ် x x ဘုကြီးပြတ်တဲ့ ဒေဝါ နတ်မျိုးနှင့် သို့ မျက်မှန်တော် မညြိုးလိုက်ပါနဲ့ x x ”

သူအဆိုနှင့် သူအတီးတွင် စီးမျောနေစဉ် ငွေလရောင်သည် ဝင်းခနဲ့လင်းလက်၏။ သူ မောက်သုည်သည်။ ကျောက်ဆောင်မည်းကြီး၏ အပဲအပွဲ ဘေးမှ လဝန်းကြီးကုန်းရှုန်း ထွက်လာခြင်းဖြစ်သည်။

“ဘဒေး ရှေးစကားပြောပါ”

နှပ်တရုံးရုံးကို လက်ဖမ့်ပြုခြင်း သုတ်ကာ၊ လက်ဖမ့်းကို တင်ပါးနှင့် ပွတ်လျက် အနားရောက်လာသူမှာ ကြံတိုင်းအောင်။ သူဘေးတွင် ပေါက်ပြု ပုံပြင်နားထောင်လိုသူမှာ သည်နှစ်ယောက်သာလော၊ မဟုတ်ပါ။ အကျိုးလာ ပုဆိုးသာပါသူ နှစ်ယောက်၊ ပုဆိုးမပါ အကျိုးသာပါသူ သုံးယောက်။

ကလေးတွေကို မောင်ကောင်းစံ လုညွှေကြည်နေခိုက်၌ ပေါက်ပြက ကြီးတစ်ချောင်းကို ခွဲသဖြင့် ဒေါင်ခနဲ့မြည်၏။

“ကြီးပြတ်သွားရင် မျက်လုံးကို ထိုးမိတ်သက္ကာ၊ ကိုင်း ပိုင်းပြီး ထိုင်ကြား ရန်မဖြစ်နဲ့၊ ကောင်းကောင်း နားထောင်။ ဟိုရှေးရှေးတုန်းကတဲ့”
“ဟုတ်ကဲ့”

“ဘုရင်တစ်ပါး ငချို့စား ဖင်ကားပြီးသေရောတဲ့”

ကလေးတွေ တသောသောရယ်မောကြသည်။ ကြံတိုင်းအောင်ကမူ “ဟာဗျာ၊ ဘဒေးကလည်း” ဆိုကာ ခြေသလုံးကို ခေါင်းဖြင့်ရွှေသည်။

၁၇၄၄ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

“ဖျိုင်းကြီး၊ ဖျိုင်းကလေးတို့၊ ဗိုလ်ရွှေသိုင်းတို့၊ ဗိုလ်သာကျွန်းတို့အကြောင်း
ပြောပါ ဘွဲ့ရ” ဆက်လက်ပူဆာသည်။

“အမာ၊ မင်း ဘယ်မှာကြားမူးလို့တုန်း”

“အမေကြီးရှိုးလည်းပြောသယ်။ ဒွေးလေးခံလှလည်း ပြောတတ်သူမျှ”

“အေးကျ၊ ဗိုလ်ရွှေသိုင်းဆိုသာ ငါတို့ဘကြီး။ မင်းတို့အဖိုးကျ။ မြင်း
စီးလည်း ကောင်းသတဲ့၊ ဗားခုတ်လည်း တော်သတဲ့”

“ဟုတ်ကဲ့”

“ဘကျားမနိုင်ဆိုသာ ဘရွှေသိုင်းရဲ့သားပါကျ။ သိပ်ပြီး လက် ‘ကိုင်း’
သန်သာပဲ။ ဘကျားမနိုင် ဘယ်လောက်များ လက်ကိုင်း သန်သတုန်းဆိုရင်
ကိုးတောင်ကျားကြီးကို နှစ်ပက်ချွှန်နဲ့ပစ်လိုက်သာ ကျားရဲ့နားထင်ကို မှန်ပြီး
မူးလဲနေတုန်းမှာ ဝါးဗျွှန်နဲ့ ထိုးသတ်သတဲ့။ ကျားကတောင် သူ့ကို မနိုင်လို့
ကျားမနိုင်လို့ခေါ်သာ”

“ဘ ကျားမနိုင်က ဘယ်သူ့အဖေတုန်း ဘွဲ့”

ပေါက်ပြု၏အမေး။

“သည်အိမ်မှာနေသဲ့ ဒွေးလေးမိမိလှရဲ့ အဖေပေါ့ကျ”

“ဟေး၊ ဘကျားမနိုင်ဟာ အီဖေကိုယ်ရဲ့ ဘက္က”

ပေါက်ပြု ဝမ်းသာအားရ ထအောင်သည်။

“အသည် ဘကျားမနိုင်ရဲ့ အဖေ ဘရွှေသိုင်းဟာ ဖျိုင်းကြီး၊
ဖျိုင်းကလေး၊ ဗိုလ်သာကျွန်း၊ ကိုရင်ကြီးဗိုလ်တို့နဲ့အတူ၊ ကုလားတပ်ထဲကို
ခုန်ဝင်သတဲ့။ ကုလားတွေဟာ မြန်မာတွေကို ကြောက်လွန်းလို့ ဝါးတစ်ရှိက်
ကျော်မြင့်သဲ့ သစ်လုံးတွေနဲ့ ကာထားသဲ့ သစ်တပ်ထဲမှာနေရသာ”

ကလေးတွေ ပါးစပ်ဟနေကြသဖြင့် “ဟေးကောင်တွေ၊ ဟုတ်ကဲ့
လိုက်ကြဲလေကျ” ဟု မောင်ကောင်းစဲ ငောက်ရှု၏။

“ဟုတ်ကဲ့”

ပုဂံစာအပ်တိုက်

“ကုလားတွေဟာ သစ်တပ်ရဲ့အပြင်ဘက်မှာ ချောင်းကြီးရှိပါလျက်နဲ့
ထွက်ပြီး ရေမခပ်ခြော့သူးတဲ့။ ဗိုလ်ချွေသိုင်းက စောင့်စောင့်ပြီး ဓားနဲ့ ခုတ်လွန်း
လို့တဲ့”

“ဟုတ်ကဲ့”

“ကုလားတွေဟာ ဗိုလ်ချွေသိုင်းနဲ့ ဗျိုင်းကြီး၊ ဗျိုင်းကလေးတို့ကို
ကြောက်လွန်းလို့ သစ်တပ်ထဲမှာ ရေတွင်းတူးသတဲ့။ တစ်တွင်းက ကုလား
ဖြူတွေသုံးပို့၊ ကျော်တစ်တွင်းက ကုလားမည်းတွေသုံးပို့”

“ဟုတ်ကဲ့”

“အဲသလို သစ်တပ်ထဲမှာနေပေးမယ့် မလုံခြုံပါဘူးကျား။ ဗိုလ်ချွေသိုင်း
နဲ့ ဗျိုင်းကြီးဗျိုင်းကလေးတို့က ဓားနှစ်လက်ကိုင်ပြီး သစ်တပ်ကို လွှားခနဲ့
ခုနှစ်ဝါးပြီး ‘ကျား’ စနဲ့ ‘ကျား’ ခနဲ့ အော်အော်ပြီး ခုတ်ဆိုကိုး။ ကုလား
ကလည်း သေနတ်နဲ့ပစ်ပေမယ့် ဗိုလ်ချွေသိုင်းကို မထိဘူးတဲ့”

“ဟုတ်ကဲ့”

“ကုလားဖြူ။ ကုလားမည်းတွေကို ဓားနဲ့ခုတ်ရသာ ကြောလာတော့
လက်အံသေလာသယ်။ မခုတ်နိုင်တော့ဘူး။ အဲသည်တော့မှ သစ်တပ်ထဲက
ခုနှစ်ထွက်လာပြီး ချောင်းထဲမှာ ရေစိမ်ရဆိုကိုး။ ကုလားသွေးတွေ ဓားနှီးနဲ့
လက်မှာ လာပြီး စေးကပ်နေသာ ခွာလို့မရဘူး။ အဲသာကြောင့် ရေနဲ့ပြီး
ခွာရသတဲ့”

“ဟုတ်ကဲ့”

“သစ်တပ်ထဲမှာ ကုလားတွေ သေပြီးကျော်ခဲ့သာ များလွန်းလို့
မြေကြီးကို တူးပြီး မဖြူပိုင်သဲအတွက်၊ ရေတွင်းထဲ ချုပစ်ရသတဲ့။ ရေတွင်း
တစ်တွင်းမှာ အလောင်းတွေ ပြည့်သွားသဲအတွက်၊ တစ်တွင်းပဲ ကျော်တော့
ဆိုပဲ”

“ဟုတ်ကဲ့”

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၁၇၆ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

“ဗျိုင်းကြီး၊ ဗျိုင်းကလေးတဲ့ဟေ့။ ဗိုလ်သိုင်းတဲ့ဟေ့ အော်အော်ပြီး ဓားနဲ့ဝင်ခုတ်တိုင်း ကုလားတွေဟာ သေနတ်နဲ့ ပြန်ပစ်ပေမယ့် အရာ မရောက်မှန်း သိသဲ့အတွက် နောက်တော့ သေနတ်နဲ့ မပစ်တော့ဘူးတဲ့”
“ဟုတ်ကဲ့”

“ကုလားတွေဟာ လက်ချင်းယုက်ပြီး ဗိုလ်သိုင်းနဲ့ ဗျိုင်းကြီး၊ ဗျိုင်းကလေးတဲ့ကို လက်ရဖမ်းသတဲ့။ ဖက်လည်းဖက်မိရော မလျှတ်တော့ဘူး၊ အသေခံပြီး ဖက်ထားသဲ့အတွက် ဗျိုင်းကြီး၊ ဗျိုင်းကလေးကို မိဘားလေရော။ လူအားနဲ့ အတင်းဖိထား၊ ကြိုးတွေ အထပ်ထပ်တုပ် လုံစွပ်နဲ့ထိုး၊ ဓားနဲ့ ခုတ်ပေမယ့် မသေဘူး။ မသေသဲ့အပြင်၊ လုံစွပ်တွေကျိုးပြီး ဓားတွေပါ ပဲကုန်ဆိုပဲ”

“ဟုတ်ကဲ့”

“အသာနဲ့ပဲ ပင်ထဲကို သပ်ရိုက်သွေးလိုက်သာ ခေါ်းက ပေါက်ထွက်သွားတော့သာပေါ့။ ဒုက္ခတွေပြတ်၊ အသည်းတွေ အဆုတ်တွေ ကွဲကုန်တော့မှုပဲ အသက်ထွက်သွားကြသတဲ့”

“သည်ကုလားတွေကို သတ်မယ်”

ပေါက်ပြာ ကြိုးဝါးသည်။ ကြိုးတိုင်းအောင်ကမူ “ဗိုလ်သိုင်း တစ်ယောက်တည်း ကျေနဲ့သာပေါ့နော်” ဟု ပြောသည်။

“အေးကွဲ။ ဗိုလ်သိုင်းက ဗျိုင်းကြီးနဲ့ ဗျိုင်းကလေးကို ကယ်မယ်ဆိုပြီး သစ်တပ်ထဲခုန်ဝင်လိုက်သာ ကုလားတွေခံထားသဲ့ ပိုက်ထဲကျသွားသတဲ့။ ပိုက်ထဲကို ဗိုလ်သိုင်းလည်း ရောက်သွားရော့။ ပိုက်ကြိုးက စုသွားသဲ့အတွက် ထွက်လို့မရဘူး။ ဗိုလ်သိုင်းလည်း ပိုက်ကို ဓားနဲ့ခဲ့နေတုန်း ကုလားတွေက ပိုင်းပမ်း ကြိုးနဲ့ တုတ်သတဲ့”

“ဟုတ်ကဲ့”

“သူတို့ဟာ ဗိုလ်သိုင်းကို တဲ့ကျင့်လျှို့ပြီး သတ်ဖို့ ကြိုးစားပေမယ့် သပ်

ပုဂံစာအပ်တိုက်

ရိုက်လို့မရဘူး။ အဲသာနဲ့ ဗိုလ်သိုင်းကို မီးရှိ သတ်သတဲ့။ မီးမတောက်ဘူး။ အဲသည်တော့၊ ကုလားတွေက ဗိုလ်သိုင်းရဲ့ ရွှေးနောကို အုတ်ခဲနဲ့ ဗိုင်းထုတော့ မှပဲ သေသွားသတဲ့”

“ဟုတ်ကဲ့”

“အေး၊ အဲသည်ဗိုလ်သိုင်းဟာ ပေါက်ပြအမရဲ့ဘက္ဗာ။ ပေါက်ပြရဲ့ ‘ဘေး’တော်သာပေါ့ဘက္ဗာ။ ငါနဲ့ကတော့ ဘဇ္ဌားတော်သာပေါ့ဘက္ဗာ။ အဲသာ ကြောင့် ငါတို့အမျိုးဟာ သိပ်သတ္တိကောင်းသာ။ ဗိုလ်သိုင်းဟေ့ဆိုရင် ကုလားတွေကြောက်လွန်းလို့ အတင်းအောင်ပြီးရသာ”

“ဘဇ္ဌား နောက်တစ်ပုဒ်”

မောင်ကောင်းစံသည် မကြားယောင်ဆောင်ကာ ဘင်ရှိကို ကောက် ကိုင်သည်။ ဒေါင်ဒေါင်ဒင်ဒင် အသံစမ်းရာက “မြတ်နိုးသူရယ် ချစ်မိုးစွေ ခဲ့သယ်၊ ဘုံကြိုးပြတ်သဲ့၊ ဒေဝိန်တ်မျိုးနှင့်” အသံတိုးကလေးပေါ်လာ၏။

“ဘဇ္ဌားဟာကြီး နားကည်းသနဲ့”

“ဟိုကောင်လေး ဖိုးသူတော်၊ မအိပ်သေးဖူးလား။ လာခဲ့”

ရွှေ့ဆက်နောက်ဆင့် ဆို သလိုပင် အီမံနောက်ဖေးဘက်မှ ကြံတိုင်းအောင်၏ အမေ့အသံ ပေါ်လာသည်။

“ကြံတိုင်းအောင်ရေး ပော ကြံတိုင်းအောင်၊ အိပ်ပါတော့လား။ မနက ကျောင်းသွားဖို့နှီးရင် တော်တော်နဲ့မထဘူး။ အခုလာခဲ့”

အဝေးကြီးရောက်နေသည်ထင်သဖြင့် ကုန်းအောင်၏ ကြံတိုင်းအောင် မနေသာတော့ပေး။ အင်တင်တင်ဖြင့် ထသည်။ မောင်ကောင်းစံက “နောက်ညတွေ ရှိသေးသာပဲ၊ ပြောမယ်၊ အများကြီး ပြောမယ်၊ သွား သွား” ဟု တွေ့နှုန်းလွှတ်လိုက်ပြီးနောက် သွားအသံကို အဆိုရော အတီးပါ ဖြင့်၏။

“x x မြတ်နိုးသူရယ်၊ ချစ်မိုး စွေခဲ့တယ် x x ဘုံကြိုးပြတ်တဲ့ ဒေဝိန်မျိုးနှင့် x x မည်၏ မျက်မာန်တော် မည့်းလိုက်ပါနဲ့”

ဂုဏ်စာအပ်တိုက်

သူရည်ရွယ်သူမှာ ခင်ခင်မြင့်ဖြစ်သည်။ ခင်ခင်မြင့်တို့ အနောက်ပိုင်းသို့ သူလက်သံနှင့် တေးသံ ရောက် မရောက် မသေချာ။ အသံရောက်သည် ထားဦး၊ ခင်ခင်မြင့် နားထောင်ကောင်းမှ ထောင်မိမည်။ လောလောဆယ်တွင် သူလက်သံနှင့် တေးသံတွင် ဤတွယ်နေသူ နှစ်ဦးကာရိုသည်။ ထိုသူတို့ကား ဒေါ်ဆယ်၏ မြေး မိကြည့်လုနှင့် ဒေါ်မြေမြေး၏ မြေး အေးမြတ်ဖြစ်ကြပေ၏။

မောင်ကောင်းစံ၏ ရင်ခွင့်ထဲသို့ ဆေးလိပ်တိတစ်တို့ ကျေလာသည်။ အတိုးရပ်ပြီး မောင်ကောင်းစံ လူညွှန်ကြည့်မှ အဖော် အသံပေါ်လာ၏။

“မင့်မလဲကွာ ကိုယ့်အသံနဲ့ကိုယ် လောကကြီး မှုနေသာပဲ”

ဘရွှေကျိုင်းသည် ရယ်မောလိုက်ပြီးမှ “လာပါဦး လူကလေးရာ”ဟု လှမ်းခေါ်သဖြင့် ထလာခဲ့ရသည်။ ဘရွှေကျိုင်းသည် ကိုရဲလောင်းနှင့် စကား ကောင်းနေခဲ့၏။ သူတို့ဘားတွင် သံဖြူရောနဲ့ဆိတ်ခြားစွာ ထိန်လင်းနေသည်။

“ကျောင်းတွေ ပြန်ဖွင့်နေပြီတဲ့ လူကလေး။ မောင်ကောင်းစံကို ကျောင်းပြန်လွှတ်ပါတဲ့များ။” ပွဲစားကလေးဆိုက ကန္တဗုပဲ မှာလိုက်သယ်”

“ကျောင်းပြန်မတက်ဘဲ မိန်းမပဲ ယဉ်ချင်သယ် အဖေရာ”

“ဟာ ဒီကောင်း” ဆိုကာ၊ ဘရွှေကျိုင်းသည် ခြေဖြင့်ကျောက်ရန် ရွယ်၏။ ရွယ်သော်ငြား၊ မကျောက်ဖြစ်ပေ။ တဟားဟား ရယ်မောသည်။

“ခင်ခင်မြင့်နဲ့သာမတွေ့ရင် သည်စကား ပြောမှာမဟုတ်ဘူး ဘရွှေး”

“ငါဖြင့် သေဆေးချာချာ မကြည့်မိပါဘူးကွား တော်တော်လှသလား”

ကိုရဲလောင်းသည် အမေးကိုမဖြေသေးဘဲ အမေးဖြင့် တုံ့ပြန်၏။

“သူ့အမေကိုတော့ ဘရွှေးကြည့်မိမှာပေါ့။” ဒေါ်မြေည့်နဲ့ လှသလား မလှဖူးလား”

“အခုတောင် အရွယ်တော်တော် တင်သာပဲကွာ။ ငယ်ငယ်တုန်းက ဆိုရင် ကာလသားတွေ ဂိုင်းနေမှာ မှုချေပေါ့မောင်ရာ”

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

“အ၊ ခင်ခင်မြင့်က မအောထက်လှသူဗျား။ ဘဒ္ဒေးသား မပြောနဲ့၊ အသက်ချင်းကွာသု ကျွန်တော်တောင် ကြိုက်သယ်”

“အစ်ကိုနော် အစ်ကို”

“သည်လိုပြောပုံထောက်ရင် ညီလေးနဲ့သူနဲ့ ကြိုက်နေကြပြီလား။ ချုစ်နော်ပြီလား”

မောင်ကောင်းစံသည် မဝါကြားလိုပေ။ သို့ကြောင့် ရှတ်တရှင် အဖြေ ထွက်မလာနိုင်ပေ။

“ဟော အဖြေမပေးပုံထောက်တော့၊ သူမသိ ပါပိုးဘဝပါ ညီလေးရာ။ သည်လိုဆို ခင်ခင်မြင့်ဟာ ရည်းစားမ မရှိသေးသာပဲ၊ အစ်ကို ကြိုက်ခွင့် ရှိပါသေးသက္ဌာ။ သို့သော် ငါညီရဲ့ ရည်းစားဖြစ်သွားပြီ ဆိုတဲ့နေ့မှာ ခယ်မ လောင်းအဖြစ်သဘောထားပြီး နေ့နောင် မကြည့်တော့ဘူး ဟုတ်ပလား”

ပခံးကိုဖက်ပြီး ရယ်မောသဖြင့် မောင်ကောင်းစံ ပြုးပြ၏။

“အေးလေ။ ရွယ်ကလည်း ရွယ်တွေ လူကလည်းလူလေတော့၊ ငါသား ကြိုက်မှုပါ။ ကြိုက်ပြီဆိုမှုဖြင့် ဘာမှုမလုပ်တော့ဘဲ မိန်းမယူ။ တူနှစ်ကိုယ် တဲ့အိပ်က်မှာနေရ ရွှေဘုံပေါ်မှစ်ရ ချုစ်တာချုစ်တာ ပောနလို့ ဆိုချင်ပါတယ် ဟုတ်လား”

ညီအစ်ကိုနှစ်ယောက် အသံထွက်မလာချေ။ ခေါင်းညီတ်ပြကြ၏။

“အသည်တေးချင်းဟာ တေးချင်းပဲ လူကလေးရေး။ တေးချင်းဟာ ဆိုပို့ တို့ဖို့ပဲကောင်းသယ်။ သည်တေးချင်းအတိုင်း အဟုတ်မှတ်ပြီး လိုက် လုပ်ရင်တော့ ‘ဘရေး၊ ကျွေးမတေးဘူး’ ဖြစ်သွားမယ် လူကလေး”

ကိုရဲလောင်းသည် သူညီ သဘောပေါက် မပေါက်၊ ပြုးလျက် အကဲခတ်နေ၏။

“ဘယ့်နှယ့်ကွာ တဲ့အိုလည်း တဲ့အို၊ အပျက်လည်း အပျက်။ လေ လာရင်ပြီမယ့်၊ မိုးရွာရင် ကြွက်စုတ်ဖြစ်မယ့်ဟာထဲမှာ ဘယ်သူနေနိုင်မှာတူန်း

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၇၂။ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

လူကလေး။ အလွန်ရှုံးသဲ မိန်းကလေးနဲ့ အလွန်အသုံးမကျသဲ ယောကျား ကလေးတောင် လွန်ရောကျံရော နှစ်ရက်ပဲနေနိုင်မယ်။ နှစ်ရက်လည်း ကျော်ရော ထမင်းဆာရမှုန်း သိလာပြီ။ ထမင်းကလည်းမရှိ၊ ပညာ မတတ်ဘဲ အတွက် ငွောကြုံးလည်းမရှိ၊ ကောက်လောက်မှ မရှိတဲ့တော့ ကူလီ ငါးမယ့်လူလည်း မရှိနဲ့။”

ဘရွှေကျိုင်း ရယ်မောသည်။ “ပညာဟာ မိန်းမထက် အရေး ကြီးသယ် လူကလေး အရေးကြီးသယ်” ဟု ညည်းညည်းတွားတွားပြော၏။

“ဘဒွေးက ငါညီရဲ့ ပညာရေးကို ထိခိုက်မှာစိုးလို့ ပြောနေသာညီရေ့။ ခင်ခင်မြင့် မလှုဘူးပြောနေသာလည်း မဟုတ်ဘူး။ မချုပ်မကြိုက်ရဘူးလည်း ပြောနေသာ မဟုတ်ဘူး။ အခြေခံ ခိုင်လုံပြည်စို့ လို့သနော”

“အေး၊ ငါသားလည်း ဆယ်တန်းကျောင်းသားကပဲ။ နားလည်တန် ကောင်းရဲ့ထင်လို့ နည်းနည်းတော့ ပြောချင်သေးသက္ကာ။ အသာကတော့ ချစ်သယ် ကြိုက်သယ်ဆိုသာပဲ”

နဲ့လုံးခွေးစရာ စကားလုံးဖြစ်သဖြင့် “ပြောပါ အဖေခင်ဗျာ” ဟု မောင်ကောင်းစံဆိုသည်။

“ချစ်သယ်ဆိုသာက ရုပ်ကလေးလှလို့ ကိုယ်လုံးကိုယ်ပေါက်ကလေး လှလို့၊ ပြီးပုံကလေးက ယဉ်လို့။ ကြည့်ပုံကလေးက မဆိုတရို့မို့ ချစ်သာက္ကာ။ ချစ်ပေမယ့် ကြိုက်ချင်မှ ကြိုက်မယ်လဲ”

အချစ်နှင့် အကြိုက်ကို မောင်ကောင်းစံ ခွဲခြားမသုံးသပ်ဖူးပေး။ စဉ်းစား၍လည်း မကြည့်စဖူး။ သို့အတွက် နားစိုက်ထောင်သည်။

“အဲသည် ချစ်စရာကောင်းသဲ မိန်းကလေးမှာ မကြိုက်စရာတွေ ရှိနေရင် ဘယ်နှယ်လုပ်မတုန်း။ ဥပမာ - အိပ်သဲအခါ ဟောက်သက္ကာ၊ ထမင်းစားရင်း ပျုပ်ပျုပ်နဲ့ မြည်သက္ကာ။ ချိုင်းပပ်စော် နဲ့သက္ကာ။ ဘယ်လို့ လုပ်ပြီး ကြိုက်မတုန်း။ အဲသာကြောင့် အချစ်နဲ့ အကြိုက် တဲ့နေသဲ

ပုဂ္ဂိုလ်တိုက်

မိန်းမကို ရချင်ကြလို့ သုံးနှစ်သုံးမိုး လူပျိုလှည့်ကြသာ”

“မြင့်ကတော့၊ သည်လိုဟုတ် မထင်ပါဘူးအဖော်ရာ”

“အဖော်ဆန္ဒအတိုင်း ကောလိပ်ကျောင်းသားကြီး တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားကြီး ဖြစ်ချင်ရင်တော့ အဲသည်ကိစ္စ ခဏဖယ်ထားဦး လူကလေး။ အဖော်စကား နားမထောင်ဘဲ သမီးရည်းစားဖြစ်ကြပါပြီတဲ့။ ကောလိပ် ရောက်သုံးအခါ သူ့ထက် ပိုသဘောကျေစရာတွေလို့ နောက်တစ်ယောက်နဲ့ ထပ်ဖြစ်ရင် ငါသားဟာ သစ္စာမဲ့သုံးယောက်ဘား၊ မအေချင်း နှမချင်းမစာနာသုံး ဖြစ်မနေပေးလား”

“သားက ယောက်ဘားပဲအဖော်၊ နာစရာ၊ မရှိပါဘူး”

ထိုစကားကို ဘရွှေကျိုင်း လက်မခံ။ ခေါင်းခါသည်။

“ပါ့ပါ့တွေး ပါ့ပါ့ပြောသာ အဖ မကြိုက်ဘူးလူလေး။ ကလေး တစ်ယောက် မွေးလာသယ်ဆိုရင် ဖအေးသေးကွာ၊ မအေးသေးမဟုတ်ဘူး”

“သည်ကလေးက ဖအေတွဲပဲ မအေတွဲပဲလို့ ပြောသာကျ ဘယ်လို လုပ်မတုန်းအဖော်”

“အသာ ရပ်တူသာ ပြောသာကွာ၊ သေးမဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် စိတ် လည်း အနည်းအပါးတူသာရှိမယ်။ သို့သော် သေးမဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် မိမိသေးသားများ၊ မအေကောင်းနဲ့တွေ့စို့အတွက်၊ ယောက်ဘားများလည်း မျိုးရိုးသန်သုံး မိန်းမကောင်း မိန်းမမြတ်ရနို့ အရေးကြီးသယ်”

“ကျွန်ုတ်တို့ဖြင့် မြန်မာအမျိုးသမီးကလေးတွေ ဘာသာမြား လူမျိုး မြားကိုယူရင် ဘာသာပျောက်မှာ လူမျိုးပျောက်မှာစိုးလို့၊ မိန်းမတွေကိုပဲ ဂရတစိုက် သတိပေးနေရပါသယ်။ ဘဒေးလို့ တစ်ခါမှ မတွေးမိဘူး”

ကိုရဲလောင်းက ဝင်ပြောခြင်းဖြစ်သည်။

“ဟ ငါက အမျိုးသန်ရေး၊ အမျိုးမတိမ်ကောရေးကို ပြောသာဟ သတင်းထောက်ရဲ၊ အခု မင်းပြောသာက ဘာသာမကွယ်၊ လူမျိုးမပျောက်

ပုဂ္ဂိုလ်တိုက်

ဘုရားမြတ်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ရေးကို ပြောနေသာ။ ဘာသာခြား လူမျိုးခြားကို မြန်မာတွေယူသာ သာလောက်ပဲ ငါတို့မြင်ပေမယ့် အဲသာထက် ပိုဆိုသာရှိသေးတယ်”

စာလည်းဖတ်၊ သခင်လည်းဖြစ်နေသော သတင်းထောက်သည် တောသားအတိုးအိုထံမှ မမျှော်လင့်သောစကား ကြားရသဖြင့် ပါးစပ် အဟောင်းသားဖြစ်နေ၏။

“ဘာသာခြား လူမျိုးခြားကို ယူသဲမိန်းမရဲ့ ဘေးဘိဝန်းကျင်က လူတွေပါ ပျက်စီးကုန်သယ်ကွာ။ ငါတူ၊ မင်းစဉ်းစားကြည့်လေ။ ငါတို့ မြန်မာ တွေမှာ မောင်တစ်ထမ်း မယ်တစ်ရွက်တဲ့။ လင်က ပုဆိန်ထမ်းရင် မယားက ဓားမကို ထမ်းသတဲ့။ လင်နဲ့တန်းတဲ့ ရည်တူလည်းရှိ၊ အိမ်ထောင်ကိုလည်း တကယ်အပ်ချုပ်ရသဲ့ အိမ်ရှင်မကွာ။ အဲသာကို မသိသဲ့ မိန်းမတွေက ပေါ့ပေါ့တွေး လွယ်လွယ်တွေးပြီး ဘာသာခြား လူမျိုးခြားကိုယူတယ်။ အိမ်ရှင်မလည်း မဖြစ်ဘူး၊ အိမ်ထောင်ပက်လည်း မဖြစ်ဘူး။ ထမင်းချက်ပဲ ဖြစ်သွားကြရှာသယ်”

“မြင်တော့ မြင်နေသာပဲဘဏ္ဍားရဲ့ သာပေမယ့် မသိခဲ့ဘူး”

“ငါတို့မြန်မာမှာ ‘သားသမီးမကောင်း မိဘခေါင်း၊ မယားမကောင်း လင့်ခေါင်း’ ဆိုသာရှိသလို၊ မယားကို လိမ္မာယဉ်ကျေးအောင် သွေန်သင်ဆုံးမ ရမယ့် တာဝန်နဲ့ အခွင့်အရေးဟာ လင်မှာ ရှိသယ်။ ဘာသာခြား လူမျိုးခြား ကတော့ မယားကို ထမင်းချက်ခိုင်းဖို့နဲ့၊ ကလေးအမွှေးခိုင်းဖို့ကရွဲလို့ ဘာတာဝန်မှရှိသယ် မထင်ကြသဲ့အတွက် ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမသာ သွေန်သင်သာ မရှိဘူး။ အေး အနိုင်ကျင့် ပိုက်နှက်သာရှိကောင်းရှိမယ်။ သည်တော့ ဘာသာခြား လူမျိုးခြားရဲ့မယား မြန်မာမတွေဟာ တစ်နေ့ တြေား ငါတို့ မြန်မာတွေနဲ့ စီတ်နေသောထား ဝေးဝေးလာသဟေး”

ဆုံးမသွေန်သင်သူ ကင်းမဲ့သော မြန်မာမနှင့် ဆုံးမသွေန်သင်သူ ရှိသော မြန်မာမများကို ကိုရဲလောင်းသည် မြို့ပြို့ ရှာဖွေကြည့်မိ၏။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

သွန်သင်သူမဲ့သော မြန်မာများ၏ အမှုအကျင့်များ ကျေးစက်လာသည်ကို မြင်စပြုပြီ။ မြန်မာသည် ခွေးလျက်ခံရသော ထန်းလျက်ခဲ့နယ် လုံးပါး ပါးလာသည်။

“ဟုတ်သယ် ဘဒေးရေး။ မြို့ပေါ်မှာ ပေါ့သများ”

“ဘာသာခြားကိုယုရင်လည်း အေးအေးနေပေါ့။ လူမျိုးခြားကို ယူလည်း ပါးစပ်ပိတ်မနေသေးဘူး။ ကုလားယူ မဆလာကြိတ်လို့ လက်ထိပ် နာလိမ့်မယ်တဲ့။ တရာတယူ သနပ်ခါးလိမ့်လို့ အဌာမြိမ်းနေရမယ်တဲ့။ ငါကာ နားခါးလိုက်သာ။ လွှတ်လပ်သဲ့ကိုယ်အနီးရသာဆိုရင် မြန်မာအမျိုးသမီးများ ထိမ်းမြှားလက်ထပ်ရေး ဥပဒေကို အတည်ပြုပေးမှာပဲ။ မရှိသေးရင်တောင် ရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးမှာပါကလားလို့ တွေးမိသက္ကာ”

“အဘ ညွှန်နက်ပြီနော်”

မိမိလျှော် အသံဖြစ်သည်။ ဘရွှေကျိုင်း အသံလာရာ အိမ်ပေါ်သို့ မေ့ကြည့်လိုက်စဉ် “အညှိသည်တွေ အိပ်တော့လေ” ဟု ထပ်ပြာ၏။

ကလေးမြေးငယ်တို့၏ ဆောကစားသံများ၊ ကာလသားတို့၏ တွေတ်တိုးသံများလည်း ဆိတ်စဲသွားခဲ့ပြီ။ ရွာအရှေ့များ ပလွှာသံမှုလွှာလွှာ သွေးသောက်စရွာသည် ပြီမြတ်သက်နေပြီ။

“အသည်တော့ လွှာကလေးရေး။ အဖော်မှာ မင်းတို့ညီအစ်ကို နှစ်ယောက်ကို ပညာအမွဲပဲ ပေးခဲ့နိုင်မယ်။ ဗွွားစွွာည်း အမွှာဆိုလို့ လယ်နဲ့ ယာလည်း အစ်မ မရှိးတို့ မြတ်သာဦးတို့ လုပ်စားနေကြသယ်။ လူလေး လည်း လုပ်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး”

“ကျွန်တော်က အစ်ကိုလို သတင်းထောက်လုပ်ရင်လုပ်၊ မလုပ်ရင် တော့ အယ်ဒီတာဖြစ်ဖြစ်၊ စာရေးဆရာဖြစ်ဖြစ် လုပ်ချင်သယ် အဖော်”

ဘရွှေကျိုင်း အားပါးတရပြုး၏။

“သလိုဆိုရင် ပညာတတ်မှ ဖြစ်မှာပေါ့လူလေးရ”

ပုဂံစာအုပ်တို့က်

ဘုရင် ၁ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ထိုသို့ပြောရာက ကိုရဲလောင်းကိုမေး၏။

“မင့်ညီ ဖြစ်ပါမလား”

“စာဖတ် ဝါသနာဖါပုံထောက်တော့ နီးစပ်မယ် ထင်ရာသဲ့ ဘဏ္ဍားရှာ သည်ဉာဏ်မှာ ပညာတာတ်ဖို့ထက် ပါရမိလိုသယ်။ လေ့လာသာ ဆည်းပူးသာ ဝါသနာပါသာ ကြိုးစားသာ ဆိုတာတွေပေါ့ ဘဏ္ဍားရှာ”

ဘဏ္ဍာကျိုး၏။ ခေါင်းညီတ်ရာက တစ်စုံတစ်ရာ သတိရဟန်ဖြင့် “တို့မမာ လုပ်ယ်အစည်းအရုံး ဖွဲ့ဖို့ကကော အထူးမြှာက်ပါမလားကွဲ” ဟု ကိုရဲလောင်းအား လှမ်းမေး၏။

ဆင်းရုသားပါတီ အာဏာမဲ့သွားသောအခါ ချစ်ဖေ ခေါင်းဆောင် သော ဓားမများမှာ ပူက်ပြောပြုယ်ပြစ်ကုန်၏။ ကိုရဲလောင်းသည် ထိုအခွင့် ကောင်းကိုယ့်ကာ တို့မမာ လုပ်ယ်အစည်းအရုံး ဖွဲ့ပေးကာ သိမ်းသွင်းရန် ကြံစည်းခြင်းဖြစ်၏။

“တောင်သူလယ်သမားကလည်း တို့မမာ၊ လုပ်ယ်ကလည်း တို့မမာ။ တို့မမာချင်း ခတ်နေမှုနှင့် အကဲခတ်နေရသေးသယ်ဘဏ္ဍား။ သာပေမယ့် အားတော့ မရှိလုပါဘူး”

“ကြိုးစားကြည့်ပါဦးကွာ။ ခင်မောင်တင့်ကိုလည်း အကုအညီ တောင်းသန်သလောက် တောင်းပေါ့။ ပြောင်တော့ မဟုတ်ဘူးပေါ့ကွာ။ ဘာကြောင့်ဆို သူက တစ်ရွာလုံးနဲ့ ပတ်သက်နေသူပေကိုး”

ထိုသို့ တူကိုပြောရာက သားဘက်သို့ လှည့်လာပြန်သည်။

“အေးလေ၊ ဘာပဲဖြစ်ပြစ် ငါ ပညာတာတ်ရမယ်။ ငါအဖေ ဖြစ်စေ ချင်သာ ဖြစ်ရမယ်ဆိုသဲ့စိတ် ထားရမယ်။ မိန်းမဆိုသာ ဘယ်အချိန်မှာ ထယုယု ရသယ်။ အရေးကြိုးသာက ပညာ”

“အဖွဲ့ကျတော့ မိန်းမယူပြီး၊ သားကို”

“သယ်၊ ငါ ထကန်လိုက်ရာ၊ မိဇ္ဈာခက်ရဲ့သား သေတော်၏ရွှေမယ်”

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ဘရွှေကျိုင်း၊ ခြေထောက်ကိုလှပ်သည်။ မောင်ကောင်း၊ စံကရယ်မောကာ
ဖအေးခြေသလုံး၊ ကိုဖက်ပြီး ဒုံးကို သူ့ခေါင်းဖြင့် ထွေ့သည်။

“ငါဘာသာတဲ့ ဝံသအနုဘုန်းကြီး တစ်သက်လုံးလုပ်နေမယ် စိတ်ကူးသာ
မင့်အမေကြီးကြောင့် လူထွက်ရသာ။ လူထွက်ပြန်တော့ အေးအေး မနေရ
သေးဘူး၊ မိန်းမယ့်ရှုံးမတဲ့။ စိတ်ညွစ်လိုက်သာကွာ”

“စိတ်ညွစ်ပေမယ့် မယ့်ဘဲလည်း နေသာမဟုတ်ဘဲ အဖောာ၊
ပြောမနေပါနဲ့”

“က က အိပ်တော့။ ကျောင်းပြန်သွားမဲ့နေ့ကို မင့်ဒွေးကြီးကိုပြော။
ပိုက်ဆံကို လိုသလောက်ပတောင်း။ မြတ်သာဦးဆီလည်းတောင်း။ ပွဲစားလေး
ဆီကတော့ ပေးသလောက်ပယ့်”

“အဖောာဆီကကော”

“အဖောာမှာတော့ အမျိုးတွေ ပေးသမျှ ကျွေးသမျှ ထိုင်စားနေရသာ
ပဲကွာ။ ဘာရှိမှာတုန်း။ က ထ ထ”

၇

နွားမောင်းသော တောက်ခေါက်သံကို ဤားကတည်းက ကိုကောင်းစံ၏
လှည်းဖြစ်ရမည်ဟု ခင်ခင်မြင့် အတပ်သီသည်။ စာရွက်ခေါက်ကလေး
ပါသော ‘ပေါက်ပေါက်ဆုပ်’ ထူးကို ပြေးဆွဲမိသည်။

ချက်ချင်း သတိဝင်လာသည်။

‘သူ အမေတ္တာ၊ အစ်ကိုတို့ကို နှုတ်ဆက်၌မှာပဲ။ ငါ ဒါလောက်
ပျာယာခတ်ဖို့ မလိုပါဘူးလေ’

နွားလှည်းသည် အိမ်ရိုင်းပြင်တွင် အီခနဲရပ်၏။ ပေါင်ဒါန်း
ကော့စမက်တစ်နှုန်းသင်းအနောက် အောင်ကောင်းစံ။ ခင်ခင်မြင့် ထင်သည့်အတိုင်း
ဒေါ်မြေည့်နှင့် ကန်တော့သည်။

“အဒေါ်တို့လည်း လေးငါးဆယ်ရှက်နေပြီးရင် ပြန်မှာပဲကွယ်။
အသည်ရက်ကိုမှန်းပြီး လာလည်ပေါ့ကွယ်”

“စားစရာအိမ် တစ်အိမ်တိုးပြန်ပြီပေါ့ ဒေါ်ဒေါ်ရာ”

ပုဂံစာအပ်တိုက်

“အေးပါ၊ ဟုတ်ပါတယ်။ စာကြီးစားကျယ့်”

“အဖောကလည်း အသာပဲ မှာသယ်ခင်ဗျာ။ ကဲ ကိုခင်မောင်တင့် သွားပြီ၍။ အစ်ကိုရဲလောင်းတော့ ကျိန်ခဲ့သေးသယ်။ ငါ့သို့ ဟိုသွေးယ်မ”

သဘော်ပေါ်တွင် သွေးယ်မ အခေါ်ခရစ်က စွဲသောနှုတ်ခမ်းဖြင့် ခင်ခင်မြင့်သည် ခြေရှင်းဘက်မှလှည့်လာ၏။ မျက်စောင်းလည်း ထိုးသေး၏။ မောင်ကောင်းစံလာမည့်လမ်းတွင် ကြိုးရှင်စောင့်သည်။ “ဘကြီးဖို့ ထန်းလျက် လက်စောင်ပါရှင်” ဟု အော်သည်။

သို့သော် အနားသို့၊ မောင်ကောင်းစံ ရောက်လာချိန်တွင်ကား နှစ်ကိုယ်ကြားသာရုံကလေး ပြောသည်။

“ထန်းလျက်ထပ်ထဲမှာ စာပါတယ်”

“ချုစ်သယ်ဆိုသဲ့အကြောင်းလား”

ခင်ခင်မြင့် အဖြောမပေးး၊ ချာခနဲ့လှည့်ထွက်သွားသည်။

ခင်ခင်မြင့်က စာပါသည်ပြောခါမြှဖြင့် မောင်ကောင်းစံ ဝမ်းသာလှပြီ။ လက်ရေးကလေးများသည် ထိုင်းစက်နေသလော၊ ရှည်များများ ကလေး တွေလော သိချင်လှပြီ။ သို့ရာတွင် လှည်းသမားချုစ်ဖေ ရွာထဲလည်ပြီး မောင်းခတ်မည်နှီးရသေးသည်။

သို့ဖြင့် သတင်းစာစွဲ၍တစ်ထပ်၊ ငါက်ပျော့ရွက်ခြောက်တစ်ထပ် ထုပ်ထားသော အထပ်ကလေးကို ရင်ဝယ်ပိုက်ထားရ၏။ သို့ရာတွင် မောင်ကောင်းစံမှာ ကြောရည် အောင့်မထားနိုင်ပါ။ ချုစ်ဖေအလစ်တွင် အထပ်ကို ဖော်ပြီး စာရွက်ခေါက်ကို နှိုက်ယူသည်။

ပေါက်ပေါက်ဆုပ်နှဲသင်းသော ဗလာစာရွက်ကလေး။

လှည်းသောကြောင့် မောင်ကောင်းစံ တစ်ကိုယ်လုံးခုန်နေ သည်။ သည်အခုန်ထက် ရင်ခုန်ပုံက ပို၍ ပြင်းထန်သည်။

“အစ်ကို ကိုကောင်းစံရှင်း။ နှမလေး ရှိသေစွာ စာရေးအပ်ပါသည်ရှင်း”

ပုဂ္ဂိုလ်တိုက်

၁၇၂၀ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

မောင်ကောင်းစံ နာခေါင်းရှုံးသည်။ “ကိုကို ခေါ်ပါတော့လား၊ မောင်မောင် ခေါ်ပါတော့လား၊ အခုတော့ ကိုကောင်းစံတဲ့။ ဂျင်ကလီးဝါ လားပဲ” ဟု ရင်ထဲက ညည်းတွားသည်။

ညည်းတွားပြား ဆက်မဖတ်ဘဲကား မနေ့နှင့်။

“နှမကို မေတ္တာရှိကြောင်း သိရပါသဖြင့် ဝမ်းသာပါသည်ရှင့်။ တစ်မိသားမှ တစ်မိသုဒေား မေတ္တာရှိခြင်းမှာ သာမန်မေတ္တာမဟုတ်ဟု နှမ သိပါသည်။ တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး မေတ္တာဖွဲ့နှောင် အိမ်ရာထောင်ကြသည်မှာ မွေ့တာမျှသာဖြစ်ကြပါသည်ရှင့်”

မိမိက မေတ္တာရှိကြောင်း၊ မေတ္တာတုံးပြန်ပါရန် ဖွဲ့စွဲရေးခဲ့သည်။ စာပြန်သူက အိုးအိမ်ထူထောင်သည်အထိ အလေးအနက် ဆိုလာသဖြင့် မောင်ကောင်းစံမှာ မျက်တောင်မခတ်ဘဲ ဖတ်မိ၏။

“သို့ရာတွင် နှမမှာမူ ချစ်သူရှာရန် အိမ်ထောင်ပြုရန် စိတ်မကူးသေးပါ။ ဘာကြောင့်ဆိုလျှင် နှမသည် အကိုလိပ်လက်အောက် ကျွန်းသားပေါက်ဘဝတွင် ကျွန်းဦးရော်းတက်အောင် ကျွန်းကလေးတွေ ဓမ္မးမွားမပေးလိုသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်ရှင့်”

ရည်စားထားခြင်းမှ အိမ်ထောင်ပြုခြင်းသို့၊ အိမ်ထောင်ပြုခြင်းမှ သားသမီး ပွားစည်းခြင်းသို့၊ သားသမီး ပွားစည်းခြင်းမှ အမျိုးသားရေးသို့၊ နက်ရှိခိုင်းစွာ တိုးပြုလိုက်သောအခါ မောင်ကောင်းစံ ထိတ်လန်းသည်။

“ချစ်ရာကြိုက်ရာမှာတောင် နိုင်ငံရေး ပါရသလား မြင့်ရယ်”

အမှတ်မဲ့ မြည်တမ်းသည်။

“ဟင် ဘာပြောသယ်” ဟု ချစ်ဖောက လှည့်မေးတော့မှ “အဲ အင်။ စာသားတွေကို အသံထွက်ပြီး ဖတ်သာပါများ” ဟု မောင်ကောင်းစံမှာ အထိတ်တလန့် မဖြေရလေ၏။

မဖြစ်သေးပါ။ စိတ်ကို ဌီမ်သက်စွာထားမှ ဖြစ်မည်။

ပုဂံဘဏ်တိုက်

မောင်ကောင်းစံ သတိယဉ်လျက် ဆက်ဖတ်သည်။

“ဤမြန်ဆိုလျှင် နှမအေးသဘောထားကို အစ်ကိုကိုကောင်းစံ ရိပ်မီ
လောက်ပါပြီ။ ထိုထက် တိကျဖွားပြောရလျှင် ကျွန်မတို့နိုင်ငံကြီး တစ်ပါးကျွန်
ဘာမှ မလွတ်လပ်သေးသမျှ အီမံထောင်ပြရန် ဝေးစွာ၊ ရည်းစားတောင်
မထားဘူး ဆိုလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်”

သည်မျှမြင့်သော စိတ်နေစိတ်ထားကို မောင်ကောင်းစံ လိုက်မမိပါ။
အုံသရမည့်လော၊ စိတ်ညွစ်ရမည့်လော ဝေခွဲမရသေးပါ။ သို့ရာတွင် စာ
ကျွန်သေးသဖြင့် ‘သို့သော်’ ဟု ဘွားခတ်နိုင်သေး၏။

“သို့ရာတွင် နှမတို့အီမံကို ဝင်ပါ ထွက်ပါ။ သမီးရည်းစား ဖြစ်ပို့
ကိုကား မွော်လင့်မနေပါနဲ့။ မောင်နှမအဖြစ်သာ သဘောထားပါ။ ထိုပြင်
သူငယ်မဟုတ်လည်း ကြီးကျယ်ပြီး ခေါ်မနေပါနှင့်။ မြင့်လို့ ခေါ်ပါ။ အစ်ကို
အဖော အစ်ကိုကို ရှေ့နေကြီး၊ ဝတ်လုံကြီး ဖြစ်စေချင်သည်ဟု ကျွန်မတို့ကို
ပြောပါသည်။ တောသူတောင်သားတွေမှာ ရုံးပြင်ကန္ဒားတွင် ဥပဒေကို
နားမလည်သဖြင့် ချစ်တိုးနှင့် မြေပိုင်ရှင်ကြီးတွေ လုပ်သမျှ ခံရသောကြောင့်
ဖြစ်ပါသည်။ သို့ကြောင့် စာကြီးစားပါအစ်ကို။ ကောလိပ်ကျောင်းသားကြီး
မြန်မြန်ဖြစ်အောင် လုပ်ပါ။ ကျွန်းမာချမ်းသာပါစေရှင့်”

မွော်လင့်စရာ ကင်းမဲ့သော စာဖြစ်ပြား မောင်ကောင်းစံမှာ ရင်ဘတ်
တွင် ကပ်ထားမိ၏။

‘တိုင်းပြည် မလွတ်လပ်သေးသမျှ ရည်းစားတောင် မထားဘူးတဲ့။
တိုင်းပြည်က ဘယ်တော့မှား လွတ်လပ်ရေးရမှာတုန်း။ အဖေနဲ့ အစ်ကို
အပြောကတော့ လက်နက်ကိုင်ပြီး သူပုန်ထဲမှ ရမှာတဲ့။ တို့ဗုံးအစည်းအရုံး
ကြီးကတော့ ဘက်ပေါင်းစုံက တိုက်နေသာပဲ။ ရန်ကုန်ဆိုပ်ကမ်းက တရာတ်
ပြည်ကို ကားတွေနဲ့တင်းလိုပေးသဲ့ လက်နက်တွေ လုပ်သမျှရင်ကော မရရှိုးလား
မေးသံလည်းကြားရဲ့။ ငါတို့ တိုင်းပြည်ကြီး လွတ်လပ်ရေး မြန်မြန်ရပါစေ့ဗာ့’

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၇၆ မ ဆင်ပြုကျွန်းအောင်သိန်း

မောင်ကောင်းစံမှာ ပါးစပ်မဖွင့်ပြီး ဆမတောင်းရဲချေ။ ချုစ်ဖေ
ကြားသူးမည်ကို စိုးရိမ်သည်။

စာရွက်ကို ထပ်မဖြေဖြန်ပြန်သည်။ မဖြန်မိက ပါက်ပါက်ဆပ်ရန်၊
သင်းသယောင်ရှိသည်။ ဖြန့်လိုက်သောအခါတွင်မူ ပေါင်ဒါန့်လော ကိုယ်နဲ့
လော မသကဲ့သော ရန်ကို ခံစားရသည်။

‘ဟုတ်သယ်။ ပေါင်ဒါန့် မဟုတ်ဘူး။ မြင့်ရဲ့ ကိုယ်နဲ့ပဲ’

ထိရန်းကို မည်သည့်နေရာတွင် သူ ခံစားရဖူးပါသနည်း။ စဉ်းစား
ကြည့်သည်။ ရှုတ်တရက် မပေါ်။

ပေါ်လာသည့်အခါ ရင်တွင်းဒီတိဒီတ် ခန်ရချေပြီ။ ဟုတ်သည်၊
ဆင်ပေါင်ဝဲ လွန်ချိုကျွန်း တစ်ဘက်ကမ်းရှိ သပြေသာသို့ ကူးနိုင်ရန်
နားလှည်းနှစ်စီးပြင့် လာကြစွာကဖြစ်၏။

မောင်ကောင်းစံနှင့် ကိုရဲလောင်းတို့တွင် ပစ္စည်းများစွာ မပါချေ။
မောင်ကောင်းစံ၏ ယူနိဖောင်းသေတွာကြီးသာ မည်မည်ရရပါသည်။
ခင်ခင်မြင့်တို့ သားအမိမှာသော် အိပ်ရာလိပ်တစ်ခု သေတွာ့တစ်လုံးအပြင်
ထမင်းချိုင့်နှင့် အိုးခွက်ပန်းကန်တောင်း၊ တို့လိုပိုလိုတောင်းများပါသေးသည်။
လှည်းတစ်စီးတွင် ထိုးသပ်ပြီးတင်လျင် ရာတွန်ကောင်းပြား ကိုရဲလောင်းက
လှည်းတစ်စီးထပ်ငှားသည်။ လှည်းတစ်စီးအပြင် နောက်တစ်စီး ထပ်ငှား
ခြင်းမှာ မိန်းမသားတွေ အနေမကျိုးစေလို၍ ဖြစ်သည်။

ကိုင်းများကို ကွင်း၍လည်းကောင်း၊ ဖြတ်၍လည်းကောင်း လာခဲ့ကြရာ
သောင်ပြင်ကြီးကိုမြင်ရပြီ။ နမြှင့်လိုက်သော နားတစ်ဗုပ် ရှုတ်တရက်ပေါ်လာ
သည်။ နားဖြိုင်ဗုပ်ထဲမှ နားသိုးနှစ်ကောင်သည် ပြတ်ကျနဲ့ပြီး ရှုံးတော်
သည်။ ရှုံးတော်သည်မှ လှည်းသမားသည် လှည်းဦးမှ လှည်းထောက်ခွဲ
ကိုဖြေတ်သည်။ အသလည်း ပေးသည်။ သူလှည်းနားသို့ ရောက်မလာစေရန်
လိုက်ရှိက်သည်။

ပုဂ္ဂိုလ်အပ်တိုက်

လူည်းလမ်းကြောင်းသည် ဖြူးနေ၏။ စွားနှစ်ကောင်သည် အောင်းသူ
ပါသည်ဖြစ်စေ မပါသည်ဖြစ်စေ သောင်စပ်အထိ ဆွဲသွားကြရုံသာ ရှိ၏။
သို့သော် အလူည်စွားသည် စွားဖြူင်းအပ်တွင် စိတ်ရောက်ကာ ဘေးဖဲ့ဆွဲ၏။
ချုံမခြောက်တခြောက် ချိုင့်ထဲသို့ ဘီးတစ်ဖက်ကျပြီး စောင်းထောင်သွား
တော့သည်။

လူည်းသမား ပြန်ပြီးလာသည်။

ရွှေစွားနှစ်ကောင်သည် လူည်းဘက်သို့ ချုံးကပ်လာသည်။ ငယ်သံ
ပါအောင်အောင်ရင်း ရုတိုင်ကို ကြောက်လန့်တကြား ကိုင်ထားသော သားအမိ
အား မောင်ကောင်းစံတို့ပြီးဆွဲရသည်။ သဲမှုနှစ်တထောင်းထောင်းဖြင့် သဲကြွေး
မဲကြွေး ရွှေနေသောစွားနှစ်ကောင်သည် လူည်းထောက်ခွဲဖြင့် အပြင်းအထန်
ရှိက်နေပါလျက် မထိကြေး

သို့အတွက် မောင်ကောင်းစံညီအစ်ကိုမှာ ခင်ခင်မြင့်တို့သားအမိကို
စွားနှင်းမခံရအောင် နောက်လူည်းဘက်သို့ အတင်းဆွဲပြီးခဲ့ရ၏။ လူကို
စွားမှန်င်းစေရန်မှာ လူည်းပေါ်တက်နေခြင်းက အကောင်းဆုံးဖြစ်သဖြင့်
လူည်းပေါ်သို့ တင်ပေးကြသည်။

နောက်လူည်းမှ လူည်းသမားလည်း ရှုံးလူည်းမှ လူည်းသမားကို
ကူညီရန် လူည်းထောက်ခွဲကို ဆွဲပြီးသည်။ စွားနှစ်ကောင်မှာ လူ
တစ်ယောက်၏ ရှိက်အားကို မဖြူ။ နှစ်ယောက်ရှိက်မှ ပြီးတော့သည်။

ထိုသို့ပြီးချိုန်တွင် မောင်ကောင်းစံသည် လူည်းနောက်မြီးမှ စွား
ဖြစ်သည်။ သို့စွော်တွင် သားအမိရောက်နေဆဲ လူည်းမှ စွားတစ်ကောင်က
ထတွန်သည်။ ခင်ခင်မြင့် ကြောက်လန့်တကြားအော်ပြီးထရာ မောင်ကောင်းစံ
အား ကျောာက်မှ ဖက်မိသဖြင့် လိမ့်မကျုံ

‘ဟုတ်သယ်’ အသည်တုန်းကရာသာ သည်အနဲ့ကလေးပဲ’

သနပ်ခါးချွေးနဲ့ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မည်။

ပုဂံစာအုပ်တို့ကို

အိစက်ည်က်ညှာသော အတွေ့ကို မောင်ကောင်းစံ မြတ်နီးသည်။
လက်ကိုဖွဲ့လျက် လူည်းရှိရာသို့ ပြေးစဉ်က သေပြေးရှင်ပြေး၊ သူ့လက်
မာသလား၊ ကြမ်းသလား မသိ။ ကိုယ်နှင့်ကို သတိရချိန်တွင်မှ တမ်းတသည်။

မြတ်နီးဖွယ် အတွေ့နှင့် တမ်းတသပြင့် ရင်ဖိမာသည်။ ဟံအား
အကျိုးမံပုံးနိုင်သော ကုပ်သားဥ္ဓာဇ်တွင် ဝဲနေသည့် ဆန်များကို မြင်ယောင်
သည်။ ဆံရစ်မှ အုပ်လုံးသို့အပြောင်းတွင် အုပ်လုံးမဝင်ဘဲ ကျွန်းနေခဲ့သည့်
ဆန်လွှဲလွှများ။ ထိုဆံန်များအောက်မှ ကုပ်ပိုးသား ကလေးသည်ပင်
မောင်ကောင်းစံအတွက် ချစ်သနားစရာ ဖြစ်နေတော့သည်။

“အမယ်။ ဟင်းတွေဘာတွေချလို့ ကျောင်းသရှာနှင့်မကို လွမ်းနေ
ထင်ပါ”

သက်ပြင်းချမိသည်ကို မိမိဘာသာမသိ။ ချစ်ဖော်ပြာမှ မောင်ကောင်းစံ
သိသည်။ ရှက်ကိုးရှက်ကန်း ဖုံးကွယ်သည်။

“မတော်တရော်တွေ မပြောစမ်းပါနဲ့များ မဟုတ်ပါဘူး”

“ဖုံးမနေစမ်းပါနဲ့ကွား။ ငါတို့ထင်နေတာက မင်းတို့ချင်း ကြောက်နေလို့
သူ့မောင်နဲ့ မင့်အဖော်ရှုံးမှာ ပြောရဆုံးရအောင် လာကြသယ်၊ သလိုက္ခ”

မောင်ကောင်းစံ ပြီးသည်။ ခင်ဗျားပြောသလို တကယ်ဖြစ်ရင် အလွန်
ကောင်းဟု ရင်ထဲကပြောသည်။

“ကတ်သီးကတ်သတ် ခင်ဗျားမို့ တွေးတတ်သဗျာ”

“ကောင်မလေးက ချောလည်းရော့၊ ယဉ်လည်းယဉ်း၊ လှလည်း
လှတော့ တစ်မျိုးလုံးက လိုလားနေကြသာကွဲ”

“ခင်ဗျားတို့က လိပ်တွေပဲဗျာ”

“အေးလေး၊ ကိုယ့်ရင်ဘတ်အောက် ယက်သယ်ပဲပြောပြော၊ ငါတို့
ဖြစ်စေချင်သာ ပြောတာပဲမောင်ရာ”

မောင်ကောင်းစံ မချိပြုး ပြုးသည်။

ဂုဏ်စာအုပ်တိုက်

ခင်ခင်မြှင့်၏စာတွင် မျှော်လင့်ချက်တစ်လုံးမျှ မပါချေ။ လက်လျှော့
လိုက လျှော့၊ မလျှော့လိုက နေ။ သူ့ဘက်မှမှ ပြတ်သားသည်။ နိုင်ငံတော်ကြီး
မလွှတ်လပ်သေးသာ၌၊ ရည်းစားသော်မျှမထား။

မောင်ကောင်းစံသည် လျေဆိပ်သို့ ရောက်သည်အထိ စကားမပြော
တော့ပေး။ တင်းင်း တမောမောဖြင့်သာ ပါလာသည်။ လျေဆိပ်တွင်
ငါးပါင်းကြော်ဖို့ လုည်းအပ်ထားခဲ့ပြီး ဟိုဘက်ကမ်း လုည်းပေါ်သို့
မောင်ကောင်းစံရောက်သည်အထိ ချစ်ဖေ လိုက်ပို့သည်။

လုည်းသမားမယား စွားကောက်ရန် ထွက်သွားခိုက် ထန်းရွက်
သုံးချပ်မိုးသည့် တဲ့ကလေးအောက်၌ နှစ်ယောက်သား ကျွန်ုခဲ့ချိန်တွင်
ချစ်ဖေက အမေးစစ်။

“မင်းနဲ့ငါက ညီအစ်ကိုက္ခ၊ မှန်မှန်ပြောစမ်း။ ကိုရဲလောင်းဟာ
စုံထောက်ဆို”

“စုံထောက်နဲ့ သတင်းထောက်ကို ခင်ဗျားတို့ မကွဲသာပါဗျာ”

“သတင်းထောက် ဟုတ်လား။ စာရွှေက်နဲ့ စာတွေရေးရေးနေသာ
မြင်လို့ ပုလိပ်ဌာနကို ပို့ပို့ရေးသာ မဟုတ်ဖူးလား”

စွားကောက်ရန် သွားသွက် မောင်ကောင်းစံ မျှော်ကြည့်သည်။
သွားနေခဲ့ ရှိသေးသည်။

“ခင်ဗျားကလည်းဗျာ။ ကျေးဇားနှင့်ရေးခေါင်းဆောင်လည်း လုပ်နေ
သေးရဲ့။ ဒါလေးမှ”

“မသိသာကို အပြစ်တင်နေလို့ သိလာမလားဟကောင်ရဲ။ မင်းလို
ဆယ်တန်းကျောင်းသားက သိလို့ ပြောပြုလိုက်ရင် သိမသွားပေဖူးလား”

“သာလည်း ဟုတ်တုတ်တုတ်ပဲ”

သဲအမြောက်ထဲတွင် ပယ်ပယ်နယ်နယ်ထိုင်၍ မပေါကျို့နိုင်။ မောင်
ကောင်းစံသည် ဆောင့်ကြောင့်မှ တင်ပျဉ်ခွေသို့ပြောင်းထိုင်သည်။ ရေစီး

ပုဂ္ဂိုလ်တိုက်

၁၇၆၄ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ထဲတွင် တလက်လက်ဖြင့် စီးမောနေသော နှေဘယက်ခွက်ကို ၃၃။၅၀။
“ဟုတ်ရင် ပြောလက္ခာ”

“ခုထောက်ဆိုသာ ပုလိပ်။ ဘယ်ကောင်တွေ ဓားပြတိက်ပို့ ကြံနေ
သတုန်း။ ဘယ်သူဟာ ဓားပြလား။ သည်လူဟာ ဝရမ်းပြီးလား သိအောင်
ခုစမ်းပြီး သူသိသာတွေကို ဂတ်မှာပေးရသယ်။ အခါ တို့ဗမာအစည်းအရုံး
ပေါ်လာတော့ ခုထောက်ရဲ့အလုပ် ပိုလာပြီပေါ်များ။ သခင်ကို သူခိုးဓားပြန်။
တန်းတူထားပြီး ခုစမ်းသဗျာ့၊ အစိရင်ခံစာ တင်သဗျာ့”

“တို့ဗမာ လူငယ်အစည်းအရုံး။ အေးပါက္ခာ၊ ဆက်ပါဦး”

“သတင်းထောက်က သူလည်း ခုစမ်းသာပဲများ။ ဘယ်ရွှေက
လယ်သမားကို ပုလိပ်က အမှုဆင်ပြီး ဖမ်းသလဲ။ ဘယ်မြို့က ဘယ်လမ်း
ဖြူဖြင့် ကန်ထရိုက်ပေးလိုက်သာ ကောင်းအောင် မပြင်ဘဲ ကန်ထရိုက်နဲ့
ဒီစကြိုတ် ကောင်စီလူကြီးတွေ ခွဲဝေစားပစ်လိုက်ကြတာတို့။ ရေကြီးသာ့
မီးလောင်သာ၊ တရားပွဲကျင်းပသာ ဆိုသာတွေ မေးမြန်းခုစမ်းသယ်။
ရသယာတွေ သတင်းစာတိုက်ပို့၊ သတင်းစာအယ်ဒီတာက သူကြိုက်သာကို
သတင်းစာထဲထည့်။ ခုထောက်ရဲ့ ‘ရပို့’ ကိုတော့ ပုလိပ်လူကြီးတွေပဲ
ဖတ်ရသယ်”

“အင်း သည်လိုကိုးကွဲ”

“ခုထောက်ကို ပုလိပ်ဘက်က လခပေးသဗျာ့။ သတင်းထောက်
ကျတော့ သူသတင်းသတင်းစာထဲမှာပါမဲ့ ပိုက်ဆံရသူ့ သတင်းထောက်နဲ့
လခစားသတင်းထောက်ဆိုပြီး ရှိသဗျာ့။ လခစားသတင်းထောက်ကို
သတင်းစာတိုက်က ခန့်သယ်၊ လခပေးသယ်”

“ကိုရဲလောင်းက သခင်လားကွဲ”

“သူ့ကိုယ်သူ သခင်ရဲလောင်းလို့ မပြောဘူးမျှ”

စကားတစ်ဝက်တစ်ပျက်ဖြင့် မောင်ကောင်းစံ မေ့ကြည့်သည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

“ခင်ဗျားနဲ့ကျုပ် ညီအစ်ကိုတော်သလို၊ ခင်ဗျားနဲ့သူလည်း ညီအစ်ကို
တော်နေသဲ့ဟာ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် မေးပါလားလျှော့”

ချစ်ဖေ ဟဲခနဲ့ ရယ်ကျွဲကျဲလုပ်သည်။

“ညီအစ်ကိုထွေပဲဗျာ မယုံသလိုယုံသလို လုပ်မနေစမ်းပါနဲ့။ သီချင်သာ
ပြောင်ပြောင်မေးပါ။ အခု ကျွန်တော့ကိုမေးသာ အကြောင်းရှိရမယ်”

“သခင်မဟုတ်ရင် သခင်လူငယ် အစည်းအရုံးဖွဲ့စို့ ငါတို့ကို လာမြာ
နေသာ ဘာဖြစ်လို့တုန်း။ အဲသာ စဉ်းစားစရာပဲက္ခ”

“တစ်ရွာတည်းသားတွေ စည်းစည်းလုံးလုံးနဲ့ တစ်ဖွဲ့တည်းဖြစ်စေ
ချင်လိုပါများ။ ပြီးတော့ တစ်ဘက်မဟုတ် တစ်ဘက်မှာလာပြီး အမျိုးတော်နေ့
သာတွေပျော်။ ကွဲလို့ မကောင်းဘူး။ နောက်တစ်ကြောင်းရှိသေးသယ်ပျော်
မြို့သားတွေ၊ အထူးသဖြင့် ရန်ကုန်ကလူလည်း နိုင်ငံရေးသမားတွေပါ။”

လူည်းသမားမယားသည် စွားနှစ်ကောင်ကို ရှုံးတစ်ကောင် နောက်
တစ်ကောင်ထားလျက် ဆွဲလာနေပြီ။ ဤသည်ကို လူမ်းကြည့်နေလိုက်သဖြင့်
စကားပြတ်သွားသည်။

“မြို့သားတွေ ဘာဖြစ်သတုန်း၊ ပြောစမ်းပါဦး”

“ကျွန်တော်တို့ တောသားတွေကို သူတို့လိမ်စရာ ‘အမဲ’ တွေလို့
သဘောထားသာပျော်။ လယ်သမားတွေ များသဲ့အရပ်ကို ရောက်လာရင်
လယ်သမားအကြိုက်ပြောမယ်။ ယာသမား အများစုရိသဲ့ နေရာကိုရောက်ရင်
ယာသမားအကြိုက်ပြောပြီး မဲဆွယ်မယ်။ ရင်ထဲမှာ စေတနာပါသာ
မဟုတ်ဘူး။ ယော အမတ်လည်းဖြစ်ရော တောသားတွေကိုမှုပစ်လိုက်သာပဲ”

“သလိုဆုံး မင်းပြောသဲ့ သခင်တွေကကော”

“အဲသည်လူတွေက အရေးဟဲ့ဆုံးရင် ဘေးဖယ်နေသာ မဟုတ်ဘူး။
ရှုံးက အဖမ်းခဲ့ ထောင်ကျခံသယ်။ အရှိက်ခဲ့ အသတ်ခံသယ်ပျော်။ အမေက
မွေး၊ ထောင်ကကျွေး၊ သခင်ပေါက်စ ထောင်မြောက်လလို့ကြွေးကြော်သာပျော်။”

၁၇၆ ■ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

သည်လို နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်း သည်တစ်ခုပဲရှိသေးသယ်လို အဖောကြောသူ့

“အဲသည်သခင်တွေကို ငါ မကြိုက်ဘူးကျ”

ပျိုတိုင်းကြိုက်သည့်နှင့်ဆီခိုင်ကို သဘောမတွေဟု ဆိုလာသူရှိသဖြင့်
မောင်ကောင်းစံ အုံသြေ်၏။ “ဟင် ဘာဖြစ်လိုတုန်း” ဟု ဒရောသောပါး
မေး၏။

“ကြေစောင်းစောင်းနဲ့ကျ။ ဘယ်သူမှ အရေးမနိုက်သုပ္ပနဲ့များ။ လူတော့
သူတော့ထဲမှာ အော်ကျယ်ဟစ်ကျယ်နဲ့ လက်သီးကြီးဆပ်ပြီး ‘တို့ဗမာ၊
တို့ဗမာ’ အော်သကျ”

“တို့ဗမာအစည်းအရုံးဝင် သခင်အချင်းချင်းဆိုရင် အဲသလိုပဲ နှုတ်ဆက်
သယ်ပျော်”

မောင်ကောင်းစံ၏ ရယ်မောလျက် တုံ့ပြန်သောအဖြေ။

“ငါကြားဖူးသာက ‘လာမယ့်ဘေး အဝေးကရှောင်’ တဲ့။ သူတို့
ကတော့ မဟုတ်ပေါင်များ။ ‘လာမယ့်ဘေး ပြီးတွေ.’ လူကန်လန့်တွေ”

မောင်ကောင်းစံသည် မျက်နှာပိုးသတ်လိုက်သည်။

“တောသားတစ်ယောက် ပုလိပ်လက်ထဲရောက်သွားရင် ပုလိပ်ဆိုရင်
မော်မကြည့်ရဲအောင် နိပ်စက်သာမျော်။ အဲသည်တော့ တစ်ပြည့်လုံးမှာရှိသဲ
တောသားတွေဟာ ပုလိပ်ဆိုရင် ဖိမ့်ဖိမ့်တုန်းအောင် ကြောက်နေသာမျော်။
အဲသည်အကြောက်တရားတွေပျောက်အောင် သခင်တွေက ခေါင်းဆောင်ပြီး
လုပ်ပြသာမျော်။ ခေါ်သာတောင် ‘ပြည့်အစော်’ တဲ့မျော်”

“သလိုဆိုတော့လည်း ဟုတ်သားပဲ” ဆိုကာ ချစ်ဖေ ထရပ်သည်။
လူည်းသမား၏မယားသည် နွားနှစ်ကောင်ကို လူည်းထဲ့တပ်နေပြီ။

“အခါ ကျွန်းတော်တို့ရွာမှာ ဗမာ့လက်ရုံးတပ်၊ တို့ဗမာ တောင်သူ
လယ်သမားအစည်းအရုံး ရှိနေပြီများ။ အဲသည်နှစ်ဖွဲ့ထဲမှာ မပါသေးသဲ့

ပုဂံစာအုပ်တို့က်

လူတွေ တို့ပမာဏလူငယ်အစည်းအရှုံးဖွဲ့လိုက်ရင် ပြည့်စုံသွားပြီ။ သွေးကွဲ
စရာလည်း မရှိတော့ဘူး။ ခင်ဗျား စိတ်ကူးမလွှန်း။

ထန်းရွက်သုံးချုပ်အောက်မှ ထွက်လာခဲ့ပြား လှည်းနားသို့ မသွား
နိုင်သေး။ စကားက မပြတ်။

“ခင်ဗျားကို ခုနာက ပြောသယ်မဟုတ်လား။ ရန်ကုန်က နိုင်ငံရေး
သမားကြီးတွေလေး။ တစ်ယောက်မှ ဆင်းဆင်းရဲရဲ မရှိဘူးတဲ့။ ဒါပေမယ့်
တို့ပမာအစည်းအရှုံး ဌာနချုပ်မှာ အလုပ်လုပ်နေသဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေကပြော
ပုံဆိုးခြုံပြီး အိပ်ရသတဲ့။ တစ်ခါတလေ ဘယာကြော်တစ်ပြားနှင့်ဝယ်စားပြီး
ရေသောက်နေကြရသတဲ့။ အဲသလောက် စိတ်ရင်းအမှန် စေတနာအမှန်နဲ့
အဆင်းရဲခဲ့ အလုပ်လုပ်နေကြသာ”

“သာလောက်ပဲ မွှေရအောင် ရန်ပုံဇွဲတွေ မရှိဖူးလား”

“ရှိပေမယ့် ဟိုမြို့က လယ်သမားတွေ ဘာဖြစ်ပြန်ပြီ။ သည်မြို့က
အလုပ်သမားတွေ ဘာဖြစ်လို့ ဌာနချုပ်က ကိုယ်စားလှယ်လွှတ်ပေးပါ
ဆိုသာတွေ မပြတ်ရှိနေသာကလား။ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်ကို ဌာနချုပ်က
လွှတ်သာလွှတ်ရသယ် စားစရိတ် အပြည့်အစုံ ပေးနိုင်သာမဟုတ်ဘူး။
အဲသလောက် ဆင်းရဲရဲသားနဲ့ ဘာလို့လုပ်နေတုန်းမေးရင် တိုင်းပြည်
လွှတ်လပ်စေချင်လို့။ တိုင်းပြည်လွှတ်လပ်ရေးရမှ လယ်သမားတွေ၊ အလုပ်
သမားတွေ ဆင်းရဲတွင်းကလွှတ်မှာ”

“ဟေ့ ငါထင်သာပြောမယ်နော်။ သခင်တွေဟာ အမတ်ဖြစ်ချင်လို့
ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်ချင်လို့ သလိုလုပ်နေသာ မဟုတ်ဖူးလား”

“မဟုတ်ဘူးဖူး။ တြေားအမတ်တွေ လခယူကြပေမယ့် သခင်အမတ်
တွေက လခမယူကြဘူးဖူး”

“ဟေ့ ဟုတ်ကလား”

ချုစ်ဖေ မျက်လုံးပြေးပြီး တအုံတည်ပြောသည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၇၆၈ ■ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

“ကျွန်းတော်မပြောသာ မယုံရင် ကိုခင်မောင်တင့်ကိုမေးဖျာ။ ကဲ သွားပြီ”

မောင်ကောင်းစံသည် ချစ်ဖောကို လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ပြီး လှည်းပေါ်
တက်ထိုင်သည်။ ချစ်ဖေမှာ လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်သောဓလေ့ကို နားမလည့်ပြား
စကားဖြတ်၍ မရသေးသည့်အတွက် လက်ကိုဆွဲထားသည်။

“ခုန်က မင်းပြောသဲ လူငယ်အစည်းအရုံး ဟုတ်လား”

“ဟုတ်သယ်။ ဘာသိချင်တုန်း”

“အဲသာဖွဲ့တော့ ဘာအကျိုးကျေးဇူးရမှာတဗုံး”

“အားလပ်သဲ အချိန်မှာ ဖြုံးပြုကြ တိုက် ထန်းရည်သောက်နေ
မယ့်အစား လူငယ်တွေ သိသင့်သိထိုက်သဲ ဗဟိုသတော် ဆွေးနွေးမယ်။
ရပ်ရွှာအကျိုး ဆောင်ရွက်မယ်၊ စာကြည့်တိုက်ဖွင့်မယ်။ ဟောပြောပွဲ၊
ဆွေးနွေးပွဲတွေလပ်မယ်”

“ဟာ သလိုဆို ဆရာလေး ကိုခင်မောင်တင့်ကို ဥက္ကဋ္ဌတင်လိုက်ရင်
ပြီးသဲ ဟာကွာ”

“မတူဘူးဖျာ။ ကိုခင်မောင်တင့်က နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ခုရဲ့ လက်
အောက်ခံလူငယ်မှာ ဥက္ကဋ္ဌလုပ်ရင် ဓားမ ဆင်းရသား မျိုးချစ် ငါးပွင့်ဆိုင်
ဘာညာတွေက ြို့ပြုင်မှာပေါ့။ သူက အများနဲ့ဆက်ဆံရသဲ ကျောင်းဆရာ
မဟုတ်လား”

ချစ်ဖေသည် လက်ကိုဖြူတ်ကာ နောက်ဆုတ်သည်။ လှည်းသမားကို
လှမ်းမှာစဉ်တွင် လှည်းဘီး စတင်လိမ့်၏။ ဖိန်ပိုကို ရုတိုင်တွင်ချိတ်မထားဘဲ
လက်ကကိုင်ထားရန် သတိပေးပြန်၏။ တောက်ခေါက်သဲ ပေါ်လာသော
အခါ နွားနှစ်ကောင်သည် သဲဖုန်လုံးကြီးကို ဖွေပေးလျက် အမြီးတရမ်းရမ်းဖြင့်
ပြေးလေ၏။

“သည်မယ် မြင့်၊ ချစ်တာကို ဘယ်အရာကမှ မတားဆီးနိုင်ဘူး။ သည်တော့ ကျပ်အသည်းထဲမှာ ပေါက်ဖွားလာသဲ့အချစ်ကို ‘မတော်ဘူးကွာ၊ မင့်ညီ ကလည်း ကောင်မလေးကို ချစ်နေသာ။ မင်းနဲ့ကလည်း အသက်တစ်ဆ ကွာသယ် မတော်ဘူး’ ဆိုသဲ့ အသိတရားနဲ့ ချုပ်ထားသယ်၊ တားဆီးသယ် မရဘူး။ ဟုတ်သယ်မြင့်။ ကျပ်အချစ်ကို ကျျပ် တားလို့ မရတော့ဘူး”

ကိုရဲလောင်းသည် မျက်နှာကလေး အနီသားဖြင့် ပြုးပေါက်ရှာနေ သော ခင်ခင်မြင့်ကို မကြည့်ပါ။ တစ်ဖက်သား၏ အက်အခဲကို မသိပါ။ သူ့ရင်ထဲတွင် ရှိသည်ကိုသာ အတွင်သွန်ချနေ၏။

“ဟုတ်သယ်။ အမဲရိုးနှယ် ဟင်းအိုးကိုမှာအားမနာလေလို့ ဆိုချင်လည်း ဆိုပေရော ခံရမှာပဲ။ ကျပ်ဟာ ကလေးတစ်ယောက်အဖေ မှုဆိုးဖို့၊ ခြေသလုံး အိမ်တိုင် လျောက်သွားနေသဲ့ နိုင်ငံရေးသမား။ အဲ နိုင်ငံရေးသမားဆိုပေမယ့် ငါးထောင်စားရာထူးဆိုသဲ့ အမဲရိုးမြင်ရင်၊ သွားရည်တများများနဲ့ အမြီးနှစ်ဘဲ သစ္စာဖောက်မျိုးတော့ မဟုတ်ဘူး။ မြင့်တို့နဲ့ သဘောပေါ်မှာ တွေ့စတုန်းက

၁၇၇၀ ■ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ကျျပ်သေတ္တာထဲမှာ အဝတ်နည်းနည်းနဲ့ ငုက်ပျောတစ်ဖိုး၊ ရေတစ်ပါလင်းပဲ
ပါသာ သတိထားမိမှာပေါ့။ ကျျပ်က အဲသလို အင်တ်ခံပြီး ရပ်တကာ
နယ်တကာလှည်ပြီး အလုပ်သမား၊ တောင်သူလယ်သမားတွေရဲ့ နစ်နာမူ
တွေကို ရှာဖွေစွာစမ်းနေသူ နိုင်ငံရေးသမား သတင်းထောက်ပဲ့။ မြင်လို
နှန်ထွေတ်ထွေတ် ဈေးပေါ်မြတ် အချောအလှကလေးနဲ့ မတန်ပါဘူး”

ခင်ခင်မြင့်သည် အစကိုက လာခဲလုဟု လည်ဆန့်၏။ “အမေက
ဘာတွေ စကားကောင်းနေပါလိမ့်” ဟု မျှော်၏။ အရိပ်အယောင်ဗျာ မမြင်
ရသေး။

“မတန်မရာပါဘူး သိပါလျက်နဲ့ အားမနာပါးမနာ ချစ်ပါသယ်
ဘာကြောင့် ပြောရသလဲ။ ချစ်တာကိုဗျာ၊ ချစ်တာကိုဗျာ။ သည်မယ် မြင့်၊
ချစ်တယ်ဆိုတာ ဘာတုန်းဟင်”

ခင်ခင်မြင့်သည် စိတ်ညွစ်ညွစ်ပြင့် နားနှစ်ပက်ကို လက်ဝါးများပြို့
ဖို့ပို့အုပ်ထား၏။ ကိုရဲလောင်းပြီးသည်။

“အချစ်နယ်ပယ်ထဲကို သက်ဆင်းစာအရွယ်မို့ သိများသိမေလား မေးမိ
သာပါလေား။ အချစ်ဟာ အချစ်ပဲမြင့်ရဲ့။ မြတ်နှီးခြင်းမှာ မြစ်များခံပြီး ကြင်နာ
နှစ်လို့မှု လမ်းကြောင်းကလေးအတိုင်း စီးဆင်းလာသဲ့ စိတ်သဟုန်ကို အချစ်
ခေါ်သယ်။ ကျျပ်လဲပဲ အဲသည်နည်းနဲ့ မြင့်ကိုချစ်သာ”

“ရှင် မသွားသေးဖူးလား၊ မြင့် အော်လိုက်ရမလား”

“မြင့် အော်လို့ လူတွေ့စိုင်းလာလည်း ကျျပ်ကတော့ ပြောစရာရှိသာ
ပြောရမှာပဲ မြင့်။ လူတွေ စိုင်းအုံလာရဲ့ မကဘူး။ စိုင်းရှိက်လည်း သွေး
စက်စက်ကျေနေသဲကြေားထဲက ဆက်ပြောရမှာပဲ။ ဘာကြောင့် သလိုဖြစ်ရသလဲ
ဆိုတော့ ချစ်သာကိုဗျာ”

ကိုရဲလောင်းသည် ရေအိုးစင်မှာ ရေတစ်ခွက် ခပ်သည်။ ခင်ခင်မြင့်
ထွက်မပြီးစေရန် ရေခွက်ကို ယူလာပြီးမှ သောက်သည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

“ကျူပ် စဉ်းစားသယ်။ မင်း သည် ကလေးမလေးကို မနိပ်စက်ပါနဲ့။ သူနေရသာ ခြေမွေးမီးမလောင် လက်မွေးမီးမလောင်ဘဝ။ မင်းနဲ့ရရင် ဘယ်မှာထားမှာတုန်း။ ဒွေးတော်တွေ၊ ဒွေးကြီးတွေနဲ့အတူ တောင်သမန်က ဥယျာဉ်ထဲမှာ ထားမှာလား။ မေးပါသယ်။ မင်းဘဝက ကန်ထရိက်တွေက သူတို့ရဲ့ မသမာမှုတွေ သတင်းစာထဲမှာ မရေးအောင် လာဘုံတိုးသာ မရရလို လူနားပြီး အရိုက်ခိုင်းခံရသူဘဝ။ မဖြစ်ပါဘူးကွာလို ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဆုံးမ ပေမယ့် မရဘူး မြင့်၊ မရဘူး။ ချစ်တာဟာ ချစ်တာပါပဲကလား”

ခင်ခင်မြင့် နိဂုင်လာသည်။

အည်သည်လာတတ်သောကြောင့် ဒိမ်စောင့်တစ်ယောက် ထားရလေ့ ရှိသည်ဆိုသော ခင်မောင်တင့်ဘား အမျက်ထွက်မိသည်။

“ဆောရိုးပဲ မြင့်။ မြင့်ကို မျက်နှာမသာမယာဖြစ်အောင် လုပ်မိသဲ့ အတွက် တောင်းပန်ပါသယ်။ ဒါပေမယ့် ကျူပ်ပြောချင်တာလေး နည်းနည်းပဲ ကျုန်ပါတော့သယ်။ ကျူပ်ဘဝမှာ ပုလိပ်အရာရှိကြီးက ဓားပြတိက်ပြီး ပုလိပ် ကလေးခေါင်းပေါ် ပုံချွေသဲ့အမှု သတင်းစာထဲပါမှာနှီးလို့ သေနတ်နဲ့ လိုက် ပစ်လို့ ပြီးရသဲ့အခါလည်း ရှိသယ်။ အဲသာကြောင့် ခက်ထန် ကြမ်းတမ်းသဲ့ ကျူပ်ဘဝထဲကို မြင့်ကို မခေါ်သင့်ပါဘူး အဲသလို သီလျက်နဲ့ ပြောမိတာ ကတော့ ချစ်လွန်းလိုပါ”

ခင်ခင်မြင့်မှာ အပီကလေးထောင့်တွင် အထိုးနေခိုက် ပြုနှစ်းခနဲ ရောက်လာကာ မမျှော်လင့်သောစကား အပြောခံရသဖြင့် ထူးနေခဲ့သည်။ ယခု စိတ်ဇြမ်စပြုပြီး

“မြင့် တောင်းပန်ပါတယ်ရှင်၊ သွားပါတော့ အစကိုကြီးရယ်”

“ကျူပ်ကို ချစ်မချစ် အဲဖြေးပါဦးလေ”

“အစကိုကြီးရဲ့ စကားတွေထဲမှာ ပါပြီးပါပြီရှင်”

“အင်းလေ ဟုတ်ပါသယ်။ ကျူပ်ကလည်း မြင့် ချစ်ချင်စရာအကွက်

ပုဂ္ဂိုလ်တိုက်

၁၇၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

တစ်ကွက်မှ မရှိပေါ်ဘုံး။ သာပေမယ့် ကျူပ်က မြင့်ကိုချစ်သယ်။ ချစ်ရသဲ့
အကြောင်းကလည်း ကျူပ်ဘဝကို သိနိုင်သဲ့အဆင့် နားလည်သဲ့အဆင့်မှာ
မြင့်က ရှိနေသာကိုး။ ဟုတ်သယ်၊ မြင့်ကိုသာရရင် ကျူပ်ဘဝဟာ အခုထက်
အများကြီးသာယာမယ်၊ အလုပ်လည်း တွင်မယ်။ မြင့်ရေ ဈေးချိဘက်
ပြီးလိုက်စမ်းပါ၊ ကျူပ် သည်သတ်းလေး ရေးစရာရှိနေလိုပါခို့ရင် မြင့်က
ကျူပ်ကိုယ်စား ဘီးကလေးခွဲပြီး ဈေးချိဘက်သွား။”

ခင်ခင်မြင့် ရယ်ချင်သည်။ မှန်ဆိုကြော် ဘယ်မှာနေသည် မသိသေး
ပါဘဲလျက် ‘နှုတ်ခမ်းနာနဲ့ တည့်ပါမလား’ မေးနေသူနှင့် တူနေတော့သည်။
သို့သော် မရယ်ရပါ။ ရောင့်တက်လာမည် ထိုးသည်အတွက် နှုတ်ခမ်း
နှစ်လွှာကို စွေတင်းထားလိုက်ရသည်။

သို့စဉ်တွင် ကိုရဲလောင်းက ခေါင်းမော့ပြီး ပက်လက်လန် လဲကျ
မတတ် ရယ်မော့သည်။

“ရယ်ရသူများယဉ်မရခင်က သံပုရာရှာဆိုသာလိုပါပဲကလား။ ကျူပ်နဲ့
ဘယ်လိုမှ မအပ်စပ်မှန်း သိနေပါလျက်ကနဲ့ အိမ်သူအဖြစ် စိတ်ကျားယဉ်နေ
လိုက်သာ။ ဟုတ်ပါသယ်၊ ကျူပ်ကလည်း သားတစ်ယောက်တည်းပဲရှိနေသာ
အားမရရှား။ ဤတိသွေးလူယုတ်မာတွေကို အမိမြန်မှုမြေပြုပါက မောင်းထုတ်
ရေးမှာ သူပုန်တွေ အများကြီးလိုသယ်ဗျား။ ရှိပြီးသား ကျူပ်သားတစ်ယောက်နဲ့
မလုံးလောက်ဘူး။ အဲသာကြောင့် ကျူပ်ဘဝနဲ့ အပ်စပ်မယ့် သူပုန်သူကန်း
ကလေးတွေ ဖြစ်လာအောင် သွေ့နှင့်မယ် မြင့်ကို ချစ်ရေးဆိုမိသာပါ။
ဆောရိုးပဲမြင့်၊ စိတ်မဆိုနဲ့နော်”

အပြောခံရသော မိန်းမသားတွင် နလုံးသားရှိသည်။ ထိုနဲ့လုံးသား
သည် ခံစားတတ်သည်။ မည်သို့ဖြစ်သွားဈေးသောနည်း။ လုံးဝ ပြန်စောင်း
မကြည့်။ ကိုရဲလောင်းက ကပ်ကြေးစီးကရက်တစ်လိပ်ကို လမ်းသွားရင်း
ထုတ်ညိုကာ စိုက်စိုက်စိုက်ဖြင့် ထွက်လာခဲ့လေ၏။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

သို့သော် သူ စဉ်းစားကြည့်မိသည်။

‘ငါ ဘာကြောင့် သည်မိန်းမကို ရည်းစားစကား ပြောရသာတုန်း’

အဖြေမှာလည်း အဂွယ်တက္က ထွက်ပေါ်လာသည်။ မြတ်နိုး
သောကြောင့်။ မည်သို့ဖြစ်စေ ကိုရဲ့လောင်း၏ ရင်ထဲတွင်ကား ပါ့ပါ့သွားပြီ။
သူရင်တွင်း အခြေအနေကို မထုတ်ဖော်ရသေးမိက မိန်းမတို့၏စိတ်သည်
အသိရခက်၏။ ရေထဲရှိငါးကို သာမဏ်မျက်စိဖြင့် အသိရခက်သည့်နည်းတဲ့
သူစိတ်ထဲက ကြိုတ်ပြီး ကြိုက်မနေဘူး ပြောနိုင်သလား ကြံဖန်တွေးမိသည်။

သူအလိုနှင့် သူ ပြီးသည်ကိုပင် ယောကျားမိတ်ဖြင့် လိုရာဆွဲပြီး
တွေးခဲသည်။ ခေါင်းင့်ချင်သောကြောင့် င့်နေသည်ကိုပင် ကြံဖန်ပြီး အဖြေ
ထုတ်မိသည်။ ယခု ပြောပြီးသောအခါ ရှင်းသွားပြီ။

ရင်တွင်း၌ ဖါ့ပါ့သွားသောအခါ ဓားမဟောင်းများအား ဆက်လက်
သိမ်းသွင်းရန် သတိရသည်။

အိမ်ဝင်းထဲသို့ဝင်းမိသောအခါ သူ့ဘဒေးကို မြင်သည်။ ဘရွှေ့ကျိုင်းက
မြင်းတစ်ကောင်ကို ကုန်းနီးတင် ပြင်ဆင်နေသည်။

“ဘဒေး၊ ဘာလုပ်မလို့တုန်း”

“ဟ ရဲ့လောင်း၊ ဘယ်တွေ ထွေဗောက်သွားနေတာတုန်း”

ဝမ်းသာအားရ လူညွှေးမေးရာက “မင်းပြေးရွာမှာ ‘ထွန်တုံးတိုက်ပွဲ’
ရှိသက္ကာ။ အဲသည်ကို သွားမလို့။ တစ်ခါတည်း လိုက်ခဲ့ကွာ”ဟု ပြောသည်။

“ထွန်တုံးတိုက်ပွဲ၊ ဟုတ်လား”

“အေးက္ကာ။ ငါတို့ ယာသမား၊ လယ်သမားတွေကို မြေပိုင်ရှင်တွေက
မတရားလုပ်သာကို ဗော်ကလည်း အကာအကွယ်မပေးသလို့ ပေါကလည်း
ဘာမှုမတတ်နိုင်ဘူး။ သည်တော့ လူထုနည်းနဲ့ ကိုယ့်အခွင့်အရေးကို
ရအောင်ယူရတော့သာပဲ”

“ကျွန်ုတ်က အလုပ်သမားနဲ့ ကျောင်းသားအရေးပဲ အောင်းပေး

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၇၄ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

နေမိသုံးအတွက် တောင်သူလယ်သမားနဲ့ သိပ်မရင်းနှီးဘူး ဘဒ္ဒေး။ အဲသာ ကြောင့် စိတ်မရှိပါနဲ့”

လောကြီးကို ခါးစောင်းတင်ထားသော သတင်းထောက်ရင့်မာ ကြီးက ရှိုးသားစွာ ဝန်ခံနေသဖြင့် ဘရွှေကျိုင်း အပြစ်မတင်တော့ပါ။

“လယ်တော့ လုပ်ပါရဲ့။ လယ်သမားတော့ ဟုတ်ပါရဲ့။ ကိုယ်ပိုင် လယ်ဆိုလို့ တစ်မိုက်တစ်သိန်တောင် လယ်မရှိသုံး လယ်သမားကိုသိလား”

“သိပါတယ်။ သီးစားခေါ်သလားပဲ”

“အသည်လယ်သမားဟာ လယ်ရှင်ဆီကို သီးစားခစပါး ပေးသွင်းပြီးသွားရင် တစ်နှစ်ကိုစွဲပြီးသွားပြီ။ နောက်နှစ်ဆက်လုပ်ချင်ရင် ထပ်ပြီး သီးစားခံရသယ်။ လယ်ရှင်က စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း အသစ်တွေနဲ့ ထပ်မံချ ထားချင်ချထားမယ်၊ စည်းမျဉ်းအသစ် မပါဘဲလည်း ချထားချင်ချထားမယ်။ လုံးဝ မချထားပဲ နေချင်လည်း နေမယ်”

“ဆက်ပြီးမျှရှင် လယ်သမားက ဘယ်မှာ ဘာသွားလုပ်မှာတုန်းဟင်”
ဘရွှေကျိုင်း ရင်ကော့ပြီး၊ ပေါင်ကိုယ်သည်။

“အေး။ ထွန်တုံးတိုက်သယ်ဆိုသာ အဲသာပဲဘူး။ လယ်ဆက်လက် ချထားမခံရသုံး လယ်သမားက သူ့ရဲ့လက်ငါတ်လက်ရင်း သူလုပ်နေကျ လယ်ကို လယ်ရှင်က ပြန်ယူသွားပေမယ့် သူ ဆက်လုပ်မယ်ဆိုသုံးသော့နဲ့ ဝင်ပြီး ထွန်သာပဲ။ တစ်ယောက်တည်းဆိုတော့ မခမ်းနားဘူး။ ဘဝတူ တောင်သူလယ်သမား၊ ယာသမား၊ ကိုင်းသမားတွေပါ ရာထောင်ချိပြီး ထွန်မယ်။ ငါတို့ တို့ဗုံးတောင်သူလယ်သမားအစည်းအရုံးရဲ့ အင်အားပြုခဲ့ လည်း ဖြစ်သွားသယ်။ ဘဝတူတွေ ပိုပြီး စည်းလုံးအောင် လုပ်ရာလည်း ရောက်သာပေါ့”

ဘရွှေကျိုင်းသည် ကျမ်းနှင့် ရေဘူးကို စစ်ဆေးပြီးနောက် မြင်းပေါ်သို့ လွှားခန့်တက်သည်။

ဂုဏ်စာအပ်တိုက်

“နှစ်ယောက်စီးလို့ ရပါသယ်ကျ၊ လာ ခြေနင်းကျင်းကတက်”

“စီးနေမကျရင် ကုံးပေါက်သယ် ဘဒေးရာ။ တစ်ခါ ကုံးပေါက်သာ သုံးရက်လောက်ခံရသယ်။ မြင်းဆိုရင် ယေးဆလဲ ဒိုးဆလဲပဲ ဘဒေးရေး။ ဟိုဘက်နားမှာ စက်ဘီးရှုပါသယ်။ ငါးလို့ရရင် လိုက်ခဲ့မယ်”

ကိုရဲလောင်းသည် ပြောပြောဆိုဆို ရှေ့မှုပြေးနှင့်လေ၏။ ဘဒ္ဒကျိုင်းကား တလူပ်လူပ်ဖြင့် မြင်းသွားချင်သလို သွားခွင့်ပြုလျက် လိုက်ပါလာ၏။ သုံးလေးအီမံခန့် ဝင်လိုက်တွက်လိုက် လုပ်ပြီးနောက်တွင် ဘိုင်စကယ် တစ်စီးကိုစီးလျက် တွက်လာတော့သည်။

သူသည် လမ်းကောင်းလျှင် မြင်းဘေးမှ ယူဉ်စီးသည်။ လမ်းမကောင်းလျှင် နောက်ချုန်စီးသည်။

“သည်နယ်မှာ တွန်တုံးတိုက်ပွဲလုပ်သာ ဘယ်နစ်ကြီးမြဲလိုပြီလ ဘဒေး။ လယ်ပိုင်ရှင်က ဘာလုပ်တုန်း”

ဘေးချင်းယူဉ်စီးရင်း မေးခွန်းထုတ်၏။

“မနှစ်တုန်းက တစ်ကြိမ်၊ သည်နစ်တစ်ကြိမ်ပေါ့။ ဒါဟာ ဒီမိုကရေစီ နည်းနဲ့ ညီညာတ်သလား၊ အကြမ်းဖက်ရာ မရောက်ဖူးလား စောဒက တက်ကြသကွာ။ ငါတို့မှာ လက်နက်ဆိုလို့ တွန်သွားပင်းသဲ့ ‘သပ်’ ကျော်သွားသဲ့အခါ ခုတ်ပို့ ဓားမပဲပါသယ်။ အသာကလွှဲရင် လက်နက်မပါ လူထုနည်းနဲ့ ဆန္ဒပြသာဖြစ်သဲ့အတွက် ဒီမိုကရေစီးကျသယ်လို့ ခေါ်ရမှာပဲကွာ”

“ဘောင်သူလယ်သမားဟာ တစ်ပြည်လုံးမှာရှိသဲ့ လူဦးရေ့ရဲ့ လေးပုံးပုံး ရှိသူပဲဖူး။ နိုက်ပျိုးရေးနိုင်ငံမှာ တောင်သူလယ်သမားကို အရေးပေးရ မှာပေါ့”

“မပေးပါဘူးမောင်ရာ။ ပုလိပ်လာရင် သည်လယ်သမားပဲ တစ်ပြားမှ မရဘဲ လှည်းနဲ့လိုက်ပို့ရသယ်။ မြို့အုပ်လာလည်း သည်လယ်သမားရဲ့ သမီးပဲ မြို့အုပ်နဲ့သွားပြီး အိပ်ပေးရပါသကွာ”

ပုဂံစာအပ်တိုက်

၁၇၆ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

“အဲသာကြောင့် ဦးဗမ်္မပြုတ်အကျေမှာ ကျွန်းသက်ရည်အောင် လုပ်
မလေးကြပါနဲ့၊ အစိုးရ ဖွဲ့မလေးကြပါနဲ့ သင်ထွေကပြောသာ နားမဝင်ကြဘူး”

ကိုရဲလောင်းသည် တက်တခေါက်ခေါက်ဖြင့် ကျွဲ့နှင့်ကာ ကျော်တက်
သွားလေ၏။ လူည်းလမ်းပြခါမှ ဘေးချင်း ပြန်ယဉ်လာသည်။

“ငါတို့ လယ်သမားတွေမှ ချစ်တိုးကျတော့ ဘာသာခြားရှိ၊ လူမျိုး
ခြားရှိ မတရားလုပ်သာ၊ အနိုင်ကျင့်သာထင်ပြီး မြန်မာမြေပိုင်ရှင်ဆီသွားပြီး
ဓာတ်ကြည့်သယ်”

“ဘာတူးမှာတုန်း ဘဒွေးရာ။ ကုလားဖြစ်ဖြစ်၊ တရှတ်ဖြစ်ဖြစ်၊ မြန်မာ
ဖြစ်ဖြစ် သည်ပုံးဝေးဝင် သည်ချိုးပဲ ယိုမှာပဲ။ အရင်းရှင်ဟာ အရင်းရှင်ပဲ၊
ဓနရှင်ဟာ ဓနရှင်ပဲ။ မြေပိုင်ရှင်ဟာ မြေပိုင်ရှင်ပဲ။ သူတို့မှာ ကိုးကွယ်တဲ့
ဘာသာတူသာတို့၊ ပြောဆိုသဲ့စကား တူသာတို့ ဘာမှမရှိဘူး”

“လယ်ရှင်နဲ့ သီးစားလယ်သမားဟာ အကျိုးတူ စီးပွားဖက်တွေ
ပါကွာ။ သူတို့မြေတွေ ဘယ်လောက်ပဲ ပထမတန်းစား စာရင်းဝင်ပါစေ။
မိုးထိအောင် ကောင်းသဲ့မြေတွေ ဖြစ်နေပါစေ။ ငါတို့ ယာသမား လယ်သမား
တွေ တစ်ယောက်မှ မထွေန်ယက် မနိုက်ပျိုးဘဲ နေကြည့်ပါလား။ တစ်စွဲ
တစ်ဆန်းမှ ထွက်မလာပါဘူး”

“ဖြစ်နိုင်သာပေါ့ ငါတူရာ။ တို့ပဲမာအစည်းအရှုံးက သေဆိုသော
ရှင်ဆိုရှင်မယ့် လူချည်းပဲ။ သာပေမယ့် အက်လိပ်က ဘယ်လိုတူးပြန်မတုန်း။
သာလည်း ထည့်တွက်ရမယ်”

“သည်ကောင် ဘာတတ်နိုင်မှာတုန်း ဘဒွေးရ”

“ကုလားပြည်က ကုလားတွေကို လိုမဲ့ပြီး သွင်းလာမှာပေါ့မောင်ရာ”

ကိုရဲလောင်းသည် သူ့ဘဒွေးအား ကျေနပ်စွာလှမ်းကြည့်သည်။
ကြည့်သည့်ခဏု၌ ဘိုင်စကယ်သည် လူည်းဘီးရာထဲသို့၊ ရောက်သွား
လေ၏။ ဘိုင်စကယ်ပေါ်မှဆင်းပြီး မတင်နေရသဖြင့် နောက်ကျကျန်ခဲ့၏။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ဘရွှေကျိုင်းသည် သူတဲ့ လိုက်လာသည်ကို လုပ်ဗြိုင်းနေရာက
“လယ်သမားရဲ့ ကျေးဇူးကြောင့် ထမင်းစားနေရပေမယ့် လယ်သမားတွေ
လူတန်းနေဖော် အေခွင့်မရသာကို ဘယ်ပါတီ၊ ဘယ်အဖွဲ့ကမှ ကိုယ်ချင်းမစာ
ဘူးကူး” တို့ပဲမာတောင်သူလယ်သမားအစည်းအရုံး ပေါ်လာခါမှ အသံ
ကျယ်ကျယ်နဲ့ ပြောနိုင်လာကြသာ” ဟု လှမ်းပြော၏။

“ပါလိမန်မှာ သီးစားဥပဒေတွေ တင်သမွှတ်လားဘွဲ့။”

“တင်သလေး။ ကုန်သည်ကြီးအမတ်တို့၊ ဥရောပတိုက်သားအမတ်တို့
မြေရှင်ကြီးအမတ်တို့ပေါင်းပြီး ပယ်ချသလေး။ ငါတို့ လယ်သမားတွေမှာ
မိုးခေါင်လို့ လယ်ပျက်ပျက်၊ ပိုးဖျက်လို့ လယ်ပျက်ပျက် မရဘူး။ သူတို့
သီးစားခဲ့အပြည့်လေးရမယ်၊ မပေးရင် ပုလိပ်နဲ့ဖမ်းတော့သာပဲ”

“အခြားဖြစ်သာက”

“တစ်ယောက်တစ်နဲ့စား သီးစားခပေးနေသာကို မကျေနပ်ဘူး၊
လောဘတက်လာသယ်။ ချုစ်တီးနှစ်နဲ့ လယ်သမားတစ်နဲ့စား လုပ်ရမယ်။
မလုပ်နိုင်ဘူး။ မလုပ်နိုင်ရင် သွား၊ ငါလယ်မလုပ်နဲ့ အနိုင်ကျင့်သဲ့အတွက်
အားပြသာပဲ”

သုံးရောင်ခြော် အလဲကြီးကို မြင်ကြရပြီ။ ဖုန်လုံးကြားတွင် ထွန်တွေ့၊
ထယ်တွေ့၊ လူတွေ့၊ နားတွေ့။

“သူတို့မြေကို အလကားလုပ်သာ မဟုတ်ဘူး။ သီးစားခပေးပြီး
လုပ်သာ။ အသာကိုပဲ သူတို့ကျွန်းမှတ်နေသလား မသိဘူး။ ထင်းလာပိုစစ်း၊
ဘာရှာပေးစစ်း၊ ဉာဏ်ပေးစစ်းနဲ့ လုမ်းလှမ်းခိုင်းသာက ရှိသေး။ သူတို့မှာ
တိုက်ကြီးတာကြီး အိမ်ကြီးရရှိင်နဲ့။ လယ်သမားမှာ ကြွက်သိုက်၊ ဝက်
သိုက်လို့ တဲ့စုတ်ထဲမှာ နေရသာ။ ဒါနဲ့တောင် ပိုက်ဆံမပေးဘဲ ခေါ်ခေါ်
ခိုင်းသေး”

“သခင်မျိုးဟေး.... တို့ပဲမာ”

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၇၂၁ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

“မြေရှင်စနစ်.... ပျက်စီးပါစေ”

“အရေးတော်ပုံ.... အောင်ပါစေ”

ကြွေးကြော်သံကြီးသည် မိုးမြေနိမ့်ဘန်းရှိ၏၊ ထန်းပင်ပင်စည်နှင့်
ခွဲမရသော ကျော့ကြီးများသည် လုပ်ကိုင်ခွင့် ရပ်သိမ်းခံရသော လယ်ကွက်
များ အတွင်းသို့ဆင်းကာ ထွန်ယက်ကြပြီ။

မို့တွေသည် လူအပ်ထဲမှ ပြီးထွက်လာသည်။

“အစ်ကိုနဲ့ ဘဒေး၊ မန်ကျည်းပင်ရိပ်ကို ကြော်ပါ”

မို့တွေသည် ပုဆိုးတိုတိဝတ်ကာ အောက်ခံမပါသော ကိုယ်ပေါ်တွင်
ပင်နိတိက်ပုံ စွပ်ထားသည်။ ခမောက်အောင်းပြီး လွယ်အိတ်တစ်လုံး
လွယ်ထားပေသည်။

တစ်ဖက်လယ်ကွင်းအစပ် ရှိုးထဲမှ ပုလိပ်တွေ ရတ်တရှင် ပေါ်လာ
သည်။ ပုလိပ်များ၏ နောက်တွင် ချစ်တိုးနှင့် သူကြီးထွေပါလာသည်။
ပုလိပ်ကိုမြင်သောအခါ ကြွေးကြော်သံကြီး ကျယ်လောင်လာသည်။

“ဟေး ရပ်လိုက်စစ်း၊ မင်းတို့အားလုံးကို ဖမ်းသယ်”

ပုလိပ်မြင်လျှင် နေစရာမရှိအောင် ကြောက်ချုံးသော တောသား
များသည် ယခု လူမထင်တော့ပြီ။

“သခင်မျိုးဟေး.... တို့ပမာ”

“မြေရှင်စနစ်.... ပျက်စီးပါစေ”

“ဓနရှင်စနစ်.... ပျက်စီးပါစေ”

“အရေးတော်ပုံ.... အောင်ပါစေ”

ပုလိပ်များရှေ့သို့ မို့တွေနှင့် စံပွင့်၊ ကံတင့်တို့ရောက်သွားသည်။

“ဘာမွှဲနဲ့ ဖမ်းသာတုန်းဗျား၊ ပုဒ်မ ဘယ်လောက်တုန်းဗျား”

“ပိုင်နှက်ကျူးမှုဗျားကျော်မွှဲနဲ့ ဖမ်းသယ်။ ထွန်တာကို ချက်ချင်းရပ်ပါ။
မရပ်ရင် သေနှုတ်နဲ့ ပစ်မယ်”

ပုဂံစာအုပ်တို့ကို

ရာဇ်ဝတ်အုပ်သည် ချစ်တီး ပိုးဆှင်စေရန် သေနတ်ဒါတ်ထဲမှ
မြောက်လုံးပြူးကို ထုတ်သည်။ ပုလိပ်များလည်း သေနတ်ပြောင်းဝကို
လယ်သမားများ ထွန်ယက်နေသည့်ဘက်သို့ ချိန်သည်။

လယ်သမားတွေမှာ သွေးသောက်စု တိုက်နယ်သားများဖြစ်ပြား
သည်နေရာ၌ သွေးသောက်စုသူကြီး မပိုင်ချေ။ နေရာမှာ မလွန်ကွင်း
ဖြစ်သဖြင့် မလွန်တိုက်နယ်သူကြီး ပါလာရခြင်းဖြစ်သည်။

သူကြီးနှစ်ယောက်သည် ရာဇ်ဝတ်အုပ်ဘေးသို့ ပြေးလာကြသည်။
“သခင်မိဘုံ၊ မင်းလူတွေကို အရပ်နိုင်းဟာ၊ ပစ်လိမ့်မယ်”

သခင်များသည် သူတို့အမည်ရှေ့တွင် သခင်တပ်မခေါ်လျှင်
ခေါ်သည်ဟု အသိအမှတ်မပြုကြောင်း သိထားသဖြင့် ထိုသို့ခေါ်ရပြာရခြင်း
ဖြစ်၏။

သခင်မိဘုံသည် သံဖြူအော်လံကြီးကို အတွင်းရေးမှူးထံမှ လုမ်းယူပြီး
ပါးစပ်တွင် တွေ့၏။

“တို့မှာ တောင်သူလယ်သမားအပါင်းတို့၊ ငါတို့ တောင်သူလယ်သမား
ထူကြီးရဲ့၊ နှစ်နာရွှေတွေကို သက်ဆိုင်ရာသို့ တင်ပြတောင်းဆိုပေမယ့်
ပုတ်လေတဲ့တဲ့ပါးပို့ရှုလေတယ် မမှတ်သဲ့အတွက် အခုလို လူထားနဲ့ ဆန္ဒ
ပြရခြင်းဖြစ်သယ်။ သီးစားခဲ့ မှန်ကန်စွာသေးပါလျက် ငါတို့အား လယ်လုပ်ခွင့်
ပိတ်ပင်သဲ့ မြေရှင် ချစ်တီးကိုယ်စားလှယ် ပြည့်အစော်များက အခု ငါတို့
အားလုံးကို ဖမ်းပြီး ထွန်ယက်သာရပ်ဆိုင်းပြီး ကတ်တဲ့ကို တဖျော်တပါး
သွားကြပါနဲ့”

“သခင်မျိုးဟေ့.... တို့မှာ” အစချိသော ကြိုးကြော်သံကြီးသည်
မြေပြင် စောင်းထောင်မတတ် ပြင်းထန်ကျယ်လောင်စွာ ပေါ်လာပြန်သည်။
ဘရွှေကျိုင်းသည် လူထူကြီး၏နောက် ခပ်လုမ်းလုမ်းမှ မြင်းစီးလှက်
ပါလာပြား ကိုရဲလောင်းမူ စက်ဘီးဖြင့် လူအုပ်ထဲသို့ တိုးဝင်လာခဲ့သည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

၁၇၀ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

ပုလိပ်သည် လူထုကို ထာဝစ်စောကားနေခဲ့ရသဖြင့် လူထု၏
အဆုံးအမကို တစ်ကြိမ်ဗျာ မခံယူဟုသဖြင့် ကြံရှာမရဖြစ်နေသည်။ ဂတ်တဲ့ဝင်း
အတွင်းအပြင်၌ ထွန်ထယ်တန်းလန်း နွားတွေ၊ ကျဲတွေ၊ လယ်သမား၊
ယာသမားတွေဖြင့် ပြည့်နေ၏။ မလွန်နှင့် မိုးနတ်ကုန်းမှ လယ်သမား
တွေလည်း ပြီဆင်းလာသည်။

“သခင်မျိုးဟေး.... တို့ဗုံး”

“မီးတုတ် မီးတုတ်.... ရှိ.ရှိ.”

“မြေရှင်စနစ်.... ပျက်စီးပါစေ”

“အရေးတော်ပုံ.... အောင်ပါစေ”

လယ်သမား ယာသမားများနောက်ဝယ် ရပ်သူ့ရွာသားတွေ၊ ကလေး
မြေးငယ်တွေ ချိပိုးလျက် လက်သီးလက်မောင်းတန်း ကြွေးကြော်ညုံလာ
ကြသည်။

ကိုရဲလောင်းသည် ဂတ်တဲ့အတွင်းသို့ ဝင်လာသည်။ ထောင့်
တစ်ထောင့်၌ မခုတ်တတ်သည့် ကြောင်သွာယ် ရပ်နေသော ချစ်တီးထဲသို့
သွား၏။ သူ့တွင်ပါသော သတင်းထောက်လက်မှတ်ကိုပြ၏။

“မင့်လက်ထဲကို ဝင်ပြီးထွန်သဲ့ သည်လူတွေကို မင်း ဘာလုပ်မလဲ”

“တရားခွဲမယ်၊ ထောင်ချမယ်”

ချစ်တီးက ခေါင်းကို ဘယ်ညာညိုတ်လျက်ပြ၏။

“သည်တော့ မင့်လယ်ကို မီးခံသေ့တွာ့ထဲ ထည့်ထားနိုင်သလား”

တစ်သက်တွင် သည်တစ်ကြိမ်သာ သည်အမေးဖြင့် အမေးခံရသဖြင့်
ချစ်တီးသည် ပြုးကြောင်ကြောင်ကြည့်၏။

“မီးခံသေ့တွာ့ထဲမှာ စာချုပ်တွေ ငွေတွေရှိသဲ့အတွက် လယ်ကို မီးခံ
သေ့တွာ့ထဲ ထည့်မထားနိုင်ရင် မင်းတို့တိုက်ထဲမှာ ချွေထားမလား”

ချစ်တီးသည် အကျင့်စာကန့် ဆန့်ကျင်သော သွားတွေဖော်၏။

ပုဂ္ဂိုလ်အုပ်တိုက်

“အသည် မင်းတို့ချစ်တီးလယ်ကို သည်နားတစ်ပိုက်က လယ်သမားတွေက မလုပ်ဘူးကွား၊ ဘယ့်နှယ်ကြံမလဲ”

“ဟား ဆတ်၊ ကုလားလယ်သမားတွေ အများကြီးရှိတယ်”

“အသည်ကုလားလယ်သမားတွေ မလုပ်ရဲအောင် ပိုင်းရှိက်မယ်ကွာ”

“ပုလိပ်ရှိတယ်၊ သေနတ်ရှိတယ်”

“ဟုတ်ပြီ။ မင့်လယ်ထဲကို ပုလင်းကွဲတွေလာပြီးကြံထားမယ်ကွာ။ လယ်သမားတစ်ယောက်ရဲ့နား ပုလင်းကွဲစွားပြီ။ ဘာမှမလုပ်နိုင်တော့ဘူး။ အဘားအဘားနဲ့အောင်ပြီး ပြီးပြီး နောက်တစ်ယောက် လာပြန်ပြီ။ ပုလင်းကွဲစွားပြန်ပြီး ပြီးပြန်ပြီး ဘယ့်နှယ်လုပ်မတုန်း”

ပုလိပ်ကို အားကိုးခဲ့သော ချစ်တီး မပြီးနိုင်တော့ပါ။

“စပါး စိုက်သဲ့လယ်ဆိုသာ ရေနဲ့ထွန်ရသာကွာ။ ရေနဲ့နေသဲ့ နားရဲ့ ခြေထောက်ကို ပုလင်းကဲ သေးသေးပဲစွားစွား၊ ကြီးကြီးပဲစွားစွား မသက်သာဘူး။ ဟာ ပုလင်းကွဲတွေ လူနှားပြီး ကောက်ပစ်မယ်ဆိုတော့ကော့၊ ထွန်ပြီးပြီကွာ။ နေရာအနဲ့ ဖြစ်သွားပြီ”

ချစ်တီး၏ မျက်နှာသည် ကျပ်သုံးခံရိုးအရွယ်မှ ငါးမူးစေအရွယ်သို့ ရွှေလျှော၏။ ငါးမူးစေအရွယ်မှ မတ်စေအရွယ်သို့ပြောင်း၏။ မတ်စေမှ မူးစေ၊ မူးစေမှ ပဲစေ။ ပဲစေမှ ပြားစေ။ နောက်ဆုံးပိုင်စေအရွယ်သို့ ရောက်သွား ချိန်တွင် ဆလဲပေး၏။

“ဆပ်၊ သည်နည်းကို လယ်သမားတွေ သွားမပြောပါနဲ့”

“ဟ ငါက ဖြို့ပြုကသတင်းထောက်၊ ရန်ကုန်ကလာသာ။ အခု ငါပြောသဲ့နည်းကို လယ်သမားတွေပြောလို့ သိရသာ။ အခု လယ်သမား ယာသမားတွေ ထောင်ကျသွားရင် အဲသလိုလုပ်မယ်လို့ ကြိမ်းနေကြသယ်။ ငါက မင်းတို့ကို သနားလို့ လာပြာသာ”

ချုစ်တီးသည် ဆလဲပေးရသည်ကို အားမရသဖြင့် လက်ယှဉ်ရှိခိုး၏။

၁၇၂၂ မ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း

“ကျွန်တော် ဘာလုပ်ရမလဲ ဆပ်”

“မင့်တိုင်ချက်ကို မင်း ပြန်ရပ်သိမ်း၊ တရားမစွဲနဲ့ လက်ငတ်လက်ရင်း
သီးစားဟောင်းကိုခေါ်ပြီး ပြန်ချလိုက်၊ ကျေအေးလိုက်၊ ငါက ချစ်တီး
တိုက်တကာလည်ပြီး ရန်ကုန်မှာ ထမင်းစားနေသာ့၊ အဲသာမကြာင့် မင်းတို့
အဖိုးတန်လယ် မဆုံးရှုံးအောင် သတိလာပေးသာ”

ပုလိပ်အားကိုဖြင့် ညစ်ခဲ့ ကောက်ခဲ့ ယုတ်ခဲ့သော ချစ်တီး ဂိုင်ပြီး
ကျွန်ခဲ့သည်။ ခဏအကြာတွင် ဌာနာအုပ်၏ အခန်းထဲသို့ မရွှင်မပျောင်ရောက်
သွားလေတော့သည်။

(ဆန္ဒမတဲ့ ပြီးပါပြီ။)

ଦୁର୍ଗାତଥିବୀ

ଶର୍ମ୍ପ୍ରାଣ୍ଫଳଃ ଅହଂକରିଣଃ

(ଲ୍ୟାପଟ୍)

